376

ΤΑ ΑΠΩΤΑΤΑ ΤΟΥ ΒΟΡΡΑ

ΝΟΡΒΗΓΙΚΗ ΕΚΔΡΟΜΗ ΕΙΣ ΠΟΛΟΝ

(1893 — 1896)

ΥΠΟ

ΦΡΙΤΣΙΟΦ ΝΑΝΣΕΝ

Μετάφρασις ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ

ΥΠΟ

Γ. Κ. ΜΩΡΑΪΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1898

Ἐπιφυλλὶς «Ταχυδρόμου».

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ" ΣΤΟΥΔΑΡΥΣΗΣ 1878

376

ΔΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
• ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878 •

ΤΑ ΑΠΩΤΑΤΑ ΤΟΥ ΒΟΡΡΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

Α΄.

Ἡ ἀναχώρησις.

Ἦτο θερινὴ ἡμέρα, κατηφὴς καὶ βαρεῖα, καθ' ἣν ἐπέκειτο ὁ ἀπὸ τῆς πατρίδος ἀναπόφευκτος χωρισμός. Ἡ θύρα ἐκλείσθη ὄπισθέν μου. Τὸ ὕστατον κατέλιπον τὴν οἰκίαν μου καὶ διηυθυνόμην πρὸς τὴν παραλίαν, ἔνθα ἡ μικρὰ ἀτμάκατος τοῦ πλοίου τῆς ἐκδρομῆς ἡμῶν «Φρὰμ» ἀσπλάγχνως μὲ περιέμενεν. Ὄπισθέν μου κατέλειπον πᾶν ὅ,τι εἶχον προσφιλὲς ἐν τῷ βίῳ μου. Τί δὲ εἶχον πρὸ ἐμοῦ;... Πόσα ἔτη θὰ παρήρχοντο, πρὶν ἢ καὶ πάλιν τὰ ἐπανίδω; Τί δὲν θὰ ἔδιδον τὴν στιγμὴν ταύτην, ἂν ἠδυνάμην νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν οἰκίαν μου!... Ὑψηλά, ἐπὶ τῶν παραθύρων, κάθηται ἡ μικρά μου Λίβα καὶ κτυπᾷ τὰς μικράς της χεῖρας. Εὐτυχὲς παιδίον!

πολὺ ὀλίγον γνωρίζεις τὴν ζωήν! Δίκην βέλους ἡ μικρὰ ἀτμάκατος διασχίζει τὰ ὕδατα τοῦ ὁρμίσκου Λύσακερ, φέρουσά με ἐπὶ τῆς πρώτης βαθμίδος ταξειδίου, εἰς ὅ, ἂν οὐχὶ ἄλλο, ἡ ζωή μου αὐτὴ εἶναι ἐκτεθειμένη.

Ἐπὶ τέλους τὰ πάντα εἶναι ἕτοιμα. Τὸ «Φράμ» ἵσταται πέραν παρὰ τὴν Πεππερβίκην, ἀνυπόμονον καὶ περιμένον τὸ σύνθημα, ἐνῷ ἀσθμαίνουσα ἡ μικρὰ ἀτμάκατος φθάνει πέραν τοῦ Δύνα καὶ διευθύνεται πρὸς αὐτό. Τὸ κατάστρωμα εἶναι κατάμαυρον ἐκ τοῦ ἀποχαιρετῶντος τὸ πλήρωμα πλήθους. Καὶ ἤδη πάντες ἀνάγκη νὰ καταλίπωσι τὸ πλοῖον. Τὸ «Φράμ» ἀνασύρει τὴν ἄγκυραν, βαρέως δὲ φορτωμένον καὶ βαρέως κινούμενον πλέει κύκλῳ τοῦ μικροῦ ὅρμου.

Αἱ προκυμαῖαί εἰσι κατάμεστοι πλήθους, σείοντος τοὺς πίλους, τὰ μανδήλια. Ἐν σιγῇ καὶ ἠρέμα τὸ «Φράμ» διευθύνεται ἤδη πρὸς τὸ *φιὸρδ* (στενὸν κόλπον) καὶ παραπλέει βραδέως πέραν τοῦ Βύγδο και Δύνα καὶ χωρεῖ ἔξω πρὸς τὴν ἄγνωστον ἐδόν, ἐνῷ μικρὰ σκάφη, ἀτμόπλοια καὶ λέμβοι παρακολουθοῦσιν αὐτὸ πρὸς ἀποχαιρετισμόν. Σιωπηλαὶ καὶ ἤρεμοι ἀναφαίνονται αἱ οἰκίαι παρὰ τὴν παραλίαν ἐν μέσῳ τῶν πρασίνων φυλλωμάτων αὐτῶν. Ἆ! οὐδέποτε μοὶ ἐφάνη ὡραιοτέρα ἡ παραλία αὕτη! Πόσος ἆρα καιρὸς θὰ παρέλθῃ, πρὶν ἢ καὶ πάλιν ἐπανίδωμεν τὰ ἀγαπητὰ ταῦτα ὕδατα;

Ἀποστέλλω τὸ ὕστατον «χαῖρε» πρὸς τὴν οἰκίαν μου, τὴν κειμένην ἐκεῖ κάτω ἐπὶ τῆς ἄκρας. Ἀκτινοβολοῦσι πρὸ ἐμοῦ τὸ φιόρδ μὲ τὰ πευκόφυτα αὐτοῦ δάση, μία μικρὰ χαριεστάτη κοιλάς, καὶ πέραν ταύτης αἱ δασώδεις καὶ σκιεραὶ τῶν βουνῶν κορυφαί. Διὰ τῶν διόπτρων διακρίνω καὶ τύπον τινὰ μὲ θερινὴν στολὴν καθήμενον ἐπὶ θρανίου ὑπὸ πεύκην.

Ἦτο ἡ θλιβερωτάτη τῶν ἡμερῶν τοῦ ταξειδίου μου! Καὶ τώρα, ἔξω, εἰς τὸ φιόρδ. Ὁ καιρὸς ἦτο βροχερός, μελαγχολία δ' ἐπεκάθητο ἐπὶ τῆς τοποθεσίας ταύτης, ἥτις τοσαύτας ἐν ἐμοὶ διεγείρει ἀναμνήσεις!

Τὴν μεσημβρίαν τῆς ἑπομένης ἡμέρας (25 ἰουνίου) τὸ «Φράμ» ὠλίσθαινεν εἰς τὰ ὕδατα τοῦ ὅρμου τῆς Ραίκβικ, παρὰ τὸ ναυπηγεῖον τοῦ Ἄρτσερ, ἔνθα ἔκειτο ἡ πρώτη κοιτίς του, καὶ ἐφ' ἧς τόσα χρυσᾶ ὄνειρα ἐπλάττομεν περὶ τοῦ ἐνδόξου σταδίου του. Ἐνταῦθα ἔπρεπε νὰ παραλάβωμεν τὰς δύο μακράς του λέμβους καὶ νὰ τοποθετήσωμεν αὐτὰς ἐπ' αὐτοῦ, πρὸς δὲ καὶ διάφορα ἄλλα φορτία.

Κατηναλώσαμεν ἐδῶ ὁλόκληρον τὴν ἡμέραν καὶ τὸ πλεῖστον τῆς ἑπομένης. Περὶ τὴν 3ην ὥραν τῆς 26 ἰουνίου ἀπεχαιρετῶμεν καὶ τὴν Ραίκβικ καὶ ἐκάμπτομεν τὴν Λῶβρικ ἵνα ἀναχθῶμεν ἔξω εἰς τὴν θάλασσαν παρὰ τὴν Φρειδερίκσβερν. Αὐτὸς ὁ ναυπηγὸς Ἄρτσερ ἐπη-

δαλιούχει διὰ τελευταίαν φορὰν τὸ τέκνον του, πρὶν ἢ διὰ παντὸς τὸ ἀφήσῃ. Καὶ μετ' ὀλίγον ἐπῆλθεν ὁ ἀποχαιρετισμὸς καὶ τὸ σφίγξιμον τῶν χειρῶν μας. Λέξεις τινὰς μόνον ἀντηλλάξαμεν καὶ κατῆλθεν εἰς τὴν λέμβον μετὰ τῶν ἀδελφῶν μου καὶ φίλου τινός, ἐνῷ τὸ «Φραμ» ἐπροχώρει βραδέως.

Συνεκινούμην πολὺ βλέπων τὸ ὕστατον τοῦτο τῆς πατρίδος σκιαγράφημα ἐν τῇ εὐρείᾳ καὶ κυανῇ θαλάσσῃ μὲ τὴν λέμβον τοῦ Ἄρτσερ καὶ μὲ τὴν Λῶβρικ, κειμένην πέραν ἐν ἀποστάσει τινί. Μοὶ ἐφάνη ὅτι διέκρινα δάκρυα ἐπὶ τῆς γηραιᾶς τοῦ Ἄρτσερ παρειᾶς λειβόμενα, ἐνῷ ἵστατο ὄρθιος εἰς τὴν λέμβον καὶ ἐφώναζεν «ὑγιαίνετε» πρὸς ἡμᾶς καὶ τὸ τέκνον του. Πιστεύετε, ὅτι δὲν ἠγάπα τὸ πλοῖον; Ἐγὼ τοῦτο μόνον γνωρίζω, ὅτι εἶχε πεποίθησιν εἰς αὐτό. Καὶ τότε τὸ «Φραμ» διὰ πρώτην φορὰν ἔκαμε χρῆσιν τῶν τηλεβόλων αὐτοῦ, ἵνα ἀποχαιρετίσῃ τὸν Ἄρτσερ. Ἐπιτυχέστερον δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ τὰ ἐγκαινιάσῃ!

Πλέομεν ἤδη ὁλοταχῶς ἐν τῇ εὐρείᾳ κυανῇ θαλάσσῃ, ἐνῷ ὁ δύων ἥλιος ρίπτει τὰς ἀκτῖνας αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς. Παρεπλεύσαμεν τὴν παραλίαν ἐν εὐνοϊκῷ καιρῷ πέραν τῆς Χριστιανσάνδης, τὴν δ' ἑπομένην ἑσπέραν, 27 ἰουνίου, ἤμεθα ἐκτὸς τοῦ Νάζε· ἐκαθήμην ἄγρυπνος καὶ συνωμίλουν μετὰ τοῦ Σκὼτ Χάνζεν μέχρι βαθείας νυκτός. Ἐξεπλήρου οὗτος τὰ καθήκοντα

τοῦ πλοιάρχου ἀπὸ τῆς Χριστιανίας μέχρι τοῦ Δρονθείμ, ἔνθα θὰ μᾶς συνήντα ὁ πλοίαρχος ἡμῶν Σβερδρούπ, ὅστις εἶχε συνοδεύσει τὴν οἰκογένειάν του εἰς τὴν Στῆνκερ(1). Ἐνῷ ἐκαθήμεθα ἐκεῖ ἐν τῷ θαλαμίσκῳ τῶν χαρτῶν ταλαντευόμενοι ἐκ τοῦ ὁλονὲν αὐξάνοντος κυματισμοῦ τῆς θαλάσσης, αἴφνης κῦμά τι θραύεται πρὸ τῆς ἀνοικτῆς θύρας τοῦ θαλαμίσκου καὶ εἰσρέει τὸ

(1) Τὸ πλήρωμα τοῦ «Φράμ» ἀπετελεῖτο ἐκ τῶν ἑξῆς 12 ἐπιλέκτων ἀνδρῶν, πάντων Νορβηγῶν.

1. Ὄθων Σβέρδρουπ, πλοίαρχος τοῦ «Φράμ», 40 ἐτῶν. Κατὰ τὸ 1888—89 μετέσχε τῆς εἰς Γροιλανδίαν ἐκδρομῆς. Ὅτε ἔμαθε τὸ σχέδιόν μου ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν του νὰ μὲ συνοδεύσῃ· ἐγνώριζον δέ, ὅτι εἰς καλλιτέρας χεῖρας δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐμπιστευθῶ τὸ «Φράμ».

2. Σκὼτ Χάνσεν, 27 ἐτῶν, ἀξιωματικὸς τοῦ νορβηγικοῦ ναυτικοῦ, ἀναλαβὼν τὴν διεύθυνσιν τῶν μετεωρολογικῶν, ἀστρονομικῶν καὶ μαγνητικῶν παρατηρήσεων.

3. Ἔρρικος Βλέσσιγκ, 29 ἐτῶν, βοτανικὸς καὶ ἰατρὸς τῆς ἐκδρομῆς.

4. Θεόδωρος Ἰάκωβσον, 40 ἐτῶν, ὑποπλοίαρχος τοῦ «Φράμ». Ἀπὸ τοῦ 1886—90 ἐταξείδευεν ὡς ἐμποροπλοίαρχος εἰς τὰς ἀρκτικὰς θαλάσσας.

5. Ἀντώνιος Ἀμοῦνδσεν, 42 ἐτῶν, πρῶτος μηχανικὸς τοῦ «Φράμ». Ἐπὶ 25 ἔτη ὑπηρέτει εἰς τὸ πολεμικὸν ναυτικόν.

6. Ἀδόλφος Τζοῦελ, 35 ἐτῶν, ἐπιμελητὴς καὶ μάγειρος τοῦ «Φράμ». Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐχρημάτισε πλοίαρχος.

7. Λὰρς Πέττερσον, 35 ἐτῶν, δεύτερος μηχανικὸς τοῦ Φράμ. Ἐξαίρετος σιδηρουργὸς καὶ μηχανουργός, ἐργασθεὶς ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐν τῷ πολεμικῷ ναυτικῷ.

8. Φρειδερῖκος Ζόανσεν, 28 ἐτῶν, ἔφεδρος ἀξιωματικός.

ὕδωρ εἰς αὐτόν. Ἐξήλθομεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Τὸ πλοῖον ἐκυλινδεῖτο ὡς κέλυφος, τὰ κύματα ἐθραύοντο ἐπὶ τῶν πλευρῶν αὐτοῦ, ὅλοι δὲ οἱ ἄνδρες εἶχον ἀνέλθει ἐπὶ τοῦ καταστρώματος· ἐφοβήθην ἰδίως μὴ τὰ ὑποβαστάζοντα τὰς μακρὰς λέμβους ἀσθενῆ στηρίγματα ὑποχωρήσωσι καὶ ἐκτιναχθῶσιν αἱ λέμβοι εἰς τὸ πέλαγος, συμπαρασύρουσαι μεθ' ἑαυτῶν καὶ μέρος τοῦ ἐξαρτισμοῦ τοῦ πλοίου. Εἴκοσι πέντε κενοὶ πίθοι ἐκ παραφφίν, ἤτοι λευκῆς καὶ παχείας οὐσίας ἐξαγομένης ἐξ ἀσφαλτωδῶν ξύλων, οἵτινες ἦσαν δεμένοι ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἐλύθησαν, κυλιόμενοι δὲ ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω ἐπληρώθησαν ὕδατος. Ἀλλ' ἡ θέσις ἡμῶν ἔτι μᾶλλον ἐπεδεινώθη, ὅτε ἡ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ξυλεία, ἡ ἐκ δοκῶν καὶ σανίδων ἀποτελουμένη, διασπαρεῖσα καὶ αὐτή, ἤρχισε τὸν ἴδιον χορόν, ἀπειλοῦσα νὰ κατα-

---

Τόσην ἐπιθυμίαν εἶχε νὰ συμμετάσχῃ τῆς ἐκδρομῆς, ὥστε ἐδέχθη τὴν θέσιν τοῦ Θερμαστοῦ.

9. Πέτρος Χένριξεν, 36 ἐτῶν, ἀκοντιστής. Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐταξείδευεν εἰς τὰς ἀρκτικὰς θαλάσσας ὡς ἀκοντιστὴς καὶ πλοίαρχος.

10. Βερνάρδος Νόρδαλ, 33 ἐτῶν, πυροβολητὴς ἐν τῷ πολεμικῷ ναυτικῷ, ἐργασθεὶς δὲ καὶ ὡς μηχανικὸς ἐν ταῖς ἠλεκτρικαῖς συσκευαῖς. Θερμαστής, καὶ εἶχε τὴν ἐπιστασίαν τῶν ἠλεκτρικῶν συσκευῶν.

11. Ἰβὰν Μόγστατ, 35 ἐτῶν, ναύτης τοῦ «Φράμ».

12. Βὲρντ Βέντζεν, 35 ἐτῶν, ναύτης. Ἔκαμε πολλὰ ταξείδια εἰς τὰς ἀρκτικὰς θαλάσσας ὡς ὑποπλοίαρχος.

θραύση τὰ ὑποβαστάζοντα τὰς λέμβους στηρίγματα. Διήλθομεν ὥρας ἀγωνίας. Ἐγώ, ζαλισθεὶς ὑπὸ τῆς θαλάσσης, ἱστάμην ἐπὶ τῆς γεφύρας κάμνων σπονδὰς εἰς τὸν Ποσειδῶνα καὶ τρέμων διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν λέμβων καὶ τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες μετὰ πολλῶν μόχθων προσεπάθουν νὰ φέρωσι τὴν τάξιν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος.

Ἐν ᾗ καταστάσει ἐγὼ εὑρισκόμην, ἐνόμιζον ὅτι διήρχετο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου ἀλλόκοτον κρᾶμα θαλάσσης, σανίδων, βραχιόνων, κνημῶν καὶ κινουμένων πίθων. Οἱ ἄνδρες ἐπήδων ἐπὶ τῶν κινουμένων πίθων καὶ δοκῶν, ἵνα μὴ σπάσωσι τοὺς πόδας των. Οὔτε κλωστὴ στεγνὴ ἔμενεν ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων των. Ὁ Τζοὺελ, ὅστις ἐκοιμᾶτο εἰς τὸ «Μέγα Ξενοδοχεῖον,» ὡς ὠνομάζομεν μίαν τῶν μακρῶν λέμβων, ἐξύπνησεν ἐκ τοῦ κρότου τῶν ἐπὶ τῆς λέμβου θραυομένων κυμάτων. Τὸν συνήντησα παρὰ τὴν θύραν τῆς αἰθούσης, ἐνῷ κατήρχετο κρατῶν δέμα ἐνδυμάτων του. Ἔσπευσεν εἶτα νὰ σώσῃ τὸ ναυτικόν του κιβώτιον, ἐπιπλέον ἐπὶ τῶν ὑδάτων τοῦ πρωραίου καταστρώματος, καὶ μετὰ δυσχερείας ἀπέσπασεν αὐτό, ἐνῷ ἀλλεπάλληλα κύματα τὸν κατέλουον.

Ἡ πρῷρα τοῦ «Φράμ» ἅπαξ μόνον ἐβυθίσθη ἐν τῇ θαλάσσῃ πληρωθεῖσα ἀφθόνου ὕδατος. Ἐκεῖ ἵστατο εἷς τῶν ναυτῶν, ὅστις ἐσώθη κρατηθεὶς ἀπὸ τοῦ ἐργάτου, ἐνῷ κατεκαλύφθη ὑπὸ

τοῦ ἀφρόεντος κύματος. Ἦτο καὶ πάλιν ὁ πτωχὸς Τζοῦελ.

Ἀρκετὰ ἐμοχθήσαμεν, ὅπως ἐξασφαλίσωμεν τὰ πράγματα ἡμῶν. Ἐρρίψαμεν ὅλους τοὺς κενοὺς πίθους εἰς τὴν θάλασσαν καὶ μέρος τῆς καλλίστης ἡμῶν ξυλείας ἠκολούθησε τὴν αὐτὴν ὁδόν, ἐνῷ ἐγὼ ἔβλεπον αὐτὴν θλιβερῶς κυλιομένην ἐπὶ τῶν κυμάτων. Τὸ λοιπὸν τοῦ φορτίου ἐξησφαλίσθη ὀπίσω εἰς τὴν πρύμναν ἐν τῷ ἡμικαταστρώματι.

Ἐσκέφθην, ὅτι τὰ φόντα τῆς ἐκδρομῆς εἶχον φοβερὰ ξεπέσει. Τὴν στιγμὴν ταύτην, καθ' ἣν ὑπεφέρομεν πολὺ ἐκ τῆς θαλασσοταραχῆς, διεκρίναμεν πέραν ἓν τριῶστον ἀναδύον ἐκ τῆς ὁμίχλης. Ἡρμένιζε μὲ ὅλα τὰ ἱστία αὐτοῦ, μεγαλοπρεπὲς δὲ καὶ ἤρεμον διέσχιζε τὰ κύματα ὡς οὐδὲν νὰ συνέβαινε.

Ἐνομίσαμεν κατ' ἀρχάς, ὅτι φοβερὰ καταστροφὴ συνέβη ἐν τῷ μαγειρείῳ, διότι εἰσελθὼν ἐκεῖ ὁ Μόγσταδ καὶ ἰδὼν μετὰ φρίκης τοὺς τοίχους τοῦ κυλικείου ραντισμένους μὲ βαθεῖας ἐρυθρὰς κηλίδας, ὑπέθεσεν ὅτι ὁ Τζοῦελ ηὐτοκτόνησεν. Προσεκτικωτέρα ὅμως ἐξέτασις μᾶς ἔπεισεν, ὅτι αἱ κηλίδες προήρχοντο ἐκ θραυσθέντος κυτίου σοκολάτας.

Ἕνεκα τῆς ὁμίχλης δὲν ἐτολμῶμεν νὰ πλησιάσωμεν εἰς τὴν ξηράν, οὕτω δὲ ἐμένομεν ἀνοικτά, μέχρις οὗ τὴν πρωΐαν, διαλυθείσης κἄπως

τῆς ὁμίχλης, εὗρεν ὁ πρωρεὺς ἡμῶν τὴν ὁδὸν μεταξὺ τῆς Φάρσουνδ καὶ τῆς Χουμμέρδας, μετὰ μεσημβρίαν δὲ μόνον ἠγκυροβολήσαμεν εἰς τὸν ὅρμον τῆς Χοβλάνδης, ἔνθα κατοίκει ὁ πρωρεὺς ἡμῶν.

Τὴν ἑπομένην πρωΐαν ἐπεσκευάσαμεν καὶ ἐστερεώσαμεν τὰ στηρίγματα τῶν λέμβων. Τὸ «Φραμ» ἐν τούτοις ἦτο πολὺ φορτωμένον, ὥστε νὰ δύναται νὰ πλέῃ εὐχερῶς ἐν τεταραγμένῃ θαλάσσῃ. Ἀλλ' οὐδὲν ἠδυνάμεθα νὰ μεταβάλωμεν. Ὅ,τι εἴχομεν, ἦτο ἀνάγκη νὰ τὸ κρατήσωμεν.

Ἦτο ἀργὰ τὴν ἑσπέραν τῆς τελευταίας ἡμέρας τοῦ ἰουλίου, ὅτε ἐκάμψαμεν τὴν Κβάρβεν καὶ διηυθυνόμεθα πρὸς τὴν Βέργεν ὑπὸ τὸ σκότος τῆς δροσερᾶς νυκτός. Τὴν ἑπομένην πρωΐαν, ὅτε ἀνῆλθον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἡ Βόγεν ὡραία καὶ λάμπουσα ἐφαίνετο ὑπὸ τοῦ ἡλίου φωτιζομένη, ὅλα δὲ τὰ ἐν τῷ λιμένι της πλοῖα ἦσαν σημαιοστόλιστα. Ὁ ἥλιος ὑψοῦτο πανηγυρικώτατα. Ἡ πόλις ἔλαμπε καὶ μᾶς ἐχαιρέτα. Τί λαμπρὰν τοποθεσίαν ἔχει ἡ γηραιὰ αὕτη Ἀνσεατικὴ πόλις.!..

Τὴν ἑσπέραν ἔμελλον νὰ κάμω ἀνάγνωσμα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. Εἶχον βραδύνει νὰ μεταβῶ. Ἐνῷ δὲ ἐνεδυόμην, ἡ αἴθουσα ἐπληρώθη τῶν αἰωνίων ἐκείνων περιέργων περιηγητῶν. Ἤκουον αὐτοὺς θορυβοῦντας, πολιορκοῦντας τὴν θύραν τοῦ θαλαμίσκου μου καὶ φωνάζοντας ἀγγλιστί:

«Μὰ πρέπει νὰ σφίγξωμεν τὸ χέρι τοῦ δόκτορος». Εἰς τούτων μάλιστα ἔχωσε τὴν κεφαλήν του ἄνω εἰς τὸν ἀνεμιστῆρα διὰ νὰ μὲ ἴδῃ, καὶ κατόπιν μοὶ ἔλεγεν ὁ γραμματεύς μου· «Τί ἤθελεν ἐπὶ τέλους νὰ ἴδῃ ὁ ἄνθρωπος;» Λέγουν, ὅτι ἀπέσυρε ταχέως τὴν κεφαλήν του. Τῇ ἀληθείᾳ, ὁπουδήποτε καὶ ἂν μετεβαίνομεν, μᾶς παρηκολούθουν καὶ μᾶς περιεργάζοντο, ὡς νὰ ἤμεθα ἄγρια ζῶα ἐν θηριοτροφείῳ.

Ἅμα ὡς ἐνεδύθην, ἤνοιξα μετὰ προσοχῆς τὴν θύραν, καὶ ἐσπευσμένως διῆλθον διὰ μέσου τῶν ἀνυπομονούντων περιέργων. «Νάτος, νάτος!» ἐφώναζον πρὸς ἀλλήλους, ἐνῷ ἐγώ, ἀνελθὼν ταχέως τὴν κλίμακα, ἤκουον μόνον τὰ βήματά των ὄπισθεν ἐμοῦ. Ἔφθασα ἤδη εἰς τὴν προκυμαίαν καὶ ἐρρίφθην ἐντὸς ἁμάξης πρὶν ἢ μὲ προφθάσωσιν.

Κατὰ τὴν ὀγδόην ὥραν ἐδόθη μέγα συμπόσιον. Ἐκεῖ εἴχομεν λόγους, προπόσεις, ἐξαιρέτους οἴνους, ὡραίας κυρίας, μουσικὴν καὶ χορὸν μέχρι προκεχωρηκυίας νυκτός.

Τὴν ἑπομένην πρωΐαν κατὰ τὴν 11ην, σάββατον, μὲ λαμπρὸν ἥλιον καὶ καλὸν καιρόν, ἱστάμεθα πρὸς βορρᾶν, ἄνωθεν τοῦ φιόρδ τῆς Βέργεν, συνοδευόμενοι καὶ ὑπὸ πολλῶν φίλων. Ὡραία καὶ ἀλησμόνητος θερινὴ ἡμέρα! Κατὰ τὸ φιόρδ τῆς Χερλὸ μᾶς ἀπεχαιρέτισαν οἱ φίλοι ἡμῶν σείοντες τοὺς πίλους καὶ τὰ μανδήλιά

των. Ἐπὶ πολὺ εἰσέτι ἐβλέπομεν τὴν μικράν των ἀτμάκατον μὲ νεφύδριον μαύρου καπνοῦ ἐπὶ τῆς λαμπούσης τῶν ὑδάτων ἐπιφανείας. Ἔξω ἡ θάλασσα, κυλίουσα τὰ κύματα αὐτῆς ἐν τῇ σκιερᾷ φωταυγείᾳ τοῦ ἡλίου, ἐντὸς δὲ ἡ χαμηλὴ κοιλὰς Μάνγερλανδ, πλήρης ἀναμνήσεων δι' ἐμέ, ἕνεκα τῶν πρώτων ζωολογικῶν μου ἐν αὐτῇ ἐρευνῶν.

Ἡ ἑσπέρα ἦτο ἑξαίσιος. Ἡ ἐρυθρότης τῆς ἀποχωρούσης ἡμέρας ἐκάλυπτε τὸ βόρειον τμῆμα τοῦ οὐρανοῦ, ἐνῷ εὐρεῖα καὶ στρογγύλη ἡ σελήνη ἐπεκρέματο ἄνωθεν τῶν ὀρέων, ὄπισθεν ἡμῶν. Πέραν ἔκειντο ἡ Ἄλδεν καὶ ἡ Κίν, ὡς μυθικαί τινες χῶραι ἀπὸ τῶν ὑδάτων ἀναδύουσαι. Ἂν καὶ κατάκοπος, δυσκόλως ἠδυνάμην νὰ ἀποσπασθῶ τοῦ θεάματος τούτου. Ἤθελον νὰ ἀπορροφήσω πᾶσαν τὴν ἀπὸ τῆς σκηνογραφίας ταύτης καλλονήν. Ἦτο δὲ τοῦτο βάλσαμον εἰς τὴν ψυχήν μου μετὰ τὸν πολὺν θόρυβον καὶ τὴν μετὰ τοῦ πλήθους προστριβήν.

Οὕτως ἐξηκολουθήσαμεν τὸν πλοῦν ἡμῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μὲν μὲ εὐνοϊκὸν καιρόν, ἐν μέρει δὲ καὶ μὲ βροχὴν καὶ ὁμίχλην, διὰ μέσου τῶν μεταξὺ τῶν νήσων στενῶν πορθμῶν, παρὰ τὴν βόρειον νορβηγικὴν παραλίαν.

Πόσον ὡραία εἶναι ἡ Νορβηγία! Ἀμφιβάλλω, ἂν ἀλλαχοῦ τῆς γῆς δύναται ν' ἀνεύρῃ τις τοιαύτην μαγικὴν ὁδόν. Αἱ ἀληθμόνητοι ἐκεῖναι πρωΐαι, ὅτε ἡ φύσις ἐξεγείρεται ἐν τῇ ζωῇ μὲ στεφάνους

ὁμίχλης ἀργυροειδεῖς ἐπὶ τῶν ὀρέων, ὧν αἱ κορυφαὶ ἀναδύουσιν ἀπὸ τῆς ὁμίχλης ὡς νῆσοι, ἔπειτα ἡ λάμπουσα ἡμέρα ἐπὶ τῶν καταλεύκων ἐκ τῆς χιόνος κορυφῶν τῶν βουνῶν καὶ αἱ ἑσπεριναὶ ὧραι μὲ τὰς δύσεις τοῦ ἡλίου, τὴν ὠχρὰν σελήνην, τὰ λευκὰ ὄρη καὶ τὰς θελκτικὰς νήσους, μὲ τὴν ἐπιβάλλουσαν καὶ μαγευτικὴν αὐτῶν σιγήν!

Ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, μικροὶ ὁρμίσκοι, ἐσπαρμένοι κύκλῳ μὲ οἰκίσκους ἐν μέσῳ καταπρασίνων δένδρων. Ἄχ! οἱ κεκρυμμένοι ἐκεῖνοι οἰκίσκοι διεγείρουσιν εἰς τὰ στήθη ἀκατάσχετον διὰ τὴν ζωὴν πόθον καὶ θερμότητα. Οὐδέποτε μοὶ ἐφάνη τόσον ὡραία ἡ Νορβηγία, ὅσον τὴν στιγμὴν ταύτην, καθ' ἣν καταλείπω αὐτήν!...

Πανταχοῦ ἀπὸ τῆς ξηρᾶς μᾶς ἀποχαιρετῶσι μὲ ἠχηρὰ οὔρρα. Καὶ ἐδῶ μὲν αἱ φωναὶ ἔρχονται ἐξ ὁμίλου παίδων, ἀλλαχοῦ ἐξ ἀνδρῶν, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκ θαυμαζόντων χωρικῶν, οἵτινες βλέπουσι μακρόθεν τὸ παράδοξον ἡμῶν πλοῖον καὶ φαίνονται συλλογισμένοι διὰ τὸ αἰνιγματῶδες αὐτοῦ ταξείδιον. Ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἐπιβαίνοντες ἀκατίων καὶ δεκακώπων λέμβων, ἵστανται ὀρθοὶ μὲ τὰ λάμποντα ἐν τῇ φωταυγείᾳ τοῦ ἡλίου ἐρυθρά των ὑποκάμισα καὶ μᾶς ἀτενίζουσιν. Ἀτμόπλοια, κατάμεστα πλήθους, ἐξέρχονται τῶν λιμένων περιμένοντα νὰ μᾶς ἀποχαιρετίσωσι, νὰ μᾶς εἴπωσι «καλὸν κατευόδιον»

μὲ μουσικήν, ἄσματα καὶ κανονιοβολισμούς. Εἶναι κἄπως ὀχληρόν, νομίζω, νὰ εἶναί τις τὸ ἀντικείμενον τόσων περιποιήσεων καὶ τιμῶν, ὅταν οὐδὲν ἔχῃ εἰσέτι νὰ ἐπιδείξῃ.

Πολὺ μὲ συνεκίνησε τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἡ συμπάθεια, ἣν ἐπεδείξατο ὁ λαὸς οὗτος τῶν ἁλιέων καὶ χωρικῶν, ἀποχαιρετῶν ἡμᾶς. Ἠσθανόμην, ὅτι μᾶς παρηκολούθει μετά τινος νευρικῆς προθυμίας. Ἐνθυμοῦμαι, ὅτι ἡμέραν τινὰ ἐν Ἑλγελάνδῃ γηραιά τις γυνή, ἱσταμένη ἐπὶ γυμνοῦ βράχου, ἔσειε καὶ ἔσειεν ἀδιαλείπτως τὸ μανδήλιόν της. Ἡ καλύβη της ἔκειτο εἰς μικρὰν ἀπὸ τῆς παραλίας ἀπόστασιν.

— Ἀγνοῶ, ἂν πρὸς ἡμᾶς κινεῖ τὸ μανδήλιόν της, εἶπον πρὸς τὸν πρῳρέα, ὅστις ἵστατο πλησίον μου.

— Ὤ! νὰ ἦσθε βέβαιος, δόκτορ, πρὸς ἡμᾶς.

— Ἀλλά, ποῦ γνωρίζει τίνες εἴμεθα;

— Καὶ τίς νορβηγός, δόκτορ, δὲν ἤκουσε διὰ τὸ «Φράμ»: Καὶ εἰς τὴν μᾶλλον μεμακρυσμένην καλύβην γνωρίζουσι τὸ «Φραμ» καὶ πανταχόθεν καταβαίνουσιν εἰς τὴν παραλίαν διὰ νὰ τὸ ἴδωσι.

Τῇ ἀληθείᾳ, εἶναι πολὺ μεγάλη ἡ εὐθύνη, ἣν ἀνελάβομεν, ἀφοῦ σύσσωμον τὸ ἔθνος μᾶς παρακολουθεῖ. Τί θὰ συμβῇ ἂν ἀποτύχωμεν;

Τὴν ἑσπέραν ἐκαθήμην καὶ ἔβλεπον κύκλῳ τὰς ἐπὶ τῶν ἀκρωτηρίων καὶ τῶν νησίδων μεμονωμένας καλύβας. Ἐνταῦθα ὁ νορβηγικὸς λαὸς

ἐκθέτει τὴν ζωὴν αὐτοῦ παλαίων κατὰ τῶν βράχων καὶ πάγων. Αὐτὸς δὲ ὁ λαὸς μᾶς ἀποστέλλει εἰς τὴν ἐκδρομήν, αὐτός, ὅστις παρίσταται ἐνταῦθα μὲ τὰς ἁλιευτικάς του λέμβους, καὶ ἐκπεπληγμένος ἀτενίζει πρὸς τὸ βραδέως διασχίζον τὰ βόρεια ταῦτα ὕδατα «Φράμ».

Τινὲς τούτων σείουσιν εἰς τὸν ἀέρα τοὺς πίλους των καὶ φωνάζουσιν «οὔρρα», ἄλλοι δὲ μόνον ἀφώνως μᾶς βλέπουσιν. Ἐκεῖ, ἐπὶ ἐξεχούσης τινὸς ἄκρας, ὅμιλος γυναικῶν κάμνει σημεῖα ἀποχαιρετισμοῦ, ἔξω δὲ φαίνονται ὀλίγαι λέμβοι μὲ κυρίας ἐνδεδυμένας μὲ ἀνοικτὰς θερινὰς στολὰς καὶ κυρίους κωπηλατοῦντας. Αἱ κυρίαι σείουσι τὰ ἀλεξήλια καὶ τὰ μανδήλιά των. Ναί! αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι μᾶς ἀποστέλλουσιν ἔξω. Οὐδεὶς τούτων γνωρίζει ἴσως, διατί συνέδραμεν εἰς τὸ ἔργον τοῦτο(1)· θὰ ἤκουσε μόνον, ὅτι εἶναι ἔνδοξός τις ἐπιχείρησις. Ἀλλὰ διατί; πρὸς ποῖον σκοπόν; δὲν τοὺς ἐξηπατήσαμεν ἆρά γε;

Ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοί των προσηλοῦνται πρὸς τὸ πλοῖον καὶ ἀναδύει ἴσως πρὸ αὐτῶν παροδική τις ὀπτασία περὶ νέου τινὸς καὶ ἀκαταλήπτου κόσμου, περὶ οὗ οὐδὲν γνωρίζουσι. Καὶ ἐνταῦθα,

(1) Ἡ ἐκδρομὴ αὕτη ἐγένετο δαπάνῃ τῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ νορβηγικοῦ λαοῦ. Ἐδαπανήθησαν ἐν συνόλῳ 25 χιλ. λίραι στερλ. Ἡ κυβέρνησις ἐχορήγησε τὰς 15,750, ὁ βασιλεὺς 1,125, τὰς δὲ λοιπὰς ὁ νορβηγικὸς λαός.

ἐν τῷ πλοίῳ, ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι καταλιπόντες γυναῖκα καὶ τέκνα.

Πόσον θλιβερὸς ἦτο ὁ ἀπ' αὐτῶν χωρισμός! μεθ' ὁποίου πόθου καὶ ποίας τρυφερότητος θὰ τοὺς περιμένωσι! Καὶ ἦλθον ἐδῶ οὐχὶ ἐπὶ τῇ ἐλπίδι κέρδους. Διὰ δόξαν καὶ τιμήν; ἴσως ὄχι. Ἀλλ' εἶναι ἡ αὐτὴ δίψα πρὸς ἐξερευνήσεις, ὁ αὐτὸς πόθος τοῦ νὰ προχωρήσωσι πέραν τῶν γνωστῶν τοῦ κόσμου ὁρίων, ὅστις καὶ ἄλλοτε κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Σάγας ἐνέπνεε τὸν λαὸν τοῦτον.

Ἐπειδὴ ὁ καιρὸς ἦτο πολύτιμος, δὲν εἰσήλθομεν εἰς τὸ Δρόνθεϊμ, ἀλλὰ ἐσταματήσαμεν εἰς τὴν Βέϊαν, ἔνθα παρελάβομεν τὸν πλοίαρχον ἡμῶν Σβέρδρουπ. Ἐνταῦθα ὁ καθηγητὴς Βρέγκερ ἦλθεν εἰς τὸ πλοῖόν μας, ἵνα μᾶς συνοδεύσῃ μέχρι τῆς Τρομσώ. Ἐδῶ ἐπίσης ὁ ἰατρός μας ἔλαβε τρία μεγάλα κιβώτια φαρμάκων, δῶρον τοῦ φαρμακοποιοῦ Βρύννου τοῦ Δρόνθεϊμ.

Καὶ ἤδη ἐξηκολουθήσαμεν τὸν πρὸς βορρᾶν πλοῦν ἡμῶν παρὰ τὴν Β. παραλίαν τῆς Νορβηγίας ἢ Νορτλάνδης. Προσηγγίσαμεν μόνον εἰς ἕνα ἢ δύο λιμένας, ἵνα λάβωμεν ἀπεξηραμένους ἰχθῦς διὰ τοὺς κύνας ἡμῶν. Διήλθομεν τὴν Τοργχάττην, τὰς Ἑπτὰ ἀδελφάς, τὴν Χεστμάνδην, τὰς Λοφώδεις νήσους καὶ πάσας τὰς ἄλλας προσφιλεῖς τοποθεσίας, τὴν μίαν ὡραιοτέραν καὶ ἀγριωτέραν τῆς ἄλλης. Ὦ! εἶναι ἐξαισίως μαγικὴ χώρα ἡ Νορβηγία! Γῆ ὀνείρων. Ἐφοβούμεθα νὰ

ἀπομακρυνθῶμεν ταύτης, μὴ διὰ παντὸς ἀπολέσωμεν αὐτήν.

Κατὰ τὴν 12ην ἰουλίου ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Τρομσώ, ἔνθα ἐμέλλομεν νὰ παραλάβωμεν ἄνθρακας καὶ ἄλλα τινά, ὡς, ἐπανωφόρια ἐκ δέρματος ρέννων, ὑποδήματα φινλανδικά, ταριχευτὰ κρέατα ρέννων κτλ. Πάντα ταῦτα ἐπρομηθεύθημεν διὰ τοῦ ἀκουράστου φίλου τῆς ἐκδρομῆς ἡμῶν Μάκ. Ἡ Τρομσὼ μᾶς ὑπεδέχθη ψυχρότατα, διότι εὕρομεν ἐκεῖ ψυχρὸν βορειοδυτικὸν ἄνεμον, χιόνας καὶ χάλαζαν. Βουνά, πεδιάδες, οἰκιῶν στέγαι μέχρι τῆς ἄκρας παραλίας ἐκαλύπτοντο ὑπὸ χιόνος. Οὐδέποτε εἶδον τοιαύτην ἡμέραν ἐν Νορβηγίᾳ κατὰ μῆνα ἰούλιον. Καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Τρομσὼ μοὶ ἔλεγαν, ὅτι δὲν ἐνθυμοῦνται τοιοῦτον ἰούλιον.

Τὴν ἑπομένην ἡμέραν ἐν Τρομσὼ νέον μέλος προσετέθη εἰς τὴν ἐκδρομὴν ἡμῶν, ὁ Βὲρντ Βέντζεν. Κατ' ἀρχὰς εἶχε σκοπὸν νὰ μᾶς συνοδεύσῃ μέχρι τοῦ Γιουκορείου πορθμοῦ, ἀλλ' ἔλαβε μέρος καθ' ὅλον τὸν πλοῦν ἡμῶν, δειχθεὶς οὐ μόνον ἐξαίρετος ναυτικός, ἀλλὰ καὶ λαμπρὸς καὶ εὔθυμος ἑταῖρος.

Μετὰ δύο ἡμέρας ἀπεπλεύσαμεν. Τὴν νύκτα τῆς 16 πρὸς Α. τοῦ Βορείου ἀκρωτηρίου ἀπηντήσαμεν μεγάλην θαλασσοταραχήν, καὶ τόσα ὕδατα εἴχομεν πάλιν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ὥς τε εἰσήλθομεν εἰς τὸ φιόρδ Κγιέλλεν, ἵνα τοπο-

θετήσωμεν καλλίτερα τὸ φορτίον μας, ἐπιφέρωμεν δὲ καί τινας ἄλλας μεταβολάς. Ἐπὶ δύο ὁλοκλήρους ἡμέρας εἰργαζόμεθα πρὸς τοῦτο καὶ ἡτοιμάσθημεν ἤδη καθ' ὅλα διὰ τὸ ταξείδιον πρὸς τὴν Νόβια-Ζέμλια. Εἶχον σκεφθῆ κατ' ἀρχὰς νὰ λάβω γαιάνθρακας εἰς τὴν Βαρδώ, ἀλλ' ἐπειδὴ ἤμεθα βαρέως φορτωμένοι, ἡ δὲ «Οὐρανία»(1) θὰ μᾶς συνήντα εἰς τὸν Γιουκόρειον πορθμὸν μὲ γαιάνθρακας, ἐθεώρησα καλλίτερον νὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς ὅσους εἴχομεν, διότι ἦτο πολὺ πιθανὸν νὰ εἴχομεν κακὸν καιρὸν κατὰ τὸν διὰ τῆς Λευκῆς θαλάσσης διάπλουν ἡμῶν.

Κατὰ τὴν 10 τῆς ἑσπέρας ἀνεσύραμεν τὴν ἄγκυραν καὶ τὴν ἑπομένην ἑσπέραν ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Βαρδώ, ἔνθα ἐτύχομεν ἐξαιρέτου ὑποδοχῆς. Ἐπὶ τῆς προκυμαίας ἦτο ἡ μουσική, τὸ δὲ φιόρδ πλῆρες λέμβων μὲ σημαίας καὶ πυροβολισμούς. Μᾶς περιέμενον ἐδῶ ἀπὸ τῆς προτεραίας. Παρέστημεν εἰς μεγαλοπρεπὲς συμπόσιον, ἔνθα ὁ καμπανίτης καὶ αἱ προπόσεις ἦσαν ἄφθονοι. Ἐνταῦθα εἴπομεν τὸ ὕστατον χαῖρε εἰς τὴν Νορβηγίαν.

Ἦτο ἀνάγκη τώρα νὰ καθαρίσωμεν καλῶς τὸ «Φράμ» ἐκ τῶν μυάκων καὶ τῶν φυκῶν, ὥστε νὰ εἶναι ὡς οἷόν τε εὐδρομώτερον. Ὁ ἐπιθεωρη-

1. Τὸ ἀτμόπλοιον τοῦτο εἶχε μισθωθῆ ὑπὸ τοῦ Νάνσεν ἵνα φέρῃ γαιάνθρακας διὰ τὸ «Φράμ» ἐν Καπαρόβᾳ παρὰ τὸν Γιουκόρειον πορθμόν.

τὴς τοῦ λιμεναρχείου παρέσχεν ἡμῖν προθύμως ἄνδρας, οἵτινες ἐξετέλεσαν καλῶς τὸ ἔργον τοῦτο.

Ἀλλὰ καὶ τὰ σώματα ἡμῶν εἶχον ἀνάγκην ὑστάτης τινὸς περιποιήσεως, πρὶν ἢ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀγρίων. Ἀπεφασίσαμεν ὅθεν νὰ μεταβῶμεν εἰς τὸν ἐξαίρετον λουτρῶνα τῆς πόλεως ταύτης, ἔνθα ἐξεπληρώσαμεν μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως καὶ τὴν ἀπαίτησιν ταύτην τῶν σωμάτων ἡμῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Ὑγίαινε, Νορβηγία!

Ἤμην παραδόξως διατεθειμένος, ὅτε ἐκαθήμην τὴν τελευταίαν νύκτα γράφων ἐπιστολὰς καὶ τηλεγραφήματα. Ἀπεχαιρετίσαμεν τὸν ἐξαίρετον ἡμῶν πρωρέα Ἰωάννην Χόγκενσιν, ὅστις εἶχεν ὁδηγήσει τὸ πλοῖον ἡμῶν ἀπὸ τῆς Βέργεν καὶ

τώρα ἐμείναμεν μόνον οἱ δεκατρεῖς ἑταῖροι τῆς ἐκδρομῆς καὶ ὁ γραμματικός μου Χριστόφερσεν, ὅστις ἔμελλε νὰ μᾶς συνοδεύσῃ μέχρι τοῦ Γλουκορείου πορθμοῦ. Τὰ πάντα εἰσὶν ἤρεμα καὶ γαληνιᾶα ἐκτὸς τοῦ τριγμοῦ τῆς γραφίδος μου, ἥτις ἀποστέλλει τὸ ὕστατον χαῖρε εἰς τοὺς ἐν τῇ πατρίδι φίλους.

Πάντες οἱ ἐν τῷ πλοίῳ κοιμῶνται. Ἔγραψα καὶ τὸ τελευταῖον τηλεγράφημα καὶ ἀπέστειλα αὐτὸ ἔξω διὰ τοῦ γραμματέως μου. Κατὰ τὴν τρίτην ὥραν τῆς πρωΐας ἐπανῆλθεν εἰς τὸ πλοῖον. Προσεκάλεσα τότε τὸν Σβέρδρουπ καὶ δύο ἄλλους. Ἀνεσύραμεν τὴν ἄγκυραν καὶ ἀνήχθημεν τοῦ λιμένος ἐν τῇ σιγῇ τῆς πρωΐας. Ἡ πόλις ὅλη ἐκοιμᾶτο βαθέως καὶ τὰ πάντα ἦσαν εἰρηνικὰ καὶ ἤρεμα ἐκτὸς τοῦ ἐκ τοῦ σκάφους ἡμῶν προξενουμένου κρότου. Νυσταλέος τις ἁλιεὺς ἀνύψωσε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ βάθους δεκακώπου ἁλιάδος καὶ μᾶς ἔβλεπεν, ἐνῷ ἐπλέομεν πέραν τοῦ κυματοθραύστου, ἔξω δέ, ἕτερος τις ἁλίευεν ὑπὸ τὸ σκιόφως τῆς πρωΐας.

Ἡ τελευταία ἀπὸ τῆς Νορβηγίας ἐντύπωσις ἡμῶν ἦτο καλλίστη. Ὁποία εὐεργετικὴ ἠρεμία καὶ εἰρήνη! Ὁποία ἀνάπαυσις διὰ τὰς σκέψεις μας! Οὐδεὶς πλέον κρότος καὶ ἁλαλαγμὸς ἐκ τῶν ἀποχαιρετισμῶν καὶ τῶν ἀτελευτήτων οὔρρα τοῦ λαοῦ. Οἱ ἱστοὶ τῶν ἐν τῷ λιμένι πλοίων, αἱ στέγαι καὶ αἱ καπνοδόχαι τῶν οἰκιῶν ἀνυ-

ψοῦσι τὰς κορυφὰς αὐτῶν πρὸς τὸν ψυχρὸν οὐρανὸν τῆς πρωΐας.

Μετ' οὐ πολὺ ἀνέτειλε καὶ ὁ ἥλιος διὰ τῆς ὁμίχλης, ῥίπτων τὰς ἀκτῖνας αὐτοῦ ἐπὶ τῶν παρὰ τὴν παραλίαν ἐσπαρμένων μικρῶν οἰκιῶν καὶ πᾶσα ἡ Νορβηγία πλέον ἔκειτο ὄπισθεν ἡμῶν.

Ἐνῶ τὸ «Φράμ» ἔπλεεν ἠρέμα διευθυνόμενον πρὸς τὸ μεμακρυσμένον καὶ ἄγνωστον αὐτοῦ τέρμα, ἱστάμην καὶ ἔβλεπον ἐξαφανιζομένην βαθμηδὸν τὴν ξηρὰν ἐν τῷ δρίζοντι. Τί μέλλει νὰ συμβῇ ἆρα καὶ εἰς τὸ «Φράμ» καὶ εἰς ἡμᾶς, πρὶν ἢ καὶ πάλιν ἐπανίδωμεν τὴν Νορβηγίαν ἀπὸ τῶν κυμάτων ἀναδύουσαν;

Ἀλλ' ἐπῆλθεν ὁμίχλη καὶ τὰ πάντα ἐπεσκότισεν. Καὶ διὰ μέσου τῆς ὁμίχλης ἐπλέομεν ἐν ἀτμῷ πρὸς τὰ πρόσω ἐπὶ τέσσαρας ὅλας ἡμέρας χωρὶς νὰ σταματήσωμεν. Ὅτε δὲ τὴν πρωΐαν τῆς 27 ἰουλίου ἀνῆλθον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, εἶδον ὅτι ἡ ὁμίχλη διελύθη καὶ ὁ καιρὸς ἦτο εὔδιος. Ὁ ἥλιος ἀνεφαίνετο εἰς ἀνέφελον οὐρανόν, ἡ δὲ κυανῆ θάλασσα ἐκυλίετο ἐν ἐλαφρῷ κυματισμῷ.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν εἴδομεν τὴν Γῆν τῆς χηνὸς (goose land) ἐπὶ τῆς νήσου Νόβια-Ζέμλιας. Πυροβόλα καὶ πυριτιδοβολαὶ ἡτοιμάσθησαν, ἐβλέπομεν δὲ πρὸ ἡμῶν ἐν φαιδρᾷ προσδοκίᾳ ἐψημένας χῆνας καὶ ἄλλο κυνήγιον. Ἀλλὰ μόλις ὀλίγον ἐπροχωρήσαμεν, καὶ πυκνὴ ὁμίχλη κατα-

πεσοῦσα ἀπὸ τῶν ΝΑ. ἀπέκλεισεν ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ κύκλῳ ἡμῶν κόσμου. Ἐπειδὴ δὲν ἦτο συνετὸν νὰ προχωρῶμεν πρὸς τὴν ξηράν, ἐστράφημεν πρὸς Α. πρὸς τὸν Γιουκόρειον πορθμόν. Ἀλλὰ σφοδρὸς ἄνεμος μᾶς ἐξηνάγκασεν ἐπὶ δύο ὅλας ἡμέρας νὰ λοξοπλοῶμεν, βεβυθισμένοι ἐν τῇ ὁμίχλῃ.

Ὦ! ἡ ἀτελεύτητος αὕτη καὶ πείσμων ὁμίχλη τῆς Ἀρκτικῆς θαλάσσης! Ὅσάκις καταβιβάζει ἓν παραπέτασμα αὐτῆς καὶ ἀποδιώκει τὸ κυανοῦν χρῶμα τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ οὐρανοῦ, σκορπίζουσα πανταχοῦ τὸ στακτόχρουν καὶ πυκνὸν ἐκεῖνο νέφος ἐπὶ ὁλοκλήρους ἡμέρας, ὦ! τότε πᾶσα ἡ ἐνέργεια καὶ ἡ ἐλαστικότης τῆς ψυχῆς χάνεται, ὁ δὲ ἄνθρωπος καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν, ὅπως σωθῇ ἀπὸ τοῦ πνιγμοῦ τῶν ὑγρῶν αὐτῆς ἐναγκωλισμῶν.

Ὁμίχλη, καὶ μόνον ὁμίχλη, ὁπουδήποτε καὶ ἂν στρέψῃς τοὺς ὀφθαλμούς σου. Πυκνὴ πυκνὴ ἐπικάθηται ἐπὶ τοῦ ἐξαρτυσμοῦ τοῦ πλοίου, ἁπλοῦται κάτω ἐφ' ὅλου τοῦ καταστρώματος, πυκνοῦται ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων σου, καὶ ἐπὶ τέλους σὲ καθυγραίνει ὁλόκληρον. Εἰσδύει ἔτι καὶ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ σου καὶ τὸ πᾶν καθίσταται ὁμίχλη καὶ μόνον ὁμίχλη.

Τὴν ἑσπέραν τῆς 27 ἰουλίου, ἐνῷ ἤμεθα εἰσέτι ὑπὸ τῆς ὁμίχλης πολιωρκημένοι, συνηντήσαμεν πάγους. Ἦτο ἀληθῶς ἁπλῆ μόνον ταινία πάγου, ἣν εὐχερῶς διεσχίσαμεν· ἀλλὰ τοῦτο δὲν

ἦτο καλὸς οἰωνός. Τὴν νύκτα ἀπηντήσαμεν εὐρυτέραν ταινίαν, ἣν καὶ πάλιν εὐχερῶς διεσχίσαμεν. Ἀλλὰ τὴν ἑπομένην μὲ ἐκάλεσαν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἵνα μοὶ εἴπωσιν, ὅτι οἱ πάγοι ἦσαν πυκνότεροι. Καλά! ἂν αἱ δυσχέρειαι τῶν πάγων ἄρχονται ἀπὸ τοῦδε, τότε πηγαίνομεν ἄσχημα.

Τοιαῦταί εἰσιν αἱ ἐκπλήξεις, ἃς συνήθως παρουσιάζει ἡ Ἀρκτικὴ θάλασσα.

Ἐνεδύθην καὶ ἀνῆλθον ἐπὶ τῆς σκοπιᾶς τοῦ ἱστοῦ ἵνα ρίψω ἓν βλέμμα. Πανταχοῦ, ἐφ' ὅσον τὸ βλέμμα μου ἐξικνεῖτο διὰ τῆς ἀραιωθείσης ὀλίγον ὁμίχλης, ἤπλοῦντο πάγοι. Ἡ ποσότης αὐτῶν ἦτο μεγάλη, οὐδὲν δ' ἄλλο ὑπελείπετο ἡμῖν, ἢ μετὰ πολλῆς προσοχῆς νὰ χωρήσωμεν ἐμπρός. Καὶ ἐπὶ μικρὸν μὲν ἐξελέγομεν τὸν δρόμον ἡμῶν δι' ἀκρυσταλλώτων ὑδάτων. Ἀλλ' ἤδη ἤρξαντο οἱ πάγοι νὰ εἶναι συμπαγέστεροι μὲ μεγάλους ἐπιπλέοντας ὄγκους ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ταὐτοχρόνως δὲ καὶ ἡ ὁμίχλη ἐγένετο πυκνοτέρα, οὐδὲν δὲ πρὸ ἡμῶν ἠδυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν.

Μὲ τοιαύτην ὁμίχλην καὶ μὲ τὰς δυσχερείας τῶν πάγων ἦτο ἀσύνετον νὰ πλέωμεν! Ἀπεφασίσαμεν ὅθεν νὰ σταματήσωμεν καὶ νὰ περιμένωμεν. Ἀλλ' ἡ ὁμίχλη ὁλονὲν συνεπυκνοῦτο καὶ οἱ πάγοι διετέλουν ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει. Αἱ ἐλπίδες ἡμῶν ἐν τῷ μεταξὺ ὁτὲ μὲν ἀνυψοῦντο, ὁτὲ δὲ κατέπιπτον. Τὸ νὰ εὕρῃ τις τό-

σην ποσότητα πάγων εἰς τὰ ὕδατα ταῦτα, ἅτινα κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τοῦ ἔτους κατὰ γενικὸν κανόνα εἰσὶν ἀκρυστάλλωτα, τοῦτο ἦτο κάκιστον σημεῖον διὰ τὴν ἐκδρομὴν ἡμῶν.

Ἤδη ἐν Τρομσὼ καὶ Βαρδὼ εἴχομεν λάβει κακὰς εἰδήσεις. Ἡ Λευκὴ θάλασσα, εἶπον ἡμῖν, ἐπ' ὀλίγον μόνον χρόνον ἦτο ἀκρυστάλλωτος, πλοῖων δέ, ἀποπειραθέν νὰ πλεύσῃ πρὸς τὸν Γ̓ουκόρειον πορθμόν, ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ ἕνεκα τῶν πάγων.

Καὶ αἱ περὶ τῆς Καρικῆς θαλάσσης προαισθήσεις ἡμῶν οὐδόλως ἦσαν ἐνθαρρυντικαί. Τί ἆρα δὲν θὰ περιεμένομεν καὶ ἐκεῖ! Διὰ τὴν «Οὐρανίαν» ἥτις θὰ ἔφερεν ἐκεῖ τοὺς ἀνθρακας ἡμῶν, οἱ πάγοι οὗτοι θα ἦσαν σοβαρὸν κώλυμα· διότι θα ἦτο ἀδύνατον να τοὺς διασχίσῃ, ἐκτὸς ἂν εὕρισκε νοτιώτερον ὁδόν τινα παρὰ τὴν ρωσικὴν παραλίαν.

Ἀλλ' ἐνῶ ἀκριβῶς διετελοῦμεν ἐν ἀπελπισίᾳ καὶ προητοιμαζόμεθα ν' ἀναζητήσωμεν ὄπισθεν τῶν πυκνῶν τούτων πάγων ἑτέραν δίοδον, διελύθη ἡ ὁμίχλη, πρὸ ἡμῶν δέ, ἐκ τῆς ἑτέρας πλευρᾶς τῶν πάγων, διεκρίναμεν ἀκρυστάλλωτα ὕδατα. Ἀφοῦ δὲ ἐπί τινας ὥρας ἐξεβιάσαμεν τὴν ὁδὸν ἡμῶν διὰ μέσου τῶν ὄγκων τῶν πάγων, εὑρέθημεν πάλιν ἐν ἀνοικτῇ θαλάσσῃ.

Ἡ πρώτη αὕτη μετὰ τῶν πάγων συνάντησις ἡμῶν ἀπέδειξε, πόσον ἐξαίρετον σκάφος ἦτο τὸ

«Φράμ». Ἦτο ἀπόλαυσις δι' ἡμᾶς νὰ διασχίζωμεν εὐχερῶς τοὺς πρὸ ἡμῶν πάγους. Διήρχετο εὐχερέστατα τὰ ἑλικοειδῆ καὶ ὀχληρὰ ἐκεῖνα διὰ μέσου τῶν πάγων στενά, ἀλλ' ἦτο φοβερὰ ἐργασία διὰ τὸν πηδαλιοῦχον. «Ἐμπρὸς δεξιά.... ἐμπρὸς ἀριστερά... δεξιὰ πάλιν», ἐδίδοντο ἀδιαλείπτως τὰ προστάγματα, ἐνῶ ἐκεῖνος κατάβρεκτος ὑπὸ τοῦ ἱδρῶτος ἔστρεφε καὶ ξαναέστρεφε τὸν τροχὸν τοῦ πηδαλίου. Καὶ τὸ πλοῖον ἐστρέφετο κύκλῳ καὶ διήρχετο διὰ τῶν στενῶν διόδων χωρὶς νὰ ἐγγίσῃ εἰς τοὺς πάγους. Ἐκεῖ δέ, ἔνθα οὐδεμία ὑπῆρχε δίοδος, ἀνύψου τὴν πρῷραν, κατεβίβαζεν αὐτὴν καὶ κατέθραυε τοὺς πάγους διαχωρίζων αὐτούς. Πόσον στερεὸν εἶναι! Ἐνῷ διέρχεται ὁλοταχῶς διὰ τῶν πάγων, οὔτε κρότος, οὔτε ἦχός τις ἀκούεται· ἐλαφρόν τινα μόνον τιναγμὸν αἰσθάνεταί τις.

Τὸ σάββατον, 29 ἰουλίου, ἐπλέομεν ὁλοταχῶς μὲ ἱστία καὶ μὲ ἄτμὸν πρὸς Α. πρὸς τὸν Γιουκόρειον πορθμόν. Εἴχομεν πρὸ ἡμῶν ἀκρυστάλλωτον θάλασσαν, ὁ δὲ ἄνεμος ἦτο εὐνοϊκός. Τὴν ἑπομένην πρωΐαν ἐφθάσαμεν ὑπὸ τὴν νότιον πλευρὰν τῆς Δολγοΐ ἡ Λαγκόγιας, ὡς οἱ νορβηγοὶ φαλαινοθῆραι καλοῦσιν αὐτήν, ἐκεῖθεν δὲ διηυθύνθημεν πρὸς τὰ Β. τῆς νήσου· ὅτε δ' ἐφθάσαμεν καὶ ἐκεῖ, ἐστρέψαμεν πάλιν πρὸς ἀνατολάς. Ἐνταῦθα ἀπὸ τοῦ θωρακίου τοῦ ἱστοῦ διέκρινα μακράν, ἐφ' ὅσον ἐξικνεῖτο τὸ βλέμμα μου,

καὶ ἄλλας νήσους, μὴ σημειουμένας ἐπὶ τῶν χαρτῶν· ἔκειντο δὲ αὗται μικρὸν πρὸς Α. τῆς Λαγκόγιας.

Ἦτο ἤδη φανερόν, ὅτι ἡ «Οὐρανία» δὲν θὰ διῆλθε διὰ τῶν πάγων. Ἐνῶ δὲ πρὸ μεσημβρίας ἐκαθήμεθα ἐν τῇ αἰθούσῃ συνομιλοῦντες, ἠκούσθη φωνὴ ἀπὸ τοῦ καταστρώματος, ὅτι πλοῖον ἐφάνη ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος. Ἦτο λαμπρὰ εἴδησις, ἀλλ' ἡ χαρὰ ἡμῶν δὲν διήρκεσε πολύ· διεκρίναμεν ὅτι ἔφερε θωρακίον ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ αὐτοῦ· ἑπομένως ἦτο ἁλιευτικόν. Ὅτε μᾶς εἶδε, ἐστράφη πρὸς Ν. φοβηθὲν ἴσως μὴ τὸ πλοῖον ἡμῶν ἦτο ρωσικὸν πολεμικόν. Ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν ἐνδιαφέρον εἴχομεν δι αὐτό, τὸ ἀφήκαμεν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν πλοῦν αὐτοῦ ἐν ἡσυχίᾳ.

Βραδύτερον, κατὰ τὴν ἡμέραν, ἐπλησιάζομεν πρὸς τὸν Γιουκόρειον πορθμόν. Προσείχομεν πολὺ νὰ ἴδωμεν πρὸ ἡμῶν ξηράν, ἀλλ οὐδαμοῦ ἐφαίνετο. Παρῆλθον ὧραι, καθ' ἃς ἐπλέομεν ὁλοταχῶς, ἀλλ' οὐδαμοῦ ξηρά. Βεβαίως ἡ ξηρὰ δὲν θὰ ἐξεῖχε πολὺ ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, διεκρίναμεν ὅμως χαμηλήν τινα σκιὰν ἐν τῷ ὁρίζοντι ἀριστερὰ τῆς πρώρας ἡμῶν. Εἶναι ξηρά. Εἶναι ἡ νῆσος Βαϊγκάτση. Μετ' ὀλίγον ἐπεφάνη μεγαλείτερον τμῆμα αὐτῆς, καὶ εἶτα πᾶσα ἡ παρὰ τὴν νότιον τοῦ στενοῦ πλευρὰν ξηρά. Χαμηλή, ἄνευ ποικιλίας τινὸς καὶ ἐξοχῶν, ἐπεκτείνεται πρὸς Β. καὶ Ν. ἐν χαμηλῇ καὶ ἀ-

σθενεῖ κυρτώσει. Εἶναι ὁ πρόδρομος τῶν ἀχανῶν καὶ μονοτόνων πεδιάδων.

Ὠλισθαίνομεν ἤδη εἰς τὸ στενὸν μὲ τὰς ἑκατέρωθεν αὐτοῦ χαμηλὰς καὶ βραχώδεις ἀκτάς. Τὰ στρώματα τῶν βράχων εἰσὶ καθέτως διατεθειμένα καὶ ἀπότομα, ἐνῶ ἄνω ἡ ἐπιφάνεια εἶναι ὅλως ὁμαλὴ καὶ ἐπίπεδος. Ὁ ἀνὰ τὰς ὁμαλὰς καὶ πρασίνας ταύτας πεδιάδας καὶ τοὺνδρας ὁδοιπορῶν οὐδέποτε φαντάζεται τὰ κεκρυμμένα ὑψώματα κάτωθεν τούτων. Ὑπῆρχον, φαίνεται, ἐνταῦθα ἄλλοτε βουνὰ καὶ κοιλάδες ἐξαλειφθεῖσαι ἢ σαρωθεῖσαι διὰ τῶν χρόνων.

Ἀνεζητοῦμεν νὰ ἴδωμεν τὴν Καπαρόβαν. Κατὰ τὴν Β. τοῦ πορθμοῦ πλευρὰν διεκρίνομεν σημεῖόν τι· ἦτο ναυαγήσαν σκάφος κείμενον παρὰ τὴν ἀκτήν. Ἐφαίνετο νορβηγικὸν ἁλιευτικόν· παρ' αὐτὸ δ' ἕτερον σκάφος ναυαγῆσαν, μικρότερον. Ἐπὶ γλώσσης γῆς ἠγείρετο ἐρυθρωπόν τι κτίριον καλοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἦτο νορβηγικὴ ἀποθήκη ἐμπορευμάτων. Ἀλλ' ἐνταῦθα τὰ ὕδατα ἐγένοντο ὁλονὲν ἀβαθέστερα καὶ ἐπλέομεν μετὰ προσοχῆς δοκιμάζοντες αὐτὰ μὲ τὴν βολίδα. Εἴχομεν φθάσει εἰς βάθος 5 ὀργυιῶν, εἶτα 4, ἐπλησιάζομεν δὲ καὶ εἰς 3, διὸ ἐσταματήσαμεν.

Λέμβος ἐφάνη ἤδη ἀπὸ τῆς ξηρᾶς πλησιάζουσα πρὸς ἡμᾶς. Ἀνὴρ μεσαίου ἀναστήματος, ἀνοικτῆς καὶ ἀγαθῆς φυσιογνωμίας μὲ πυρρὰν γενειάδα, ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ πλοίου. Ἐκ τοῦ ἐξω-

τερικοῦ του ἐφαίνετο ὅτι ἦτο νορβηγός. Ἔσπευσα πρὸς συνάντησίν του καὶ τὸν ἠρώτησα γερμανιστὶ ἂν ἦτο ὁ Δρονθεὶμ. «Ναί», μοὶ ἀπήντησεν. Μετ' αὐτὸν ἀνῆλθον καὶ ξένοι τινές, ἐνδεδυμένοι μὲ βαρείας ἐκ δερμάτων ρέννων περιβολάς, μέχρι τῶν ποδῶν των ἐξικνουμένας. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔφερον παράδοξα καλπάκια ἐκ γούνας μετὰ κεφαλοδέσμων (τῶν γνωστῶν ὑπὸ τὸ ταταρικὸν ὄνομα μπασλίκ) ὑπὸ τὰ ὁποῖα προέκυπτον γενειοφόρα πρόσωπα.

Ἡ σκηνὴ αὕτη μοὶ ἀνέμνησεν εἰκόνα τινὰ τῶν νορβηγῶν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Οὐίκιγξ. Ἦσαν εὔρωστοι ἄνδρες οἱ ρῶσοι οὗτοι ἔμποροι, οἱ ἀνταλλάσσοντες ἐνταῦθα τὰ οἰνοπνεύματά των μὲ δέρματα ἄρκτων, φωκῶν κλπ. ζώων. Ὅταν δὲ βάλωσιν οὗτοι εἰς τὸ χέρι τινὰ ἐκ τῶν ἐγχωρίων, εἰς τοιαύτην θέσιν ἐξαρτήσεως κρατοῦσιν αὐτόν, ὥστε δύναται ἐκεῖνος νὰ ἀμφιβάλλῃ, ἂν εἶναι κύριος καὶ τῆς ψυχῆς του ἀκόμη. Μετ' ὀλίγον ἐπεσκέφθησαν ἡμᾶς καὶ πολλοὶ σαμογέται, λαὸς ἔχων τὸν εὐρὺν ἀσιατικὸν τύπον τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν.

Ἠρώτησα πρῶτον τὸν Δρονθεὶμ, ἂν γνωρίζῃ τι περὶ τῆς καταστάσεως τῶν πάγων. Μοὶ εἶπεν, ὅτι τὰ στενὰ τοῦ Γηούκορ ἦσαν ἀπὸ πολλοῦ ἀνοικτά, καὶ ὅτι μᾶς περιέμενε καθ' ἑκάστην μετὰ πολλῆς ἀγωνίας. Οἱ ἐγχώριοι σαμογέται καὶ οἱ ρῶσοι ἔμποροι ἤρχισαν μάλιστα νὰ

τὸν σκώπτωσιν, διότι ὁ καιρὸς παρήρχετο καὶ δὲν ἐφαίνετο τὸ «Φράμ», περὶ οὗ τόσα εἶχεν εἰπεῖ πρὸς αὐτούς. Τώρα ὅμως, ἔλεγεν, ὅτι εἶναι ἀρκετὰ ἱκανοποιημένος. Ἐφρόνει ὅτι ἡ κατάστασις τῶν πάγων ἐν τῇ Καρικῇ θαλάσσῃ θὰ ἦτο εὐνοϊκή, προσθεὶς ὅτι ἔμαθε τοῦτο παρ' ἁλιέων φωκῶν ἐπανελθόντων ἐκεῖθεν πρὸ δύο μόνον ἡμερῶν. Βεβαίως δὲν ἠδυνάμεθα νὰ στηριχθῶμεν ἀσφαλῶς ἐπὶ τῶν πληροφοριῶν αὐτοῦ τούτων, ἐλυπήθημεν μόνον, διατί νὰ μὴ ἔλθωμεν ἐνωρίτερον ἐνταῦθα. Τῷ ἐκάμαμεν εἶτα λόγον περὶ τῆς «Οὐρανίας» περὶ ἧς βεβαίως οὐδὲν ἐγνώριζεν. Ἀπό τινος χρόνου οὐδὲν πλοῖον εἶχεν ἀναφανῇ εἰς τὰ ὕδατα ταῦτα ἐκτὸς τοῦ ἁλιευτικοῦ, ὅπερ εἴχομεν συναντήσει καθ' ὁδόν.

Ἠρώτησα αὐτὸν εἶτα περὶ τῶν κυνῶν, καὶ μοὶ εἶπεν ὅτι ἦσαν ἕτοιμοι. Χάριν ἀσφαλείας, μοὶ εἶπε, ἠγόρασε 40 κύνας, ἐνῷ ἐγὼ τῷ εἶχον παραγγείλει μόνον 30. Πέντε ἐκ τούτων ἀπέθανον κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ταξειδίου, εἷς ἦτο εἰσέτι ἀσθενής, οἱ δὲ λοιποὶ 34 εἶχον κάλλιστα. Μακρόθεν ἠκούσαμεν μάλιστα καὶ τὰς ὑλακὰς αὐτῶν. Κατὰ τὴν συνδιάλεξιν ταύτην εἴχομεν ἤδη πλησιάσει πολὺ πρὸς τὴν Καπαρόβαν καὶ περὶ τὴν ἑβδόμην ὥραν ἑσπέρας ἐρρίπτομεν τὴν ἄγκυραν εἰς βάθος 3 ὀργυιῶν.

Ἐν τῇ τραπέζῃ ὁ Δρονθεὶμ διηγήθη ἡμῖν τὰ τοῦ ταξειδίου του. Ἐνῷ ἀπὸ τῆς Σόπβας καὶ

τῆς Οὐράλης ἐχώρει πρὸς τὴν Πετσόραν, ἤκουσεν ὅτι ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἐπιδημική τις νόσος διὰ τοὺς κύνας. Ἐνόμισεν ὅθεν καλὸν νὰ μὴ διέλθῃ διὰ τῆς Πετσόρας, ἀλλὰ νὰ βαδίσῃ κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τῆς Οὐράλης πρὸς τὸν Γιουκόρειον πορθμόν. Περὶ τὸ τέλος τοῦ ταξειδίου αὐτοῦ ἡ χιὼν εἶχεν ἐξαφανισθῆ, συνοδευόμενος δὲ ὑπὸ καραβανίου ἐκ ρέννων, διῆλθε μὲ τοὺς κύνας αὐτοῦ τὴν γυμνὴν πεδιάδα δι ἑλκήθρων. Οἱ σαμογέται καὶ οἱ ἰθαγενεῖς τῆς Β. Σιβηρίας δὲν ἔχουσιν ὀχήματα, ἀλλ' ἕλκηθρα μόνον. Τὰ θερινά των ἕλκηθρα εἰσὶν ὑψηλότερα τῶν χειμερινῶν, ἵνα μὴ κωλύωνται ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς πεδιάσι λίθων.

Μετὰ τὸ φαγητὸν ἐξήλθομεν ἔξω εἰς τὴν ξηρὰν ἐν τῇ ὁμαλῇ παραλίᾳ τῆς Καπαρόβας, ἔνθα οἱ ρῶσοι καὶ οἱ σαμογέται μᾶς ἔβλεπον μετὰ πολλῆς περιεργείας. Τὰ πρῶτα ἀντικείμενα, ἅτινα ἐπέσυραν τὴν προσοχὴν ἡμῶν, ἦσαν αἱ δύο ἐκκλησίαι, ὧν ἡ μὲν ἦτο μέγα ξύλινον παράπηγμα, ἡ δὲ ὀκτάγωνον περίπτερον οὐχὶ διάφορον τῶν θερινῶν περιπτέρων τῶν κήπων μας.

Μετέβημεν εἶτα νὰ ἴδωμεν καὶ τὸ μοναστήριον ἢ τὴν *σκήτην*, ὡς τὴν ἐκάλουν ἐνταῦθα. Ὁ ἱερεὺς μᾶς προσεκάλεσεν εἰς τὰ δωμάτια αὐτοῦ ἅτινα εἶχον ἀνοικτὰς ἑστίας κατὰ νορβηγικὸν σύστημα.

Μετα ταῦτα μετέβημεν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν κυνῶν, κείμενον ἐν μικρᾷ ἀποστάσει ἀπὸ

τῶν οἰκιῶν καὶ τῶν σκηνῶν τῆς Καπαρόβας. Ἐνῷ ἐπλησιάζομεν, αἱ ὑλακαὶ ὁλονὲν ἐπετείνοντο. Ἐξεπλάγημεν ἰδόντες ἐκεῖ τὴν νορβηγικὴν σημαίαν ἐπὶ κοντοῦ. Ἡ ὄψις τοῦ Δρονθεὶμ ἡκτινοβόλει ὑπὸ χαρᾶς ὅτε τὰ βλέμματά μας ἔπεσαν ἐπὶ τῆς σημαίας. Μᾶς εἶπεν, ὅτι καὶ οἱ κύνες ἀπετέλουν μέρος τῆς νορβηγικῆς ἐκδρομῆς. Ἦσαν ὅλοι δεδεμένοι, ὁ δὲ θόρυβος αὐτῶν ἦν ἐκκωφωτικός. Τινὲς τούτων ἦσαν ἐξαίρετα ζῶα, μακρότριχες, χιονόλευκοι, μὲ καταπίπτοντα ὦτα καὶ ρύγχος ὀξύ. Δὲν ἐβράδυναν τὰ εὐγενῆ ζῶα νὰ ἐξοικειωθῶσι μεθ' ἡμῶν· ἄλλοι ὡμοίαζον μὲ ἀλώπεκας καὶ εἶχον βραχυτέρας τρίχας, καὶ ἄλλοι ἦσαν μαῦροι ἢ στικτοί. Ἀνῆκον βεβαίως εἰς διάφορα εἴδη, τινὲς δὲ τούτων διὰ τῶν πιπτόντων ὤτων των προὔδιδον ἰσχυρὸν κρᾶμα εὐρωπαϊκοῦ αἵματος.

Ἀφοῦ ἀρκούντως ἐθαυμάσαμεν τὴν καταβροχθιστικὴν ὄρεξίν των εἰς τὸ κατατρώγειν ἐξηραμένους ἰχθῦς, κατελίπομεν αὐτοὺς καὶ μετέβημεν εἰς λίμνην τινά, κειμένην ἐκεῖ πλησίον, πρὸς ἀναζήτησιν κυνηγίου, ἀλλ' εὕρομεν μόνον θήλειάν τινα λάρον τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν μὲ τοὺς νεοσσούς της. Ἀπὸ τῆς λίμνης ταύτης διὰ διώρυγος φέρεται πόσιμον ὕδωρ εἰς τὴν Καπαρόβαν. Ἐπὶ χθαμαλοῦ ὑψώματος ἄνωθεν τῆς λίμνης ἦτο ἐστημένη ἡ σημαία, ἣν εἴδομεν ἤδη κατὰ τὴν ἄφιξιν ἡμῶν. Ἐστήθη ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ ἐξαιρέ-

του Δρονθεΐμ, ἵνα εἴπῃ ἡμῖν τὸ *καλῶς ἤλθετε*, ἐπ' αὐτῆς δὲ ἦν ἀναγεγραμμένη ἡ λέξις **Φόρβετς**, ἤτοι «ἐμπρός». Ὁ Δρονθεΐμ εἶχε μάθει ὅτι τοιοῦτο ἦτο τὸ ὄνομα τοῦ πλοίου ἡμῶν, εἶχε δὲ ἀπογοητευθῇ ὀλίγον, ὅτε ἐλθὼν εἰς τὸ πλοῖον εἶδεν ὅτι ἐκαλεῖτο «Φράμ». Τὸν παρηγόρησα ἐν τούτοις, εἰπὼν αὐτῷ, ὅτι ἀμφότεραι αἱ λέξεις τὸ αὐτὸ ἐσήμαινον, ἑπομένως, εἴτε γερμανιστί, εἴτε νορβηγιστὶ ἔγραψε τὴν λέξιν, ἦτο τὸ αὐτό. Ὁ Δρονθεΐμ μοὶ εἶπε κατόπιν, ὅτι ἦτο νορβηγικῆς καταγωγῆς, ἀλλ' ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐνυμφεύθη ἐν Ρίγᾳ καὶ ἐκεῖ ἀπέθανε λίαν ἐνωρίς· ἑπομένως αὐτὸς δὲν ἔμαθε τὴν νορβηγικήν.

Τὸ κυριώτατον, ὅπερ ἠθέλομεν νὰ μάθωμεν ἐνταῦθα, ἦτο τὸ ζήτημα τῶν πάγων ἐν τῇ Ἀρκτικῇ θαλάσσῃ. Εἴχομεν ἀπόφασιν νὰ ἀποπλεύσωμεν ἐντεῦθεν ὡς τάχιστα, ἀλλ' ἔπρεπε πρῶτον νὰ τακτοποιήσωμεν καλῶς τὸν λέβητα καὶ νὰ ἐπιθεωρήσωμεν τοὺς σωλῆνας, τὰς δικλεῖδας καὶ τὰ ἄλλα μέρη τῆς μηχανῆς. Ἐπειδὴ δὲ θὰ κατηναλίσκοντο πρὸς τοῦτο ἡμέραι τινές, ὁ Σβέρδρουπ, ὁ Πέτρος Χένριξον καὶ ἐγὼ ἐξεκινήσαμεν τὴν ἑπομένην πρωΐαν μὲ τὴν μικρὰν ἀτμάκατον ἡμῶν, τὴν διὰ πετρελαίου κινουμένην, πρὸς τὸ Α. ἄνοιγμα τοῦ Γιουκορείου πορθμοῦ, ὅπως ἰδίοις ὄμμασιν ἐξετάσωμεν τὴν κατάστασιν τῶν πάγων. Ἐγὼ ἀνέλαβον τὸ ἄχαρι ἔργον τοῦ πηδαλιούχου καὶ τοῦ μηχανικοῦ.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἡ μικρὰ ἡμῶν ἡρωὶς ἔπλεε λαμπρά, διανύουσα περὶ τὰ 6 μίλια τὴν ὥραν· πλὴν φεῦ! ἡ καλὴ τύχη σπανίως διαρκεῖ πολύ, καὶ ἰδίως ὅταν τις εὑρίσκηται εἰς ἀτμάκατον διὰ πετρελαίου ἐργαζομένην. Ἐλάττωμά τι ἐν τῇ ἀντλίᾳ τῆς κυκλοφορίας ἐσταμάτησε μετ' οὐ πολὺ τὴν μηχανὴν καὶ ἐπλέομεν τώρα κατὰ μικρὰ διαλείμματα, σταματῶντες συχνά, μέχρις οὗ ἐφθάσαμεν κατὰ τὴν Β. παραλίαν. Ἐκεῖ μετὰ δίωρον ἐργασίαν ἐπιδιώρθωσα τὴν μηχανήν, ἵνα δύνηθῇ νὰ συνεχίσῃ τὸ ταξείδιόν της πρὸς τὰ ΝΑ. διὰ τῶν μεταξὺ τῶν ὄγκων τοῦ πάγου στενῶν.

Ἐπλέομεν ἤδη ἀρκετὰ καλά, ἐκτὸς διακοπῶν τινων ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ὅτε αἴφνης ἡ μηχανὴ ἐσταμάτησεν ἐντελῶς. Ἐνῷ δὲ ὁ Πέτρος ἔστρεφε τὸν διωστῆρα ἵνα τὴν θέσῃ εἰς κίνησιν πάλιν, ἔκαμε τοιοῦτον τιναγμὸν ἡ μηχανή, ὥστε ἀνέτρεψε τὸν Πέτρον εἰς τὸ βάθος τῆς ἀτμακάτου μὲ τὴν κεφαλὴν κάτω καὶ τοὺς πόδας πρὸς τὰ ἄνω. Ποῦ καὶ ποῦ στίφη μακροούρων νησσῶν διέπταντο πλησίον ἡμῶν, ἐφονεύομεν δὲ μίαν ἢ δύο ἀνὰ πᾶσαν βολήν.

Παρεπλεύσαμεν τὴν παραλίαν τῆς νήσου Βαϊγκάτσης, ἤδη δὲ ἐμέλλομεν νὰ διασχίσωμεν τὸ στενόν, ὅπως φθάσωμεν εἰς τὴν Ν. πλευρὰν αὐτοῦ. Ἐνῷ δὲ ἤμεθα ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ, ἐφοβήθην πολὺ ἰδὼν καθαρὰ τὸν πυθμένα, τὴν δὲ

ἀτμάκατόν μας ἐγγίζουσαν ὕφαλόν τινα, περὶ ἧς οὐδὲν ἐγνωρίζομεν. Ἡ θάλασσα εἶχεν ἐκεῖ βάθος μόνον 2—3 ποδῶν, τὸ δὲ ρεῦμα ἔρρεεν ὁρμητικὸν ὡς ποταμός. Ὕφαλοι καὶ σκόπελοι ἀφθονοῦσιν ἐνταῦθα παρὰ τὴν Ν. πλευρὰν τοῦ πορθμοῦ, μεγάλη δὲ προσοχὴ ἀπαιτεῖται ἵνα ὁδηγήσῃ τις ἐκεῖ πλοῖον.

Οὐ μακρὰν τοῦ Α. στομίου τοῦ πορθμοῦ εἰσήλθομεν εἰς ὁρμίσκον τινά, ἀνειλκύσαμεν τὴν ἀτμάκατον ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, καὶ λαβόντες τὰ πυροβόλα ἐβαδίζομεν πρὸς τὰ μεσόγεια. Ἐβαίνομεν ἐπὶ τῆς αὐτῆς κυματώδους πεδιάδος μὲ χαμηλὰς ράχεις, οἵας εἴδομεν πανταχοῦ παρὰ τὸν Γηουκόρειον πορθμόν.

Ὑπόφαιος καὶ πρασινωπὸς τάπης ἐκ βρύων καὶ χλόης ἁπλοῦται ἐπὶ τῆς πεδιάδος ὑπ' ἀνθέων ἐκτάκτου καλλονῆς ἐσπαρμένος. Κατὰ τὸν μακρὸν καὶ δριμὺν σιβηρικὸν χειμῶνα ἁπλοῦται ἡ χιὼν πυκνοτάτη ἐπὶ τῶν τούνδρων τούτων· ἀλλ' ἅμα ὡς ἀναφανῇ ὁ ἥλιος, πολυάριθμα λεπτὰ βόρεια ἄνθη διανοίγουσιν ὁδὸν διὰ τοῦ ἐξαφανιζομένου καλύμματος τῆς χιόνος, καὶ ἐκτυλίσσουσι τοὺς ταπεινοὺς αὐτῶν κάλυκας ἐν τῇ ἀκτινοβόλῳ θερινῇ ἡμέρᾳ τῇ καταλουούσῃ διὰ τῆς λάμψεως αὐτῆς τὴν πεδιάδα ταύτην. Κίτριναι ὀρειναὶ ἀνεμῶναι μορφοῦσι λαμπρὰς ἀνθοδέσμας, τῇδε δὲ κἀκεῖσέ εἰσιν ἐσπαρμέναι κυαναῖ μυωσοτίδες καὶ μικρὰ ἀσπρολούλουδα. Τὰ

φυτὰ ταῦτα δὲν ὑψοῦνται βεβαίως ὑπεράνω δακτύλων τινῶν οὐδ' ἀνήκουσιν εἰς τὰ κάλλιστα τῶν ἀνθέων εἴδη, ἀλλ' ἐνῷ τὸ βλέμμα εἰς μάτην ἀναζητεῖ τι ἐπὶ τῆς ἀχανοῦς ταύτης πεδιάδος, ἐφ' οὗ ν' ἀναπαυθῇ, τὰ ταπεινὰ ταῦτα ἄνθη σοὶ προσμειδιῶσι καὶ σὲ αἰχμαλωτίζουσιν.

Ἐπὶ τῶν μεγαλοπρεπῶν τούτων τῆς Ἀσίας τούνδρων, τῶν ἐπεκτεινομένων ἀχανῶς ἀπὸ τοῦ ἑνὸς τοῦ ὁρίζοντος ἄκρου εἰς τὸ ἕτερον, πλανᾶται ὁ νομὰς μὲ τὸ ποίμνιον τῶν ρέννων αὐτοῦ. Τί ἐλεύθερος βίος! πηγνύει τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐκεῖ ὅπου θέλει, ἔχων κύκλῳ τὸ ποίμνιόν του, καὶ ὅταν πάλιν θελήσῃ, ἀλλάσσει θέσιν. Τὸν ζηλεύω. Δὲν ἔχει τι καθ' οὗ νὰ παλαίσῃ οὐδεμίαν ἔχει νὰ δοκιμάσῃ στενοχωρίαν ἢ ἀγωνίαν. Ἔχει μόνον νὰ ζήσῃ. Ὦ! ἂν ἠδυνάμην νὰ ζῶ τὸν γαλήνιον καὶ εἰρηνικὸν αὐτὸν βίον μὲ τὴν σύζυγόν μου καὶ τὸ τέκνον μου εἰς τὰς ἀχανεῖς καὶ ἀνοικτὰς ταύτας πεδιάδας, εὐδαίμων καὶ ἀδέσμευτος!

Προχωρήσαντες ὀλίγον διεκρίναμεν μικρόν τι λευκὸν σημεῖον κείμενον ἐπὶ σωροῦ λίθων κάτωθεν μικρᾶς ῥάχεως καὶ μετ' ὀλίγον εἴδομεν καὶ ἄλλα τοιαῦτα κατ' ἄλλας διευθύνσεις. Ἐφαίνοντο καθήμενα ἐκεῖ σιωπηλὰ καὶ ἀκίνητα ὡς φάσματα. Ἠθελήσαμεν νὰ τὰ πλησιάσωμεν, ἀλλ' ἔμενον πάντοτε μακρὰν τῆς βολῆς τῶν πυροβόλων ἡμῶν. Διὰ τοῦ τηλεσκοπίου μου διέκρινον

ὅτι ἦσαν λευκαὶ γλαῦκες. Ἐκάθηντο ἐκεῖ ἀκίνητοι ἐπὶ τῶν λίθων ἀναζητοῦσαι πιθανῶς νὰ εὕρωσι λεμμίους μῦς, διότι, ἂν καὶ δὲν συνηντήσαμεν τοιούτους, διεκρίνομεν ὅμως πολλὰ ἴχνη τοιούτων ζώων.

Ἀπὸ τῆς κορυφῆς χαμηλῶν τινων ράχεων ἐξητάσαμεν τὴν Κουρικὴν θάλασσαν κατὰ τὰ ΒΑ. αὐτῆς τμήματα. Διὰ τοῦ τηλεσκοπίου διεκρίναμεν ἀπανταχοῦ παχεῖς καὶ ὀγκώδεις πάγους, ἀλλὰ μεταξὺ τούτων καὶ τῆς παραλίας ἐφαίνετο καὶ αὔλαξ ἀκρυστάλλωτος. Διὰ τούτου θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ προχωρήσωμεν· ἱκανοποιημένοι δὲ οὕτως ἐπανήλθομεν εἰς τὴν ἀτμάκατον ἡμῶν. Ἐνταῦθα ἠνάψαμεν πῦρ ἐκ ξύλων, ἅτινα εὕρομεν παρὰ τὴν παραλίαν καὶ παρεσκευάσαμεν καφέ.

Ἐνῷ τὸ ἄγγειον ἐσύριζεν ἐπὶ τῆς ἐξαιρέτου πυρᾶς καὶ ἤμεθα ἐξηπλωμένοι στηρίζοντες τὰ νῶτα ἐπὶ τῆς πλευρᾶς τῆς ἀτμακάτου, ὁ Σβέρδρουπ ἦτο εὐθυμότατος καὶ διηγεῖτο ἡμῖν λαμπρὰς ἱστορίας. Ὅσον μελαγχολικὴ καὶ ἀκατοίκητος καὶ ἂν εἶναι χώρα τις, ὅταν εὕρῃ τις ξύλα εἰς τὴν παραλίαν καὶ ἀνάψῃ λαμπρὰν καὶ μεγάλην πυράν, οἱ ὀφθαλμοί του θ' ἀπαστράψωσιν ἐξ ἡδονῆς καὶ ἡ χώρα ἐκείνη θὰ τῷ φανῇ παράδεισος. Ὁ Σβέρδρουπ ἰδίως ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἐμόρφωσε καλλίστην γνώμην περὶ τῶν σιβηρικῶν παραλίων, ὡς ἐξαιρέτου θέσεως πρὸς διαχείμασιν, ὡς ἔλεγεν.

Κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἡμῶν πλέοντες ὁλοταχῶς ἐπέσαμεν ἐπὶ ὑφάλου. Μετὰ ἓν ἢ δύο τινάγματα ἡ ἀτμάκατος κατώρθωσε νὰ ὀλισθήσῃ ἐπ' αὐτῆς, ἀλλ' ὅτε ἀκριβῶς ἀπηλλάσσετο τῆς ὑφάλου, ὁ ἕλιξ ἐκτύπησε τόσον σφοδρῶς ἐπ' αὐτῆς, ὥστε ἡ μὲν πρύμνη ἀνετινάχθη πρὸς τὰ ἄνω, ἡ δὲ μηχανὴ ἤρξατο συρίζουσα καὶ ἐκφυσῶσα θορυβωδέσταται· ἐγένοντο δὲ ταῦτα τόσον ταχέως, ὥστε δὲν εὗρον καιρὸν νὰ τὴν σταματήσω. Καὶ ὁ μὲν εἷς ἕλιξ δυστυχῶς ἐθραύσθη, ἀλλ' ἐξηκολουθοῦμεν μὲ τὸν ἕτερον τὸν δρόμον ἡμῶν ἀνωμάλως.

Περὶ τὴν πρωΐαν ἐπλησιάζομεν ἤδη πρὸς τὸ «Φράμ». Εἴχομεν διέλθει πρὸ δύο ἁλιέων σαμογετῶν, οἵτινες ἔχοντες ἀνειλκυσμένα τὰ ἀκάτιά των ἐπὶ παγωμένου τινὸς ὄγκου περιέμενον φώκας. Τί θὰ ἐσκέπτοντο ἆρά γε περὶ τοῦ μικροῦ μας σκάφους, ὅπερ ἔτρεχε τόσον ταχέως ἄνευ ἀτμοῦ, ἱστίων καὶ κωπῶν; Ἐβλέπομεν διερχόμενοι ἐκεῖθεν τοὺς πτωχοὺς τούτους ἀγρίους μετὰ τῆς συμπαθητικῆς ἐκείνης ἱκανοποιήσεως τῶν πεπολιτισμένων πρὸς τοὺς ἀπολιτίστους.

Ἀλλ' ἡ ἀλαζονία προηγεῖται πάντοτε τῆς πτώσεως τοῦ ἀνθρώπου. Δὲν εἴχομεν ἀπομακρυνθῆ πολὺ τούτων, ὅτε ἠκούσθη φοβερὸς κρότος. Τεμάχια τεθραυσμένου χάλυβος ἀνετινάχθησαν μεθ' ὁρμῆς συρίζοντα διὰ τῶν ὤτων μου, ἡ δὲ μηχανὴ ἐσταμάτησε τέλεον. Δὲν ἦτο δυνατὸν τώρα

οὔτε ἐμπρός, οὔτε ὀπίσω νὰ κινηθῶμεν· ὅθεν ἔπρεπε νὰ ταπεινωθῶμεν πρὸ τῶν πτωχῶν ἐκείνων ἀγρίων καὶ μὲ τὰς κώπας νὰ φέρωμεν τὴν ἀτμάκατον πλησίον τοῦ «Φράμ».

Τὰ ἀποτελέσματα λοιπὸν τοῦ ταξειδίου τῆς ἡμέρας ἦσαν τὰ ἑξῆς: Καλαὶ σχετικῶς εἰδήσεις περὶ τῶν πάγων τῆς Καρικῆς· 40 πτηνὰ καὶ ἰδίως χῆνες καὶ μακρόουροι ἦσσαι· μία φώκη καὶ μία κατεστραμμένη ἀτμάκατος. Ὁ Ἀμοῦνδσεν καὶ ἐγὼ ἠρξάμεθα αὐθωρεὶ τῆς ἐπιδιορθώσεως τῆς ἀτμακάτου καὶ τῆς μηχανῆς αὐτῆς. Φοβοῦμαι ὅμως ὅτι ἀπώλεσα διὰ παντὸς τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἐνταῦθα σαμογετῶν καὶ ρώσων. Τινὲς τούτων ἦλθον τὴν πρωΐαν ἐπὶ τοῦ πλοίου, μὲ εὗρον δὲ ἐν ἐργατικῇ στολῇ, μὲ γυμνοὺς βραχίονας, ἠλειμμένον δὲ τὰς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπον μὲ κονιορτόν, ἔλαιον καὶ ἄλλας ἀκαθαρσίας. Ὅτε δὲ οὗτοι εἶδον τὸν Δρονθέϊμ τῷ εἶπον, ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἤμην κανένα «μεγάλο ὑποκείμενο» ἀφοῦ εἰργαζόμην ὡς κοινὸς καὶ χυδαῖος ἐργάτης. Δυστυχῶς ὁ Δρονθέϊμ οὐδὲν ἠδυνήθη νὰ εἴπῃ πρὸς ὑπεράσπισίν μου· δὲν ἠδύνατο καὶ νὰ ἀρνηθῇ τὸ γεγονός.

Τὴν ἑσπέραν ἐξήλθομέν τινες ἔξω ἵνα δοκιμάσωμεν τοὺς κύνας. Ὁ Δρονθέϊμ ἐξέλεξε δέκα ἐκ τούτων καὶ ἔζευξεν αὐτοὺς εἰς ἕλκηθρον σαμογετικόν. Ἅμα ὡς ἡτοιμάσθη, ἔλαβον αὐθωρεὶ τὴν θέσιν μου. Ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην οἱ ἐζευγμένοι κύνες εἶδον ἐκεῖ πλησίον ξένον κύνα, ἄθλιον, βλέπον-

τα περιέργως αὐτούς, καὶ τότε ὅλα ὅμοῦ, κύνες, ἑλκηθρον καὶ τὸ ἀξιότιμον πρόσωπόν μου ἐχύθησαν κατὰ τοῦ δυστυχοῦς ἐκείνου πλάσματος. Ἦτο φοβερὰ ἡ σύγχυσις. Καὶ οἱ δέκα ἐπέπεσον, ὡς ἄγριοι λύκοι, κατὰ τοῦ ἀτυχοῦς ἐκείνου κυνός, δάκνοντες αὐτὸν καὶ σχίζοντες ὁπουδήποτε ἠδύναντο. Τὸ αἷμα ἔρρεεν ἄφθονον, ὁ δ' ἔνοχος ὠρύετο οἰκτρότατα. Ὡς παράφρων ὁ Δρονθεϊμ ἐφώναζε καὶ ἐκτύπα δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ μὲ τὴν μακράν του ράβδον. Ῥῶσοι καὶ σαμογέται ἔτρεχον πανταχόθεν ἀλαλάζοντες, ἐνῷ ἐγὼ ἐκαθήμην ἐν παθητικῇ στάσει ἐπὶ τοῦ ἑλκήθρου μου, βωβὸς ἐκ τοῦ φόβου καὶ ἀνήσυχος. Παρῆλθεν ἀρκετὸν διάστημα, πρὶν ἢ σκεφθῶ, ὅτι ἔπρεπε καὶ ἐγὼ νὰ κάμω κάτι τι. Ὥρμησα λοιπὸν κατὰ τῶν λυσσωδεστέρων παλαιστῶν, ἐκράτησα τινὰς τούτων ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ καὶ ἔδωκα οὕτω καιρὸν εἰς τὸν ἔνοχον ν' ἀπομακρυνθῇ.

Παρῆλθεν ἀρκετὴ ὥρα πρὸς τακτοποίησιν καὶ πάλιν τοῦ ἑλκήθρου ἡμῶν. Ἐπὶ τέλους ἡτοιμάσθημεν. Ὁ Δρονθεϊμ ἐπλατάγησε δυνατὰ τὴν μάστιγά του, ἐφώναξε π ρ . . . ρ-ρ-ρ-ρ καὶ ἤρχισαν νὰ τρέχωσιν ἐν ἀγρίῳ καλπασμῷ, παρασύροντες ἡμᾶς ἐν ταχύτητι πρὸς τέναγος κείμενον παρὰ τὸ στόμιον τοῦ ποταμοῦ. Ἐκτύπων αὐτοὺς καὶ ἔσυρον πάση δυνάμει τὰ ἡνία, ἀλλ' οὐδὲν κατώρθουν· μόλις δὲ διὰ τῶν συνηνωμένων προσπαθειῶν ἀμφοτέρων ἐσταματήσαμεν αὐτούς, ἐνῷ ἦσαν ἕτοιμοι νὰ

εἰσέλθωσι καὶ εἰς αὐτὸ τὸ τέναγος, μολονότι αἱ κραυγαὶ ἡμῶν "σᾶς-σᾶς,, ἀντήχουν καθ' ἅπασαν τὴν Καπαρόβαν. Εἶτα ἐστρέψαμεν αὐτοὺς πρὸς ἑτέραν διεύθυνσιν, ἐκεῖ δὲ ἐβαίνομεν ἐξαίρετα. Τοῦτο δὲ παρέσχεν ἡμῖν καλλίστην ἰδέαν περὶ τῆς δυνάμεως τῶν κυνῶν, καθόσον μετὰ πολλῆς εὐχερείας ἔσυρον δύο ἄνδρας ἐπὶ κακοῦ καὶ ἀνωμάλου ἐδάφους.

Ἡ σκευὴ τῶν σιβηρικῶν κυνῶν εἶναι ὅλως ἁπλῆ καὶ ἀρχέτυπος. Χονδρὸν σχοινίον ἢ ἱμὰς ἐκ καραβοπάνου διέρχεται διὰ τῶν νώτων καὶ τῆς κοιλίας τῶν ζώων, κρατούμενον διὰ σχοινίου ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ. Ὁ ἱμὰς δένεται ὑπὸ τὴν κοιλίαν φερόμενος εἶτα ὄπισθεν μεταξὺ τῶν σκελῶν καὶ ἐνοχλῶν ὀλίγον τὸ ζῶον. Ἐξεπλάγην πολὺ παρατηρήσας, ὅτι πάντες οἱ κύνες ἐκτὸς τεσσάρων ἦσαν ἐκτομίαι. Ἔκαμα τὴν παρατήρησιν ταύτην εἰς τὸν Δρονθεῖμ, ὅστις μοὶ εἶπεν, ὅτι κάλλιστοι κύνες ἐν Σιβηρίᾳ θεωροῦνται οἱ τοιοῦτοι. Ἀπεγοητεύθην ὀλίγον ἐκ τούτου, διότι ὑπελόγιζον, ὅτι κατὰ τὴν μακρὰν ἐκδρομὴν θὰ ἐπληθύνετο ἡ οἰκογένεια τῶν κυνῶν ἡμῶν διὰ γεννήσεων. Κατὰ τὸ παρὸν θὰ εἶχον μόνον τοὺς τέσσαρας κύνας καὶ τὴν ἰδικήν μου κύνα Κβίκ, ἣν ἔφερον ἐκ Νορβηγίας.

Τὴν ἑπομένην, 1 αὐγούστου (20 ἰουλίου π. ἡ.) ἦτο μεγάλη θρησκευτικὴ ἑορτὴ ἐν Καπαρόβᾳ, ἡ τοῦ προφήτου Ἠλιού. Σαμογέται ἐκ μεμακρυ-

σμένων χωρίων εἴρχοντο μὲ τὰ ἐκ ρέννων ἀγήματά των, ἵνα πανηγυρίσωσι τὴν ἑορτήν. Θὰ μετέβαινον πρῶτον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, εἶτα δὲ εἰς τὰ καπηλεῖα ἵνα μεθύσωσι. Εἴχομεν ἀνάγκην ἐργατῶν τὴν πρωΐαν ταύτην ὅπως προμηθευθῶμεν ὕδωρ διὰ τὸν λέβητα, ἀλλ' ἦτο ἀδύνατον νὰ εὕρωμεν ἕνεκα τῆς ἑορτῆς. Ὁ Δρονθεῖμ ὅμως κατώρθωσε νὰ εὕρῃ πτωχούς τινας, οἵτινες δὲν εἶχον ἀρκετὰ χρήματα! ὅπως μεθύσωσι γερά, ὡς ἀπῄτει ἡ ἑορτή.

Ἤμην ἔξω τὴν πρωΐαν ταύτην καὶ διὰ τὴν προμήθειαν τοῦ ὕδατος καὶ πρὸς συλλογὴν ὀρυκτῶν, ὧν ἀφθονοῦσιν οἱ ἐνταῦθα βράχοι. Ἐξέδραμον δὲ καὶ μέχρι τοῦ λόφου πρὸς Δ. ἔνθα ἵδρυτο ἡ σημαία τοῦ Δρονθεῖμ καὶ ἔβλεπον ἔξω πρὸς τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν, μὴ ἀναφανῇ ἡ «Οὐρανία» ἣν περιεμένομεν. Ἀλλ' οὐδὲν διέκρινα. Φορτωμένος δὲ μὲ τὰ ὀρυκτά μου, ἐπέστρεψα εἰς τὴν Καπαρόβαν, ἔνθα ἐπωφελήθην τὴν εὐκαιρίαν, ὅπως ἴδω τὰ τῆς ἑορτῆς.

Ἀπὸ τῆς πρωΐας αἱ γυναῖκες, ἐνδεδυμέναι μὲ τὰς πολυπτύχους καὶ ἀνοικτὰς αὐτῶν ἐσθῆτας καὶ μὲ μεγάλους χρωματισμένους κόμβους κατὰ τὰ ἄκρα τῶν μέχρι τῆς ὀσφύος αὐτῶν κατερχομένων πλεξίδων των, μετέβαινον εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Γέρων σαμογέτης καὶ χαρίεσσα νεαρὰ κόρην ὡδήγουν ἰσχνὸν ρέννον ὡς ἀφιέρωμα εἰς τὸν ναόν. Εἰσῆλθον καὶ ἐγὼ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἀλλ'

ἠναγκάσθην νὰ ἐξέλθω ἕνεκα τῆς ἐν αὐτῇ μεμολυσμένης ἀτμοσφαίρας καὶ μετέβην εἰς τὸ πλοῖόν μου.

Μετὰ μεσημβρίαν ἤρξαντο αἱ φωναί, τὰ ἄσματα καὶ οἱ ἀλαλαγμοί, οἵτινες βαθμηδὸν ἐπετείνοντο, διότι τώρα κυρίως ἤρχιζεν ἡ πανήγυρις. Σαμογέται τινὲς διέτρεχον τὴν πεδιάδα μὲ τὰ ἐκ ρέννων ἑλκηθρά των, ὡς μαινόμενοι. Δὲν ἠδύναντο ὡς ἐκ τῆς μέθης νὰ σταθῶσιν ἢ νὰ καθήσωσιν ἐπὶ τῶν ἑλκήθρων, ἀλλ' ἢ ἔκειντο ἐξηπλωμένοι ἐπ' αὐτῶν ἢ κατεσύροντο ὄπισθεν αὐτῶν ὠρυόμενοι. Τινὲς τῶν ἀνδρῶν μου ἦσαν ἔξω κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἑορτῆς καὶ διηγήθησαν ἡμῖν τὰ κατ' αὐτήν. Γυναῖκες καὶ ἄνδρες ἦσαν καταμεθυσμένοι καὶ ἐχόρευον εἰς τὴν πλατεῖαν.

Νέος τις σαμογέτης εἶχεν ἐπισύρει ἰδίως τὴν προσοχὴν αὐτῶν. Ἀνελθὼν ἐπὶ τοῦ ἑλκήθρου του ἐμάστισε τοὺς ρέννους καὶ ἤρξατο τρέχων διὰ μέσου τῶν σκηνῶν ὡς θηρίον μαινόμενον, καταπατῶν καὶ συμπαρασύρων πᾶν τὸ προστυχόν. Ἐπὶ τέλους ἐξετινάχθη ἐκτὸς τοῦ ἑλκήθρου καὶ ἐσύρετο ἐπὶ τοῦ πηλοῦ καὶ τῶν λίθων ὠρυόμενος ὡς ἄγριον ζῷον. Μόλις κατὰ τὴν πρωΐαν ἔπαυσαν αἱ φωναὶ καὶ ὁ θόρυβος, πᾶσα δὲ ἡ πόλις ἐκοιμᾶτο τὸν ἀηδῆ τοῦ μεθύσου ὕπνον.

Τὴν ἡμέραν ταύτην δὲν εὕρομεν οὔτε ἕνα ἐργάτην ἐν Καπαρόβᾳ πρὸς μετατόπισιν τῶν ἀνθράκων ἡμῶν ἐν τῷ πλοίῳ. Πάντες σχεδὸν ἐκοι-

μῶντο μετὰ τὰ ὄργια τῆς προηγουμένης νυκτός. Εἰργάσθημεν ὅθεν μόνον μέχρι νυκτὸς χωρὶς νὰ περατώσωμεν τὸ ἔργον ἡμῶν, ἤρχισα δὲ ν' ἀνυπομονῶ διὰ τὴν ἀναχώρησίν μας. Πολύτιμος καιρὸς παρήρχετο. Πρὸ πολλοῦ εἶχον ἀποβάλει πᾶσαν ἐλπίδα περὶ τῆς «Οὐρανίας». Ἄλλως τε δὲν εἴχομεν ἀνάγκην καὶ πλειτέρων ἀνθράκων. Ὁ ἄνεμος ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐξηκολούθει νὰ εἶναι εὐνοϊκός. Ἦτο νότιος, ὅστις θὰ ὤθει βεβαίως τοὺς ἐν τῇ Καρικῇ θαλάσσῃ πάγους πρὸς βορρᾶν. Ὁ Σβέρδρουπ ἐφρόνει, ὅτι θὰ ἠδυνάμεθα καθ' ὅλον τὸν πλοῦν ἡμῶν μέχρι τῶν νήσων τῆς Νέας Σιβηρίας νὰ πλέωμεν ἐν ἀνοικτῇ θαλάσσῃ, ἡ δὲ γνώμη του ἦτο, ὅτι δὲν ἔπρεπε καὶ νὰ σπεύσωμεν πολύ· ἀλλ' ἐγὼ εἶχον ἐναντίαν γνώμην, τούτου δὲ ἕνεκα ἔδωκα τὰς δεούσας διαταγάς, ὥστε νὰ εἴμεθα πάντοτε ἕτοιμοι δι' ἀπόπλουν.

Κατὰ τὸ δεῖπνον προσέφερα ἐν ἐπισημότητι τὸ χρυσοῦν μετάλλιον ἀξίας τοῦ βασιλέως ἡμῶν Ὄσκαρ εἰς τὸν Δρονθεῖμ. ἀνταμείβων αὐτὸν διὰ τοὺς κόπους, οὓς κατέβαλε πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἐπιπόνου αὐτοῦ ἀποστολῆς, καὶ τὴν πολύτιμον συνδρομήν, ἣν παρέσχεν εἰς τὴν ἐκδρομὴν ἡμῶν. Ἡ χρηστὴ αὐτοῦ φυσιογνωμία ἠκτινοβόλει ἐκ χαρᾶς ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ λάμποντος μεταλλίου καὶ τῆς ταινίας αὐτοῦ.

Τὴν ἑπομένην, 3 αὐγούστου, ἤμεθα ἐπὶ τέ-

λους ἕτοιμοι πρὸς ἀπόπλουν. Μετὰ πολλῆς ταραχῆς καὶ θορύβου ἐπεβιβάσαμεν μ. μ. ἐπὶ τοῦ πλοίου τοὺς 34 κύνας καὶ προσεδέσαμεν αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ πρωραίου καταστρώματος· εἴχομεν δὲ ἤδη πολὺ πλειοτέραν τέρψιν ἐκ τῆς μουσικῆς αὐτῶν, ἢ ὅσην ἐχρειαζόμεθα. Κατὰ τὴν ἑσπέραν ἔφθασεν ἡ ὁρισθεῖσα ὥρα τοῦ ἀπόπλου. Τὸ «Φράμ» ἵστατο ὑπὸ ἀτμὸν καὶ τὰ πάντα ἦσαν ἕτοιμα· τόσον πυκνὴ ὁμως ὁμίχλη μᾶς περιέβαλλεν, ὥστε δὲν διεκρίνομεν τὴν ξηράν.

Ἔφθασεν ἤδη ἡ στιγμή, καθ' ἣν καὶ ὁ τελευταῖος ἡμῶν φίλος, ὁ γραμματεύς μου Χριστόφερσεν, ἔμελλε νὰ μᾶς ἐγκαταλείψῃ. Ἐφωδιάσαμεν αὐτὸν μὲ προμήθειαν τροφῶν τινων καὶ μέ τινας φιάλας ζύθου. Αἱ τελευταῖαι γραμμαὶ προσετέθησαν ἤδη ἐσπευσμένως εἰς τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ἐπιστολὰς ἡμῶν. Ὁ γραμματεύς μου καὶ ὁ Δρονθέϊμ ἔσφιγξαν τὰς χεῖρας ὅλων ἡμῶν, κατῆλθον εἰς τὴν λέμβον καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐξηφανίζοντο ἐν τῇ ὁμίχλῃ. Οὕτω δὲ καὶ ὁ τελευταῖος ἡμῶν μετὰ τοῦ κόσμου σύνδεσμος ἐκόπτετο καὶ ἐμένομεν μόνοι ἐν τῷ μέσῳ τῆς θαλάσσης.

Οὐδεμία εἴδησις πλέον θὰ ἔφθανεν ἐκ μέρους ἡμῶν εἰς τὴν Νορβηγίαν, πρὶν ἢ ἡμεῖς αὐτοὶ θὰ ἐφέρομεν τὴν εἴδησιν τῆς ἐπιτυχίας ἢ τῆς ἥττης ἡμῶν. Ὁποίαν ἀγωνίαν θὰ ἠσθάνοντο κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο οἱ οἰκεῖοι ἡμῶν! Εἶναι ἀλη-

θές, ὅτι θὰ ἠδυνάμεθα ἴσως ν' ἀποστείλωμεν ἐπιστολὰς ἀπὸ τοῦ στομίου τοῦ 'Ολενέκ, ἔνθεν κατὰ τὰς συμφωνίας ἡμῶν μετὰ τοῦ βαρώνου Φόν-Τώλ, θὰ διηρχόμεθα ἵνα παραλάβωμεν καὶ ἄλλους κύνας. Ἀλλὰ δὲν ἐθεώρουν τοῦτο καὶ πολὺ πιθανόν. Προησθανόμην, ὅτι ἡ κατάστασις τῶν πάγων δὲν θὰ ἦτο τοσοῦτον εὐνοϊκή, ὅσον ηὐχόμεθα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Διὰ τῆς Καρικῆς θαλάσσης.

Ἦτο πολὺ ἐπικίνδυνον νὰ ἐπιχειρήσωμεν τὸν διάπλουν τοῦ πορθμοῦ ἐν πυκνῇ ὁμίχλῃ. Ἀλλ' ἡραιώθη ὀλίγον, καὶ ἡ γνωστὴ ἀτμάκατος ἦτο ἕτοιμος. Ἀπεφασίσθη νὰ προπορευθῶ ἐγὼ μετ' αὐτῆς καὶ νὰ δοκιμάζω τὰ ὕδατα διὰ τῆς βολίδος. Ἀπεπλεύσαμεν κατὰ τὸ μεσονύκτιον. Ὁ

Χάνσεν ἵστατο ἐπὶ τῆς πρῴρας μὲ τὴν βολίδα. Καὶ πρῶτον μὲν διηυθύνθημεν πρὸς τὴν ἄκραν τῆς Βαϊγάτσης ΒΔ., εἶτα δὲ διὰ τοῦ στενοῦ παρὰ τὰς ἀκτὰς αὐτῆς. Ἡ ὁμίχλη ἦτο τοσοῦτον πυκνή, ὥστε δυσκόλως ἠδυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν τὸ παρακολουθοῦν ἡμᾶς «Φράμ», ἀφ' οὗ οὐδόλως ἔβλεπον τὴν ἀτμάκατον.

Μετ' ὀλίγον ἡ ὁμίχλη ἐγένετο ἀραιοτέρα, ἀλλὰ τὸ βάθος ἤρξατο ἐλαττούμενον. Κατ' ἀρχὰς εἴχομεν σταθερὸν βάθος 4 1)2—5 ὀργυιῶν, εἶτα 4 καὶ μετὰ ταῦτα 3 1)2. Ἦτο πολὺ ὀλίγον. Ἐστράφημεν ὀπίσω καὶ εἴπομεν εἰς τὸ «Φραὰμ» νὰ σταματήσῃ. Ἀπεμακρύνθημεν τότε τῆς ξηρᾶς καὶ εὕρομεν βαθύτερα τὰ ὕδατα, τὸ δὲ «Φραὰμ» ἠδύνατο νὰ πλέῃ ὁλοταχῶς.

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἡ μηχανὴ τῆς ἀτμακάτου ἐνεθυμεῖτο τὰ παλαιά της καὶ ἐσταμάτει. Ἔχεον τότε πλειότερον πετρέλαιον, ἵνα τὴν θέσω καὶ πάλιν εἰς κίνησιν. Ἐνῷ δὲ ἠσχολούμην εἰς τοῦτο, ἡ ἀτμάκατος ἔκαμε τιναγμόν τινα, ὥστε ἐχύθη ὀλίγον ἔλαιον ἔξω καὶ ἤναψε. Τὸ ἀναφλεχθὲν ἔλαιον ἔφθασε μέχρι τοῦ κύτους τῆς ἀτμαλάτου, ἔνθα ὑπῆρχε καὶ ἐκεῖ χυμένον ὀλίγον ἔλαιον.

Ἐν μιᾷ στιγμῇ ὅλη ἡ πρύμνη ἐκαλύφθη ὑπὸ φλογῶν, καὶ τὰ ἐνδύματά μου ἐπίσης ραντισμένα μὲ ἔλαιον ἀνεφλέγησαν. Τρέχω ἀμέσως πρὸς τὴν πρῷραν καὶ ἐπί τινας στιγμὰς ἡ θέσις μου

ἦτο κρισιμωτάτη, ἰδίως ὅτε μετεδόθησαν αἱ φλόγες καὶ εἰς κάδον τινὰ πλήρη πετρελαίου. Ἅμα ὡς ἔσβεσα τὰς φλόγας τῶν ἐνδυμάτων μου, ἔσπευσα νὰ ἁρπάσω τὸν κάδον καὶ νὰ καταρρίψω αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν, κατακαύσας καὶ τοὺς δακτύλους μου.

Διὰ μιᾶς ὅλη ἡ περὶ τὴν ἀτμάκατον ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης ἐκαλύφθη ὑπὸ φλογῶν. Ἀπὸ τοῦ «Φρὰμ» παρηκολούθουν τὴν σκηνὴν ταύτην καὶ ἵσταντο ἐπὶ τῆς πρῴρας μὲ σχοινία καὶ μὲ σωσίβια ἕτοιμοι νὰ μᾶς τὰ ρίψωσι.

Μετ' οὐ πολὺ ἐξήλθομεν τοῦ Γιουκορείου πορθμοῦ. Ἡ ὁμίχλη εἶχεν ἤδη ἀραιωθῇ, ὥστε διεκρίνομεν κύκλῳ τὴν χαμηλὴν ξηράν. Τῇ 4 ὥρᾳ τῆς πρωΐας διήλθομεν τὴν νῆσον Σοκόλην ἢ Ἱεράκων Νῆσον καὶ ἐπλέομεν ἤδη εἰς τὴν φοβερὰν Καρικὴν θάλασσαν.

Ἐνταῦθα ἔμελλε ν' ἀποφασισθῇ ἡ τύχη ἡμῶν. Παρεδεχόμην ὅτι, ἂν κατορθώσωμεν νὰ διέλθωμεν ἀσφαλῶς τὴν Καρικὴν θάλασσαν καὶ τὸ ἀκρωτήριον Τσελιουσκίν, τὸ δυσχερέστατον τῆς ἐκδρομῆς ἡμῶν θὰ κατωρθοῦτο. Αἱ ἐλπίδες ἡμῶν ἐν τούτοις δὲν ἦσαν καλαί. Ἐφ' ὅσον τὸ βλέμμα ἡμῶν ἠδύνατο νὰ φθάσῃ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ μεσαίου ἱστοῦ, διεκρίνομεν ἀνοικτὴν δίοδον παρὰ τὴν παραλίαν.

Μετὰ μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν ἐπλησιάσαμεν εἰς τὰς ἄκρας τῶν πάγων. Ἦσαν τόσον συμπαγεῖς καὶ στερεοί, ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ διέλθωμεν δι'

αὐτῶν. Πρὸς τὰ ΒΔ. ἐφαίνοντο ἀραιότεροι, ὁ δὲ ὁρίζων καὶ ἡ ἀτμόσφαιρα πρὸς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο εἶχον κυανοῦν χρῶμα(1). Ἐπλέομεν ΝΑ. παρὰ τὴν ξηρὰν διὰ μέσου διαλελυμένων πάγων, ἀλλὰ τὴν ἡμέραν βραδύτερον ἐχωρήσαμεν ἀνοικτότερα, καθόσον τὸ κυανοῦν τῆς ἀτμοσφαίρας πρὸς Α. καὶ ΒΑ. ὑπισχνεῖτο ἡμῖν ἀκρυστάλλωτα ὕδατα. Ἐν τούτοις κατὰ τὴν 3ην μ. μ. οἱ πάγοι ἐγένοντο τοσοῦτον συμπαγεῖς, ὥστε ἐθεώρησα συνετώτερον νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν παρὰ τὴν ξηρὰν ἀνοικτὴν δίοδον. Ἠδυνάμεθα βεβαίως νὰ διασχίσωμεν βίᾳ τοὺς πάγους, ἀλλ' ἦτο καὶ πολὺ πιθανὸν νὰ προσκολληθῶμεν εἰς αὐτούς, θὰ ἦτο δὲ πολὺ ἐνωρὶς νὰ διατρέξωμεν τὸν κίνδυνον τοῦτον.

Τὴν ἑπομένην πρωΐαν (5 αὐγούστου) παρεπλέομεν τὴν ξηρὰν παρὰ τὴν ἐκβολὴν τοῦ Κάρα ποταμοῦ διευθυνόμενοι πρὸς τὴν χερσόνησον Ὑαλμάλην. Μετ' οὐ πολὺ διεκρίναμεν χαμηλὴν ξηράν, μετὰ μεσημβρίαν δὲ ἐκυκλώθημεν ὑπὸ τῆς ὁμίχλης καὶ πρὸ ἡμῶν εἴχομεν συμπαγῆ πάγον. Τὴν ἑπομένην ἡ κατάστασις δὲν μετεβλήθη καὶ

1. Οἱ πάγοι ρίπτουσι λευκήν τινα ἀντανάκλασιν, ὥστε ὁ οὐρανὸς ὑπεράνω τῶν κρυσταλλωμένων πεδίων ἔχει γρῶμα λευκόν, ἐκεῖ δὲ ὅπου δὲν ὑπάρχουσι πάγοι, ἔχει κυανοῦν. Οἱ ναυτιλλόμενοι ὅθεν ἀνὰ τὰς ἀρκτικὰς θαλάσσας δύνανται ἐκ τοῦ χρώματος τοῦ οὐρανοῦ νὰ διακρίνωσιν ἐξ ἀποστάσεως τὴν κατάστασιν τῆς θαλάσσης.

προσωρμίσθημεν παρὰ μέγαν ὄγκον πάγου, κείμενον παρὰ τὴν παραλίαν τῆς Ὑαλμάλης.

Τὴν ἑσπέραν τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξήλθομεν εἰς τὴν ξηράν. Τὰ ὕδατα ἦσαν τοσοῦτον ἀβαθῆ, ὥστε ἡ λέμβος ἡμῶν ἐστάθη μακρὰν τῆς παραλίας καὶ ἐξήλθομεν ἔξω διὰ τῶν ὑδάτων βαίνοντες. Ἡ παραλία ἦτο ὁμαλὴ καὶ ἀμμώδης, ὄπισθεν δὲ ταύτης ἀνυψοῦτο ἀποτόμως ἡ ξηρὰ εἰς ὕψος 30—40 ποδῶν.

Ἐπλανήθημεν ὀλίγον ἐπ' αὐτῆς. Πανταχοῦ ἦτο ὁμαλή, ἐπίπεδος καὶ γυμνή. Ναυαγίων συντρίμματα εὕρομεν τεθαμμένα ἐν τῇ ἄμμῳ καὶ κατάβρεκτα. Οὐδὲν πτηνὸν εἴδομεν, ἐξαιρέσει ἑνὸς ἢ δύο σκολοπάκων. Ἐφθάσαμεν παρὰ λίμνην τινά, ἐν δὲ τῇ ὁμίχλῃ πρὸ ἐμοῦ ἤκουσα τὴν φωνὴν κολυμβίδος, ἀλλ' οὐδὲν διέκρινα. Ὁπουδήποτε καὶ ἂν ἐστρέφομεν, ἐκυκλούμεθα ὑπὸ τῆς ὁμίχλης. Διεκρίνομεν καὶ ἴχνη τινὰ ρέννων· ἀλλὰ ταῦτα θὰ ἦσαν ἐκ τῶν ἐξημερωμένων ρέννων τῶν σαμογετῶν. Τοιαύτη εἶναι ἡ χώρα αὕτη τῶν σαμογετῶν· γυμνή, ἔρημος καὶ μελαγχολική.

Ὁ μόνος ὠφεληθεὶς ἐκ τῆς ἐκδρομῆς ταύτης ἦτο ὁ βοτανικός μας, πληρώσας χόρτων καὶ ἀνθέων τὸν σάκκον αὐτοῦ. Τῇδε κἀκεῖσε, μεταξὺ τῶν ἀμμωδῶν λοφίσκων, ὑπῆρχον ὡραῖα ἄνθη ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ τῆς ὁμίχλης. Ἐπροχωρήσαμεν μεσογείως, ἔνθα εὕρομεν καὶ μικρούς τινας καταρράκτας. Συχνάκις ἠκούομεν φωνὰς κολυμ-

βίδων ἐντὸς τῶν ὑδάτων, ἀλλ' ἕνεκα τῆς ὁμίχλης δὲν ἠδυνάμεθα νὰ τὰς διακρίνωμεν. Ὅλαι δὲ αἱ μικραὶ λίμναι, ἃς συνηντήσαμεν, εἶχον κυκλικὴν σχεδὸν περιφέρειαν.

Μὲ τὰς κώπας τῆς λέμβου καὶ μὲ χονδρόν τι καραβόπανον ἐστήσαμεν μικρὰν σκηνήν. Εὕρομεν εὐτυχῶς καὶ ξηρά τινα ξύλα καὶ μετ' ὀλίγον λαμπρὸν πῦρ ἔλαμπε, καὶ διεχύνετο κύκλῳ ἡ εὐώδης ὀσμὴ τοῦ βράζοντος καφέ. Ὅτε δὲ ἐφάγομεν, ἐπίομεν καὶ ἠνάψαμεν τὰς πίπας μας, ὁ Τζόανσεν μ' ὅλην τὴν κώπωσίν του καὶ τὸν φορτωμένον στόμαχόν του μᾶς διεσκέδασε διὰ τολμηρῶν τινων ἁλμάτων, ἅτινα ἐξετέλεσε πρὸ τῆς σκηνῆς ἐπὶ τῆς ἄμμου.

Τὴν ἑπομένην πρωΐαν περὶ τὴν 6,30' ἤμεθα ἐπὶ τοῦ «Φράμ». Ἡ ὁμίχλη ἐγένετο ἀραιοτέρα, ἀλλ' οἱ ἐπιπλέοντες πάγοι ἐφαίνοντο συμπαγέστεροι πρὸς Β. Τὴν πρωΐαν μᾶς ἐπεσκέφθησαν δύο εὔρωστοι σαμογέται, οὓς ὑπεδέχθημεν καλῶς, προσενεγκόντες αὐτοῖς τροφὴν καὶ καπνόν. Εἶπον ἡμῖν, ὅτι κατεσκήνουν εἰς τὰ μεσόγεια πρὸς Β. Μᾶς ἀπεχαιρέτισαν καὶ αὐτοί. Ἦσαν οἱ τελευταῖοι ἄνθρωποι, οὓς συνηντήσαμεν.

Τὴν ἑπομένην οἱ πάγοι διετέλουν εἰσέτι συμπαγεῖς, ἡμεῖς δὲ μὴ ἔχοντες ἐργασίαν τινὰ ἐν τῷ πλοίῳ, ἀπεφασίσαμεν νὰ ἐξέλθωμέν τινες ἔξω εἰς τὴν ξηράν, καὶ ἵνα γνωρίσωμεν πλειότερον τὴν ἧττον γνωστὴν ταύτην παραλίαν, καί, εἰ δυνα-

τόν, εὕρωμεν τὰς σκηνὰς τῶν σαμογετῶν, ὅπως ἀγοράσωμεν δέρματά τινα καὶ κρέατα ρέννων.

Πόσον ὁμαλὴ καὶ μονότονος χώρα! Οὐδὲν ἄλλο βλέπει τις ἢ ἄμμον καὶ μόνον ἄμμον. Πόσον ἐρημοτέρα καὶ μελαγχολικωτέρα τῆς παρὰ τὸν Γλουκόρειον πορθμόν! Ἂν καὶ πολὺ ὡδοιπορήσαμεν καὶ ἠρευνήσαμεν, δὲν ἠδυνήθημεν ν' ἀνεύρωμεν τὰς σκηνὰς τῶν σαμογετῶν. Μακρὰν μόνον, ἐν ἀποστάσει, διεκρίναμεν τρεῖς ἀνθρώπους ὁδοιποροῦντας χωρὶς νὰ συναντηθῶμεν μετ' αὐτῶν. Πολὺ ὀλίγον κυνήγιον εὕρομεν, χρυσοῦς τινας χαραδριοὺς καὶ μακροούρους νήσσας. Τὸ μόνον κέρδος ἡμῶν ἐκ τῆς ἐκδρομῆς ταύτης ἦν συλλογή τις φυτῶν καὶ γεωλογικαί τινες καὶ γεωγραφικαὶ σημειώσεις.

Μόνον κατὰ τὴν ἑπομένην ἡμέραν (9 αὐγούστου) π. μ. ἐπανήλθομεν ἐπὶ τοῦ πλοίου. Οἱ πάγοι πρὸς Β. ἐφαίνοντο τώρα ἀραιότεροι καὶ κατὰ τὴν 8ην μ. μ. ἐπλέομεν πάλιν πρὸς Β. Εὕρομεν πάγους, οὓς εὐχερῶς διήλθομεν καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας εἰσήλθομεν εἰς ἀκρύσταλλα ὕδατα. Τὴν κυριακὴν (13 αὐγούστου) ἐπλέομεν ἐν τῇ ἀνατεπταμένῃ Καρικῇ θαλάσσῃ πέραν τοῦ Β. ἀκρωτηρίου τῆς Ὑαλμάλης καὶ τῆς Βιελόϊ-Ὄστροβ ἢ Λευκῆς νήσου. Οὐδαμοῦ πλέον ἐνταῦθα ἐφαίνοντο πάγοι.

Κατὰ τὰς ἑπομένας ἡμέρας εἴχομεν σταθεροὺς ἀνατολικοὺς ἀνέμους, ἐπιτεινομένους συχνότατα. Διὰ λοξοδρομιῶν ἐπλέομεν διευθυνόμενοι πρὸς Α.

ἀλλὰ τὸ εὐρὺ καὶ ἄνευ τρόπιδος σκάφος ἡμῶν δὲν ἦτο καλὸς δρομεὺς καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ πρόοδος ἦτο βραδεῖα. Ἡ μονοτονία ἦτο ὀχληροτάτη.

Δημοσιεύω ἐνταῦθα τὰ κυριώτατα τοῦ ἡμερολογίου μου, ἰδίως τὰ ἀφορῶντα τὴν κατάστασιν τῶν πάγων.

Τετάρτη, αὐγούστου 16.—Ἐπειδὴ ἡ Καρικὴ θάλασσα ἐφαίνετο ἡμῖν ἐκτάκτως ἐλευθέρα πάγων, βαρέα δὲ κύματα ἐφέροντο ἀπὸ τῶν ΒΑ., ἀπεφασίσαμεν νὰ κρατῶμεν πάντοτε, ὡς οἷόν τε, βόρειον διεύθυνσιν. Ἀλλὰ κατὰ τὴν 3,30′ μ. μ. εἴχομεν πρὸ ἡμῶν ταινίαν συμπαγοῦς πάγου καὶ ἠναγκάσθημεν νὰ ἀλλάξωμεν διεύθυνσιν πρὸς Α. παρὰ τὴν ἄκραν τῶν πάγων. Ὁ ἄνεμος εἶναι σφοδρὸς καὶ ἡ θάλασσα ἐξωγκωμένη. Ἡ μικρά μας ἀτμάκατος εἶναι σχεδὸν κατεστραμμένη. Τὰ κύματα θραύονται σταθερῶς ἐπ᾽ αὐτῆς καὶ πληροῦσιν αὐτὴν ὕδατος· ἡ ἐπισκαλμὶς κατεθραύσθη, τὰ δὲ ὑποβαστάζοντα αὐτὴν βαρέα στηρίγματα ἐλύγισαν, ὡς εἰ ἦσαν σύρματα ἐκ χαλκοῦ. Κατὰ τὴν κρισιμωτάτην μόνον στιγμὴν τινὲς ἐξ ἡμῶν, καταλουόμενοι ὑπὸ τῶν κυμάτων, κατορθοῦσι νὰ τὴν προσδέσωσιν εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ σκάφους. Ἡ τύχη της ἦτο πολὺ κακὴ ἀπὸ τῆς πρώτης ὥρας τοῦ ταξειδίου μας!

Πέμπτη, αὐγούστου 17.—Πλέομεν ἔτι, ἔχοντες διεύθυνσιν πρὸς Α. μὲ ἱστία καὶ ἀτμόν, διὰ μέσου διεσπαρμένων ὄγκων πάγου καὶ παρὰ τὴν

ἄκραν συμπαγοῦς πάγου. Ἄνεμος σφοδρὸς καὶ θάλασσα ἐξωγκωμένη.

Παρασκευή, αὐγούστου 18.— Ἡ σφοδρότης τοῦ ἀνέμου ἐξακολουθεῖ. Διευθυνόμεθα ΝΑ. Κατὰ τὴν 4,30′ π. μ. ὁ Σβερδρούπ ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς σκοπιᾶς τοῦ ἱστοῦ, ἵνα ἴδῃ, ἂν ἐπὶ τῶν ἐπιπλεόντων ὄγκων τοῦ πάγου ὑπάρχουσιν ἄρκτοι ἢ θαλάσσιοι ἵπποι, διέκρινε πρὸς νότον ξηράν. Τὴν 10 π. μ. ἀνελθὼν καὶ ἐγώ, εἶδον ὅτι δὲν ἀπείχομεν τῆς ξηρᾶς πλειότερον τῶν 10 μιλίων. Ἦτο χαμηλὴ καὶ ὁμοία τὴν μορφὴν μὲ τὴν Ὑαλμάλην.

Καθ' ὅσον ἐπλησιάζομεν, τὰ ὕδατα καθίσταντο ἀβαθέστερα. Οὐ μακρὰν ἡμῶν μικροὶ ὄγκοι ἐπιπλεόντων πάγων ἔκειντο παρὰ τὴν παραλίαν. Ἡ βολὶς ἐδείκνυεν ὀλονὲν ἀβαθέστερα ὕδατα. Κατὰ τὴν 11,30′ π. μ. εἴχομεν 8 ὀργυιάς, εἶτα πρὸς ἔκπληξιν ἡμῶν εὕρομεν 20 καὶ πορρωτέρω ἦσαν τὰ ὕδατα σταθερῶς βαθύτερα. Μεταξὺ τῆς ξηρᾶς καὶ τῶν παρ' αὐτὴν ἐπιπλεόντων ὄγκων τοῦ πάγου ἐσχηματίζετο πορθμός τις βαθύτερος ἄνευ πολλῶν πάγων. Ἦτο δύσκολον νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι θὰ ἦτο ἀνεξερεύνητός τις ξηρὰ ἐκεῖ, ἔνθεν διῆλθον ὁ Νορδενσκιόλδ, ὁ Ἐδουάρδος Τζόανσεν, πιθανῶς δὲ καὶ πολλοὶ ρῶσοι. Ἐν τούτοις αἱ παρατηρήσεις ἡμῶν ἦσαν ἀναμφισβήτητοι· διὸ ἐκαλέσαμεν τὴν ξηρὰν ταύτην «Νῆσον τοῦ Σβερδρούπ», διότι πρῶτος αὐτὸς διέκρινεν αὐτήν.

Ἐπειδὴ ὑπῆρχεν εἰσέτι ἀρκετὸς πάγος πρὸς τὸ σημεῖον, ἀφ' οὗ ἔπνεεν ὁ ἄνεμος, ἐξηκολουθοῦμεν νὰ ἔχωμεν διεύθυνσιν ΝΔ. Ἡ ἀτμόσφαιρα ἦτο διαυγὴς καὶ κατὰ τὴν 8ην εἴδομεν τὴν ξηρὰν καὶ τὴν Νῆσον τοῦ Δίξον πρὸ ἡμῶν. Ἐσκοπεύομεν νὰ ἀγκυροβολήσωμεν ἐκεῖ, ὅπως ἀφήσωμεν ἐπιστολὰς διὰ τὴν πατρίδα ὑπὸ σωρόν τινα λίθων, ἃς ὑπεσχέθη νὰ παραλάβῃ ἐκεῖθεν ὁ πλοίαρχος Οὐίτζινς κατὰ τὸ ταξείδιον αὐτοῦ πρὸς τὴν Ὑενισέην. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ὁ ἄνεμος κατέπεσεν. Ἡ μεταβολὴ αὕτη ἦτο εὐνοϊκωτάτη, ὁ δὲ καιρὸς ἡμῶν πολυτιμότατος. Κατελίπομεν ὄθεν τὸ σχέδιον τοῦτο καὶ ἐξηκολουθήσαμεν τὸν πλοῦν ἡμῶν παρὰ τὴν παραλίαν.

Ἡ ξηρὰ ἐνταῦθα ἦν ὅλως διάφορος τῆς Ὑαλμάλης. Ἦτο λοφώδης χώρα, ἐστιγμένη ποῦ καὶ ποῦ διὰ σωρῶν χιόνων, χωρούντων μέχρι τῆς παραλίας. Τὴν ἑπομένην πρωΐαν διέκρινα τὰ νοτιώτατα τῶν νήσων Καμέννι. Ἐπλησιάσαμεν ἐκεῖ, ἵνα ἴδωμεν ἂν ὑπῆρχον ζῷα, ἀλλ' οὐδὲν εἴδομεν. Ἡ νῆσος ἀνυψοῦτο ἀπὸ τῆς θαλάσσης μὲ ἀποτόμους ἀκτάς, ἀποτελουμένας ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκ βράχων ποῦ μὲν στερεῶν, ποῦ δὲ τεθραυσμένων, καὶ συνισταμένων ἐκ σωροῦ λίθων. Ἡ νῆσος ἐκαλύπτετο ὑπὸ πολλῆς ἄμμου καὶ χαλίκων μεμιγμένων πολλαχοῦ μὲ μεγάλους λίθους. Ὅλον ἰδίως τὸ βόρειον ἄκρον αὐτῆς ἐφαίνετο ἀποτελούμενον ἐκ σωρείας ἄμμου μὲ ἀποτόμους ἀμμώδεις ἀκτάς.

Τὸ κυριώτατον χαρακτηριστικὸν τῆς νήσου ταύτης ἦτο αἱ παρὰ τὰς ἀκτὰς σεσημειωμέναι γραμμαί. Ἡ παρὰ τὴν κορυφὴν ἰδίως γραμμὴ διεκρίνετο καλλίτερον, ὁμοία μὲ διάζωμα παρὰ τὴν Β. καὶ Δ. πλευρὰν καὶ ἐκτεινομένη ὡς σιερά τις ταινία δι' ὅλης τῆς νήσου. Παρὰ τὴν ἀκτὴν ὑπῆρχον καὶ πολλαὶ ἄλλαι διακεκριμέναι ζῶναι. Ἦσαν δὲ πᾶσαι σχεδὸν ὁμοιόμορφοι, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον σχηματισθεῖσαι ἐκ τῆς ἐπηρείας τῆς θαλάσσης καὶ ἰδίως τῶν πάγων. Ἐμφανέσταται δ' ἦσαν κατὰ τὴν Β. καὶ Δ. πλευράν, ἔνθα εἰσὶ πλειότερον ἐκτεθειμέναι πρὸς τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν.

Εἰς τὸν μελετῶντα τὴν ἱστορίαν τῆς γῆς αἱ γραμμαὶ αὗται τῆς προτέρας ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης εἰσὶ τὰ μάλιστα ἐνδιαφέρουσαι, δεικνύουσαι πῶς ἡ ξηρὰ ἀνυψώθη, ἢ τὰ ὕδατα ἐταπεινώθησαν κατὰ τὸν χρόνον τῆς μορφώσεώς των. Ὡς ἡ Σκανδιναυΐα, οὕτω καὶ πᾶσα ἡ βόρειος παραλία τῆς Σιβηρίας ὑπέστη τὰς μεταβολὰς ταύτας τῆς ἐπιφανείας της κατὰ τὴν *μεγάλην ἡλικίαν* τῶν πάγων.

Ἦτο παράδοξον, ὅτι οὐδεμίαν τῶν νήσων εἴδομεν, αἵτινες, κατὰ τὸν χάρτην τοῦ Νορδενσκιόλδ, ἁπλοῦνται ἐν γραμμῇ ΒΑ. τῆς νήσου Καμέννι. Ὥρισα ἐπίσης τὴν τοποθεσίαν καὶ μιᾶς ἢ δύο νήσων κειμένων ἀκριβῶς πρὸς ἀνατολὰς

καὶ τὴν ἑπομένην πρωΐαν διήλθομεν ἄλλην τινὰ μικρὰν νῆσον βορειότερον.

Ὀλίγα πτηνὰ μόνον εἴδομεν ἐνταῦθα, στίφη τινὰ χηνῶν, ὀλίγους ἀρκτικοὺς λάρους καὶ θαλασσίας χελιδόνας.

Τὸ σάββατον, αὐγούστου 20, εἴχομεν ἐκτάκτως ὡραῖον καιρόν, κυανῆν θάλασσαν, λαμπρὸν ἥλιον καὶ ἐλαφρὸν ἄνεμον, πνέοντα εἰσέτι ἀπὸ τῶν ΒΑ. Μετὰ μεσημβρίαν διηρχόμεθα τὰς νήσους Κγέλμαν. Ταύτας ἀνεγνωρίσαμεν ἐκ τῆς θέσεώς των ἐν τῷ χάρτῃ τοῦ Νορδενσκιόλδ, ἀλλὰ πρὸς Ν. τούτων εὕρομεν καὶ πολλὰς ἄλλας ἀγνώστους. Τὸ „Φράμ" ἠγκυροβόλησε κατὰ τὴν βόρειον πλευρὰν τῆς μεγίστης τούτων, τινὲς δὲ ἡμῶν ἐξῆλθον ἔξω τὴν ἑσπέραν πρὸς θήραν. Δὲν εἴχομεν εἰσέτι καταλίπει τὸ πλοῖον, ὅτε ὁ ὑποπλοίαρχος ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τοῦ ἱστοῦ διέκρινεν ἔξω ρέννους. Πάντες κατελήφθημεν αὐθωρεὶ ὑπὸ ἀκατασχέτου πόθου· πάντες ἤθελον νὰ ἐξέλθωσιν ἔξω, ἰδίᾳ ὁ ὑποπλοίαρχος, οὗτινος οἱ ὀφθαλμοὶ ἐμεγεθύνθησαν, αἱ δὲ χεῖρες ἔτρεμον ἐκ τῆς συγκινήσεως.

Ἐκ τῆς λέμβου εἰς μάτην προσεπαθοῦμεν νὰ διακρίνωμεν τοὺς ρέννους τοῦ ὑποπλοιάρχου, οὐδὲν ἔμψυχον ὂν ἐφαίνετό που. Ὅτε ἐπλησιάσαμεν εἰς τὴν παραλίαν, διεκρίναμεν μέγα στῖφος χηνῶν, αἵτινες ἐκολύμβων παρὰ τὸν λιμένα. Ὑπεθέσαμεν τότε, ὅτι αὐτὰς θὰ ἐξέλαβεν ὡς ρέννους ὁ

ὑποπλοίαρχος, ὅστις ὅμως ἀπέρριψε τὴν ὑπόθεσιν ταύτην μετὰ περιφρονήσεως. Ἅμα ὡς ἐπήδησα ἔξω εἰς τὴν ξηράν, παρετήρησα ἐκεῖ που παλαιὰ ἴχνη ρέννων. Ὁ ὑποπλοίαρχος ἤρξατο ἤδη μειδιῶν, ἔτρεχεν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἴχνους εἰς τὸ ἕτερον ἐξετάζων αὐτά, καὶ ὡρκίζετο ὅτι ρέννους εἶδε καὶ οὐχὶ ἄλλο τι.

Ὅτε δὲ ἀνήλθομεν ἐπὶ τοῦ πρώτου ὑψώματος, εἴδομεν πολλοὺς ρέννους ἐν τῇ ὁμαλῇ κοιλάδι πρὸς νότον ἡμῶν· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἄνεμος ἔπνεε τώρα ἀπὸ Β., ἔπρεπε νὰ στραφῶμεν ὀπίσω καὶ νὰ βαδίσωμεν πρὸς νότον παρὰ τὴν παραλίαν, ἵνα φθάσωμεν πρὸς αὐτοὺς ἀποφεύγοντες τὸν ἄνεμον. Ὁ μὴ ἐπιδοκιμάσας τὸ σχέδιον τοῦτο ἦν ὁ ὑποπλοίαρχος, ὅστις διετέλει ἐν νευρικῇ ταραχῇ καὶ ἤθελε νὰ ὁρμήσῃ κατ' εὐθείαν κατά τινων ρέννων, οὓς ἐνόμισεν ὅτι εἶδε πρὸς Α. Τοῦτο βεβαίως θὰ ἦτο τὸ ἀσφαλέστατον μέσον νὰ τοὺς ἀποδιώξῃ ἐντελῶς. Ἐζήτησε τὴν ἄδειαν νὰ μείνῃ ἐκεῖ. Ἐπέτρεψα αὐτῷ νὰ μείνῃ μετὰ τοῦ Χάνσεν, ὅστις ἤθελε νὰ κάμῃ μαγνητικάς τινας παρατηρήσεις.

Ὀλίγον πρὸς Β. τῶν ρέννων, πλησιέστατα ἡμῖν, ὑπῆρχε κοιλὰς ἀνοίγουσα πρὸς τὴν παραλίαν, ἐξ ἧς ἦτο δυνατὴ ἡ κατὰ τῶν ρέννων ἐπίθεσις. Ἐπέστρεψα, ἵνα δοκιμάσω, ἐνῷ οἱ λοιποὶ ἐτήρουν ἐν γραμμῇ τὰς θέσεις των. Ἐνῷ δὲ κατηρχόμην πρὸς τὴν παραλίαν, εἶχον πρὸ

ἐμοῦ τὴν θάλασσαν ἤρεμον καὶ ὡραίαν. Ὁ ἥλιος πρὸ μικροῦ εἶχεν ἀποκρυβῇ, ὁ δὲ οὐρανὸς ἐχρωματίζετο μὲ καθαρὰ καὶ ὡραῖα χρώματα. Ἐστάθην ἐπί τινας στιγμὰς καὶ ἐθαύμαζον. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς καλλονῆς ταύτης τῆς φύσεως ὁ ἄνθρωπος ἐξετέλει τὸ ἔργον τοῦ ἁρπακτικοῦ θηρίου!

Ἡ κοιλὰς δὲν ἦτο τόσον βαθεῖα, ὅσον περιέμενον. Αἱ πλευραὶ αὐτῆς ἦσαν ἀρκετὰ ὑψηλαί, ὥστε νὰ μὲ ἀποκρύπτωσιν, ἐνῷ ἐσυρόμην τετραποδητί. Ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς ὑπῆρχον μεγάλοι λίθοι, χάλικες καὶ ἄμμος βρεχόμενοι ὑπὸ μικροῦ ρύακος. Οἱ ῥέννοι ἔβοσκον ἥσυχοι ὑψοῦντες ἐνίοτε τὰς κεφαλάς των, ἵνα ἴδωσι κύκλῳ.

Ἐσυρόμην ὡς οἷόν τε χαμηλότερα, πρὸς Β. δὲ ἤκουσα τὴν φωνὴν τοῦ ὑποπλοιάρχου. Θὰ κατώρθου τώρα νὰ μοῦ ἐκδιώξῃ τὸ θήρευμα. Ἦτο ἀπαραίτητον νὰ σπεύσω ὡς τάχιστα, ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχε χῶρος νὰ προφυλάττωμαι. Ἔπρεπε νὰ ἕρπω τώρα μὲ τὴν κοιλίαν· ἀλλ ἦτο τοῦτο δυνατὸν ἐν τῇ ὑγρᾷ ἐκείνῃ ἄμμῳ καὶ ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ ρύακος; Ναί! τὸ φαγητὸν εἶναι πολύτιμον ἐν τῷ πλοίῳ. Ἔπρεπε νὰ θυσιάσω τὰ ἐνδύματά μου· ἐσυρόμην λοιπὸν μὲ τὴν κοιλίαν ἐπὶ τοῦ πηλοῦ, καὶ οὕτως ἐπροχώρησα, ἂν οὐχὶ ταχέως καὶ δεξιῶς, ἀλλ ἀσφαλῶς.

Τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ οὐρανὸς ἐγένετο σκοτεινότερος καὶ μοὶ ἦτο πολὺ δύσκολον νὰ κάμω χρῆσιν

τοῦ κλισιοσκοπίου τοῦ ὅπλου μου· πλὴν τούτου, προσεπάθουν νὰ προφυλάττω αὐτὸ καὶ ἀπὸ τοῦ πηλοῦ. Οἱ ρέννοι ἐξηκολούθουν νὰ βόσκωσιν εἰσέτι ἡσύχως. Ὅτε ἐκεῖνοι ὕψουν τὰς κεφαλάς των, ἵνα ἴδωσι κύκλω, ἐγὼ ἔμενον τότε ἀκίνητος ὡς μῦς, ἐνῷ ἠσθανόμην τὸ ὕδωρ καταβρέχον τὴν κοιλίαν μου· ὅτε δὲ πάλιν ἤρχιζον νὰ βόσκωσιν, ἐπροχώρουν διὰ τοῦ πηλοῦ.

Ἀνεκάλυψα τότε πρὸς λύπην μου, ὅτι ἤρξαντο ἀπομακρυνόμενοι, διὸ ἠναγκάσθην νὰ διπλασιάσω τὸν δρόμον μου. Ἀλλὰ τὸ σκότος ἐπετείνετο, εἶχον δὲ καὶ τὸν ὑποπλοίαρχον πρὸς Β., ὅστις θὰ τοὺς ἀπεδίωκε. Ἡ χαράδρα ἐγίνετο ὁλονὲν στενοτέρα, ἐσυρόμην δὲ βαθύτερον εἰς τὸν πηλόν, ἵνα μὴ ἀνακαλυφθῶ. Ἐλιγμός τις τοῦ ἐδάφους μ' ἔφερεν ἐπὶ μικροῦ ὑψώματος, καὶ ἤδη τὰ ζῷα ἦταν πρὸ ἐμοῦ. Ἐδοκίμασα νὰ σκοπεύσω, ἀλλὰ δὲν διέκρινον τὸ κλισιοσκόπιον τοῦ ὅπλου μου.

Ἡ θέσις μου ἦτο ἐλεεινή. Τὰ ἐνδύματά μου ἔσταζον ὑγρὸν πηλὸν καὶ δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐπωφεληθῶ τὴν θέσιν ταύτην. Οἱ ρέννοι διηυθύνθησαν ἤδη πρὸς τὰ κάτω, εἰς ταπείνωσίν τινα τοῦ ἐδάφους. Ἐχώρησα ἐπὶ τὰ πρόσω, ὅσον ταχύτερον ἠδυνάμην. Ἤμην ἤδη εἰς ἐξαίρετον θέσιν, ἀλλὰ δὲν διέκρινον καὶ πάλιν τὸ κλισιοσκόπιον τοῦ ὅπλου μου. Ἦτο ἀδύνατον νὰ χωρήσω πλησιέστερον, καθόσον χαμηλή τις μόνον κατωφέρεια μὲ ἐχώριζεν ἀπὸ τῶν ρέννων, οὔτε ἔπρεπε

νὰ περιμένω φῶς, ἵνα πυροβολήσω. Ὕψωσα τὸ πυροβόλον μου πρὸς τὰ ἄνω, ἵνα ἴδω τὸ κλισιοσκόπιον καὶ εἶτα κατεβίβασα αὐτὸ κατὰ τῶν ρέννων· ἔπραξα τοῦτο ἅπαξ, δὶς καὶ τρίς. Δὲν ἔβλεπον καθαρά· ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἐσκέφθην ὅτι ἔπρεπε νὰ πυροβολήσω καὶ ἔσυρα τὸ σκανδάληθρον.

Τὰ δύο ζῶα ἀνετινάχθησαν αἰφνιδίως, παρετήρησαν κύκλῳ ἐκπεπληγμένα καὶ ἐτράπησαν πρὸς νότον. Μετ' οὐ πολὺ ἐσταμάτησαν καὶ τότε συνηνώθη μετ' αὐτῶν καὶ ἕτερος ρέννος, ἱστάμενος βορειότερον. Ἐπυροβόλησα καὶ πάλιν. Ἀνετινάχθησαν ἐπίσης πρὸς τὰ ἄνω ἐκπεπληγμένα καὶ ἔφυγον. Μετ' ὀλίγον ἐσταμάτησαν πάλιν ὅπως στρέψωσι καὶ μὲ περιεργασθῶσιν. Ὥρμησα τότε τρέχων πρὸς Δ. ἵνα ἀναγκάσω αὐτὰ νὰ στραφῶσιν. Τώρα δὲ ἔφθασαν ἀκριβῶς πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ἔνθα θὰ ἦσάν τινες τῶν συντρόφων μου.

Ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν περιέμενον ν' ἀκούσω πυροβολισμοὺς καὶ νὰ ἴδω ἓν ἢ δύο τῶν ζώων πίπτοντα. Ἀλλ' ἔτρεχον ἀκωλύτως πρὸς νότον. Ἐπὶ τέλους πολὺ μακράν, πρὸς νότον, ἤκουσα πυροβολισμόν. Ἐκ τοῦ καπνοῦ ἠδυνάμην νὰ διακρίνω, ὅτι ἦτο πολὺ μακράν. Οὕτως ἀθυμῶν, ἔθηκα ἐπ' ὤμου τὸ ὅπλον καὶ ἔσπευδον πρὸς τὸ σημεῖον, ἔνθα ἠκούσθη ὁ πυροβολισμός.

Οὐδένα συνήντησα. Ἐπὶ τέλους εὗρον τὸν

Σβερδρούπ. Αὐτὸς εἶχε πυροβολήσει. Μετ' οὐ πολὺ ἦλθε καὶ ὁ Βλέσσιγκ, ἀλλὰ πάντες οἱ λοιποὶ πρὸ πολλοῦ εἶχον καταλίπει τὰς θέσεις των. Ἐνῷ δὲ ὁ Βλέσσιγκ ἐπέστρεφεν ὀπίσω εἰς τὴν λέμβον καὶ πρὸς τὸ βοτανικόν του κιβώτιον, ἐγὼ μετὰ τοῦ Σβερδροὺπ ἀπεφασίσαμεν νὰ δοκιμάσωμεν καὶ πάλιν τὴν τύχην μας. Ὀλίγῳ νοτιώτερον ἐφθάσαμεν εἰς κοιλάδα τινὰ ἐκτεινομένην διὰ τῆς νήσου. Κατὰ τὴν ἀπωτέραν αὐτῆς πλευρὰν εἴδομεν ἄνθρωπόν τινα ἐπὶ λοφίσκου ἱστάμενον, οὐχὶ δὲ μακρὰν αὐτοῦ ἀγέλην ἐκ 5 ἢ 6 ρέννων.

Οὐδόλως ἀμφιβάλλοντες, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἡτοιμάζετο νὰ ἐπιτεθῇ κατ' αὐτῶν, ἀπεφύγομεν νὰ διευθυνθῶμεν ἐκεῖσε· μετ' οὐ πολὺ ὅμως καὶ ἐκεῖνος καὶ οἱ ρέννοι ἐξηφανίσθησαν πρὸς Δ. Ἔμαθον κατόπιν, ὅτι δὲν εἶχε διακρίνει τὰ ζῶα.

Ἦτο φανερόν, ὅτι οἱ πρὸς Ν. ἡμῶν ρέννοι, οἵτινες, πτοηθέντες, εἶχον τραπῆ εἰς φυγήν, θὰ ἐπέστρεφον καὶ πάλιν διὰ τῆς κοιλάδος ταύτης. Ἐπειδὴ δὲ ἡ νῆσος ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ ἦτο τόσον στενή, ὥστε ἐδεσπόζομεν τοῦ ὅλου αὐτῆς, ἀπεφασίσαμεν νὰ λάβωμεν ἐκεῖ θέσεις καὶ νὰ περιμένωμεν. Ἐστάθημεν ὄθεν ὑπὸ βράχους τινὰς προφυλασσομένους ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. Πρὸ τοῦ Σβερδροὺπ ὑπῆρχε μέγα στῖφος χηνῶν εἰς τὸ στόμιον τοῦ ῥύακος παρὰ τὴν παραλίαν. Ἐθορύβουν ἀδιαλείπτως, ἀνεπτύσσετο δὲ πολὺ ὁ πειρασμὸς ἡμῶν ὥστε νὰ πυροβολήσωμεν· ἀλλ' ἔχοντες ὑπ'

ὄψιν τοὺς ῥέννους, δὲν τὰς ἠνωχλήσαμεν· μετ' οὐ πολὺ ἔφυγον.

Ὁ χρόνος ἐφαίνετο ἡμῖν μακρός. Καὶ πρῶτον μὲν ἠκροώμεθα μετὰ πολλῆς προσοχῆς, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν ἐπλανῶντο ἀδιαλείπτως ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω ἀνὰ τὴν κατωφέρειαν κατὰ τὴν ἑτέραν πλευρὰν τῆς κοιλάδος. Ἀλλ' οἱ ρέννοι δὲν ἐφαίνοντο. Καὶ ἤδη ἐπαλαίομεν, ὅπως κατορθώσωμεν νὰ κρατῶμεν ἀνοικτοὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ὀρθίαν τὴν κεφαλήν, διότι δὲν εἴχομεν κοιμηθῆ καλῶς τὰς προηγουμένας ἡμέρας· ἀλλὰ θὰ ἤρχοντο ;

Ἀνετινάχθημεν, ὅπως ἐκδιώξωμεν ἀφ' ἡμῶν τὸν ὕπνον, καὶ ἐρρίψαμεν τὸ βλέμμα πρὸς τὴν παραλίαν. Ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν καὶ πάλιν ἔκλειον, αἱ κεφαλαὶ ἔκλινον ἀκουσίως πρὸς τὰ στήθη, ἐνῷ παγερὸς ἄνεμος διεπέρα τὰ κατάβρεκτα ἡμῶν ἐνδύματα. Ἡ διασκέδασις αὕτη ἤρξατο νὰ μὲ ἀποθαρρύνῃ, διὸ ἀπεφασίσαμεν νὰ κινηθῶμεν. Ἀνήλθομεν τὴν κλιτὺν παρὰ τὴν ἑτέραν τῆς κοιλάδος πλευράν, μόλις δὲ ἐφθάσαμεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς εἴδομεν τὰ κέρατα ἓξ ἐξαιρέτων ρέννων ἐπὶ ὑψώματός τινος ἀπέναντι ἡμῶν. Ἦσαν ἀνήσυχοι, ὡσφραίνοντο πρὸς Α., ἔτρεχον ἐν κύκλῳ καὶ ἐφύσων μὲ τὸ ρύγχος των. Δὲν θὰ μᾶς ἠννόησαν εἰσέτι, καθ' ὅσον ὁ ἄνεμος ἔπνεεν ἐξ ἀντιθέτου.

Ἱστάμεθα ἐκεῖ ἐπὶ πολὺ παρατηροῦντες τὰς κινήσεις αὐτῶν καὶ περιμένοντες νὰ ἴδωμεν, ὁ-

ποίαν διεύθυνσιν θὰ ἐλάμβανον. Ἐπὶ τέλους ἐτράπησαν πρὸς Ν. καὶ Α. Ἐτρέξαμεν δὲ καὶ ἡμεῖς ΝΑ. ὡς οἷόν τε ταχύτερον, ἵνα κωλύσωμεν τὸν δρόμον αὐτῶν πρὶν ἢ μᾶς ἐννοήσωσιν.

Ὁ Σβερδρούπ ἐπροχώρει πρῶτος· ἔβλεπον αὐτὸν διατρέχοντα ταχέως ὁμαλὴν ἔκτασιν, ἐσκεπτόμην δ' ὅτι μετ' οὐ πολὺ θὰ ἔφθανεν αὐτούς· ἐγὼ ἐστάθην, ὅπως εἶμαι ἕτοιμος ν' ἀποκόψω τὸν δρόμον αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἄλλης πλευρᾶς, ἂν θὰ διηυθύνοντο ἐκεῖ. Ἦσαν ἐξαίρετα ζῶα ἔχοντα ὡς ὁδηγὸν τὸ εὐρωστότατον τούτων. Διηυθύνοντο ἤδη κατ' εὐθεῖαν πρὸ τοῦ Σβερδρούπ, ὅστις κατήρχετο τὴν κλιτὺν ἕρπων. Περιέμενον ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ ἴδω τὸν ὁδηγοῦντα ρέννον πίπτοντα.

Ἠκούσθη τότε πυροβολισμός. Ἡ ὅλη ἀγέλη τῶν ρέννων περιεστράφη κύκλῳ ὡς ἀστραπὴ καὶ τρέχουσα ἐτράπη πρὸς τὰ ὀπίσω. Ἦτο ἡ σειρά μου τώρα νὰ τρέξω ὅλαις δυνάμεσι καὶ ἤρχισα τρέχων ἐπὶ τῶν λίθων κάτω πρὸς τὴν κοιλάδα, ἀφ' ἧς ἀνῆλθον. Ἁπαξ ἢ δὶς μόνον ἐστάθην διὰ νὰ ἀναπνεύσω καὶ νὰ βεβαιωθῶ, ἂν τὰ ζῶα ἤρχοντο πρὸς τὴν διεύθυνσιν, ἣν ὑπελόγισα. Ἤδη τὰ ἐπλησίαζον, διευθύνοντο δ' ἀκριβῶς ὅπου εἶχον ὑπολογίσει. Ἠνοιξα τώρα τὰ σκέλη μου καὶ ἔτρεχον διὰ τῶν λίθων κάμνων τοιαῦτα ἀπὸ λίθου εἰς λίθον πηδήματα, ἅτινα καὶ ἐμὲ αὐτὸν θὰ ἐξέπληττον ἐν νηφαλίῳ καταστάσει. Πολλάκις ὁ ποῦς μου

ὠλίσθαινε, κατεκρημνίζόμην κατακέφαλα, ἀλλ' ἀνεγειρόμενος πάλιν ἔτρεχον. Τὸ πάθος τῆς θήρας ἐδόνει πάσας τὰς ἴνας τοῦ σώματός μου.

Ἐφθάσαμεν ταὐτοχρόνως σχεδὸν εἰς τὴν κλιτὺν τῆς κοιλάδος. Ἀκόμη ἓν ἢ δύο πηδήματα ἐπὶ σωροῦ τινος μεγάλων λίθων καὶ ἡ στιγμὴ θὰ ἐπήρχετο. Πρέπει νὰ πυροβολήσω, ἂν καὶ ἡ ἀπόστασις εἶναι ὀλίγον μακρά... Ὅτε ὁ καπνὸς διελύθη, εἶδον τὸν ὁδηγοῦντα ρέννον σύροντα τὸν ὀπίσθιον αὐτοῦ πόδα. Πᾶσα ἡ ἀγέλη τότε ἐστρέφετο κύκλῳ περὶ τὸ πληγωθὲν ζῶον καὶ τὸ ἔβλεπε. Δὲν ἠδύναντο νὰ ἐννοήσωσι, τί τῷ συνέβαινε, καὶ ἀπεμακρύνοντο αὐτοῦ ἀγρίως ἐνῷ αἱ σφαῖραι ἐσύριζον περὶ αὐτά. Εἶτα ἐτράπησαν πρὸς τὰ κάτω κατὰ τὴν πλευρὰν τῆς κοιλάδος, καταλιπόντα καὶ ἕτερον ζῶον μὲ τεθραυσμένον τὸν πόδα.

Κατεδίωξα αὐτά, σκοπῶν νὰ πυροβολήσω καὶ πάλιν, ἀλλὰ μετανοήσας ἐπανῆλθον ὀπίσω, ἵνα ἐξασφαλίσω τὰ πληγωθέντα. Ἓν τῶν θυμάτων μου ἵστατο εἰς τὸ βάθος τῆς κοιλάδος, περιμένον τὴν τύχην του. Μὲ ἠτένιζε παραπονεμένον, ἐνῷ ἐγὼ ἐπροχώρουν, ὅπως πυροβολήσω κατ' αὐτοῦ. Ἀλλ' ἀμέσως ἤρχισε νὰ τρέχῃ ταχύτερον, ἢ ὅσον ἐφρόνουν ὅτι θὰ ἔτρεχε ζῶον μὲ τρεῖς πόδας· ἐπυροβόλησα καὶ ἀπέτυχον. Καὶ ἤδη ἤρξατο ἡ καταδίωξις, ἥτις κατέληξε παρὰ τὴν παραλίαν, ἔνθα ἀπήλλαξα αὐτὸ τῶν δεινῶν του. Τὸ ἔτε-

ρον δὲν ἦτο πολὺ μακρὰν καὶ μία σφαῖρα ἔθηκε τέρμα εἰς τὴν ἀγωνίαν του. Ἐνῷ ἡτοιμαζόμην νὰ τὸ ἐκδάρω, ἔφθασαν ὁ Χένριξεν καὶ ὁ Τζοάνσεν. Καὶ οὗτοι ὀλίγον νοτιώτερον εἶχον φονεύσει μίαν ἄρκτον.

Ἀφοῦ ἐξηγάγομεν τὰ ἐντόσθια τῶν ρέννων, διηυθυνόμεθα ἤδη πρὸς τὴν λέμβον ἡμῶν· καθ' ὁδὸν δὲ συνηντήσαμεν τὸν Σβέρδρουπ. Εἶχε προχωρήσει ἤδη ἀρκετὰ ἡ πρωία· σκεφθεὶς δέ, ὅτι ἐδαπανήσαμεν ἀρκετὸν χρόνον ἐνταῦθα, ἤμην ἀνυπόμονος. Ἐνῷ δὲ ὁ Σβέρδρουπ καί τινες ἄλλοι μετέβησαν εἰς τὸ πλοῖον, ἵνα ἑτοιμάσωσιν αὐτὸ πρὸς ἀναχώρησιν, ἐγὼ μετὰ τῶν λοιπῶν ἐκωπηλατήσαμεν πρὸς νότον, ἵνα ἀναζητήσωμεν τοὺς δύο ρέννους καὶ τὴν ἄρκτον.

Ἔπνεεν ἤδη σφοδρὸς ΒΑ. ἄνεμος, καὶ ἐπειδὴ θὰ ἦτο δύσκολον νὰ κωπηλατῶμεν κατ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐπιστροφήν ἡμῶν, εἶχον παραγγείλει τὸν Σβέρδρουπ νὰ μᾶς συναντήσῃ μὲ τὸ «Φράμ», ἂν τὸ βάθος τῶν ὑδάτων τῷ ἐπέτρεπε τοῦτο. Εἴδομεν πολυαρίθμους φώκας καὶ ρέννους παρὰ τὴν παραλίαν, ἀλλὰ δὲν εἴχομεν πλέον καιρὸν νὰ τοὺς καταδιώξωμεν. Ἦτο ἀνάγκη τώρα νὰ πλεύσωμεν, ὡς τάχιστα, πρὸς νότον καὶ νὰ παραλάβωμεν τὴν ἄρκτον μας. Ἀλλ' ὅτε ἐφθάσαμεν πλησίον τῆς θέσεως, ἔνθα ἠλπίζομεν νὰ τὴν εὕρωμεν, εἴδομεν λευκόν τινα ὄγκον, παρεμφερῆ μὲ ἄρκτον, κείμενον κατὰ γῆς. Ἤμην βέβαιος ὅτι θὰ ἦτο ἡ

φονευμένη ἄρκτος, ἀλλ' ὁ Χένριξεν ἐβεβαίου, ὅτι δὲν ἦτο αὐτή.

Διηυθύνθημεν πρὸς τὴν παραλίαν καὶ ἐπλησιάσαμεν πρὸς τὸν ὄγκον, ὅστις ἔκειτο ἀκίνητος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Οὐδὲν σημεῖον ζωῆς παρεῖχε. Ἐνῷ δ' εἶχον ἐστραμμένα τὰ βλέμματά μου πρὸς αὐτόν, δύο πυροβολισμοὶ ἐρρίφθησαν· ὁ ὄγκος ἐκεῖνος πρὸς ἔκπληξίν μου ἐτινάχθη πρὸς τὰ ἄνω καὶ κατέπεσε. Πτωχὸν ζῷον! Ὁποία φοβερὰ ἐξέγερσις! Δευτέρα βολή, καὶ ἔκειτο ἤδη κατὰ γῆς ἄπνουν.

Ἐδοκιμάσαμεν πρῶτον νὰ σύρωμεν τὰς ἄρκτους κάτω πρὸς τὴν λέμβον, ἀλλ' ἦσαν βαρύταται. Ἀπεφασίσαμεν ὅθεν νὰ τὰς ἐκδάρωμεν, νὰ κόψωμεν αὐτὰς εἰς μεγάλα τεμάχια καὶ νὰ μεταφέρωμεν τὰ καλλίτερα τούτων εἰς τὴν λέμβον· τὸ ἔργον ἦτο λίαν ἐπίπονον. Μετὰ πολλοῦ δὲ κόπου ἐπὶ τοῦ πηλώδους ἐδάφους βαίνοντες καὶ βυθιζόμενοι εἰς αὐτό, φέροντες δ' ἐπὶ τῶν ὤμων ἡμῶν καὶ τὰ βαρέα τῶν ἄρκτων κρέατα, ἐφθάσαμεν εἰς τὴν λέμβον. Ἀλλ' ἐκεῖ εὕρομεν αὐτὴν ἐν οἰκτρᾷ καταστάσει. Τὰ ὕδατα εἶχον ἀνυψωθῇ, ἐν ταὐτῷ δὲ τὰ κύματα, γενόμενα ὀγκωδέστερα ἕνεκα τῆς σφοδρότητος τοῦ ἀνέμου, κατεβύθισαν τὴν λέμβον καὶ κατεθραύοντο ἤδη ἐπ' αὐτῆς. Πυροβόλα, ἐφόδια τοῦ κυνηγίου, τροφαί, πάντα ἦσαν βυθισμένα ἐντὸς τῶν ὑδάτων. Τεμάχια ἄρτου ἐπέπλεον κύ-

κλω ἐπὶ τῶν κυμάτων, τὸ δὲ ἀγγεῖον τοῦ βουτύρου κενὸν ἐκυλίετο ἐν τῷ κύτει τῆς λέμβου.

Δὲν ἦτο εὐχερὲς ν' ἀνυψώσωμεν τὴν λέμβον ἡμῶν ἀπὸ τῶν ὑδάτων καὶ νὰ ἐξαγάγωμεν τὰ ἐν αὐτῇ ὕδατα. Οὐδεμίαν εὐτυχῶς ζημίαν ὑπέστη, καθόσον ἡ παραλία ἦτο ἀμμώδης, ἀλλ' ἡ ἄμμος μετὰ τοῦ ὕδατος εἶχεν εισδύσει καὶ εἰς αὐτοὺς ἔτι τοὺς σωλῆνας τῶν πυροβόλων, τὸ δὲ χείριστον πάντων ἦν ἡ ἀπώλεια τῶν τροφῶν ἡμῶν. Τόσον φοβερὰ μᾶς ἐθέριζεν ἡ πεῖνα, ὥστε ἠναγκάσθημεν νὰ φάγωμεν τεμάχια ἄρτου βεβρεγμένα καὶ μετὰ κόνεως καὶ ἄμμου μεμιγμένα. Ἐνταῦθα ἀπώλεσα καὶ τὸ λεύκωμά μου περιέχον πολύτιμα σκιαγραφήματα.

Δὲν ἦτο εὐχερὲς νῦν νὰ θέσωμεν τὸ βαρὺ κυνήγιον ἐντὸς τῆς λέμβου ἐν τοιαύτῃ ἐξηγριωμένῃ θαλάσσῃ, ἧς τὰ κύματα ἐθραύοντο ἐπὶ τῆς ὁμαλῆς παραλίας. Ἦτο ἀνάγκη νὰ κρατῶμεν τὴν λέμβον μακρὰν τοῦ μέρους ἐν ᾧ τὰ κύματα ἐθραύοντο, καὶ νὰ σύρωμεν διὰ σχοινίων τὰ δέρματα καὶ τὰ κρέατα τῶν ἄρκτων ἐπὶ τῆς λέμβου. Εἶτα ἔδει νὰ καταπλεύσωμεν πρὸς Β. παρὰ τὴν παραλίαν, ὡς οἷόν τε δυνατώτερον κατὰ τοῦ ἀνέμου καὶ τῶν κυμάτων.

Ἦτο ἐπιπονωτάτη ἐργασία. Ὁ ἄνεμος εἶχεν ἐπιταθῇ καὶ ἐπλέομεν κατ' αὐτοῦ. Καθ' ὁδὸν φῶκαι ἀνέδυον καὶ ἐβυθίζοντο περὶ ἡμᾶς, φά-

λαιναι ἤρχοντο καὶ ἔφευγον, ἀλλ' οὐδεμίαν πλέον προσοχὴν ἐδίδομεν εἰς αὐτάς.

Αἴφνης ὁ Χένριξεν ἐφώναξεν ὅτι βλέπει ἄρκτον ἐπί τινος πρὸ ἡμῶν ἄκρας ξηρᾶς. Ἐστράφην καὶ εἶδον ὡραῖον λευκὸν ζῷον, ἱστάμενον ἐκεῖ καὶ ἀνασκαλεῦον διὰ τοῦ ρύγχους αὐτοῦ τὴν ἀκτήν. Μὴ ἔχοντες πλέον καιρὸν νὰ πυροβολήσωμεν κατ' αὐτοῦ, ἐξηκολουθοῦμεν κωπηλατοῦντες, ἐνῶ ἐκεῖνο ἐβάδιζε βραδέως περὶ τὴν ἀκτήν.

Ἐπὶ τέλους μετὰ πολλοὺς κόπους ἐφθάσαμεν εἰς τὸν ὁρμίσκον, ἔνθα ἐμέλλομεν νὰ παραλάβωμεν καὶ τοὺς ρέννους. Ἡ ἄρκτος ἦτο ἐκεῖ πρὸ ἡμῶν. Φαίνεται ὅτι δὲν εἶχεν ἴδει τὴν λέμβον μας μέχρι τοῦδε· ἀλλ' ἤδη μᾶς ἐνόησε καὶ ἦλθε πλησιέστερον. Ἦτο πολὺ ἐρεθιστικόν. Πολλάκις ἔφερον τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸ σκανδάληθρον, ἀλλὰ δὲν ἐπυροβόλησα, διότι ἐσκέφθην ὅτι θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ τὴν παραλάβωμεν εἰς τὴν λέμβον. Ἀνῆλθεν ἐπὶ σωροῦ λίθων καὶ μᾶς ἔβλεπεν, ἐκεῖθεν δὲ ἐπήδησε καὶ ἔφυγεν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς νήσου.

Τὰ κύματα ἐγίνοντο ὁλονὲν ὀγκωδέστερα. Ἡ παραλία καὶ ἐνταῦθα ἦτο ὁμαλή, τὰ δὲ κύματα ἐθραύοντο πολὺ μακρὰν ἀπὸ τῆς ξηρᾶς. Ἐκωπηλατοῦμεν ἄχρις οὗ ἡ λέμβος ἤγγισεν εἰς τὸν πυθμένα, ἐνῶ οἱ ἀφροὶ τῶν θραυομένων κυμάτων μᾶς περιέλουον. Μόνον βαδίζοντες θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἐξέλθωμεν εἰς τὴν ξηράν. Ἀλλὰ τότε

πῶς θὰ μετεφέρομεν τοὺς ρέννους ἐντὸς τῆς λέμβου; Οὐδαμοῦ βορειότερον ἐφαίνετό που καταλληλοτέρα θέσις ὅπως προσορμισθῶμεν. Ὅσον δὲ λυπηρὰ καὶ ἂν ἦτο ἡ ἐγκατάλειψις τῶν ρέννων, οὓς μετὰ τόσους κόπους καὶ μόχθους ἀπεκτήσαμεν, ἠναγκάσθημεν οὐχ ἧττον νὰ τοὺς ἐγκαταλίπωμεν ἐκεῖ καὶ νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὴν κωπηλασίαν διευθυνόμενοι πρὸς τὸ «Φράμ.»

Οὐδέποτε ἐν τῷ βίῳ μου παρέστην εἰς ἐπιπονωτέραν κωπηλασίαν. Κατ' ἀρχὰς ἐχωροῦμεν ἀρκετὰ καλά· εἴχομεν εὐνοϊκὸν τὸ ρεῦμα καὶ ταχέως ἀπεμακρυνόμεθα τῆς ξηρᾶς· ἀλλ' ἤδη ὁ ἄνεμος ἐπετάθη, ἡ δύναμις τοῦ ρεύματος ἠλαττώθη, τὰ δὲ κύματα τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο ἐθραύοντο ἐφ' ἡμῶν. Μετ' ἀπιστεύτους ἀγῶνας ὑπελείπετο ἡμῖν μικρὸν διάστημα ὅπως φθάσωμεν εἰς τὸ πλοῖον. Ἐνεθάρρυνον τοὺς καλούς μου συντρόφους, ὅσον καλλίτερον ἠδυνάμην, ἐνθυμίζων αὐτοῖς τὸ εὐῶδες καὶ ἀχνίζον τεῖον καὶ τὴν ἀναμένουσαν ἡμᾶς τροφὴν μετὰ μικρὰν ἔτι ἐπίπονον κωπηλασίαν.

Μετ' οὐ πολὺ ὅμως ἐπείσθημεν, ὅτι, μεθ' ὅλας τὰς προσπαθείας ἡμῶν, ἡ λέμβος δὲν ἐπροχώρει· πλὴν τοῦ σφοδροῦ ἀνέμου καὶ τῶν κυμάτων, εἴχομεν ἤδη ἐναντίον καὶ τὸ ρεῦμα. Ἐκ τῆς δυνατῆς κωπηλασίας ὑσθανόμενα τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων ἡμῶν καιόμενα· τὸ μόνον δ' ὅπερ κατωρθοῦμεν ἦτο νὰ κρατῶμεν τὴν λέμβον ἐν τῇ

αὐτῇ πάντοτε θέσει. Ἐὰν ἐπαύομεν κωπηλατοῦντες, βεβαίως τὸ ρεῦμα θὰ μᾶς παρέσυρεν ὀπίσω.

Ἐδοκίμασα καὶ πάλιν νὰ ἐγκαρδιώσω τοὺς συντρόφους μου· «Ἐλᾶτε, παιδιά, καὶ προχωροῦμε ... ἐμπρός... δύναμις περισσοτέρα». Ἀλλ' οὐδέν, οὐδὲν κατωρθοῦμεν.

Ὁ ἄνεμος ἐσύριζε δυνατὰ εἰς τὰ ὦτά μας, τὰ δὲ ὕδατα μᾶς κατέλουον. Ἡ χθεσινὴ καλοκαιρία μᾶς εἶχεν ἐξαπατήσει καὶ δὲν ἐφέρομεν μεθ' ἡμῶν τοὺς κηρωτοὺς ἐπενδύτας μας. Ἄ! ἦτο φοβερόν! Νὰ εἴμεθα τόσον πλησίον τοῦ πλοίου, νὰ νομίζωμεν ὅτι ἐφθάσαμεν εἰς αὐτὸ καὶ νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ προχωρήσωμεν! Ἐστρέφημεν καὶ τὸ δεύτερον πρὸς τὴν ξηράν, ἔνθα τὸ ρεῦμα ἦτο εὐνοϊκὸν καὶ ἐδῶ κατωρθώσαμεν νὰ προχωρήσωμεν ὀλίγον.

Ἐκωπηλατοῦμεν τώρα μὲ ὅλας μας τὰς δυνάμεις μέχρις οὗ ἤλθομεν ἀπέναντι τοῦ πλοίου· ἐδοκιμάσαμεν ἅπαξ ἔτι νὰ στραφῶμεν πρὸς αὐτό, ἀλλὰ κατὰ τὴν στροφὴν εἰσήλθομεν καὶ πάλιν εἰς τὸ ρεῦμα, ὅπερ ἀνηλεῶς μᾶς παρέσυρε. Ἡττημένοι καὶ δευτέραν φοράν, ἐπανελάβομεν τὸν αὐτὸν χειρισμόν, ἀλλὰ πάντοτε μὲ τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα. Εἴδομεν τώρα ὅτι οἱ ἀπὸ τοῦ πλοίου κατεβίβαζον σχοινίον, εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ὁποίου ἦτο σημαντήρ. Ἂν κατωρθοῦμεν νὰ τὸν φθάσωμεν, ἐσωζόμεθα.

Τὴν στιγμὴν ταύτην βεβαίως κατὰ τῶν ἐπὶ τοῦ πλοίου συντρόφων μας ἐπεσωρεύομεν ἀρκετὰς εὐχάς. Διατί ἐπὶ τέλους ἐκεῖνοι δὲν ἤρχοντο πρὸς ἡμᾶς, ἀφοῦ ἔβλεπον τὰς δυσχερείας μας; διατί δὲν ἀνύψουν ὀλίγον τὴν ἄγκυραν, ὅπως μᾶς πλησιάσωσιν; Ἀλλ' ἴσως καὶ αὐτοὶ θὰ εἶχον τοὺς λόγους των.

Ἔπρεπε νὰ κάμωμεν τώρα μίαν τελευταίαν ἀπελπιστικὴν ἀπόπειραν μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς θελήσεως ἡμῶν. Πάντες οἱ μῦς τοῦ σώματος ἡμῶν ἐπετάθησαν εἰς τὸ ἔσχατον. Ἔπρεπε νὰ φθάσωμεν τὸν σημαντῆρα· ἀλλὰ μετ' ἀγανακτήσεως εἴδομεν ὅτι τὸν ἀπέσυρον. Ἐξηκολουθήσαμεν τὴν κωπηλασίαν κατὰ τοῦ ἀνέμου καὶ ἐστράφημεν πάλιν. Τὴν φορὰν ταύτην ἐπλησιάσαμεν περισσότερον, ἀλλ' ἀπεγοητεύθημεν μὴ βλέποντες νὰ μᾶς ρίψωσιν ἐκ νέου τὸ σχοινίον, οὐδ' ἐφαίνετό τις ἐκ τοῦ πληρώματος ἐπὶ τοῦ καταστρώματος.

Ἐξεβάλλομεν δυνατὰς κραυγὰς ζητοῦντες νὰ μᾶς ρίψωσι τὸ σχοινίον, διότι θὰ ἦτο φοβερὸν νὰ παρασυρθῶμεν καὶ πάλιν ὀπίσω καταπεπονημένοι καὶ κατάβρεκτοι ὡς ἤμεθα ὑπὸ τῶν ὑδάτων. Εἴχομεν ἀνάγκην ν' ἀναβῶμεν ἐπὶ τοῦ πλοίου καὶ διὰ τοῦτο ἐξηκολουθοῦμεν ὠρυόμενοι ὡς ἄγριοι ἰνδοί. Καὶ ἤδη ἔτρεξαν πρὸς τὴν πρῶραν τοῦ «Φράμ» καὶ μᾶς ἔρριψαν ἐκ νέου τὸν σημαντῆρα. Ἐνεκαρδίωσα καὶ πάλιν τοὺς συν-

τρόφους μου. Ἀπείχομεν μόνον κατὰ λέμβους τινὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου. Ἐκωπηλάτουν ἤδη δυνατά, ἀποφασιστικῶς.

Ἀπείχομεν τώρα μόνον κατὰ τρεῖς λέμβους, μετ' ὀλίγον κατὰ δύο καὶ ἡμίσειαν καὶ μετ' ὀλίγον κατὰ μίαν μόνον. «Ἐμπρός, παιδιά, καὶ φθάσαμε!... Τραβᾶτε, ἀκόμα μιά... ἀκόμα λίγο.... δυνατά... Μὴν ἀπελπίζεσθε! δυνατά... μιὰ μόνον ἀκόμη... Ἔ! καὶ φθάσαμε..» Καὶ φαιδρὸς στεναγμὸς ἀνακουφίσεως ἐξεχύθη ἀπὸ τὰ στήθη ὅλων ἡμῶν. Μᾶς ἔσυραν ἤδη δυνατὰ ἀπὸ τοῦ «Φρὰμ» καὶ μετ' ὀλίγον ἤμεθα πάντες ἐπ' αὐτοῦ. Ὅτε δὲ ἀνεσύραμεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τὰ δέρματα καὶ τὰ κρέατα, τότε ἐνοήσαμεν τὸν κίνδυνον, ὃν διετρέξαμεν. Τὸ ρεῦμα ἔρρεε παρὰ τὴν πλευρὰν τοῦ πλοίου δίκην ὁρμητικοῦ χειμάρρου.

Ἦτο ἤδη νὺξ καὶ ἦτο ἡδονικὴ ἀπόλαυσις δι' ἡμᾶς νὰ λάβωμεν ὀλίγην θερμὴν τροφὴν καὶ νὰ ἀπλώσωμεν εἶτα τὰ κατάκοπα ἡμῶν μέλη ἐπὶ τῆς ξηρᾶς κλίνης μας. Ἱκανοποιεῖταί τις, ὅταν συναισθάνηται ὅτι, μοχθήσας, ἐκέρδισε κάτι τι· ἀλλ' ἐνταῦθα τὸ ἀποτέλεσμα ταλαιπωριῶν 24 ὡρῶν ἦσαν δύο ρέννοι, οὓς ἠναγκάσθημεν νὰ καταλίπωμεν ἐπὶ τῆς νήσου, τὰ κρέατα τῶν ἄρκτων καὶ ἡ καταστροφὴ τῶν ἐνδυμάτων μας.

Ἐκοιμήθην πολὺ κακῶς τὴν νύκτα ἐκείνην, ὡς φαίνεται κατωτέρω ἐκ τοῦ ἡμερολογίου μου.

«Εἶμαι ἐπὶ τοῦ πλοίου μετὰ τὴν μᾶλλον ἐπίμοχθον κωπηλασίαν, ἣν ἐπὶ ζωῆς μου ἐξετέλεσα· ἐκοιμήθην ἐπὶ μακρὸν καὶ ἐξύπνησα τεταραγμένος. Μὴ μὲ ἔβλαψεν ἆρά γε ὁ καφές, ὃν ἔπιον μετὰ τὸ δεῖπνον, ἢ τὸ ψυχρὸν τέϊον, ὅπερ ἔπιον, ἵνα σβέσω τὴν φλέγουσάν με δίψαν; Μάτην ἔκλειον ἐπανειλημμένως τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ προσεπάθουν νὰ κοιμηθῶ. Καὶ ἤδη ἐλαφραί τινες ὀπτασίαι παρίσταντο εἰς τὴν φαντασίαν μου. Λάμψεις, ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην, διέλυον τὴν ὁμίχλην. Ἔβλεπον πρὸ ἐμοῦ λουομένας ὑπὸ τοῦ ἡλίου τοποθεσίας, φαιδροὺς ἀγροὺς καὶ λειμῶνας, καταπράσινα δένδρα καὶ δάση καὶ κυανᾶς κορυφὰς ὀρέων. Ὁ ἦχος τοῦ ἀτμοῦ μετεβλήθη εἰς κωδωνοκρουσίαν τῆς πατρίου ἐκκλησίας. ἠχοῦσαν ἐν ὡραίᾳ θερινῇ πρωΐᾳ. Περιεπάτουν μετὰ τοῦ πατρός μου ὑπὸ τὴν δενδροστοιχίαν τῶν σημυδῶν καὶ ἐβαίνομεν ἄνω, ὑπὸ τὸν ὡραῖον κυανοῦν οὐρανόν, πρὸς τὴν ἐπὶ τοῦ ὑψώματος κειμένην ἐκκλησίαν, ἥτις διὰ τοῦ κώδωνος προσεκάλει τοὺς πιστοὺς εἰς τὴν πρυσευχήν. Εἶναι κυριακὴ πρωΐ, καὶ χαιρετῶμεν τὸν λαόν, ὅστις ἀνέρχεται μεθ' ἡμῶν τὸν λόφον. Ὁποία φαιδρότης καὶ εὐτυχία διαλάμπει εἰς τὰ πρόσωπά των!

» Ἀλλὰ μοὶ ἐφαίνετο, ὅτι δὲν ηὐχαριστούμην εἰς ὅλα ταῦτα καὶ ἐπροτίμων νὰ τρέξω πέραν εἰς τὰ δάση, μὲ τὸ τόξον καὶ τὰ βέλη μου, πρὸς καταδίωσιν σκιούρων. Ἀλλὰ πόσον ὡραία,

πόσον ἐκτάκτως ὡραία μοὶ φαίνεται ἡ ἡλιόλουστος αὕτη τοποθεσία! Τὸ αἴσθημα τῆς γαλήνης καὶ τῆς εὐδαιμονίας, ὅπερ μοὶ ἐνεποίει πάντοτε αἴσθησίν τινα, ἐπανέρχεται μετὰ πλειοτέρας ἐντάσεως, καὶ πᾶσα ἡ φύσις μοὶ φαίνεται ὡς ἐπιβάλλων καὶ συγκινῶν ὕμνος. Μὴ προέρχεται τοῦτο ἐκ τῆς ἀντιθέσεως πρὸς τὴν γυμνήν, τὴν ἔρημον, τὴν ἀνήλιον ταύτην χώραν τῆς ὁμίχλης, τὴν χώραν ταύτην, ἥτις οὔτε δένδρον, οὔτε θάμνον, οὔτε ἄλλο τι ἔχει ἢ μόνον λίθους καὶ πηλόν; Οὐδαμοῦ δὲ πλέον γαλήνη, οὐδαμοῦ ἀνάπαυλα, ἀλλὰ πάλη, ἀδιάλειπτος πάλη, ὅπως χωρήσωμεν πρὸς βορρᾶν, πάντοτε πρὸς βορρᾶν, χωρὶς οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν νὰ σταματήσωμεν. Ὦ! πόσον ἐπιθυμητὴ εἶναι καὶ ὀλίγη ἄφροντις εὐτυχία!...»

Τὴν ἑπομένην ἤμεθα καὶ πάλιν ἕτοιμοι πρὸς ἀπόπλουν, ἐδοκίμασα δὲ νὰ ἐξαναγκάσω τὸ «Φράμ» ἐν ἀτμῷ νὰ πλεύσῃ κατὰ τοῦ ρεύματος καὶ τοῦ ἀνέμου. Ἀλλὰ τὸ ρεῦμα ἔρρεεν ὁρμητικὸν ὡς ποταμός, ἔπρεπε δὲ νὰ ἐπιστήσωμεν πολὺ τὴν προσοχὴν ἡμῶν εἰς τὸ πηδάλιον, διότι ἐφοβούμεθα μὴ παρεκτραπῇ τὸ πλοῖον, ἐγνωρίζομεν δὲ ὅτι ὑπῆρχον ἐκεῖ πανταχοῦ σκόπελοι καὶ ὕφαλοι.

Ἐδοκιμάζομεν σταθερῶς τὰ ὕδατα διὰ τῆς βολίδος. Καὶ ἐπί τινα μὲν χρόνον τὰ πάντα ἔβαινον καλῶς καὶ ἐπροχωροῦμεν βραδέως, ἀλλ'

αἴφνης τὸ πλοῖον ἔκλινεν εἰς τὸ πλευρὸν καὶ ἠρνεῖτο νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸ πηδάλιον· ἔπλεε κλῖνον πρὸς τὰ δεξιά. Ἡ βολὶς ἐδείκνυεν ἀβαθῆ ὕδατα. Ταὐτοχρόνως ἠκούσθη τὸ πρόσταγμα «Ἀγκυροβολήσατε», καὶ μεθ' ὁρμῆς ἐρρίφθη ἡ ἄγκυρα. Εἴχομεν βάθος 4 ὀργυιῶν ὑπὸ τὴν πρύμναν καὶ 9 ἐμπρὸς εἰς τὴν ἄγκυραν.

Ἐστρέψαμεν τὴν πρῷραν τοῦ «Φρὰμ» κατὰ τοῦ ἀνέμου καὶ ἐπανειλημμένως ἐδοκιμάσαμεν νὰ προχωρήσωμεν, ἀλλ' εἴχομεν πάντοτε τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα· ἔπρεπεν ὅθεν νὰ παραιτηθῶμεν πάσης ἀποπείρας. Ἠδυνάμεθα ἴσως νὰ προηγηθῶμεν μὲ τὴν λέμβον βολιδοσκοποῦντες, γνωρίζοντες ὅμως ἐκ πείρας τὰς ἐκ τοῦ ρεύματος δυσχερείας, δὲν ἐτολμήσαμεν. Κατὰ τὸ παρὸν ἔπρεπε νὰ σταθῶμεν ἐκεῖ ἔνθα εὑρισκόμεθα καὶ νὰ περιαλειφθῶμεν μὲ τὴν ἀλοιφὴν ἐκείνην, τὴν καλουμένην *ὑπομονήν*, φάρμακον, ὅπερ πᾶσα πολικὴ ἐκδρομὴ δέον νὰ ἔχῃ ἐν ἀφθονίᾳ. Ἠλπίζομεν πάντοτε μεταβολήν τινα, ἀλλὰ τὸ ρεῦμα ἔμενε πάντοτε τὸ αὐτό, ὁ δὲ ἄνεμος δὲν ἠλαττοῦτο. Ἤμην ἀπηλπισμένος βλέπων ἐμαυτὸν ὑποχρεωμένον νὰ κάθημαι ἐδῶ χάριν τοῦ κατηραμένου τούτου ρεύματος, ἐνῷ πρὸ ἐμοῦ εἶχον θάλασσαν ἀκρυστάλλωτον ἴσως καὶ μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Τσελιουσκίν, τοῦ αἰωνίου τούτου ἀκρωτηρίου, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα κατὰ τὰς τρεῖς τελευταίας ἑβδομάδας ἀντηχεῖ ἀδιαλείπτως εἰς τὰ ὦτά μου.

Ὅτε ἀνῆλθον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τὴν ἑπομένην πρωΐαν (αὐγούστου 23), εἴχομεν πλέον χειμῶνα. Τὸ κατάστρωμα ἦτο κατάλευκον ἐκ τῆς χιόνος, καθ' ὅλον δὲ τὸν ἐξαρτισμὸν τοῦ «Φράμ» ἐπεκάθητο ἡ χιών, ἐκεῖ ἔνθα ἠδύνατο νὰ εὕρῃ ἄσυλον κατὰ τοῦ ἀνέμου. Λευκὴ χιὼν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς καὶ λευκὴ χιὼν ἱπταμένη ἐν τῷ ἀέρι. Ὦ! πόσον ἡ χιὼν ἀναζωπυρεῖ τὴν ψυχὴν ἀποδιώκουσα τὴν θλῖψιν καὶ τὴν ἀθυμίαν ἐν τῇ ἀγάριτι ταύτῃ τῆς ὁμίχλης χώρᾳ! Ἀλλὰ τὸ ρεῦμα καὶ ὁ ἄνεμος διαμένουσιν ἀμετάβλητα καὶ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν μυκᾶται λυσσαλέος ὁ ἄνεμος ἐπὶ τοῦ ἐξαρτισμοῦ τοῦ «Φράμ».

Τὴν ἑπομένην (αὐγούστου 24) ἀπεφάσισα πλέον οὕτως ἢ ἄλλως νὰ ἐκκινήσωμεν. Ὅτε ἀνῆλθον τὴν πρωΐαν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος εἶδον ὅτι ὁ ἄνεμος εἶχεν ἐπαισθητῶς ἐλαττωθῇ, τὸ δὲ ῥεῦμα δὲν ἦτο τόσον ὁρμητικόν. Καὶ λέμβος ἀκόμη θὰ ἠδύνατο νὰ πλεύσῃ κατ' αὐτοῦ. Διέταξα νὰ δώσωσιν ὡς οἷόν τε πλειοτέραν ἔντασιν εἰς τὴν μηχανήν, τὸ δὲ «Φράμ» ἐπροχώρησεν ὁλοταχῶς. Πολὺ ἐξεπλάγημεν, ὅτε εἴδομεν αὐτὸ προχωροῦν καὶ μάλιστα μὲ ταχύτητά τινα. Μετ' οὐ πολὺ ἐξήλθομεν τοῦ πορθμοῦ καὶ διεσχίζομεν ἤδη ἐν ἀτμῷ καὶ πλησίστιοι τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν, ἀλλ' εἴχομεν, ὡς συνήθως, ἐναντίον ἄνεμον.

Τὴν ἑπομένην ἐπλέομεν πρὸς Β. μεταξὺ τῆς

ἄκρας τῶν πάγων καὶ τῆς ξηρᾶς. Ἡ ἀνοικτὴ δίοδος ἦτο κατ' ἀρχὰς εὐρεῖα, βορειότερον ὅμως τοσοῦτον ἐστενοῦτο, ὥστε ἠδυνάμεθα νὰ βλέπωμεν τὴν παραλίαν, ὅτε ἤμεθα κατὰ τὴν ἄκραν τῶν πάγων. Διηρχόμεθα πλησίον ἀγνώστων ἀθροισμάτων νήσων. Ὑπῆρχε βεβαίως ἐνταῦθα ἀρκετὴ ἐργασία διὰ τὸν δυνάμενον νὰ διαθέσῃ καιρόν, ὅπως χαρτογραφήσῃ τὰς ἀκτὰς ταύτας, ἀλλ' ὁ σκοπὸς τῆς ἐκδρομῆς ἡμῶν ἦτο ἄλλος. Οὐδὲν ἄλλο ὄθεν ἐκάμαμεν, ἢ καταμετρήσεις τινάς, ὡς ἄλλοτε πρὸ ἡμῶν καὶ ὁ Νορδενσκιόλδ.

Τὴν 25 αὐγούστου ἐσημείωσα εἰς τὸ ἡμερολόγιόν μου, ὅτι μ. μ. ἐβλέπομεν ἑπτὰ νήσους. Ἦσαν ὑψηλότεραι τῶν προηγουμένων καὶ ἀπετελοῦντο ἐξ ἀποτόμων βράχων. Ἐν αὐταῖς ὑπῆρχον καὶ μικροὶ παγῶνες, ὁ δὲ σχηματισμὸς τῶν βράχων ἐδείκνυε προφανῶς ἰσχὺν καταβρώσεως ἐκ πάγων καὶ χιόνος.

Αὐγούστου 27.—Πλέομεν μὲ ἀτμὸν διὰ μέσου νήσων. Πυκνὴ ὁμίχλη τὴν πρωίαν. Κατὰ τὴν μεσημβρίαν εἴδομεν μικρὰν νῆσον ἐν εὐθείᾳ γραμμῇ πρὸ ἡμῶν, τούτου δ' ἕνεκα ἠλλάξαμεν διεύθυνσιν πρὸς Β. Μετ' ὀλίγον ἐπλησιάσαμεν τοὺς πάγους, καὶ μετὰ τὴν 3 μ. μ. διηυθυνόμεθα ΒΑ. Ὅτε ἠραιώθη ὀλίγον ἡ ὁμίχλη, εἴδομεν ξηράν, ἀπείχομεν δὲ ταύτης περὶ τὸ ἓν μίλιον.

Ἦτο ἡ αὐτὴ ῥαβδωτὴ καὶ στρογγύλη ξηρά, κεκαλυμμένη ὑπὸ πηλοῦ καὶ μεγάλων καὶ μικρῶν λίθων ἐπὶ χλοεροῦ καὶ βρυώδους ἐδάφους ἐσπαρμένων. Πρὸ ἡμῶν ἐβλέπομεν ἐξεχούσας ἄκρας καὶ ἀκρωτήρια, ἔξωθεν δὲ νήσους καὶ ἐν τῷ μεταξὺ πορθμοὺς καὶ φιόρδ, ἀλλ' ἦσαν πάντα κατάκλειστα ὑπὸ τῶν πάγων καὶ δὲν ἠδυνάμεθα νὰ ἴδωμεν μακρὰν ἕνεκα τῆς ὁμίχλης. Διεχέετο δ' ἐκεῖ πανταχοῦ τὸ παράδοξον, τὸ λευκόφαιον καὶ ὁμιχλῶδες ἐκεῖνο ἀρκτικὸν φῶς, ὅπερ, προερχόμενον ἐκ τῆς ἀνταναακλάσεως τῶν πάγων, διασπείρεται ὑψηλὰ ἀνὰ τὴν ἀτμόσφαιραν, ἐνῶ κάτω ἡ σκοτεινὴ ξηρὰ παρουσιάζει ἀξιοθαύμαστον ἀντίθεσιν.

Δὲν ἤμεθα βέβαιοι, ἂν ἡ ξηρὰ αὕτη εἶναι ἡ πλησίον τοῦ Ταϊμουρείου πορθμοῦ κειμένη, ἢ ἡ παρὰ τὸ Παλάνδριον (Palander) ἀκρωτήριον, συνεφωνήσαμεν ὅμως ὅπως τηρήσωμεν βόρειον διεύθυνσιν, ἵνα διέλθωμεν μακρὰν τῶν Ἀλμκουϊστίων νήσων, ἃς ὁ Νορδενσκιὸλδ σημειοῖ ἐπὶ τοῦ χάρτου του πέραν τῆς νήσου Ταϊμούρ. Ἂν ἐκανονίζομεν τὸν δρόμον ἡμῶν κατὰ 1)4 πρὸς Β., ἢ ἀπὸ Β. πρὸς Δ., θὰ ἦτο ἀσφαλέστερον, καὶ θὰ ἠδυνάμεθα πάλιν πορρωτέρω νὰ χωρήσωμεν πρὸς Α.—Ἀλλ' ὑπελογίσαμεν κακῶς.

Κατὰ τὸ μεσονύκτιον ἐστράφημεν ΒΑ. καὶ κατὰ τὴν 4 π. μ. (αὐγούστου 28) ἀνεφάνη ἀπὸ τῆς ὁμίχλης ξηρά, ἀφ' ἧς ἀπείχομεν περὶ τὸ ἥμισυ

μίλιον. Ὁ Σβέρδρουπ, ὅστις εὑρίσκετο ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἔλεγεν, ὅτι ἦτο ἡ ὑψίστη χώρα ἣν ἔβλεπεν, ἀφ' ὅτου κατέλιπε τὴν Νορβηγίαν. Ἐξελάμβανεν ὅθεν ταύτην ὡς ἤπειρον καὶ ἤθελε νὰ διέλθῃ μακρὰν αὐτῆς. Ἀλλ' ἠναγκάσθη ν' ἀλλάξῃ διεύθυνσιν ἕνεκα τῶν πάγων. Ἐτηροῦμεν διεύθυνσιν ΝΔ. καὶ μόνον κατὰ τὴν 9 π. μ. ἐκάμψαμεν τὴν δυτικὴν ἄκραν εὐρείας νήσου καὶ ἠδυνήθημεν ἤδη νὰ διευθυνθῶμεν πρὸς Β. Πρὸς ἀνατολὰς ἡμῶν ἔκειντο πολλαὶ νῆσοι ἢ ἀκρωτήρια, ἔχοντα ἐν τῷ μεταξὺ συμπαγεῖς πάγους, παρὰ τὴν ἄκραν τῶν ὁποίων ἐπλέομεν. Καθ' ὅλην τὴν πρωΐαν ἐπλέομεν πρὸς Β. παρὰ τὴν ξηρὰν κατὰ ἰσχυροῦ ρεύματος. Ἐφαίνετο, ὅτι δὲν εἶχε τέλος ἡ ξηρὰ αὕτη, ἐχωρήσαμεν δὲ πολὺ πρὸς Β. τῆς βορειοτάτης τῶν ὑπὸ τοῦ Νορδενσκιὸλδ σημειουμένων νήσων.

Μετὰ μεσημβρίαν ἔπαθε μικράν τινα βλάβην ἡ μηχανὴ καὶ ἠναγκάσθημεν νὰ σταματήσωμεν, ὅπως ἐπιδιορθώσωμεν αὐτήν. Ἐπελήφθημεν τῆς εὐκαιρίας ταύτης, ὅπως παραλάβωμεν καὶ πόσιμον ὕδωρ. Ἐπὶ ὄγκου τινὸς πάγου εὕρομεν κοιλότητα, ἔνθα εὕρομεν κατ' ἀρχὰς ὀλίγον ὕδωρ· ἀλλ αὕτη εἶχε συγκοινωνίαν πρὸς τὰ κάτω, ἔνθα ὑπῆρχεν ἀφθονώτατον, πρὸς ἔκπληξιν δ' ἡμῶν ἐφαίνετο ἀνεξαντλητον, ὅσον καὶ ἂν ἠντλοῦμεν ἀπ' αὐτῆς. Κατὰ τὴν ἑσπέραν ἱστάμεθα πρὸ τῆς εἰσόδου κρυσταλλωμένου ὅρ-

μου, ἀνοιγομένου ἀπέναντι τῆς βορειοτάτης νήσου, ἣν πρὸ ἡμῶν εἴχομεν. Δίοδος δὲν ὑπῆρχεν.

Οἱ τεθραυσμένοι ἐπιπλέοντες ὄγκοι τῶν πάγων ἦσαν τόσον συμπαγεῖς παρὰ τὴν συνεχῆ ξηράν, ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ διακρίνῃ τις ποῦ ἤρχιζεν ἡ ξηρὰ καὶ ποῦ ἔληγον οἱ πάγοι. Ἐβλέπομεν καὶ ἄλλας νήσους πορρωτέρω ΒΑ.

Ἐκ τῆς ἀτμοσφαίρας ἐφαίνετο ὅτι πρὸς ἐκείνην τὴν διεύθυνσιν ἡ θάλασσα ἦτο ἀκρυστάλλωτος. Πρὸς Β. τὰ πάντα ἐφαίνοντο κεκλεισμένα, ἀλλὰ πρὸς Δ. διεκρίνομεν ἀνοικτὴν δίοδον, ἐφ' ὅσον τὸ βλέμμα ἡμῶν ἐξικνεῖτο ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ ἱστοῦ. Ἤμην ἐν ἀμηχανίᾳ περὶ τοῦ πρακτέου. Ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἀνοικτὴ δίοδος ἐπὶ μικρὸν διάστημα πέραν τοῦ βορείου ἄκρου τῆς πλησιεστάτης νήσου, ἀλλὰ περαιτέρω πρὸς Α. οἱ πάγοι ἐφαίνοντο συμπαγεῖς. Θὰ ἦτο ἴσως δυνατὸν ν' ἀνοίξωμεν ὁδὸν διὰ τοῦ μέρους τούτου, ἀλλ' ἦτο καὶ πολὺ πιθανὸν νὰ περικλεισθῶμεν ὑπὸ τῶν πάγων. Ἐθεώρησα ὅθεν φρόνιμον νὰ στραφῶμεν ὀπίσω καὶ νὰ δοκιμάσωμεν νὰ διέλθωμεν μεταξὺ τῶν νήσων καὶ τῆς ξηρᾶς ἐκείνης, ἣν ἐδυσκολευόμην νὰ πιστεύσω ὅτι εἶδεν ὁ Σβέρδρουπ τὴν πρωΐαν.

Τετάρτη, αὐγούστου 30.— Ὁ καιρὸς εἰσέτι ὁμιχλώδης. Νέαι νῆσοι ἐθεάθησαν κατὰ τὸν πλοῦν ἡμῶν. Ἡ ὑψηλὴ ξηρά, ἣν εἶδεν ὁ Σβέρδρουπ, οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ νῆσος καὶ νῆσος χαμη-

λή. Εἶναι παράδοξον, πῶς τὰ ἀντικείμενα μεγεθύνονται ἐν τῇ ὁμίχλῃ! Τοῦτο μὲ ὑπενθυμίζει τὸ πάθημα πρωρέως τινὸς ἐν τῇ πατρίδι μου. Εἶχε παρατηρήσει αἴφνης πρὸ αὐτοῦ ξηρὰν καὶ ἔδωκε τὸ πρόσταγμα «ὁλοταχῶς ὀπίσω». Προχωρήσας ὅμως βραδέως καὶ προσεκτικῶς εἶδε πλοῖον ἐπιπλέοντα ἐν τῇ θαλάσσῃ.

Διελθόντες μέγαν ἀριθμὸν νέων νήσων εἰσήλθομεν εἰς ἀνοικτὴν θάλασσαν πέραν τῆς νήσου Ταϊμοὺρ καὶ ἐπλέομεν ἐν ἀτμῷ μὲ γαλήνιον καιρὸν ΒΑ. Κατὰ τὴν 5 μ. μ. εἶδον ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τοῦ ἱστοῦ συμπαγεῖς πάγους πρὸ ἡμῶν ἀποκλείοντας τὴν ὁδόν, ἐξετείνοντο δ' οὗτοι ἀπὸ τῆς νήσου Ταϊμοὺρ κατ' εὐθεῖαν εἰς τὰς πρὸς Ν. αὐτῆς κειμένας νήσους. Ἐπὶ τῶν πάγων ἐβλέπομεν πωγωνίας φώκας (phoca barbata) παντα-χοῦ, πρὸς δὲ καὶ θαλάσσιον ἵππον. Ἐπλησιάσαμεν ἤδη πρὸς τοὺς πάγους, ἀλλὰ τὸ «Φραὰμ» εἰσῆλθεν ἐντὸς λιμναζόντων ὑδάτων καὶ ἔβαινε βραδύτατα, ἂν καὶ ἡ μηχανὴ αὐτοῦ εἰργάζετο ἐν ὅλῃ τῇ ἐντάσει αὐτῆς. Τοσοῦτον βραδέως ἔβαινεν, ὥστε ἐσκέφθην νὰ προπορευθῶ διὰ τῆς λέμβου καὶ νὰ φονεύσω φώκας τινάς.

Κατὰ τὸ παρὸν ἔπρεπε νὰ παραιτηθῶμεν πάσης ἰδέας τοῦ νὰ προχωρήσωμεν. Ἦτο βεβαίως πολὺ πιθανὸν ὅτι μόνον μίλιά τινα συμπαγῶν πάγων θὰ ὑπῆρχον μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῆς ἀκρυσταλλώτου ἴσως Ταϊμουρικῆς θαλάσσης. Ἀλλ' ἡ

δι' αὐτῶν διέλευσις ἦτο ἀδύνατος. Ἦσαν συμπαγέστατοι, οὐδαμοῦ δ' ὑπῆρχον ἀνοίγματα. Ὁ Νόρδενσκιολδ εἶχε διέλθει διὰ τῆς θαλάσσης ταύτης ἀκωλύτως, ἀλλὰ πολὺ ἐνωρίτερον (18 αὐγούστου 1878), καὶ ἐδῶ ἴσως αἱ ἐλπίδες ἡμῶν θὰ ἐναυάγουν. Θὰ ἔσωζεν ἡμᾶς ἴσως σφοδρός τις νοτιοδυτικὸς ἄνεμος. Μικρὰ ἐλπὶς ἐνέκειτο ἐπίσης καὶ εἰς τὴν πιθανότητα, ὅτι ὁ Ταϊμούριος ποταμὸς τοῦ Νόρδενσκιολδ θὰ ἦτο νοτιώτερον ἀνοικτὸς καὶ θὰ ἠδυνάμεθα ἐκεῖθεν νὰ διέλθωμεν, ἂν καὶ ὁ Νόρδενσκιολδ λέγει σαφῶς ὅτι «εἶναι πολὺ στενός, ὥστε νὰ ἐπιτρέπῃ τὴν δίοδον εἰς εὐμεγέθη πλοῖα.»

Ἀφοῦ ἀπὸ τῆς λέμβου ἐφωνεύσαμεν φώκας τινάς, ἀπεφασίσαμεν νὰ ἀγκυροβολήσωμεν εἴς τινα ὅρμον κείμενον νοτιώτερον, ἵνα προφυλαχθῶμεν ἐξ ἐνδεχομένης τρικυμίας. Ἐπλέομεν ἀρκετὰς ὥρας, ἵνα φθάσωμεν εἰς τὸν ὅρμον ἕνεκα τῶν στασίμων ὑδάτων, ὑφ' ὧν περιεκυκλούμεθα καὶ ἄτινα συμπαρεσύρομεν μεθ' ἡμῶν. Εἶναι πολὺ παράδοξον τὸ φαινόμενον τοῦτο τῶν λιμναζόντων ὑδάτων. Εἴχομεν ἤδη εὐκαιρίαν νὰ μελετήσωμεν καλλίτερον αὐτό. Τὸ φαινόμενον τοῦτο συμβαίνει ἐκεῖ ἔνθα στρῶμα γλυκέος ὕδατος ἐπικάθηται ἐπὶ τῶν ἁλμυρῶν τῆς θαλάσσης ὑδάτων· τὸ δὲ γλυκὺ τοῦτο συμπαραφέρεται μετὰ τοῦ πλοίου, ὁλισθαῖνον ἐπὶ τοῦ κάτωθεν βαρυτέρου ὕδατος ὡς ἐπὶ στερεᾶς ἐπιφανείας. Ἡ με-

ταξὺ τῶν δύο στρωμάτων διαφορὰ ἦτο τοιαύτη, ὥστε ἐνῷ ἐπίνομεν γλυκὺ ὕδωρ ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ἀπό τινος τοῦ κύτους ὁπῆς ἠντλοῦμεν ἁλμυρότατον ὕδωρ. Τὰ ὕδατα ταῦτα παρουσιάζονται ὑπὸ μορφὴν ρητίδων ἢ κυματίων ἐπεκτεινομένων παρὰ τὸ πλοῖον τῶν μὲν ὄπισθεν τῶν δέ. Μάτην διὰ διαφόρων κινήσεων καὶ στροφῶν τοῦ πλοίου προσεπαθοῦμεν νὰ τὰ ἀποφεύγωμεν.

Ἐνῷ ἀκριβῶς προσηγγίζομεν εἰς τὴν ἄκραν τῶν πάγων, εἴδομεν ἀλώπεκα πηδῶσαν ἐπ' αὐτῶν. Ὁ Σβέρδρουπ τῇ ἐξαπέστειλε σφαῖραν ἀπὸ τῆς πρῴρας καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ἄπνουν. Περὶ τὴν μεσημβρίαν ἐφάνησαν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς καὶ δύο ἄρκτοι, ἀλλ' ἐξηφανίσθησαν πρὶν ἢ ἑτοιμάσωμεν τὰ πυροβόλα ἡμῶν.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν φωκῶν, ἃς πανταχοῦ ἐπὶ τῶν πάγων ἐβλέπομεν, ἦτο κἄπως ἔκτακτος, καὶ τοῦτο μοὶ ὑπεμίμνησκε τὴν θήραν τῶν φωκῶν ἀνὰ τὴν δυτικὴν τῆς Γροιλανδίας ἀκτήν. Καὶ ὅμως ὁ Νόρδενσκιολδ, συγκρίνων τὴν θάλασσαν ταύτην μὲ τὴν πρὸς Β. καὶ Α. τῆς Σπιτσβέργης κειμένην, λέγει τὰ ἑξῆς· «Ἑτέρα σπουδαία διαφορὰ ἔγκειται εἰς τὴν σπάνιν θερμοαίμων ζώων ἐν ταῖς χώραις ταύταις, τὰς ὁποίας δὲν ἐπεσκέφθησαν ἔτι θηρευταί. Οὔτε πτηνόν, οὔτε φώκας εἴδομεν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας. Τοιοῦτό τι οὐδαμοῦ ἀπήντησα εἰς τὰ ἀνὰ τὰς ἀρκτικὰς χώ-

ρας θερινά μου ταξείδια». Τὸ γεγονὸς τοῦτο εἶναι εὐεξήγητον· δὲν εἶδε φώκας ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τῶν πάγων. Τοὐναντίον, κατ' ἐμέ, ἡ χώρα αὕτη ἀφθονεῖ φωκῶν.

Τοιαύτη ἦτο ἡ πρόοδος ἡμῶν μέχρι τοῦ τέλους τοῦ αὐγούστου. Τῇ 18 τοῦ μηνὸς τούτου τοῦ 1878 ὁ Νόρδενσκιολδ εἶχε διέλθει τὸν πορθμόν, τῇ δὲ 19 καὶ 20 τὸ ἀκρωτήριον Τσελιουσκίν. Ἀλλ' ἡμεῖς κατὰ τὸ τέλος τοῦ μηνὸς εὑρισκόμεθα πρὸ ἀνυπερβλήτων ὄγκων πάγου. Αἱ προσδοκίαι ἡμῶν ἄρχονται νὰ κλονίζωνται. Μὴ αἱ κακαὶ προφητεῖαί τινων, ὅτι δηλ. δὲν θὰ προχωρήσωμεν περαιτέρω τοῦ σημείου τούτου, μέλλουσι νὰ ἐπαληθεύσωσιν; Ἀλλ' ὄχι· θὰ δοκιμάσωμεν καὶ πάλιν νὰ διέλθωμεν τὸν Ταϊμούριον πορθμόν, καὶ ἂν ἡ ἀπόπειρα αὕτη ἀποτύχῃ, θὰ προσπαθήσωμεν ν' ἀνεύρωμεν ἄλλην δίοδον πέραν τῶν νήσων τούτων. Πολὺ πιθανὸν δὲ καὶ οἱ ὄγκοι τῶν ἐπιπλεόντων πάγων νὰ παρασυρθῶσιν ἐν τῷ μεταξὺ καὶ νὰ ἀφήσωσιν ἀνοικτὴν τὴν δίοδον. Ἀλλ' ἐδῶ δὲν πρέπει νὰ σταματήσωμεν.

Ὁ σεπτέμβριος ἦλθε φέρων ἡμῖν ἔρεμον καὶ μελαγχολικὴν πτῶσιν χιόνος, ἡ δ' ἔρημος αὕτη ξηρὰ μὲ τὰ χαμηλὰ καὶ στρογγύλα ὑψώματά της ἐκαλύπτετο ὑπὸ πυκνοῦ στρώματος χιόνος. Οὐδὲν βεβαίως προσέθετεν εἰς τὴν φαιδρότητα ἡμῶν ἡ ὄψις τῆς ἐρέμου καὶ ἀθορύβου

ταύτης τοῦ χειμῶνος εἰσόδου μετὰ βραχύτατον θέρος.

Τῇ 2 σεπτεμβρίου ὁ λέβης ἡμῶν εἶναι ἐπὶ τέλους ἐν τάξει, ἐπληρώθη γλυκέος ὕδατος ἐκ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ ἑτοιμαζόμεθα πρὸς ἀπόπλουν. Ἐνῷ ἐξηκολούθουν ἔτι αἱ παρασκευαί, ἐξῆλθον μετὰ τοῦ Σβέρδρουπ ἔξω εἰς τὴν ζηρὰν πρὸς ἀναζήτησιν ρέννων. Ἡ χιὼν ἦπλοῦτο πυκνὴ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ ἂν δὲν ἦτο μαλακή, θὰ ἐκάμνομεν χρῆσιν τῶν χιονοπεδίλων ἡμῶν. Οὐδὲν ἴχνος ζώου ἀνεύρομεν.

Ἔρημος καὶ ἐλεεινὴ χώρα! Πτηνά τινα ἀποδημητικὰ διηυθύνοντο ἤδη πρὸς νότον. Συνηντήσαμεν μικράς τινας ἀγέλας παρὰ τὴν θάλασσαν. Συνηθροίζοντο, ἵνα ἐπιχειρήσωσι τὴν μακρὰν αὐτῶν πρὸς τὰς χώρας τοῦ ἡλίου ὁδοιπορίαν, ἐνῷ ἡμεῖς οἱ πτωχοὶ ἐσκεπτόμεθα, ἂν ἦτο δυνατόν, ν' ἀποστείλωμεν δι' αὐτῶν εἰδήσεις καὶ ἀσπασμοὺς εἰς τὴν προσφιλῆ πατρίδα. Ὀλίγοι τινὲς ἀρκτικοὶ λάροι ἦσαν τώρα οἱ μόνοι σύντροφοι ἡμῶν.

Διηυθύνθημεν κατὰ τὴν ἑσπέραν πρὸς Ν. συνοδευόμενοι ἔτι ὑπὸ τῶν λιμναζόντων ὑδάτων. Κατὰ τὸν χάρτην τοῦ Νόρδενσκιολδ, ἀπείχομεν μόνον περὶ τὰ 20 μίλια ἀπὸ τοῦ Ταϊμουρίου πορθμοῦ, ἀλλ' ὁλόληρον νύκτα διηρχόμεθα τὴν ἀπόστασιν ταύτην. Ἡ ταχύτης τοῦ πλοίου εἶχεν ἐλαττωθῇ εἰς τὸ πέμπτον τοῦ συνήθους του

δρόμου. Τὴν 6 π. μ. (3 σεπτεμβρίου) εἰσήλθομεν ἐντὸς παγωμένων ὑδάτων, ἅτινα ἀπήλλαξαν ἡμᾶς τῶν λιμναζόντων. Ἡ μεταβολὴ ἐγένετο αὐθωρεὶ ἐπαισθητή. Ὅτε τὸ «Φράμ» διέσχισε πρῶτον τὴν ἐκ τῶν πάγων πλᾶκα ἔκαμε τιναγμόν τινα ἐπὶ τὰ πρόσω καὶ εἶτα ἐπανῆλθεν εἰς τὸν συνήθη αὐτοῦ δρόμον. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δὲ ταύτης δὲν εὕρομεν πλέον λιμνάζοντα ὕδατα.

Ὅ,τι κατὰ τὸν χάρτην ἐθεωροῦμεν Ταϊμούριον πορθμόν, εὕρομεν ὁλοτελῶς κατάκλειστον ὑπὸ τῶν πάγων· διὸ ἐπλεύσαμεν νοτιώτερον, ἵνα ἴδωμεν, ἂν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ διέλθωμεν δι' ἄλλου τινὸς πορθμοῦ ἢ διόδου. Δὲν ἦτο εὐχερὲς νὰ εὕρωμεν τὸν δρόμον ἡμῶν διὰ τοῦ χάρτου. Δὲν εἴδομεν τὰς νήσους τοῦ Χόβγαρδ σημειουμένας ἐν τῷ χάρτῃ βορειότερον τῆς εἰσόδου τοῦ Ταϊμουρίου πορθμοῦ.

Ἡ ἀτμόσφαιρα ἦτο τόσον διαυγής, ὥστε δὲν θὰ διέφευγον τὴν προσοχὴν ἡμῶν, ἂν ἔκειντο ἐκεῖ, ἔνθα ὁ χάρτης τοῦ Νόρδενσκιολδ θέτει αὐτάς. Ἀλλ' εἴδομεν ἄλλας νήσους εἰς τὰ ἀνατολικά. Ταύτας οὐδόλως θὰ εἶδεν ὁ Νόρδενσκιολδ, διότι καὶ μακρὰν ἦσαν καὶ ὁ καιρὸς ἦτο ὁμιχλώδης ὅτε διήρχετο· ἄλλως τε, δὲν ἦτο δυνατόν, νῆσοι, κείμεναι μίλια μακρὰν τῆς ξηρᾶς, νὰ σημειωθῶσιν ἐπὶ τοῦ χάρτου ἐγγύτατα, χωριζόμεναι μόνον διὰ στενοῦ πορθμοῦ ἀπὸ τῆς ξηρᾶς.

Νοτιώτερον εὕρομεν στενόν τι ἄνοιγμα ἢ

φιόρδ, εἰς ὃ εἰσήλθομεν, ὅπως, εἰ δυνατόν, ἀντιληφθῶμεν καλλίτερον τὴν θέσιν τῆς ξηρᾶς. Μάτην ἐκαθήμην ὑψηλὰ ἐπὶ τοῦ θωρακίου τοῦ ἱστοῦ ἐλπίζων νὰ διασαφηνίσω τὴν θέσιν ἡμῶν. Ὅ,τι εἶχον ἐκλάβει ὡς προεξοχήν τινα τῆς ξηρᾶς πρὸς Β. ἡμῶν, ἀπεδείχθη ὅτι ἦτο νῆσος. Ἀλλὰ τὸ φιόρδ εἰσεχώρει ἑλικοειδῶς βαθύτερον, ποῦ μὲν στενότερον, ποῦ δὲ εὐρύτερον. Ἡ λύσις τοῦ προβλήματος καθίστατο σκοτεινοτέρα. Μήπως αὐτὸς ἦτο ἐπὶ τέλους ὁ Ταϊμούριος πορθμός;

Νεκρικὴ σιγὴ ἐν τῇ θαλάσσῃ καὶ ὁμίχλη πανταχοῦ τῆς ξηρᾶς. Ἦτο σχεδὸν ἀδύνατον νὰ διακρίνῃ τις τὴν ὁμαλὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων ἀπὸ τῶν πάγων καὶ τοὺς πάγους ἀπὸ τῆς χιονοσκεποῦς ξηρᾶς. Τὰ πάντα εἰσὶ παραδόξως ἤρεμα καὶ νεκρά, καὶ ποῦ μὲν ἔχομεν πρὸ ἡμῶν ἀκρυστάλλωτα ὕδατα, ποῦ δὲ ὄγκους ἐπιπλεόντων πάγων, οὐδεμίαν δὲ βεβαιότητα ποῦ πλέομεν, ποῦ εὑρισκόμεθα. Εἶναι ἄρα ὁ Ταϊμούριος πορθμός; αὐτὸν διαπλέομεν; Καὶ ὅμως τοῦτο εἶναι ζήτημα ἀπωλείας ὁλοκλήρου ἔτους διὰ τὴν ἐκδρομὴν ἡμῶν. Ἀλλ' ἐσταματήσαμεν. Πρὸ ἡμῶν ἔχομεν μόνον πάγους. Ἀλλ' ὄχι εὐτυχῶς· εἶναι ὀπτικὴ ἀπάτη· εἶναι ἡ ἀνταν άκλασις τῆς χιονοσκεποῦς ξηρᾶς ἐπὶ τῆς ὁμαλῆς ἐπιφανείας τῶν ὑδάτων. Αὐτὸς ἴσως θὰ εἶναι ὁ Ταϊμούριος πορθμός.

Μετ' οὐ πολὺ συνηντήσαμεν μεγάλους ὄγκους

ἐπιπλεόντων πάγων καὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ χωρήσωμεν ἐπὶ τὰ πρόσω. Ἠγκυροβολήσαμεν ὄθεν ἐν καλῷ καὶ ἀσφαλεῖ ὁρμίσκῳ, ὅπως ἐγγύτερον μελετήσωμεν τὰ ὕδατα ταῦτα. Ἀνεκαλύψαμεν ὅτι ὑπῆρχεν ἰσχυρὸν ρεῦμα παρασύρον μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς ὄγκους τούτους τῶν πάγων. Οὐδεμία δὲ πλέον ἀμφιβολία ὑπελείπετο ἡμῖν, ὅτι εὑρισκόμεθα ἐν ποροθμῷ.

Τὴν ἑπομένην ἀπέπλευσα τοῦ πλοίου μὲ μίαν τῶν λέμβων πρὸς θήραν φωκῶν παραλαβὼν τὸ πολυτιμότατον τῶν θηρευτικῶν μου ὅπλων, ἓν ἐξαίρετον δίκανον, ὅπερ δυστυχῶς ἀπώλεσα κατὰ τὴν θηρευτικὴν ταύτην ἐκδρομήν. Εἶχα ὀλισθήσει ἐπὶ τῆς λέμβου, ἥτις ἔκλινεν ὀλίγον πρὸς τὴν μίαν πλευράν, τὸ δὲ ὅπλον μου ἐβυθίσθη τότε εἰς τὴν θάλασσαν. Λυπηρὸν συμβάν. Ἦτο ἀξίας 28 λιρῶν ἀγγλικῶν.

Τὴν ἑπομένην διηυθύνθημεν πάλιν διὰ τῆς λέμβου πρὸς Α. ὅπως βεβαιωθῶμεν, ἂν ὑπῆρχεν ἀνοικτὴ δίοδος. Τὴν νύκτα ὁ καιρὸς εἶχε γείνει ψυχρότερος, εἶχε πέσει καὶ ἄλλη χιών, ἡ δὲ θάλασσα περὶ τὸ πλοῖον ἡμῶν ἐκαλύφθη ὑπὸ παγωμένης χιόνος, ὥστε ἀρκετὰ ἐκοπιάσαμεν, ὅπως ἡ λέμβος ἡμῶν διανοίξῃ δι' αὐτῆς δρόμον. Ἐσκέφθην ὅτι ἡ κατὰ τὴν βόρειον πλευρὰν τοῦ ποροθμοῦ κειμένη ξηρὰ δυνατὸν νὰ ἦτο ἡ παρὰ τὸν ὅρμον τῆς Ἀκτωνίας κειμένη, ἔνθα διέτρι-

ψεν ἡ «Βέγα» (1)· ἀλλὰ μάτην ἀνεζήτησα τὸν σωρὸν τῶν λίθων, ὃν εἶχεν ἀνεγείρει ὁ Νόρδενσκιολδ πρὸς ἀνάμνησιν, ἀνεκάλυψα δὲ μετ' ἐκπλήξεως, ὅτι ἦτο μόνον μικρὰ νῆσος κατὰ τὴν Ν. πλευρὰν τῆς κυρίας εἰσόδου εἰς τὸν Ταϊμούριον πορθμόν, ὅστις ἐνταῦθα ἦτο ἀρκετὰ εὐρύς, ἤμην δὲ πλέον βέβαιος ὅτι ὁ ὅρμος τῆς Ἀκτωνίας θὰ ἔκειτο βορειότερον.

Καταπραΰναντες τὴν πεῖναν ἡμῶν δι' ὀλίγης τροφῆς ἐκωπηλατήσαμεν πορρωτέρω διὰ τοῦ πορθμοῦ καὶ εἴδομεν ὅτι ἡ δίοδος ἦτο κλειστὴ 8—9 ὀργυιὰς μακρὰν τῆς παραλίας. Ἐν τούτοις κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐσταματήσαμεν ἕνεκα τῶν πάγων, καθόσον διετρέχομεν τὸν κίνδυνον νὰ προσκολληθῶμεν ἐντὸς αὐτῶν, ἂν ἐπροχωροῦμεν πλειότερον. Ἐθεώρησα δὲ φρονιμώτερον νὰ ἐπιστρέψωμεν. Δὲν ἐκινδυνεύομεν βεβαίως ν' ἀποθάνωμεν τῆς πείνης, διότι πανταχοῦ συνηντῶμεν πρόσφατα ἴχνη ρέννων καὶ ἄρκτων, αἱ δὲ φῶκαι ἦσαν ἄφθονοι, ἀλλ' ἐφοβούμην μὴ ἐπέλθῃ ἀναβολή τις εἰς τὸ «Φράμ», ὅπερ θὰ ἠδύνατο ἴσως νὰ συνεχίσῃ τὸν πλοῦν αὐτοῦ πρὸς ἄλλην τινὰ διεύθυνσιν. Οὕτως ἐπεστρέψαμεν πλέοντες κατὰ σφοδροῦ ἀνέμου καὶ μόνον τὴν πρωΐαν ἐφθάσαμεν εἰς

1) Τὸ ἀτμόπλοιον, δι' οὗ ὁ σουηδὸς ἐξερευνητὴς Νόρδενσκιολδ ἀποπλεύσας ἐκ Σουηδίας ἐξηρεύνησε τὰ Β. παράλια τῆς Σιβηρίας, διὰ δὲ τοῦ Βεριγγείου πορθμοῦ εἰσῆλθεν εἰς τὸν Εἰρηνικὸν ὠκεανόν (1878 — 1880).

τὸ πλοῖον. Ἦτο εὐτύχημα, διότι σφοδρὰ τρικυμία ἐμαίνετο ἤδη περὶ ἡμᾶς.

Ἡ 5 σεπτεμβρίου ἔφερε χιόνα καὶ σφοδρὸν ἄνεμον, ὅστις σταθερῶς ἐπετείνετο. Ὅτε δὲ τὴν ἑσπέραν ἐμαίνετο συρίζων ἐπὶ τοῦ ἐξαρτισμοῦ τοῦ «Φράμ», συνεχαίρομεν ἀλλήλους διότι ἤμεθα ἐν ἀσφαλείᾳ. Θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐπιστρέψωμεν σήμερον κωπηλατοῦντες. Ἠλπίζομεν, ὅτι ὁ ἄνεμος θὰ διεσκόρπιζεν ἴσως τοὺς πάγους βορειότερον, αἱ δὲ δοκιμαὶ τῆς χθὲς μοὶ παρεῖχον ἐπίσης τὴν ἐλπίδα, ὅτι θὰ διηνοίγομεν ὁδὸν διὰ τοῦ πορθμοῦ τούτου· ἀλλ' ἤδη ὁ ἄνεμος ἔφερεν ὁλονὲν μεγάλους ὄγκους πάγων, ἡ δὲ προσέγγισις αὕτη τοῦ χειμῶνος μὲ κατετάραττε, διότι ἐφοβούμην μὴ περικλεισθῶμεν ἐνταῦθα.

Προσεπάθουν νὰ ἐξοικειώσω ἐμαυτὸν μὲ τὴν ἰδέαν τῆς ἐνταῦθα διαχειμάσεως. Εἶχον καταστρώσει ὅλα τὰ σχέδια περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἐνασχολήσεων ἡμῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χειμῶνος. Ἐκτὸς τῆς ἐξερευνήσεως τῶν ἀκτῶν αἵτινες παρεῖχον ἀρκετὰ προβλήματα πρὸς λύσιν, θὰ ἐξηρευνῶμεν καὶ τὰ μεσόγεια τῆς Ταϊμουρικῆς χερσονήσου. Μὲ τοὺς κύνας καὶ τὰ χιονοπέδιλα θὰ ἠδυνάμεθα νὰ εἰσχωρήσωμεν βαθέως εἰς τὴν μεσόγειον, ὥστε δὲν θὰ ἐχάνετο εἰς μάτην τὸ ἔτος ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ τὰς γεωγραφικὰς καὶ γεωλογικὰς ἡμῶν μελέτας.

Ἀλλ' ὄχι! δὲν κατώρθουν εἰσέτι νὰ ἐξοικειω-

θῶ μὲ τὴν ἰδέαν ταύτην. Ἀνησύχουν δ' ἔτι πλειότερον, σκεπτόμενος ὅτι ἦτο κίνδυνος μὴ καὶ τὸ δεύτερον ἔτος πάθωμεν τὸ αὐτό· διότι παρετηρήθη ὅτι βαρεῖς χειμῶνες παγετῶν ἐπέρχονται συχνάκις κατὰ σειράν, καὶ τοῦτο βεβαίως δὲν ἦτο ἐνθαρρυντικόν. Τὰ αἰσθήματα ταῦτα τῆς θλίψεως καὶ στενοχωρίας οὐδ' εἰς ἐμὲ αὐτὸν ἑτόλμων νὰ ἐξομολογηθῶ, τὴν δὲ νύκτα δὲν ἐκοιμώμην ἐπὶ ῥόδων, μέχρις οὗ ὁ ὕπνος μὲ ἔφερεν εἰς τὰς χώρας τῆς Λήθης.

Τὴν 6 αὐγούστου ἦν ἡ ἐπέτειος τοῦ γάμου μου. Ἤμην ἀρκετὰ προληπτικός, προησθανόμην δ' ὅτι ἡ ἡμέρα ἐκείνη θὰ ἔφερεν ἡμῖν μεταβολήν τινα. Ἡ σφοδρότης τοῦ ἀνέμου εἶχε καταπέσει ὀλίγον, ὁ ἥλιος ἠκτινοβόλει, καὶ ἡ ζωὴ ἐφαίνετο ὡραιοτέρα. Μετὰ μεσημβρίαν ὁ ἄνεμος εἶχεν ἐντελῶς κοπάσει, ὁ δὲ καιρὸς ἦτο γαλήνιος. Ὁ πορθμὸς πρὸς Β. ἡμῶν, ὅστις ἐνεφράττετο πρότερον διὰ στερεῶν πάγων, ἠνοίχθη, σαρωθέντων τούτων ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. Πρὸς Α. μόνον, ἐκεῖ ἔνθα ἤμεθα χθὲς μὲ τὴν λέμβον, ἦτο στερεὰ πεφραγμένος, καὶ ἂν δὲν ἐπεστρέφομεν τὴν ἑσπέραν ἐκείνην, θὰ ἐμένομεν εἰσέτι ἐκεῖ τίς οἶδεν ἐπὶ πόσον χρόνον. Ἐφαίνετο ἡμῖν πιθανὸν ὅτι καὶ οἱ μεταξὺ τοῦ ἀκρωτηρίου Λάπτεφ καὶ τῶν Ἀλμκουϊστίων νήσων πάγοι θὰ ἦσαν ἐπίσης διαλελυμένοι. Ἀπεπλεύσαμεν ὅθεν καὶ ἐχωρήσαμεν πρὸς Β. περὶ τὴν 6,30′ μ. μ. ἵνα δοκιμάσωμεν

καὶ πάλιν τὴν τύχην μας. Προησθανόμην μετὰ βεβαιότητος ὅτι ἡ ἡμέρα ἐκείνη θὰ ἔφερεν ἡμῖν εὐτυχίαν. Ὁ καιρὸς ἦτο ἐξαίρετος καὶ φαιδροὶ ἀπελαύομεν τῆς λαμπρότητος τοῦ ἡλίου.

Ἀλλ' ἡ ἐξακρίβωσις τῆς θέσεως ἡμῶν ἀπέβαινεν ὁλονὲν δυσχερεστέρα. Αἱ κατὰ τὴν μεσημβρίαν γενόμεναι καταμετρήσεις πρὸς καθορισμὸν τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους οὐδόλως μᾶς ἐβοήθησαν εἰς τοῦτο. Ἤμεθα κατὰ τὴν 76ο 2′ βόρ. πλάτ. ἤτοι περὶ τὰ 14 μίλια μακρὰν τῆς ἐν τῷ χάρτῃ τοῦ Νόρδενσκιολδ σημειουμένης ξηρᾶς. Ἠμφιβάλλομεν διὰ τὴν ὀρθότητα τούτου, καθ' ὅσον ὁ καιρὸς ἦτο ὁμιχλώδης καθ' ἅπαντα τὸν χρόνον, καθ' ὃν οἱ ἐξερευνηταὶ ἦσαν ἐνταῦθα.

Δὲν ἀνεύρομεν τὰς νήσους τοῦ Χόβγαρδ πρὸς Β. Ἐνῷ δὲ ὑπέθετον ὅτι εἴμεθα μακρὰν τούτων, ἀκριβῶς κατὰ τὴν Β. πλευρὰν τῆς εἰς τὸν Ταϊμούριον πορθμὸν εἰσόδου εἶδον μετ' ἐκπλήξεως ὑψηλὸν ὄρος, κείμενον σχεδὸν κατ' εὐθεῖαν πρὸς Β. ἡμῶν. Τί ἐσήμαινε τοῦτο; Ἤρχισα νὰ ὑποπτεύω ὅτι ἐπέσαμεν ἐντὸς λαβυρίνθου νήσων. Ἠλπίζομεν νὰ ἐξερευνήσωμεν καὶ νὰ ἐξακριβώσωμεν τὴν θέσιν ἡμῶν, ὅτε, ἐπελθούσης ἐν ὅλως ἀκαταλλήλῳ στιγμῇ κακοκαιρίας μετὰ βροχῆς καὶ χαλάζης, ἀνεβάλομεν ἐς ἄλλοτε τὴν θέσιν τοῦ προβλήματος.

Ἡ ὁμίχλη ἦτο πυκνή, ἐπιτείνουσα ἔτι μᾶλλον τὸ σκότος τῆς νυκτός, ἐξ οὗ δὲν ἐβλέπομεν πλέον

τὴν ξηρὰν ἐξ ἀποστάσεως. Καὶ ἦτο μὲν ἐπικίνδυνον νὰ χωρῶμεν ἐπὶ τὰ πρόσω, ἀλλὰ καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ χάνωμεν καιρόν. Ἠλαττώσαμεν κατά τι τὴν ταχύτητα καὶ ἐπλέομεν καθ' ὅλην τὴν νύκτα παρὰ τὴν παραλίαν, ἕτοιμοι πάντοτε νὰ στραφῶμεν ἅμα ὡς θὰ ἐβλέπομεν πρὸ ἡμῶν ξηράν. Πεπεισμένος ὅτι ἡ διοίκησις τοῦ πλοίου ἦτο εἰς καλὰς χεῖρας, διότι ἠγρύπνει ὁ Σβέρδρουπ, κατῆλθον καὶ ἀπεκοιμήθην ἠρεμώτερος ἢ κατὰ τὰς προηγουμένας νύκτας.

Κατὰ τὴν 6ην ὥραν τῆς πρωΐας (7 σεπτεμβρίου) ἦλθε καὶ μοὶ ἀνήγγειλεν ὁ Σβέρδρουπ, ὅτι διήλθομεν τὴν νῆσον Ταϊμοὺρ ἢ τὸ ἀκρωτήριον Λάπτεφ περὶ τὴν 3 π. μ. καὶ ὅτι εὑρισκόμεθα τώρα ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Ταϊμούρ, ἔχοντες πρὸ ἡμῶν πάγους καὶ μίαν νῆσον. Θὰ ἠδυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν νῆσον, διότι ὑπῆρχε διὰ τῶν πάγων αὖλαξ ἀκρυστάλλωτος, ἀλλ' εὕρομεν σφοδρότατον ρεῦμα καὶ ἠναγκάσθημεν κατὰ τὸ παρὸν νὰ ὀπισθοδρομήσωμεν.

Μετὰ τὸ πρόγευμα ἀνῆλθον ἐπὶ τοῦ φυλακείου· ἦτο λαμπρὸς ἥλιος. Εὗρον, ὅτι ἡ νῆσος τοῦ Σβέρδρουπ θὰ ἦτο τμῆμα τῆς ἠπείρου, ἥτις ὅμως, συγκρινομένη μὲ τὴν ἐπὶ τοῦ χάρτου σημειουμένην, ἐξετείνετο πολὺ πρὸς Δ. Ἔβλεπον εἰσέτι ὄπισθέν μου τὴν νῆσον Ταϊμοὺρ καὶ τὴν ἀνατολικωτάτην τῶν Ἀλμκουϊστίων νήσων λουομένας ὑπὸ τοῦ ἡλίου πρὸς Β. Πρὸ ἡμῶν εἴχομεν

μακρὰν καὶ ἀμμώδη προεξοχήν, παρηκολούθουν δὲ τὴν ξηρὰν ἐν νοτίῳ διευθύνσει, μέχρις οὗ ἐξηφανίζετο αὕτη ἐν τῷ ὁρίζοντι κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ ὅρμου πρὸς νότον. Εἶτα ἐφαίνετο ταινία τις, ἔνθα δὲν ὑπῆρχε ξηρά, ἀλλὰ μόνον ἀκρυστάλλωτα ὕδατα, μετ' αὐτὴν δὲ ἀνυψοῦτο ἡ ξηρὰ κατὰ τὴν Δ. πλευρὰν τοῦ ὅρμου ἐκτεινομένη πρὸς τὴν νῆσον Ταϊμούρ. Ἡ ξηρὰ αὕτη μετὰ τῶν ὑψωμάτων καὶ τῶν λοφίσκων της ἦτο ὅλως διάφορος τῆς κατὰ τὴν Α. πλευρὰν τοῦ ὅρμου χαμηλῆς παραλίας.

Πρὸς Β. τῆς πρὸ ἡμῶν προεξοχῆς ἡ θάλασσα ἦτο ἐλευθέρα πάγων, ἐκτὸς ὀλίγων, οὓς εὐχερῶς διῆλθε τὸ «Φράμ»· ὅτε ἐξήλθομεν, δεξιὰ τοῦ ἀκρωτηρίου, μετ' ἐκπλήξεως εἶδον ὅτι ἡ θάλασσα ἐκαλύπτετο ὑπὸ φαιοῦ καὶ πηλώδους ὕδατος· δὲν θὰ ἦτο βαθὺ τὸ στρῶμα τοῦτο, διότι ἡ σχηματιζομένη ὄπισθεν ἡμῶν αὖλαξ ἦτο καθαρά. Διέταξα ἀμέσως νὰ βολιδοσκοπήσωσι καὶ εὗρον, ὡς προσεδόκων, ἀβαθέστερα ὕδατα, 8 ὀργυιάς, εἶτα 6 1)2, καὶ μετ' ὀλίγον 5 1)2.

Ἐσταμάτησα καὶ ὠπισθοχώρουν. Ἡ θέσις μοὶ ἐφαίνετο πολὺ ὕποπτος, κύκλῳ δ' ἡμῶν ὑπῆρχον ἐπιπλέοντες ὄγκοι πάγων παρὰ τὴν παραλίαν, πρὸς δὲ καὶ ἀρκετὸν ρεῦμα μὲ διεύθυνσιν ΒΑ. Διαρκῶς βολιδοσκοποῦντες, ἐχωροῦμεν βραδέως. Εὐτυχῶς ἡ βολὶς ἐξηκολούθει δεικνύουσα 5 ὀργυιάς· εἶτα εὕρομεν βαθύτερα ὕδατα 6, εἶτα

6 1)2, μεθ' ὃ ἐπλέομεν πάλιν μὲ τὴν συνήθη ταχύτητα εἰς καθαρὰ καὶ κυανᾶ ὕδατα. Τὸ πηλῶδες ἐκεῖνο ὕδωρ θὰ προήρχετο ἐκ ποταμοῦ νοτιώτερον κειμένου.

Ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου τούτου ἡ ξηρὰ ἐλάμβανε διεύθυνσιν πρὸς ἀνατολάς· ἐπλέομεν λοιπὸν πρὸς Α. καὶ ΒΑ ἐν ἀκροσταλλώτοις ὕδασιν μεταξὺ τούτου καὶ τῶν πάγων. Μετὰ μεσημβρίαν ἡ αὖλαξ ἐγένετο στενοτέρα καὶ ἐπλέομεν τώρα παρὰ τὴν παραλίαν, ἥτις κάμπτει καὶ πάλιν πρὸς Β. Ἐνταῦθα εἴχομεν βάθος 6 — 8 ὀργυιῶν, ἀλλὰ κατὰ τὴν νύκτα ἐσταματήσαμεν, διότι οἱ πάγοι ἔφραττον ἡμῖν τὴν ὁδόν.

Ἡ ξηρὰ αὕτη εἶχε πολλὴν τὴν ὁμοιότητα μὲ τὴν τῆς Γαλμάλης· αἱ αὐταὶ χαμηλαὶ πεδιάδες, μικρὸν ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἀνυψούμεναι καὶ ἀόρατοι ἐξ ἀποστάσεως· ἦσαν μᾶλλον κυματοειδεῖς. Εἷς τινας θέσεις μάλιστα εἶδον καὶ κορυφὰς ὑψωμάτων κειμένων μεσογείως.

Ἀγέλαι ρέννων ἔβοσκον εἰς τὰς πεδιάδας. Τὴν πρωΐαν τῆς ἑπομένης (8 σεπτεμβρίου) ἐξῆλθον ἔξω εἰς τὴν ξηρὰν πρὸς θήραν. Φονεύσας ἕνα ρέννον, ἐπροχώρησα πορρωτέρω πρὸς ἀναζήτησιν πλειοτέρων, ὅτε μετ' ἐκπλήξεως ἔκαμα παράδοξον ἀνακάλυψιν, τοσοῦτον ἐπισύρασαν τὴν προσοχήν μου, ὥστε εἶχον λησμονήσει σχεδὸν τὸν σκοπὸν τῆς ἐκδρομῆς μου.

Εἶδον εὐρύτατον φιόρδ διατέμνον πρὸς Β. τὴν

ξηράν. Ἐπροχώρησα ὅσον πλειότερον ἠδυνάμην, ἵνα ἴδω ποῦ ἔληγεν, ἀλλὰ δὲν εὗρον τὸ τέρμα αὐτοῦ. Ἐφαίνετο ὡς εὐρεῖα ταινία ὕδατος διευθυνομένη ἀνατολικῶς πρὸς μεμακρυσμένα κυανᾶ ὄρη, μακράν, πολὺ μακράν, μεσογείως, ἄτινα, κατὰ τὸ ἔσχατον τῆς ἀπόψεώς μου ὅριον, ἐφαίνοντο κλίνοντα πρὸς τὸ ὕδωρ· ὄπισθεν τούτων οὐδὲν πλέον ἠδυνάμην νὰ διακρίνω.

Ἡ φαντασία μου ἐξήφθη καὶ ἐπί τινας στιγμὰς ὑπώπτευσα μὴ ἦτο πορθμός τις ἐκτεινόμενος διὰ τῆς ξηρᾶς καὶ ἀποχωρίζων νῆσόν τινα ἀπὸ τῆς χερσονήσου Τσελιουσκίν. Πολὺ πιθανὸν ὅμως νὰ ἦτο ποταμός τις εὐρυνόμενος κατὰ τὸ στόμιον αὐτοῦ, ὡς συμβαίνει εἰς πολλοὺς ποταμοὺς τῆς Σιβηρίας.

Ἐφ' ὅλων τῶν ἑλωδῶν τούτων πεδιάδων ὑπῆρχον διεσπαρμένοι πελώριοι λίθοι διαφόρου μορφῆς. Ἡ ζωὴ ἐν γένει ἔλειπεν ἐκ τῆς χώρας ταύτης. Πλὴν ῥέννων ὀλίγα μόνον πτηνὰ ὑπῆρχον, εἶδον δὲ καὶ ἀλωπέκων ἴχνη.

Τὰ βόρεια ταῦτα τῆς Σιβηρίας τμήματα εἶναι ὅλως ἀκατοίκητα, ἴσως δὲ οὐδ' οἱ πλανώμενοι νομάδες ἐπεσκέφθησάν ποτε αὐτά. Ἐν τούτοις μακράν, εἰς τὸ ἐσωτερικόν, εἶδον σωρὸν ὑπὸ βρύων κεκαλυμμένον καὶ φαινόμενον ὡς ἀνθρώπων ἔργον. Ἴσως σαμογέται θὰ συνέλεξαν τὰ βρύα ταῦτα διὰ τοὺς ῥέννους των· ἀλλὰ τοῦτο θὰ ἐγένετο πρὸ πολλοῦ, διότι τὰ βρύα ἐφαίνοντο

μαῦρα καὶ σεσηπότα· ἴσως δὲ τοῦτο ἦτο μία τῶν ἰδιοτροπιῶν τῆς τόσον ἰδιοτρόπου φύσεως.

Ὁποία σταθερὰ ἐναλλαγὴ φωτὸς καὶ σκιᾶς ἐν ταῖς πολικαῖς ταύταις χώραις! Ὅτε τὴν ἑπομένην πρωΐαν (9 σεπτεμβρίου) ἀνῆλθον ἐπὶ τοῦ φυλακείου, εἶδον ὅτι οἱ πρὸς Β πάγοι εἶχον ἀποσπασθῆ τῆς ξηρᾶς καὶ θὰ ἠδυνάμην νὰ διανοίξω αὔλακα φέρουσάν με πρὸς Β. εἰς ἀκρυστάλλωτα ὕδατα. Διέταξα νὰ ἑτοιμάσωσι τὴν μηχανήν. Τὸ βαρόμετρον εἶχε καταπέσει τοσοῦτον, ὅσον οὐδέποτε μέχρι τοῦδε (753 m. m.), σφοδρὸς δὲ ἄνεμος ἔπνεεν ἀπὸ τῆς ξηρᾶς. Μεσογείως, ἀνὰ τὰς πεδιάδας, ἀνυψοῦντο νέφη κόνεως καὶ ἄμμου.

Ὁ Σβέρδρουπ ἐνόμιζεν ἀσφαλέστερον νὰ μείνωμεν ἔνθα εὑρισκόμεθα, ἀλλὰ θὰ ἦτο ἀπελπιστικὸν νὰ χάσωμεν τόσον ἐξαίρετον εὐκαιρίαν. Ὁ ἥλιος ἦτο εἰσέτι λαμπρός, φαιδρὸς δὲ καὶ ἐνθαρρυντικὸς ὁ οὐρανός. Ἔδωκα διαταγὰς πρὸς ἀπόπλουν καὶ μετ' ὀλίγον ἐπλέομεν πρὸς Β. διὰ τῶν πάγων μὲ ἀτμὸν καὶ μὲ ὅλα τὰ ἱστία ἀναπεπταμένα. Τὸ ἀκρωτήριον Τσελιουσκὶν ἦτο ἀνάγκη νὰ ἡττηθῇ.

Οὐδέποτε τὸ „Φράμ“ ἔπλευσε τόσον ταχέως. Διέτρεχε πλέον τῶν ὀκτὼ μιλίων καθ' ὥραν· ἐφαίνετο ὡς νὰ ἐγνώριζεν ὅτι τὸ πᾶν ἤδη ἐξηρτᾶτο ἐκ τῆς ταχύτητος αὐτοῦ. Μετ' οὐ πολὺ εἴχομεν ἐνώπιον ἡμῶν ἀνοικτὴν θάλασσαν, παρὰ

τὴν παραλίαν καὶ ἐφ' ὅσον ἐξικνεῖτο τὸ βλέμμα ἡμῶν. Διηρχόμεθα ἀκρωτήρια τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο ἀνακαλύπτοντες νέα φιόρδ καὶ νήσους καθ' ὁδόν, καὶ μετ' οὐ πολὺ μοὶ ἐφάνη, ὅτι διέκρινα διὰ τοῦ μεγάλου τηλεσκοπίου οἱονεὶ σκιὰν ὀρέων, πολὺ μακράν, πρὸς βορρᾶν. Θὰ ἦσαν βεβαίως ταῦτα παρὰ τὸ Τσελιουσκίν.

Ἡ παραλία, ἣν διηρχόμεθα, ἦτο πολὺ χαμηλή. Ἐν ἀποστάσει ἀπὸ τῆς παραλίας ἐφαίνοντο ὑψηλὰ βουνά. Τινὰ τούτων ἐφαίνοντο συνιστάμενα ἐξ ὁριζοντίου σχιστολίθου. Εἶχον συνάμα ὁμαλὰς κορυφὰς καὶ ἀπότομον κλιτύν. Πορρωτέρω, μεσογείως, πάντα τὰ ὑψώματα ἦσαν κατάλευκα ἐκ τῆς χιόνος. Τὴν ἑσπέραν ἐπλησιάσαμεν τὴν βόρειον ἄκραν τῆς ξηρᾶς· ἀλλὰ τὸ ρεῦμα, μέχρι τοῦδε εὐνοϊκόν, ἐγένετο τόσον ἐναντίον, ὥστε ἐφαίνετο, ὅτι δυσκόλως θὰ κατωρθοῦμεν νὰ διέλθωμεν νῆσον κειμένην πέραν τῆς παραλίας πρὸς Β. ἡμῶν.

Τὸ ὀρεινὸν ὕψωμα, ὅπερ εἶχον ἴδει ἐνωρίτερον διὰ τοῦ τηλεσκοπίου, ἔκειτο ἐνταῦθα ὀλίγον μεσογείως· ἦτο ὁμαλὸν κατὰ τὴν κορυφὴν καὶ εἶχεν ἀποτόμους κλιτύας· ἐφαίνετο συνιστάμενον ἐξ ἀμμολίθων ἢ βασάλτιδος, ὑπελόγισα δὲ ὅτι θὰ εἶχεν ὕψος 1,000—1,500 ποδῶν. Ἀνοικτά, ἐν τῇ θαλάσσῃ, εἴδομεν πολλὰς νέας νήσους, ὧν ἡ πλησιεστάτη ἡμῖν ἦν εὐμεγέθης.

Ἐπλησίαζεν ἤδη ἡ στιγμὴ καθ' ἣν θὰ ἐκάμ-

πτομεν καὶ τὴν ἄκραν ἐκείνην, ἥτις τοσοῦτον χρόνον μᾶς ἐβασάνισε, δευτέραν ταύτην μεγάλην δυσχέρειαν, ἣν ἐμέλλομεν κατὰ τὴν ἐκδρομὴν ἡμῶν νὰ ὑπερνικήσωμεν. Ἐκαθήμην ἐπὶ τοῦ θωρακίου ἔχων τὰ βλέμματά μου ἐστραμμένα πρὸς βορρᾶν. Ἡ χώρα ἦτο χαμηλὴ καὶ ἔρημος. Ὁ ἥλιος πρὸ πολλοῦ εἶχε δύσει ὄπισθεν τῆς θαλάσσης, ὁ δὲ ρεμβώδης οὐρανὸς τῆς ἑσπέρας ἦτο ὠχρὸς καὶ χρυσοῦς. Γαλήνη καὶ ἠρεμία ἐπὶ τῶν ὑδάτων. Ἀστὴρ τις μόνον ἐφαίνετο. Ἵστατο ἀκριβῶς ἄνωθεν τοῦ ἀκρωτηρίου Τσελιουσκίν.

Ἐνῷ ἐπροχωροῦμεν, τὸ ἀκρωτήριον ἐφαίνετο φεῦγον πρὸς Α. ἡμῶν, ἔβαινε δὲ μετ' αὐτοῦ καὶ ὁ ἀστήρ. Δὲν ἠδυνάμην ν' ἀποσπάσω τὰ βλέμματά μου ἀπ' αὐτοῦ. Μοὶ ἐφαίνετο, ὡς νὰ εἶχε θέλγητρόν τι, ὡς νὰ μοὶ ἔφερε τὴν εἰρήνην εἰς τὴν ψυχήν. Μὴ ἦτο ὁ ἀστήρ μου; Μὴ ἦτο τὸ πνεῦμα τῆς πατρίδος μου παρακολουθοῦν με καὶ ἐνθαρρύνον με; Πολλὰς σκέψεις μοὶ ἔφερεν ὁ ἀστὴρ οὗτος, ἐνῷ τὸ «Φραμ» ἠγωνίζετο πλέον κατὰ τὴν μελαγχολικὴν ταύτην νύκτα πέραν τοῦ βορειοτάτου ἄκρου τοῦ παλαιοῦ κόσμου.

Τῇ πρωΐᾳ εὑρισκόμεθα πέραν τῆς βορειοτάτης ταύτης ἄκρας. Ἐπλέομεν παρὰ τὴν ξηράν, κατὰ δὲ τὴν ἀλλαγὴν τῆς φυλακῆς, ἀκριβῶς τῇ 4 ὥρᾳ τῆς πρωΐας, ἀνυψώσαμεν τὰς σημαίας καὶ ἐρρίψαμεν τρεῖς κανονιοβολισμοὺς πρὸς χαιρετισμόν. Τὴν στιγμὴν ταύτην ἀνέτειλε καὶ ὁ ἥλιος, ἐνῷ τὸ

Τσελιουσκίν, τὸ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον κρατῆσαν ἡμᾶς ὑπὸ τὴν ἐπιρροήν του, ἔφευγεν ἤδη ὄπισθεν ἡμῶν. Εἴχομεν διαφύγει πλέον τὸν κίνδυνον τῆς ἀνὰ τὰς ἀκτὰς ταύτας διαχειμάσεως ἡμῶν καὶ εἴδομεν ἐλευθέραν τὴν ὁδὸν πρὸ ἡμῶν καὶ τοὺς ἐπιπλέοντας ὄγκους τῶν πάγων πρὸς Β. τῶν νήσων τῆς Ν. Σιβηρίας.

Πρὸς τιμὴν τοῦ γεγονότος τούτου συνήλθομεν πάντες ἐν τῇ ἑορτασίμῳ πεφωταγωγημένῃ αἰθούσῃ καὶ ἐλάβομεν πόντσι, ξηροὺς καρποὺς καὶ σιγάρα. Ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἀνύψωσα τὸ ποτήριόν μου καὶ εἶπον· «Σύντροφοί μου, ἂς χαίρωμεν, περάσαμε τὸ Τσελιουσκίν». Εἶτα ἀνεκρούσθη μουσικόν τι τεμάχιον, διαρκοῦντος τοῦ ὁποίου ἀνῆλθον καὶ πάλιν ἐπὶ τοῦ θωρακίου, ὅπως ρίψω ὕστατον βλέμμα ἐπὶ τῆς ξηρᾶς.

Εἶδον τώρα ὅτι τὸ περιγραφὲν ὕψωμα, ὅπερ εἶχον παρατηρήσει κατὰ τὴν ἑσπέραν, κεῖται κατὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν τῆς χερσονήσου, ἐνῷ πορρωτέρω, ἀνατολικώτερον, χαμηλότερον καὶ στρογγυλότερον ὕψωμα ἐκτείνεται ἐν νοτίῳ διευθύνσει. Τὸ τελευταῖον τοῦτο θὰ εἶναι τὸ ὑπὸ τοῦ Νόρδενσκιολδ ἀναφερόμενον, καί, κατὰ τὴν περιγραφὴν αὐτοῦ, τὸ ἀκριβὲς βόρειον ἄκρον θὰ κεῖται ὄπισθεν τούτου. Οὕτως ἤμεθα νῦν ἐκτὸς τοῦ ὅρμου τοῦ βασιλέως Ὀσκάρ, ἀλλ' εἰς μάτην προσεπάθουν νὰ διακρίνω διὰ τοῦ τηλεσκοπίου τὸν ὑπὸ τοῦ Νόρδενσκιολδ στηθέντα σωρὸν τῶν

λίθων. Ἐπεθύμουν πολὺ ν' ἀποβιβασθῶ, ἀλλ' ἐφρόνουν ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἀπολέσωμεν χρόνον. Ὁ ὅρμος, ὅστις ἦτο ἀκρυστάλλωτος κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν τῆς «Βέγας», ἐκαλύπτετο ἤδη ὑπὸ συμπαγοῦς πάγου.

Εἴχομεν πρὸ ἡμῶν ἀνοικτὴν αὔλακα, ἀλλ' ἐβλέπομεν τὴν ἄκραν τῶν ἐπιπλεόντων ὄγκων τῶν πάγων πέραν ἐν τῇ θαλάσσῃ. Μικρὸν δυτικώτερα διήλθομεν ζεῦγος νησίδων οὐ μακρὰν τῆς παραλίας κειμένων. Πρὸ μεσημβρίας ἐσταματήσαμεν κατὰ τὴν ΒΔ. ἄκραν τοῦ Τσελιουσκίν, ἕνεκα τῶν πρὸ ἡμῶν ἐπιπλεόντων πάγων. Ἐκ τοῦ σκοτεινοῦ χρώματος τῆς ἀτμοσφαίρας ἐκρίναμεν, ὅτι ὑπῆρχον ἀκρυστάλλωτα ὕδατα κατὰ τὴν ἑτέραν πλευρὰν νήσου, κειμένης πρὸ ἡμῶν. Ἐξήλθομεν ἐκεῖ καὶ ἐβεβαιώθημεν ὅτι στενά τινα ἢ φιόρδ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς νήσου ταύτης ἦσαν πεφραγμένα ὑπὸ συμπαγοῦς πάγου. Κατὰ τὴν ἑσπέραν τὸ «Φράμ» διήνοιγεν ὁδὸν διὰ τῶν ἐπιπλεόντων πάγων ἔξωθεν αὐτῆς. Παρεπλέομεν καθ' ὅλην τὴν νύκτα τὴν παραλίαν μὲ ἀτμὸν καὶ ἱστία· ὅτε δὲ ὁ ἄνεμος ἔπνεε σφοδρότερον, διήνυε τὸ «Φράμ» 9 μίλια. Συχνότατα συνηντῶμεν πάγους, οὓς εὐχερῶς διηρχόμεθα.

Τὴν πρωΐαν (11 σεπτεμβρίου) εἴχομεν πρὸ ἡμῶν ὑψηλὴν ξηρὰν καὶ ἠλλάξαμεν διεύθυνσιν πρὸς Α, τηρήσαντες αὐτὴν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν. Ὅτε δὲ π. μ. ἦλθον ἐπὶ τοῦ καταστρώμα-

τος εἶδον λοφώδη ξηρὰν μὲ ὑψηλὰς κορυφὰς καὶ κοιλάδας ἐν τῷ μεταξύ. Τὸ πρῶτον ἤδη ἐβλέπομεν τοιαύτην χώραν, ἀφ' ὅτου κατελίπομεν τὸ Βαρδὺ τῆς Νορβηγίας.

Ἀνεκουφίσθημέν πως ἐκ τῆς θέας ὑψηλῆς χώρας μετὰ τὰς μονοτόνους καὶ χαμηλὰς ξηράς, ἃς ἐπὶ μῆνας παρεπλέομεν. Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐχάσαμεν ἀπὸ τῶν ὀμμάτων ἡμῶν τὴν ξηράν, οὔτε διεκρίναμέν που τὰς νήσους τοῦ Ἁγίου Πέτρου καὶ Παύλου, ἂν καὶ κατὰ τοὺς χάρτας ὁ δρόμος ἡμῶν ἔκειτο οὐ μακρὰν τούτων.

Τρίτη, σεπτεμβρίου 12.—Ὁ Χένριξεν μὲ ἐξύπνισε τὴν πρωΐαν ταύτην κατὰ τὰς 6 ἀναγγέλλων μοι ὅτι πολὺ πλησίον ἐπὶ τῶν ἐπιπλεόντων ὄγκων τῶν πάγων ἐφαίνοντο θαλάσσιοι ἵπποι. Ἐτινάχθην ἐκτὸς τῆς κλίνης μου καὶ εἰς τὴν στιγμὴν ἐνεδύθην. Ἡ πρωΐα ἦτο θελκτική, ὁ δὲ καιρὸς γαλήνιος. Ὁ θόρυβος τῶν ζώων ἠκούετο καθαρά. Ἦσαν συσσωρευμένα πολλὰ ὁμοῦ ἐπὶ ὄγκου πάγων κειμένου πρὸς τὴν ξηράν, ὄπισθεν τοῦ ὁποίου κυανᾶ βουνὰ κατελούοντο ὑπὸ τοῦ ἡλίου. Τὰ ἀκόντια ὠξύνθησαν, πυροβόλα καὶ πυριτιδοβολαὶ ἡτοιμάσθησαν, ὁ δὲ Χένριξεν, ὁ Τζοῦελ καὶ ἐγὼ ἀπεπλεύσαμεν.

Ἐλαφρὸς ἄνεμος ἔπνεεν ἐκ νότου, ἐκωπηλατήσαμεν δὲ πρὸς βορρᾶν, ἵνα προσβάλωμεν τὰ ζῷα ἐκ τοῦ ὑπηνέμου. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν οἱ σκοποί των ὕφουν τὰς κεφαλάς, φαίνεται δὲ ὅτι

δὲν μᾶς εἶχον εἰσέτι ἐννοήσει. Ἐκωπηλάτει μόνον ὁ Τζοῦελ ἠρέμα, ἐνῷ ὁ Χένριξεν ἦτο ἕτοιμος μὲ τὸ ἀκόντιον ἐπὶ τῆς πρώρας καὶ ἐγὼ ὄπισθεν αὐτοῦ μὲ τὸ ὅπλον μου. Τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ὁ σκοπὸς αὐτῶν ἀνύψου τὴν κεφαλήν, αἱ κῶπαι ἐσταμάτων καὶ ἐμένομεν ἀκίνητοι· ὅτε δὲ κατεβίβαζεν αὐτήν, ὀλίγαι ἐλαφραὶ κωπηλασίαι μᾶς ἔφερον πλησιέστερον.

Τὸ ἓν παρὰ τὸ ἄλλο ἦσαν συσσωρευμένα ἐκεῖ ἐπὶ μικροῦ ὄγκου πάγου ἀναμὶξ ὅλα ὁμοῦ διαφόρων ἡλικιῶν. Μία θήλεια ἐρριπίζετο ἐνίοτε κινοῦσα ἓν τῶν πτερυγίων αὐτῆς ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω ἐπὶ τοῦ σώματός της. «Τί τύχη! πόσα κρέας θὰ ἔχωμεν!» εἶπεν ὁ Τζοῦελ, ὅστις ἦτο ὁ μάγειρος. Ἐπροχωροῦμεν ὀλονὲν πλησιέστερον, καὶ ἐνῷ ἐγὼ ἐκαθήμην ἕτοιμος μὲ τὸ ὅπλον μου, ὁ Χένριξεν ἔσφιγξε καλῶς εἰς τὴν χεῖρα τὸ ἀκόντιον, κατὰ δὲ τὴν προσέγγισιν τῆς λέμβου ἐπὶ τοῦ πάγου, ἐξεσφενδόνισεν αὐτὸ κατὰ τῶν ζώων, ἀλλ' ἐρρίφθη πολὺ ὑψηλά, ἔψαυσεν ὀλίγον τὸ σκληρὸν δέρμα καὶ ἐπήδισεν ὄπισθεν τῶν ζώων.

Τότε δέκα ἢ δώδεκα μεγάλαι, ἄσχημοι κεφαλαὶ ἐστράφησαν φοβεραὶ καθ' ἡμῶν. Τὰ κολοσσιαῖα ταῦτα ζῶα περιεστράφησαν κύκλῳ μετ' ἀπιστεύτου ταχύτητος καὶ ἔφθασαν κολυμβῶντα μὲ μηκυθμοὺς καὶ ὑψωμένας τὰς κεφαλὰς κατὰ τὴν ἄκραν τῶν πάγων, ἔνθα ἤμεθα. Ἦτο ἀναντιρρήτως ἐπιβάλλον τὸ θέαμα. Σκοπεύσας, ἐ-

πυροβόλησα κατὰ τῆς μεγαλειτέρας κεφαλῆς. Τὸ ζῶον ἐκλονίσθη καὶ ἔπεσε μὲ τὴν κεφαλὴν κάτω ἐντὸς τοῦ ὕδατος. Μία ἄλλη σφαῖρα φυτεύεται εἰς τὴν κεφαλὴν δευτέρου. Καὶ ἤδη ὅλη ἡ ἀγέλη ἐβυθίσθη εἰς τὸ ὕδωρ ἐνῷ ἡμεῖς κατελήφθημεν ὑπὸ τῶν ἀφρῶν, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἀνεφάνη κύκλῳ τῆς λέμβου μία κεφαλὴ μεγαλειτέρα καὶ ἀσχημοτέρα τῆς ἄλλης, εἶχον δὲ καὶ τὰ μικρά των πλησίον των. Ἵσταντο ἐκεῖ ἐπὶ τῶν ὑδάτων ὠρυόμενα ἀγρίως, ἐβυθίζοντο, ἀνέδυον ἐκ νέου καὶ νέοι μηκυθμοὶ ἐπλήρουν τὸν ἀέρα.

Τὰ ὕδατα ἦσαν τεταραγμένα καὶ πλήρη ἀφρῶν περὶ ἡμᾶς ἐπὶ πολλὰς ὑάρδας. Ὅλος ἐκεῖνος ὁ κόσμος τῶν πάγων, ὁ πρὸ μικροῦ τόσον ἤρεμος, ἐφαίνετο μεταβληθεὶς εἰς λυσσώδες φρενοκομεῖον. Περιεμένομεν, ὅτι θὰ διετρύπων τὴν λέμβον διὰ τῶν χαυλιοδόντων αὐτῶν ἢ θὰ ἀνύψουν αὐτὴν καὶ θὰ τὴν ἀνέτρεπον. Ἦτο τὸ ἐλάχιστον ἐξ ὅσων περιεμένομεν νὰ πάθωμεν μετὰ τόσῳ φοβερὰν ταραχήν· ἀλλ' ὁ θόρυβος ἐξηκολούθει, χωρὶς οὐδὲν νὰ συμβῇ. Ἔπρεπε νὰ περισυλλέξωμεν τώρα τὰ θύματα ἡμῶν· ἐξηκολούθουν νὰ ὠρύωνται ὡς τὰ ἄλλα, ἐνῷ τὸ αἷμα ἔρρεεν ἄφθονον ἀπὸ τῶν ρινῶν καὶ τῶν στομάτων αὐτῶν.

Ἑτέρα σφαῖρα καὶ τὸ ἓν ἐκυλίσθη καὶ ἐπέπλεεν ἄπνουν ἐπὶ τῶν ὑδάτων· τὸ αὐτὸ ἔπαθε

καὶ τὸ δεύτερον. Ἐνῷ δὲ τώρα ἐρρυμουλκοῦμεν τὴν λείαν ἡμῶν πρὸς ὄγκον τινὰ πάγου, ἐκυκλώθημεν καὶ πάλιν ὑπὸ θαλασσίων ἵππων· ἀλλὰ δὲν ἐπυροβολήσαμεν πλέον κατ' αὐτῶν. Ἐπλησίασεν ἤδη καὶ τὸ «Φράμ» καὶ παρέλαβε τὴν λείαν, ἐνῷ ἡμεῖς μὲ τὴν λέμβον ἐπλέομεν ἐμπρὸς παρὰ τὴν παραλίαν. Εἴδομεν πολλοὺς ἄλλους θαλασσίους ἵππους ἐνταῦθα. Ἐφονεύσαμεν δύο ἄλλους μ. μ. θὰ ἐφονεύομεν δὲ καὶ πολλοὺς ἄλλους, ἂν εἴχομεν πλειότερον χρόνον νὰ διαθέσωμεν.

Ἐξηκολουθήσαμεν ἤδη τὸν πλοῦν ἡμῶν κατὰ ἰσχυροῦ ρεύματος πρὸς Ν. παρὰ τὴν παραλίαν, πέραν τῆς ἐκβολῆς τοῦ Σιατάγα. Τὸ ἀνατολικὸν τοῦτο τμῆμα τῆς Ταϊμουρικῆς χερσονήσου ἀποτελεῖ σχετικῶς ὑψηλὴν καὶ ὀρεινὴν χώραν μὲ χαμηλάς τινας πεδιάδας μεταξὺ τῶν ὀρέων καὶ τῆς θαλάσσης. Ἐπειδὴ δὲ ἡ θάλασσα ἐφαίνετο ἀρκούντως ἀνοικτὴ καὶ ἀκρυστάλλωτος, ἀπεπειράθημεν πολλάκις νὰ συντάμωμεν τὴν ὁδὸν ἡμῶν ἀπομακρυνόμενοι τῆς παραλίας. Ἀλλὰ πάντοτε συμπαγεῖς πάγοι μᾶς ἠνάγκαζον νὰ ἐπανερχώμεθα εἰς τὴν παρὰ τὴν ἀκτὴν ἀνοικτὴν αὔλακα.

Τῇ 14 σεπτεμβρίου ἤμεθα μακρὰν τῆς μεταξὺ τοῦ Σιατάγκα καὶ τοῦ Ἀναβάρα κειμένης ξηρᾶς. Καὶ αὕτη ἐπίσης εἶναι ὀρεινὴ μὲ χαμηλὰς ἐκτάσεις παρὰ τὴν παραλίαν. «Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύ-

την, γράφω ἐν τῷ ἡμερολογίῳ μου, ἅπασα ἡ παραλία αὕτη μοὶ ἀναμιμνήσκει τὴν Ζαεδέρην τῆς Νορβηγίας.» Ἡ θάλασσα εἶναι ἀβαθής· τὴν νύκτα εὑρόντες 4 μόνον ὀργυιὰς καὶ πάγους, ἠναγκάσθημεν νὰ ὀπισθοχωρήσωμεν ὀλίγον.

Τὴν ἑπομένην εἰσήλθομεν πάλιν εἰς ἀκρυστάλλωτα ἀλλ' ἀβαθῆ ὕδατα. Οὐδαμοῦ εὕρομεν πλειοτέρας τῶν 6—7 ὀργυιῶν. Ἠκούομεν τὸν κρότον τῶν θραυομένων κυμάτων πρὸς Α. περιεμένομεν δὲ βεβαίως, ὅτι πρὸς τὰ ἐκεῖ θὰ ἦτο ἡ ὁδὸς ἀνοικτή. Ἦτο σαφὲς ὅτι ὁ ποταμὸς Λένας ἤρξατο ἐπιδρῶν διὰ τοῦ ὄγκου τῶν θερμῶν αὐτοῦ ὑδάτων. Τὰ ὕδατα ἦσαν ἐνταῦθα φαιότερα καὶ ἐδείκνυον ἴχνη πηλώδους ὕλης.

«Θὰ ἦτο ἀσύνετον, γράφω ἐν τῷ ἡμερολογίῳ τῆς ἡμέρας ταύτης (15 σεπτεμβρίου), νὰ εἰσέλθωμεν τώρα τόσον ἀργὰ εἰς τὸν Ὀλενέκ. Καὶ ἂν ἀκόμη δὲν ὑφίστατο ὁ ἐκ τῶν ὑφάλων κίνδυνος, θὰ ἐδαπανῶμεν πολὺν χρόνον, πιθανῶς ἓν ἔτος. Ἐκτὸς δὲ τούτου, δὲν εἶναι καὶ βέβαιον ἂν τὸ «Φράμ» δύναται νὰ εἰσέλθῃ ἐκεῖ· θὰ ἦτο δὲ φοβερόν, ἂν τὸ πλοῖον ἐξώκελλε κατὰ τὰ ὕδατα ταῦτα. Θὰ ἦτο κάλλιστον βεβαίως ἂν ἐπρομηθευόμεθα ἐκεῖθεν ὀλίγους ἔτι κύνας ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπώλεια ὁλοκλήρου ἔτους εἶναι πάρα πολλή· θὰ ἐξακολουθήσωμεν ὅθεν τὸν πλοῦν ἡμῶν πρὸς Α. ἀνὰ τὰς νήσους τῆς Νέας Σιβηρίας τώρα ὅτε ὑπάρχει καλὴ εὐκαιρία καὶ πραγματικαὶ ἐλπίδες».

Οἱ πάγοι ἐνταῦθα μὲ δυσχεραίνουσιν ὀλίγον. Πῶς ἄρα δὲν ἐσαρώθησαν πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ ῥεύματος, ὅπερ, κατὰ τοὺς ὑπολογισμούς μου, πρέπει νὰ φέρηται πρὸς τὰ ἐκεῖ ἀπὸ τῆς παραλίας ταύτης, καὶ ὅπερ πράγματι καὶ ἡμεῖς ἠσθάνθημεν; Εἶναι δὲ λίαν σκληροὶ καὶ πυκνοί, ὡς νὰ εἶναι πάγοι πολυετεῖς. Προέρχονται ἆρά γε ἐξ ἀνατολῶν ἢ κεῖνται καὶ περιστρέφονται ἐνταῦθα μεταξὺ τοῦ πρὸς Β. φερομένου ρεύματος ἀπὸ τοῦ Λένα καὶ τῆς Ταϊμουρικῆς χερσονήσου; Οὐδὲν δύναμαι νὰ εἴπω εἰσέτι, ἀλλ οἱ πάγοι οὗτοι εἶναι ὅλως διάφοροι τῶν τῆς Καρικῆς θαλάσσης καὶ τῆς πρὸς Δ. τοῦ Τσελιουσκίν..

Σάββατον, σεπτεμβρίου 16. —Τηροῦμεν διεύθυνσιν ΒΔ. δι' ἀνοικτῶν ὑδάτων καὶ ἐχωρήσαμεν καλῶς πρὸς Β. χωρὶς νὰ ἴδωμεν πάγους, ἡ δὲ ἀτμόσφαιρα εἶναι σκιερὰ πρὸς Β. Γλυκὺς καιρὸς καὶ ὕδατα σχετικῶς θερμά. Ἔχομεν τὸ ρεῦμα ἐναντίον καὶ εἴμεθα πάντοτε δυτικώτερον τῆς ὑπολελογισμένης θέσεως ἡμῶν. Πολλὰ στίφη πολικῶν χηνῶν εἴδομεν κατὰ τὴν ἡμέραν· φαίνεται ὅτι θὰ ὑπάρχῃ ξηρὰ πρὸς Β. ἡμῶν.

Τὴν ἑπομένην εὕρομεν πάγους· ὅπως δὲ ἀπαλλαγῶμεν τούτων, ἐκάμψαμεν πρὸς Ν. Ἤρχισα ἤδη νὰ ὑποπτεύω, ὅτι δὲν θὰ ἐπροχωροῦμεν τοσοῦτον πρὸς Β., ὅσον περιέμενον. Ἀλλ' εἰς τὰς σημειώσεις μου τῆς ἑπομένης ἡμέρας ἀναγινώσκω τὰ ἑξῆς:

Δευτέρα, σεπτεμβρίου 18. — Ἐξαίρετος ἡμέρα. Ἔχομεν κανονίσει Β. διεύθυνσιν πρὸς Δ. τῆς νήσου Βιελκώφ. Ἀνοικτὴ θάλασσα. Εὐνοϊκὸς ἄνεμος ἐκ Δ. Καλὴ πρόοδος. Ἀτμόσφαιρα καθαρὰ καὶ ὀλίγος ἥλιος μετὰ μεσημβρίαν. Ἤδη προσεγγίζει ἡ κρίσιμος στιγμή. Κατὰ τὴν 12,15′ κανονίζεται ὁ δρόμος ἡμῶν ἀπὸ Β. πρὸς Α. Μέλλει νὰ δειχθῇ τώρα, ἂν ἡ θεωρία μου, ἐφ' ἧς ὅλη ἡ ἐκδρομὴ ἡμῶν βασίζεται, εἶναι ἀκριβής, ἂν δηλ. θὰ συναντήσωμεν ὀλίγον βορειότερον ρεῦμα φερόμενον πρὸς Β.

Τὰ πάντα μέχρι τοῦ νῦν εἶναι ἐν γένει ἀνώτερα τῶν προσδοκιῶν μου. Εἴμεθα εἰς τὴν 75ο, 30′ βορ. πλάτους καὶ ἔχομεν εἰσέτι ἀνοικτὴν θάλασσαν πρὸ ἡμῶν καὶ σκιερὸν οὐρανὸν πρὸς Β. καὶ Δ. Κατὰ τὴν ἑσπέραν εἴχομεν πρὸ ἡμῶν καὶ δεξιὰ ἀντανάκλασιν ἐκ πάγων. Κατὰ τὴν 7ην ὥραν μοὶ ἐφάνη ὅτι εἶδον ὄγκους πάγων ὁμοιάζοντας μᾶλλον μὲ ξηράν, ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ σκότους δὲν ἠδυνάμην νὰ διακρίνω καλῶς. Ἐφαίνετο ὡς νὰ ἦτο ἡ νῆσος Βίελκωυ, φωτεινὴ δέ τις ἔκτασις πρὸς Α. θὰ ἦτο ἡ ἀντανάκλασις ἐκ τῆς χιονοσκεποῦς Κοτελνόης.

Θὰ ἐπεθύμουν πολὺ νὰ μεταβῶ ἐκεῖ καὶ διὰ νὰ ἴδω τὴν ἐνδιαφέρουσαν ταύτην νῆσον, καὶ ἵνα ἐπιθεωρήσω τὰς προμηθείας τῶν τροφῶν, ἃς εἶχεν ἐναποθηκεύσει ἐκεῖ ὁ βαρῶνος Φὸν-Τόλ. Ἀλλ' ὁ καιρὸς ἦτο πολύτιμος, ἡ δὲ πρὸς

Β. θάλασσα ἀκρυστάλλωτος. Αἱ ἐλπίδες ἡμῶν ἦσαν μεγάλαι, ἐπλέομεν δὲ σταθερῶς πρὸς Β. περιμένοντες ἀνυπομόνως νὰ ἴδωμεν τί θὰ μᾶς ἔφερεν ἡ ἐπιοῦσα, ἀπογοήτευσιν ἢ ἐλπίδα; Ἂν ὅλα ἔβαινον καλῶς, θὰ ἐφθάνομεν εἰς τὴν Γῆν τοῦ Σαννικωύ, τὴν μέχρι τοῦδε ἄβατον.

Εἶχον παράδοξόν τι αἴσθημα πλέων ὁλονὲν πρὸς Β. ἐν σκοτεινῇ νυκτὶ πρὸς ἀγνώστους χώρας ἐν ἀνοικτῇ καὶ κυλινδουμένῃ θαλάσσῃ, ἐκεῖ, ἔνθα οὐδὲν πλοῖον, οὐδεμία λέμβος διῆλθέ ποτε. Ἡ ἀτμόσφαιρα ἦτο τόσον ὴπιος ἐν μηνὶ σεπτεμβρίῳ καὶ ὑπὸ τοιοῦτον γεωγραφικὸν πλάτος, ὥστε ἐνομίζομεν ὅτι εὑρισκόμεθα κατὰ πολλὰ μίλια εἰς νοτιωτέρας θαλάσσας.

Τρίτη, σεπτεμβρίου 19. — Οὐδέποτε εἴχομεν τόσῳ ἐξαίρετον πλοῦν. Πρὸς βορρᾶν, σταθερῶς πρὸς βορρᾶν, μὲ εὐνοϊκὸν ἄνεμον, ὅσον ταχέως ὁ ἀτμὸς καὶ τὰ ἱστία ἠδύναντο νὰ μᾶς φέρωσι, μίλια μετὰ μίλια, φυλακὴν μετὰ φυλακήν, διεσχίζομεν πάντοτε καθαρὰ καὶ ἀκρυστάλλωτα ὕδατα. Ἐπὶ πόσον ἆρά γε θὰ διήρκει τοῦτο; Τὰ βλέμματα ἡμῶν ἦσαν ἐστραμμένα πρὸς Β. ἐνῷ ἐβηματίζομεν ἐπὶ τῆς γεφύρας. Τὸ χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ ἦτο πάντοτε πρὸ ἡμῶν σκιερόν, ὅπερ ἐσήμαινεν ἀκρυστάλλωτα ὕδατα.

Τὸ σχέδιόν μου ὑπέστη τὴν δοκιμασίαν του. Φαίνεται ὅτι ἡ καλὴ τύχη δὲν μᾶς ἐγκατέλιπεν ἀπὸ τῆς 6ης σεπτεμβρίου. Βλέ-

πομεν μόνον καθαρὰ νερὰ καὶ οὐδὲν ἄλλο, ὡς ὁ Χάνριξεν ἀπήντησεν ἀπὸ τοῦ φυλακείου, ὅτε τὸν ἠρώτησα. Ὅτε δὲ βραδύτερον ἵστατο παρὰ τὸ πηδάλιον, ἐνῷ ἐγὼ ἤμην ἐπὶ τῆς γεφύρας, μοὶ εἶπε· «Πολὺ ὀλίγον οἱ σύντροφοί μας ἐνθυμοῦνται τὴν Νορβηγίαν τώρα, ὅτε κατ' εὐθεῖαν δι' ἀνοικτῆς θαλάσσης φερόμεθα πρὸς τὸν πόλον». «—Ὄχι, δὲν θὰ πιστεύωσιν ἴσως ὅτι ἐπροχωρήσαμεν τόσον πολύ».

Καὶ ἐγὼ αὐτὸς δὲν θὰ ἐπίστευον, ἂν μοὶ τὸ προέλεγέ τις πρὸ 15 ἡμερῶν· ἀλλ' εἶναι ἐν τούτοις ἀληθές. Ὑπελόγιζον πάντοτε ὅτι θὰ εὕρισκον ἀνοικτὴν θάλασσαν, ἀλλὰ σπανίως ἐπιτυγχάνει τις εἰς τοὺς ὑπολογισμούς του. Οὐδαμοῦ ἐφαίνετο ἀνταναάκλασίς τις ἐκ πάγων οὔτε καὶ τώρα κατὰ τὴν νύκτα. Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν δὲν εἴδομεν ξηράν, ἀλλ' εἴχομεν ὁμίχλην καὶ ἠναγκάσθημεν νὰ ἐλαττώσωμεν τὴν ταχύτητα τοῦ «Φράμ», μὴ αἰφνιδίως προσκρούσωμεν ἐπὶ πάγων. Εὑρισκόμεθα εἰς τὴν 77ο 13′ βορ. πλάτους. Μέχρι ποίας μοίρας ἆρά γε θὰ χωρήσωμεν; ἔλεγον, ὅτι θὰ ηὐχαριστούμην, ἂν ἐφθάναμεν εἰς τὴν 78ο, ἀλλ' ὁ Σβέρδρουπ δὲν ἱκανοποιεῖται· λέγει ἄνω τῆς 80ο, ἴσως δὲ 84ο, 85ο. Ὁμιλεῖ πάντοτε σοβαρῶς περὶ ἀκρυσταλλώτου πολικῆς θαλάσσης, περὶ ἧς ἀνέγνωσέ που, καὶ ἐπανέρχεται συχνὰ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου μεθ' ὅλους τοὺς γέλωτάς μου.

Ἐρωτῶ πολλάκις ἐμαυτόν, ἂν τοῦτο δὲν εἶναι ὄνειρον. Πρέπει νὰ βασανισθῇ τις πλέων κατ' ἐναντίου ρεύματος, ἵνα κατανοήσῃ τὴν εὐτυχίαν τοῦ νὰ ἔχῃ εὐνοϊκὸν ρεῦμα. Ὅ,τι συνέβη κατὰ τὴν εἰς Γρυιλανδίαν ἐκδρομήν μου, τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐνταῦθα.

Ἐκεῖ τὸ ὄνειρον ἦτο πραγματικότης.

Ἐδῶ ἡ πραγματικότης εἶναι ὄνειρον.

Μόλις διακρίνει τις ἐνταῦθα σημεῖα ζωῆς· εἴδομεν μόνον μαύρην κολυμβίδα καὶ βραδύτερον μακρὰν ἕνα λάρον. Ὅτε δὲ κατὰ τὴν ἑσπέραν ἀνεσύρομεν κάδον ὕδατος πρὸς πλύσιν τοῦ καταστρώματος, παρετήρησα πολὺν φωσφορισμὸν ἐν αὐτῷ. Θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἐπλέομεν ἐν νοτίῳ θαλάσσῃ.

Τετάρτη, σεπτεμβρίου 20. — Ἔσχον σκληρὰν ἀφύπνισιν ἀπὸ τοῦ ὀνείρου μου. Ἐνῷ κατὰ τὴν 11 π. μ. ἐκαθήμην βλέπων ἐπὶ τοῦ χάρτου καὶ σκεπτόμενος ὅτι προσεγγίζομεν εἰς τὴν 78ο, ἠσθάνθην αἴφνης ἀπότομόν τινα τοῦ πλοίου κίνησιν, καὶ ἐπετάχθην ἔξω. Πρὸ ἡμῶν ἔκειτο ἡ ἄκρα τῶν πάγων, μακρὰ καὶ συμπαγής, φαινομένη διὰ μέσου τῆς ὁμίχλης. Κατειχόμην ὑπὸ σφοδροῦ πόθου νὰ χωρήσω πρὸς Α. ἐπὶ τῇ πιθανότητι ὅτι πρὸς τὰ ἐκεῖ θὰ ὑπῆρχε ξηρά, ἀλλ' ἐφαίνετο ὡς εἰ ὁ πάγος ἐξετείνετο πολὺ πρὸς νότον, ἦτο δὲ πολὺ πιθανόν, ὅτι θὰ ἠδυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς ὑψηλότερον γεωγραφικὸν πλάτος, ἂν ἐτη-

ροῦμεν διεύθυνσιν δυτικήν· ὥστε ἐξηκολουθήσαμεν τὸν πλοῦν ἡμῶν πρὸς Δ. Ὁ ἥλιος ἐφάνη ἐπί τινας στιγμὰς καὶ καθωρίσαμεν τὴν θέσιν ἡμῶν. Εὑρισκόμεθα εἰς τὴν 77ο, 44′ βορείου πλάτους.

Ἐπλέομεν ἤδη ΒΔ. Παρὰ τὴν ἄκραν τῶν πάγων ἐβλέπομεν μέγαν ἀριθμὸν ποικίλων πτηνῶν, συνεπεραίναμεν δέ, ὅτι ἐν οὐ μακρᾷ ἀποστάσει θὰ ὑπῆρχε ξηρά. Συνηντήσαμεν στῖφος μικρῶν σκολοπάκων καὶ ἄλλων νηκτικῶν πτηνῶν, ἅτινα, ἀφοῦ ἐπί τινα χρόνον μᾶς παρηκολούθησαν, ἐξηκολούθησαν εἶτα τὴν πτῆσιν αὐτῶν πρὸς νότον· θὰ ἤρχοντο ἴσως ἐκ ξηρᾶς τινος κειμένης πρὸς Β. ἡμῶν. Οὐδὲν ἠδυνάμεθα ὅμως νὰ διακρίνωμεν, διότι μετ' ἐπιμονῆς ἡ ὁμίχλη ἐπεκάθητο πυκνὴ ἐπὶ τῶν πάγων. Βραδύτερον εἴδομεν καὶ ἄλλα στίφη πτηνῶν, δεικνύοντα τὴν πιθανὴν προσέγγισιν τῆς ξηρᾶς.

Τὴν ἑπομένην ἡ ἀτμόσφαιρα ἦν διαυγεστέρα, ἀλλ' οὐδαμοῦ ἐφαίνετο ξηρά. Ἤμεθα ἤδη βορειότερον μὲν τῆς θέσεως ἐκείνης, ἔνθα ὁ βαρῶνος Φὸν-Τὸλ εἶχε χαρτογραφήσει τὴν Γῆν τοῦ Σαννικωύ, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν μῆκος. Εἶναι δὲ αὕτη πιθανῶς μικρά τις νῆσος μὴ ἐκτεινομένη πολὺ πρὸς Β.

Τὴν 21 σεπτεμβρίου εἴχομεν πάλιν πυκνὴν ὁμίχλην· ὅτε δὲ φθάσαντες πρὸς Β. τοῦ ἀνοίγματος ὅρμου τινὸς ἐκ πάγων εἴδομεν ὅτι δὲν ἠδυ-

νάμεθα νὰ χωρήσωμεν περαιτέρω, ἀπεφάσισα νὰ περιμείνωμεν ἐκεῖ μέχρις οὗ ἀραιωθῇ ἡ ὁμίχλη καὶ ἴδωμεν, ἂν ἡ πρὸς Β. πρόοδος ἡμῶν θὰ ἦτο δυνατή. Ὑπελόγισα ὅτι ἤμεθα τώρα εἰς τὴν 780′, 30′ βορ. πλάτους. Ἐδοκιμάσαμεν, διαρκούσης τῆς ἡμέρας, νὰ βολιδοσκοπήσωμεν τὰ ὕδατα, ἀλλὰ δὲν κατωρθώσαμεν νὰ εὕρωμεν τὸν πυθμένα μετρήσαντες 215 ὀργυιάς.

Σήμερον ἀνεκαλύψαμεν ὅτι ὑπάρχουν ἐν τῷ πλοίῳ πολλαὶ κόρεις. Ἀνάγκη νὰ καταπολεμηθῶσι.

Παρασκευή, σεπτεμβρίου 22.—Ἐξαίρετος ἥλιος, κατάλευκοι δὲ καὶ λάμποντες πάγοι πρὸ ἡμῶν. Εἴχομεν σταματήσει πρότερον, διότι ἡ ὁμίχλη μᾶς ἐκώλυε νὰ ἴδωμεν ποῦ νὰ διευθυνθῶμεν. Ἤδη ἡ ἀτμόσφαιρα εἶναι διαυγής, διακρίνομεν δὲ καλῶς τὰ πρὸ ἡμῶν. Φαίνεται, ὅτι εὑρισκόμεθα εἰς τὸ βορειότατον ἄκρον τῆς ἀνοικτῆς θαλάσσης. Πρὸς Δ. οἱ πάγοι φαίνονται ἁπλούμενοι πρὸς Ν., εἶναι δὲ λευκοὶ καὶ συμπαγεῖς πρὸς Β. Ποῦ καὶ ποῦ διακρίνεται καὶ μικρά τις ἀνοικτὴ αὖλαξ. Ὁ οὐρανὸς πανταχοῦ κυανόλευκος.

Προγενέστεροι ἐξερευνηταὶ τοῦ πόλου ἐφρόνησαν ὅτι ἔπρεπε νὰ διαχειμάζωσι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν πάγων οὐ μακρὰν ξηρᾶς τινος. Ἀλλὰ ποῦ ἀκριβῶς ἤθελον εὑρεθῆ; Ἐγὼ δὲ ἀπεφάσιζα νὰ ἀποφύγω τὰ ἐπικίνδυνα μέρη καὶ νὰ εἰσχωρήσω μεταξὺ τῶν ἐπιπλεόντων πάγων, ἐὰν ἡ θάλασσα ἦτο ἐλευθέρα. Ἐὰν δὲ ἐκλείσθημεν ὑπὸ τῶν πάγων, ἐὰν ἐπλησιάζομεν εἰς τὴν ξηράν, ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ διαχειμάσωμεν, ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὸ πλοῖον καὶ νὰ ἐπιβιβασθῶμεν εἰς τὰς λέμβους, ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ ἐπιστρέψωμεν πεζῇ, ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ ἀποθάνωμεν ἐκεῖ, ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν πατρίδα, ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ ἴδωμεν πάλιν τοὺς φίλους μας, ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ ἀναγνωρισθῶμεν ὑπὸ τῶν φίλων μας, ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ ἀναγνωρίσωμεν τοὺς φίλους μας, ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ ἀναγνωρίσωμεν τὴν πατρίδα μας, ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ ἀναγνωρίσωμεν τὸν ἑαυτόν

ὄγκων τῶν πάγων ὡς οἷόν τε μακρὰν τῆς ξηρᾶς. Ἐν τῷ μεταξὺ εἰσεχωρήσαμεν πλησίον μεγάλου ὄγκου πάγων καὶ ἡτοιμαζόμεθα νὰ καθαρίσωμεν τὸν λέβητα καὶ νὰ μετατοπίσωμεν τοὺς γαιάνθρακας. Εἴμεθα εἰσέτι ἐντὸς ἀνοικτῶν ὑδάτων ἐσπαρμένων τῆδε κἀκεῖσε ὑπὸ ὄγκων πάγου, προαισθάνομαι δέ, ὅτι ἐδῶ θὰ εἶναι ὁ χειμερινός μας λιμήν.—Μεγάλη καὶ αἱματηρὰ μάχη σήμερον κατὰ τῶν κόρεων· ἐνδύματα, στρώματα, κλῖναι καθαρίζονται ὅλα διὰ τοῦ ἀτμοῦ.

Σάββατον, σεπτεμβρίου 23.—Εἴμεθα εἰσέτι ἠγκυροβολημένοι καὶ ἀσχολούμεθα εἰς τὴν μετατόπισιν τῶν γαιανθράκων. Ὁποία δυσάρεστος ἀντίθεσις! Τὰ πάντα ἐν τῷ πλοίῳ, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν κυνῶν, εἶναι μελανὰ καὶ ρυπαρά, ἐνῷ τὰ περὶ ἡμᾶς εἰσι λευκότατα καὶ ἀποστίλβουσιν ἐν τῷ λαμπρῷ ἡλίῳ. Οἱ κατερχόμενοι ὄγκοι τῶν πάγων αὐξάνουσι.

Κυριακή, σεπτεμβρίου 24. Ἐξακολουθεῖ ἡ ἐπὶ τῶν ἀνθράκων ἐργασία. Ὁμίχλη τὴν πρωΐαν ἀραιουμένη ὁλονὲν προϊούσης τῆς ἡμέρας. Κυκλούμεθα πανταχόθεν ὑπὸ πυκνῶν ὄγκων πάγου. Μεταξὺ τούτων ὑπάρχουσι καὶ διαλελυμένοι, οἵτινες ὅσον οὔπω θὰ ψηχθῶσι. Πρὸς Β. φαίνεται στενή τις αὖλαξ ἀκρυσταλλώτου ὕδατος. Ἀπὸ τοῦ φυλακείου διακρίνομεν ἔτι διὰ τοῦ τηλεσκοπίου ἀνοικτὴν θάλασσαν πρὸς νότον. Φαίνεται ὅτι εἴμεθα πανταχόθεν ἀποκεκλεισμέ-

νοι. Πολὺ καλά. Ἂς εἴπωμεν λοιπὸν τὸ «καλῶς ἤλθετε» εἰς τοὺς πάγους καὶ τὸν χειμῶνα. Νεκρικὴ σιγή. Οὐδαμοῦ φαίνεται ζωή. Μία φώκη μόνον πλέει ἐν τῷ ὕδατι, ἐπὶ δὲ τοῦ ἐγγὺς ἡμῶν ὄγκου τοῦ πάγου διακρίνομεν παλαιὰ ἴχνη ἄρκτου. Δοκιμάζομεν νὰ βολιδοσκοπήσωμεν τὰ ὕδατα· ἀλλ' εἶναι βαθύτατα· ἡ βολὶς ἡμῶν δὲν φθάνει εἰς τὸν πυθμένα.

Δὲν δύναταί τις νὰ φαντασθῇ ρυπαρωτέραν καὶ ἀθλιωτέραν ἐργασίαν τῆς μεταφορᾶς τῶν ἀνθράκων. Εἶναι λυπηρὸν τὸ τόσον χρήσιμον τοῦτο ὀρυκτόν, ὁ ἄνθραξ, νὰ εἶναι μαῦρον. Ἡ ἐργασία ἡμῶν συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἐξάγωμεν ἄνθρακας ἐκ τοῦ κύτους πρὸς πλήρωσιν τῆς ἀνθρακοδόκης. Πάντες οἱ τοῦ πληρώματος ἔπρεπε νὰ συμμετάσχωσι τοῦ ἔργου τούτου. Καί τινες μὲν ἡμῶν ἦσαν κάτω ἵνα πληρῶσι τοὺς καλάθους καὶ τοὺς ἀναβιβάζωσι. Ὁ Γιάκοψον ἰδίως διακρίνεται εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην. Οἱ ἰσχυροὶ αὐτοῦ βραχίονες ἀνεγείρουσι τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον κάλαθον, ὡς νὰ ἦσαν μικρὰ κυτία. Οἱ λοιποὶ ἐξ ἡμῶν πηγαινοέρχονται ἐπὶ τοῦ καταστρώματος κατάφορτοι ὅπως κενώσωσιν αὐτοὺς εἰς τὴν ἀνθρακοδόκην. Ἡ κόνις σκορπίζεται πετῶσα καθ' ὅλον τὸ κατάστρωμα. Εἴμεθα ὅλοι κατάμαυροι μὲ λάμποντας ὀφθαλμοὺς καὶ λευκοὺς ὀδόντας. Καὶ οἱ κύνες αὐτοί, μαῦροι καὶ ἄθυμοι, χώνονται εἰς τὰς γωνίας.

Δευτέρα, σεπτεμβρίου 25. Οἱ πάγοι ὁλονὲν μᾶς περισφίγγουσι. Καιρὸς ὡραῖος. Θερμοκρασία 13 βαθμῶν κάτω τοῦ μηδενικοῦ. Ὁ χειμὼν ἦλθε. Μᾶς ἐπεσκέφθη ἄρκτος, ἥτις ἔφυγε, πρὶν ἢ προφθάσωμεν νὰ πυροβολήσωμεν κατ' αὐτῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Χειμερινὴ νύξ.

Ἐπολιορκούμεθα ἤδη πανταχόθεν ὑπὸ τῶν πάγων, οὐδεμίαν δὲ ἐλπίδα εἶχον ὅτι τὸ „Φραὰμ" θὰ ἀπηλλάσσετο τούτων πρὶν ἢ ἔφθανε πρὸς τὴν ἑτέραν τοῦ πόλου πλευράν, πλησίον τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ. Τὸ φθινόπωρον εἶχεν ἤδη προχωρήσει ἀρκετά. Ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ὁ ἥλιος ἵστατο χαμηλότερα ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ, ἡ δὲ θερμοκρασία κατήρχετο.

Ἡ μακρὰ καὶ φοβερὰ χειμερινὴ νὺξ ἐπλησίαζε.

Οὐδὲν πλέον ὑπελείπετο ἡμῖν ἢ νὰ παρασκευασθῶμεν δι' αὐτήν, μετεβάλομεν δὲ βαθμηδὸν τὸ πλοῖον ἡμῶν, ὡς οἷόν τε κάλλιον, εἰς εὔθετον χειμερικὸν οἴκημα, ἐνῷ ταὐτοχρόνως πᾶσαν πρόνοιαν ἐλαμβάνομεν, ὅπως ἐξασφαλίσωμεν αὐτὸ κατὰ τῶν καταστρεπτικῶν ἐπιρροῶν τοῦ ψύχους, τῶν πάγων [καὶ τῶν ἄλλων τῆς φύσεως δυνάμεων.

Τὸ πηδάλιον ἀνεσύρθη, ἵνα μὴ καταστραφῇ ἐκ τῆς πιέσεως τῶν πάγων· δὲν ἐξηγάγομεν δὲ τὸν ἔλικα, διότι, ὡς ἦτο κεκαλυμμένος μὲ τὸ σιδηροῦν αὐτοῦ περικάλυμμα, θὰ ἐνίσχυε τὴν πρύμνην καὶ τὸ περὶ τὸ πηδάλιον τμῆμα. Ἀρκετὰ εἰργάσθημεν διὰ τὴν μηχανήν. Ἓν ἕκαστον τῶν τεμαχίων αὐτῆς ἐξήχθη χωριστά, περιηλείφθη μὲ ἔλαιον καὶ ἐφυλάχθη εἰς ἀσφαλὲς μέρος διὰ τὸν χειμῶνα. Γλωττίδες, ἔμβολα, σωλῆνες κτλ. πάντα ἐξητάσθησαν καλῶς καὶ ἐκαθαρίσθησαν.

Ἐγένοντο δὲ πάντα μετὰ πολλῆς προσοχῆς. Ὁ Ἀμοῦνδσεν ἰδίως ἐφρόντιζε διὰ τὴν μηχανήν, ὡς νὰ ἦτο παιδί του. Ἐπηγρύπνει ἐπ' αὐτῆς μεθ' ὑπερμέτρου στοργῆς. Ὅτε συνήθως εἰρωνευόμεθα αὐτὸν διὰ τοῦτο, μᾶς ἔλεγε· «Λέγετε σεῖς ὅ,τι θέλετε· ἀλλ' εἰς τὸν κόσμον ὅλον δὲν εὑρίσκεται τοιαύτη μηχανή, καὶ θὰ εἶναι ἁμαρτία καὶ καταισχύνη νὰ τὴν παραμελήσωμεν». Καὶ ὄντως, ἡ ἀφοσίωσις αὐτοῦ ἦτο ἔκτακτος. Οὔτε μία ἡμέρα παρῆλθε κατά τε τὸν χειμῶνα καὶ τὸ θέρος

καθ' ὅλα τὰ τρία ἔτη τῆς ἐκδρομῆς, χωρὶς νὰ καταβῇ κάτω νὰ τὴν θωπεύσῃ καὶ νὰ φροντίσῃ περὶ αὐτῆς.

Διηυθετήσαμεν κάτω τὸ κῦτος τοῦ πλοίου, ἵνα στήσωμεν ἐκεῖ τὸ λεπτουργεῖον ἡμῶν. Εἰς τὸν θάλαμον τῶν μηχανῶν ἐστήσαμεν τὸ μηχανουργεῖον. Τὸ σιδηρουργεῖον ἦτο κατ' ἀρχὰς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, εἶτα δὲ ἐπὶ τῶν πάγων· αἱ ἐπὶ τοῦ λευκοσιδήρου ἐργασίαι ἐγίνοντο ἐν τῷ θαλαμίσκῳ τῶν χαρτῶν, ἡ δὲ κατασκευὴ ὑποδημάτων, ἡ ἐπιδιόρθωσις τῶν ἱστίων καὶ ἄλλαι τοιαῦται ἐργασίαι ἐγίνοντο ἐν τῇ αἰθούσῃ.

Πᾶσαι αἱ ἐργασίαι αὗται ἐξετελοῦντο μετ' ἐνδιαφέροντος καὶ πολλῆς δραστηριότητος καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐκδρομῆς. Τὰ πάντα, ἀπὸ τῶν λεπτοτάτων ὀργάνων μέχρι τῶν ξυλίνων ὑποδημάτων καὶ τοῦ στειλεοῦ τῶν πελέκεων, ἦτο δυνατὸν νὰ κατασκευασθῶσιν ἐπὶ τοῦ «Φράμ.» Ὅτε δὲ μᾶς ἔλειψε σχοινίον διὰ τὴν καταμέτρησιν τοῦ βάθους τῶν ὑδάτων, ἱδρύσαμεν ἐπὶ τῶν πάγων καὶ σχοινοστροφεῖον.

Εἰργάσθημεν ἐπίσης καὶ διὰ τὴν τοποθέτησιν τοῦ ἀνεμομύλου πρὸς παραγωγὴν δυνάμεως διὰ τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς. Ὅτε τὸ πλοῖον ἦτο ἐν πλῷ, παρήγομεν δύναμιν διὰ τῆς μηχανῆς, ἐπὶ πολὺ δὲ τώρα ἠρκούμεθα μὲ λυγνίας πετρελαίου. Ὁ ἀνεμόμυλος ἐστήθη ἐπὶ τοῦ προσθίου καταστρώματος μεταξὺ τοῦ πρωραίου καὶ τοῦ

μεσαίου ἱστοῦ· παρῆλθον ὅμως ἀρκεταὶ ἑβδομάδες πρὶν ἡ τεθῇ ἐν ἐνεργείᾳ.

Ὡς προελέχθη, πρὸς παραγωγὴν δυνάμεως διὰ τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς εἴχομεν παραλάβει καὶ μύλον δι' ἵππου κινούμενον. Εἶχον σκεφθῇ, ὅτι θ' ἀπέβαινεν ἡμῖν οὗτος χρησιμώτατος παρέχων σωματικὴν ἐργασίαν κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀργίας ἡμῶν. Τοιαύτη ὅμως εὐκαιρία οὐδέποτε παρουσιάσθη. Ὑπῆρχε πάντοτε ἐργασία δι' ὅλους· δὲν ἦτο δὲ δύσκολον νὰ εὑρεθῇ δι' ἕνα ἕκαστον τοιαύτη ἐργασία, ὥστε καὶ κατὰ τὸ σῶμα νὰ ἐξασκῆται καὶ νὰ ἀπασχολῆται οὕτως, ὥστε νὰ μὴ φαίνηται ὁ χρόνος μακρὸς καὶ ἀνιαρός.

Ἦτο ἀνάγκη νὰ φροντίζωμεν ἀδιαλείπτως διὰ τὸ σκάφος καὶ τὸν ἐξαρτισμόν αὐτοῦ, νὰ ἐπιβλέπωμεν τὰ ἱστία, τὰ σχοινία κτλ., νὰ διατηρῶμεν ἐπιμελῶς τὰς πολλὰς καὶ ποικίλας τροφάς, ἃς εἴχομεν, νὰ εὑρίσκωμεν καθαρὸν ἐκ γλυκέος ὕδατος πάγον καὶ νὰ μεταφέρωμεν αὐτὸν εἰς τὸ μαγειρεῖον ἔνθα ἀνελύετο πρὸς χρῆσιν ἡμῶν. Οὐδέποτε δέ, ὡς εἴδομεν, ἔλειπεν ἐργασία ἐκ τῶν διαφόρων ἐργαστηρίων. Τώρα μὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ ἐπιδιορθώσωμεν ἐν τῷ σιδηρουργείῳ τὰ στηρίγματα τῶν μακρῶν λέμβων, ἅτινα εἶχον πάθει ἐκ τῶν κυμάτων τῆς Καρικῆς θαλάσσης, ἄλλοτε δὲ πάλιν νὰ κατασκευάσωμεν ἄγκιστρα, μαχαίρας, ἢ ἄλλα σιδηρᾶ ὄργανα νὰ ἐπιδιορθώσωμεν, ἢ νὰ κατασκευάσωμεν νέα.

Ὁ μηχανικὸς Ἀμοῦνδσεν θὰ ἐλάμβανε παραγγελίαν τινὰ νὰ προετοιμάσῃ ὄργανόν τι ἢ καὶ νέον ἴσως ρευματόμετρον. Ὁ ὡρολογοποιὸς Μόγσταδ θὰ ἐξήταξεν ἢ θὰ ἐκαθάριζε θερμογράφον τινὰ ἢ θὰ ἔθετε νέον ἐλατήριον εἰς ὡρολόγιόν τι. Ὁ κατασκευαστὴς τῶν ἱστίων θὰ ἀνελάμβανε νὰ κατασκευάσῃ κυνοσκευάς. Ἕκαστος ἡμῶν κατεσκεύαζε μόνος τὰ ὑποδήματά του ἐκ χονδροῦ καραβοπάνου μὲ ξύλινα καὶ θερμὰ πέλματα κατὰ τὸ νέον ὑπόδειγμα τοῦ Σβέρδρουπ.

Ἄλλοτε πάλιν ὁ μηχανικὸς Ἀμοῦνδσεν εἶχε νὰ κατασκευάσῃ νέα ἐκ ψευδαργύρου μουσικὰ ἐλάσματα διὰ τὸ ὄργανόν μας. Ὁ ἐπὶ τῶν ἠλεκτρικῶν συσκευῶν ἐξήταζε καὶ ἐκαθάριζε συχνὰ τὰς ἠλεκτρικὰς συστοιχίας, ἵνα μὴ βλαβῶσιν ἐκ τοῦ παγετοῦ. Ὅτε δὲ ἐστήθη ὁ ἀνεμόμυλος καὶ ἤρξατο περιστρεφόμενος κατὰ τὸν ἐπικρατοῦντα ἄνεμον, ἦτο ἀνάγκη νὰ ἐπιστατῶσί τινες, διότι ὅταν ὁ ἄνεμος ἔπνεε σφοδρῶς, ἔπρεπε νὰ ἀναρριχηθῇ τις ἐπὶ τῶν πτερύγων του, ὅπως περιστείλῃ τὰ ἱστία, καὶ τοῦτο βεβαίως δὲν ἦτο εὐχερὲς ἐν τοσούτῳ παγερῷ χειμῶνι.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲ εἰργαζόμεθα καὶ εἰς τὰς ἀντλίας. Τοῦτο ὅμως ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἀπέβαινε περιττόν, μέχρις οὗ τὰ πάντα περὶ τὸ πλοῖον ἀπεκρυσταλλώθησαν. Ἔκτοτε, ἀπὸ τοῦ δεκεμβρίου τοῦ 1893 μέχρι τοῦ ἰουλίου τοῦ 1895, δὲν ἠγγίσαμεν πλέον αὐτάς.

Ἀλλ' αἱ μᾶλλον ἐνδιαφέρουσαι ἐργασίαι ἦσαν αἱ ἐπιστημονικαί, εἰς ἃς πολλοὶ ἐξ ἡμῶν ἐνησχολοῦντο. Αἱ πλείονα ἐργασίαν ἀπαιτοῦσαι ἦσαν ἰδίως αἱ μετεωρολογικαί, λαμβανόμεναι ἡμέραν καὶ νύκτα, ἀνὰ πᾶσαν τετάρτην ὥραν· ἀπησχόλουν δὲ αὗται συνήθως ἕνα ἢ δύο ἄνδρας καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας. Τὴν διεύθυνσιν τοῦ τμήματος τούτου εἶχεν ἀναλάβει ὁ Χάνσεν, ὁ δὲ τακτικὸς αὐτοῦ βοηθὸς μέχρι μαρτίου τοῦ 1895 ἦτο ὁ Τζόανσεν, ὃν ἀντικατέστησε κατόπιν ὁ Νόρδαλ. Αἱ παρατηρήσεις τῆς νυκτὸς ἐλαμβάνοντο παρὰ τοῦ ἀγρυπνοῦντος ἐν τῇ φυλακῇ. Κατὰ πᾶσαν δευτέραν ἡμέραν, ὅτε ὁ καιρὸς ἦτο αἴθριος, ὁ Χάνσεν μετὰ τοῦ βοηθοῦ αὐτοῦ ἔκαμνε τὰς ἀστρονομικάς του παρατηρήσεις πρὸς καθορισμὸν τῆς γεωγραφικῆς ἡμῶν θέσεως.

Τὴν ἐργασίαν ταύτην παρηκολούθουν μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος πάντα τὰ μέλη τῆς ἐκδρομῆς. Ἦτο δὲ πολὺ σύνηθες νὰ βλέπῃ τις τὸν θαλαμίσκον τοῦ Χάνσεν, ἐν τῷ ὁποίῳ οὗτος ἔκαμνε τοὺς ὑπολογισμούς του, πολιορκούμενον παρ' ὅλων ἡμῶν, ἀνυπομονούντων νὰ μάθωμεν τὸ ἀποτέλεσμα, ἂν δηλαδὴ εἴχομεν παρασυρθῇ πρὸς Β. ἢ πρὸς Ν. καὶ ἐπὶ πόσον ἀπὸ τῆς τελευταίας καταμετρήσεως. Ἡ ψυχικὴ διάθεσις ἡμῶν ἐξαρτᾶτο πολὺ ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος τούτου.

Ὁ Χάνσεν καθ' ὡρισμένας περιόδους ἔκαμνε

παρατηρήσεις πρὸς καθορισμὸν τῆς σταθερότητος τῆς μαγνητικῆς βελόνης κατὰ τὰς ἀγνώστους ταύτας θαλάσσας. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐγίνοντο αὗται ὑπὸ σκηνήν, ἐπὶ τούτῳ στηθεῖσαν ἐπὶ τῶν πάγων, βραδύτερον δὲ κατεσκευάσαμεν κατάλληλον ἐκ χιόνος καλύβην, ἐν ᾗ ἐγίνοντο αἱ μαγνητικαὶ παρατηρήσεις.

Διὰ τὸν ἰατρόν μας μόνον δὲν ὑπῆρχον ἐργασίαι. Εἰς μάτην περιέμενεν ἀσθενεῖς, ἀπελπίσας δὲ τέλος ἐστράφη πρὸς τοὺς κύνας. Ἅπαξ τοῦ μηνὸς μόνον εἶχε καὶ οὗτος τὰς ἐπιστημονικάς του παρατηρήσεις, συνισταμένας εἰς τὸ νὰ ζυγίζῃ ἕνα ἕκαστον ἡμῶν καὶ νὰ μετρᾷ τὰ μόρια τοῦ αἵματος ἡμῶν ὑπολογίζων τὴν ποσότητα τῆς ἐρυθρότητος αὐτοῦ πρὸς καθορισμὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν τῷ αἵματι ἡμῶν αἱμοσφαιριδίων. Καὶ τὰς παρατηρήσεις ταύτας παρηκολουθοῦμεν ἐπίσης μετ' ἀγωνιώδους ἐνδιαφέροντος, καθόσον ἐκ τῆς ἐξετάσεως ταύτης ἠδύνατο ἕκαστος νὰ κρίνῃ πόσον ἀπεῖχεν ἔτι τοῦ νὰ προσβληθῇ ἐκ τῆς στομακάκης.

Ἕτεραι παρατηρήσεις ἦσαν αἱ γενόμεναι πρὸς προσδιορισμὸν τῆς θερμοκρασίας τῶν ὑδάτων καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἁλμυρότητος αὐτῶν κατὰ τὰ διάφορα βάθη· ἡ συλλογὴ καὶ ἐξέτασις τῶν ἐν ταῖς πολικαῖς θαλάσσαις ἁπαντώντων ζωϊκῶν ὀργανισμῶν· ὁ καθορισμὸς τῆς ποσότητος τοῦ ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἠλεκτρισμοῦ· ὁ σχηματισμὸς τοῦ

πάγου· ἡ ἐπαύξησις, ἡ πυκνότης καὶ ἡ θερμοκρασία τῶν διαφόρων αὐτοῦ στρωμάτων· ἡ ὑπὸ τοὺς πάγους ἐξέτασις τῶν ρευμάτων κ. τ. λ. Τὸ τμῆμα τῶν παρατηρήσεων τούτων εἶχον ἀναλάβει ἐγὼ αὐτός, πρὸς δὲ καὶ τὴν ἀκριβῆ καὶ κανονικὴν ἐξέτασιν τοῦ βορείου ἰσέλαος. Βραδύτερον μόνον, ὅτε κατέλιπον τὸ «Φράμ», ἀνέθηκα τὰς ἐργασίας ταύτας εἰς τὸν Βλέσσιγκ.

Σχεδὸν ἡ μία ἡμέρα δὲν διέφερε τῆς ἄλλης· ὥστε ἡ περιγραφὴ μιᾶς μόνης δύναται νὰ παράσχῃ γενικὴν ἰδέαν περὶ τοῦ ὅλου.

Συνηρχόμεθα κατὰ τὴν 8ην ὥραν καὶ προεγευματίζομεν. Κατὰ τὰ προγεύματα ἡμῶν παρετίθεντο τοιαῦτά τινα φαγητά. Σκληρὸς ἄρτος (ἐκ βρύζης καὶ σίτου), τυρὸς (ὁλλανδικός, Τζέδαρ, Γκρουγιέρ), τεταριχευμένον κρέας βόειον ἢ πρόβειον, χοιρομέρι, καπνισταὶ τοῦ Σικάγου γλῶσσαι, λαρδί, χαβιάρι μυραίνης, σαρδέλλαι, δίπυρα ἐξ ἀλεύρου βρώμης καὶ μελίπηκτον ἐκ πορτογαλίου. Τρὶς τῆς ἑβδομάδος εἴχομεν καὶ νωπὸν ἄρτον, συχνάκις δὲ καὶ πλακοῦντας. Ὡς ποτὸν κατ' ἀρχὰς εἴχομεν καφὲ καὶ σοκολάταν ἐναλλάξ, βραδύτερον δὲ δὶς τῆς ἑβδομάδος καφέ, δὶς τέϊον καὶ τρὶς σοκολάταν.

Μετὰ τὸ πρόγευμα τινὲς ἡμῶν μετέβαινον νὰ περιποιηθῶσι τοὺς κύνας, ἤτοι νὰ διανείμωσιν αὐτοῖς τροφήν, συνισταμένην ἐξ ἀπεξηραμένων ἰχθύων καὶ διπύρων, ἰδίᾳ διὰ τοὺς κύνας παρε-

σκευασμένων, καὶ ἵνα τοὺς λύσωσιν. Οἱ λοιποὶ ἀνελάμβανον τὰς ὡρισμένας αὐτῶν ἐργασίας. Ἕκαστος ἡμῶν κατὰ σειράν, ἀνὰ μίαν ἑβδομάδα, ὑπηρέτει εἰς τὸ μαγειρεῖον, βοηθῶν τὸν μάγειρον εἰς τὸν καθαρισμὸν τῶν πινακίων, τὴν παρασκευὴν τῆς τραπέζης κτλ. Ὁ μάγειρος μετὰ τὸ πρόγευμα ἡτοίμαζε τὸν κατάλογον τῶν φαγητῶν καὶ παρεσκεύαζε τὴν τράπεζαν τοῦ γεύματος. Τινὲς ἡμῶν ἐπεθεώρουν εἶτα τὴν ἐπὶ τῶν πάγων θέσιν τοῦ πλοίου καὶ τὰς ὑπ' αὐτῶν πιέσεις του.

Περὶ τὴν 1 μ. μ. συνηρχόμεθα διὰ τὸ γεῦμα, ὅπερ συνήθως ἀπετελεῖτο ἐκ ζωμοῦ, κρέατος ἢ ἰχθύων καὶ ἐπιδορπίου. Μετὰ τοῦ κρέατος εἴχομεν πάντοτε καὶ γεώμηλα, μακαρόνια ἢ λαχανικά. Φρονῶ ὅτι πάντες ἐμένομεν ἱκανοποιημένοι ἐκ τῶν φαγητῶν, καθ' ὅσον καὶ εἰς τὰς οἰκίας μας βεβαίως δὲν θὰ ἐτρώγομεν καλλίτερον· ὡμοιάζομεν μάλιστα ὅλοι μὲ καλοθρεμμένους χοίρους. Ἱστορίαι καὶ ἀστεϊσμοὶ ἐκυκλοφόρουν ἐν τῇ τραπέζῃ μετὰ τοῦ ζύθου, πολλάκις δὲ καὶ σφοδραὶ συζητήσεις ἠγείροντο.

Μετὰ τὸ γεῦμα ἐξήρχοντο οἱ καπνίζοντες ἡμῶν ἐκ τῆς αἰθούσης χορτάτοι καὶ εὔθυμοι καὶ μετέβαινον εἰς τὸ μαγειρεῖον διὰ νὰ καπνίσωσι, διότι ἐν τῇ αἰθούσῃ ἦτο ἀπηγορευμένον, ἐκτὸς τῶν ἑορτῶν. Μετὰ τὸ γεῦμα τινὲς παρεδίδοντο εἰς τὸν μεσημβρινόν των ὕπνον, εἶτα δὲ μετέβαινε

πάλιν ἕκαστος εἰς τὸ ἔργον του μέχρι τῆς ἕκτης, ὅτε συνερχόμεθα καὶ πάλιν διὰ τὸ δεῖπνον. Τοῦτο ἦτο καθ' ὅλα σχεδὸν ὅμοιον μὲ τὸ πρόγευμα, ἐκτὸς μόνον ὅτι ἐπίνομεν τέϊον.

Μετὰ τὸ ἐν τῷ μαγειρείῳ κάπνισμα, ἡ αἴθουσα μετεβάλλετο τώρα εἰς σιωπηλὸν ἀναγνωστήριον. Ἐξαίρετος χρῆσις ἐγίνετο τῆς πολυτίμου βιβλιοθήκης, ἣν συγγραφεῖς τινες καὶ ἄλλοι λόγιοι ἐδωρήσαντο τῇ ἐκδρομῇ ἡμῶν. Ἂν οἱ δωρηταὶ τῶν βιβλίων μᾶς ἔβλεπον καθημένους περὶ τὴν τράπεζαν, ἐγκύπτοντας εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν βιβλίων ἢ τῶν εἰκονογραφημένων περιοδικῶν καὶ κατενόουν πόσον ἀνεκτίμητοι σύντροφοι ἦσαν δι' ἡμᾶς τὰ βιβλία ταῦτα, θὰ ἠμείβοντο ἐπὶ τῇ συναισθήσει, ὅτι προσήνεγκον ἡμῖν ἀληθῶς πολυτιμότατον δῶρον. Τὸ «Φρὰμ» μετεβάλλετο εἰς μικρὰν ὅασιν ἐν μέσῳ τῆς εὐρείας ταύτης ἐρήμου τῶν πάγων.

Κατὰ τὴν 8 ἐπαίζομεν χαρτιὰ ἢ ἄλλο τι παιγνίδιον, μετ' αὐτὸ δὲ εἴχομεν πολλάκις καὶ ὀλίγην μουσικήν. Κατὰ τὸ μεσονύκτιον ἀπεχωροῦμεν καὶ ἐθέτομεν τότε τὴν φυλακήν. Ἡ κυρίως ἐργασία τῶν φυλακῶν ἦν νὰ κρατῶσι σημειώσεις ἐν τῷ ἡμερολογίῳ καὶ νὰ προσέχωσιν, ὅταν ὑλάκτουν οἱ κύνες, εἰς τὴν ἐμφάνισιν τῶν ἐλεῖ πλησίον ἄρκτων. Ἐκτὸς τούτου ἀνὰ πᾶσαν δευτέραν ἢ τετάρτην ὥραν ἀνήρχοντο ἐπὶ τοῦ πα-

ρακειμένου ὑψώματος τῶν πάγων διὰ μετεωρολογικὰς παρατηρήσεις.

Τοιοῦτος ἐν γένει ἦτο ὁ καθ' ἡμέραν βίος ἡμῶν. Δύναμαι δὲ μετὰ βεβαιότητος νὰ εἴπω ὅτι διήλθομεν εὐαρέστως καὶ χωρὶς νὰ αἰσθανθῶμεν ἀνίαν ὅλον τὸν χρόνον τῆς ἐπὶ τῶν πάγων διατριβῆς ἡμῶν.

Αἱ ἐν τῷ ἡμερολογίῳ μου σημειώσεις, ἃς παραθέτω κατωτέρω, ἐν ὅλῃ τῇ γυμνότητι αὐτῶν παριέχουσιν ἀκριβῆ καὶ πιστὴν εἰκόνα τοῦ βίου ἡμῶν κατὰ τὰ ἔτη τῆς ἐκδρομῆς.

Τρίτη, σεπτεμβρίου 26. — Ἐξαίρετος καιρός. Ὁ ἥλιος ἵσταται τώρα χαμηλότερα, ἤτοι 9 μόνον μοίρας ἄνωθεν τοῦ ὁρίζοντος. Θερμοκρασία κατὰ τὴν νύκτα δέκα τέσσαρες καὶ ἥμισυς βαθμοὶ κάτωθεν τοῦ μηδενικοῦ, ἀλλὰ δὲν αἰσθανόμεθα πολὺ ψῦχος. Αἱ καταμετρήσεις τῆς ἡμέρας ταύτης δὲν δεικνύουσι δυστυχῶς κίνησίν τινα πρὸς Β. Εὑρισκόμεθα κατ' αὐτὰς ἔτι εἰς τὴν 78ο, 50′ βορ. πλάτ. Τὴν νύκτα ἐπὶ τῶν πάγων πλανώμενος ἐκπλήττομαι ἐπὶ τῷ πρὸ ἐμοῦ ἀνελισσομένῳ θεάματι.

Οὐδὲν μεγαλοπρεπέστερον τῆς ἀρκτικῆς νυκτός. Εἶναι χώρα ὀνείρων, ἀποτυπουμένη ἐν τῇ φαντασίᾳ μὲ τὰ λεπτότατα τῶν χρωμάτων. Ἡ μία σκιὰ συνενοῦται μετὰ τῆς ἄλλης οὕτω, ὥς τε δὲν δύνασαι νὰ διακρίνῃς ποῦ ἄρχεται ἡ μία καὶ ποῦ ἀπολήγει ἡ ἄλλη. Τὰ πάντα εἰσὶν ἀ-

σθενῆ, ἀμόρφωτα, ὡς μελῳδία τις ἐκ μεμακρυσμένης χώρας φερομένη καὶ ἐπὶ ἀφώνων χορδῶν κρουομένη. Πᾶσα ἡ καλλονὴ τῆς ζωῆς δὲν εἶναι ὑψηλή, λεπτή, καθαρὰ ὡς ἡ νὺξ αὕτη; Ἂν τὰ χρώματα ἦσαν ζωηρότερα, δὲν θὰ ἦτο ἴσως τόσον ὡραῖον τὸ θέαμα. Ὁ οὐρανός, δίκην ὑπερμεγέθους θόλου, εἶναι κυανοῦς κατὰ τὸ ζενίθ, σκιερός, μὲ χρῶμα πρασινωπὸν πρὸς τὰ κάτω καὶ ἰώδης κατὰ τὰς ἄκρας. Ἐπὶ τῶν κρυσταλλωτῶν πεδίων ἁπλοῦνται κυαναῖ καὶ ἰώδεις σκιαὶ μὲ ἐλαφρὸν ἐρυθρὸν χρωματισμὸν ἐκεῖ ἔνθα ἄκρα τις διαθλᾷ τὴν ὑστάτην ἀντανάκλασιν τῆς ἀποχωρησάσης ἡμέρας. Ἄνω, ἐπὶ τοῦ κυανοῦ θόλου, ἀκτινοβολοῦσιν οἱ ἀστέρες, κηρύττοντες, ὡς πάντοτε, τὴν εἰρήνην οἱ σταθεροὶ οὗτοι φίλοι τοῦ ἀνθρώπου. Πρὸς νότον φαίνεται μεγάλη τις ἐρυθροκίτρινος σελήνη περιβαλλομένη κύκλῳ ὑπὸ ὠχροῦ δακτυλίου, ἐλαφραὶ δὲ καὶ χρυσαῖ νεφέλαι ἐπιπλέουσιν ἐπὶ τοῦ κυανοῦ βάθους.

Ἤδη τὸ βόρειον σέλας ῥίπτει ἐπὶ τοῦ οὐρανίου θόλου τὸν ἐκ στίλβοντος ἀργύρου μανδύαν αὐτοῦ, ἐναλλασσόμενον ὁτὲ μὲν εἰς ὠχρόν, ὁτὲ δὲ εἰς πράσινον καὶ ἄλλοτε εἰς ἐρυθρόν. Διασκορπίζει καὶ συναθροίζει πάλιν ἐν ἀενάῳ ἐναλλαγῇ τὴν λάμψιν αὐτοῦ, καὶ καταθραύεται εἶτα εἰς κυματιζούσας καὶ πολυπτύχους ἐκ λάμποντος ἀργύρου ταινίας, ἐφ' ὧν ῥίπτει ἀπαυγαζουσῶν ἀκτίνων κύματα.

Ἀλλ' εἶτα ἡ λάμψις χάνεται, γλῶσσαι δὲ φλογὸς ἀπαστράπτουσιν ἤδη ἐπὶ τοῦ ζενὶθ τοῦ οὐρανοῦ, εἶτα δὲ εὐρεῖαι ἀναπέμπονται ἀκτῖνες καὶ πάλιν κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τοῦ ὁρίζοντος, συνενούμεναι μετὰ τοῦ φωτὸς τῆς σελήνης.

Τῇδε κἀκεῖσε μένουσιν εἰσέτι κυματοειδῆ τινα ρεύματα φωτός, συγκεχυμένα καὶ ἀσαφῆ, ὡς προαίσθημα· εἶναι ἡ κόνις τοῦ λάμποντος μανδύου τοῦ σέλαος. Ἀλλ' ἤδη ἐπαυξάνει καὶ πάλιν. Νέαι φωτειναὶ ἀκτῖνες ἀναπέμπονται· καὶ τὸ ἀτελεύτητον τοῦτο παίγνιον ἄρχεται ἐκ νέου ὡραιότερον, μεγαλοπρεπέστερον, καθ' ἅπαντα δὲ τὸν χρόνον τοῦτον ἐπικρατεῖ ἡ ἐπιβάλλουσα ἐκείνη ἠρεμία, ὡς ἡ συμφωνία τοῦ ἀπείρου.

Οὐδέποτε ἠδυνήθην νὰ ἐννοήσω, πῶς ἡ γῆ θὰ καταστῇ ἡμέραν τινὰ κενὴ καὶ ἔρημος. Πρὸς τί τότε πᾶσα ἡ καλλονὴ αὕτη, χωρὶς νὰ ὑπάρχωσιν οἱ ἀπολαύοντες αὐτῆς; Ἀλλ' ἄρχομαι ἤδη μαντεύων. Εἶναι ἡ μέλλουσα γῆ. Καλλονὴ καὶ θάνατος. Ἀλλὰ πρὸς τίνα σκοπόν; Ἆ! τίς ὁ σκοπὸς ὅλων τῶν σφαιρῶν τούτων; Ἀνάγνωθι τὴν ἀπάντησιν, ἂν δύνασαι, ἐπὶ τοῦ ἀστερόεντος κυανοῦ οὐρανοῦ.

Πέμπτη, 1 σεπτεμβρίου 28.—Πτῶσις χιόνος καὶ ἄνεμος. Σήμερον εἶναι ἡ ἡμέρα τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν κυνῶν. Μέχρι τοῦδε ὁ ἐν τῷ πλοίῳ βίος αὐτῶν ἦτο μελαγχολικώτατος. Ἀφ' ὅτου κατελίπομεν τὴν Καπαρόβαν ἦσαν δεδεμένοι

ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Τὰ ἄγρια κύματα ἐθραύοντο ἐπ' αὐτῶν, κυλιομένων τῇδε κἀκεῖσε καὶ δυσοιώνως ὠρυομένων. Ὑπέφερον καὶ ἐκ ναυτίας. Εἴτε καλὸς εἴτε κακὸς ἦτο ὁ καιρός, ἔμενον οὗτοι προσδεδεμένοι ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, κινούμενοι μόνον, ἐφ' ὅσον ἡ ἅλυσις ἐπέτρεπεν αὐτοῖς τοῦτο. Οὕτω ταλαιπωρεῖσθε, ἐξαίρετά μου ζῷα, ἅτινα θὰ εἶσθε τὸ στήριγμα ἡμῶν ἐν ὥρᾳ ἀνάγκης. Ἀλλ' ὅταν ἐπιστῇ ἡ στιγμή, θὰ λάβητε ἐπί τινα χρόνον τοὐλάχιστον τὴν ἐμπρέπουσαν ὑμῖν τιμητικὴν θέσιν.

Τρικυμιώδης ἔκρηξις χαρᾶς ἐγένετο κατὰ τὴν ἀπόλυσίν των. Ἐκυλίοντο ἐν τῇ χιόνι, ἐπλύνοντο, ἐτρίβοντο, καὶ ἔτρεχον ἐπὶ τῶν πάγων, ὑλακτοῦντες θορυβωδῶς. Οἱ πρὸ μικροῦ ἤρεμοι πάγοι εἶχον ἤδη φαιδροτάτην ὄψιν μὲ τὴν αἰφνίδιον ἔλευσιν τοῦ νέου τούτου πληθυσμοῦ. Ἡ σιγὴ τῶν αἰώνων ἐθραύσθη. Εἴχομεν σκοπὸν νὰ προσδέσωμεν αὐτοὺς καὶ πάλιν ἐκτὸς τοῦ πλοίου ἐπὶ τῶν πάγων.

Παρασκευή, σεπτεμβρίου 29. — Σήμερον ἔχομεν τὰ γενέθλια τοῦ δόκτορος Βλέσσιγκ, πρὸς τιμὴν τοῦ ὁποίου ἔχομεν ἑορτήν, τὴν πρώτην μεγάλην ἑορτὴν ἐν τῷ πλοίῳ. Ἡ χαρὰ ἡμῶν ἦτο διπλῆ. Αἱ κατὰ τὴν μεσημβρίαν καταμετρήσεις ἔδειξαν, ὅτε εὑρισκόμεθα εἰς τὴν 79ο, 5′ βορ. πλάτους, εἴχομεν δηλ. παρασυρθῆ πρὸς Β. μίαν ἔτι μοῖραν. Εἴχομεν λαμπρὸν γεῦμα συνιστάμενον

ἐκ 4 φαγητῶν, γλυκύσματος καὶ ζύθου, καὶ μουσικὴν συμφωνίαν ἔκτακτον.

Ἐλπίζω, ὅτι οἱ ἀναγνῶσταί μου θὰ παραδεχθῶσιν ὅτι ἡ ἑορτὴ ἡμῶν ἦν λαμπρὰ ὑπὸ βόρειον πλάτος 79 μοιρῶν, τοιαύτας δὲ εἴχομεν καὶ ἄλλας ἐπὶ τοῦ «Φράμ» καὶ ὑπὸ βορειότερον γεωγραφικὸν πλάτος.

Μετὰ τὸ γεῦμα προσηνέχθησαν καφὲς καὶ γλυκύσματα. Τὴν ἑσπέραν, μετὰ πλούσιον ἐπίσης δεῖπνον, ἐδόθησαν παγωτά, φράουλαι καὶ κιτρομηλίτης ἄνευ οἰνοπνεύματος. Μὲ ὀλίγας καὶ ἐκλεκτὰς λέξεις ἐγένετο πρόποσις ὑπὲρ τοῦ ἥρωος τῆς ἡμέρας· εἶτα δὲ καὶ δευτέρα πρόποσις ὑπὲρ τῆς 79ης μοίρας, ἥτις βεβαίως ἦτο ὁ πρῶτος ἐκ τῶν πολλῶν σταθμῶν, οὓς ἐμέλλομεν νὰ κατακτήσωμεν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

Σάββατον, σεπτεμβρίου 30.—Δὲν εἶμαι εὐχαριστημένος ἐκ τῆς παρούσης θέσεως τοῦ «Φράμ». Τὸ ὀγκῶδες τῶν πάγων ὕψωμα, ἀριστερὰ τοῦ ὁποίου εἴμεθα προσδεδεμένοι, προεκτείνει δύσμορφόν τινα προεξοχὴν κατὰ τὸ μέσον τοῦ πλοίου ἡμῶν, ἥτις δύναται νὰ πιέσῃ αὐτὸ ἐπικινδύνως κατὰ τὴν ἐντελῆ τῶν πάγων ἀποκρυστάλλωσιν. Ἠρχίσαμεν ὅθεν σήμερον νὰ μετατοπίζωμεν τὸ σκάφος εἰς προσφορωτέραν θέσιν. Ἡ ἐργασία αὕτη εἶναι λίαν δυσχερής. Ἡ περὶ ἡμᾶς σχετικῶς ἀνοικτὴ αὖλαξ καλύπτεται ἤδη ὑπὸ πυκνοῦ πάγου, ὅστις πρέπει νὰ κοπῇ καὶ νὰ καταθραυ-

σθῇ διὰ πελέκεων. Ἐθέσαμεν εἰς κίνησιν τὸν ἐργάτην καὶ ἀνηγείραμεν τὸ σκάφος μετατοπίσαντες αὐτὸ ὀλίγον μόνον πρὸς τὰ ὀπίσω. Ἡ θερμοκρασία κατὰ τὴν ἑσπέραν ταύτην εἶναι — 12ο, 6 Κελσίου, ἤτοι ἑκατονταβάθμου.

Κυριακή, ὀκτωβρίου 1. — Ἄνεμος ΝΔ. καὶ καιρὸς γλυκύς. Σήμερον, ἡμέρα ἀναπαύσεως, ὅ ἐστι φαγητόν, ὕπνος, κάπνισμα καὶ ἀνάγνωσις.

Δευτέρα, ὀκτωβρίου 2.— Μετετοπίσαμεν τὸ σκάφος πρὸς τὰ ὀπίσω, μέχρις οὗ εὕρομεν δι' αὐτὸ κατάλληλον κοίτην ἐν μέσῳ πρὸ μικροῦ κρυσταλλωθείσης λεκάνης. Ἀριστερὰ ἔχομεν τὸ ὀγκῶδες ἐκ πάγων ὕψωμα, ἐφ' οὗ κατασκηνοῦσιν οἱ κύνες ἡμῶν, τριάκοντα δύο μαῦροι κύνες δεδεμένοι ἐπὶ τῶν λευκῶν πάγων.

Ἐνῷ μετὰ τοῦ Σβέρδρουπ καὶ τοῦ Τζοῦελ εὑρισκόμην εἰς τὸν θαλαμίσκον τῶν χαρτῶν πλέκων σχοινία διὰ τὴν βολίδα, εἰσώρμησεν αἴφνης ὁ Χένριξεν κραυγάζων· «Μία ἄρκτος! μία ἄρκτος!»

Ἥρπασα αὐθωρεὶ τὸ πυροβόλον μου καὶ ἐτινάχθην ἔξω.

— Ποῦ εἶναι; ποῦ εἶναι;

— Ἐκεῖ κάτω, πλησίον τῆς σκηνῆς.

Καὶ ὄντως, ἦτο ἐκεῖ, μεγάλη καὶ κιτρίνη, ὀσφραινομένη καὶ φυσῶσα παρὰ τὴν σκηνήν.

Ὁ Χάνσεν, ὁ Βλέσιγκ καὶ ὁ Τζόανσεν ἔτρεχον μὲ ὅλας αὐτῶν τὰς δυνάμεις πρὸς τὸ πλοῖον. Ὥρμησα καὶ ἐγὼ τρέχων πρὸς αὐτήν.

Ἐπήδων ἐπὶ τῶν πάγων, ἔτρεχον, προσέκοπτον, ἔπιπτον, ἀνηγειρόμην.

Ἡ ἄρκτος ἐν τῷ μεταξὺ ἔπαυσεν ἐσφραινομένη· εἶχε πιθανῶς πεισθῇ, ὅτι σιδηροῖ λίσγοι, πελέκεις, πάσσαλοι καὶ καραβόπανα σκηνῆς ἦσαν τροφὴ πολὺ δύσπεπτος καὶ δι' αὐτὸν αὐτῆς τὸν στόμαχον.

Μὲ εἶδε καὶ ἔστη ἐκπεπληγμένη. Ἐσκέπτετο ἴσως: — «Ὁποίου εἴδους ἔντομον ἆρά γε εἶναι τοῦτο!»

Ἐξηκολούθουν νὰ προχωρῶ. ἐνῷ ἐκείνη, ἤρεμος, μὲ ἠτένιζεν. Μόλις ὅμως ἔστρεψεν ὀλίγον τὴν κεφαλήν της, τῇ ἐφύτευσα σφαῖραν εἰς τὸν λαιμόν. Ὡς κεραυνόπληκτος κατέπεσε βαρέως ἐπὶ τῶν πάγων.

Ἀπέλυσα ἤδη κύνας τινάς, ὅπως ἐξοικειώσω αὐτοὺς πρὸς τὴν θήραν, ἀλλ' οὗτοι ἔδειξαν οἰκτρὰν ἀδιαφορίαν. Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ Κβίκ, ἐφ' ἧς ἐστηρίζομεν πολλὰς ἐλπίδας διὰ τὴν θήραν τῶν ἄρκτων, ἐπλησίασε τὸ πτῶμα τῆς ἄρκτου ἀπροθύμως καὶ προφυλακτικῶς μὲ χαμηλωμένην τὴν οὐρὰν μεταξὺ τῶν σκελῶν. Οἰκτρότατον θέαμα.

Τετάρτη, ὀκτωβρίου 4. — Χθὲς καὶ σήμερον πνέει ΒΔ. ἄνεμος. Χθὲς εἴχομεν θερμοκρασίαν (—16° Κελ.), σήμερον δὲ (—14° Κελ.). Εἰργάσθην ὅλην τὴν ἡμέραν σήμερον καταμετρῶν τὰ ὕδατα καὶ ἔφθασα εἰς βάθος 800 ὀργυιῶν. Τοῦ πυθμένος ἡ ἰλὺς συνέκειτο ἐκ λευκοφαίου στρώ-

ματος πηλοῦ, 4—4 1)4 δακτύλων πάχους, κάτωθεν δὲ τούτου ἐκ σκιερωτέρου στρώματος πηλοῦ. Ἡ θερμοκρασία κατὰ μὲν τὸν πυθμένα ἦτο, λίαν παραδόξως, ἄνωθεν τοῦ μηδενικοῦ (+ 0°,18 Κελ.), ἄνω δὲ τῶν 75 ὀργυιῶν κάτωθεν τοῦ μηδενικοῦ (— 4° Κελ.).

Μετὰ μεσημβρίαν οἱ πάγοι ἐρράγησαν ὀλίγον ὄπισθεν τῆς πρύμνης τοῦ „Φράμ", τὸ δὲ ῥῆγμα ηὐρύνθη τόσον ταχέως, ὥστε τρεῖς ἐξ ἡμῶν, οἵτινες εἶχον ἐξέλθει, ὅπως σώσωσι τὰς ἐπὶ τῶν πάγων ἀγκύρας, ἠναγκάσθησαν νὰ κάμωσιν ἐπὶ τοῦ ῥήγματος γέφυραν διὰ ξύλων, ὅπως ἐπανέλθωσιν εἰς τὸ πλοῖον. Βραδύτερον, περὶ τὴν ἑσπέραν, οἱ πάγοι συνεσφίγχθησαν ὀλίγον, διάφορα δὲ ἄλλα ῥήγματα διηνοίγησαν ὄπισθεν τοῦ πρώτου.

Πέμπτη, ὀκτωβρίου 5. — Ἐνῷ τὴν πρωΐαν πρὸ τοῦ προγεύματος ἐνεδυόμην, κατῆλθε τῶν συντρόφων τις ἐσπευσμένως ἀναγγέλλων μοι, ὅτι ἐφάνη μία ἄρκτος. Αὐθωρεὶ εὑρέθην ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ τὴν εἶδον ἐρχομένην ἐκ νότου πρὸς ἡμᾶς. Ἦτο μακρὰν εἰσέτι, ὅτε ἔστη καὶ ἔβλεπε κύκλῳ· εἶτα ἐκάθησεν ἐπὶ τῶν πάγων. Ὥρμησα κατ' αὐτῆς μετὰ τοῦ Χένριξεν, ἐπυροβολήσαμεν καὶ τὴν εὕρομεν κατάστηθα εἰς ἀπόστασιν 350 περίπου ὑαρδῶν.

Εἴμεθα παρεσκευασμένοι καθ' ὅλα διά τε τὸν χειμῶνα καὶ τὴν πίεσιν τῶν πάγων. Σήμερον μ.μ.

ἐξηγάγομεν τὸ πηδάλιον. Ἐξαίρετος καιρός, ἀλλὰ ψυχρός· θερμοκρασία (—18° Κελ.) Ἀποτέλεσμα τῆς ἰατρικῆς ἐπιθεωρήσεως τῆς σήμερον ἦν ἡ ἀνακάλυψις κόρεων ἐν τῷ πλοίῳ. Ἀγνοῶ τί θὰ κάμωμεν. Στερούμεθα ἤδη ἀτμοῦ, πᾶσαι δὲ αἱ ἐλπίδες ἡμῶν στηρίζονται ἐπὶ τοῦ ψύχους.

Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη μὲ δυσηρέστησε πολύ. Ἂν κόρεις εἰσχωρήσωσιν εἰς τὰς χειμερινὰς ἡμῶν μηλωτάς, δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ τὰς ἐξαφανίσωμεν. Τὴν ἑπομένην εἴχομεν γενικὴν κάθαρσιν κατὰ τοὺς αὐστηροτάτους ἀντισηπτικοὺς κανόνας. Ἕκαστος ἡμῶν ἔπρεπε νὰ παραδώσῃ ὅλα τὰ ἐνδύματά του, νὰ πλυθῇ καλῶς, νὰ καθαρισθῇ καὶ νὰ ἐνδυθῇ μὲ νέα ἐνδύματα ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν. Τὰ λοιπὰ ἐνδύματα, αἱ μηλωταί, τὰ ἐκ χονδρῶν ὑφασμάτων καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐφέρθησαν μετὰ προσοχῆς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ὅπως ἐκτεθῶσιν ἐκεῖ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ψύχους, εἰς ὃ δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ ἀντιστῶσι τὰ ζωύφια ταῦτα. Καὶ ὄντως ἐδείχθη ὅτι τὸ δριμὺ ψῦχος τὰ ἐξηφάνισε, διότι ἔκτοτε δὲν ἀνεφάνησαν πλέον. Δικαίως ὅθεν τὸ δημῶδες περὶ κόρεων λέγει: «Θέσε με εἰς ἀγγεῖον βράζοντος ὕδατος, πίεσόν με καὶ ρίψον με κάτω πεπιεσμένην, ἀλλὰ μὴ με ἀφήσῃς ἐκτεθειμένην εἰς τὸ ψῦχος χειμερινῆς νυκτός».

Παρασκευή, ὀκτωβρίου 6. — Σήμερον ἠρχίσαμεν τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἀνεμομύλου. Οἱ πάγοι

πρὸς Β. τῆς πρύμνης τοῦ «Φραμ» περιεσφίγχθησαν. Ἐπειδὴ οἱ κύνες θὰ παγώσωσιν, ἂν μένωσι δεμένοι ἐπὶ τῶν πάγων, καὶ δὲν ἐξασκοῦνται κινούμενοι, θὰ ἀφήσωμεν αὐτοὺς ἐλευθέρους μ.μ. καὶ θὰ δοκιμάσωμεν, ἂν εἶναι δυνατὸν νὰ τοὺς ἔχωμεν πάντοτε λελυμένους. Μόλις ἀπελύσαμεν αὐτοὺς καὶ ἀμέσως ἤρχισαν τὴν μάχην· τινὲς τούτων ἀνεχώρησαν ἐκ τοῦ πεδίου αὐτῆς χωλαίνοντες, κατεσχισμένοι καὶ τετραυματισμένοι· ἀλλ' ἡ χαρὰ ἐπὶ τῇ ἀπελευθερώσει των ἦτο μεγάλη. Ἔτρεχον, ἐπήδων καὶ ἐκυλίοντο ἐν τῇ χιόνι.—Ἀκτινοβολεῖ τὸ βόρειον σέλας κατὰ τὴν νύκτα.

Σάββατον, ὀκτωβρίου 8.—Ψῦχος μὲ τὸν αὐτὸν βόρειον ἄνεμον, ὃν εἴχομεν κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας. Φοβοῦμαι ὅτι παρασυρόμεθα πρὸς νότον. Πρὸ ὀλίγων ἔτι ἡμερῶν κατὰ τὰς καταμετρήσεις ἡμῶν ἤμεθα ὑπὸ τὴν 78°, 47′ βορ. πλάτους, καὶ ἐντὸς τῆς ἑβδομάδος κατήλθομεν 16 ἔτι λεπτὰ νοτιώτερον. Εἶναι πάρα πολύ! Ἀλλὰ θὰ χωρήσωμεν καὶ πάλιν πρὸς βορρᾶν. Ἀπομακρυνόμεθα τώρα ἀπὸ τῆς πατρίδος ἡμῶν, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ θὰ ἀρχίσωμεν πλησιάζοντες πρὸς αὐτήν.

Ὁποίαν καλλονὴν ἔχουσιν αἱ μαγικαὶ καὶ λάμπουσαι ἑσπέραι τῶν χωρῶν τούτων! Ὁ ἀποχωρήσας ἥλιος κατέλιπεν ἴχνη μελαγχολικῆς λάμψεως. Ἡ πάντα χῶρον πληροῦσα ἐνταῦθα μουσικὴ τῆς φύσεως ἀγγέλλει, ὅτι ἡ καλλονὴ

αὕτη θὰ σκορπίζηται ἐπὶ ἡμέρας, ἐπὶ ἑβδομάδας, ἐπὶ ἔτη ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τούτου κόσμου. Διατί;

Ἡ δύσις τοῦ ἡλίου ἐπιφέρει μελαγχολίαν πάντοτε καὶ ἐν αὐτῇ ἔτι τῇ πατρίδι ἡμῶν. Ἡ ἰδέα αὕτη καθιστᾷ τὴν ἄποψιν ταύτην πολυτιμοτέραν ἐν ταὐτῷ καὶ θλιβερωτέραν. Φλέγουσα ἐρυθρότης πρὸς δυσμὰς ἀντιθέτως πρὸς τὴν κατάλευκον καὶ παγερὰν χιόνα. . . . . Καὶ νὰ σκεφθῇ τις ὅτι πᾶσα ἡ περὶ ἡμᾶς ἄποψις εἶναι θάλασσα, δεσμευμένη μὲ δεσμά, μὲ θάνατον, καὶ ὅτι μετ' οὐ πολὺ θὰ μᾶς καταλίπῃ καὶ ὁ ἥλιος καὶ θὰ μείνωμεν ἐν τῷ σκότει μόνοι, κατάμονοι! . . .

Κυριακή, ὀκτωβρίου 8. — Ὁ καιρὸς καλός. Ἐξεδράμομεν σήμερον μὲ χιονοπέδιλα ἐπὶ τῶν πάγων συνοδευόμενοι ὑφ' ὅλης τῆς ἀγέλης τῶν κυνῶν ἡμῶν. Ἡ πορεία ἡμῶν ἀνεκόπτετο ὑπὸ τῶν ὑδάτων τῶν ἐπὶ τῆς ὁμαλῆς ἐπιφανείας τῶν πάγων εὑρισκομένων. Ἐκάθησα ἐπὶ μεμακρυσμένου χιονώδους λοφίσκου. Τὸ βλέμμα μου ἐπλανᾶτο ἐπὶ τῶν ἀχανῶν τῆς χιόνος πεδίων, τῶν ἐρήμων καὶ ἀτελευτήτων, ἔνθα μόνον χιόνας καὶ πάγους διέκρινον.

Αἱ καταμετρήσεις ἡμῶν σήμερον μᾶς κατέπληξαν δυσαρέστως. Εἴμεθα εἰς τὴν 78°, 35' βορ. πλάτους. Ἀλλ' ἡ ἐξήγησις εἶναι ἁπλουστάτη, ἂν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν τοὺς βορείους

καὶ βορειοδυτικοὺς ἀνέμους τοὺς ἐπικρατοῦντας ἐσχάτως καὶ τὰ ἀκρυστάλλωτα ὕδατα πρὸς νότον, οὐ μακρὰν ἡμῶν. Ὅταν καὶ ταῦτα ἀποκρυσταλλωθῶσι, θὰ χωρήσωμεν τότε πρὸς Β. Τοῦτο εἶναι ἀναντίρρητον· οὐχ ἧττον ἡ κατάστασις αὕτη δὲν εἶναι εὐάρεστος. Παρηγοροῦμαι μόνον, ὅτι παρεσύρθημεν κατά τι καὶ πρὸς Α.

Δευτέρα, ὀκτωβρίου 9.—Ἤμην πολὺ ἀνήσυχος κατά τε τὴν νύκτα καὶ σήμερον. Ἐνῷ κατεμέτρων τὴν πρωΐαν τὰ ὕδατα, ἐξάγων ἰλὺν ἐκ τοῦ πυθμένος, παρετήρησα ὅτι ἡ βολὶς ἐσταμάτησεν εἰς βάθος ὀλιγώτερον τῶν 80 ὀργυιῶν, ὅπερ ἐδήλου, ὅτι παρεσύρθημεν πρὸς Ν. εἰς ὕδατα ἀβαθέστερα. Ἀφῆκα ἐπί τινας στιγμὰς τὴν βολίδα εἰς τὸν πυθμένα καὶ εἶδον ὅτι οἱ πάγοι τώρα εἶχον βόρειον διεύθυνσιν. Τοῦτο ἦτο μικρὰ παρηγορία.

Ἐνῷ μ. μ. ἐκαθήμεθα ἐν τῷ πλοίῳ φλυαροῦντες ἠκούσαμεν ὑπόκωφον κρότον, τὸ δὲ πλοῖον ἤρξατο κλονιζόμενον. Ἦτο ἡ πρώτη τῶν πάγων πίεσις. Πάντες ἀνήλθομεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Τὸ „Φραμ„ ἀντεῖχεν ἀρκετὰ καλά. Ἐνῷ οἱ πάγοι τὸ ἐπίεζον σταθερῶς, τοῦτο ἐλαφρὰ ἐλαφρὰ ἀνυψοῦτο. Αἱ πιέσεις αὗται ἐξηκολούθουν καθ' ὅλην τὴν μεταμεσημβρίαν, ἐνίοτε δ' ἦσαν τόσον ἰσχυραί, ὥστε ἀνύψουν αὐτὸ κατά τινας πόδας πρὸς τὰ ἄνω· ἀλλ' ἐπὶ πολὺ δὲν ἠδύναντο νὰ τὸ ὑποβαστάζωσι, τότε δὲ τὸ

"Φρὰμ„ κατήρχετο καταθραῦον τοὺς ὑπ' αὐτὸ πάγους. Περὶ τὴν ἑσπέραν οἱ πάγοι ἐχαλαρώθησαν, τὸ δὲ σκάφος κατῆλθεν ἐν καλῇ θέσει εἰς ἀνοικτὰ ὕδατα· ἐσπεύσαμεν τότε νὰ προσδέσωμεν αὐτὸ παρὰ τὸ παλαιὸν ὕψωμα τῶν πάγων.

Τρίτη, ὀκτωβρίου 10. — Οἱ πάγοι ἐξακολουθοῦσι συνταρασσόμενοι.

Τετάρτη, ὀκτωβρίου 11. — Σήμερον μ. μ. εἴχομεν κακὴν εἴδησιν. Ὁ Ἰὼβ ἀπέθανε καταξεσχισθεὶς ὑπὸ τῶν ἄλλων κυνῶν. Εἶναι θηρία, τέρατα αὐτοὶ οἱ κύνες! Ἡμέρα δὲν παρέρχεται ἄνευ μάχης. Διαρκούσης τῆς ἡμέρας, εἷς ἐξ ἡμῶν εἶναι πάντοτε πλησίον των πρὸς παρακώλυσιν τῶν συμπλοκῶν, ἀλλὰ τὴν νύκτα θὰ σχίσωσιν ἢ θὰ δαγκάσωσι τινὰ τῶν συντρόφων των. Ὁ πτωχὸς Βαραββᾶς ἐμποιεῖ οἶκτον εἰς τὸν βλέποντα αὐτόν· μένει ἐπὶ τοῦ πλοίου μὴ τολμῶν νὰ ἐξέλθῃ ἐπὶ τῶν πάγων· γνωρίζει, ὅτι οἱ λοιποὶ θὰ ἐπιτεθῶσι κατ' αὐτοῦ. Οὔτε ἴχνος ἱπποτισμοῦ ἔχουσιν οἱ κατηραμένοι· ἐν καιρῷ μάχης βλέπει τις ὅλην αὐτὴν τὴν συμμορίαν ἐπιτιθεμένην ἀγρίως κατὰ τοῦ ἡττημένου. Ἀλλὰ μὴ δὲν εἶναι ὁ συνήθης φυσικὸς νόμος, καθ' ὃν ὁ ἰσχυρὸς καὶ οὐχὶ ὁ ἀσθενὴς προστατεύεται ;

Οἱ πάγοι συνταράσσονται, ἔχομεν δὲ καὶ πάλιν σήμερον ἐλαφρὰν πίεσιν. Ἄρχονται μὲ ἐλαφρὸν τριγμὸν καὶ γογγυσμόν, γινόμενον βαθμηδὸν σφοδρότερον καὶ ἠχηρότερον. Καὶ ὁτὲ μὲν

ὁμοιάζει μὲ θρηνώδη τόνον, ὁτὲ δὲ μὲ βρυχηθμόν, ἐνῷ τὸ σκάφος ἀνατινάσσεται ἐλαφρῶς. Ὁ κρότος σταθερῶς ἐπιτείνεται, ὑποτρέμει δὲ καὶ σείεται ὅλον τὸ σκάφος καὶ ἀνυψοῦται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μὲν ἀκανονίστως, ἐνίοτε δὲ καὶ ὁμαλῶς. Ἀκούομεν δὲ μετ' εὐχαριστήσεως τὸν περίεργον τοῦτον τῶν πάγων κρότον, πεποιθότες εἰς τὴν στερεότητα τοῦ πλοίου. Πᾶν ἄλλο πλοῖον θὰ κατεθραύετο ἐνταῦθα.

Οἱ πάγοι τρίζουσι θορυβωδῶς ἐπὶ τῶν πλευρῶν αὐτοῦ, οἱ σωροὶ τῶν τεθραυσμένων ὄγκων ὑποχωροῦσιν ὑπὸ τὸ βαρὺ καὶ ἄτρωτον σκάφος καὶ εὑρισκόμεθα ὡς ἐν κοίτῃ. Μετ' οὐ πολὺ ὁ θόρυβος ἄρχεται σβεννύμενος πρὸς τὰ κάτω, τὸ δὲ πλοῖον κατέρχεται πάλιν εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ θέσιν, ἠρεμία δὲ καὶ σιγὴ ἐπικρατεῖ, ὡς καὶ πρότερον. Πολλαχοῦ περὶ ἡμᾶς οἱ πάγοι ἐσχημάτισαν σωροὺς πρὸς τὰ ἄνω, ἀνελθόντας ἐνιαχοῦ εἰς ἀρκετὸν ὕψος. Περὶ τὴν ἑσπέραν οἱ πάγοι ἐχαλαρώθησαν, εὑρισκόμεθα δὲ ἐν εὐρείᾳ καὶ ἀνοικτῇ λεκάνῃ.

Πέμπτη, ὀκτωβρίου 12.— Τὴν πρωΐαν τό τε πλοῖον καὶ τὸ παρ' ἡμᾶς κρυσταλλωτὸν ὕψωμα εὑρηνται ἐν εὐρείᾳ ἀνοικτῇ αὔλακι, ἐκτεινομένῃ πολὺ πρὸς Β. Πέραν αὐτῆς ἡ ἀτμόσφαιρα κατὰ τὸν ὁρίζοντα φαίνεται σκιερὰ καὶ κυανῆ. Ἐφ' ὅσον δυνάμεθα διὰ τῶν διόπτρων νὰ διακρίνωμεν ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τοῦ ἱστοῦ, δὲν φαίνεται τὸ τέρμα

τῆς ἀκρυσταλλώτου ταύτης αὔλακος, ἐξαιρέσει ὄγκων πάγου τῇδε κἀκεῖσε ἐν αὐτῇ ἐσπαρμένων.

Ἀγνοῶ, ἂν πρέπει νὰ προπαρασκευασθῶμεν ὅπως ἀποπλεύσωμεν· ἀλλὰ πρὸ πολλοῦ ἤδη ἕνεκα τοῦ χειμῶνος ἡ μηχανὴ εἶναι ! λελυμένη, ἀπαιτεῖται δὲ ἀρκετὸς χρόνος, ὅπως παρασκευάσωμεν αὐτήν. Θὰ εἶναι ἴσως προτιμότερον νὰ περιμένωμεν. Αἴθριος καιρὸς μὲ ἥλιον. Ὡραία χειμερινὴ ἡμέρα, ἀλλὰ ὁ αὐτὸς βόρειος ἄνεμος. Κατεμετρήσαμεν τὰ ὕδατα καὶ εὕρομεν 50 ὀργυιάς. Παρασυρόμεθα βραδέως πρὸς νότον. Περὶ τὴν ἑσπέραν συμπυκνοῦνται οἱ πάγοι στερεώτερον καὶ πιέζουσιν, ἀλλὰ τὸ „Φραμ" ἀντέχει.

Μετὰ μεσημβρίαν ἠλίευσα εἰς βάθος 27 ὀργυιῶν μὲ τὸ δίκτυον τοῦ Murray(1) καὶ ἀνέσυρα δι' αὐτοῦ πλεῖστα ὀστρακοδέρματα καὶ μικρούς τινας πολικοὺς σκώληκας (spadella) νηχομένους ἀνὰ τὰ ὕδατα ἐκεῖνα. Ἀλλ' ἡ ἁλιεία ἐνταῦθα εἶναι δυσχερεστάτη. Μόλις εὑρίσκετε μικρὸν ἄνοιγμα, δι' οὗ νὰ καταβιβάσητε τὸ δίκτυόν σας, καὶ ἰδοὺ αὐτὸ ἄρχεται κλειόμενον ὑπὸ τῶν πάγων· τότε δὲ ἀνασύρετε τὸ δίκτυόν σας ὡς τάχιστα, ἵνα

(1) Διὰ τοῦ δικτύου τούτου ῥιπτομένου ἀπὸ τῆς λέμβου ἢ ἀπὸ τοῦ πλοίου ἁλιεύονται διάφοροι φυτικοὶ καὶ ζωϊκοὶ ὀργανισμοὶ ἀπὸ τοῦ πυθμένος. Ἐχρησιμοποιοῦμεν αὐτὸ συχνάκις κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐπὶ τῶν πάγων διαμονῆς ἡμῶν, βυθίζοντες αὐτὸ ὑπὸ τοὺς πάγους, εἴχομεν δὲ πολλάκις ἄφθονον λείαν.

μὴ τὸ ἀπολέσητε. Κατὰ τὰ ἀνοίγματα ταῦτα διαβλέπετε πολὺν φωσφορισμόν.

Παρασκευή, ὀκτωβρίου 13. — Οἱ περὶ ἡμᾶς πάγοι πιέζουσι καὶ συνταράσσονται μετὰ κρότου ὁμοίου μὲ βροντάς. Ἀνυψοῦνται ὁλονὲν καὶ ἀποτελοῦσι σωροὺς δίκην τοίχων, αἱ δὲ κορυφαὶ αὐτῶν ἐπὶ τοσοῦτον μετεωρίζονται, ὥστε πλησιάζουν νὰ φθάσωσι τὸν ἐξαρτισμὸν τοῦ «Φράμ». Νομίζει τις ὅτι καταβάλλουσι πᾶσαν προσπάθειαν νὰ καταθρυμματίσωσι τὸ σκάφος ἡμῶν. Ἀλλ' ἡμεριμνοῦμεν, καὶ οὐδ' ἀνερχόμεθα κἂν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἵνα ἴδωμεν τὴν φοβερὰν ταύτην συντάραξιν αὐτῶν, ἀλλὰ φλυαροῦμεν καὶ γελῶμεν, ὡς συνήθως, ἐν τῇ αἰθούσῃ.

Τὴν τελευταίαν νύκτα ἡ πίεσις ἦτο σφοδροτάτη ἰδίως περὶ τὸ ὕψωμα τοῦ πάγου, ἔνθα εἴχομεν τοὺς κύνας. Οἱ πάγοι ἀνυψώθησαν ὑπεράνω τοῦ ὑψώματος, καὶ καταπεσόντες ἐθραύσθησαν ἐπ' αὐτοῦ. Κατέστρεψαν ὁλοτελῶς πηγήν, ἐξ ἧς μέχρι τοῦ νῦν ἠντλοῦμεν πόσιμον ὕδωρ, πληρώσαντες αὐτὴν μὲ ἁλμυρὰ ὕδατα· πρὸς δέ, καταπεσόντες ἐπὶ τῆς πρυμναίας ἀγκύρας ἡμῶν, ἣν εἴχομεν ἐπὶ τῶν πάγων, ἀπεχώρισαν τοῦ κρατοῦντος αὐτὴν χαλυβδίνου καλωδίου, ὅπερ ἠναγκάσθημεν νὰ κόψωμεν. Πρὶν ἢ ἔλθῃ ὁ κίνδυνος οὗτος, εἴχομεν ἀποσύρει ἐκεῖθεν τοὺς κύνας. Τὸ ἐκ τῶν πάγων ὕψωμα διερράγη χωρισθὲν εἰς δύο.

Τὴν πρωΐαν ταύτην οἱ πάγοι ἔλαμπον φωτιζόμενοι ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου. Οἱ περὶ ἡμᾶς σωροὶ ὡμοίαζον μὲ ὑψηλὰ καὶ ἀπότομα ἐρύματα. Ἐκ τῆς σφοδρᾶς πιέσεως τῆς χθὲς ἀπηλλάγημεν ἀπολέσαντες μίαν ἄγκυραν, τεμάχιον καλωδίου, ὀλίγην ξυλείαν καὶ τμῆμα σαμογετικοῦ ἑλκήθρου. Πάντα δὲ ταῦτα θὰ ἐσώζοντο, ἂν ἐγκαίρως ἐλαμβάνετο πρόνοια. Ἀλλ' οἱ τοῦ πληρώματος εἰσὶ τόσον ἀδιάφοροι, ὥστε οὐδὲ κινοῦνται νὰ ἴδωσι τί συμβαίνει καὶ ὅταν ἀκόμη βροντῶσιν οἱ πάγοι ὡς κεραυνοί. Γνωρίζουσιν ὅτι τὸ πλοῖον ἀντέχει καὶ ὅτι οὐδεμίαν βλάβην δύνανται νὰ ἐπιφέρωσιν εἰς αὐτὸ οἱ πάγοι, ὅσον καὶ ἂν συνταραχθῶσιν.

Τὴν πρωΐαν οἱ πάγοι ἐχαλαρώθησαν καὶ ἤμεθα πάλιν ἐν εὐρείᾳ ἀκρυστάλλῳ αὔλακι, ὡς καὶ προχθές. Καὶ σήμερον ἡ αὔλαξ αὕτη ἐξετείνετο πολὺ πρὸς βορρᾶν, ἔνθα ὁ ὁρίζων εἶχε τὸ αὐτὸ σκιερὸν χρῶμα, δεικνύων ἀνοικτὴν θάλασσαν. Ἔδωκα ἤδη διαταγὰς νὰ τοποθετήσωσι τὴν μηχανήν· μοὶ εἶπον, ὅτι ἀπῃτοῦντο πρὸς τοῦτο δύο ἡμέραι. Ὦ! πρέπει νὰ χωρήσωμεν πρὸς Β. καὶ νὰ ἴδωμεν τί συμβαίνει ἐκεῖ ἄνω. Μὴ εἶναι ξηρά; . . . .

Ἐπὶ πολὺ ἐσυντροφεύσαμεν τὸ καταθραυσθὲν ἤδη ὕψωμα τῶν πάγων· σήμερον δὲ μετὰ τὸ γεῦμα μετεκινήσαμεν τὸ "Φρὰμ,, πρὸς τὰ ὀπίσω διότι τὸ ὕψωμα λαθίστατο ἀπειλητικώτερον. Περὶ

τὴν ἑσπέραν ἡ πίεσις ἦτο σφοδροτάτη, ἰδίως περὶ τὰ λείψανα τοῦ παλαιοῦ μας ὑψώματος· φρονῶ, ὅτι πρέπει νὰ συγχαρῶμεν ἑαυτούς, διότι κατελίπομεν τὴν θέσιν ἐκείνην. Εἶναι ἀναμφήριστον, ὅτι αἱ πιέσεις τῶν πάγων συνδέονται κανονικώτατα, ἢ καὶ προέρχονται ἴσως ἐκ τῶν κυμάνσεων τῆς πλημμυρίδος· γίνονται δὲ κανονικῶς. Οἱ πάγοι δὶς χαλαροῦνται καὶ δὶς συμπυκνοῦνται κατὰ τὸ ἡμερονύκτιον. Ἡ πίεσις ἐγένετο κατὰ τὴν 4, 5 καὶ 6 πρωϊνὴν ὥραν, ἀκριβῶς δὲ κατὰ τὰς αὐτὰς ὥρας ἐγένετο καὶ μετὰ μεσημβρίαν, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἐπί τινα χρόνον εὑρισκόμεθα ἐν ἀνοικτῷ ὕδατι. Ἡ νῦν γενομένη σφοδρὰ πίεσις ὀφείλεται πιθανῶς εἰς τὴν παλίρροιαν· εἴχομεν νέαν σελήνην κατὰ τὴν 9ην τοῦ μηνός, ἥτις ἦν ἡ πρώτη τῆς πιέσεως ἡμέρα.

Ἡ θεωρία τῆς πιέσεως τῶν πάγων προερχομένη ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑπὸ τῶν κυμάνσεων τῆς πλημμυρίδος συνεζητήθη πολλάκις ὑπὸ τῶν ἐξερευνητῶν τῶν πολικῶν θαλασσῶν. Κατὰ τὴν ἐπὶ τῶν πάγων διαμονὴν τοῦ „Φράμ“ εἴχομεν καλὴν εὐκαιρίαν νὰ μελετήσωμεν τὸ φαινόμενον τοῦτο· ἐπείσθημεν δὲ ἀναντιρρήτως, ὅτι ἡ πλημμυρὶς ἐπὶ εὐρείας ἐκτάσεως ἐπιφέρει τὴν κίνησιν καὶ τὴν πίεσιν τῶν πάγων. Γίνεται δὲ ἰδίως κατὰ τὴν νέαν σελήνην ἢ τὴν πανσέληνον· κατὰ δὲ τὸ μεσολαβοῦν διάστημα ἢ δὲν ὑπάρχει ἴχνος πιέσεως, ἢ αὕτη εἶναι ἐλαχίστη.

Ἀλλ' αἱ ἐκ τῆς παλιρροίας αὗται πιέσεις δὲν ἐγίνοντο καθ ὅλον τὸν χρόνον τῆς ἐπὶ τῶν πάγων διαμονῆς ἡμῶν. Ἐσημειώσαμεν κυρίως τοιαύτας κατὰ τὸ πρῶτον φθινόπωρον, ὅτε ἤμεθα πλησίον τῆς πρὸς Β. τῆς Σιβηρίας ἀνοικτῆς θαλάσσης, καὶ κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος, ὅτε τὸ „Φραμ" ἐφέρετο πρὸς τὰς ἀνοικτὰς τοῦ Ἀτλαντικοῦ ἐκτάσεις. Ἦσαν δὲ αἱ πιέσεις αὗται ἧττον ἐπαισθηταὶ ἐν τῇ πολικῇ λεκάνῃ, ἐν ᾗ γίγνονται μᾶλλον ἀκανονίστως καὶ προέρχονται κυρίως ὑπὸ τῶν ὠθούντων τοὺς πάγους ἀνέμων. Ὅταν φαντασθῇ τις τὰ ὑπερμεγέθη ταῦτα τῶν πάγων βουνὰ πλέοντα καθ' ὡρισμένην διεύθυνσιν, ἀνακοπτόμενα δ' αἴφνης ὑπ' ἄλλων ἐξ ἀντιθέτου διευθύνσεως φερομένων, εἶναι εὔκολον νὰ ἐννοήσῃ τὴν ἐπερχομένην σφοδρότητα τῶν πιέσεων.

Τοιαύτη τις συμπλοκὴ πάγων εἶναι ἀναντιρρήτως ἐξαίσιον θέαμα. Νομίζετε ὅτι παρίστασθε εἰς ἀγῶνα τιτάνων. Ὅτε ἡ πίεσις ἄρχεται ἐπιτεινομένη σφοδρότερον, φαίνεται ὅτι δὲν ὑπάρχει τμῆμα ἄπειστον καθ' ὅλην τῆς ἐπιφανείας τὴν ἔκτασιν. Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ἀκούετε ἦχον παρεμφερῆ μὲ βροντὴν ἢ ὑποχθόνιον κρότον σεισμοῦ ἐκ μακρᾶς ἀποστάσεως· εἶτα αἰσθάνεσθε αὐτὸν ὁλονὲν προσεγγίζοντα. Ὁ τέως σιγηλὸς οὗτος τῶν πάγων κόσμος ἐπαναλαμβάνει τὸν κρότον τοῦτον δίκην βροντῶν. Οἱ τῆς φύσεως γίγαντες ἐξεγείρονται καὶ παρασκευάζον-

ται διὰ τὴν μάχην. Οἱ πάγοι ῥήγνυνται πανταχόθεν κύκλῳ ὑμῶν καὶ ἄρχονται σχηματίζοντες σωροὺς πρὸς τὰ ἄνω, καταλαμβάνεσθε δ' αἰφνης ἐν τῷ μέσῳ τῆς πάλης ταύτης.

Μηκυθμοὶ ἄγριοι περὶ ὑμᾶς καὶ κρότοι κεραυνῶν· αἰσθάνεσθε τὸ ἔδαφος τῶν πάγων σειόμενον καὶ ἀκούετε βροντὰς ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν. Οὐδαμοῦ ἁπαντᾷ σχετική τις ἠρεμία. Ὑπὸ τὸ ἀμυδρὸν φῶς διακρίνετε αὐτοὺς ἀνυψουμένους καὶ συσσωρευομένους εἰς λοφίσκους ὁλονὲν πλησιέστερον ὑμῶν, λοφίσκους 10, 12, 15 ποδῶν, θραυομένους καὶ φερομένους τοὺς μὲν ἐπὶ τῶν δὲ μὲ τὴν ἐλαφρότητα πτερῶν. Εἶναι ἤδη πολὺ πλησίον ὑμῶν καὶ ἀναπηδᾶτε, ἵνα διασωθῆτε· ἀλλ' οἱ πάγοι διαρρήγνυνται πρὸ τῶν ποδῶν σας· μαῦρον διανοίγεται βάραθρον, ἐνῷ τὸ ὕδωρ καταρρέει παταγωδῶς.

Στρέφεσθε ἀλλαχοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ διὰ τοῦ σκότους διακρίνετε νέαν κινουμένην ὄγκων σειρὰν ἐφορμῶσαν καθ' ὑμῶν. Δοκιμάζετε νὰ στραφῆτε ἀλλαχοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ τὸ αὐτό. Τὰ πάντα μαίνονται καὶ βροντῶσι περὶ ὑμᾶς ὡς γιγάντιοι καταρράκται μετ' ἐκρήξεως δίκην ἐκπυρσοκροτήσεων τηλεβολοστοιχίας· ὁ σωρός, ἐφ' οὗ ἵστασθε βαθμηδὸν ταπεινοῦται, ἄφθονον δὲ ὕδωρ ἀναβλύζει ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν. Οὐδεμία ἄλλη ἐλπὶς ἢ ν' ἀναρριχηθῆτε ἐπι τοῦ κυλιομένου ὄγκου, ὅπως φθάσητε εἰς τὴν ἄλλην αὐτοῦ πλευ-

ράν. Ἀλλ' ἤδη ἡ ταραχὴ αὕτη τῶν στοιχείων ἄρχεται ἐλαττουμένη. Οἱ κρότοι παρέρχονται, ἀπομακρυνόμενοι δὲ σβέννυνται ἐν μεμακρυσμένῃ ἀποστάσει.

Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἐπιτελεῖται ἐνταῦθα ἐπὶ μῆνας, ἐπὶ ἔτη. Οἱ πάγοι ῥήγνυνται καὶ συσσωρεύονται εἰς λοφίσκους ἐπεκτεινομένους πρὸς πᾶσαν διεύθυνσιν. Ἂν ἠδύνατό τις, ὑψηλὰ ἀπὸ τοῦ αἰθέρος, νὰ ῥίψῃ βλέμμα ἐπὶ τῶν κρυσταλλωτῶν τούτων πεδίων, θὰ ἔβλεπεν αὐτὰ τετμημένα δικτύου δίκην. Καὶ ἐκ πρώτης μὲν ὄψεως τὰ ὑψώματα ταῦτα φαίνονται ἐσπαρμένα καθ' ὅλας τὰς δυνατὰς διευθύνσεις, ἀλλ' ἐγγύτερον ἐξετάσας αὐτά, ἀνεκάλυψα, ὅτι ἔχουσιν ὡρισμένην διεύθυνσιν, ἰδίως δ' ὑπόκεινται εἰς τὸ νὰ διατρέχωσι κατ' εὐθείας γωνίας τὴν διεύθυνσιν τῆς παραγαγούσης αὐτὰ πιέσεως.

Εἰς περιγραφὰς ἐξερευνητῶν τοῦ πόλου ἀναγινώσκει τις, ὅτι τὰ ὑψώματα ταῦτα ἀνέρχονται εἰς ὕψος 50 ποδῶν. Ταῦτα, κατ' ἐμέ, εἶναι μῦθοι. Οἱ συγγραφεῖς τῶν τοιούτων φαντασιωδῶν περιγραφῶν δὲν θὰ ἔλαβον τὸν κόπον νὰ μετρήσωσιν αὐτά. Καθ' ἅπασαν τὴν ἐπὶ τῶν πάγων διαμονὴν ἡμῶν καὶ κατὰ τὰς πρὸς Β. ἐκδρομάς μου, ἅπαξ μόνον εἶδον ὕψωμα ὑπὲρ τοὺς 23 πόδας. Δὲν εἶχον δυστυχῶς καιρὸν νὰ τὸ καταμετρήσω, δύναμαι ὅμως μετὰ βεβαιότητος νὰ εἴπω, ὅτι ἦτο χαμηλότερον τῶν 30 ποδῶν.

Πάντα δὲ τὰ λοιπά, ὅσα κατεμέτρησα, εἶχον ὕψος 10—23 ποδῶν.

Σάββατον ὀκτωβρίου 14. — Σήμερον ἐθέσαμεν τὸ πηδάλιον. Ἡ μηχανὴ εἶναι ἑτοίμη καὶ ἑτοιμαζόμεθα νὰ πλεύσωμεν πρὸς Β., ἂν οἱ πάγοι ἀνοίξωσι τὴν πρωΐαν. Ἡ χαλάρωσις καὶ ἡ συμπύκνωσις τῶν πάγων γίνεται κανονικῶς δὶς τῆς ἡμέρας, ὥστε δυνάμεθα νὰ ὑπολογίσωμεν ἐκ τῶν προτέρων. Σήμερον εἴχομεν τὴν αὐτὴν ἀνοικτὴν αὔλακα πρὸς Β. πέραν δ' αὐτῆς ἀνοικτὴν θάλασσαν, ἐφ' ὅσον ἐξικνεῖτο τὸ βλέμμα ἡμῶν.

Κατὰ τὴν ἑσπέραν ἡ πίεσις ἦτο λίαν σφοδρά, οἱ σωροὶ τῶν πάγων συνεθλίβησαν ἀριστερὰ κατὰ τοῦ «Φράμ» καὶ ἅπαξ ἢ δὶς θὰ κατέπιπτον ἐπὶ τῆς πρώρας αὐτοῦ. Ἀλλ' οἱ πάγοι διερράγησαν κάτωθεν, ἐκυλίσθησαν δ' οἱ σωροὶ πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ διῆλθον ὑπὸ τὸ σκάφος. Δὲν εἶναι καὶ πολὺ συμπαγεῖς, ὥστε νὰ ἐπιφέρωσι βλάβην, ἀλλ' ἡ ἰσχὺς αὐτῶν εἶναι φοβερά. Ἀλλεπάλληλοι καὶ ἀδιαλείπτως ἐπέρχονται κατὰ τοῦ «Φράμ» φαίνονται ἀκαταμάχητοι, βραδέως ὅμως ἀλλ' ἀσφαλῶς καταθραύονται κατὰ τῶν πλευρῶν τοῦ σκάφους. Ἡ πίεσις ἐσταμάτησεν. Αἴθριος νύξ, λάμποντες ἀστέρες καὶ φλογερὸν βόρειον σέλας.

Μόλις ἔπεσα εἰς τὴν κλίνην μου, ὅτε ἤκουσα τοὺς κύνας ὑλακτοῦντας ἔξω ἐπὶ τῶν πάγων θορυβωδέστερον τοῦ συνήθους. Ἐφώναξα πρὸς

τοὺς ἐν τῇ αἰθούσῃ, ὅτι πρέπει νὰ ἐξέλθῃ τις ἔξω ἵνα ἴδῃ, διατί ὑλακτοῦσιν οἱ κύνες. Ἐξελθὼν ὁ Χάνσεν, ἐπανῆλθεν αὐθωρεὶ λέγων, ὅτι τῷ ἐφάνη νὰ εἶδε ὀγκώδές τι ζῶον κινούμενον ἐν τῷ σκότει. «Πήγαινε λοιπὸν καὶ πυροβόλησέ το.» Ἐξῆλθε καὶ πάλιν συνοδευόμενος καὶ ὑπό τινων ἄλλων. Εἷς πυροβολισμὸς ἠκούσθη ἀπὸ τοῦ καταστρώματος ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς μου, εἶτα δεύτερος, ἐπηκολούθησαν δὲ καὶ ἄλλοι ἓν ὅλῳ ἐννέα. Ὁ Τζόανσεν καὶ ὁ Χένριξεν ἦλθον κάτω, ὅπως λάβωσι πυριτιδοβολάς, μοὶ εἶπον δέ, ὅτι τὸ ζῶον πληγωθὲν ὠρύετο φοβερά, τοῖς ἐφάνη δὲ νὰ διέκρινον διὰ τοῦ σκότους λευκόφαιόν τινα ὄγκον κινούμενον μεταξὺ τῶν κυνῶν.

Ἐξῆλθον ἤδη τέσσαρες ἔξω εἰς τοὺς πάγους πρὸς καταδίωξιν αὐτοῦ, οὐχὶ δὲ μακρὰν τοῦ πλοίου εὗρον νεκρὰν ἄρκτον φέρουσαν δύο πληγάς. Ἦτο νεαρά. Ἡ ἄλλη, ἡ γηραιά, θὰ ἦτο ἴσως ἐκεῖ πλησίον, διότι οἱ κύνες ἐξηκολούθουν νὰ ὑλακτῶσι θορυβωδῶς. Ὅλοι δὲ τώρα ἔλεγον μετὰ βεβαιότητος, ὅτι εἶχον ἰδεῖ δύο ὁμοῦ, ὅτι δὲ καὶ ἡ ἄλλη ἐπίσης θὰ ἦτο βαρέως πληγωμένη. Ὁ Τζόανσεν καὶ ὁ Χένριξεν ἤκουσαν αὐτὴν ἐξ ἀποστάσεως γογγύζουσαν, ὅτε βραδύτερον ἐξῆλθον εἰς τοὺς πάγους πρὸς ἀναζήτησιν μαχαίρας, ἣν εἶχον ἐγκαταλίπει ἐκεῖ παρὰ τὴν νεκρὰν ἄρκτον· αὕτη ἐσύρθη ἐπὶ τοῦ πλοίου, ἔνθα ἐξε-

δάρη ἀμέσως, πρὶν ἢ ἀποσκληρυνθῇ ὑπὸ τοῦ παγετοῦ.

Κυριακή, ὀκτωβρίου 15.—Οἱ πάγοι παραδόξως δὲν ἐχαλαρώθησαν τὴν νύκτα μετὰ τὴν σφοδρὰν πίεσιν, καὶ τὴν πρωΐαν ἔτι οὐδαμοῦ ἐφαίνετο σημεῖόν τι χαλαρώσεως τώρα, ὅτε ἤμεθα ἕτοιμοι πρὸς ἀπόπλουν. Ἐλαφρά τινα σημεῖα ἐφάνησαν βραδύτερον καὶ ἔδωκα διαταγὰς νὰ εἶναι τὸ πλοῖον ἕτοιμον ὑπ' ἀτμόν. Τούτου δὲ γενομένου, ἐξῆλθον ἐπὶ τῶν πάγων πρὸς ἀναζήτησιν τῶν ἰχνῶν τοῦ κυνηγίου τῆς νυκτός. Εὗρον τὰ ἴχνη οὐ μόνον τῆς φονευθείσης ἄρκτου καὶ ἑτέρας μεγαλητέρας, ἥτις θὰ ἦτο ἡ μήτηρ, ἀλλὰ καὶ τρίτης βαρέως πληγωμένης, διότι τὰ ἴχνη ἐδείκνυον, ὅτι ἐνιαχοῦ ἐσύρετο ἐπὶ τῶν ὀπισθίων αὐτῆς καταλιποῦσα ἄφθονον αἷμα.

Παρακολουθήσας ἐπί τινα χρόνον τὰ ἴχνη αὐτῆς, ἐσκέφθην ὅτι, ἐκτὸς τῶν πυγμῶν μου, οὐδὲν ἄλλο ὅπλον ἔφερον, ὅπως ἀποτελειώσω τὸ ζῷον· διὸ ἐπανῆλθον εἰς τὸ πλοῖον, ὅπως λάβω τὸ ὅπλον μου καί τινας συντρόφους ἵνα μεταφέρωμεν τὸ θήραμα εἰς τὸ πλοῖον. Ἤλπιζον δ' ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ θὰ ἐχαλαροῦντο οἱ πάγοι, ὥστε προχωρῶν πρὸς Β. θὰ συνήντων καὶ τὸ «Φράμ», ἂν ἤθελε κινηθῇ ἐν τῇ αὐλακι. Ἀλλὰ ποῦ τοιαύτη τύχη! Ὑποδέσας ὅθεν τὰ χιονοπέδιλά μου ἐκίνησα πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ θηράματος μετὰ δύο κυνῶν καὶ δύο ἐκ τῶν συντρόφων μου.

Προχωρήσαντες ὀλίγον ἐφθάσαμεν εἰς τὴν θέσιν, ἔνθα τὸ ζῶον διῆλθε τὴν νύκτα. Πτωχὸν ζῶον! ὁποίαν ἀγωνιώδη νύκτα διῆλθεν ἐκεῖ! Ἐνταῦθα εἴδομεν καὶ τὰ ἴχνη τῆς μητρός του. Φαντάζομαι αὐτὴν τραυματισμένην καὶ ἐπαγρυπνοῦσαν ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τέκνου της. Μετ' οὐ πολὺ τὴν ἐφθάσαμεν καὶ εἴδομεν αὐτὴν συρομένην ἐπὶ τῶν πάγων. Οὐδὲν ἄλλο μέσον σωτηρίας ἔχουσα, ἐρρίφθη ἐντὸς ἀνοίγματος ὕδατος, ἐβυθίζετο εἰς αὐτὸ καὶ ἀνέδυεν.

Ἐνῷ παρεσκευάζομεν βρόχον, ὅπως τὴν συλλάβωμεν, οἱ κύνες ὥρμησαν πρὸς τὸ ἄνοιγμα τόσον παραφόρως, ὥστε μόλις ἠδυνάμεθα νὰ κρατήσωμεν αὐτοὺς τοῦ νὰ πηδήσωσιν εἰς αὐτό. Μόλις δὲ τὸ ζῶον ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ ὕδατος, εἷς τῶν ποδῶν αὐτοῦ συνελήφθη ἐν τῷ βρόχῳ καὶ μία σφαῖρα ἐφυτεύθη εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Ἐνῷ δὲ οἱ ἄλλοι ἔσυρον αὐτὸ πρὸς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησα ἐγὼ τὰ ἴχνη τῆς τρίτης ἄρκτου ἄνευ ἐπιτυχίας.

Ἐπέστρεψα ὀπίσω διὰ νὰ ἴδω, ἂν ὑπῆρχεν ἐλπὶς νὰ κινηθῇ τὸ «Φράμ»· ἀλλ' οἱ πάγοι εἶχον τότε ἀκριβῶς συμπαγῆ, ὥστε περιεμένομεν τὴν χαλάρωσιν αὐτῶν.

Μετὰ μεσημβρίαν ἐξῆλθον καὶ πάλιν μετὰ τοῦ Χάνσεν πρὸς ἀναζήτησιν τῆς ἄρκτου. Ἐπὶ πολὺ ἀνεζητήσαμεν αὐτὴν παρακολουθοῦντες τὰ ἴχνη της, ἀλλ' ἐπελθούσης τῆς νυκτὸς ἠναγκάσθημεν νὰ ἐ-

πιστρέψωμεν. Κατὰ τὸ θηρευτικὸν τοῦτο ἐπεισόδιον ἓν μόνον μὲ ἐλύπησεν, ἡ ἐξαφάνισις δύο τῶν κυνῶν ἡμῶν, τοῦ Ναριφᾶ καὶ τοῦ Φώξ. Ἔφυγον ἴσως τρομάξαντες ἐκ τῆς αἰφνιδίου ἐμφανίσεως τῶν τριῶν ἄρκτων. Τὴν νύκτα οἱ πάγοι ἦσαν ἤρεμοι· ἐλαφρὰ πίεσις μόνον παρετηρήθη κατὰ τὴν 7ην ὥραν.

Δευτέρα, ὀκτωβρίου 16. Οἱ πάγοι συμπαγεῖς καὶ ἤρεμοι. Αἱ κατὰ τὴν μεσημβρίαν καταμετρήσεις ἔδειξαν, ὅτι εἴμεθα ὑπὸ τὴν 78ο, 5′ βορ. πλάτους. Βαίνομεν σταθερῶς πρὸς νότον. Τοῦτο εἶναι ἀποθαρρυντικόν. Οἱ δύο φυγάδες κύνες ἐπανῆλθον τὴν πρωΐαν ταύτην.

Τετάρτη, ὀκτωβρίου 18.—Ἐνῷ ὁ μετεωρολόγος Τζόανσεν ἦτο ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἐξετάζων τὰ θερμόμετρα, παρετήρησεν, ὅτι οἱ ἐν τῷ πλοίῳ δεδεμένοι κύνες ὑλάκτουν θορυβωδῶς, βλέποντες κάτω πρὸς τοὺς πάγους. Κύψας ἀπὸ τῆς πρύμνης εἶδεν ἔγγὺς παρὰ τὴν πλευρὰν τοῦ σκάφους τὰ ὀπίσθια ἄρκτου· ἔτρεξεν αὐθωρεὶ καὶ ἔλαβε πυροβόλον, τὸ δὲ ζῷον ἔπεσε βληθὲν ὑπὸ δύο σφαιρῶν.

Βραδύτερον ἐξῆλθον πρὸς περίπατον ἐπὶ τῶν πάγων. Ὁ Χάνσεν καὶ ὁ Τζόανσεν ἠσχολοῦντο εἰς μαγνητικὰς παρατηρήσεις πρὸς Ν. τοῦ πλοίου. Ὁ ἥλιος ἦτο λαμπρός. Ἱστάμην παρ' ἀνοικτὴν λεκάνην ἐξετάζων τὸν σχηματισμὸν καὶ τὴν αὔξησιν τῶν νέων πάγων, ὅτε ἤκουσα πυροβολισμὸν

ἀπὸ τοῦ πλοίου. Ἐστράφην ἀμέσως καὶ εἶδον ἄρκτον τρέχουσαν πρὸς τοὺς χιονώδεις λοφίσκους. Εἶχε πυροβολήσει ὁ Χένριξεν ἰδὼν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ καταστρώματος. Ἐπυροβόλησε καὶ δευτέραν φοράν, ἡ δὲ σφαῖρα διεπέρασε τὰ στήθη τῆς ἄρκτου. Ἠνωρθώθη ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν παλαίουσα μὲ τοὺς προσθίους κατὰ τοῦ ἀέρος. Εἶτα ἔτρεξεν ἐπὶ 30 βήματα καὶ κατέπεσεν. Ἔτρεξε τότε ὁ Χάνσεν καὶ ἐκ τοῦ σύνεγγυς διὰ τοῦ περιστρόφου τὴν ἀπετελείωσεν. Ἦτο πελώριον ζῶον, τὸ μέγιστον ἐξ ὅσων μέχρι τοῦδε ἐφονεύσαμεν.

Τὴν μεσημβρίαν ἀνῆλθον ἐπὶ τῆς σκοπιᾶς τοῦ ἱστοῦ. Ἂν καὶ ἡ ἀτμόσφαιρα ἦτο διαυγής, οὐδεμίαν ἠδυνάμην νὰ διακρίνω ξηράν. Ἡ πρὸς Β. αὐλαξ εἶχεν ἐντελῶς ἐξαφανισθῇ, τὴν νύκτα ὅμως ἐσχηματίσθη νέα πλησίον ἡμῶν. Ἐκτείνεται πρὸς Β. καὶ Ν. καὶ καλύπτεται ἤδη ὑπὸ λεπτοῦ πάγου. Ἡ πίεσις περιωρίσθη ἤδη εἰς τὰς ἄκρας τοῦ ἀνοίγματος.

Πέμπτη, ὀκτωβρίου 19.— Οἱ πάγοι ἐχαλαρώθησαν ὀλίγον τὴν νύκτα. Τὴν πρωΐαν ταύτην ἐζεύξαμεν εἰς σαμογετικὸν ἔλκηθρον ἓξ κύνας καὶ ἐδοκιμάσαμεν αὐτό, μετὰ δὲ μεσημβρίαν ἐξήταζον διὰ τοῦ μικροσκοπίου τὸ ἀναλελυμένον ὕδωρ τοῦ νεοσχηματισθέντος ἐρυθροφαίου πάγου περὶ τὰ περὶ ἡμᾶς ἀνοίγματα, ἀνεκάλυψα δὲ ὅτι τὸ χρῶμα τοῦτο προήρχετο ἐκ πληθύος μικρῶν ὀργανισμῶν, φυτικῶν ἰδίως διατόμων καὶ φυκῶν,

ὧν τινα ἀπαντῶσι μόνον κατὰ τὰς θαλάσσας ταύτας.

Σάββατον, 21 ὀκτωβρίου.— Σήμερον οἰκουρῶ ἕνεκα ρευματισμοῦ τῶν μυῶν, ὃν ἀπὸ ἡμερῶν ἔχω κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ σώματός μου, ὁ δὲ ἰατρὸς πρὸς ἐπαύξησιν μόνον τῶν πόνων μου ἔρχεται συχνὰ καὶ μοὶ κάμνει μάλαξιν. Εἶμαι ἄθυμος, ἐρωτῶ δὲ ἐμαυτόν, ἂν ἀληθῶς ἐγήρασα, οἱ δὲ μῦς μου παρέλυσαν. Μόλις περιπατῶ χωλαίνων. Ἀλλ' ἂν συμβῇ ἔκτακτόν τι καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ τρέξω τάχιστα, δὲν θὰ τρέξω ἆρά γε κάλλιον παντὸς ἄλλου; Εἰμὶ βέβαιος ὅτι θὰ δυνηθῶ. Ἐξηπλωμένος ἐπὶ τῆς κλίνης μου ἀναγινώσκω παλαιὰς ἐπιστολὰς τῶν οἰκείων καὶ φίλων μου, αἱ δὲ σκέψεις μου φέρονται εἰς τὴν προσφιλῆ Νορβηγίαν καὶ εἰς τὴν μέλλουσαν εἰς αὐτὴν ἐπάνοδόν μου. Ἀλλὰ μετὰ πόσα ἔτη; καὶ πῶς θὰ ἐπανέλθω; μὲ ἐπιτυχίαν ἢ ἀποτυχίαν;

Κατεμέτρησα ἀκολούθως τὰ ὕδατα. Εὗρον 73 ὀργυιάς. Εἴμεθα πάλιν εἰς βαθέα ὕδατα, διευθυνόμεθα δὲ πρὸς τὰ ΝΔ. Δὲν ἐννοῶ τὴν σταθερὰν ταύτην πρὸς νότον διεύθυνσιν. Ὁ ἄνεμος ἐλαφρότατα πνέει ἀπὸ τοῦ βορρᾶ. Τίς ἡ αἰτία τούτου; Μεθ' ὅλας τὰς γνώσεις μου καὶ τοὺς ὑπολογισμούς μου, δὲν παραδέχομαι ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ ἐνταῦθα ρεῦμα φερόμενον πρὸς νότον· τοὐναντίον θὰ ὑπάρχῃ τοιοῦτο διευ-

θυνόμενον πρὸς βορρᾶν· διότι ἄλλως πῶς ἐξηγεῖται ἡ μεγάλη καὶ ἀνοικτὴ θάλασσα, ἣν διήλθομεν πλέοντες πρὸς Β.;

Τὸ μόνον, ὅπερ μὲ ἀνησυχεῖ, εἶναι τὸ πρὸς Δ. ρεῦμα, καθ' ὃ ἐπαλαίομεν καθ' ἅπαντα τὸν παρὰ τὴν σιβηρικὴν ἀκτὴν πλοῦν ἡμῶν. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους πρέπει νὰ χωρήσωμεν πρὸς οἱανδήποτε διεύθυνσιν· δὲν ὑποφέρεται νὰ μένωμεν ἐδῶ διαρκῶς. Θὰ ἀποβῶσιν ἴσως ὅλα κατ' εὐχήν. Καὶ κατὰ τὴν ἐν Γροιλανδίᾳ ἐκδρομήν μου ἐφερόμεθα κατ' ἀρχὰς πρὸς νότον, οὐχ ἧττον ὅμως ἔληξεν ἡ ἐκδρομὴ κατὰ τὰς προσδοκίας μου.

Κυριακή, ὀκτωβρίου 22.— Ὁ Χένριξεν κατεμέτρησε σήμερον τὰ ὕδατα καὶ εὗρεν 70 ὀργυιάς. «Ἂν κινώμεθα κατά τι, μοὶ εἶπε, θὰ φερώμεθα πρὸς Α.» Ἀλλ' οὐδαμοῦ φαίνεται κίνησίς τις. Νηνεμία. Μένω εἰς τὴν κλίνην μου.

Δευτέρα, ὀκτωβρίου 23.— Καὶ σήμερον εἰς τὴν κλίνην. Τὰ ὕδατα κατὰ 5 ὀργυιὰς ἀβαθέστερα ἢ χθές. Διευθυνόμεθα ΒΑ. Ἐκ τῶν καταμετρήσεων τοῦ Χάνσεν ἐδείχθη ὅτι ἐχωρήσαμεν 10 λεπτὰ βορειότερον (78ο 15′ βορ. πλ.) Τώρα, ὅτε κατέπεσεν ὁ ἄνεμος, εὑρέθημεν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ πρὸς Β. φερομένου ρεύματος. Αὔλακές τινες ἀκρυσταλλώτου ὕδατος διηνοίγησαν πλησίον ἡμῶν, μία παρὰ τὴν πλευρὰν τοῦ πλοίου, ἑτέρα δὲ ἔμπροσθεν παρὰ τὴν παλαιὰν αὔλακα. Μ. Μ. ἔχομεν ἐλαφρὰν πίεσιν.

Τρίτη, ὀκτωβρίου 24.— Μεταξὺ τῆς 4—5 μ. μ. σφοδρὰ πίεσις, τὸ δὲ «Φραὰμ» ἀνυψώθη ὀλίγον. Φαίνεται ὅτι ἡ πίεσις ἐπαναρχίζει. Ἔχομεν πλημμυρίδα μετὰ πανσελήνου. Οἱ πάγοι τοσοῦτον διηνοίγησαν σήμερον, ὥστε τὸ «Φραὰμ» ἐπέπλεεν ἐν τῷ ῥήγματι αὐτῶν. Βραδύτερον συνεπυκνώθησαν, κατὰ δὲ τὴν 11ην ἐπῆλθε σφοδρὰ πίεσις καὶ εἶτα ἠρεμία· ἐπανήρχισε δὲ ἡ πίεσις μ.μ. ἀποβᾶσα σφοδροτάτη κατὰ τὴν 4—4, 30′. Τὸ «Φραὰμ» ἐσείετο καὶ ἀνυψοῦτο ἄνευ βλάβης τινός. Διαμένω ἀκόμη ἐν τῷ θαλαμίσκῳ μου.

Τετάρτη, ὀκτωβρίου 25. Τὴν νύκτα εἴχομεν φοβερὰν πίεσιν. Ἐξύπνησα καὶ ἠσθανόμην τὸ «Φραὰμ» σειόμενον καὶ ἀνυψούμενον, ἤκουον δὲ τὸν θορυβώδη πάταγον τῶν πάγων, θραυομένων κατὰ τῶν πλευρῶν αὐτοῦ· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐνύσταζον, ἀπεκοιμήθην μὲ τὸ εὐάρεστον συναίσθημα τῆς ἀσφαλείας ἐντὸς ἰσχυροῦ καὶ ἀντέχοντος σκάφους· θὰ ἦτο λίαν δυσάρεστον κατὰ πᾶσαν ἐλαφρὰν πίεσιν νὰ εἶναί τις ἕτοιμος νὰ ἐξέλθῃ τοῦ πλοίου, φέρων ἐπὶ τῶν ὤμων τὰς ἀποσκευὰς αὐτοῦ, ὡς συνέβαινε εἰς τὸ πλήρωμα τοῦ «Τόγκετωυ»

Νυκτόνει ἤδη πολὺ ταχέως. Ὁ ἥλιος ἵσταται ὀσημέραι χαμηλότερον καὶ μετ' οὐ πολὺ θὰ ἐξαφανισθῇ ὁλοτελῶς. Ἡ μακρὰ καὶ σκοτεινὴ χειμερινὴ νὺξ πλησιάζει, θὰ εἴμεθα δὲ λίαν εὐτυχεῖς, ἐὰν ἐπανίδωμεν τὸ ἔαρ. Ἀλλὰ τὸ μᾶλλον

ἐνδιαφέρον ἡμᾶς εἶναι νὰ προχωρήσωμεν πρὸς Β. Ἤδη πνέει καὶ ΝΔ. ἄνεμος, ὁ δὲ ἀπό τινων ἤδη ἡμερῶν στηθεὶς ἀνεμόμυλος στρέφει τὰς πτέρυγας αὐτοῦ καὶ ἐργάζεται ἐξαίρετα. Ἔχομεν σήμερον λαμπρὸν ἠλεκτρικὸν φῶς, ἂν καὶ ὁ ἄνεμος δὲν εἶναι ἐκτάκτως σφοδρός. Ὁποία εὐεργετικὴ ἐφεύρεσις! Ἡ τράπεζα ἡμῶν ἦτο σήμεροε πανηγυρικῶς πεφωταγωγημένη. Ὡς ὁ καλὸς οἶνος, οὕτω καὶ τὸ λάμπον τοῦτο φῶς ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῶν πνευμάτων ἡμῶν. Ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ κάμνομεν ἐν τῇ τραπέζῃ θερμὰς προπόσεις ὑπὲρ τῶν ἐφευρετῶν τῶν εὐεργετικωτάτων τούτων ἠλεκτρικῶν λαμπτήρων.

Λαμπρὰ καὶ φωτεινοτάτη, ὡς ἡ ἡμέρα, σελήνη, μετ' αὐτῆς δὲ καὶ τὸ βόρειον σέλας, ὠχρὸν καὶ παράδοξον ἐν τῷ λευκῷ τῆς σελήνης φωτί. Εὐρὺς δακτύλιος περὶ τὴν σελήνην, πάντα δὲ ταῦτα ἐπὶ τῆς μεγάλης ἐκτάσεως τῶν λευκῶν καὶ λαμπόντων πάγων. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τοῦ σιωπηλοῦ τούτου κόσμου τῶν πάγων αἱ τοῦ ἀνεμομύλου σκιεραὶ πτέρυγες πλήττουσι τὴν φωτεινὴν ἀτμόσφαιραν. Παράδοξος ἀντίθεσις! Ὁ πολιτισμός, εἰσβάλλων ἀποτόμως εἰς τὸν παγωμένον τοῦτον καὶ ἄζενον κόσμον.

Αὔριον εἶναι τὰ γενέθλια τοῦ "Φράμ,,. Ὁποίας καὶ ὁπόσας ἀναμνήσεις δὲν ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην μου ἡ ἡμέρα αὕτη! Παρῆλθεν ἀκριβῶς ἓν

ἔτος ἀπὸ τῆς καθελκύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν.

Πέμπτη, ὀκτωβρίου 26. — Τὴν πρωΐαν ταύτην εἴχομεν 164 ὀργυιάς. Φερόμεθα ἤδη πρὸς βορρᾶν, κατ' εὐθεῖαν πρὸς βορρᾶν, ὡς λέγει ὁ Πέτρος· φαίνεται ὅτι ἡ θέσις ἡμῶν βελτιοῦται. Μέγας πανηγυρισμὸς τῆς ἡμέρας ἀρχόμενος διὰ σκοποβολῆς· ἔκτακτον γεῦμα μὲ τέσσαρα φαγητά, ὑποβαλὸν τὸν στόμαχον ἡμῶν εἰς σοβαρὰν δοκιμασίαν. Μετὰ πολλοῦ θορύβου καὶ ἐπευφημιῶν ἐγένοντο προπόσεις ὑπὲρ τοῦ "Φράμ,,. Αἱ φράσεις τῆς προπόσεως ἀπήχουν εἰς τὰς καρδίας ὅλων μας. «Τὸ „Φράμ", ἔλεγεν εἷς, εἶναι τόσῳ λαμπρόν, τόσῳ ἔκτακτον πλοῖον διὰ τὸν σκοπὸν ἡμῶν, ὥστε οὐδείς ποτε ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ καλλίτερον, (μεγάλαι ἐπευφημίαι)· εὐχόμεθα δὲ εἰς αὐτὸ καὶ μετ' αὐτοῦ εἰς ὅλον τὸ πλήρωμα μακρὸν καὶ εὐδαίμονο βίον» (ἀκούετε, ἀκούετε!)

Μετὰ τὸ γεῦμα προσηνέχθησαν πόντσια ἐκ λεμονίου καὶ φράουλας, διενεμήθησαν δὲ πανηγυρικῶς καὶ πέντε κατὰ σειρὰν βραβεῖα εἰς τοὺς ἐπιτυχόντας κατὰ τὴν σκοποβολήν. Ὁ πρῶτος ἔλαβε τὸν *ξύλινον σταυρὸν τοῦ τάγματος τοῦ „Φράμ"*, ὃν διὰ λευκῆς ταινίας ἀνήρτησεν ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ αὐτοῦ, ὁ δὲ τελευταῖος καθρέπτην, ἵνα βλέπῃ εἰς αὐτὸν τὸ πεπτωκὸς μεγαλεῖόν του. Τὸ κάπνισμα εἶχεν ἐπιτραπῇ σήμερον ἐν τῇ αἰ-

θούσῃ, ἔληξε δὲ ἡ λαμπρὰ καὶ ἐπιτυχὴς ἑορτὴ τοῦ „Φράμ“ μὲ ἓν ζωηρὸν οὐίστ.

Ἐνῷ κάθημαι τώρα μόνος, ἀκουσίως αἱ σκέψεις μου φέρονται πρὸς τὴν στιγμὴν ἐκείνην, καθ' ἣν ἱστάμην ἐπὶ τοῦ ἱκριώματος μετὰ τῆς συζύγου μου, ἥτις ἔθραυσε τὴν φιάλην τοῦ καμπανίτου ἐπὶ τῆς πρύμνης τοῦ σκάφους, φωνήσασα· θὰ ὀνομασθῇς „Φράμ“, τὸ δὲ στερεὸν σκάφος ἤρξατο ὀλισθαῖνον πρὸς τὴν θάλασσαν. Ἐκράτουν σφιγκτὰ τὴν χεῖρά της. Δάκρυα ἀνῆλθον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς ἡμῶν, οὐδεὶς δ' ἠδύνατο νὰ ἀρθρώσῃ λέξιν ἐκ τῆς συγκινήσεως· τὸ σκάφος εἰσῆλθεν εἰς τὰ στίλβοντα ὕδατα. Ἡ ὅλη σκηνὴ ἐκαλύπτετο ὑπὸ ἐλαφρᾶς ὁμίχλης, διαλυομένης τότε ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων.

Οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Καὶ νὰ σκεφθῇ τις ὅλα, ὅσα συνέβησαν κατὰ τοὺς τέσσαρας τελευταίους μῆνας! Θάλασσα, ξηρὰ καὶ πάγοι μὲ χωρίζουσιν ἤδη ἀπὸ τῆς πατρίδος! καὶ ἱπόσα ἄλλα ἔτη θὰ παρέλθωσιν! Πάντα δὲ ταῦτά εἰσιν ἡ συνέπεια τῆς ἡμέρας ἐκείνης.

Σήμερον εἴπομεν τὸ ὕστατον *χαῖρε* εἰς τὸν ἥλιον. Τὸ ἥμισυ τοῦ δίσκου αὐτοῦ ἐφάνη κατὰ τὴν μεσημβρίαν διὰ τελευταίαν φορὰν κατὰ τὴν ἄκραν τῶν πρὸς νότον πάγων. Ἦτο πεπλατυσμένον τι σῶμα μὲ σκιερὰν ἐρυθρὰν λάμψιν ἄνευ ζωῆς. Εἰσήλθομεν ἤδη εἰς τὴν χειμερινὴν

νύκτα. Τί θὰ μᾶς φέρῃ ; Ποῦ θὰ εἴμεθα. ὅταν ἐπανέλθῃ ὁ ἥλιος; Οὐδεὶς δύναται νὰ προείπῃ τοῦτο. Παρηγορούμεθα διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἡλίου μὲ τὸ ὡραῖον φῶς τῆς σελήνης, ἥτις περιστρέφεται ἡμέραν καὶ νύκτα κύκλῳ τοῦ οὐρανοῦ. Παραδόξως πως αἱ τῶν πάγων πιέσεις δὲν εἶναι ἐπαισθηταί· συχνάκις ὅμως σχηματίζονται πολλαχοῦ ῥήγματα καὶ κατὰ πολλὰς διευθύνσεις ἔχομεν ἀκρυστάλλωτα ἀνοίγματα.

Παρασκευή, ὀκτωβρίου 27. — Τὴν πρωΐαν εἴχομεν 52 ὀργυιάς. Κατὰ τὰς χθεσινὰς καταμετρήσεις ἐπροχωρήσαμεν τρία μόνον λεπτὰ βορειότερον καὶ ὀλίγον δυτικώτερον ἢ κατὰ τὴν 19 τοῦ μηνὸς τούτου. Ὁ Θεὸς μόνον γνωρίζει ἐπὶ πόσον εἰσέτι θὰ βαίνωμεν τόσον βραδέως ! Ἂν ἔπνεεν εὐνοϊκός τις νότιος ἄνεμος, θὰ παρέσυρεν ἴσως ἡμᾶς βορειότερον καὶ θὰ μᾶς ἀπήλλαττε τῆς ὀχληρᾶς ταύτης θέσεως.

Οἱ σύντροφοί μου σήμερον ἀνείλκυσαν ἐκ νέου τὸ πηδάλιον. Ἐνῷ μ. μ. ἠσχολοῦντο εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην, ἐπῆλθε φωτισμός τις καὶ λάμψις αἰφνίδιος, ὡς ἡμέρα. Παράδοξος πυρώδης σφαῖρα διέσχισε τὸν οὐρανὸν πρὸς δυσμάς, ἀναδοῦσα λευκόφαιον λάμψιν, ὡς ἔλεγον. Ὁ Τζόανσεν ἔτρεξε κάτω εἰς τὴν αἴθουσαν, ἵνα ἀγγείλῃ τοῦτο εἰς ἐμὲ καὶ τὸν Χάνσεν. Ἔλεγεν ὅτι διεκρίνοντο εἰσέτι αἱ φωτειναὶ γραμμαί. Ἀνήλθομεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος.

Τὸ μετέωρον εἶχεν ἐξαφανισθῆ παρὰ τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Κύκνου, ἀλλ' ἡ λάμψις αὐτοῦ ἐφαίνετο ἐπὶ πολὺ ἔτι ἐν τῷ αἰθέρι ὡς ἀκτινοβολοῦσα κόνις. Οὐδεὶς εἶχε διακρίνει τὴν πυρώδη σφαῖραν, οὔτε ἂν ἐξερράγη που, καθόσον εἶχεν ἐστραμμένα τὰ νῶτα πρὸς αὐτό. Εἶναι τὸ δεύτερον ἐκτάκτου λαμπρότητος μετέωρον, ὅπερ ἀνὰ τὰς χώρας ταύτας εἴδομεν. Οἱ πάγοι παραδόξως πως κλίνουσιν εἰς χαλάρωσιν ἄνευ πιέσεως, καὶ κἄπου κἄπου εὑρηται τὸ «Φρὰμ» ἐν ἀνοικτῷ ἐπιπλέον ὕδατι.

Κυριακή, ὀκτωβρίου 29. — Ὁ Πέτρος ἐφόνευσε σήμερον λευκὴν ἀλώπεκα παρὰ τὸ πλοῖον. Ἀπό τινων ἡμερῶν ἐβλέπομεν κατὰ τὰς πρωΐας ἴχνη ἀλώπεκος, τὴν κυριακὴν δὲ ὁ Μόγσταδ εἶδε τὴν ἀλώπεκα. Θὰ ἤρχετο ἴσως τακτικὰ ἵνα περισυλλέγῃ τὰ ἐντόσθια τῶν ἄρκτων, ἅτινα ἐρρίπτομεν. Μετ' οὐ πολὺ ἐφάνη καὶ ἑτέρα, ἀλλ' αὕτη ἐξηφανίσθη. Εἶναι πολὺ περίεργον νὰ ὑπάρχωσιν ἀλώπεκες ἐπὶ τῶν ἐπιπλεόντων τούτων πάγων, τόσον μακρὰν τῆς ξηρᾶς.

Δευτέρα, ὀκτωβρίου 30. — Σήμερον τὸ θερμόμετρον κατῆλθε (—27ο Κελ). Ἀνέσυρα τὸ δίκτυον, ὅπερ εἴχομεν ρίψει χθές· ἔφερε δύο κάδους πηλοῦ ἐκ τοῦ πυθμένος. Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἠσχολούμην ἐν τῇ αἰθούσῃ καθαρίζων αὐτὸν ἐν μεγάλῃ τινὶ λεκάνῃ, ἵνα ἐξαγάγω τὰ ἐν αὐτῷ ζῷα. Ἦσαν δὲ ταῦτα ἀστερῖται, μέδουσαι,

θαλάσσιοι κοχλίαι, κοράλλια, σπόγγοι, κογχύλια καὶ ὄστρακα. Πάντα δὲ ταῦτα διετήρησα καλῶς ἐν οἰνοπνεύματι.

Τρίτη, ὀκτωβρίου 31.—Σήμερον ἔχομεν 49 ὀργυιάς, τὸ δὲ ρεῦμα μᾶς παρασύρει πρὸς τὰ ΝΔ. Εὐνοϊκὸς ἄνεμος διὰ τὸν ἀνεμόμυλον, οἱ δὲ ἠλεκτρικοὶ λαμπτῆρες καίουσι νυχθημερόν. Τὸ φῶς τοῦτο μᾶς κάμνει νὰ λησμονῶμεν τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἡλίου. Ὦ! εἶναι λαμπρὸν τὸ φῶς, καὶ ἡ ζωὴ μ' ὅλας της τὰς στερήσεις εἶναι καλή. Σήμερον ἑορτάζομεν τὰ γενέθλια τοῦ Σβέρδρουπ, τὴν δὲ πρωΐαν εἴχομεν σκοποβολὴν διὰ περιστρόφων. Λαμπρὸν γεῦμα μὲ πέντε φαγητά.

Πέμπτη, νοεμβρίου 2.—Θερμοκρασία (—30ο Κελ.) ἀλλὰ τὸ ψῦχος δὲν εἶναι δριμύ, διότι δὲν πνέει ἄνεμος. Τὸ βόρειον σέλας φαίνεται καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν. Εἶδον ἀξιοσημείωτον ἀνάπτυξιν αὐτοῦ κατὰ τὴν 3 μ. μ. Κατὰ τὰ ΝΔ. τοῦ ὁρίζοντος ἐφαίνετο λάμψις ἀπὸ τοῦ ἡλίου προερχομένη· ἀπέναντι αὐτῆς ἐλαφραὶ ἀνυψοῦντο νεφέλαι, ὡς νέφη κονιορτοῦ ἐγειρόμενα ἐκ μακρόθεν ἐπερχομένης ἴλης ἱππικοῦ· εἶτα σκιεράι, λεπτοφυῆ ρευμάτια ἐπεξετείνοντο ἀπὸ τῶν ἐλαφρῶν τούτων νεφελῶν ἄνω πρὸς τὸν οὐρανόν, ὡς νὰ προήρχοντο ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἢ μᾶλλον ὡς νὰ ἀπεμύζα αὐτὰ ὁ ἥλιος ἐξ ὁλοκλήρου τοῦ οὐρανοῦ.

Κατὰ τὰ ΝΔ. μόνον τὰ ρευμάτια ταῦτα ἦ-

σαν σκιερά, ὑψηλότερον δέ, μακρὰν τῆς λάμψεως τοῦ ἡλίου, καθίσταντο λευκὰ καὶ λάμποντα ὡς λεπτότατον ἀργυροειδὲς ὕφασμα. Ἤπλοῦντο ἐπὶ τοῦ οὐρανίου θόλου ὑπεράνω ἡμῶν καὶ πέραν κατ' εὐθεῖαν πρὸς βορρᾶν. Εἶχον βεβαίως ὁμοιότητα μὲ τὸ βόρειον σέλας, ἀλλ' ἴσως θὰ ἦσαν ἐλαφροὶ μόνον ἀτμοὶ ἐπιπλέοντες ἄνω ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ καὶ φωτιζόμενοι ὑπὸ τοῦ ἡλιακοῦ φωτός. Ἐπὶ πολὺ ἱστάμην ἐκεῖ παρατηρῶν τὸ θέαμα τοῦτο. Βραδύτερον εἶδεν αὐτὸ καὶ ὁ Χάνσεν. Ἡ ἐντύπωσίς του ἦτο, ὅτι τὸ οὐράνιον σέλας ἁπλοῦται ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἐφ' ὅλου τοῦ θόλου τοῦ οὐρανοῦ, ὡς αἱ αὔλακες ἐν τῷ ἐσωτερικῷ φλοιῷ πορτοκαλίου.

Κυριακή, νοεμβρίου 5. — Εἴχομεν προαγγείλει μεγάλην παγοδρομίαν διὰ σήμερον. Ἐσημειώθη καὶ κατεμετρήθη ἡ ἀπόστασις καὶ ἐστολίσθη μὲ σημαίας. Ὁ μάγειρος παρεσκεύασε τὰ βραβεῖα, ἦσαν δὲ ταῦτα ἐξαίρετοι πλακοῦντες διαφόρου μεγέθους· ἀλλὰ μ' ὅλας τὰς προπαρασκευὰς καὶ τὴν ἀνυπομονησίαν ἡμῶν, ἀπέτυχεν. Ἕνεκα ἐκτάκτων ἐργασιῶν καὶ κόπων κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας, τόσον κατάκοποι ἤμεθα πάντες, ὥστε οὐδὲ νὰ κινηθῶμεν ἠδυνάμεθα. Τὰ βραβεῖα ὅμως διενεμήθησαν, Εἷς ἐξ ἡμῶν ἔχων δεδεμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς διένειμεν αὐτοὺς κατὰ τύχην εἰς ὅλους μας. Ἐγελάσαμεν πολύ, παρεδέχθημεν δ' ὅτι ἦτο πολὺ προτιμότερον νὰ κερ-

δίζωμεν οὕτω τὰ βραβεῖα ἢ νὰ σπάνωμεν τοὺς πόδας μας δι' αὐτά.

Αὐθημερόν.— Πόσον βραδέως παρέρχονται αἱ ἡμέραι! ἐργάζομαι, ἀναγινώσκω, σκέπτομαι, ρεμβάζω, κρούω κἄποτε ὀλίγον τὸ ὄργανον καὶ κάμνω περιπάτους ἐπὶ τῶν πάγων 'ς τὰ σκοτεινά. Χαμηλὰ εἰς τὸν ὁρίζοντα, κατὰ τὰ ΝΔ., φαίνεται ἀναλαμπή τις ἀπὸ τοῦ ἡλίου, χαμηλὰ καὶ ἐν μακρυνῇ ἀποστάσει, ὡς ἡ χώρα τῶν νεανικῶν ὀνειροπολήτεων, ὑψηλότερα δὲ μεταβάλλεται αὕτη εἰς χρῶμα πορτοκαλίου, τοῦτο δὲ πάλιν εἰς πράσινον καὶ ἀνοικτὸν κυανοῦν, εἶτα εἰς βαθυκύανον, ἀστερόσπαρτον, πέραν δέ, ἀχανεῖς ἐκτάσεις, ἔνθα οὐδέποτε θὰ ἀνατείλῃ αὐγή. Πρὸς Β. ὑποτρέμουσαι ἀκτῖνες τοῦ βορείου σέλαος, αἵτινες καταχέουσιν, ὡς διὰ μαγικῆς ράβδου, λάμψεις ἐπὶ τοῦ σκιεροῦ καὶ κυανοῦ θόλου τοῦ οὐρανοῦ, ἀεικίνητοι πάντοτε, ὡς ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου.

Κάθημαι καὶ βλέπω, βλέπω καὶ ἀποθαυμάζω ἐν ἐκστάσει τὴν μαγικὴν ἐκείνην λάμψιν πρὸς δυσμάς, ἔνθα τὸ ὠχρὸν τῆς σελήνης δρέπανον βυθίζεται ἐν τῷ αἱματηρῷ ἐκείνῳ χρώματι. Καὶ ἡ ψυχή μου φέρεται πέραν τῆς λάμψεως ἐκείνης, πρὸς τὰς χώρας τοῦ ἡλίου, πρὸς τὴν πατρίδα μου καὶ τὴν εἰς αὐτὴν ἐπάνοδόν μου. Ὅταν ἐκπληρώσωμεν τὸν προορισμὸν ἡμῶν, ὁ ἀτμὸς καὶ τὰ ἱστία θὰ ἐπαναφέρωσιν ἡμᾶς οἴκαδε. Ἑκατέρωθεν ἡμῶν κεῖται ἡ γενέ-

θλιος ἡμῶν γῆ ὑπομειδιῶσα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ τότε... οἱ μόχθοι καὶ αἱ στερήσεις ἑκατοντάδων ἡμερῶν καὶ ὡρῶν θὰ σβεσθῶσιν ἐν τῇ ἀνεκφράστῳ χαρᾷ μιᾶς μόνον στιγμῆς . . . .

Ἀλλ' ἀνατινάσσομαι αἴφνης ἀπὸ τῆς θέσεώς μου καὶ περιπατῶ. Τί ὠνειροπόλουν; Εἴμεθα τόσον μακρὰν εἰσέτι ἀπὸ τοῦ τέρματος! Ἑκατοντάδες μιλίων χωρίζουσιν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς πατρίδος, μεταξὺ δ' ἡμῶν καὶ αὐτῆς πάγοι, ξηρά, καὶ πάλιν πάγοι. Καὶ περιστρεφόμεθα ἐντὸς τοῦ στενοῦ κύκλου, πλανώμενοι, οὐδὲν κατορθοῦντες καὶ μόνον προσδοκῶντες καὶ ἐλπίζοντες.

Νειρεύουμαν 'ς ἀνθόσπαρτη 'ποῦ 'ζοῦσ' ἀκρογιαλιά,
κι' ὁ ἥλιος τὴν 'φωτόλουζε λαμπρὸς καὶ δοξασμένος.
Σὲ 'ρημονῆσι 'ξύπνησα, πουλὶ χωρὶς φωλιά,
ποῦ 'μαῦρος 'σκέπαζ' οὐρανὸς 'ς τὰ σύννεφα θαμμένος.

Ἔρριψα ἓν ἔτι βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἄνωθεν τοῦ ἀκρωτηρίου Τσελιουσκὶν ἱσταμένου ἀστέρος καὶ ἐβάδισα πρὸς τὸ πλοῖον· ὁ ψυχρὸς ἄνεμος ἔστρεφε τοῦ ἀνεμομύλου τὰς πτέρυγας, τὸ δὲ ἠλεκτρικὸν φῶς ἐξεχέετο ἐπὶ τῶν ἐρήμων πάγων τῆς ἀρκτικῆς νυκτός.

Τετάρτη, νοεμβρίου 8. — Ὁ κατὰ τὰς δύο τελευταίας ἡμέρας ἐπικρατῶν σφοδρὸς ἄνεμος ἐκόπασε, καὶ οὐδ' ἐλαφρὰ αὔρα πνέει διὰ τὸν ἀνεμόμυλον. Τὴν τελευταίαν νύκτα οἱ κύνες διενυκτέρευσαν ἔξω ἐπὶ τῶν πάγων, ὡς ἐγένετο καὶ

ἄλλοτε· τὸ ἀποτέλεσμα ὅμως ἦτο ὅτι καὶ ἕτερος κύων κατεξεσχίσθη τὴν νύκτα. Τὴν φορὰν ταύτην ἔπεσε θῦμα ὁ Οὐλαβράντ, ὁ γερο-φαιός, ὁ νωδός. Ὁ Ἰὼβ καὶ ὁ Μωϋσῆς ἔσχον τὴν αὐτὴν τύχην προτήτερα.

Αἱ χθεσιναὶ καταμετρήσεις ἔδειξαν ὅτι εὑρισκόμεθα ὑπὸ τὴν 77ο, 43′ βορ. πλάτους καὶ 138ο, 8′ ἀνατολ. μήκους. Παρεσύρθημεν πολὺ πρὸς νότον. Ἡ θέσις ἡμῶν εἶναι δυσάρεστος· παρηγορούμεθα μόνον, ὅτι εἴμεθα ἀνατολικώτερον ἢ πρότερον. Ἔχομεν νέαν σελήνην καὶ περιμένομεν πιέσεις τῶν πάγων ἀρχομένων ἤδη νὰ συνταράσσωνται. Ἀπὸ τοῦ σαββάτου ἤρξαντο ρηγνύμενοι, καθ' ἑκάστην δὲ γίνονται πλειότερα ἀνοίγματα. Αἱ αὔλακές εἰσιν ἀρκεταὶ εὐρεῖαι, ἡ δὲ κίνησις τῶν πάγων ἐπαισθητή. Χθὲς εἴχομεν ἐλαφρὰν πίεσιν, παρετηρήθη δὲ τοιαύτη καὶ σήμερον περὶ τὴν 5 ὥραν. Οἱ περὶ τὸ πλοῖον πάγοι διηνοίγησαν καὶ σχεδὸν ἐπιπλέομεν.

Κάθημαι ἐνταῦθα κατὰ τὴν ἤρεμον χειμερινὴν νύκτα, ἐπὶ τῶν ἐπιπλεόντων πάγων, καὶ ἀστέρας μόνον βλέπω ὑπὲρ τὴν κεφαλήν μου. Ἡ μία σκέψις διαδέχεται τὴν ἑτέραν. Διατί νὰ ἐπιχειρήσω τὸ ταξείδιον τοῦτο; Ἀλλ' ἠδυνάμην νὰ πράξω καὶ ἄλλως; Δύναται ὁ ποταμὸς νὰ σταματήσῃ τὸν ροῦν αὐτοῦ καὶ νὰ ἀνέλθῃ ἐπὶ λόφων; Τὸ σχέδιον μου ἀπέτυχε. Τὰ μέγαρα ἐ-

κεῖνα τῶν θεωριῶν, ἅτινα μεθ' ὑπερηφανείας καὶ πεποιθήσεως ἀνήγειρον ὑψηλά, ὑπεράνω ὅλων τῶν σχολαστικῶν ἀντιλογιῶν, κατέπεσαν, ὡς χάρτινα, κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἀνέμου πνοήν. Στηρίχθητι ἐπὶ τῶν εὐφυεστάτων, τῶν θετικωτάτων θεωριῶν, ἔσο δὲ βέβαιος περὶ ἑνὸς μόνου, ὅτι τὰ γεγονότα θὰ τὰς ἐκμηδενίσωσιν ὅλας. Ἀλλ' ἤμην καὶ τόσον βέβαιος; Ναί, ἀλλὰ τοῦτο ἦτο αὐταπάτη, μέθη. Μυστική τις ἀμφιβολία ὑπεκρύπτετο πάντοτε εἰς τοὺς ὑπολογισμούς μου. Ὅσον πλειότερον ὑπεστήριζον τὴν θεωρίαν μου, τοσοῦτον ἀμφέβαλλον περὶ αὐτῆς. Ἀλλ' ὄχι, δὲν δύναταί τις νὰ ἀρνηθῇ τὴν ὕπαρξιν τῶν ἐπιπλεόντων σιβηρικῶν ξύλων.

Ἀλλὰ καὶ ἂν ἔτι ἀποτύχωμεν, τί σημαίνει; Διάψευσις μόνον ἀνθρωπίνων ἐλπίδων καὶ οὐδὲν ἄλλο. Καὶ ἂν ἀπολεσθῶμεν ἀκόμη κατὰ τὴν ἐκδρομήν, τί θὰ σημαίνῃ τοῦτο ἐν τῷ ἀτελευτήτῳ τῆς αἰωνιότητος κύκλῳ;

Παρασκευή, νοεμβρίου 10.— Τὴν πρωΐαν ταύτην ἐξήτασα τὴν ἀπὸ τοῦ πυθμένος ἀνασυρθεῖαν χθεσινὴν ἰλὺν διὰ τῆς ἠλεκτρικῆς συσκευῆς τοῦ Thornoe. Κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας ταύτης ἀπαιτεῖται ἠρεμία καὶ ἀπόλυτος σιγή. Πάντες οἱ τοῦ πληρώματος, ὡσεὶ ὑπὸ τρόμου κατειλημμένοι, βαδίζουσιν ἐπὶ τοῦ ἄκρου τῶν ποδῶν καὶ ὁμιλοῦντες ψιθυρίζουσι μόνον, ὡς οἷόν τε, χαμηλοφώνως. Ἀλλ' ἤδη ἀκούεταί τις ἐργα-

ζόμενος ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἕτερος ρινίζει τι ἐν τῷ θαλάμῳ τῆς μηχανῆς, ὅτε ἡ φωνὴ τοῦ κυβερνήτου ἐπιτάσσει σιγήν. Αἱ παρατηρήσεις αὗται γίνονται διὰ τηλεφώνου, δι' οὗ καὶ ὁ μακρὰν σβεννύμενος ἐλάχιστος θόρυβος δύναται ν' ἀκουσθῇ· δέον δὲ νὰ ἐξακριβωθῇ ἡ στιγμὴ καθ' ἣν παύει ὁ θόρυβος.

Εὑρίσκω πολὺ ὀλίγον ἁλμυρὸν ὕδωρ καθ' ὅλον τὸ βάθος μέχρι τοῦ πυθμένος· φαίνεται μεμιγμένον μὲ γλυκὺ ὕδωρ ἐκ τῶν ποταμῶν τῆς Σιβηρίας.

Εἴχομεν ἐλαφρὰν πίεσιν τὴν πρωΐαν. Τὴν μεσημβρίαν ἐπῆλθε χαλάρωσις τῶν πάγων, σχηματισθέντος εὐρέος ἀνοίγματος καθ' ὅλον τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ πλοίου. Κατὰ τὴν 7,30′ ἤρξατο σφοδροτέρα πίεσις, τριζόντων καὶ θρυομένων τῶν πάγων κατὰ τὰ πλευρὰ τοῦ σκάφους. Τὸ μεσονύκτιον ὁ κρότος τῆς πιέσεως ἠκούετο πρὸς νότον.

Κυριακή, νοεμβρίου 19. Ἀπὸ τῆς 11ης τοῦ μηνὸς ὁ βίος ἡμῶν ἀκολουθεῖ τὸν συνήθη μονότονον δρόμον του. Ὁ ἄνεμος ἔπνεε σταθερῶς ἐκ νότου καθ' ὅλην τὴν ἑβδομάδα, σήμερον ὅμως πνέει ἐκ τῶν ΒΔ. Εἴχομεν καὶ πάλιν ἀρκετὰς πιέσεις, ἠκούομεν δὲ τὸν κρότον τούτων πρὸς τὰ ΝΑ. Καθ' ὅλα τὰ ἄλλα οἱ πάγοι ἦσαν ἤρεμοι, συνεπυκνώθησαν δὲ πλειότερον περὶ τὸ σκάφος. Ἀπὸ τῆς τελευταίας σφοδρᾶς πιέσεως, οἱ πάγοι κάτωθεν τοῦ σκάφους ἔχουσι πάχος 10—12 πο-

δῶν. Ὁ Χάνσεν ἔκαμε σήμερον καταμετρήσεις καὶ κατέπληξεν ἡμᾶς διὰ τοῦ εὐχαρίστου ἀγγέλματος, ὅτι ἐχωρήσαμεν ἀπὸ τῆς 8ης τοῦ μηνὸς 44′ λεπτὰ βορειότερον καὶ ὀλίγον τι πρὸς Α. Εὑρισκόμεθα νῦν εἰς τὴν 78° 27′ βορ. πλάτους καὶ 139° 23′ ἀνατολ. μήκους. Εἶναι τὸ ἀνατολικώτατον σημεῖον εἰς ὃ ἐφθάσαμεν.

Τὸ «Φράμ» εἶναι θερμὴ καὶ εὐάρεστος κατοικία. Εἴτε τὸ θερμότερον δεικνύει 22 βαθμοὺς ἄνω τοῦ μηδενικοῦ, εἴτε 22 κάτωθεν τοῦ μηδενικοῦ δὲν ἀναπτόμεν τὴν θερμάστραν. Ὁ ἀνεμισμὸς τελεῖται ἐξαίρετα, ἀφ' ὅτου ἰδίως ἐστήσαμεν τὸ ἱστίον, ὅπερ διὰ τοῦ ἀναμιστῆρας ἀποστέλλει κάτω ψυχρόν, χειμερινὸν ἀέρα, ἐνῷ ἡμεῖς θερμοὶ καὶ εὐχαριστημένοι καθήμεθα μὲ ἕνα λαμπτῆρα μόνον ἀνημμένον. Σκέπτομαι μάλιστα νὰ ἀπομακρύνω ἐντελῶς τὴν θερμάστραν, ἥτις μᾶς ἐνοχλεῖ. Ἐκ τῆς ὑγρασίας δὲν ὑποφέρομεν. Συνάζεται καὶ πίπτει κάποτε κατὰ σταγόνας ἐκ της ὀροφῆς εἰς ἓν ἢ δύο μέρη, σχετικῶς ὅμως δεν εἶναι τίποτε, ἂν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τί γίνεται εἰς ἄλλα πλοῖα· ἂν δὲ ἠναπτόμεν τὴν θερμάστραν, θὰ ἐξηλείφετο ἐντελῶς. Ὅτε δέ, ἐπί τινα χρόνον, ἤναπτον λυχνίαν ἐν τῷ θαλαμίσκῳ μου, πᾶν ἴχνος ὑγρασίας εἶχεν ἐξαφανισθῇ. Πόσον ἔκτακτος εἶναι ἡ ἀντοχὴ τῶν συντρόφων μου εἰς τὸ ψῦχος! Ἐνῷ τὸ θερμόμετρον δεικνύει 20 βαθμοὺς κάτωθεν τοῦ μηδε-

νικοῦ, ὁ Μπέντσεν μὲ τὸ ὑποκάμισον μόνον ἀνέρχεται ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ ἀναγινώσκει τὰ θερμόμετρα.

Δευτέρα, νοεμβρίου 27.— Ἐπικρατεῖ κυρίως νότιος ἄνεμος τρεπόμενος ἐνίοτε εἰς ἀνατολικόν· θερμοκρασία (13ο—22ο) κάτωθεν τοῦ μηδενικοῦ.

Παρετήρησα πολλάκις ὅτι αἱ φωτειναὶ ταινίαι τοῦ βορείου σέλαος ἠκολούθουν τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀνέμου. Τὴν πρωΐαν τῆς τρίτης, ὅτε ἔπνεεν ἐλαφρὸς βορειοανατολικὸς ἄνεμος, ἐκ τῆς διευθύνσεως τῶν φωτεινῶν τούτων ταινιῶν ἐτόλμησα νὰ προφητεύσω, ὅτι ὁ ἄνεμος θὰ μετεβάλλετο εἰς ΝΑ. Τοῦτο δὲ καὶ ἐγένετο. Ἐν γένει δὲ εἴχομεν ὀλιγώτερον βόρειον σέλας βραδύτερον, ἢ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐπὶ τῶν πάγων πλοῦ ἡμῶν· ἀλλ' ἂν καὶ ἀσθενές, οὐδέποτε ἔλειπε. Τὴν νύκτα ταύτην εἶναι ἰσχυρότατον.

Κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας ἡ σελήνη εἶχε δακτυλίους περὶ αὐτήν, μὲ ψευδοσελήνας, συνοδευομένας διὰ παραδόξων φαινομένων. Ὅταν ἡ σελήνη ἵσταται πολὺ χαμηλά, ὥστε ὁ δακτύλιος αὐτῆς νὰ ἐγγίζῃ τὸν ὁρίζοντα, φωτεινοτάτη λάμψις σχηματίζεται ἐκεῖ, ἔνθα ὁ ὁρίζων τέμνει τὸν δακτύλιον. Παρόμοιαι λάμψεις μορφοῦνται ἐπίσης ἐκεῖ, ἔνθα ὁ κάθετος τῆς σελήνης ἄξων διατέμνει τὸν ὁρίζοντα. Ἐλαφρὰ οὐράνια τόξα φαίνονται συχνάκις κατὰ τὰς λαμπούσας ταύτας φωτεινὰς θέσεις.

Τὸ ἰσχυρότατον χρῶμα παρὰ τὸν ὁρίζοντα ἦτο ἐν γένει τὸ κιτρινωπόν, ἐναλλασσόμενον πρὸς τὰ ἄνω εἰς ἐρυθρόν, εἶτα δὲ εἰς κυανοῦν. Παρόμοια χρώματα διακρίνει τις καὶ εἰς τὰς ψευδοσελήνας. Ἐνίοτε βλέπει τις δύο εὐρεῖς δακτυλίους, τὸν ἕνα ἐκτὸς τοῦ ἄλλου, καὶ τότε φαίνονται τέσσαρες ψευδοσελῆναι. Εἶναι γνωστόν, ὅτι οἱ περὶ τὸν ἥλιον ἢ περὶ τὴν σελήνην μορφούμενοι οὗτοι δακτύλιοι προέρχονται ἐκ τῆς θλάσεως τῶν ἀκτίνων τοῦ φωτὸς ἐπὶ μικροσκοπικῶν κρυστάλλων ἐπιπλεόντων ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ.

Περιέμενον κατὰ τὴν πανσέληνον καὶ τὴν πλημμυρίδα, ἤτοι τὴν 23ην νοεμβρίου, πίεσιν τῶν πάγων· ἀλλὰ καὶ τότε καὶ τὰς μετὰ ταῦτα ἡμέρας οἱ πάγοι ἦσαν ἐντελῶς ἥρεμοι. Τὸ σάββατον μ.μ. (25 νοεμβρίου) ἠκούσθη μεμακρυσμένος κρότος ἐκ νότου, ἔκτοτε δὲ ἠκούομεν αὐτὸν καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῆς αὐτῆς διευθύνσεως.

Τὴν πρωΐαν ταύτην ὁ κρότος ἦτο πολὺ ἰσχυρὸς καὶ ἤρχετο ὁλονὲν πλησιέστερον. Κατὰ τὴν ὀγδόην ἦτο πλησίον ἡμῶν, τὴν νύκτα δὲ πλησιέστατα. Φαίνεται ὅμως, ὅτι ἐξήλθομεν ἤδη ἐκ τοῦ ῥήγματος, εἰς ὃ ἰδίως ἡ πίεσις περιωρίζετο. Οἱ περὶ ἡμᾶς πάγοι εἰσὶν ἥρεμοι. Εἶναι πιθανόν, ὅτι ἡ τελευταία σφοδρὰ πίεσις συνέσφιγξε περὶ τὸ σκάφος ἡμῶν τοὺς πάγους, τὸ δὲ ψῦχος τοσοῦτον συνεπύκνωσεν αὐτούς, ὥστε δύνανται νὰ ἀν-

θίστανται ἤδη εἰς τὰς πιέσεις, ἐνῶ οἱ ἀλλαχοῦ χαλαρώτεροι πάγοι ἐνδίδουσι.

Τὰ βάθος τῆς θαλάσσης αὐξάνει σταθερῶς, φερόμεθα δὲ μετὰ τῶν πάγων πρὸς Β. Τὴν ἑσπέραν ταύτην ὁ Χάνσεν ἐξετέλεσε καὶ ἄλλην καταμέτρησιν καὶ εὗρεν ὅτι ἤμεθα ὑπὸ τὴν 79°, 11′ βορ. πλάτους. Εἶναι τὸ βορειότατον σημεῖον, εἰς ὃ μέχρι τοῦδε ἐφθάσαμεν, καὶ σήμερον δὲ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα φερόμεθα πρὸς Β. Κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας τὸ αὐξάνον βάθος δεικνύει εὐάρεστον μεταβολὴν ἐν τῇ φορᾷ τοῦ πλοῦ ἡμῶν. Μὴ ἐπὶ τέλους εὕρομεν τὴν ἀληθῆ ὁδόν;

Διανύομεν 5 λεπτὰ τὴν ἡμέραν. Τὸ μᾶλλον εὐάρεστον ἦτο, ὅτι κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας δὲν ἔπνεεν ἄνεμος. Χθὲς εἶχε ταχύτητα τριῶν λεπτῶν ἀνὰ πᾶν δεύτερον λεπτόν· σήμερον εἶναι νηνεμία· ἐν τούτοις τὸ βάθος κατὰ τὰς δύο τελευταίας ἡμέρας ηὔξησε κατὰ 22 ὀργυιάς. Φαίνεται ἐπὶ τέλους ὅτι εἴμεθα ἐπὶ ρεύματος πρὸς Β. φερομένου. Θὰ ἔχωμεν ἀναμφιβόλως πολλὰς εἰσέτι ἀπογοητεύσεις· ἀλλὰ διατί νὰ μὴ χαίρωμεν τώρα, ὅτε ἡ τύχη προσμειδιᾷ ἡμῖν;

Τρίτη, νοεμβρίου 28.—Ἡ ἀπογοήτευσις δὲν ἤργησε νὰ ἐπέλθῃ. Φαίνεται ὅτι ἐγένετο λάθος εἴτε εἰς τὴν καταμέτρησιν, εἴτε εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Χάνσεν. Ὅτε χθὲς τὴν νύκτα ἐλάβο-

μεν τὸ ὕψος τοῦ Διός, ἐδείχθη, ὅτι ἤμεθα μόνον ὑπὸ τὴν 78ο, 36′ βορ. πλάτους. Τὸ βάθος τῶν ὑδάτων δεικνύει σήμερον 73 ὀργυιάς, πλέομεν δὲ μετὰ τῶν πάγων πρὸς τὰ ΝΔ. Ὅσον καὶ ἂν προσπαθήσῃ τις νὰ λάβῃ τὰ πράγματα φιλοσοφικῶς, δυσκόλως δύναται νὰ κρατηθῇ ἵνα μὴ φανῇ ἄθυμος. Προσπαθῶ νὰ εὕρω ἀνακούφισιν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν. Εἶμαι βυθισμένος εἰς τὴν μελέτην ἰνδικῶν τινων διδαγμάτων, περὶ τῆς πίστεως αὐτῶν εἰς ὑπερφυσικὰς ἐνεργείας καὶ δυνάμεις καὶ εἰς μέλλουσαν ζωήν. Ὦ! ἂν ἠδύνατό τις νὰ κάμῃ χρῆσιν τώρα ὑπερφυσικῆς τινος δυνάμεως, ἐξαναγκάζων τοὺς ἀνέμους νὰ πνέωσι πάντοτε ἐκ νότου!

Μόλις ἀνῆλθον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἄθυμος κατὰ τὴν ἑσπέραν ταύτην, καὶ καθηλώθην ἐπὶ τῆς θέσεώς μου πρὸ τοῦ ἐκτυλισσομένου πρὸ ἐμοῦ θεάματος. Ἰδού, εἶπον, αἱ ὑπερφυσικαὶ δυνάμεις! Τὸ βόρειον σέλας ἐν ἀπαραμίλλῳ καλλονῇ καὶ ἰσχύϊ ἀπήστραπτεν ἐν τῷ οὐρανῷ μὲ ὅλα τὰ χρώματα τῆς ἴριδος. Σπανίως ἢ οὐδέποτε εἶδον τὰ χρώματα τόσον λαμπρά! Τὸ ἐπικρατέστερον τῶν χρωμάτων ἦν ἐν πρώτοις τὸ κίτρινον, ὅπερ βαθμηδὸν κυμαινόμενον μετεβάλλετο εἰς πράσινον, εἶτα δὲ σπινθηρίζουσά τις ἐρυθρότης ἀνεφαίνετο ἐν τῷ βάθει τῶν ἀκτίνων, ἐν τῇ κατωτέρᾳ τοῦ τόξου πλευρᾷ, ἁπλουμένη μετ' οὐ πολὺ ἐπὶ τοῦ ὅλου τόξου.

Καὶ ἤδη πέραν, ἐκ τοῦ μεμακρυσμένου δυτικοῦ ὁρίζοντος, πύρινός τις ὄφις περιελίσσεται ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ φαινόμενος ὁλονὲν στιλπνότερος, ἐφ' ὅσον πλησιάζει. Ἐσχίζετο εἰς τρία τμήματα, πάντα ἀγλαῶς ἀπαυγάζοντα. Εἶτα τὰ χρώματα μετεβάλλοντο. Ὁ πρὸς νότον ὄφις ἐγίνετο ὑπέρυθρος μετὰ κιτρίνων στιγμάτων, ὁ ἐν τῷ μέσῳ κίτρινος καὶ ὁ πρὸς βορρᾶν λευκοπράσινος. Δέσμαι ἀκτίνων ἐφέροντο παρὰ τὰς ὀφιοειδεῖς ταύτας ταινίας, ὡς εἰ ὠθοῦντο ὑπὸ αἰθεροειδῶν κυμάτων τρικυμιώδους ἀνέμου. Ἐταλαντεύοντο δὲ αὗται ἔμπρὸς καὶ ὀπίσω, ὁτὲ μὲν ἰσχυραί, ὁτὲ δὲ ἀσθενέστεραι. Αἱ ὀφιοειδεῖς ταινίαι ἐξικνοῦντο μέχρι τοῦ ζενὶθ καὶ πέραν αὐτοῦ.

Καίτοι ἐλαφρὰ ἐνδεδυμένος καὶ ριγῶν ὑπὸ τοῦ ψύχους δὲν ἠδυνάμην ν' ἀποσπασθῶ τοῦ θεάματος τούτου. Ἱστάμην ἐκεῖ μέχρις οὗ τοῦτο παρῆλθε καὶ ἀσθενὴς λάμψις μόνον παρὰ τὸν δυτικὸν ὁρίζοντα ἐδείκνυε τὴν θέσιν, ἔνθα τὸ πρῶτον ἀνεφάνη τοῦτο. Ὅτε βραδύτερον ἤμην ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, οἱ ὄγκοι τοῦ φωτὸς εἶχον χωρήσει πρὸς Β. καὶ διεσπάρησαν ἐν ἀτελέσι τόξοις ἐπὶ τοῦ βορείου τμήματος τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ θέλων νὰ ἀναγνώσῃ μυστικισμοῦ νοήματα ἐν τοῖς φυσικοῖς φαινομένοις, ἐνταῦθα βεβαίως θὰ εὕρῃ τοιαύτην εὐκαιρίαν. Σημεριναὶ καταμετρήσεις 78ο, 38′, 42″ βορ. πλάτους.

Τετάρτη, νοεμβρίου 29. — Καὶ ἄλλος κύων

κατεσπαράχθη σήμερον, ὁ Φώξ, ὡραῖον καὶ ἰσχυρὸν ζῶον. Ἄ! εἶναι τέρατα αὐτοὶ οἱ κύνες! ἀλλ' ἤδη ἔδωκα διαταγὰς νὰ μὴ μένωσι ποτὲ μόνοι ἐπὶ τῶν πάγων, ἀλλὰ νὰ ἐπιτηρῶνται.

Πέμπτη, νοεμβρίου 30.— Ἡ βολὶς ἐδείκνυε σήμερον 93 ὀργυιὰς καὶ διεύθυνσιν ΒΔ. Φερόμεθα ἤδη πρὸς Β. Αἱ ἐλπίδες ἡμῶν καὶ πάλιν ἀναγεννῶνται καὶ ἡ ζωὴ φαίνεται φαιδροτέρα. Ἡ διάθεσις τῆς ψυχῆς μου ὁμοιάζει μὲ ἐκρεμμές, ἂν δύναταί τις νὰ φαντασθῇ τοιοῦτον ὄργανον μὲ ἀτάκτους κινήσεις ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω. Δὲν εἶναι καλὸν νὰ προσπαθῇ τις νὰ λαμβάνῃ τὰ πράγματα φιλοσοφικῶς.

Δὲν δύναμαι ν' ἀρνηθῶ, ὅτι τὸ ζήτημα τῆς ἐπιτυχοῦς ἢ ἀνεπιτυχοῦς ἐπανόδου ἐπιδρᾷ βαθύτατα ἐπ' ἐμοῦ. Εἶναι εὔκολον νὰ πείσῃ τις ἑαυτὸν δι' ἀναντιρρήτων συλλογισμῶν, ὅτι τὸ μάλιστα ἐνδιαφέρον εἶναι νὰ περάνῃ τις οὕτως ἢ ἄλλως τὴν ἐκδρομὴν καὶ νὰ ἐπανέλθῃ σῶος εἰς τὴν πατρίδα.

Δὲν ἠδυνάμην νὰ μὴ ἀναλάβω αὐτήν. Ἠσθανόμην, ὅτι τὸ σχέδιόν μου ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπιτύχῃ καὶ ἔπρεπε νὰ τὸ δοκιμάσω. Ἔπραξα τὸ καθῆκόν μου, ἔπραξα πᾶν ὅ,τι ἀπ' ἐμοῦ ἐξηρτᾶτο, καὶ δύναμαι νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν πατρίδα ἔχων ἤρεμον τὴν συνείδησίν μου. Ἡ ἀξία τοῦ σχεδίου θὰ εἶναι ἡ αὐτή, εἴτε ἡ τύχη προσμειδιάσῃ ἡμῖν, εἴτε συνοφρυωθῇ. Ὅσον δ' ἀφορᾷ

τὴν ἀθανασίαν, ἣν θ' ἀπέκτα τις ἐκ τῆς ἐπιτυχίας, πᾶν ὅ,τι δύναμαι νὰ ἐπιθυμήσω, εἶναι ἡ εὐτυχία, ἣν δὲν εὑρίσκει τις ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.

Χιλιάκις ἐπαναλαμβάνω ταῦτα κατ' ἐμαυτόν. Προσποιοῦμαι πολλάκις πιστεύων, ὅτι πάντα ταῦτα μοὶ εἶναι ὅλως ἀδιάφορα. Ἀλλ οὐχ ἧττον αἱ γνῶμαί μου μεταβάλλονται, ὡς αἱ νεφέλαι τοῦ οὐρανοῦ κατὰ τὴν διάφορον τοῦ ἀνέμου φοράν, ἢ ἡ τὴν αὔξησιν καὶ ἐλάττωσιν τοῦ βάθους τῶν ὑδάτων δεικνύουσα βολίς, ἢ αἱ καταμετρήσεις αἱ δεικνύουσαι, ἂν πρὸς Β. ἢ πρὸς Ν. φερόμεθα. Ὁσάκις σκέπτομαι τοὺς πιστεύσαντας εἰς ἡμᾶς, ὁσάκις σκέπτομαι τὴν Νορβηγίαν καὶ πάντας τοὺς παρασχόντας ἡμῖν τὸν χρόνον των, τὴν πίστιν καὶ τὸ χρῆμά των, ὦ! τότε εὔχομαι νὰ μὴ ἀπογοητευθῶσιν οὗτοι, καὶ καθίσταμαι ἄθυμος, ὅταν ἡ πρόοδος ἡμῶν δὲν βαίνῃ κατὰ τὰς προσδοκίας μου. Ἄ! πρέπει, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπιτύχωμεν.

Τρίτη, δεκεμβρίου 5.— Ἡ ψυχροτάτη τῶν μέχρι τῆς σήμερον ἡμερῶν. Τὸ θερμόμετρον δεικνύει —35ο, 7′ Κελ., παγερὸς δ' ἄνεμος πνέει ἀπὸ τῶν Α. ΝΑ. Αἱ καταμετρήσεις μ. μ. δεικνύουσι 78ο, 50′ βορ. πλάτους, ἤτοι κατὰ 6 λεπτὰ βορειότερον ἀπὸ τοῦ σαββάτου, ἤτοι ἀνὰ 2′ τὴν ἡμέραν.

Μετὰ μεσημβρίαν εἴχομεν μεγαλοπρεπὲς βόρειον σέλας, ἀπαστράπτοντα τόξα καθ' ὅλον τὸν

οὐράνιον θόλον ἐξ Α. πρὸς Δ., ἀλλ' ὅτε ἀνῆλθον τὴν νύκτα ἐπὶ τοῦ καταστώματος, ὁ οὐρανὸς ἦν συννεφώδης. Εἷς ἀστὴρ μόνον διεφαίνετο λάμπων διὰ τῶν νεφελῶν, ὁ ἀστὴρ τῆς πατρίδος μου. Πόσον τὸν ἀγαπῶ! Εἶναι ὁ μόνος, ὃν ἀναζητοῦσι πάντοτε οἱ ὀφθαλμοί μου καὶ εἶναι πάντοτε ἐκεῖ, φωτίζων τὴν ὁδὸν ἡμῶν. Αἰσθάνομαι ὅτι, ἐνόσῳ βλέπω αὐτὸν ἐκεῖ, οὐδεμία δυστυγία θὰ ἐπιπέσῃ καθ' ἡμῶν.

Τετάρτη, δεκεμβρίου 6.—Τὴν μεταμεσημβρίαν ταύτην οἱ πάγοι διερράγησαν ὀπίσω παρὰ τὴν πρύμνην, κατὰ δὲ τὴν ἑσπέραν τὸ ῥῆγμα ἠνοιξεν. Περιμένομεν πίεσιν, διότι σήμερον ἢ αὔριον ἔχομεν νέαν σελήνην.

Πέμπτη, δεκεμβρίου 7. — Περὶ τὴν 5 ὥραν τῆς πρωΐας οἱ πάγοι ἐπὶ μίαν περίπου ὥραν πιέζουσι τὸ σκάφος κατὰ τὴν πρύμνην. Εἶμαι ἐξηπλωμένος ἐπὶ τῆς κλίνης μου καὶ ἀκούω αὐτοὺς τρίζοντας, θορυβοῦντας καὶ θραυομένους. Ἐλαφρὰ πίεσις πάλιν μ. μ.

Παρασκευή, δεκεμβρίου 8. — Πίεσις ἀπὸ τῆς 7 — 8 ὥρας τῆς πρωΐας. Ἐνῷ ἐκαθήμην μ. μ. ἰχνογραφῶν, ἐταράχθην ἐξ αἰφνιδίου κρότου. Ἐφαίνετο ὡς νὰ κατεκρημνίσθησαν μεγάλοι ὄγκοι πάγων ἀπὸ τοῦ ἐξαρτισμοῦ τοῦ πλοίου ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ὑπεράνω τοῦ θαλαμίσκου μου. Πάντες ἀνεπήδησαν ἐκ τῶν θέσεών των, ῥίψαντες ἐπὶ τῶν ὤμων πρόσθετόν τι ἔνδυμα,

διὰ νὰ ἐξέλθωσιν. Ἐκεῖνοι, οἵτινες ἔπαιρνον τὸν μεσημβρινόν των ὕπνον, ἀνετινάχθησαν ἔξω ἀπὸ τὰς καμπίνας των εἰς τὸ μέσον τῆς αἰθούσης, ζητοῦντες νὰ μάθωσι τί ἔτρεξε.

Ἀνήλθομεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο ἀνεκαλύψαμεν, ἢ ὅτι οἱ πάγοι συνεταράσσοντο καὶ κατεβυθίζοντο βραδέως πέραν τοῦ πλοίου. Μεγάλοι σωροὶ πάγων εἶχον συσσωρευθῆ τὴν πρωΐαν ταύτην καὶ χθὲς ὑπὸ τὴν πρύμνην. Ἡ ἔκρηξις προῆλθε πιθανῶς ἐκ σφοδροτάτης πιέσεως, ἥτις χαλαρώσασα τοὺς παρὰ τὰ πλευρὰ τοῦ σκάφους πάγους, ἐξεβίασεν αὐτὸ νὰ κλίνῃ πρὸς τὰ ἀριστερά. Ἐν τούτοις δὲν ἠκούσθη θραῦσις ξύλων, ὅ,τι δήποτε δὲ καὶ ἂν συνέβη, τὸ «Φράμ» ἦτο σῶον καὶ ἀβλαβές. Ἠναγκάσθημεν νὰ κατέλθωμεν ταχέως εἰς τὴν αἴθουσαν, διότι τὸ ψῦχος ἦτο δριμύ.

Ἐνῷ ἐδειπνοῦμεν κατὰ τὴν ὀγδόην ἤρξατο πάλιν αἰφνιδίως ἡ πίεσις. Οἱ πάγοι ἔτριζον καὶ ἀντήχουν παρὰ τὰ πλευρὰ τοῦ σκάφους τόσον δυνατὰ καὶ τόσον ἐγγὺς ἡμῶν, ὥστε ἡ συνδιάλεξις καθίστατο ἀδύνατος. Ἦτο ἀνάγκη νὰ φωνάζωμεν, συνεφωνήσαμεν δὲ πάντες μετὰ τοῦ Νόρδαλ, παρατηρήσαντος, ὅτι θὰ ἦτο προτιμότερον, ἂν ἡ πίεσις περιώριζε τὰς ἐνεργείας αὐτῆς παρὰ τὴν πρῷραν, ἀντὶ νὰ μᾶς ἐνοχλῇ τοσοῦτον ἐδῶ εἰς τὴν πρύμνην. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ φοβεροῦ τούτου θορύβου ἤρχετο ποῦ καὶ ποῦ εἰς τὰ ὦτα ἡ-

μῶν καὶ ἡ φωνὴ τοῦ ὀργάνου, παίζοντος κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὴν μελῳδίαν: «Δὲν μὲ ἀφίνει νὰ κοιμηθῶ ἡ φωνὴ τῆς ἀηδόνος». Ὁ θόρυβος οὗτος διήρκεσε περὶ τὰ 20 λεπτά, μετὰ ταῦτα δ' ἐπῆλθε σιγή.

Βραδύτερον, τὴν νύκτα· ἦλθε κάτω ὁ Χάνσεν ἀγγέλλων μοι ὅτι τὸ βόρειον σέλας ἦτο ἐκτάκτως λαμπρόν. Τὸ κατάστρωμα ἦτο κατάφωτον, αἱ δ' ἐκτάσεις τῶν πάγων κατηυγάζοντο ὑπ' αὐτοῦ. Ὅλος ὁ οὐρανὸς ἦτο διάπυρος, ἀλλ' ἐφλογίζετο πλειότερον πρὸς νότον· ἄνωθεν δὲ τοῦ σημείου τούτου ἔλαμπον κυματίζοντες ὄγκοι φλογῶν. Βραδύτερον ἦλθε καὶ πάλιν ὁ Χάνσεν, λέγων, ὅτι τὸ φαινόμενον τὴν στιγμὴν ταύτην ἦτο ὅλως ἔκτακτον.

Εἶναι ἀδύνατον διὰ τοῦ λόγου νὰ περιγράψῃ τις τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ θεάματος. Οἱ λάμποντες πύρινοι ὄγκοι εἶχον διαιρεθῆ εἰς ἀπαστραπτούσας καὶ πολυποικίλους ταινίας, περιελισσομένας καὶ συμπλεκομένας καὶ πρὸς νότον καὶ πρὸς βορρᾶν. Αἱ ἀκτῖνες ἔστιλβον ἐν καθαρωτάτοις καὶ κρυσταλλίνοις τῆς ἴριδος χρώμασιν, ἐν οἷς ἐπεκράτουν τὸ ἐρυθρὸν καὶ τὸ πράσινον.

Συχνότατα αἱ ἀκτῖνες τοῦ τόξου ἦσαν ἐρυθραὶ κατὰ τὰ ἄκρα, ἐναλλασσόμεναι ὑψηλότερον εἰς στιλπνότατον πράσινον, ὅπερ πάλιν κατὰ τὴν κορυφὴν καθίστατο σκιερώτερον· πρὶν ἢ ἐξαφανισθῇ δὲ ἐν τῷ κυανῷ χρώματι τοῦ οὐρανοῦ με-

τεβάλλετο εἰς ἰῶδες ἢ κυανοῦν· ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόξου αἱ ἀκτῖνες μετεβάλλοντο ἀπὸ τοῦ κατερύθρου εἰς καταπράσινον, ἐρχόμεναι καὶ φεύγουσαι ἐναλλάξ, ὡς εἰ ὠθοῦντο ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. Ἦτο ἀτελεύτητος παράστασις στιλπνοτάτων χρωμάτων διὰ μαγικῆς λυχνίας, ὑπερβαίνουσα πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ πλάσῃ ἡ φαντασία.

Ἀνήρχετο ἐνίοτε τὸ θέαμα τοῦτο εἰς τοιαύτην κλίμακα, ὥστε ὁ θεώμενος ἵστατο ἐκεῖ καταπεπληγμένος μὴ δυνάμενος ν' ἀναπνεύσῃ. Ἠσθάνετο ὅτι κάτι ἔκτακτον ἔμελλε νὰ συμβῇ, τὸ ὀλιγώτερον δ' ὅτι ὁ οὐρανὸς ὁλόκληρος θὰ κατέπιπτε. Ἀλλ' ἐνῷ ἀπνευστὶ προσεδόκα τις, αἴφνης ὅλη ἡ εἰκὼν αὕτη ἐξεμηδενίζετο. Τοιαύτη λύσις οὐδὲν βεβαίως ἔχει τὸ δραματικόν, γίνονται ὅμως πάντα ταῦτα μετὰ τόσον ἀσφαλοῦς σταθερότητος, ὥστε οὐδόλως ἀγανακτεῖ τις. Αἰσθάνεται ὅτι ἔχει πρὸ αὑτοῦ καλλιτέχνην, ὅστις εἶναι κύριος τοῦ ὀργάνου αὐτοῦ. Μὲ ἓν μόνον κροῦσμα τοῦ τόξου του κατέρχεται ἀπὸ τοῦ ὑψίστου τῶν παθῶν εἰς τὸ ἠρεμώτατον καὶ τἀνάπαλιν.

Ἐνῶ ἐμέλλομεν ν' ἀποσυρθῶμεν διωκόμενοι ὑπὸ τοῦ ψύχους (—34ο, 7′ Κελ.) τοσοῦτον μεγαλοπρεπεῖς τόνοι ἀνῆλθον πάλιν ἀπὸ τῶν χορδῶν, ὥστε ἐμείναμεν ἐκεῖ μέχρις οὗ αἱ ῥῖνες καὶ τὰ ὦτα ἡμῶν ἐπάγωσαν. Ἦτο τὸ finale. Ἀγρία ἐπίδειξις πυροτεχνημάτων εἰς πάντας τοὺς χρωματισμοὺς τῆς φλογός· πυρκαϊά, ἔχουσα τοι-

αύτην ἔκτασιν, ὥστε ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν περιέμενέ τις νὰ κατέλθῃ ἐπὶ τῶν πάγων, διότι δὲν ὑπῆρχε πλέον θέσις ἐν τῷ οὐρανῷ.

Ἀλλὰ δὲν ἀντέχω πλέον. Ἐλαφρὰ ἐνδεδυμένος, ἄνευ ἰδιαιτέρου τῆς κεφαλῆς καλύμματος καὶ ἄνευ χειροκτίων, δὲν αἰσθάνομαι πλέον τὸ σῶμα καὶ τὰ μέλη μου, καὶ σπεύδω νὰ κατέλθω εἰς τὴν αἴθουσαν.

Κυριακή, δεκεμβρίου 10.—Κυριακὴ τῆς εἰρήνης. Τὸ ἐν τῷ ἀγγλικῷ ἡμερολογίῳ ἀπόφθεγμα τῆς ἡμέρας, λέγει· «Εὐτυχὴς ἐκεῖνος, εἰς ὃν αἱ περιστάσεις συμβιβάζονται μὲ τὸν χαρακτῆρά του· ἀλλ' εὐτυχέστερος ὁ συμβιβάζων τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ μὲ τὰς περιστάσεις» (**Hume**). Ἀληθέστατον, ἀκριβῶς δὲ τὴν φιλοσοφίαν ταύτην ἐφαρμόζω τώρα.

Κάθημαι ἐν τῷ θαλαμίσκῳ μου τρώγων πλακοῦντα καὶ πίνων τὸν ζῦθόν μου, ἐνῷ γράφω τὸ ἡμερολόγιόν μου. Μετ' ὀλίγον θὰ λάβω βιβλίον καὶ θὰ ἐξαπλωθῶ ἐπὶ τῆς κλίνης μου διὰ νὰ ἀναγνώσω καὶ νὰ κοιμηθῶ. Ὁ ἠλεκτρικός μας λαμπτὴρ λάμπει ὡς ἥλιος φωτίζων εὐτυχῆ συνάθροισιν. Ἄ! πόσον θαυμασίως ἐπιδρᾷ ἐφ' ἡμῶν τὸ φῶς! Πιστεύω ὅτι θὰ γείνω πυρολάτρης. Μοὶ φαίνεται πολὺ παράδοξον, πῶς ἡ πυρολατρεία δὲν ὑφίσταται εἰς τὰς πολικὰς χώρας.

«Διὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων τὰ κάλλιστα εἶναι τὸ πῦρ καὶ ἡ θέα τοῦ ἡλίου.»

Μία ἐφημερὶς ἐκδίδεται τώρα ἐπὶ τοῦ πλοίου ἡ «Φραμστζάα» (Νέα τοῦ «Φράμ»), ὁ δὲ ἰατρὸς εἶναι ὁ ὑπεύθυνος συντάκτης. Ὁ πρῶτος ἀριθμὸς ἀνεγνώσθη μεγαλοφώνως τὴν ἑσπέραν ταύτην, προξενήσας πολλοὺς γέλωτας καὶ φαιδρότητα.

Αἱ χθεσιναὶ καταμετρήσεις ἔδειξαν, ὅτι εἴμεθα ὑπὸ τὴν 79ο βορ. πλάτους καὶ 139ο, 14′ ἀνατολ. μήκους. Ἐπὶ τέλους ἐχωρήσαμεν πρὸς βορρᾶν, εἰς ἣν μοῖραν εὑρισκόμεθα περὶ τὰ τέλη σεπτεμβρίου· τώρα δὲ ἡ πρὸς Β. πρόοδος ἡμῶν φαίνεται σταθερά. Διηνύσαμεν 10 λεπτὰ εἰς 4 ἡμέρας.

Δευτέρα, δεκεμβρίου 11. — Τὴν πρωΐαν ταύτην ἐξέδραμον πολὺ πρὸς δυσμάς. Καταπονεῖταί τις περιπατῶν ἐν τῷ σκότει ἐπὶ τῶν πάγων καὶ ἀναρριχώμενος ἐπὶ τῶν ἀποτόμων σωρῶν τῶν πάγων. Σφαλὼν ἔπεσα πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ ἐμωλώπισα τὸ δεξιόν μου γόνυ. Ὁ καιρὸς εἶναι σήμερον ἠπιώτερος, ἡ δὲ θερμοκρασία — 23ο Κελ. Κατὰ τὴν νύκτα ἔκτακτον βόρειον σέλας. Λευκά, στίλβοντα νέφη ἐν τῷ οὐρανῷ, ἄτινα ἐξέλαβον κατὰ πρῶτον ὡς ἐκ τῆς σελήνης φωτιζόμενα· ἀλλ᾽ εἶδον, ὅτι ἡ σελήνη ἔλειπε. Ἦσαν ἐλαφρὰ νεφύδρια κινούμενα ἐν τῷ λάμποντι οὐρανῷ.

Ἱστάμην καὶ ἔβλεπον αὐτὰ διασχίζοντα ἠρέμα τὸ διάστημα τοῦ οὐρανοῦ. Τὸ φῶς ἐφαίνετο

ἰσχυρότατον πρὸς τὰ ΝΑ., ἔνθα ταῦτα ἦσαν σκιερώτερα. Ὁ Χάνσεν ἔλεγεν, ὅτι βραδύτερον ὠθοῦντο πρὸς τὸ βόρειον τμῆμα τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὅτι ἤρχοντο καὶ ἔφευγον, λευκὰ λευκὰ ὡς πρόβατα, χωρὶς νὰ φωτίζωνται ἀπὸ τὸ βόρειον σέλας.

Τρίτη, δεκεμβρίου 10. —Σήμερον τὴν πρωΐαν ἔκαμα μακρὰν ἐκδρομὴν πρὸς τὰ ΝΑ. Οἱ πάγοι καὶ ἐνταῦθά εἰσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας, ὡς καὶ οἱ πρὸς Δ. ἦτοι συσσωρευμένοι εἰς λόφους μὲ ὁμαλοὺς ὄγκους ἐν τῷ μεταξύ. Τὴν νύκτα ταύτην οἱ κύνες ἤρξαντο ὑλακτοῦντες φοβερά. Ἤμεθα βυθισμένοι ὅλοι εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον, τινὲς παίζοντες οὐΐστ καὶ ἄλλοι ἄλλα παιγνίδια. Εἶπον νὰ ἀνέλθῃ τις ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἵνα ἴδῃ τί συνέβαινεν. Ἀνῆλθεν ὁ Μόγσταδ. Ὁ θόρυβος ἐπετείνετο.

Ἐπανελθὼν ὁ Μόγσταδ εἶπεν, ὅτι ὅλοι οἱ κύνες, ὅσοι ἠδύναντο νὰ φθάσωσιν ἐπὶ τῆς ἄκρας τῆς πλευρᾶς, ἵσταντο ἐκεῖ καὶ ὑλάκτουν, ἐστραμμένοι πρὸς βορρᾶν· ἴσως θὰ ἦτο ἀλώπηξ τις ἢ ἄλλο τι ζῶον, διότι ἐνόμισεν, ὅτι ἤκουσεν ὑλακὴν ἀλώπεκος μακρὰν πρὸς Β. ἀλλὰ δὲν ἦτο βέβαιος περὶ τούτου. Ἐπειδὴ αἱ ὑλαγαὶ τῶν κυνῶν δὲν ἔπαυον, ἀνῆλθον καὶ ἐγὼ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος μετὰ τοῦ Τζόανσεν. Ἐκ διαφόρων θέσεων προσεπαθήσαμεν νὰ διακρίνωμέν τι διὰ τοῦ σκότους πρὸς τὸ μέρος,

ἔνθα ὑλάκτουν οἱ κύνες, ἀλλ' οὐδὲν ἐβλέπομεν. Βεβαίως θὰ ἦτο κἄτι, ἴσως μάλιστα ἄρκτος, διότι οἱ κύνες ἐμαίνοντο καὶ ἦσαν ἐκτὸς ἑαυτῶν. Ὁ Πὰν ἰδίως μὲ ἔβλεπε μὲ ἀλλόκοτον βλέμμα, ὡς νὰ ἤθελε νὰ μὲ εἴπῃ σοβαρόν τι, καὶ εἶτα ἀνεπήδησεν ἐπὶ τῆς πλευρᾶς καὶ ὑλάκτει βλέπων πρὸς Β.

Ἡ κίνησις καὶ ἡ ταραχὴ τῶν κυνῶν ἦτο ἔκτακτος· δὲν ἐμαίνοντο τοσοῦτον, ὅτε ἄλλοτε ἄρκτος ἐφάνη πολὺ ἐγγὺς τοῦ πλοίου. Ἐπὶ τέλους ἐσκέφθην, ὅτι ἔπρεπε νὰ λύσωμέν τινας τῶν κυνῶν καὶ νὰ χωρήσωμεν μετ' αὐτῶν πρὸς Β. ἐπὶ τῶν πάγων. Ἀλλὰ οἱ ἄθλιοι οὗτοι ἀρνοῦνται νὰ βαδίσωσιν, ὅταν μέλλωσι νὰ καταδιώξωσιν ἄρκτον, ἐκτὸς δὲ τούτου τὸ σκότος ἦτο τόσον πυκνόν, ὥστε δὲν ἦτο πιθανόν, ὅτι θὰ ἀνεκαλύπτομέν τι. «Ἂν εἶναι ἄρκτος, εἶπον, καὶ μάλιστα πεινασμένη, θὰ ἐπανέλθῃ καὶ πάλιν». Καὶ κατῆλθον ἵνα κοιμηθῶ.

Αἱ ὑλακαὶ ἐξηκολούθουν. Ἐνίοτε μάλιστα ἦσαν σφοδρόταται. Ὁ Νόρδαλ, ὅστις ἦτο σκοπός, ἀνήρχετο συχνὰ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἀλλ' οὐδὲν ἀνεκάλυπτε. Ἐνῶ ἀνεγίνωσκον ἐν τῷ θαλαμίσκῳ μου, ἤκουσα ἀλλόκοτον κρότον· μοὶ ἐφάνη ὡς νὰ ἐσύροντο κιβώτια ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ ὡς ξύσιμον κυνὸς θέλοντος νὰ ἐξέλθῃ ἀπό τινος θύρας. Ἐνεθυμήθην τὴν Κβίκ, ἥτις ἦτο κεκλεισμένη ἐν τῷ θαλαμίσκῳ τῶν χαρτῶν.

Εἶπον εἰς τὸν Νόρδαλ νὰ ἀναβῇ καὶ πάλιν, ἵνα ἴδῃ τί ἐσήμαινεν ὁ νέος οὗτος κρότος· ἀλλ' ἐπανῆλθε λέγων μοι, ὅτι οὐδὲν εἶδε. Δὲν ἠδυνάμην νὰ κοιμηθῶ καὶ ἐκυλιόμην ἀγωνιῶν ἐν τῇ κλίνῃ μου. Ἤλλαξεν ὁ σκοπός· ἀντὶ τοῦ Νόρδαλ ἦλθεν ὁ Πέτρος. Τῷ εἶπον νὰ πηγαίνῃ νὰ στρέψῃ τὸ ἱστίον τοῦ ἀνεμιστῆρος, ἵνα ὁ ἀερισμὸς γένηται εὐχερέστερον· ἔμεινε καὶ οὗτος ἀρκετὴν ὥραν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἀλλ' οὐδὲν ἀνεκάλυψεν. Ἀλλ' ἐνῷ ἔβαινε πρὸς τὴν πρῷραν, παρετήρησεν ὅτι τρεῖς ἐκ τῶν κυνῶν ἔλειπον. Κατελθὼν μοὶ ἀνήγγειλε τοῦτο, παρεδέχθημεν δέ, ὅτι ἡ ταραχὴ τῶν κυνῶν θὰ προήρχετο ἴσως ἐκ τῆς φυγῆς τῶν συντρόφων του· ἀλλ' οὐδέποτε συνέβαινε τοιοῦτος θόρυβος, ὅτε ἔχανόν τινα. Ἐπὶ τέλους ἐκοιμήθην, ἐπὶ πολὺ δὲ ἤκουον αὐτοὺς κατὰ τὸν ὕπνον μου θορυβοῦντας καὶ ὑλακτοῦντας.

Τετάρτη, δεκεμβρίου 13. — Πρὶν ἢ ἐγερθῶ τὴν πρωΐαν ταύτην, ἤκουσα τοὺς κύνας ἐπιμένοντας ἔτι εἰς τὰς ὑλακάς αὐτῶν, ὁ δὲ θόρυβος διήρκει καθ' ὅλον τὸ πρόγευμα ἡμῶν. Μετὰ τὸ πρόγευμα ὁ Μόγσταδ καὶ ὁ Πέτρος ἀπῆλθον, ὅπως δώσωσι τροφὴν εἰς τοὺς ἀθλίους τούτους καὶ τοὺς ἀπολύσωσιν ἐπὶ τῶν πάγων. Οἱ τρεῖς ἔλειπον εἰσέτι. Ὁ Πέτρος κατέβη κάτω, ἵνα λάβῃ φανόν· ἤθελε νὰ ἴδῃ ἂν ἐφαίνοντό που ἴχνη ζῴων. Ὁ Ζιάκοψον εἶπεν αὐτῷ νὰ λάβῃ

καὶ τὸ πυροβόλον του. «Ὄχι, εἶπεν, δὲν χρειάζεται».

Βραδύτερον, ἐνῶ ἐκαθήμην ἄθυμος, βυθισμένος εἰς ὑπολογισμούς τινας, πόσον δηλ. πετρέλαιον ἐδαπανήσαμεν μέχρι τοῦδε καὶ ἐπὶ πόσον θὰ διαρκέσῃ ἔτι ἂν δαπανῶμεν αὐτὸ κατὰ τὴν αὐτὴν ποσότητα, ἤκουσα φωνὰς κατὰ τὴν κορυφὴν τῆς κλίμακος. «Ἔλα μ' ἕνα τουφέκι». Ἀμέσως εὑρέθην εἰς τὴν αἴθουσαν, εἰς ἣν ὁ Πέτρος εἰσορμήσας ἀπνευστὶ ἐκραύγαζε· «Γρήγορα, ἕνα τουφέκι». Ἔλαβον ἓν ὅπλον, ἐκεῖνος ἄλλο καὶ ὡρμήσαμεν πρὸς τὰ ἄνω ἀκολουθούμενοι ὑπὸ τοῦ ὑποπλοιάρχου.

Δὲν ἦτο δύσκολον νὰ εὕρωμεν ποῦ νὰ διευθυνθῶμεν, διότι ἀπὸ τῆς πρῳραίας πλευρᾶς δεξιὰ ἤρχετο συγκεχυμένος θόρυβος ἀνθρωπίνων φωνῶν, κάτωθεν δὲ τοῦ διαδρόμου αἱ θορυβώδεις ὑλακαὶ τῶν κυνῶν. Ἀπέσπασα τὸ ἐκ στυππείου ἐπιστόμιον ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ πυροβόλου μου, ἀνύψωσα τὸν μοχλὸν καὶ ἔθηκα ταχέως τὴν πυριτιδοβολήν. Ἀλλὰ 'ς τ' ἀνάθεμα! ἦτο καὶ αὐτὸ φραγμένον καὶ δὲν κατώρθονα νὰ ἐξαγάγω τὸ στυππεῖον. Ὁ Πέτρος ἐφώναζε· «Πυροβολήσατε διότι ἐγὼ δὲν κατορθόνω τίποτε». Ἵστατο ἐκεῖ κροτῶν ἐπανειλημμένως τὸν ἐμπυρέα του, πλήρη ὄντα παγωμένης βασιλίνης, ἐνῷ ἡ ἄρκτος ἦτο ἐκεῖ, κάτωθεν ἡμῶν,

παρὰ τὴν πλευρὰν τοῦ πλοίου, κρατοῦσα ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῆς ἕνα κύνα.

Πλησίον μου ἵστατο ὁ ὑποπλοίαρχος προσπαθῶν νὰ ἐξαγάγῃ στυππεῖον, ὅπερ εἶχεν ὠθήσει ἐντὸς τοῦ σωλῆνος τοῦ ὅπλου του, ἀπελπίσας δ' ἔρριψε κατὰ γῆς ὀργίλως αὐτὸ καὶ ἔβλεπε κύκλῳ νὰ εὕρῃ δόρυ τι, ὅπως διατρυπήσῃ τὴν ἄρκτον. Ὁ τέταρτος ἐξ ἡμῶν, ὁ Μόγσταδ, ἐκίνει ἀδημονῶν τὸ κενὸν πυροβόλον του (διότι δὲν εἶχε πυριτιδοβολάς) καὶ μᾶς ἐφώναζε νὰ πυροβολήσωμεν. Τέσσαρες κυνηγοὶ μὲ ὅπλα καὶ νὰ μὴ δύνηται κανεὶς νὰ ρίψῃ μίαν σφαῖραν, καὶ ἡ ἄρκτος νὰ εἶναι τόσον ἐγγύς! Ὁ πέμπτος, ὁ Χάνσεν, ἦτο ἐπὶ τοῦ καταστρώματος παρὰ τὸν θαλαμίσκον τῶν χαρτῶν ζητῶν νὰ εὕρῃ πυριτιδοβολάς. Ἐπὶ τέλους ἀναφαίνεται ὁ Τζόανσεν καὶ πυροβολεῖ. Τὸ θηρίον ἀφῆκεν ὠρυγήν. Δευτέρα σφαῖρα ἔλαμψε συρίζουσα κάτω πρὸς τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν, καὶ ἄλλη μία ἀκόμη, καὶ εἴδομεν τὸν λευκὸν κύνα, ὃν ἡ ἄρκτος εἶχεν ὑπὸ τοὺς πόδας της, ἀναπηδῶντα καὶ φεύγοντα, ἐνῷ οἱ λοιποὶ κύνες ἵσταντο κύκλῳ ὑλακτοῦντες.

Τὴν στιγμὴν ταύτην κατώρθωσα νὰ ἐξαγάγω τὸ στυππεῖον ἐκ τοῦ ὅπλου μου καὶ πυροβολήσας διεπέρασα τὴν κεφαλήν της διὰ σφαίρας. Οἱ κύνες ἦσαν συσσωρευμένοι κύκλῳ ὑλακτοῦντες ἐνόσῳ ἡ ἄρκτος ἐκινεῖτο, ἀλλ' ὅτε εἶδον αὐτὴν νεκρὰν καὶ ἀκίνητον ὠπισθοχώρουν τεταραγμένοι.

Ὑπώπτευον ἴσως, ὅτι θὰ ἦτο νέον τι τέχνασμα ἡ πανουργία τοῦ ἐχθροῦ. Ἡ φονευθεῖσα ἦτο νεαρά, μονοετὴς ἄρκτος, ἡ πρόξενος ὅλου τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου θορύβου τῆς νυκτός.

Ἐνῷ δὲ ἤδη ἐξεδέρετο, ἐκίνησα πρὸς τὰ ΒΔ. πρὸς ἀναζήτησιν τῶν ἀπολεσθέντων κυνῶν. Δὲν εἶχον ἀπομακρυνθῇ πολύ, ὅτε παρετήρησα, ὅτι οἱ συνοδεύοντές με κύνες ὠσφραίνοντο κάτι τι πρὸς Β. καὶ ἤθελον νὰ διευθυνθῶσι πρὸς τὰ ἐκεῖ. Μετ' ὀλίγον ἐφαίνοντο κατεπτοημένοι καὶ δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐξαναγκάσω αὐτοὺς νὰ προχωρήσωσιν. Ἔβαινον πολὺ πλησίον μου ἢ ἐκρύπτοντο ὄπισθέν μου. Κρατῶν ἕτοιμον τὸ ὅπλον ἐβάδιζον τετραποδητὶ ἐπὶ τῆς ἀνωμάλου ἐπιφανείας τῶν πάγων. Διαρκῶς ἀνίχνευον ἐπὶ τὰ πρόσω, ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοί μου οὐδὲν διέκριναν ἐν τῷ σκότει. Ὅτε οἱ κύνες ἦσαν βήματά τινα πρὸ ἐμοῦ, ἐφαίνοντο ὡς μαῦραι σκιαί. Ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν περιέμενον νὰ ἴδω πελώριόν τινα μορφὴν ἀνορθουμένην ἀπὸ τῶν πάγων καὶ κατ' ἐμοῦ ἐφορμῶσαν. Οἱ κύνες ὅλονὲν ἐγίνοντο προφυλακτικώτεροι, δύο δ' ἐξ αὐτῶν ἐσταμάτησαν καὶ δὲν ἐπροχώρουν· συναισθανθέντες ὅμως ἴσως ὅτι θὰ ἦτο καταισχύνη νὰ μ' ἐγκαταλείψωσι μόνον, μὲ ἠκολούθησαν ἐκ νέου.

Ἡ διὰ τῶν πάγων πορεία ἦτο δυσχερεστάτη. Ἕρπων μὲ τὰς χεῖρας καὶ τὰ γόνατα, ἐσκεπτόμην, ὅτι δὲν θὰ εἶχον κατάλληλον θέσιν νὰ

πυροβολήσω, ἂν ἡ ἄρκτος ὥρμα κατ' ἐμοῦ. Ἐφθάσαμεν ἤδη ἐπὶ ὁμαλῶν πάγων. Ἦτο δὲ προφανέστατον τώρα, ὅτι ἐδῶ κἄπου θὰ ὑπῆρχέ τι. Προχωρήσας διέκρινα μαῦρόν τι σημεῖον πρὸ ἐμοῦ. Δὲν ἐφαίνετο νὰ ἦτο ζῶον· ἔκυψα πλησιέστερον καὶ εἶδον, ὅτι ἦτο ὁ πτωχὸς *φίλος* τοῦ Ζόανσεν, ὁ μαῦρος κύων μὲ τὴν λευκὴν κηλίδα ἐπὶ τῆς οὐρᾶς, ἐν οἰκτρᾷ καταστάσει παγωμένος καὶ ἄκαμπτος.

Ἔκυψα πάλιν καὶ εἶδον τὸν δεύτερον ἐκ τῶν ἀπολεσθέντων κυνῶν. Ἦτο σχεδὸν ὁλόκληρος, φαγωμένος μόνον ὀλίγον κατὰ τὴν κεφαλήν· ἄφθονον δὲ αἷμα ἐφαίνετο ἐκεῖ περὶ τοὺς πάγους. Οἱ συνοδεύοντές με κύνες ἵσταντο ἐν σεβαστῇ ἀποστάσει βλέποντες ἀτενῶς τοὺς νεκροὺς τῶν συντρόφους καὶ φυσῶντες μὲ τοὺς μυκτῆράς των. Τινὲς τῶν συντρόφων μου λαβόντες φανὸν ἀπὸ τοῦ πλοίου ἤρχοντο ἵνα ἀναζητήσωσιν ἄρκτων ἴχνη. Ἀνερριχόμεθα ἐπὶ τῶν ὄγκων τῶν πάγων.

— Πλησίασε ἐδῶ τὸν φανόν, Βέντζεν, ᾽σὰν νὰ βλέπω ἴχνη ἄρκτου.

Ὁ Βέντζεν ἐπλησίασε καὶ ἐστρέψαμεν τὸ φῶς τοῦ φανοῦ ἐπὶ χαραγμάτων τινῶν ἐν τῇ χιόνι. Ἦσαν ἀσφαλῆ ἴχνη ἄρκτου καὶ μάλιστα τῆς φονευθείσης νεαρᾶς ἄρκτου. «Ἐδῶ φαίνεται παρέσυρε τὸν κύνα», εἶπον. Διεκρίναμεν ἐπίσης τὸν αἱμοσταγῆ δρομίσκον διὰ μέσου τοῦ σωροῦ τῶν πάγων.

Ὁ Σβάρτων, ἢ ἄλλως ὁ *φίλος* τοῦ Τζόανσεν, ὡς ἀπεκαλοῦμεν αὐτόν, παρίστα ἀποτρόπαιον θέαμα. Κρέας, δέρμα καὶ ἐντόσθια εἶχον ἐξαφανισθῆ· ἐβλεπέ τις μόνον γυμνὸν στῆθος καὶ τὴν σπονδυλικὴν στήλην μέ τινας πλευράς. Ἦτο πολὺ λυπηρὸν νὰ τελειώσῃ τόσον ἐλεεινὰ τὸν βίον ὁ ὡραῖος καὶ ἰσχυρός μας κύων. Ἓν μόνον ἐλάττωμα εἶχε. Ἦτο πολὺ δύστροπος, ἰδιαιτέραν δὲ ἀντιπάθειαν ᾐσθάνετο πρὸς τὸν Τζόανσεν· ὑλάκτει καὶ τῷ ἐδείκνυε τοὺς ὀδόντας, ὁσάκις οὗτος ἀνήρχετο ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἢ ἤνοιγε θύραν τινά· καὶ ὅταν ἀκόμη ἀνήρχετο ἐπὶ τῆς σκοπιᾶς τοῦ ἱστοῦ καὶ ἐσύριζε κατὰ τὰς σκοτειναὶς ταύτας τοῦ χειμῶνος ἡμέρας, ὁ Σβάρτων ὠρύετο μετὰ λύσσης ἀπὸ τῶν πάγων.

Ὁ Τζόανσεν ἔκυψε κάτω μὲ τὸν φανόν, ἵνα ἴδῃ τὰ λείψανα αὐτοῦ.

— Εἶσαι εὐχαριστημένος, Τζόανσεν, ὅτι ἐχάθη ὁ ἐχθρός σου;

— Ὄχι, μοὶ εἶπε, λυποῦμαι πολύ.

— Διατί;

— Διότι δὲν συνεφιλιώθημεν, πρὶν ἢ ἀποθάνῃ.

Καὶ ἐξηκολουθήσαμεν τὸν δρόμον ἡμῶν πρὸς ἀναζήτησιν ἄλλων ἰχνῶν, ἀλλ' οὐδὲν εὕρομεν. Λαβόντες δὲ τὰ πτώματα τῶν κυνῶν, ἐπανήλθομεν εἰς τὸ πλοῖον.

Ἦτο θλιβερὰ ἱστορία. Νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸ πλοῖον μία ἄρκτος καὶ νὰ χάσωμεν διὰ μιᾶς

τρεῖς καλοὺς κύνας· ὑπελείποντο ἡμῖν τώρα μόνον 26 κύνες. Τόσον νεαρὰ καὶ νὰ μᾶς προξενήσῃ τόσας ζημίας! Εἰσέδυσεν εἰς τὸ πλοῖον διὰ τοῦ διαδρόμου, ὥθησε κιβώτιόν τι κείμενον κατὰ την εἴσοδον, ἥρπασε τὸν πλησιέστατον ἱστάμενον κύνα καὶ ἀπεμακρύνθη. Ἱκανοποιήσασα δὲ τὰ πρῶτα τῆς πείνης αὐτῆς ἄλγη, ἐπανῆλθε καὶ ἐζήτησε τὸν ἀριθμὸν 2, καὶ ἂν θὰ τῇ ἐπετρέπετο θὰ ἐξηκολούθει ἴσως τὴν ἐργασίαν ταύτην, μέχρις οὗ θὰ ἐκαθάριζεν ὅλον τὸ κατάστρωμα. Ἴσως δὲ θὰ κατήρχετο καὶ κάτω πρὸς ἀναζήτησιν νέων θυμάτων.

Ὅτε βραδύτερον κατηρχόμην κάτω εἰς τὴν αἴθουσαν, ὁ παρὰ τὴν θύραν τοῦ μαγειρείου ἱστάμενος Τζοῦελ, μοὶ εἶπε· «Ἡ Κβὶκ ἑτοιμάζεται νὰ γεννήσῃ ἀπόψε». Βλέπετε ὅτι μᾶς ἔρχονται ὅλα μαζῆ. Καὶ ὄντως, ὅτε τὴν ἑσπέραν ἐκαθήμην ἐν τῇ αἰθούσῃ ὁ Μόγσταδ, ὅστις κυρίως εἶναι ὁ ἐπιμελητὴς τῶν κυνῶν, ἦλθε κάτω καὶ ἀνήγγειλεν ἡμῖν τὴν ἐμφάνισιν τοῦ πρώτου, μετ' οὐ πολὺ δ' ἀνήγγειλε δεύτερον καὶ τρίτον. Αἱ εἰδήσεις αὗται τῶν γεννήσεων ἦσαν μικρὸν βάλσαμον εἰς τὰς πληγὰς ἡμῶν. Ἐτοποθετήσαμεν τὴν Κβὶκ εἰς καλὸν καὶ θερμὸν κιβώτιον, περιβεβλημένον ἐντὸς μὲ γουναρικόν. Ἦτο θερμότατον, ἠλπίζομεν δ' ὅτι τὰ νεογνά της θὰ ἔζων καὶ θὰ ἀνεπτύσσοντο ἐκεῖ καλῶς μ' ὅλην τὴν δριμύτητα τοῦ πολικοῦ χειμῶνος.

Πέμπτη, δεκεμβρίου 14.— Ἔ! Μόγσταδ! πόσα μικρὰ ἔχομεν ἕως τώρα; Ἠρώτησα κατὰ τὸ πρόγευμα. «Εἶναι πέντε ἕως τώρα» μοὶ εἶπε. Ἀλλ' ὅτε βραδύτερον κατῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν μᾶς εἶπεν, ὅτι εἶναι δώδεκα. «Δόξα τῷ Θεῷ, εἶπον, καλὸν ἀντιστάθμισμα τοῦτο διὰ τὰς ἀπωλείας μας.» Πολὺ ὅμως ἐχάρημεν, ὅτε ὁ Τζόανσεν ἀνήγγειλεν ἡμῖν, ὅτι ἀκούει τὰς ὠρυγὰς τοῦ ἀπολεσθέντος κυνὸς μακρὰν κατὰ τὰ ΒΔ. Τινὲς ἡμῶν ἀνῆλθον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ διέκρινον τὰς φωνάς του· ἐφαίνετο δὲ ὡς νὰ ἐκάθητό που καὶ νὰ ὠρύετο ἐν ἀπελπισίᾳ· ἴσως θὰ ἵστατο πρὸ ἀδιαβάτου τινὸς ῥήγματος πάγων. Ὁ Βλέσσιγκ ἤκουσε τὰς φωνὰς αὐτοῦ ἐπίσης κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτερινῆς του φυλακῆς, ἀλλὰ τότε αἱ φωναὶ ἤρχοντο ἐκ ΝΔ. μᾶλλον διευθύνσεως. Ὅτε δὲ ὁ Πέτρος μετα τὸ πρόγευμα μετέβη νὰ δώσῃ τροφὴν εἰς τοὺς κύνας, ἦτο ἐκεῖ καὶ ὁ ἀπολωλώς, ἱστάμενος κάτωθεν τοῦ διαδρόμου καὶ ἐπιθυμῶν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ πλοῖον. Πεινα λέος ὡς ἦτο, ὥρμησε κατὰ τῆς σκάφης τῶν τροφῶν σῶος καὶ ἀβλαβής.

Τὴν ἑσπέραν ταύτην ὁ Πέτρος ἦλθε καὶ ἀνήγγειλε μετὰ βεβαιότητος ὅτι ἤκουσε κρότον καὶ βηματισμοὺς ζώου ἐπὶ τῶν πάγων. Αὐτὸς καὶ ὁ Πέτερσον ἵσταντο ἐκεῖ καὶ ἤκουον ξυσίματα ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ τῆς χιόνος. Ἔθηκα τὴν ἐκ

μηλωτῆς βλοῦζάν μου, ἥρπασα τὸ δίκανόν μου καὶ ἀνῆλθον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Ὅλον τὸ πλήρωμα συνηθροίσθη ἐπὶ τῆς πρώρας καὶ ἔβλεπον ἔξω ἐν τῷ σκότει. Ἀπελύσαμεν τὸν Οὐλένκα καὶ τὸν Πᾶνα, οἵτινες ὥρμησαν ἀμέσως ἐκεῖ ἔνθα ἐφαίνετο νὰ ἦτο ἡ ἄρκτος. Σκοτάδι, πίσσα· ἀλλ' οἱ κύνες θὰ εὕρισκον τὰ ἴχνη, ἂν θὰ ὑπῆρχον τοιαῦτα. Ὁ Χάνσεν ἐνόμισεν, ὅτι εἶδε κάτι τι κινούμενον περὶ τὸν παρὰ τὸ «Φράμ» λόφον τῶν πάγων. Ἐξήλθομεν καὶ ἡμεῖς, ἀλλ' οὐδὲν εὑρόντες, ἐπανήλθομεν εἰς τὸ πλοῖον. Εἶναι πολὺ παράδοξοι οἱ ἦχοι, οὓς φαντάζεταί τις, ὅτι ἀκούει ἐπὶ τῆς ἀχανοῦς ταύτης τῶν πάγων χώρας, τῆς ὑπὸ τῶν σπινθηροβολούντων μόνον ἀστέρων φωτιζομένης!...

Παρασκευή, δεκεμβρίου 15. — Τὴν πρωΐαν ταύτην ὁ Πέτρος εἶδεν ἀπὸ τῆς πρύμνης μίαν ἀλώπεκα ἐπὶ τῶν πάγων· εἶδε δὲ αὐτὴν καὶ βραδύτερον, ὅτε ἐξῆλθε μετὰ τῶν κυνῶν. Εἶναι λίαν ἀξιοσημείωτος ἡ ἐμφάνισις ἄρκτων καὶ ἀλωπέκων τώρα, ἀφοῦ ἐπὶ πολὺ δὲν ὑπῆρχεν ἐνταῦθα ζωή. Τὴν ὑστάτην φορὰν καθ' ἣν εἴδομεν ἀλώπεκα, εὑρισκόμεθα πολὺ νοτιώτερον, πιθανῶς πλησίον τῆς Γῆς Σάνικωυ. Μήπως εἴμεθα καὶ πάλιν πλησίον ξηρᾶς;

Ἐπεσκέφθην σήμερον μετὰ μεσημβρίαν τὰ μικρὰ τῆς Κβίκ. Ἦσαν δέκα τρία. Παράδοξος σύμπτωσις! Δεκατρία νὰ γεννηθῶσι τὴν 13ην

δεκεμβρίου διὰ 13 ἄνδρας! Τὰ πέντε ἐφονεύθησαν, διότι ἡ Κβὶκ δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ θρέψῃ πλειότερα τῶν 8. Πτωχὴ μήτηρ! Πόσον ἐστενοχωρήθη καὶ ἠγωνία διὰ τὰ πέντε! ἤθελε νὰ ἀναπηδήσῃ ἐκ τοῦ κιβωτίου της, νὰ ἐπιτεθῇ καθ' ἡμῶν καὶ νὰ μᾶς τὰ ἁρπάσῃ. Πόσον δὲ ὑπερήφανος εἶναι διὰ τὰ μικρά της!

Κατὰ τὰς καταμετρήσεις τῆς τρίτης εὑρισκόμεθα εἰς τὴν 78ο, 8′ βορ. πλάτους· εἰς τρεῖς δηλ. ἡμέρας διηνύσαμεν 8 λεπτά· δὲν εἶναι ἄσχημα·

Διατί δὲν πίπτει χιών; Πλησιάζουν τὰ Χριστούγεννα, καὶ τί σημαίνουν τὰ Χριστούγεννα ἄνευ χιόνος, πυκνὰ πιπτούσης χιόνος; Ἀφ' ὅτου ἐσταματήσαμεν καὶ παρασυρόμεθα μετὰ τῶν πάγων δὲν εἴδομεν καθόλου καλὴν πτῶσιν χιόνος· οἱ σκληροὶ κόκκοι, οἱ πίπτοντες κἄπου κἄπου, δὲν εἶναι χιών. Ὦ! ἡ ὡραία, ἡ λευκοτάτη χιών, ὅταν πίπτῃ σιγὰ σιγὰ καὶ καλύπτῃ τὰ πάντα μὲ τὸ καθαρώτατον κάλυμμά της! Εἶναι πολὺ ὡραῖον νὰ βλέπῃ τις τὰ πάντα ἤρεμα, ἁπαλὰ καὶ λευκότατα!

Τὰ πεδία ταῦτα τῶν πάγων ἄνευ χιόνος, εἶναι ὡς ζωὴ ἄνευ ἔρωτος. Οὐδὲν ἔχει τὸ ἀπαλῦνον αὐτήν. Τὰ ἐκ τῶν πιέσεων καὶ τῆς πάλης τῶν πάγων ὑψη ἀνορθοῦνται ἀκανόνιστα καὶ ἀπότομα, ὡς ὅτε παρήχθησαν, δυσχερῶς δὲ κινεῖταί τις διὰ τούτων. Ὁ ἔρως εἶναι ἡ χιὼν τῆς ζωῆς. Πίπτει βαθέως καὶ ἁπαλὰ ἐπὶ τῶν ἐκ τῆς

μάχης προελθόντων τραυμάτων. λευκότερος καὶ ἀγνότερος καὶ αὐτῆς τῆς χιόνος. Τί ἀξίζει ἡ ζωὴ ἄνευ ἔρωτος; Ὁμοιάζει μὲ τοὺς ψυχροὺς τούτους, τοὺς γυμνοὺς καὶ τραχεῖς ὄγκους τῶν πάγων, τοὺς βραδέως ὑπὸ τῶν ἀνέμων ὠθουμένους, τοὺς οὐδὲν κάλυμμα ἔχοντας ἐπὶ τῶν γαινόντων αὐτῶν ρηγμάτων, οὐδέν, ἵνα μετριάζωσι τὰς βιαίας συγκρούσεις, οὐδέν, ἵνα στρογγυλαίνωσι τὰς ὀξείας γωνίας τῶν ἀπορρώγων καὶ κρυσταλλωτῶν ὄγκων, οὐδέν, ἀπολύτως οὐδέν, ἢ τὸ ἀπότομον καὶ τὴν γυμνότητα.

Σάββατον, δεκεμβρίου 16. — Μετὰ μεσημβρίαν ἐλθὼν σιγὰ ὁ Πέτρος εἰς τὸ δωμάτιον μοὶ εἶπεν, ὅτι ἤκουσε πολλοὺς καὶ ποικίλους κρότους ἐπὶ τῶν πάγων. Καὶ ὄντως ἠκούετο πρὸς Β. κρότος τις, ὡς νὰ προήρχετο ἐκ πιέσεως τῶν πάγων ἐπὶ ξηρᾶς· εἶτα δ' αἰφνιδίως τόσος κρότος ἐγένετο διὰ τῆς ἀτμοσφαίρας ὥστε καὶ οἱ κύνες αὐτοὶ ὠλάκτουν θορυβωδῶς. Πτωχὲ Πέτρε! Πάντες γελῶσιν ὁσάκις βλέπουσιν αὐτὸν ἐρχόμενον, ἵνα ἀνακοινώσῃ παρατήρησίν τινα, ἀλλ' οὐδεὶς πλειότερον αὐτοῦ ἔχει ὀξυτέραν τὴν ἀκοήν.

Τετάρτη, δεκεμβρίου 20. — Ἐνῷ προεγευμάτιζον, ἦλθεν ὁ Πέτρος φωνάζων, ὅτι εἶδεν ἄρκτον ἐπὶ τῶν πάγων, καὶ ὅτι ὁ Πάν, μόλις ἐλύθη, ὥρμησεν ἔξω ἐπὶ τῶν πάγων. Ἔλαβον τὸ ὅπλον μου καὶ ἐξῆλθον. Πολλοὶ ἄλλοι ἐξ ἡμῶν ἐφαίνοντο ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης ἀναζητοῦν-

τες τὴν ἄρκτον. Μετ' ὀλίγον ἐπανῆλθε καὶ ὁ Πάν, ὅστις εἶχεν ἀκολουθήσει αὐτὴν πολὺ μακρὰν πρὸς τὰ ΒΔ.

Καθ' ὁδηγίαν τοῦ Σβέρδρουπ, κατεσκευάσθη ἀρκτοπαγὶς καὶ ἐστήθη ἔξω ἐπὶ τῶν πάγων. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐφοβούμην μὴ συλληφθῶσιν οἱ κύνες ἡμῶν ἀντὶ τῶν ἄρκτων, ἀνηρτήσαμεν αὐτὴν ἐπὶ ὑψηλοῦ ἰκριώματος, ὥστε οἱ κύνες δὲν ἠδύναντο καὶ διὰ πηδημάτων ἔτι νὰ φθάσωσι τὸ τεμάχιον τοῦ στέατος, ὅπερ ἐπεκρέματο ὡς δέλεαρ κατὰ [τὸ στόμα τῆς παγίδος. Καθ' ὅλην τὴν νύκτα οἱ κύνες ὑλάκτουν βλέποντες τὸ παράδοξον τοῦτο κατασκεύασμα, ὅπερ ἐφώτιζεν ἡ σελήνη.

Πέμπτη, δεκεμβρίου 21. — Πόσον ταχέως παρέρχεται ὁ καιρός! Ἐδοκιμάσαμεν σήμερον νὰ βολιδοσκοπήσωμεν τὰ ὕδατα. Καὶ μετὰ 1000 ὀργυιὰς δὲν ἐφθάσαμεν τὸν πυθμένα. Σχοινίον μακρότερον δὲν εἴχομεν. Τίς ποτε ἐφαντάζετο, ὅτι θὰ εὑρίσκομεν τοιοῦτον βάθος εἰς τὰ ὕδατα ταῦτα; Φωτεινὸν τόξον μετεωρίζεται ἐν τῷ οὐρανῷ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἀντιμέτωπον πρὸς τὴν σελήνην. Εἶναι δὲ τοῦτο σεληνιαῖον οὐράνιον τόξον, ἀλλ' ἄνευ χρωμάτων.

Παρασκευή, δεκεμβρίου 22. — Ἄρκτος ἐπυροβολήθη κατὰ τὴν νύκτα. Ὁ Ἰάκωβσον εἶδεν αὐτὴν πρῶτος διαρκούσης τῆς φυλακῆς του καὶ ἐπυροβόλησεν. Ἐχάρη πολὺ διὰ τοῦτο καὶ κα-

τῆλθεν, ἵνα τὸ ἀναγγείλῃ. Ὁ Μόγσταδ καὶ ὁ Πέτρος ἀνῆλθον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος· βραδύτερον ἦλθε καὶ ὁ Σβέρδρουπ. Διέκρινον οὗτοι τὴν ἄρκτον ἐρχομένην πάλιν πρὸς τὸ πλοῖον. Εἶδε τὸ ἰκρίωμα μετὰ τῆς παγίδος καὶ διηυθύνθη πρὸς αὐτό. Παρετήρησε καλῶς τοῦτο, εἶτα ἐγερθεῖσα προσεκτικὰ ἐπὶ τῶν ὀπισθίων αὐτῆς ποδῶν ἔθηκε τὸν δεξιὸν πόδα ἐπὶ τοῦ ζυγοῦ ἀκριβῶς παρὰ τὴν παγίδα· ἠτένισε πρὸς αὐτὴν διστάζουσα νὰ ἐγγίσῃ τὸ νόστιμον δέλεαρ, διότι δὲν τῇ ἤρεσκον, φαίνεται, τὰ ἀηδῆ ἐκεῖνα περὶ αὐτὸ στόματα.

Ὁ Σβέρδρουπ ἦτο ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Ἡ καρδία του ἔπαλλε· περιέμενεν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ν' ἀκούσῃ τὸν αἰφνίδιον τῆς παγίδος κρότον. Ἀλλ' ἡ ἄρκτος ἔσεισε τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ὑπόπτως, κατεβίβασε μετὰ προφυλάξεως τοὺς πόδας της καὶ ὠσφραίνετο τὸ σύρμα, μεθ' οὗ ἡ παγὶς συνεδέετο, παρακολουθήσασα αὐτὸ μέχρι τοῦ ἐπὶ τῶν πάγων στηρίγματος αὐτοῦ. Περιῆλθεν αὐτὸ κύκλῳ, εἶδε πόσον ἐπιτηδείως ἦτο διατεθειμένον, εἶτα παρακολουθήσασα πάλιν τὸ σύρμα πρὸς τὰ ὀπίσω, ἀνηγέρθη ὡς καὶ πρότερον μὲ τὸν πόδα αὐτῆς ἐπὶ τῆς δοκοῦ τοῦ ἰκριώματος, παρετήρει καὶ πάλιν ἐπὶ πολὺ τὴν παγίδα, ἔσεισε τὴν κεφαλήν της καὶ ἴσως ἴσως θὰ ἔλεγεν· «Οἱ πονηροὶ οὗτοι τὰ προητοίμασαν ὅλα περίφημα γιὰ νὰ μὲ πιάσωσι».

Καὶ ἤδη κατελθοῦσα διηυθύνετο πρὸς τὸ πλοῖον, ὅτε εἰς ἀπόστασιν 60 βημάτων ἀπὸ τῆς πρῴρας ὁ Πέτρος ἐπυροβόλησε. Ἡ ἄρκτος ἔπεσεν, ἀλλ' ἀναπηδήσασα καὶ πάλιν ἔφευγεν. Τότε ὁ Ζιάκωβσον, ὁ Σβέρδρουπ καὶ ὁ Μόγσταδ ἐπυροβόλησαν ὅλοι ταὐτοχρόνως, καὶ τότε κατέπεσεν ἐν τῷ μέσῳ τῶν σωρῶν τῶν πάγων. Ἀμέσως ἐξεδάρη, εὑρέθη δ' ἐν τῷ δέρματι αὐτῆς μία μόνον ὀπὴ ἐκ τῆς σφαίρας. Ἐκτὸς τοῦ Σβέρδρουπ, οἱ λοιποὶ τρεῖς εἶχον πάντες ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς σφαίρας ταύτης. Ὁ Μόγσταδ ἰδὼν αὐτὴν πίπτουσαν, ἀνεφώνησεν· «Ἐγὼ τὴν ἐσκότωσα». Ὁ Ζιάκωβσον ὡρκίζετο, ὅτι αὐτὸς τὴν ἐφόνευσεν. Ὁ δὲ Βέντζεν, ὅστις ἵστατο ἐκεῖ παρατηρῶν, ἦτο πρόθυμος νὰ ὁρκισθῇ, ὅτι τοῦ Πέτρου ἡ σφαῖρα τὴν ἀφῆκε νεκράν. Ἡ ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ζητήματος συζήτησις ἡμῶν ἔμεινεν ἄλυτος καθ' ὅλην τὴν ἐκδρομήν.

Λαμπρότατον φῶς σελήνης. Πίεσις τῶν πάγων κατὰ διαφόρους διευθύνσεις. Σήμερον μετεκομίσαμεν τὰ πολεμικὰ ἡμῶν ἐφόδια, ἤτοι τὴν πυρίτιδα τῶν τηλεβόλων καὶ πυροβόλων καὶ τὴν βαμβακοπυρίτιδα ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Ἐν περιπτώσει πυρκαϊᾶς ἢ ἄλλου τινὸς γεγονότος ἔκρηξις ἐν τῷ κήτει τοῦ πλοίου θὰ ἐπέφερεν ἀνεπανορθώτους ζημίας. Καί τινα μὲν τούτων ἐτοποθετήσαμεν ἐπὶ τοῦ πρῳραίου καταστρώματος, τινὰ δὲ ἐπὶ τῆς γεφύρας. Ἀπὸ τῶν θέσεων τού-

των δύνανται εὐχερῶς καὶ ταχέως νὰ ριφθῶσι κάτω ἐπὶ τῶν πάγων.

Σάββατον, δεκεμβρίου 23. — Ἡ μικρὰ παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων, ὡς καλοῦμεν αὐτὴν ἐν Νορβηγίᾳ. Τὴν πρωίαν ταύτην ἔκαμα μακρὸν πρὸς Δ. περίπατον, καὶ ἐπανῆλθον βραδέως οἴκαδε. Μετὰ μεσημβρίαν, ὡς πρώτην τέρψιν διὰ τὰ Χριστούγεννα, ἐδοκιμάσαμεν ν' ἀνατινάξωμεν τμῆμα πάγων διὰ 4 πρισμάτων βαμβακοπυρίτιδος. Κατεσκευάσαμεν ὀπὴν μὲ μίαν ἐκ τῶν εὐρειῶν ἐκ σιδήρου τρυπανῶν, ἃς εἴχομεν παραλάβει διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον, τὸ δὲ γέμισμα μετὰ τοῦ τέρματος τοῦ ἠλεκτρικοῦ σύρματος ἐτέθη ἕνα πόδα ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῶν πάγων. Εἶτα ἀπεσύρθημεν πάντες, ἠγγίσαμεν τὸ κομβίον, ὑπόκωφος κρότος ἠκούσθη, ὕδωρ δὲ καὶ τεμάχια πάγων ἀνετινάχθησαν εἰς τὸν ἀέρα. Ἂν καὶ ἡ ἔκρηξις ἐγένετο 60 ὑάρδας μακρὰν τοῦ πλοίου, ἐν τούτοις συνεταράχθη τοῦτο ἀρκετά, ὅλη δ' ἡ ἀπὸ τοῦ ἐξαρτισμοῦ δροσοπάχνη κατέπεσεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος.

Σάββατον, δεκεμβρίου 24. — Παραμονὴ Χριστουγέννων. Θερμοκρασία — 37ο Κελ. Φαεινότατον φῶς σελήνης καὶ ἠρεμία τῆς ἀρκτικῆς νυκτὸς ἀτελεύτητος. Μόνος περιεπάτησα ἐπὶ τῶν πάγων. Ἡ πρώτη παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων. Αἱ καταμετρήσεις ἡμῶν δεικνύουσιν, ὅτι εἴμεθα ὑπὸ τὴν 79ο 11′ βορ. πλάτους. Τοῦτο δὲν

εἶναι κίνησις. Δύο λεπτὰ νοτιώτερον ἢ πρὸ ἓξ ἡμερῶν.

Ἄλλαι λεπτομέρειαι τῆς ἡμέρας ταύτης δὲν ὑπάρχουσιν ἐν τῷ ἡμερολογίῳ μου. Σήμερον ὅμως εἴμεθα πάντες εὔθυμοι. Αἱ σκέψεις ἡμῶν στρέφονται πρὸς τὴν πατρίδα· γέλωτες καὶ σκώμματα πλειότερα τοῦ συνήθους.

Πάντες οἱ ἐν τῷ πλοίῳ λαμπτῆρες εἶναι ἀνημμένοι καὶ πᾶσα γωνία τῆς αἰθούσης καὶ τῶν θαλαμίσκων φωταγωγημένη. Ὁ κατάλογος τῶν φαγητῶν τῆς ἡμέρας ταύτης ἦτο πλουσιώτατος. Ἡ τροφὴ ἀπετέλει συνήθως τὸ κυριώτατον στόλισμα τῶν ἑορτῶν. Τὸ γεῦμα ἡμῶν ἦν ἐξαίρετον, ὡσαύτως καὶ τὸ δεῖπνον, καὶ μετ' αὐτὸ σωροὶ πλακούντων τῶν Χριστουγέννων παρετέθησαν ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ὁ Τζοῦελ προητοίμαζεν αὐτοὺς ἀπὸ πολλῶν ἡμερῶν. Εἶτα ἐλάβομεν ποτήριον κονιὰκ καὶ σιγάρα, ἅτινα ἐκαπνίσαμεν σήμερον ἐν τῇ αἰθούσῃ.

Ἡ ζωηρότης τῆς ἑορτῆς ἔφθασεν εἰς τὸ κατακόρυφον, ὅτε ἠνοίξαμεν δύο μικρὰ κιβώτια μὲ δῶρα Χριστουγεννιάτικα. Τὸ ἓν ἦτο δῶρον τῆς μητρὸς τοῦ Χάνσεν, τὸ δὲ τῆς μνηστῆς του. Ἦτο συγκινητικὸν νὰ βλέπῃ τις τὴν παιδικὴν χαράν, μεθ' ἧς ἕκαστος τῶν ἀνδρῶν ἐλάμβανε τὸ δῶρόν του· μίαν πίπαν, ἓν μαχαιράκι, ἢ ἄλλο τι ἄθυρμα ἐθεώρει ὡς εὐφρόσυνόν τι ἐκ τῆς πατρίδος ἄγγελμα. Κατόπιν ἀπηγγέλθησαν λόγοι καὶ

προπόσεις. Ἐνεφανίσθη εἶτα ἡ ἐφημερὶς „Φραμστζάγια" μὲ ἔκτακτον ἰχνογραφημένον παράρτημα.

Ἡ εὐθυμία καὶ οἱ γέλωτες ἐπετάθησαν κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν σατυρικῶν ποιημάτων συνοδευομένων καὶ ὑπὸ χαριεστάτων γελοιογραφιῶν. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐφημερίδος εἴχομεν ὀργανικὴν καὶ φωνητικὴν μουσικήν, πολὺ δὲ ἀργὰ ἀπεσύρθημεν πλέον εἰς τὰς κλίνας μας, ἵνα ἀναπαυθῶμεν.

Δευτέρα, δεκεμβρίου 25. — Χριστούγεννα. Θερμοκρασία—38ο Κελ. Ἔκαμα περίπατον πρὸς Ν. ὑπὸ τὸ λαμπρὸν φῶς τῆς πανσελήνου. Ἐπὶ νεοσχηματισθέντος ῥήγματος βαίνων ἐβύθισα τὸν πόδα μου καὶ ἐβράχην· ἀλλὰ τοῦτο δὲν βλάπτει ὑπὸ τὴν ἐνταῦθα θερμοκρασίαν. Τὸ ὕδωρ αὐθωρεὶ πήγνυται καὶ δὲν αἰσθάνεταί τις τὴν ὑγρασίαν.

Σήμερον ἐν τῇ πατρίδι θὰ μᾶς συλλογίζωνται περισσότερον καὶ θὰ αἰσθάνωνται ἴσως οἶκτον διὰ τὰς ταλαιπωρίας, ἃς ὑφιστάμεθα ἐν τῇ ψυχρᾷ καὶ ἀτερπεῖ ταύτῃ χώρᾳ τῶν πάγων. Φοβοῦμαι ὅμως ὅτι ἡ συμπάθειά των θὰ ἐψυχραίνετο ἂν ἠδύναντο νὰ ἴδωσι τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐνταῦθα εὐθυμίαν καὶ εὐμάρειαν ἡμῶν. Θὰ εὕρισκον τότε, ὅτι ἐνταῦθα εἴμεθα καλλίτερα ἢ ἐν τῇ πατρίδι. Ἐγὼ αὐτὸς οὐδέποτε εἶχον τόσον σπουδαίους λόγους νὰ φο-

βῶμαι, ὅτι τοιοῦτος βίος θὰ ἔχῃ κακὰς συνεπείας.

Ἕκαστος ἡμῶν εἶχε φάγει τόσον πολύ, ὥστε τὸ δεῖπνον ἠδύνατο νὰ παραλειφθῇ. Ἀργὰ τὴν ἑσπέραν προσεφέρθη καφὲς μὲ ζαχαρόπηκτα ἀνανάς, πάστα ἐκ βανίλης καὶ διάφορα ἄλλα κατασκευάσματα τοῦ ἐξαιρέτου ἡμῶν μαγείρου Τζοῦελ, εἰς τὸ τέλος δὲ σῦκα, ἀμύγδαλα καὶ σταφίδες.

Προσθέσατε τώρα εἰς ταῦτα τὸ εἰς εὐμαρὲς οἴκημα μεταβληθὲν ὡραῖον καὶ στερεὸν ἡμῶν σκάφος, τὴν φαιδρὰν ἡμῶν αἴθουσαν, κατάφωτον ἐκ πολλῶν λαμπτήρων, τὴν διαρκῆ εὐθυμίαν, τὸ χαρτοπαίγνιον, τὰ πολλὰ καὶ ποικίλα βιβλία τῆς βιβλιοθήκης, καὶ τέλος τὸν ἐλαφρὸν καὶ γλυκὺν ὕπνον μας. Τί πλειότερον δύναταί τις νὰ ἐπιθυμήσῃ;

.... Ἀλλ' ὦ ἀρκτικὴ νύξ, ὁμοιάζεις μὲ γυναῖκα ἐκτάκτως ἀξιέραστον. Πόσον εὐγενεῖς καὶ καθαραί εἰσιν αἱ γραμμαὶ τοῦ ἀρχαϊκοῦ σου κάλλους ἐν τῇ μαρμαρίνῃ αὐτῶν ψυχρότητι! Ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ καὶ λείου μετώπου σου, τοῦ διαυγοῦς ὡς ὁ αἰθήρ, οὐδὲν ἴχνος συμπαθείας διὰ τὰς ταλαιπωρίας τῆς περιφρονημένης ἀνθρωπότητος· ἐπὶ τῶν ὠχρῶν καὶ ὡραίων παρειῶν σου οὐδὲν ἐρύθημα εὐαισθησίας. Ἐπὶ τῶν κυματιζόντων καὶ μελανῶν πλοκάμων σου ἀκτινοβολεῖ ἡ δροσοπάχνη μὲ τὰ λάμποντα κρύσταλλά της. Αἱ ὑπε-

ρήφανοι γραμμαὶ τοῦ λαιμοῦ σου καὶ τὸ καμπύλον τῶν ὤμων σου εἶναι τόσον εὐγενῆ, ἀλλὰ καὶ πόσον ἀδυσωπήτως ψυχρά! Ἐν τῇ λευκῇ τοῦ στήθους σου ἀγνότητι ἐνοικεῖ ἡ ἀναισθησία ὡς ἐν τῷ χιονώδει πάγῳ.

Ἀγνή, ὡραία καὶ ὑπερήφανος αἰωρεῖσαι ἐν τῷ αἰθέρι ὑπὲρ τὰ κρυσταλλωτὰ πεδία, ὁ δὲ ἀκτινοβολῶν μανδύας σου, ἐκ τῶν ἀκτίνων τοῦ βορείου σέλαος ἐξυφασμένος, καλύπτει τοὺς θόλους τοῦ οὐρανοῦ. Ἀλλ' ἐνίοτε διακρίνω σπασμὸν ὀδύνης ἐπὶ τῶν χειλέων σου, εἰς δὲ τοὺς σκιερούς σου ὀφθαλμοὺς ἀτελεύτητα ὄνειρα θλίψεως.. Ὦ! πόσον ἐκουράσθην ἐκ τῆς ψυχρᾶς σου ταύτης καλλονῆς! Πόσον ἐπιθυμῶ νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν ζωήν! Ἄφες με νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν πατρίδα, εἴτε ὡς κατακτητής, εἴτε ὡς ἐπαίτης. Οὐδεμίαν σημασίαν ἀποδίδω πλέον εἰς τοῦτο. Ἄφες με μόνον νὰ ἐπανέλθω, ἵνα ἐπαναρχίσω ἐκ νέου τὴν ζωήν. Τὰ ἔτη παρέρχονται ἐνταῦθα καὶ τί φέρουσιν; Οὐδὲν ἄλλο ἢ κόνιν, ξηρὰν κόνιν, ἣν ἡ πρώτη τοῦ ἀνέμου πνοὴ ἁφαρπάζει. Νέα κόνις ἐπέρχεται, ἣν νέος ἄνεμος τὴν παρασύρει. Ἀλήθεια· διατί πάντοτε κάμνομεν τόσον λόγον περὶ αὐτῆς; Ἡ ζωὴ εἶναι ἀνωτέρα τῆς ψυχρᾶς ἀληθείας καὶ ζῶμεν ἅπαξ μόνον.

Τρίτη, δεκεμβρίου 26.— Θερμοκρασία —38ο Κελ. Περιεπάτησα πολὺ πρὸς Β. σήμερον. Εὗρον μεγάλην αὔλακα ὑπὸ νέων κεκαλυμμένην πά-

γων καὶ μὲ ἀκρυστάλλωτον ἐν τῷ μέσῳ ὕδωρ. Ὁ πάγος ἐσείετο ὑπὸ τὰ βήματά μου σχηματίζων κυμάνσεις ἐν τῷ ἀνοικτῷ ὕδατι. Ἐξ ὑψηλοῦ σωροῦ πάγων εἶδον ὅτι τὸ ἄνοιγμα τοῦτο ἐξικνεῖτο πολὺ μακράν, ἐφ' ὅσον ἔφθανε τὸ βλέμμα μου.

Ἡ αὐτὴ ἄσωτος δίαιτα καὶ σήμερον. Γεῦμα μὲ τέσσαρα φαγητά. Ἀγῶνες σκοποβολῆς, ὧν τὰ ἆθλα ἦσαν σιγάρα.

Τετάρτη, δεκεμβρίου 27.— Ἄνεμος ἤρξατο πνέων μ. μ. διατρέχων 19 1)2—26 πόδας ἀνὰ πᾶν δεύτερον λεπτόν. Αἱ πτέρυγες τοῦ ἀνεμομύλου περιστρέφονται καὶ ἔχομεν ἄφθονον ἠλεκτρικὸν φῶς.

Πέμπτη, δεκεμβρίου 28.— Πρὸ τοῦ «Φράμ» ὑπάρχει εὐρεῖα, νεοσχηματισμένη ἀνοικτὴ αὖλαξ. Ἐκαλύφθη μὲ τὸν πάγον τῆς παρελθούσης νυκτός. Ἐν αὐτῇ ἐλαφρὰ πίεσις ἤρξατο σήμερον. Εἶναι παράδοξον πόσον ἀδιαφοροῦμεν διὰ τὰς πιέσεις ταύτας, αἵτινες τόσας φροντίδας καὶ ἀνησυχίας παρέσχον εἰς πολλὰς τῶν προγενεστέρων ἐκδρομῶν. Οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην προπαρασκευὴν εἴχομεν δι' ἐνδεχόμενον κίνδυνον. Τοῦτο βεβαίως εἶναι ἀσύγγνωστος ἀμέλεια, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ὑποψίαν ἔχομεν, ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ πάθωμέν τι ἐκ τῶν πιέσεων. Γνωρίζομεν ὅτι τὸ „Φράμ" ἀντέχει. Ὑπερήφανοι διὰ τὸ ἐξαίρετον καὶ στερεὸν ἡμῶν πλοῖον, ἱστάμεθα ἐπὶ τοῦ κα-

ταστρώματος αὐτοῦ βλέποντες τοὺς πάγους φερομένους κατὰ τῶν πλευρῶν αὐτοῦ, θραυομένους καὶ ὑποχωροῦντας κάτω, ἐνῷ νέοι ὄγκοι πάγων κυλιόμενοι ἐν τῷ σκότει ἐπέρχονται ἵνα ὑποστῶσι τὴν αὐτὴν τύχην. Ὁσάκις ἀλούω τὰς φοβερὰς ταύτας κατὰ τὴν νύκτα πιέσεις, ἀναπολῶ τὰς ἀτυχεῖς καταστροφάς, ἃς ἡ ἀκατάσχετος αὕτη δύναμις τῶν πάγων ἐπήνεγκεν εἰς πολλὰς τῶν προγενεστέρων ἐκδρομῶν.

Ἀναγινώσκω ἀκριβῶς τώρα τὴν ἱστορίαν τῆς ἐκδρομῆς τοῦ Πᾶν. Ἀτυχὴς ἄνθρωπος! αἱ προπαρασκευαί του ἦσαν ἐλεεινὰ ἐλλιπεῖς. Φρονῶ, ὅτι ἦτο ἀσυνεσία ἀδικαιολόγητος νὰ ἐξέλθῃ μὲ τοιοῦτον ἐφοπλισμόν. Ὅλοι σχεδὸν οἱ κύνες του ἀπέθανον ἐκ τῆς κακῆς τροφῆς, ὅλοι οἱ ἄνδρες του διὰ τὸν αὐτὸν λόγον προσεβλήθησαν ὑπὸ στομακάκης, τυφλώσεως ἐκ τῶν χιόνων, παγοπληξίας καὶ παντὸς εἴδους ἀθλιότητος. Εἰς τινα σελίδα τῆς ἐκδρομῆς αὐτοῦ γράφει τὰ ἑξῆς· «Αἰσθάνομαι ὅτι ἀγωνιζόμεθα ἐνταῦθα ἀνωφελῶς τὸν ἄπελπιν περὶ ζωῆς ἀγῶνα, καὶ ὅτι μία ἀρκτικὴ ἡμέρα ἢ μία ἀρκτικὴ νὺξ γηράσκει ἐδῶ τὸν ἄνθρωπον ταχύτερον καὶ ἀπηνέστερον ἢ ὁλόκληρον ἔτος ὁπουδήποτε τοῦ ματαίου τούτου κόσμου». Ἀλλαχοῦ πάλιν γράφει ὅτι εἶναι ἀδύνατον εἰς πολιτισμένους ἀνθρώπους νὰ ἀνθέξωσιν ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις.

Δὲν εἶναι δὲ μόνος φρονῶν ταῦτα. Ἄγγλος

ἐξερευνητὴς τῶν πολικῶν θαλασσῶν, μεθ' οὗ συνεζήτουν ποτέ, ἐξεφράσθη ἀποθαρρυντικώτατα περὶ τοῦ ἐν ταῖς πολικαῖς χώραις βίου, καταπολεμῶν ἰδίως τὴν πεποίθησιν, ἣν εἶχον σχηματίσει, ὅτι δύναταί τις νὰ ἀποφύγῃ τὴν στομακάκην. Ἐφρόνει, ὅτι ἦτο ἀναπόφευκτος, καὶ ὅτι οὐδεμία ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδρομῶν ἀπέφυγεν αὐτήν, μολονότι τινὲς τῇ ἀπέδωκαν ἄλλο ὄνομα. Ἀλλὰ δύναμαι ἤδη νὰ ὑποστηρίξω, ὅτι ἔχω δίκαιον νὰ τρέφω τοιαύτην πεποίθησιν· θὰ μετέβαλλον δὲ καὶ ἐκεῖνοι γνώμην, ἂν ἦσαν μετ' ἐμοῦ ἐνταῦθα. Τὸ κατ' ἐμέ, δύναμαι νὰ εἴπω ἀσφαλῶς, ὅτι ἡ ἀρκτικὴ νὺξ οὔτε γηράσκει τινά, οὔτε ἐξασθενεῖ, οὐδὲ ἄλλως πως ἐπέδρασε κακῶς ἐφ' ἡμῶν. Τοὐναντίον μάλιστα νομίζω, ὅτι ἐγενόμην νεώτερος. Ὁ ἔρεμος οὗτος καὶ κανονικὸς βίος ἐκτάκτως μὲ ὠφελεῖ, οὐδέποτε δὲ ἐνθυμοῦμαι ἄλλην ἐποχὴν καθ' ἣν διεκείμην εἰς πλειοτέραν σωματικὴν εὐεξίαν ἢ νῦν. Συνιστῶ εἰλικρινῶς τὰς χώρας ταύτας ὡς ἐξαίρετον ἀναρρωστήριον (sanatorium) διὰ τοὺς νευρικοὺς καὶ ἀσθενικούς.

Αἰσχύνομαι σχεδὸν διὰ τὸν βίον, ὃν διάγομεν ἐνταῦθα, στερούμενοι πασῶν ἐκείνων τῶν τραγικῶς περιγραφομένων κακουχιῶν τῶν μακρῶν χειμερινῶν νυκτῶν, ἀπαραιτήτων διὰ τὴν συγγραφὴν συγκινούσης ἀρκτικῆς ἐκδρομῆς. Ὅταν ἐπανέλθω οἴκαδε, δὲν θὰ ἔχω τίποτε νὰ περιγράψω, ὅπως

συγκινήσω. Τὸ αὐτὸ δύναμαι νὰ εἴπω καὶ περὶ τῶν συντρόφων μου. Εἶναι πάντες ὑγιεῖς. εὔσαρκοι καὶ ἐν ἐξαιρέτῳ καταστάσει· ὠχρότης, κοῖλαι παρειαί, ἀδυναμία καὶ ἄλλα ὅσα φοβερὰ ἠκούσαμεν ἢ ἀνέγνωμεν οὐδὲν ἐνταῦθα ἀνεφάνη.

Ἀλλὰ καὶ πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπέλθῃ ἀσθένεια; Αἱ τροφαὶ ἡμῶν ἦσαν τοιαῦται, ὥστε καὶ ὁ μᾶλλον δύστροπος θὰ ἦτο ἱκανοποιημένος. Καλὰ καὶ θερμὰ ἐνδύματα, ἀσκήσεις εἰς τὸν ἐλεύθερον ἀέρα, κατ' ἀρέσκειαν, διδακτικὰ καὶ διασκεδαστικὰ βιβλία, εἶτα διάφορα παιγνίδια διὰ τὰς διαχύσεις ἡμῶν, ἤτοι χαρτιά, ζατρίκι, δόμινο, χάλμα, μουσικὴ καὶ διηγήσεις ἱστοριῶν.

Μεθ' ὅλα ταῦτα πῶς θὰ ἠσθένει τις; Πάντες οἱ ἑταῖροί μου λέγουσιν, ὅτι εἶναι κατηυχαριστημένοι ἐκ τοῦ τοιούτου βίου. Τὸ ὅλον δὲ μυστήριον ἔγκειται εἰς τὴν ἔμφρονα διευθέτησιν τῶν πραγμάτων καὶ τὴν προσοχὴν ἰδίως περὶ τὰς τροφάς. Ὅ,τι δ' ἐπιδρᾷ ἐπίσης κάλλιστα ἐπὶ τῶν πνευμάτων ἡμῶν, εἶναι καὶ ἡ ἁρμονικὴ συμβίωσις πάντων ἐν τῇ κοινῇ αἰθούσῃ. Καθ' ὅσον γνωρίζω, εἶναι ἴσως ἡ πρώτη φορά, καθ' ἣν ἐφαρμόζεται τοῦτο· τὸ θεωρῶ δ' ἀξιοσύστατον.

Παραπονοῦνταί τινες τῶν συντρόφων μου ὅτι ὑποφέρουσι συχνὰ ἐξ ἀϋπνίας· εἶναι ἴσως ἀναπόφευκτος συνέπεια τοῦ ἀρκτικοῦ σκότους. Ἐγὼ εὐτυχῶς οὐδέποτε ὑπέφερα. Κοιμῶμαι τὴν νύκτα ἐξαίρετα, ἴσως διότι οὐδέποτε μετὰ μεσημ-

βρίαν κοιμῶμαι, ὡς οἱ πλεῖστοι τῶν ἑταίρων μου· καὶ ὅταν κοιμηθῇ τις ὥρας τινὰς τὴν ἡμέραν, βεβαίως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κοιμᾶται καὶ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς νυκτός.

Κυριακή, δεκεμβρίου 31. — Εἶναι ἡ τελευταία ἡμέρα τοῦ ἔτους. Πολὺ μακρὸν ἔτος· μοὶ ἔφερε καὶ εὐάρεστα καὶ δυσάρεστα. Ἤρχισε μὲ τὰ εὐάρεστα· μοὶ ἔφερε τὴν μικράν μου Λίβαν, εὐτυχίαν, εἰς ἣν δὲν ἠδυνάμην νὰ πιστεύσω. Ἀλλὰ σκληρός, ἀπεριγράπτως σκληρὸς ἦτο ὁ βραδύτερον ἐπελθὼν χωρισμός· οὐδέποτε ἐνθυμοῦμαι θλῖψιν πικροτέραν ταύτης. Ἀλλά,

Ἂν ἄφροντις κι' ἀμέριμνος ἐπιθυμεῖς νὰ ζήσῃς,
ς αὐτὸν τὸν κόσμον τίποτε ποτὲ μὴν ἀγαπήσῃς.

Ἀλλ' ἐπὶ τέλους, φεύγεις καὶ σύ, παλαιόν μου ἔτος. Δὲν μᾶς ἔφερες καὶ πολὺ μακράν, ὡς προσεδοκῶμεν ἀλλ' ἠδύνασο νὰ φανῇς καὶ χειρότερον διότι ἐπὶ τέλους δὲν ἦσο καὶ κακόν. Πάντες οἱ ὑπολογισμοί μου καὶ ἐλπίδες δὲν ἐπραγματοποιήθησαν καὶ δὲν ἔφερες ἡμᾶς ἐκεῖ ἀκριβῶς, ἔνθα ἤλπιζον καὶ προσεδόκων. Τὸ μόνον δυσάρεστον ἦτο ὅτι δὲν περιεμένομεν νὰ κάμωμεν τόσα πολλὰ τζικ-τζάκ.

Ὡραία πραμονὴ νέου ἔτους. Τὸ βόρειον σέλας ἀπαστράπτει μὲ τὰ λάμποντα αὐτοῦ χρώματα καὶ τὰς φωτεινάς του ταινίας ἐφ' ὅλου τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ἰδίως εἰς τὰ βόρεια αὐτοῦ τμήματα. Χιλιάδες ἀστέρων ἀκτινοβολοῦσιν ἐπὶ

τοῦ οὐρανοῦ στερεώματος ἐν μέσῳ τοῦ φωτὸς τοῦ βορείου σέλαος. Πανταχόθεν οἱ πάγοι ἁπλοῦνται ἀτελεύτητοι καὶ σιωπηλοὶ ἐν τῇ ἠρεμίᾳ τῆς νυκτός· ὁ δὲ ὑπὸ τῆς δροσοπάχνης καλυπτόμενος ἐξαρτισμὸς τοῦ «Φράμ» ὀξὺς καὶ σκιερὸς μετεωρίζεται πρὸς τὸν λάμποντα οὐρανόν.

Ἡ ἐφημερὶς «Φραμστζιάγια» ἀνεγνώσθη μεγαλοφώνως. Εἶχε μόνον στίχους. Ἤρχιζεν ἀπὸ ποιήματος πρὸς τὸ νέον ἔτος, πρὸς ὃ ηὔχετο ὁ ποιητὴς νὰ φανῇ ἀνώτερον τοῦ πατρός του, νὰ ὠθήσῃ τοὺς πάγους μετὰ τοῦ πλοίου βορειότερον, καὶ ὅταν ἔλθῃ ἡ κατάλληλος στιγμὴ νὰ θραύσῃ αὐτοὺς καὶ νὰ συνεορτάσῃ μεθ' ἡμῶν τὰ Χριστούγεννα εἰς τὸν πόλον.

Τὴν ἑσπέραν μετὰ τὸ ἄφθονον καὶ φαιδρὸν δεῖπνον καὶ τὰ γλυκύσματα ὁ μὲν Χάνσεν ἔφερε κονιάκ, ὁ δὲ Νόρδαλ σιγάρα. Τῇ 12 ὥρᾳ μ. μ. ἀκριβῶς ἱστάμεθα πάντες ὄρθιοι περὶ τὴν τράπεζαν, ἐγὼ δὲ τότε ἔκαμα τὴν πρόποσιν. Εἶπον, ὅτι τὸ παλαιὸν ἔτος ἦτο ἀρκετὰ καλόν, ἤλπιζον δέ, ὅτι τὸ νέον δὲν θὰ ἦτο χειρότερον. Τοὺς ηὐχαρίστησα διὰ τὴν καλήν των συντροφιὰ καὶ ἤλπιζον ὅτι ἡ συμβίωσίς μας καὶ κατὰ τὸ νέον ἔτος θὰ ἦτο ἐπίσης εὐχάριστος, ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθόν. Ἐψάλαμεν εἶτα πάντες ἐν χορῷ τὸ ᾆσμα τοῦ «Ἀποχαιρετισμοῦ πρὸς τὴν Νορβηγίαν», ὅπερ εἴχομεν ψάλει καὶ ὅτε κατελίπομεν τὴν Νορβηγίαν καὶ τὴν Βέργεν. Ἀνεγνώ-

σαμεν εἶτα τὰ γελοιογραφικὰ τῆς ἐφημερίδος ποιήματα, καὶ ἐψάλαμεν καὶ ἄλλα ᾄσματα.

Εἶναι παράδοξον, ὅτι ἡμεῖς ἐνταῦθα εἴδομεν τὸ νέον ἔτος, ἐνῷ οἱ ἐν Νορβηγίᾳ θὰ τὸ ἴδωσι μόνον μετὰ 8 ὥρας. Εἶναι σχεδὸν 4 π. μ. Ἐσκεπτόμην νὰ μείνω μέχρις οὗ φθάσῃ τὸ νέον ἔτος καὶ εἰς Νορβηγίαν, ἀλλ' ἐπροτίμησα νὰ πέσω εἰς τὴν κλίνην μου καὶ ἐκεῖ ἵνα ὀνειροπολῶ τὴν πατρίδα.

Δευτέρα, ἰανουαρίου 1.—Τὸ ἔτος ἄρχεται καλῶς. Μ' ἐξύπνισεν ἡ φαιδρὰ φωνὴ τοῦ Τζοῦελ, εὐχομένου μοι *εὐτυχὲς τὸ νέον ἔτος*. Μοὶ προσέφερε ποτήριον καφὲ ἐν τῇ κλίνῃ, ἐξαιρέτου τουρκικοῦ καφέ. Ὁ καιρὸς εἶναι λαμπρὸς καὶ αἴθριος. Θερμοκρασία—38ο Κελ. Μοὶ φαίνεται ὅτι τὸ λυκαυγὲς ἄρχεται ὀλονὲν αὐξάνον πρὸς Ν. Ἡ ἀνωτάτη αὐτοῦ ἄκρα σήμερον ἦτο περὶ τοὺς 14ο ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα.

Ἔκτακτον δεῖπνον τῇ 6 μ. μ. καὶ ἐξαίρετος ζῦθος Ρίνκνες.

Εὑρίσκομαι εἰς τὸν θαλαμίσκον μου γράφων, ἀναγινώσκων, ρεμβάζων. Εἶναι πάντοτε παράδοξον τὸ αἴσθημα, ὑφ' οὗ κατέχεταί τις, γράφων διὰ πρώτην φορὰν τὸν ἀριθμὸν τοῦ νέου ἔτους. Τότε μόνον κατανοεῖ, ὅτι τὸ παλαιὸν παρῆλθε καὶ πρέπει νὰ προετοιμασθῇ διὰ τὸν κατὰ τὸ νέον ἔτος ἀγῶνα. Τίς οἶδε τί θὰ μᾶς φέρῃ; Καλὸν ἢ κακόν; Ἀναντιρρήτως καλόν. Θὰ φθάσωμεν εἰς

τὸ τέρμα ἡμῶν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν πατρίδα.

Ναί· ὁδήγησόν μας, ἂν ὄχι εἰς τὸ τέρμα ἡμῶν—διότι θὰ ἦτο ἴσως πολὺ ἐνωρίς — τοὐλάχιστον πρὸς αὐτό. Ἐνίσχυσον τὰς ἐλπίδας ἡμῶν. Ἀλλά, τίς οἶδε; Οἱ γενναῖοί μου οὗτοι ἄνδρες ἀξιοῦσι νὰ ἐπιτύχωσι. Οὐδεμίαν περὶ τούτου ἀμφιβολίαν ἔχουσι. Πάντες ἐπιθυμοῦσι νὰ χωρήσωσι πρὸς βορρᾶν. Ἀναγινώσκω τοῦτο εἰς τὰς ὄψεις των. Στεναγμὸς ἀπογοητεύσεως ἐξέρχεται ἐκ τῶν στηθῶν των, ὁσάκις ἀκούουσιν ὅτι παρασυρόμεθα πρὸς νότον, ἀκτινοβολοῦσι δὲ ὑπὸ χαρᾶς οἱ ὀφθαλμοί των, ὅταν χωρῶμεν πρὸς βορρᾶν, πρὸς τὸ ἄγνωστον. Ἔχουσι πλήρη ἐμπιστοσύνην εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τὰς θεωρίας μου.

Τί θὰ συμβῇ, ἄν, ἀπατώμενος ἐγώ, τοὺς ἀποπλανήσω;... Γεννώμεθα πάντες ὑπὸ καλὸν ἢ κακὸν ἀστέρα. Μέχρι τοῦδε διῆλθον τὰ ἔτη μου ὑπὸ αἴσιον πάντοτε ἀστέρα. Μὴ τὸ φῶς αὐτοῦ σκοτισθῇ; Εἶμαι ἀναντιρρήτως προληπτικός, ἀλλ' ἔχω πεποίθησιν εἰς τὸν ἀστέρα μου.

Καὶ εἰς σέ, ὦ προσφιλὴς Νορβηγία, τί ἔφερε τὸ ἄρτι ἐκπνεῦσαν ἔτος καὶ τί θὰ φέρῃ τὸ νέον; Εἶναι μάταιον καὶ νὰ σκεφθῇ τις περὶ αὐτοῦ. Ἀλλ' ἤδη ρίπτω ἓν βλέμμα κύκλῳ ἐπὶ τῶν εἰκόνων, ἃς ἐδωρήσαντο ἡμῖν πατριῶται νορβηγοὶ καὶ νομίζω ὅτι εὑρίσκομαι εἰς τὴν πατρίδα μου, εἰς τὴν Νορβηγίαν.

Τετάρτη, ἰανουαρίου 3. — Ἡ παλαιὰ αὔλαξ

ἡ περὶ τοὺς 1300 πόδας πρὸ τοῦ «Φράμ» κειμένη ἤνοιξε πάλιν ἀποτελέσασα εὐρὺ ῥῆγμα μετ' ἐπικαλύμματος πάγου καὶ δροσοπάχνης. Ἅμα ὡς σχηματισθῇ πάγος ὑπὸ τὴν θερμοκρασίαν ταύτην, τὸ ψῦχος ἐκβιάζει αὐτὸν ν' ἀποβάλῃ τὴν ἁλμυρότητά του ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας, πηγνυμένην καὶ ταύτην εἰς ὡραῖα ἁλατοῦχα ἀνθύλλια, ὅμοια μὲ δροσοπάχνην. Θερμοκρασία μεταξὺ —39ο Κελ. μέχρι —40ο Κελ.

Ἀπεφασίσαμεν μετὰ τοῦ Σβέρδρουπ νὰ διακόψωμεν πλέον τὰς ἑορτὰς τῶν Χριστουγέννων καὶ νὰ ἐπαναλάβωμεν τὸν συνήθη ἡμῶν βίον. Ἡ ἀργία δὲν εἶναι καλὴ δι' ἡμᾶς. Βεβαίως ἡ ζωὴ αὕτη τῶν ἄρκτων, ἣν διάγομεν, δὲν ἔχει πολλὴν ποικιλίαν, ἀλλ' ἔχει τὸ πλεονέκτημα νὰ ἀρέσκῃ ἡμῖν καὶ νὰ εἴμεθα πάντες εὐχαριστημένοι.

Ἐργάζονται εἰσέτι εἰς τὸ διαμέρισμα τῶν μηχανῶν, ἵνα ἀποπερατώσωσιν ἐργασίαν τινὰ ἐπὶ τῶν λεβήτων. Εἶτα θὰ στήσωσιν ἐκεῖ τὸ σιδηρουργεῖον, ἐν ᾧ θὰ σφυρηλατῶνται διάφορα σιδηρᾶ ἐργαλεῖα. Ἐργασία οὐδέποτε θὰ λείπῃ ἀπ' αὐτοῦ, αἱ δὲ φλόγες αὐτοῦ θ' ἀνυψῶνται ἄνω πρὸς τὸν ἐξαρτισμὸν τοῦ «Φράμ» καὶ ἔτι ὑψηλότερα πρὸς τὴν ἀστερόεσσαν νύκτα.

Μακρόθεν δύναταί τις ν' ἀκούῃ τὰ κτυπήματα τῆς σφύρας ἠχοῦντα ἐν μέσῳ τῆς σιγηλῆς νυκτός. Ἐὰν ἐπλανᾶτό τις ἔξω μόνος ἐπὶ τῶν πάγων, ἔφθανον δ' οἱ γνωστοὶ οὗτοι τῆς σφύρας

ἦχοι εἰς τὰ ὦτά του καὶ ἔβλεπε τὰς ἐρυθρὰς φλόγας, δὲν θὰ ἐφαντάζετο, ὅτι εὑρίσκεται εἰς ἔρημον καὶ ἀκατοίκητον χώραν. Ἄλλοτε βλέπει τις φῶς κινούμενον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ ἀνερχόμενον εἶτα ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ. Εἶναι ὁ Ζόανσεν ἀνερχόμενος ἐπὶ τῆς σκοπιᾶς τοῦ ἱστοῦ ἵνα ἀναγνώσῃ τοὺς βαθμοὺς τῆς θερμοκρασίας.

Ὁ δόκτωρ Βλέσσιγκ ἀσχολεῖται ἤδη ὑπολογίζων τὴν ποσότητα τῶν σφαιριδίων τοῦ αἵματος ἡμῶν. Πρὸς τοῦτο ἅπαξ τοῦ μηνὸς ἐξάγει ἀφ' ἡμῶν ὀλίγον αἷμα ὁ αἱμοδιψὴς οὗτος κύων, περιφρονῶν τὰς κατακραυγὰς καὶ διαμαρτυρίας ἡμῶν διὰ τὴν τοιαύτην ἀνατομίαν ζώντων σωμάτων.

Ὁ Χάνσεν καὶ ὁ βοηθὸς αὐτοῦ ἐργάζονται ἐπὶ διαφόρων ἐπιστημονικῶν παρατηρήσεων. Αἱ μετεωρολογικαὶ παρατηρήσεις, αἱ ἀνὰ πᾶσαν τετάρτην ὥραν γινόμεναι, εἶναι εἰδικὴ ἀσχολία τοῦ Ζόανσεν. Ἀναγινώσκει τὸ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος θερμόμετρον, τὸ ὑγρόμετρον καὶ τὸ γραφόμετρον (ἐφυλάσσοντο ταῦτα κατόπιν ἐπὶ τῶν πάγων), εἶτα τὸ ἐν τῇ αἰθούσῃ βαρόμετρον καὶ θερμόμετρον, εἶτα δὲ τὸν ἐλάχιστον καὶ ἀνώτατον βαθμὸν τῆς θερμοκρασίας ἐπὶ τῆς σκοπιᾶς τοῦ ἱστοῦ (τοῦτο ἐγίνετο διὰ τὴν θερμοκρασίαν τῶν ὑψηλῶν στρωμάτων τῆς ἀτμοσφαίρας). Ἀναγινώσκει εἶτα τὰ ἐπὶ τῶν πάγων θερμόμετρα καὶ τὰ ἐν τῷ κύτει τοῦ σκάφους.

Ἀνὰ πᾶσαν δευτέραν ἡμέραν γίνονται ἐπίσης καὶ ἀστρονομικαὶ παρατηρήσεις πρὸς καθορισμὸν τῆς θέσεως ἡμῶν. Οἱ βαθμοὶ τῶν θερμομέτρων κυμαίνονται μεταξὺ —30° Κελ. μέχρι—40° Κελ.

Βεβαίως δὲν εἶναι καὶ πολὺ εὐάρεστον νὰ μένῃ τις ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ νὰ ἐγγίζῃ μὲ γυμνὰς χεῖρας καὶ ὑπὸ τοιαύτην θερμοκρασίαν τὰ μεταλλικὰ ταῦτα ὄργανα. Συχνότατα ἀναγκάζονται νὰ τύπτωσι δυνατὰ τοὺς βραχίονάς των καὶ νὰ τρέχωσιν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος κτυπῶντες τόσον δυνατὰ τοὺς πόδας των, ὥστε τὸ ὅλον πλοῖον σείεται. Τοὺς ὑποδεχόμεθα μὲ γέλωτας κάτω ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐρωτῶντες αὐτούς, ἂν ἦτο ψῦχος ἐπάνω.

— Ὄχι καὶ πάρα πολύ, ἀπαντᾷ ὁ Χάνσεν· ἦτο μία θερμοκρασία εὐχάριστος.

— Καὶ τὰ πόδια σου δὲν εἶναι παγωμένα;

— Ὄχι καὶ τόσον πολύ, ἴσως τὰ δάκτυλά μου μόνον.

Καὶ ὅμως δύο τῶν δακτύλων του ἦσαν παγόπληκτοι· καὶ ἤρνεῖτο νὰ φορέσῃ κάλυμμά τι ἐκ λυκείου δέρματος, ὅπερ ἀνὰ ἓν εἶχον διανείμει εἰς τοὺς μετεωρολόγους. Ἡμέραν τινά, ἐνῶ τὸ θερμόμετρον ἐδείκνυε 40 βαθμοὺς ὑπὸ τὸ μηδενικόν, ὁ Χάνσεν ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος μὲ τὸ ὑποκάμισον μόνον, λέγων ὅτι δὲν εἶχε καιρὸν νὰ ἐνδυθῇ.

Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ δύο οὗτοι κάμνουσι καὶ

μαγνητικὰς παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν πάγων. Βλέπω αὐτοὺς ἱσταμένους ἐκεῖ μετὰ τῶν φανῶν των καὶ κύπτοντας προσεκτικῶς ἐπὶ τῶν ὀργάνων των. Τρέχουσιν εἶτα ἐπὶ τῶν πάγων, στρέφοντες ὡς πτερὰ ἀνεμομύλου τοὺς βραχίονάς των, ἵνα θερμανθῶσι, καὶ ἀναπολῶ τότε τοὺς τῶν προγενεστέρων ἐκδρομῶν, οἵτινες ὑπὸ τοιαύτην θερμοκρασίαν διέκοπτον πᾶσαν ἐπιστημονικὴν παρατήρησιν. Μετὰ ταῦτα κλείονται ἐν τῷ θαλαμίσκῳ καὶ ὑπολογίζουσι· συχνάκις δ' ἀκούω τὸν Χάνσεν διδάσκοντα τὸν βοηθὸν αὐτοῦ μάθημα ἀστρονομίας ἢ ναυτικῆς.

Εἶναι φοβερὸν ἐπίσης καὶ τὸ χαρτοπαίγνιον τὸ γινόμενον τὰς ἑσπέρας ἐν τῇ αἰθούσῃ. Εἴμεθα κατειλημμένοι πάντες ὑπὸ τοῦ δαίμονος τοῦ παιγνιδίου. Καὶ αὐτὸς ὁ αὐστηρὸς Σβέρδρουπ κατελήφθη ὑπ' αὐτοῦ. Δὲν ἔπαιζον ἀκόμη βεβαίως τὰ ὑποκάμισά των. Δύο πρὸ πάντων ἀπὸ ἑνὸς μηνὸς δὲν ἐγεύθησαν νωποῦ ἄρτου, διότι ἔχασαν τὰς μερίδας των εἰς τὸ παγνίδιον. Καὶ ὅμως τοῦτο ἦτο ὑγιεινότατον, παρέχον ἀφορμὴν εἰς εὐθυμίαν καὶ γέλωτας.

Ἰρλανδική τις παροιμία λέγει· «Ἔσο εὐτυχής, καὶ ἂν δὲν δύνασαι νὰ ἦσαι τοιοῦτος, ἔσο ἀμέριμνος· καὶ ἂν καὶ τοῦτο δὲν δύνασαι, ἔσο ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον ἀμέριμνος». Εἶναι καλὴ ἡ φιλοσοφία αὕτη. Ἀλλὰ τίς ἡ ἀνάγκη τῶν παροιμιῶν ἐκεῖ, ἔνθα ἡ ζωὴ εἶναι εὐτυχής; Μετὰ

πολλῆς εἰλικρινείας προχθὲς μοὶ ἔλεγεν ὁ Ἀμοῦνδσεν· «Ναί, εἴμεθα πολὺ εὐτυχεῖς· ἔχομεν πᾶν ὅ,τι χρειαζόμεθα ἄνευ φροντίδων καὶ μεριμνῶν». Ὁ δὲ Τζοῦελ λέγει, ὅτι οὐδέποτε ἦτο τόσον εὐτυχής, καθόσον ἐδῶ δὲν ὑπάρχουν κλήσεις, χρεωφειλέται καὶ λογαριασμοί.

Ἐγὼ δέ; Ναί· καὶ ἐγὼ εἶμαι ἐπίσης εὐτυχής. Εἶναι ζωὴ εὐάρεστος. Οὐδὲν τὸ διαταράττον αὐτήν· οὔτε ἐπιστολαί, οὔτε ἐφημερίδες. Τοιοῦτον βίον μοναστικὸν καὶ μακρὰν τῆς τύρβης τοῦ κόσμου ὠνειροπόλουν νέος ἔτι ὤν, ἵνα ἀσχολῶμαι εἰς προσφιλεῖς μελέτας.

«Ἡ ἐργασία στέφεται ὑπὸ τῆς ἐπιτυχίας», λέγει ποιητής τις. Ἐργάζομαι ὅσον δύναμαι πλειότερον, ἡ δ' ἐπιτυχία θὰ μὲ ἐπισκεφθῇ ἡμέραν τινά. Τὴν στιγμὴν ταύτην εἶμαι ἐξηπλωμένος ἐπὶ τοῦ σοφᾶ καὶ ἀναγινώσκω τὰ τῆς ἐκδρομῆς τοῦ Κάνε, πίνων ἐν τῷ μεταξὺ ὀλίγον ζῦθον καὶ καπνίζων. Ἡ ἀλήθεια μ' ἀναγκάζει νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἔγεινα δεινὸς καπνιστής, ἐγώ, ὅστις ἄλλοτε κατέκρινα αὐστηρῶς τὸ κάπνισμα· ἀλλὰ τὰ κρέατα ἐδῶ εἶναι παχέα, ὥστε σκορπίζω τὰ νεφύδρια τοῦ καπνοῦ εἰς τὸν ἀέρα καὶ πλάττω γλυκὰ ὄνειρα.

Πέμπτη, ἰανουαρίου 4.—Φαίνεται ὅτι τὸ λυκαυγὲς αὐξάνει ἤδη ἐπαισθητῶς, ἀλλὰ πολὺ πιθανὸν καὶ νὰ πλάττῃ αὐτὸ ἡ φαντασία μας. Εἶμαι εὔθυμος, εἰ καὶ παρασυρόμεθα πρὸς νότον·

διότι ἐπὶ τέλους τί σημαίνει καὶ ἂν δὲν φθάσωμεν μέχρις αὐτοῦ τοῦ πόλου; τὸ ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης κέρδος θὰ εἶναι ἐπίσης μέγα. Ἄλλως τε πάντες οἱ ὑπολογισμοί μου, ἐξαιρέσει ἑνός, ἐδείχθησαν ὀρθοί.

Παρεπλεύσαμεν πᾶσαν τὴν βόρειον τῆς Ἀσίας παραλίαν διαψεύσαντες τὰς προρρήσεις πολλῶν, οἵτινες ὑπεστήριζον, ὅτι θὰ ἀπηντῶμεν ἐκεῖ ἀνυπερβλήτους δυσχερείας. Κατωρθώσαμεν νὰ προχωρήσωμεν βορειότερον, ἢ ὅσον ἐτόλμων νὰ ἐλπίζω, καὶ ἀκριβῶς εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο τοῦ βορείου πλάτους, εἰς ὃ ἠὐχόμην νὰ φθάσω. Τὸ «Φράμ» ἀντέσχεν ὑποστὰν ἐπιτυχῶς τὰς ἐκ τῶν πάγων πιέσεις. Ἡ ἐν αὐτῷ θερμότης, τὸ εὐμαρὲς καὶ ὁ καλός του ἀνεμισμὸς ἐδείχθησαν ὑπέρτερα τῶν προσδοκιῶν ἡμῶν. Ὁ ἐφοπλισμὸς ἡμῶν ἦτο τελειότατος, αἱ δὲ τροφαὶ ἐκτάκτως καλαί. Ὡς μετὰ τοῦ Βλέσσιγκ ἐλέγομεν πρό τινων ἡμερῶν, εἴμεθα τόσον καλὰ ὡς καὶ εἰς τὰς οἰκίας μας. Καὶ μπιφτὲκ à la Chataubriand, καὶ χοιρίνην κοτελέτα μὲ μύκητας, καὶ φιάλην βουργουνδίου οἴνου ἂν ἐπιθυμήσωμεν, δυνάμεθα νὰ τὰ ἔχωμεν.

Ἐδαπάνησα πολλὰ ἔτη διὰ τὴν παρασκευὴν τῆς ἐκδρομῆς ταύτης, ἀλλ' οὐδόλως λυποῦμαι· ὁ σκοπός μου ἐπετεύχθη. Ζῶμεν ἐνταῦθα ἐπὶ τῶν πάγων οὐ μόνον καλλίτερον τῶν πρὸ ἡμῶν ἐκδραμόντων, ἀλλὰ καὶ φέροντες μεθ' ἡμῶν κάτι τι

ἐκ τῆς Νορβηγίας. Ζῶντες ὁμοῦ ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ καὶ τὰ πάντα ἔχοντες κοινά, διατηροῦμέν τι ἐκ τῆς πατρίδος, συνδεόμεθα δὲ στενότερον ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν.

Ἐφ' ἑνὸς μόνου σημείου, τοῦ σπουδαιοτάτου δυστυχῶς, οἱ ὑπολογισμοί μου διεψεύσθησαν. Ὑπελόγιζον ὅτι τὰ ρεύματα θὰ ἐπέδρων ἰσχυρῶς ἐπὶ τῆς ἀβαθοῦς ταύτης θαλάσσης, καὶ ὅτι τὰ ἀπὸ τῶν ποταμῶν τῆς Σιβηρίας ρεύματα θὰ ἦσαν λίαν ἰσχυρά, ὥστε ν' ἀπωθῶσι τοὺς πάγους πρὸς βορρᾶν. Ἀλλ' ἐνταῦθα εὑρίσκω τοσοῦτον βάθος, ὥστε ἡ γραμμὴ τῆς βολίδος δὲν ἐπαρκεῖ, βάθος 1,000 ὀργυιῶν, πιθανῶς δὲ καὶ διπλάσιον. Ἀνατρέπει δὲ τοῦτο πᾶσαν πεποίθησιν, ἣν εἶχον, ἐπὶ τῆς ἐπιδράσεως τῶν ρευμάτων, καὶ ἤδη στηρίζομεν τὰς ἐλπίδας ἡμῶν μόνον ἐπὶ τῶν ἀνέμων. Ὁ Κολόμβος ἀνεκάλυψε τὴν Ἀμερικὴν ἐπὶ λελανθασμένων ὑπολογισμῶν στηριζόμενος. Τίς οἶδε ποῦ θέλει μᾶς φέρει τὸ λᾶθός μου τοῦτο; Ἀλλ' ἐπαναλαμβάνω καὶ πάλιν. Τὰ ἐπιπλέοντα ξύλα τῆς Σιβηρίας τὰ παρὰ τὴν Γροιλανδίαν ἀπαντῶντα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὲ ἀπατῶσι, καὶ θὰ χωρήσωμεν διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, δι' ἧς καὶ ταῦτα φέρονται πρὸς τὰς ἀκτὰς ἐκείνας.

Δευτέρα, ἰανουαρίου 8. — Ἡ μικρά μου Λίβα συμπληροῖ σήμερον τὸ πρῶτον ἔτος. Θὰ ἑορτάζωσιν ἐν τῷ οἴκῳ μου. Ἐνῶ μετὰ τὸ γεῦμα ἤ-

μην ἐξηπλωμένος ἀναγινώσκων, προέκυψεν ἀπὸ τῆς θύρας ἡ κεφαλὴ τοῦ Πέτρου, προσκαλοῦντός με νὰ ἀνέλθω, ὅπως ἴδω παράδοξον ἀστέρα ἀνελθόντα ἀπὸ τοῦ ὁρίζοντος καὶ ὁμοιάζοντα μὲ λάμποντα φάρον,

Ἀνῆλθον αὐθωρεὶ καὶ εἶδον ἰσχυρὸν ἐρυθρὸν φῶς ὑπὲρ τὴν ἄκραν τῶν πάγων ἄνωθεν τοῦ ὁρίζοντος, πρὸς νότον. Ἐφαίνετο ὡς νὰ προήρχετο ἐξ ἀνθρώπου περιπατοῦντος καὶ κρατοῦντος φανόν. Εἶναι ἡ Ἀφροδίτη, ἣν βλέπομεν τὸ πρῶτον σήμερον, καθόσον μέχρι τοῦ νῦν ἦτο κάτωθεν τοῦ ὁρίζοντος. Πόσον ὡραία εἶναι μὲ τὸ ἐρυθρόν της φῶς! Πολὺ περίεργον νὰ φανῇ σήμερον κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς κόρης μου. Θὰ εἶναι ἴσως ὁ ἀστὴρ τῆς Λίβας μου. Ἡ γενέθλιος αὐτῆς εἶναι εὐτυχὴς ἡμέρα καὶ χωροῦμεν πάλιν πρὸς βορρᾶν. Κατὰ τὰς καταμετρήσεις ἡμῶν εὑρισκόμεθα ὑπὸ τὴν 79ο βορ. πλάτους. Τῇ 6 σεπτεμβρίου, ἐπετείῳ τῶν γάμων μου, ἤρξατο πνέων εὐνοϊκὸς ἄνεμος, ὅστις μᾶς ἔφερε παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Ἀσίας· ἴσως καὶ ἡ ἡμέρα αὕτη τῆς Λίβας μου ἔφερεν ἡμᾶς ἐπὶ εὐνοϊκοῦ ρεύματος καὶ χωροῦμεν ἤδη ὑπὸ τὸν καλόν της ἀστέρα πρὸς τὸ τέρμα ἡμῶν.

Παρασκευή, ἰανουαρίου 12. — Περὶ τὴν 10ην τῆς πρωΐας ὑπῆρχε πίεσις τῶν πάγων εἰς τὸ πρὸ ἡμῶν ἄνοιγμα, ἀλλ' ὅτε ἐξῆλθον βραδύτερον, οἱ πάγοι δὲν ἐκινοῦντο. Διέτρεξα ἐπὶ πολὺ τὸ ἄ-

νοιγμα βαίνων πρὸς Β. Ἀλλ' εἶναι λίαν ψυχρὸς ὁ περίπατος ὑπὸ θερμοκρασίαν — 28ο Κελ. καὶ μὲ ἄνεμον πνέοντα μὲ ταχύτητα 16 ποδῶν ἀνὰ πᾶν δεύτερον λεπτόν· ἀλλὰ τώρα, ὑπὸ τὸν ἀστέρα τῆς Λίβας, βαίνομεν πρὸς βορρᾶν, καὶ ὅταν βαίνωμεν πρὸς Β., μοὶ φαίνεται ὅτι ἀναζῶ, καὶ ἡ ἐλπίς, ἡ πάντοτε νέα, ἐκπηδᾷ δροσερὰ καὶ πράσινος ἀπὸ τῆς χειμερινῆς χιόνος. Βλέπω πρὸ ἐμοῦ ἀνοικτὴν τὴν ὁδόν, καὶ πέραν, ἐν ἀποστάσει, τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνοδον. Μέγα εὐτύχημα νὰ πιστεύῃ τις! ...

Κυριακή, ἰανουαρίου 14. — Ὁ καιρὸς παρέρχεται ταχέως, ὁσημέραι δ' ἔχομεν πλειότερον φῶς. Μεγάλη συγκίνησις σήμερον ἐκ τῶν ὑπολογισμῶν τῶν χθεσινῶν καταμετρήσεων. Πάντες ἐμάντευον ὅτι εἴχομεν χωρήσει ἀρκετά· ἀλλ' ἄλλοι μὲν ἔλεγον ὅτι ἐφθάσαμεν τὴν 79ο καὶ 18′ ἢ 20′, τινὲς δ' ἐχώρουν καὶ μέχρι τῆς 80ο. Τὰ ἀποτελέσματα τῶν ὑπολογισμῶν ἦσαν τὰ ἑξῆς: 79ο, 19′ βόρ. πλάτους καὶ 137ο 31′ ἀνατολικοῦ μήκους. Καλὸν βῆμα ἐπὶ τὰ πρόσω.

Χθὲς οἱ πάγοι ἦσαν ἤρεμοι, ἀλλὰ τὴν πρωΐαν ταύτην ἡ πίεσις ἦν πολλαχοῦ σφοδρά. Ὁ Θεὸς μόνον γνωρίζει τὴν ἀφορμὴν ταύτης, καθόσον παρῆλθεν ἤδη μία ἑβδομὰς ἀπὸ τῆς νέας σελήνης. Ἐξέδραμον σήμερον πρὸς τὰ ΝΔ. Ἡ πίεσις τῶν πάγων ἤρξατο ἐκεῖ, ἔνθα ἱστάμην, μετὰ πατάγου καὶ βροντῶν ὑπὸ τοὺς πόδας μου. Ἐπή-

δων καὶ ἔτρεχον δίκην λαγωοῦ, ὡς νὰ μὴν εἶχον ἀκούσει οὐδέποτε τοιοῦτό τι, διότι εἶχεν ἐπέλθει ὅλως ἀπροσδοκήτως. Οἱ πάγοι ἦσαν ὁμαλοὶ πρὸς νότον, καὶ ἐφ' ὅσον ἐπροχώρουν ἐγίνοντο ὁμαλώτεροι μὲ ἐξαίρετον ἐπιφάνειαν διὰ πορείαν ἑλκήθρου. Ἐπὶ τοιούτων πάγων δύναταί τις νὰ διανύσῃ πολλὰ μίλια τὴν ἡμέραν.

Δευτέρα, ἰανουαρίου 15. — Πίεσις κατά τε τὴν πρωΐαν καὶ τὴν μεσημβρίαν, σφοδρότατος δὲ κρότος ἠκούετο ἀπὸ βορρᾶ. Ὁ Σβέρδρουπ, ὁ Μόγσταδ καὶ ὁ Πέτρος διηυθύνθησαν πρὸς τὰ ἐκεῖ, ἀλλ' ἐκωλύθησαν ὑπὸ εὐρείας αὔλακος. Βραδύτερον ἐξέδραμον μόνος μετὰ τοῦ Πέτρου πρὸς τὰ ΒΑ. πέραν εὐρείας αὔλακος, ἣν εἴχομεν διέλθει πρὸ τῶν Χριστουγέννων. Ἦσαν ὁμαλοὶ καὶ στίλβοντες οἱ πάγοι, ἐξαίρετοι διὰ πορείαν ἑλκήθρου, καθιστάμενοι ὁλονὲν ὁμαλώτεροι πρὸς βορρᾶν.

Ἐνῶ βλέπω τὴν ὁμαλότητα ταύτην τῶν πάγων καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, ἀναγεννᾶται ἐν ἐμοὶ σχέδιόν τι, ὅπερ ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἔχω ἐν νῷ. Νὰ δυνηθῇ τις διὰ κυνῶν καὶ ἑλκήθρων νὰ χωρήσῃ διὰ τῶν πάγων τούτων πρὸς τὸν βόρειον πόλον, καταλείπων τὸ πλοῖον καὶ ἐπαναπάμπτων οἴκαδε διὰ τῆς Γῆς τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσὴφ καὶ τῆς Σπιτσβέργης ἢ διὰ τῶν δυτικῶν τῆς Γροιλανδίας ἀκτῶν. Δύο ἄνδρες θὰ ἠδύναντο ἴσως εὐχερῶς ν' ἀναλάβωσι τοιαύτην ἐκδρομήν.

Ἀλλὰ θὰ ἦτο λίαν ἐνωρὶς νὰ ἐκκινήσῃ τις κατὰ τὸ ἔαρ. Ἂς ἴδωμεν πρῶτον τί θέλει φέρει ἡμῖν ἡ ἄνοιξις. Ἀλλὰ θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ καταλίπῃ τις τοὺς συντρόφους του; Πόσον ἄτοπον θὰ ἦτο, ἐὰν ἐγὼ ἐπανηρχόμην εἰς Νορβηγίαν μόνος! Ἔπειτα ἤλθον ἐνταῦθα πρὸς ἐξερεύνησιν τῶν περὶ τὸν πόλον ἀγνώστων θαλασσῶν· δι' αὐτὸ καὶ μόνον ὁ νορβηγικὸς λαὸς μοὶ ἔδωκε τὸ χρῆμά του. Τὸ πρῶτόν μου καθῆκον εἶναι ν' ἀσχοληθῶ πρὸς τοῦτο. Ἂν δ' ἀποτύχωμεν διὰ τοῦ πλοίου, τότε δυνάμεθα νὰ θέσωμεν καὶ ἄλλα μέσα ἐν ἐνεργείᾳ.

Πέμπτη, ἰανουαρίου 18. — Ἐξακολουθεῖ πνέων ὁ χθεσινὸς ἄνεμος μὲ ταχύτητα 16—19 ποδῶν ἀνὰ πᾶν δεύτερον λεπτὸν ἐκ τῶν N. NA. καὶ A. NA. Ἀλλ' ἤδη ἠλαττώθη· ἔχει ταχύτητα 13 ποδῶν. Τὸ βαρόμετρον, ὅπερ ἀνήρχετο καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο, κατέπεσεν αἰφνιδίως. Ἂς ἐλπίζωμεν ὅτι δὲν διέρχεται ἄνωθεν ἡμῶν καταιγίς τις φέρουσα βόρειον ἄνεμον. Εἶναι ἀρκετὰ παράδοξος ἡ ἀνύψωσις τοῦ θερμομέτρου κατὰ τοὺς σφοδροὺς τούτους ἀνέμους· σήμερον ἀνῆλθεν εἰς—25ο Κελ. Νότιος ἄνεμος μὲ ἐλάσσονα ταχύτητα καταβιβάζει τὴν θερμοκρασίαν, μέτριος δὲ βόρειος ἀνυψοῖ αὐτήν.

Ὁ Πάγερ ἐξηγῶν τὴν ἀνύψωσιν ταύτην τῆς θερμοκρασίας ὑπὸ τῶν σφοδρῶν ἀνέμων, λέγει ὅτι ὁ ἄνεμος διερχόμενος τὰ εὐρέα τῶν πάγων ἀνοίγ-

ματα, θερμαίνεται. Ἡ ἐξήγησις αὕτη δὲν μοὶ φαίνεται ὀρθή, τώρα ἰδίως, ὅτε ὀλίγον ἢ οὐδὲν ἄνοιγμα ἔχομεν. Παραδέχομαι μᾶλλον ὅτι ἡ ἀνύψωσις τῆς θερμοκρασίας προέρχεται ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀέρος, τῶν ὑψηλοτέρων στρωμάτων αὐτοῦ κατερχομένων χαμηλὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι τὰ ὑψηλότερα τοῦ ἀέρος στρώματα εἶναι θερμότερα τῶν χαμηλοτέρων, ἅτινα ἔρχονται εἰς συνάφειαν μὲ τὴν χιονώδη καὶ κρυσταλλώδη τῶν πάγων ἐπιφάνειαν, ψυχόμενα διὰ τῆς ἀκτινοβολίας.

Τὴν νύκτα ταύτην εἶδον παράδοξον ὄνειρον. Εἶχον φθάσει εἰς τὴν πατρίδα. Αἰσθάνομαι εἰσέτι τὴν ἀγωνιώδη χαρὰν ἀνάμικτον μετά τινος φόβου ἐπὶ τῇ προσεγγίσει εἰς τὸν πρῶτον τηλεγραφικὸν σταθμόν. Εἶχον φέρει εἰς πέρας τὴν ἐκδρομήν. Ἐφθάσαμεν δι' ἑλκήθρων εἰς τὸν βόρειον πόλον, ἐκεῖθεν δὲ διὰ τῆς Γῆς τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσὴφ ἐπανῆλθον εἰς Νορβηγίαν. Εἶδον ἐκεῖ μόνον ἐπιπλέοντας πάγους. Ὅτε δὲ μὲ ἠρώτων, ὁποῖός τις ἦτο ὁ πόλος, καὶ ὁποίαν βεβαιότητα εἴχομεν, ὅτι ἐφθάσαμεν ἐκεῖ, δὲν ἠδυνάμην νὰ τοῖς ἀπαντήσω. Εἶχον λησμονήσει νὰ κρατήσω σημειώσεις καὶ τώρα μόνον συνησθανόμην, ὁποίαν ἀνοησίαν διέπραξα.

Εἶναι πολὺ παράδοξον, ὅτι παρόμοιον ὄνειρον εἶδον, ὅτε διὰ τῶν πάγων διηρχόμην τὴν Α. τῆς Γροιλανδίας ἀκτὴν καὶ ἐφρόνουν ὅτι εἴχομεν πα-

ρεκτραπῆ τῆς ὁδοῦ. Καὶ τότε εἶδον κατ' ὄναρ, ὅτι ἔφθασα εἰς τὴν πατρίδα, διελθὼν πᾶσαν τὴν Γροιλανδίαν, ἀλλὰ καὶ τότε ἠσχυνόμην, διότι οὐδὲν ἐνεθυμούμην νὰ εἴπω ἐξ ὅσων εἶδον καθ' ὁδόν.

Ἡ ὁμοιότης τῶν δύο τούτων ὀνείρων δὲν εἶναι καλὸς οἰωνός; τότε ἐπέτυχον τοῦ σκοποῦ μου· δὲν θὰ ἐπιτύχω ἄρά γε καὶ τώρα; Ἂν ἤμην προληπτικός, θὰ εἶχον βεβαιότητα περὶ τούτου· ἀλλὰ δὲν εἶμαι, καὶ ὅμως τρέφω στερεὰν ποποίθησιν περὶ τῆς ἐπιτυχίας ἡμῶν. Ἡ πεποίθησις αὕτη δὲν προέρχεται ἐκ τῶν κατὰ τὰς δύο τελευταίας ἡμέρας πνεόντων νοτίων ἀνέμων. Ὄχι· κάτι μοὶ λέγει, ὅτι θὰ ἐπιτύχωμεν.

Γελῶ τώρα διὰ τὴν ἀδυναμίαν, ἣν εἶχον νὰ ἀμφιβάλλω περὶ αὐτῆς. Διέρχομαι ὁλοκλήρους ὥρας ἀτενίζων πρὸς τὸ φῶς καὶ ὀνειροπολῶ τὴν στιγμήν, καθ' ἣν θὰ πλησιάζω εἰς τὴν Νορβηγίαν ἀναζητῶν τὸν πρῶτον τηλεγραφικὸν σταθμὸν καὶ τρέμων ἐκ τῆς προσδοκίας καὶ τῆς συγκινήσεως. Ἀποστέλλω τηλεγραφήματα ἐπὶ τηλεγραφημάτων. Ἐρωτῶ τὸν ὑπάλληλον, ἂν δύναται νὰ μοὶ δώσῃ εἰδήσεις περὶ τῆς οἰκογενείας μου.

Παρασκευή, ἰανουαρίου 19. — Ἐξαίρετος ἄνεμος μὲ ταχύτητα 13—19 ποδ. ἀνὰ πᾶν δεύτερον λεπτόν. Φερόμεθα ταχέως πρὸς βορρᾶν. Τὸ

ἐρυθρὸν καὶ ἀπαυγάζον λυκόφως εἶναι ἤδη τόσῳ λαμπρὸν κατὰ τὴν μεσημβρίαν, ὥστε ἂν ἤμεθα εἰς νοτιώτερον γεωγραφικὸν πλάτος θὰ περιεμένομεν νὰ ἴδωμεν καὶ τὸν ἥλιον, φαεινὸν καὶ λάμποντα, ἀνυψούμενον ἀπὸ τοῦ ὁρίζοντος· ἀλλ' ἐνταῦθα θὰ περιμένωμεν εἰσέτι ἐπὶ ἕνα μῆνα.

Κυριακή, ἰανουαρίου 21. — Ἐξεδράμομεν σήμερον πρὸς τὰ ΒΔ. Καὶ ἐνταῦθα οἱ πάγοι ἦσαν ἐπίσης ἀρκούντως ὁμαλοί. Ἀνῆλθον μετὰ τοῦ Σβέρδρουπ ἐπὶ τῆς κορυφῆς ὑψηλοῦ κρυσταλλωτοῦ λόφου ἐκ τῶν πιέσεων προελθόντος. Ἔκειτο ἐν τῷ κέντρῳ τῆς θέσεως, ἔνθα ἐγένετο ἡ σφοδρὰ πίεσις, δὲν ὑπερέβαινε τοὺς 17 πόδας κατὰ τὸ ὕψος, καὶ ὅμως ἦτο ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων καὶ ὀγκωδεστέρων, ἐξ ὅσων μέχρι τοῦ νῦν εἴδομεν. Αἱ καταμετρήσεις ἡμῶν δεικνύουσιν ὅτι εἴμεθα ὑπὸ τὴν 79ο 35′ βορ πλάτους, ὡς ἀκριβῶς περιέμενον. Τοσοῦτον ἐξωκειώθημεν νὰ ὑπολογίζωμεν ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ ἀνέμου τὸν δρόμον, ὃν διανύομεν, ὥστε μετ' ἀκριβείας ὁρίζομεν ἐκ τῶν πρστέρων κατὰ πόσα λεπτὰ ἐχωρήσαμεν πρὸς Β. Εἶναι καλὸν βῆμα ἐπὶ τὰ πρόσω, εἴθε δὲ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι να χωρῶμεν οὕτως.

Τρίτη, ἰανουαρίου 23. — Ὅτε ἀνῆλθον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τὴν πρωΐαν ταύτην, ὁ «Καϊάφας» ἵστατο ἔξω ἐπὶ τῶν πάγων, ἀριστερὰ τοῦ πλοίου, καὶ ὑλάκτει ἀδιαλείπτως πρὸς Α. Ἐνόησα ὅτι θὰ ἦτο ζῷόν τι, λαβὼν δὲ τὸ πε-

ρίστροφον, ἐξῆλθον τοῦ πλοίου συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Σβέρδρουπ καί τινος ἄλλου. Ὅτε ἐπλησίασα, ὁ κύων ἔσπευσεν εἰς συνάντησίν μου, στρέφων τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ πάντοτε πρὸς Α. καὶ ἀδιαλείπτως ὑλακτῶν. Εἶτα ἔτρεξε πρὸ ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτὴν πάλιν διεύθυνσιν.

Ἦτο φανερὸν ἤδη, ὅτι θὰ ἦτο ζῶόν τι καὶ βεβαίως ἄρκτος. Ἡ ἐρυθρὰ πανσέληνος ἵστατο χαμηλὰ ἐν τῷ βορείῳ τοῦ οὐρανοῦ τμήματι ἀποστέλλουσα πλαγίως τὸ ἀσθενὲς αὐτῆς φῶς ἐπὶ τῆς ἀνωμάλου ἐπιφανείας τῶν πάγων. Ἔβλεπον πανταχοῦ, ἀλλ' οὐδὲν διέκρινον. Ὁ κύων ἔβαινε πρὸ ἡμῶν, ὑλακτῶν καὶ τανύων τὰ ὦτά του, ἐνῶ ἐγὼ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν προσεδόκων νὰ φανῇ ἡ ἄρκτος. Ὁ δρόμος ἡμῶν ἔβαινε πρὸς Α. παρὰ τὴν ἄκραν τῆς αὔλακος. Ὁ κύων ἤρξατο ἤδη βαίνων ἐπιφυλακτικῶς· εἶτα ἐσταμάτησε. Θὰ εἴμεθα, φαίνεται, πολὺ πλησίον. Ἀνῆλθον ὕψωμά τι, ἀφ' οὗ εἶδον μαύρην τινὰ σκιὰν διὰ πάγων ἐρχομένην κατ' ἐμοῦ.

— Ἕνας μαῦρος κύων ἔρχεται, ἐφώναξα.

— Ὄχι, εἶναι ἄρκτος, μοὶ λέγει ὁ Σβέρδρουπ, ὅστις ἵστατο πλαγίως καὶ ἔβλεπεν εὐκρινέστερον.

Τώρα διέκρινα καὶ ἐγώ, ὅτι ἦτο μέγα τι ζῷον καὶ ὅτι τὴν κεφαλήν του μόνον εἶχον ἐκλάβει ὡς κύνα. Δὲν ἦτο πολὺ ἀνόμοιον μὲ ἄρκτον, ἀλλ' ἐφαίνετο ἔχον πολὺ σκιερὸν χρῶμα. Ἐξήγαγον τὸ περίστροφον ἐκ τῆς θήκης καὶ

ἡτοιμαζόμην νὰ κενώσω ὅλους τοὺς σωλῆνας αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ ζώου. Ὅτε δ' ἀπεῖχον βήματά τινα μόνον ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἡτοιμαζόμην νὰ πυροβολήσω, ἀνύψωσε τὴν κεφαλήν του καὶ εἶδον ὅτι δὲν ἦτο ἄρκτος, ἀλλ' ἵππος θαλάσσιος· τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἐρρίφθη πλαγίως ἐντὸς τοῦ ὕδατος. Ἱστάμεθα ἔτι ἐκεῖ· τὸ νὰ πυροβολήσω κατ' αὐτοῦ μὲ τὸ περίστροφον, ἦτο ὡς νὰ ἔρριπτον ὕδωρ κατὰ χηνός.

Ἡ μαύρη κεφαλή του ἀνεφάνη καὶ πάλιν ἐντὸς τῶν σκιερῶν ὑδάτων φωτιζομένη ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τῆς σελήνης. Ἔρριπτε τὰ βλέμματά του πρὸς ἡμᾶς, ἐξηφανίσθη ἐπὶ μικρὸν καὶ ἀνεφάνη ἐκ νέου πλησιέστερον· ἐτινάσσετο ἄνω καὶ κάτω, ἐφύσα, καὶ ἔκρυπτε τὴν κεφαλήν του ὑπὸ τὸ ὕδωρ δεικνύων τὰ νῶτά του. Ἂν εἶχον ἀκόντιον, θὰ ἠδυνάμην εὐχερῶς νὰ τὸν προσβάλω εἰς τὰ νῶτα.

Τρέχομεν, ὡς τάχιστα, πρὸς τὸ „Φράμ", ἵνα λάβωμεν ὅπλα καὶ ἀκόντια· ἀλλ' ἀκόντια καὶ σχοινία δὲν ὑπῆρχον πρόχειρα· διότι τίς ἐφαντάζετο, ὅτι θὰ ἐλαμβάνομεν ἀνάγκην τούτων ἐνταῦθα; Ἡ ἄκρα τοῦ ἀκοντίου ἔπρεπε νὰ ὀξυνθῇ καὶ πρὸς τοῦτο ἀπῃτεῖτο καιρός. Ὅτε δὲ μετὰ ταῦτα ἐξήλθομεν πρὸς ἀναζήτησιν αὐτοῦ, δὲν τὸν εὕρομεν. Τίς οἶδε ποῦ ἐξηφανίσθη, διότι ἄλλα ἀνοίγματα ἐκεῖ πλησίον δὲν ὑπῆρχον. Ἀλλὰ τίς περιέμενεν ἐνταῦθα, ἐπὶ τῶν συμπαγῶν

τούτων πάγων, ἐν μέσῳ ἀγρίας θαλάσσης 1000 ὀργυιῶν βάθους, ν' ἀπαντήσῃ θαλάσσιον ἵππον, καὶ τοῦτο κατὰ τὴν καρδίαν τοῦ χειμῶνος; Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἤκουσέ ποτε τοιοῦτον. Εἶναι μυστήριον. Πιθανὸν νὰ ἐφθάσαμεν πλησίον ὑφάλων, ἢ ἐδῶ πλησίον ὑπάρχει ξηρά. Μετὰ μεσημβρίαν κατεμετρήσαμεν τὸ βάθος· ἀφήσαμεν σχοινίον 130 ὀργυιῶν (240 μέτρ.) χωρὶς νὰ εὕρωμεν τὸν πυθμένα.

Ἐκ τῶν χθεσινῶν καταμετρήσεων ἐδείχθη ὅτι εἴμεθα ὑπὸ τὴν 79ο 41′ βορ. πλάτους καὶ 135ο 29′ ἀνατολ. μήκους. Προχωροῦμεν καλῶς πρὸς βορρᾶν. Τὰ νέφη διώκονται ὠθούμενα ὑπὸ σφοδροῦ νοτίου ἀνέμου· ἀλλ' ἡμεῖς ἔχομεν ἐλαφράν, ἀνεπαίσθητον μόνον αὔραν ἐκ νότου.

Παρασκευή, ἰανουαρίου 26. — Ἐξῆλθον σήμερον μετὰ τοῦ Πέτρου καὶ διηυθύνθην πρὸς Α. παρὰ τὰς ἄκρας τοῦ ἀνοίγματος ἐπὶ 7 μίλια, καὶ εἴδομεν, ὅτι τοῦτο λήγει παρὰ σωρὸν πάγων συσσωρευθέντων ἐκεῖ ἐκ τῶν πιέσεων. Ἡ κίνησις τῶν πάγων μᾶς κατέλαβεν αἴφνης καθ' ὁδόν, ἦτο δὲ σφοδροτάτη. Σωροὶ πάγων ἀνυψοῦντο ἢ ἐθραύοντο ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν. Μετεωρίζοντο ἑκατέρωθεν σχηματίζοντες ὑψηλὰ τείχη, δι' ὧν διηρχόμεθα ὡς δι' ὁδοῦ, ὑπὸ τοὺς ἀδιαλείπτους κρότους, ὁμοιάζοντας ὁτὲ μὲν μὲ ὠρυγμοὺς καὶ κλαυθμυρισμοὺς κυνῶν, παραπονουμένων διὰ τὸ δριμὺ ψῦχος, ὁτὲ δὲ μὲ τὴν πτῶσιν

καταρρακτῶν. Ἠναγκαζόμεθα πολλάκις νὰ καταφεύγωμεν ἐπὶ τῶν παλαιῶν πάγων, εἴτε διότι ἐφθάνομεν εἰς ἀνοικτὸν ὕδωρ, ἐν ᾧ ὄγκοι πάγων ἐπέπλεον, εἴτε διότι ἡ γραμμὴ τῶν σωρῶν τούτων ἔκειτο ἀκριβῶς κατὰ τὸ ἄνοιγμα, σχηματίζουσα πρὸ ἡμῶν τεῖχος δίκην ὑψηλοῦ παγωμένου κύματος.

Εἴδομεν καὶ ἴχνη μικρᾶς ἄρκτου διελθούσης παρὰ τὸ ἄνοιγμα τὴν προηγουμένην ἡμέραν. Δυστυχῶς ἀπῆλθε πρὸς ΝΔ. ὀλίγας δ' ἐλπίδας εἴχομεν ὅτι μὲ τὸν σταθερὸν τοῦτον νότιον ἄνεμον θὰ ὡσφραίνετο τὸ πλοῖον, ἵνα ἔλθῃ ζητοῦσα τροφὴν ἐν αὐτῷ.

Σάββατον, Ἰανουαρίου 27.— Αἱ ἡμέραι καθίστανται ὁλονὲν φωτεινότεραι. Κατὰ τὴν μεσημβρίαν ἀναγινώσκομεν εὐχερῶς ἐφημερίδα. Ὁ Σβέρδρουπ σήμερον ἐνόμισεν, ὅτι εἶδε ξηρὰν ἀπὸ τῆς πρύμνης· ἦτο σκιερὰ καὶ ἀνώμαλος, ἐνιαχοῦ δ' ὑψηλή· ἀλλ' ὑπώπτευεν ἐπίσης ὅτι θὰ ἦτο καὶ ἄθροισμα νεφῶν. Τὴν ἑπομένην ἐδείχθη ὅτι ἦτο ὀπτικὴ ἀπάτη.

Σφοδρὰ πίεσις τῶν πάγων κατὰ τὴν ἑσπέραν ταύτην. Ἤρξατο κατὰ τὴν 7.30′ ἀπὸ τῆς πρύμνης κατὰ τὸ ἄνοιγμα, ἐξηκολούθει δὲ σταθερῶς ἐπὶ δύο ὥρας. Ἀντήχει ὡς νὰ κατέπιπτον χείμαρροι ὑδάτων καθ' ἡμῶν μετὰ δυνάμεως, καθ' ἧς οὐδὲν δύναται ν' ἀντιστῇ. Ἠκούομεν τοὺς μεγάλους ὄγκους τῶν πάγων καταπίπτοντας καὶ

θραυομένους. Πιέζονται καὶ ἀνυψοῦνται εἰς ὑψηλὰ τείχη, ἅτινα ἤδη θὰ ἐπεκτείνωνται παρ' ὅλον τὸ ἄνοιγμα πρὸς Α. καὶ Δ., καθόσον ἀκούομεν τὸν κρότον καθ' ὅλην τὴν διεύθυνσιν ταύτην.

Ἤδη πλησιάζουσι καὶ πρὸς ἡμᾶς. Εἶναι ὡς κύματα ἐπὶ τῶν πάγων. Ἐπέρχονται καθ' ἡμῶν ἐκ τῶν ὄπισθεν καὶ κινοῦνται ἐπὶ τὰ πρόσω. Πάντες ἔχομεν ἐστραμμένα τὰ βλέμματα πρὸς τὰ ἔξω, ἀλλ' οὐδὲν διακρίνομεν, διότι τὸ σκότος εἶναι πυκνότατον. Ἀκούομεν ἤδη αὐτοὺς θραυομένους παρὰ τὸ ὕψωμα, δεξιὰ τοῦ «Φράμ». Ὁ θόρυβος ἀποβαίνει ὁλονὲν ἠχηρότερος καὶ σφοδρότερος, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἄρχεται ἐλαττούμενος. Καθίσταται μᾶλλον ἀνώμαλος. Τὰ διαλείμματα εἶναι ἤδη μακρότερα. Ριγῶ τόσον, ὥστε κατέρχομαι κάτω εἰς τὴν αἴθουσαν, ἵνα θερμανθῶ.

Ἀλλ ἐνῶ κάθημαι νὰ γράψω, τὸ σκάφος ἄρχεται ἀνυψούμενον καὶ κλονιζόμενον, ἀκούω δὲ τὸν κρότον τῆς πιέσεως διὰ τῶν πλευρῶν τοῦ «Φράμ». Ἐπειδὴ ἡ ἀρκτοπαγὶς ἡμῶν θὰ κινδυνεύῃ, τρεῖς τῶν ἀνδρῶν ἐξέρχονται τοῦ πλοίου, ὅπως τὴν σώσωσιν· ἀλλὰ βλέπουσιν ὅτι οἱ ἐκ τῆς πιέσεως ἀνυψωθέντες σωροὶ τῶν πάγων ἀπέχουσι 50 βήματα ἀπὸ τοῦ σύρματος, ὑφ' οὗ ἡ παγὶς προστατεύεται, οὕτω δ' ἐπανέρχονται εἰς τὸ πλοῖον.

Ἡ πίεσις καθίσταται σφοδροτέρα. Πρέτει

ν' ἀνέλθω ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Ἅμα ὡς ἀνοίξῃ τις τὴν θύραν, ἀκούει τὸν κρότον ἠχηρότατα. Ἔρχεται ἤδη ἀπό τε τῆς πρώρας καὶ τῆς πρύμνης. Ὑψώματα, ἐκ τῆς πιέσεως σχηματιζόμενα, ἀνεγείρονται κατ' ἀμφότερα τὰ ἀνοίγματα καὶ πλησιάζουσι πρὸς ἡμᾶς. Ἡ πίεσις ἤδη εἶναι πλησίον ἡμῶν καθ' ὅλας τὰς πλευράς. Ὁ τριγμὸς ἤρξατο παρὰ τὸ παλαιὸν ὕψωμα τῶν πάγων πρὸς τὰ ἀριστερά· σφοδρύνεται ὁλονέν, καί, καθόσον δύναμαι νὰ βλέπω, τὸ ὕψωμα ἀνυψοῦται βραδέως. Αὔλαξ διανοίγεται διὰ τοῦ εὐρέος ὄγκου ἐν ᾗ διαφαίνεται τὸ σκοτεινὸν ὕδωρ.

Ἤδη αἱ πιέσεις καὶ οἱ τριγμοὶ ἐπιτείνονται. Ὅλον τὸ σκάφος κλονίζεται καὶ αἰσθάνομαι ὅτι ἀνυψοῦμαι μετὰ τοῦ πρυμναίου καταστρώματος, ἐν ᾧ ἵσταμαι καὶ βλέπω τοὺς ὄγκους τῶν πάγων δίκην πελωρίων ὄφεων ἑλισσομένων καὶ περιστρεφόντων τὰ μεγάλα αὐτῶν σώματα ὑπὸ τὸν ἔναστρον οὐρανόν, ἡ ἠρεμία τοῦ ὁποίου διακόπτεται μόνον ὑπὸ ὀφιοειδοῦς σέλαος, κυμαινομένου καὶ σπινθηροβολοῦντος ἐν τῷ ΒΑ. τμήματι αὐτοῦ.

Ὁποία εὐμάρεια καὶ ἀνάπαυσις, νὰ εἶναί τις ἀσφαλὴς ἐπὶ τοῦ «Φράμ» καὶ νὰ βλέπῃ ἔξω μετ' ἀδιαφορίας καὶ ὑπεροψίας τινὸς τὴν φοβερὰν ταύτην καὶ θορυβώδη τῆς φύσεως ἐξέγερσιν! Αἴφνης ἐνθυμοῦμαι, ὅτι τὸ λεπτόν μου θερμόμετρον εὑρηται ἐν ὀπῇ τινι τῶν πάγων πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἐκ τῆς ἄλλης πλευρᾶς τοῦ ἀνοίγματος καὶ θὰ

κινδυνεύσῃ. Πηδῶ ἔξω ἐπὶ τῶν πάγων, ἀνευρίσκω θέσιν τινά, δι' ἧς διέρχομαι τὸ ἄνοιγμα, ψηλαφῶ ἐν τῷ σκότει, ἀνευρίσκω τὸ σχοινίον μεθ' οὗ συνδέεται τὸ θερμόμετρον καὶ τὸ σώζω. Ἐπανέρχομαι πάλιν ἐπὶ τοῦ πλοίου, κατέρχομαι εἰς τὸν ἀναπαυτικόν θαλαμίσκον μου καὶ καπνίζω τὸ σιγάρον μου ἐν εἰρήνῃ. Φεῦ! τὸ πάθος τοῦ καπνίσματος μὲ κατεκυρίευσε.

Ἐντεῦθεν ἀκροῶμαι μετά τινος εὐαρεσκείας τὰς βροντὰς τῶν πιέσεων, αἰσθάνομαι τὸν δονισμὸν τοῦ πλοίου, ὅμοιον μὲ σεισμόν καὶ γράφω τὸ ἡμερολόγιόν μου. Ἐν ἀσφαλείᾳ δὲ καὶ ἀναπαύσει σκέπτομαι μετὰ βαθείας λύπης τοὺς τῶν προγενεστέρων ἐκδρομῶν, οἵτινες ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ ἵστανται ἐπὶ τοῦ καταστρώματος μὲ τὰς ἀποσκευὰς αὐτῶν, ἕτοιμοι νὰ ἐγκαταλίπωσι τὸ ἀσθενὲς αὐτῶν σκάφος, ἅμα ὡς θὰ ἐθραύετο ὑπὸ τῶν πάγων. Εἶναι ἤδη 11, 30′, ὁ δὲ κρότος φαίνεται κοπάσας.

Ἀλλ' εἶναι ἀξιοσημείωτον, ὅτι εἴχομεν τὴν σφοδρὰν ταύτην πίεσιν ἀκριβῶς τώρα, ὅτε ἡ σελήνη εὑρηται εἰς τὸ τελευταῖον αὐτῆς τέταρτον καὶ κατὰ τὴν ἀμπώτιδα. Τοῦτο οὐδόλως συμβιβάζεται μὲ τὰς προτέρας ἡμῶν παρατηρήσεις. Σημερινὴ θερμοκρασία —41ο, 4′ Κελ. ἀλλ' εἶναι νηνεμία καὶ ἀπὸ πολλοῦ δὲν εἴχομεν τόσον λαμπρὸν καιρὸν διὰ περίπατον. Ὅταν δὲν πνέῃ ἄνεμος, τὸ ψῦχος δὲν εἶναι δριμύ.

Κυριακή, ἰανουαρίου 28. — Παραδόξως πως δὲν εἴχομεν πίεσεν μέχρι τῆς 12ης κατὰ τὴν τελευταίαν νύκτα. Οἱ πάγοι εἰσὶν ἐντελῶς ἤρεμοι· τὰ παρὰ τὴν πρύμνην σχηματισθέντα ὑψώματα δεικνύουσι τὴν σφοδρότητα τῆς χθεσινῆς πιέσεως. Εἰς θέσιν τινὰ τὸ ὕψωμα ἀνῆλθε περὶ τοὺς 18—19 πόδας ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὁμαλῶν πάγων. Ὄγκοι ὀκτὼ ποδῶν πάχους κατεθραύσθησαν καὶ ἐθρυμματίσθησαν· ἀλλαχοῦ πελώριος μονόλιθος ἐκ πάγου ἀνυψώθη.

Ἄλλη κυριακή. Πόσον ταχέως παρέρχεται ὁ καιρός! Ἀλλ' εἴμεθα εὔθυμοι γνωρίζοντες, ὅτι χωροῦμεν πρὸς βορρᾶν. Αἱ σημεριναὶ καταμετρήσεις δεικνύουσιν ὅτι εὑρισκόμεθα ὑπὸ τὴν 79ο, 50′. Δὲν ἐχωρήσαμεν βεβαίως πολὺ ἀπὸ τῆς δευτέρας, ἀλλὰ χθὲς καὶ σήμερον ἦτο νηνεμία, προχθὲς δ' ἔπνεεν ἐλαφρὸς ἄνεμος· ἅπαξ ἢ δὶς μόνον εἶχε ταχύτητα 9 ποδῶν, κατὰ δὲ τὸν λοιπὸν χρόνον 3—6 ποδῶν.

Τρίτη, ἰανουαρίου 30. — Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν σημερινῶν καταμετρήσεων ἦν, 79ο,49′ βορ. πλάτους καὶ 134ο,23′ ἀνατολ. μήκους. Τὴν πτῶσιν ταύτην πρὸς τὰ ΝΑ. τὴν περιέμενον, διότι ἀπὸ τῆς κυριακῆς ἐπικρατεῖ νηνεμία. Ἐξηγῶ δὲ τοῦτο ὡς ἑξῆς: Ὅταν οἱ πάγοι φέρωνται πρὸς διεύθυνσίν τινα ὠθούμενοι ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, πνέοντος ἐπί τινα χρόνον ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου, καθίστανται κατὰ τὴν φορὰν αὐτῶν βαθμηδὸν

συμπαγέστεροι· ὅταν δὲ κοπάσῃ ὁ ἄνεμος, ἐπέρχεται ἀντίδρασίς τις κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν. Τοιαύτη ἀντίδρασις, πιστεύω, ἐπέφερε τὴν πίεσιν τοῦ σαββάτου, ἥτις ἐσταμάτησεν αἴφνης, ἅμα ὡς ἤρχισε. Πιθανὸν αὕτη νὰ σημειοῖ τὸν χρόνον καθ' ὃν ἀλλάσσει ἡ διεύθυνσις τοῦ ἀνέμου.

Ἐλαφρὰ αὔρα πνέει μ. μ. ἀπὸ τῶν ΝΑ. θέσασα εἰς κίνησιν καὶ τὸν ἀνεμόμυλον. Φερόμεθα καὶ πάλιν πρὸς βορρᾶν. Θὰ φθάσωμεν βεβαίως τώρα τὴν 80ο.

Τετάρτη, ἰανουαρίου 31.—Ὁ ἄνεμος συρίζει διὰ τῶν ὑψωμάτων τῶν πάγων, ἡ δὲ χιὼν ἵπταται ἐν τῷ ἀέρι. Οὐρανὸς καὶ πάγοι συγχωνεύονται εἰς ἕν. Εἶναι σκότος. Αἱ ἐπιδερμίδες ἡμῶν πονοῦσιν ὑπὸ τοῦ ψύχους, ἀλλὰ βαίνομεν ὁλοταχῶς πρὸς βορρᾶν καὶ εἴμεθα φαιδρότατοι.

Πέμπτη, φεβρουαρίου 1.—Ὁ αὐτὸς καιρὸς τῆς χθές, ἀλλ' ἠπιώτερος. Θερμοκρασία —22ο Κελ. Ἡ χιὼν πίπτει, ὡς γίνεται τοῦτο ἀκριβῶς κατὰ τὸν χειμῶνα ἐν Νορβηγίᾳ. Ὁ ἄνεμος ἐγένετο νοτιώτερος καὶ μᾶλλον ἐλαφρός. Εἶναι βέβαιον ἤδη ὅτι διήλθομεν τὴν 80ὴν μοῖραν καὶ τελοῦμεν προκαταρκτικήν τινα ἑορτήν. Παρατίθενται ἐν τῇ τραπέζῃ σῦκα, σταφίδες καὶ ἀμύγδαλα. Εἶτα σκοποβολή, ἥτις ἀποβαίνει ὑπὲρ ἐμοῦ εἰς κατάλληλον χρόνον πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν ἐν τῷ κιβωτίῳ σιγάρων μου.

Παρασκευή, φεβρουαρίου 2.—Μεγάλη ἑορτὴ

σήμερον εἰς τιμὴν τῆς 80ῆς μοίρας. Περιεπατήσαμεν ἀρκετὰ διὰ νὰ ἀνοίξῃ ἡ ὄρεξις ἡμῶν. Κατὰ τὰς σημερινὰς καταμετρήσεις εὑρισκόμεθα ὑπὸ τὴν 80ο, 10′ βορ. πλάτους καὶ 132, 10′ ἀνατολ. μήκους. Οὔρρα! Πλέομεν ἐξαίρετα. Πρὸ τῆς καταμετρήσεως εἶχον προτείνει στοίχημα, ὅτι εἴχομεν διέλθει τὴν 80ο. Ἀλλ' οὐδεὶς ἐδέχθη, Γεῦμα πολυτελές. Ὁ κατάλογος ποικίλος καὶ πλούσιος καὶ ἀνὰ μία φιάλη ζύθου Ρίνγκνες εἰς ἕκαστον ἐξ ἡμῶν. Ἑορτὴ καὶ διάχυσις καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν. Ἀνέγνωμεν μεγαλοφώνως τὰς δημοσιευθείσας συζητήσεις περὶ τῆς ἐκδρομῆς ταύτης πρὸ τοῦ ἀπόπλου ἡμῶν ἐκ Νορβηγίας καὶ ἐγελάσαμεν ἀρκετὰ διὰ τὰς ἐγερθείσας ἐνστάσεις καὶ ἀντιλογίας.

Δευτέρα, φεβρουαρίου 5.—Ἡ τελευταία ἡμέρα καθ' ἣν εἰς τὸ γεῦμα πίνομεν ζῦθον Ρίνγκνες. Ἡμέρα πένθους.

Τρίτη, φεβρουαρίου 6.—Ἤρεμος καὶ αἴθριος καιρός. Ἰσχυρὰ λάμψις ἐκ τοῦ ἡλίου ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα πρὸς νότον. Ὠχροπράσινον καὶ ἐλαφρῶς κυανοῦν χρῶμα ὑπεράνω ταύτης. Τὸ λοιπὸν τοῦ οὐρανοῦ βαθυκύανον. Ἴσταμαι παρατηρῶν καὶ προσπαθῶ ν' ἀναμνησθῶ, ἂν ὁ ἰταλικὸς οὐρανὸς εἶναι μᾶλλον κυανοῦς. Ἀμφιβάλλω. Εἶναι πολὺ παράδοξον, ὅτι τὸ βαθὺ τοῦτο χρῶμα ἐπέρχεται μὲ τὸ ψῦχος. Μὴ διότι ρεῦμα ἐκ βορειοτέρων καὶ διαυγεστέρων χωρῶν παράγει ξηρότερον καὶ διαυγέστερον ἀέρα ἀνὰ τὰ ἀνώτερα στρώματα;

Τὸ χρῶμα ἦτο τοσοῦτον ἀξιοθέατον, ὥστε δὲν ἠδυνάμην ν' ἀποσπασθῶ αὐτοῦ. Καταπληκτικὴν ἀντίθεσιν πρὸς αὐτὸ ἀπετέλει ὁ παρὰ τὸ «Φράμ» ἐρυθρόστεγος οἰκίσκος καὶ ἡ ἐπὶ τῆ στέγης καὶ τοῦ ἐξαρτισμοῦ κατάλευκος χιών. Πάντα τὰ πρὸς τὸ φῶς τοῦτο τῆς ἡμέρας ἐστραμμένα, πάγοι καὶ ὑψώματα, ἦσαν ἰοβαφῆ. Τὸ χρῶμα τοῦτο ἦν ἰδιαίτατα ζωηρὸν ἐπὶ τῆς ἐπὶ τῶν ὄγκων χιόνος.

Θερμοκρασία—47ο Κελ. Εἶναι πολὺ ἀπότομος ἡ ἀντίθεσις, ὅταν τις ἀπὸ τῆς αἰθούσης, ἔνθα ἔχομεν θερμοκρασίαν+20ο Κελ. ἀνέρχεται ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Τὸ ψῦχος εἶναι ὁρατόν. Ἡ ἀναπνοὴ ὅλων ἡμῶν ὁμοιάζει μὲ καπνόν· ὅταν τις πτύῃ, αὐθωρεὶ σχηματίζεται νεφύδριον ἀτμοῦ περὶ τὸ πίπτον ὑγρόν. Τὸ "Φράμ,, πάντοτε ἀναδίδει ὁμίχλην τινά, δυνάμεθα δ' εὐχερῶς νὰ διακρίνωμεν μακρὰν ἐπὶ τῶν πάγων ἄνθρωπον ἢ κύνα ἀπὸ τῆς συνοδευούσης αὐτὸν στήλης τοῦ ἀτμοῦ.

Τετάρτη, Φεβρουαρίου 7.— Εἶναι παράδοξον πόσον ἀσταθὴς εἶναι ἡ ἐλπὶς ἢ μᾶλλον ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου. Τὴν πρωΐαν ταύτην ἤρξατο πνέων ἐλαφρὸς ἄνεμος ἐκ τῶν ΒΑ μὲ ταχύτητα 6 μόνον ποδ. ἀνὰ πᾶν δεύτερον λεπτόν, τὸ δὲ θερμόμετρον ἐδείκνυε—49ο, 6′ Κελ. Ἀμέσως τὰ μέτωπα ἡμῶν συνωφρυώθησαν. Ὑποθέτω ὅτι ὑπάρχει ξηρὰ πρὸς Β ἡμῶν, ἐξ ἧς προέρχονται

οἱ παγεροὶ οὗτοι ἄνεμοι μὲ διαυγῆ ἀτμόσφαιραν καὶ μὲ λαμπρὸν κυανοῦν χρῶμα ἐν τῷ οὐρανῷ.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν ἡ ἀτμόσφαιρα ἐγένετο ὁμιχλώδης καὶ κατέστην ἧττον δύσθυμος. Ἀναμφιβόλως θὰ ἐπέρχηται νότιος ἄνεμος, ἀλλ' ἡ θερμοκρασία εἶναι εἰσέτι πολὺ χαμηλή· ἤδη ὅμως ἀνέρχεται καὶ δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν πεποίθησίν τινα εἰς τὸν ἄνεμον. Τὴν ἑσπέραν ἤρξατο πνέων ἐκ τῶν N. ΝΔ. μὲ ταχύτητα 11 ποδ. ἡ δὲ θερμοκρασία ἀνῆλθεν εἰς —42ο Κελ. Τοῦτο παρέχει ἡμῖν ἐλπίδας. Μετ' οὐ πολὺ θὰ φθάσωμεν τὴν 81ην μοῖραν. Ἡ πρὸς Β. ξηρὰν ἐξηφανίσθη ἀπὸ τῶν ὀμμάτων τῆς φαντασίας μου.

Κατὰ τὸ γεῦμα σήμερον εἴχομεν ἀντὶ ζύθου κιτρομηλίτην μετὰ ζαχχάρεως, ὅστις μᾶς ἔφάνη ἀρκετὰ καλός. Τὴν ἑσπέραν ταύτην ἐζυγίσθημεν ἡ δὲ αὔξησις τοῦ βάρους τινῶν ἐξ ἡμῶν διεγείρει ἀνησυχίας. Τινὲς ἐκέρδισαν τέσσαρας λίτρας εἰς ἕνα μῆνα, ὡς ὁ Σβέρδρουπ, ὁ Βλέσσιγκ καὶ ὁ Τζοῦελ. «Οὐδέποτε εἶχον τόσον βάρος, λέγει ὁ Βλέσσιγκ, καὶ πιστεύω ὅτι εἰς ὅλους συμβαίνει τὸ αὐτό. Εἶναι ἀληθές, ὅτι ἡ ἐκδρομὴ ἡμῶν εἶναι ἐπίπονος, ἀλλὰ καὶ ὁ κατάλογος τῶν φαγητῶν ποικίλος, ἄφθονος καὶ ἀνάλογος μὲ τοὺς κόπους ἡμῶν.

Ὁ ἄνεμος ὅλονὲν ἐπιτείνεται, ὡς προσεδόκων. Ἀκούω αὐτὸν συρίζοντα τώρα ἐπὶ τοῦ ἐξαρτισμοῦ.

Σάββατον, φεβρουαρίου 10.— Ἠλπίζομεν, ὅτι εἴχομεν προχωρήσει ὀλίγον πρὸς Β. ἐξεπλάγημεν δὲ πάντες ἀθύμως, ὅτε αἱ χθεσιναὶ καταμετρήσεις ἔδειξαν ὅτι εἴμεθα ὑπὸ τὴν 79ο 57′ βορ. πλάτους, ἤτοι 13 λεπτὰ νοτιώτερον. Εἶναι παράδοξον πόσον ὀλίγον εἴμεθα εἰσέτι ἐξωκειωμένοι εἰς τὰς ἀπογοητεύσεις. Ἄρχεται πάλιν ἡ στενοχωρία. Καὶ πάλιν ἡ ἐπίτευξις τοῦ σκοποῦ ἡμῶν ἀπεμακρύνθη καὶ φαίνεται ἀμφίβολος. Σήμερον ἐξέδραμον ἐπιτυχῶς μὲ ἕλκηθρον.

Κυριακή, φεβρουαρίου 11.— Σήμερον ἐξεδράμομεν μετὰ δύο ἑλκήθρων· βαίνουσιν ἐπὶ τῶν πάγων ἐξαίρετα καὶ δὲν βυθίζονται πολὺ εἰς τὴν χιόνα. Ἐπὶ ὁμαλῶν πάγων τέσσαρες κύνες φέρουσιν εὐχερῶς δύο ἄνδρας.

Τρίτη, φεβρουαρίου 13.— Μακρὰ ἐκδρομὴ χθὲς δι' ἑλκήθρων πρὸς τὰ ΝΔ. Σήμερον ἔτι μακροτέρα κατὰ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν μὲ χιονοπέδιλα. Εἶναι ὑγιεινοτάτη ἐξάσκησις ὑπὸ θερμοκρασίαν — 42ο—44ο Κελ. καὶ μὲ παγερώτατον ἄνεμον. Ἡ ἀτμόσφαιρα καθαρὰ καὶ αἴθριος, οἱ πάγοι ἀκηλίδωτοι, τὸ δὲ φῶς καὶ αἱ σκιαὶ τῆς αὐξανούσης ἡμέρας θαυμάσιαι ἐπὶ τῶν προσφάτων χιόνων. Ὁ ὑπὸ τῆς δροσοπάχνης κεκαλυμμένος ἐξαρτισμὸς τοῦ «Φράμ» μετεωρίζεται εὐθὺς καὶ κατάλευκος πρὸς τὸν κυανοῦν οὐρανόν. Ἐνθυμεῖταί τις τὰς χιονώδεις ἡμέρα τῆς πατρίδος καὶ τὰς παγοδρομίας μὲ τὰ χιονοπέδιλα.

Πέμπτη, φεβρουαρίου 15.— Χθὲς ἐξέδραμον μὲ τὰ χιονοπέδιλα ΒΑ πλειότερον ἢ ὅσον μέχρι τοῦδε εἶχον προχωρήσει, ἀλλ' ἔβλεπον εἰσέτι τοὺς ἱστοὺς τοῦ «Φράμ» μακράν, κατὰ τὴν ἄκραν τῶν πάγων. Ἠδυνάμην νὰ προχωρήσω ἔτι πορρωτέρω, καθ' ὅσον οἱ πάγοι ἦσαν ὁμαλοί. Σήμερον ἔφθασα εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον μὲ τοὺς κύνας. Ἐξετάζω ἐπισταμένως τὰ περὶ ἐμὲ καὶ πλάττω σχέδια διὰ τὸ μέλλον.

Ὁποῖα ὑπερβολικὰ εἶναι τὰ θρυλούμενα περὶ τοῦ ἀρκτικοῦ ψύχους! Τὸ ψῦχος ἐν Γροιλανδίᾳ ἦτο δριμὺ καὶ ἐνταῦθα βεβαίως δὲν εἶναι ἠπιώτερον. Ἡ ἐν γένει θερμοκρασία τῆς ἡμέρας — 38ο—41ο Κελ. Ἤμην ἐνδεδυμένος χθές, ὡς συνήθως, μὲ εὐρεῖας ἀναξυρίδας μέχρι τοῦ γόνατος, περικνημῖδας, ζώνην, χιονοκνημίδας πλεκτὰς καὶ ὑποδήματα, ἡ δὲ ἀμφίεσις τοῦ κορμοῦ ἀπετελεῖτο ἐκ χονδροῦ ὑποκαμίσου, ἐπενδύτου ἐκ δέρματος φώκης, καὶ σκούφου ἐκ λυκοδέρματος· ἐθερμαινόμην δὲ τόσον, ὥστε ἐφίδρων ὡς ἵππος.

Καὶ σήμερον κάθημαι ἐπὶ τοῦ ἑλκήθρου ἐνδεδυμένος βαρύτερον καὶ φέρων χονδρὸν ὕφασμα ἐπὶ τῶν γονάτων μου. Εὑρίσκω τὴν θερμοκρασίαν εὐάρεστον, ἰδρόνω μάλιστα ὀλίγον καὶ σήμερον. Πρὸ τοῦ προσώπου μου ἔφερον ἐρυθρὰν φλανέλαν· ἀλλὰ μὲ ἐθέρμαινε καὶ τὴν ἀφῆρεσα, ἂν καὶ ὁ βόρειος ἄνεμος ἦτο δριμὺς καὶ δηκτικός. Ὁ Β. ἄνεμος ἐπιμένει εἰσέτι, ἔχων ἐνίοτε

ταχύτητα 9—13 ποδ., ἀλλὰ δὲν παρασυρόμεθα πρὸς νότον. Εἴμεθα ὑπὸ τὴν 80ο βορ. πλάτους, ἴσως δὲ καί τινα λεπτὰ βορειότερον.

Τίς ἄραγε ἡ αἰτία τούτου;

Ἡ σελήνη ἵσταται ὑψηλὰ ἐν τῷ οὐρανῷ, αἱ δ' ἡμέραι καθίστανται φωτεινότεραι. Ὅσον οὔπω θὰ ἐμφανισθῇ ὁ ἥλιος καὶ τότε θὰ ἑορτάσωμεν τὸ γεγονὸς τοῦτο μεγαλοπρεπῶς.

Παρασκευή, φεβρουαρίου 16. — Ἡ σημερινὴ καταμέτρησις ἔδειξεν ὅτι εἴμεθα ὑπὸ τὴν 80ο 1′ βορ. πλάτους, ὥστε ἐπροχωρήσαμεν λεπτά τινα βορειότερον ἀπὸ τῆς παρελθούσης παρασκευῆς, ἂν καὶ σταθερῶς ἐπεκράτουν βόρειοι ἄνεμοι ἀπὸ τῆς δευτέρας. Εἶναι πολὺ παράδοξον τοῦτο. Μήπως ἐπεκράτουν πρὸς νότον νότιοι ἄνεμοι ὡς εἶχον ὑποθέσει τοῦτο ἐκ τῆς ἐμφανίσεως τῶν νεφῶν καὶ τῆς ὁμίχλης, ἅτινα ἐκώλυον τὴν κίνησιν τῶν πάγων πρὸς νότον, ἢ μήπως διατελοῦμεν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ρεύματός τινος; Ἡ προσχώρησις ἡμῶν πρὸς νότον ἐσχάτως, ἐπικρατούντων νοτίων ἀνέμων, ἦτο λίαν ἀξιοσημείωτος, ὡς εἶναι τοιαύτη καὶ ἡ διατήρησις ἡμῶν ἐνταῦθα, ἐπικρατούντων βορείων ἀνέμων. Φαίνεται ὅτι ἐπιδρῶσιν ἐφ' ἡμῶν νέαι ὅλως δυνάμεις.

Σήμερον ἔχομεν καὶ ἄλλο τι ἄξιον σημειώσεως. Κατὰ τὴν μεσημβρίαν εἴδομεν τὸν ἥλιον, ἢ μᾶλλον τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, διότι ἦτο μόνον ἀντικατοπτρισμός. Ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν ἐνεποίη-

σεν ἡμῖν ἡ θέα τοῦ λάμποντος ἐκείνου πυρὸς ὑπεράνω τῶν ἐσχατιῶν τῶν πάγων. Κατὰ τὰς ὑπὸ πολλῶν ἐξερευνητῶν τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν περιγραφὰς περὶ τῆς πρώτης ἐμφανίσεως τοῦ θεοῦ τούτου τῆς ζωῆς, μετὰ τὴν μακρὰν χειμερινὴν νύκτα ἡ ἐντύπωσις δέον νὰ εἶναι φαιδρὰ καὶ εὐάρεστος. Δὲν ἦτο δυστυχῶς τοιαύτη παρ' ἡμῖν, διότι δὲν περιεμένομεν νὰ ἴδωμεν αὐτὸν εἰσέτι ἐπί τινας ἡμέρας, ὥστε τὸ καταλαβὸν ἡμᾶς αἴσθημα ἦτο μᾶλλον λύπη καὶ ἀπογοήτευσις, καθόσον ἐνομίσαμεν, ὅτι ὠπισθοδρομήσαμεν νοτιώτερον, ἢ ὅσον προσεδοκῶμεν. Ὥστε μετὰ πολλῆς εὐαρεσκείας ἀνεκάλυψα μετ' οὐ πολύ, ὅτι δὲν ἦτο ὁ ἥλιος.

Ὁ ἀντικατοπτρισμὸς τοῦ ἡλίου ὡμοίαζε μὲ πλατεῖαν, ἐρυθρὰν καὶ λάμπουσαν γραμμὴν πυρὸς ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος. Βραδύτερον ἐφαίνοντο δύο γραμμαί, ἡ μία ἐπὶ τῆς ἄλλης μὲ σκιερὸν διάστημα ἐν τῷ μεταξύ· ἀπὸ τῆς κορυφῆς δὲ τοῦ μεγάλου ἱστοῦ διέκρινον τέσσαρας ἢ μᾶλλον πέντε ὁριζοντίους γραμμάς, ἰσομήκεις, τὴν μίαν ἐπὶ τῆς ἄλλης.

Κατὰ τὰς ἀστρονομικὰς παρατηρήσεις τῆς μεσημβρίας ἐβεβαιώθημεν, ὅτι ὁ ἥλιος ἔκειτο 2ο, 22′ κάτωθεν τοῦ ὁρίζοντος κατὰ τὴν μεσημβρίαν, ὥστε δὲν θὰ ἴδωμεν αὐτὸν ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα· ἐνωρίτερον τῆς τρίτης. Ἐν τούτοις εἴχομεν μικρὰν ἑορτὴν κατὰ τὴν ἑσπέραν ταύτην,

καθ' ἣν προσηνέχθησαν σῦκα, βανάναι, σταφίδες καὶ ἀμύγδαλα.

Κυριακή, φεβρουαρίου 18.—Ἐξέδραμον χθὲς πρὸς Α. μὲ χιονοπέδιλα. Εἶναι ἐξαίρετοι οἱ πάγοι διὰ παγοδρομίαν καὶ πορείαν ἐλκήθρων. Διέρχεσθε πρῶτον λόφους καὶ σωροὺς πάγων, ἀλλ' εἶτα φθάνετε εἰς εὐρείας κρυσταλλωτὰς πεδιάδας ἐκτεινομένας ἐπὶ πολλὰ μίλια πρὸς Β., Α. καὶ ΝΑ. Σήμερον ἐξέδραμον δι' ἐλκήθρου, ἔχων ἐξευγμένους ὀκτὼ κύνας. Ἐβαίνομεν θαυμασίως. Τινὲς τῶν ἑταίρων παρηκολούθουν μὲ παγοπέδιλα. Ἐξακολουθεῖ πνέων βορρᾶς, ἡ δὲ ἀτμόσφαιρα εἶναι διαυγὴς καὶ αἴθριος.

Τὰ πάντα βαίνουσιν ἐξαίρετα. Παγοδρομοῦμεν, κάμνομεν ἐκδρομὰς δι' ἐλκήθρων, ἀναγινώσκομεν πρός τε διδασκαλίαν ἡμῶν καὶ διάχυσιν, λαμβάνομεν διαφόρους ἐπιστημονικὰς παρατηρήσεις, χαρτοπαικτοῦμεν, φλυαροῦμεν, καπνίζομεν, τρώγομεν καὶ πίνομεν. . . . Καὶ ὅμως ἡ ζωὴ αὕτη εἶναι ἐπὶ τέλους πληκτική. . . . ἢ ἐνίοτε τοὐλάχιστον μοὶ φαίνεται τοιαύτη. Ὅταν ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἑσπέρας ρίπτω τὰ βλέμματά μου ἐπὶ τῆς εἰκόνος τοῦ οἴκου μου καὶ τῆς γυναικός μου ἱσταμένης ἐν τῷ κήπῳ, αἰσθάνομαι τότε ὅτι ἡ ζωὴ αὕτη δὲν δύναται νὰ διαρκέσῃ μακρότερον. Ἀλλ' ἡ ἀνηλεὴς Μοῖρα γνωρίζει μόνον πότε καὶ πάλιν θὰ εἶμαι πλησίον της ἀπολαύων πᾶσαν τῆς ζωῆς τὴν γλυκύτητα.

Ἂν θελήσω νὰ κάμω τακτικοὺς ὑπολογισμούς, ὡς τίμιος ἄνθρωπος φρονῶ, ὅτι ἡ θέσις ἡμῶν εἶναι ἐλεεινή. Εἴμεθα τώρα εἰς τὴν 80ο. Κατὰ τὸν σεπτέμβριον ἤμεθα εἰς τὴν 79ο, ἤτοι εἰς πέντε μῆνας διηνύσαμεν μίαν μοῖραν. Ἂν ἐξακολουθήσωμεν προχωροῦντες κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, θὰ εἴμεθα εἰς τὸν πόλον μετὰ 45 ἢ 50 μῆνας, μετὰ 90 δὲ ἢ 100 μῆνας θὰ φθάσωμεν εἰς τὴν 80ο βορ. πλάτους ἐκ τῆς ἄλλης πλευρᾶς τοῦ πόλου. Ἐν γένει δὲ, ἂν τὰ πράγματα ἡμῶν βαίνωσιν ὡς μέχρι τοῦδε, θὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν πατρίδα μόνον μετὰ 8 ἔτη.

Ἡμέραν τινὰ πρὸ τοῦ ἀπόπλου ἡμῶν ἐκ Νορβηγίας ἐφύτευον μόνος δενδρύλλιά τινα εἰς τὸν κῆπόν μου καὶ ἔλεγον κατ' ἐμαυτόν· «Τίς οἶδε, πόσον θὰ αὐξήσωσι, καὶ ὁποίαν σκιὰν θὰ ῥίπτωσιν, ὅταν ἐπανέλθω!» Τὴν στιγμὴν ταύτην θὰ καλύπτωνται ἔτι ὑπὸ χειμερινῆς χιόνος, ἀλλὰ θ' ἀναβλαστήσωσι πάλιν κατὰ τὴν ἄνοιξιν. Ἀλλ' ἐπὶ πόσας ἀνοίξεις ἆρά γε θ' ἀναβλαστάνωσι;

Ὦ! ἡ ἀδράνεια αὕτη μοῦ κατασυντρίβει τὴν ψυχήν. Αἰσθάνομαι, ὅτι πρέπει νὰ διαρρήξω τὴν νάρκην ταύτην καὶ ἀκινησίαν καὶ νὰ εὕρω διέξοδόν τινα διὰ τὰς δυνάμεις ἡμῶν. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συμβῇ τι; δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπέλθῃ φοβερὰ λαῖλαψ, παρασύρουσα καὶ κατακυλίουσα τοὺς πάγους τούτους δίκην ὑψηλῶν κυμάτων; Ὁ κίνδυνος οὗτος ἔσται ἡμῖν εὐπρός-

δεκτος, διότι θὰ θέσωμεν εἰς ἐνέργειαν τὰς δυνάμεις ἡμῶν, παλαίοντες ὑπὲρ τῆς ζωῆς. Εἶναι οἰκτρὸν νὰ ἱστάμεθα ἐνταῦθα ψυχροὶ θεαταὶ καὶ νὰ μὴ δυνάμεθα οὔτε τὰς χεῖρας νὰ κινήσωμεν, ὅπως βοηθήσωμεν ἡμᾶς αὐτούς.

Κάθημαι ἐνταῦθα καὶ μοιρολογῶ ὡς γραῖα. Δὲν ἐγνώριζον πάντα ταῦτα πρὶν ἢ ἐκκινήσω; Καὶ ὅμως τὰ πράγματα δὲν ἀπέβησαν πολὺ κατώτερα τῶν προσδοκιῶν μου. Ποῦ νῦν αἱ φαιδραί μου ἐλπίδες, αἱ ἤδη σκορπιζόμεναι ἐν τῷ φωτὶ τῆς ἡμέρας καὶ τοῦ ἡλίου; ποῦ ἡ δίκην νεαροῦ ἀετοῦ ἱπταμένη φαντασία μου ἀνὰ τὴν λαμπρότητα τοῦ μέλλοντος; Εἰμὶ ὡς κόραξ, ὅστις μὲ κατάβρεκτα καὶ τεθραυσμένα πτερὰ καταλείπει τὴν ἡλιοφώτιστον θάλασσαν καὶ κρύπτεται εἰς τὰ τέλματα τῆς ἀπελπισίας. Ἀλλ' ἴσως θὰ ἐπανέλθωσι καὶ πάλιν αἱ ἐλπίδες ἡμῶν μὲ τοὺς νοτίους ἀνέμους.

Τὴν ἑσπέραν ταύτην ἐλαφρὰ πίεσις. Ἐκ καταμετρήσεώς τινος ἐδείχθη ὅτι ὠπισθοδρομήσαμεν τρία λεπτὰ πρὸς νότον. *11 μ.μ.* Πίεσις σφοδροτέρα. Οἱ πάγοι συμπιέζονται καὶ θραύονται κατὰ τοῦ κλονιζομένου σκάφους.

Δευτέρα, φεβρουαρίου 19.—Ἡ νὺξ εἶναι σκοτεινοτάτη. Ἄνεμος ἤρξατο πνέων ἀπὸ νότου μὲ ταχύτητα 13 ποδῶν ἀνὰ πᾶν δεύτερον λεπτόν. Διετρήσαμεν σήμερον τὸν πάγον καὶ εὕρομεν ὅτι ὁ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τοῦ πλοίου ἔχει πάχος 5 πο-

δῶν καὶ 11 δακτύλων (1,875μ.) μετὰ χιονώδους ἐπικαλύμματος 1 1)2 δακτ. Οἱ ἐπὶ τὰ πρόσ πάγοι εἶχον πάχος 6 ποδῶν καὶ 7 1)2 δακτύλω (2,08μ.). Δὲν ἐγένετο σχετικῶς καὶ μεγάλη ε παύξησις ἀπὸ μηνός, ἂν καὶ ἡ θερμοκρασία ἦ πολὺ χαμηλή (—54ο Κελ.).

Χθὲς καὶ σήμερον εἴδομεν πάλιν τὸν ἀντικα τοπτρισμὸν τοῦ ἡλίου. Σήμερον εἶχεν ἀναφανῆ ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα καὶ εἶχε στρογγυλότητά τιν δίκην δίσκου. Τινὲς ὑπεστήριζον, ὅτι εἶδον τὴν ἀ νωτάτην ἄκραν αὐτοῦ τοῦ ἡλίου. Ὁ Πέτρος καὶ ὁ Βέντζεν ἔλεγον ὅτι εἶδον τὸ ἥμισυ τῶ δίσκου αὐτοῦ, ὁ δὲ Τζοῦελ καὶ ὁ Χάνσεν ὅτι ὁ λόκληρος ὁ δίσκος ἦτο ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα. Φο βοῦμαι ὅμως, μὴ ἀφ' οὗ χρόνου δὲν εἶδον αὐ τόν, θὰ ἐλησμόνησαν καὶ τὸ σχῆμά του.

Τρίτη, φεβρουαρίου 20. — Μεγάλη καὶ πα νηγυρικὴ ἑορτὴ σήμερον καὶ ἄνευ τοῦ ἡλίου. Ἔ χομεν τὴν βεβαιότητα ὅτι θὰ ἐβλέπομεν αὐτὸν σήμερον, ἀλλ' ὁ ὁρίζων ἐκαλύπτετο ὑπὸ νεφῶν. Δὲν ἠθελήσαμεν ὅμως νὰ στερηθῶμεν τῆς ἑορ τῆς. Βραδύτερον ἑορτάζομεν καὶ δεύτερον, ὅταν θὰ ἴδωμεν αὐτόν. Τὴν πρωίαν εἴχομεν σκοποβο λήν, εἶτα γεῦμα μὲ 3 ἢ 4 φαγητὰ καὶ μὲ οἶνον φράμ, ὡς ἐκαλοῦμεν τὸν κιτρομηλίτην. Τὴν ἑ σπέραν εἴχομεν γλύκυσμα, σῦκα καὶ βανάνας. Ἀ πεσύρθημεν ἀργὰ εἰς τὰς κλίνας ἡμῶν, κατέ φορτοι τὸν στόμαχον, ἐνῶ ὁ ἄνεμος ἐκ τῶν ΝΑ.

ὥθει ἡμᾶς πρὸς βορρᾶν. Ὁ ἀνεμόμυλος ἐργάζεται σήμερον, ἂν δ' ὁ πραγματικὸς ἥλιος δὲν ἐφώτισε τὴν ἑορτὴν ἡμῶν, ὁ ἥλιος τῆς αἰθούσης φωτίζει τὴν τράπεζαν τοῦ τε γεύματος καὶ τοῦ δείπνου μεγαλοπρεπῶς.

Τετάρτη, φεβρουαρίου 21. — Ὁ νότιος ἄνεμος ἐξακολουθεῖ. Ἀπεσύραμεν σήμερον τὰ δίκτυα, ἅτινα εἴχομεν καταβιβάσει προχθές. Τὸ παρὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος κρεμάμενον ἦτο πλῆρες ἀμφιπόδων, τὸ δὲ εἰς βάθος 50 ὀργυιῶν καταβιβασθὲν ἦτο πλῆρες ὀστρακοδέρμων καὶ ἄλλων μικρῶν ὀργανισμῶν. Εἶχον δὲ τοιοῦτον φωσφορισμόν, ὥστε τὸ περιεχόμενον τοῦ δικτύου ὡμοίαζε μὲ λάμπουσαν τέφραν, ὅτε ἐκενώθη εἰς τὸ μαγειρεῖον ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ λαμπτῆρος.

Πρὸς ἔκπληξιν ἡμῶν τὸ σχοινίον τοῦ δικτύου ἐδείκνυεν, ὅτι ἐφερόμεθα πρὸς τὰ ΒΔ. ἐνῷ κατὰ τὸν ἄνεμον ἔπρεπε νὰ ἔχωμεν ἀκριβῶς βόρειον διεύθυνσιν. Πρὸς ἐξακρίβωσιν τούτου κατεβίβασα τὸ δίκτυον ἐκ νέου καὶ ἐξηκολούθει καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν δεικνύον τὸ σχοινίον διεύθυνσιν ΒΔ. Πῶς δύναται νὰ ἐξηγηθῇ τὸ φαινόμενον τοῦτο; μὴ τυχὸν εὑρισκόμεθα ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ΒΔ. ρεύματος;

Οἱ πάγοι συνταράσσονται· πολλαχοῦ ἐρράγησαν καὶ ἐσχηματίσθησαν νέαι αὔλακες.

Πέμπτη, φεβρουαρίου 22. — Ὁ ἄνεμος ἤρξατο σήμερον ἐλαττούμενος, κατὰ δὲ τὴν μεσημ-

βρίαν ἐπῆλθε γαλήνη. Εἶτα ἤρξατο πνέων ἐλαφρὸς ἄνεμος ἐκ τῶν ΝΔ, κατὰ δὲ τὴν ἑσπέραν μετεβλήθη δυστυχῶς εἰς ΒΔ ὅστις ὁλονὲν ἐπετείνετο. Πρόχειρος καταμέτρησις κατέδειξε ὅτι δὲν εἴμεθα βορειότερον τῆς 80ο, 11′, τοῦτο δέ, ἐνῷ ἐπεκράτει νότιος ἄνεμος ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας. Τί νὰ σημαίνῃ τοῦτο; Ὑπάρχει στάσιμον ὕδωρ ὑπὸ τοὺς πάγους κωλύον αὐτοὺς νὰ χωρῶσιν εἴτε ἐμπρός, εἴτε ὀπίσω; Οἱ πέραν τῆς ἀρκτοπαγίδος πάγοι διερράγησαν χθές. Εἶχον πάχος 11 1)2 ποδ. (3,45 μ.) Ἐκεῖ ἔνθα ἐρράγησαν φαίνονται διηρημένοι ὡς ὁ στρωματισμὸς παγῶνος· διακρίνεται ἔτι σαφῶς καὶ αὐτὸ τὸ σκιερὸν καὶ βορβορῶδες στρῶμα, προερχόμενον ἐκ τῶν ἐν τῷ ὕδατι βιούντων ἐρυθροφαίων ὀργανισμῶν. Πολλαχοῦ τὰ στρώματα ἦσαν κεκλιμένα καὶ τεθραυσμένα, ὡς τὰ γεωλογικὰ στρώματα τὰ ἀποτελοῦντα τὸν φλοιὸν τῆς γῆς. Τοῦτο ἦν προφανῶς ἀποτέλεσμα τῆς ὁριζοντίου πιέσεως τῶν πάγων κατὰ τὴν σύμπηξιν αὐτῶν.

Σάββατον, φεβρουαρίου 24.— Αἱ σημεριναὶ καταμετρήσεις δεικνύουσι δυστυχῶς ὅτι εἴμεθα ὑπὸ τὴν 79ο 54′ βορ. πλάτους καὶ 132ο, 57′ ἀνατ. μήκους. Πόσον ὠπισθοδρομήσαμεν πρὸς νότον, ἐνῷ ὁ Β. καὶ ὁ ΒΔ. ἄνεμος ἔπνεε μόνον ἐπὶ 24 ὥρας!

Κυριακή, φεβρουαρίου 25.— Φαίνεται ὅτι οἱ πάγοι κινοῦνται σήμερον πρὸς Α. Ὦ! βλέπω

θερινὰς εἰκόνας μὲ πράσινα δένδρα καὶ κελαρύζοντας ρύακας, ἀναγινώσκω βίον ἀγρῶν, κοιλάδων καὶ ὀρέων, ἐξασθενεῖ δὲ καὶ ἐκνευρίζεται ἡ καρδία μου. Ἀλλὰ διατί νὰ σκέπτηταί τις τώρα ἀκριβῶς τοιαῦτα; Ὦ! θὰ παρέλθῃ πολύς, πάρα πολὺς καιρός, πρὶν ἢ ἐπανίδωμεν ταῦτα καὶ πάλιν. Προχωροῦμεν μὲ τὸ ἐλεεινὸν βάδισμα τοῦ κοχλίου, ἀλλ' ὄχι τόσον ἀσφαλῶς, ὡς αὐτός· καὶ ἡμεῖς φέρομεν μεθ' ἡμῶν τὸ ὄστρακόν μας, ἀλλ' ὅ,τι δημιουργοῦμεν σήμερον, τὸ καταστρέφομεν αὔριον.

Δευτέρα, φεβρουαρίου 26.— Σήμερον βαίνομεν πρὸς τὰ ΒΑ. Φοβερὸς χιονοστρόβιλος ἐξερράγη· ὁ ἄνεμος ἔχει ταχύτητα 35 ποδ. ἀνὰ πᾶν δεύτερον λεπτόν, ὠρυόμενος ἐπὶ τοῦ ἐξαρτισμοῦ καὶ συρίζων ἐπὶ τῶν πάγων. Καθήμεθα ἐν τῇ αἰθούσῃ ἀκούοντες τὰ ἄγρια συρίγματα αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἑστίας καὶ τοῦ ἀνεμιστῆρος, ἀκριβῶς ὡς νὰ ἐκαθήμεθα παρὰ τὴν ἑστίαν τῆς πατρικῆς οἰκίας. Τὰ πτερὰ τοῦ ἀνεμομύλου τόσον ταχέως περιστρέφονται, ὥστε μόλις δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν αὐτά· ἀλλ' ἠναγκάσθημεν νὰ σταματήσωμεν αὐτὰ κατὰ τὴν ἑσπέραν, διότι ἐπληρώθησαν οἱ ἀθροισταί. Ἠλεκτρικὸν φῶς θὰ ἔχωμεν ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα.

Οὐδέποτε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ χειμῶνος εἴχομεν τοσοῦτον σφοδρὸν ἄνεμον. Ἂν εἶναι δυνατὸν νὰ συνταραχθῶσιν οἱ πάγοι καὶ νὰ

χωρήσωσιν ἐπὶ τὰ πρόσω, τοῦτο πρέπει νὰ γείνῃ τώρα. Ἀλλὰ τὸ βαρόμετρον καταπίπτει ταχέως· θὰ ἔχωμεν καὶ πάλιν βόρειον ἄνεμον. Ποσάκις δὲν διεψεύσθησαν αἱ ἐλπίδες ἡμῶν!.. Καὶ ἡ θύελλα αὕτη οὐδεμίαν αἴσθησιν ἐνεποίησεν ἡμῖν. Βλέπω πρὸ ἐμοῦ ἐρχομένην τὴν ἄνοιξιν καὶ τὸ θέρος. Ὁποίαν ἆρά γε μεταβολὴν θὰ φέρωσι;

Ἀλλ' ἡ ἀρκτικὴ νύξ, ἡ φοβερὰ ἀρκτικὴ νύξ, παρῆλθε, καὶ ἐπαναβλέπομεν πάλιν τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Ὀφείλω δὲ νὰ ὁμολογήσω, ὅτι δὲν βλέπω περὶ ἐμὲ μεμαραμένα καὶ πεπτωκότα χαρακτηριστικά, ἄτινα περιέμενον νὰ ἐπιφέρῃ ἡ νὺξ αὕτη· βλέπω μόνον ὑγιεῖς καὶ σφριγώσας φυσιογνωμίας.

Τρίτη, φεβρουαρίου 27.— Προχωροῦμεν πρὸς τὰ Α. ΝΑ. Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἔπνεε σφοδρὸς δυτικὸς ἄνεμος. Τὸ βαρόμετρον εἶναι χαμηλά, ἀλλ' ἤρξατο ἤδη ἀσταθῶς ἀνυψούμενον. Θερμοκρασία—29ο, 7′ Κελ., ἡ ὑψίστη, ἣν εἴχομεν καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα. Κατὰ τὴν 8ην μ. μ. κατῆλθεν εἰς τοὺς —22ο Κελ. Ἡ θερμοκρασία ἀνυψοῦται καὶ καταπίπτει κατ' ἀντίθετον λόγον πρὸς τὸ βαρόμετρον. Ἀποτέλεσμα σημερινῶν καταμετρήσεων 80ο, 10′ βορ. πλάτους.

Τετάρτη, φεβρουαρίου 28.— Ὡραῖος καὶ γαλήνιος καιρός. Θερμοκρασία — 26ο Κελ. μέχρι 30ο Κελ. Πρὸς νότον ὁ οὐρανὸς καλύπτεται ὑπὸ νεφῶν, ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν τὸν

ἥλιον, ἀλλὰ τὸ φῶς αὐτοῦ εἶναι ἤδη πολύ. Μετὰ τὸ γεῦμα ἐξέδραμον μετὰ τοῦ Σβέρδρουπ διὰ χιονοπεδίλων.

Σήμερον καὶ χθὲς ἐδοκιμάσαμεν νὰ ἐξαγάγωμεν διὰ τῶν ἀντλιῶν τὰ ἐν τῷ πλοίῳ ὕδατα, ἂν θὰ ὑπῆρχον, ἀλλ' οὐδὲν κατορθοῦμεν. Ἢ δὲν ὑπῆρχε ὕδωρ καθόλου, ἢ θὰ ἦτο κύκλῳ παγωμένον. Εἰς τὸ διαμέρισμα τῶν μηχανῶν δὲν εὕρομεν οὔτε εἰς τὸ πρῳραῖον κῦτος, διότι ἡ πρῷρα ἵστατο ὑψηλά. Ἡ στεγανότης αὕτη ἀποδοτέα εἰς τὸν παγετόν.

Ὁ ἄνεμος ἤρξατο πνέων ἐκ τῶν N. ΝΔ. κατὰ τὴν ἑσπέραν ταύτην, τὸ δὲ βαρόμετρον καταπίπτει, ὑποδεικνύον, ὅτι θὰ ἔχωμεν καλὸν ἄνεμον, ἀλλὰ τὸ βαρόμετρον τῆς ἐλπίδος δὲν ἀνυψοῦται ὑπὲρ τὸ κανονικὸν αὐτοῦ ὕψος.

Ἐλούσθην τὴν ἑσπέραν ταύτην ἐντὸς κασσιτερίνης σκάφης ἐν τῷ μαγειρείῳ. Καθαρὸς καὶ καλλωπισμένος ἤδη αἰσθάνομαι πλειότερον, ὅτι εἶμαι ἄνθρωπος.

Πέμπτη, μαρτίου 1.—Ὡραῖος καὶ γλυκὺς καιρός. Θερμοκρασία—19ο Κελ. Οὐρανὸς συννεφώδης. Ἐλαφρὰ πτῶσις χιόνος καὶ ἐλαφρὸς ἄνεμος. Ἐρρίψαμεν σήμερον τὴν βολίδα πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ πυθμένος, ἀφοῦ ἐμηκύναμεν τὸ ἐκ καννάβεως σχοινίον, προσθέσαντες εἰς αὐτὸ καὶ σύρμα χαλύβδινον. Κατεβιβάσαμεν αὐτὴν μέχρι 2,000 ὀργυιῶν καὶ δὲν εὕρομεν τὸν πυθμένα. Κινδυνεύω

νὰ παραδεχθῶ τὴν γνώμην τοῦ Βέντζεν, ὅστις λέγει, ὅτι ἐνταῦθα εἶναι ἡ ὀπὴ τοῦ ἄξωνος τῆς γῆς, ἣν ματαίως προσπαθοῦμεν νὰ καταμετρήσωμεν.

Παρασκευή, μαρτίου 2. — Οἱ νεαροὶ κύνες ἔζων μέχρι τοῦδε ἐν τῷ θαλαμίσκῳ τῶν χαρτῶν, ἔνθα ἔκαμνον ἀρκετὰς ζημίας, περιδάκνοντες ἰδίᾳ τὰ κιβώτια τῶν ὀργάνων τοῦ Χάνσεν καὶ τὰ ὀδόμετρα. Χθὲς τὸ πρῶτον ἐξηγάγομεν αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ σήμερον ἀφέθησαν ἐκεῖ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν. Ἔχουσιν ἐκτάκτως ἐξερευνητικὰς διαθέσεις ἐνδιαφερόμενοι ἰδιαίτατα διὰ τὰς κατοικίας τῶν κυνῶν.

Κυριακή, μαρτίου 4. — Καὶ σήμερον πνέει ΒΔ ἄνεμος. Ἐνόμιζον ὅτι εἴχομεν ὀπισθοδρομήσει ἀρκετὰ πρὸς νότον, ἀλλ' αἱ καταμετρήσεις δεικνύουσι 79ο 54′ βορ. πλ. Τὸ ψῦχος χθὲς καὶ σήμερον εἶναι δριμύτατον — 37ο — 38ο Κελ.), ὁ δ' ἄνεμος ἐνίοτε ἔχει ταχύτητα 35 ποδ. ἀνὰ πᾶν δεύτερον λεπτόν. Εἶναι πολὺ παράδοξον, ὅτι τώρα οἱ βόρειοι ἄνεμοι φέρουσι ψῦχος καὶ οἱ νότιοι θερμότητα, ἐνῶ κατὰ τὸν χειμῶνα συνέβαινε τὸ ἀντίθετον.

Τρίτη, μαρτίου 6. — Ἀκινησία. Τὸ ψῦχος εἶναι δριμύτατον (— 44ο — 46ο Κελ.). Σταθερὸς ΒΔ ἄνεμος. Ἀλλ' εἶμαι πλέον ἀπαθὴς καὶ ἀδιάφορος ὡς πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῶν ἀνέμων. Ἐφωτογράφησα σήμερον τὸν Ζόανσεν, ἱστάμενον

παρὰ τὸ ἀνεμόμετρον, κατὰ δὲ τὴν διάρκειαν τῆς ἐργασίας ταύτης ἐπάγωσεν ἡ ρὶς αὐτοῦ.

Γενικὸν ζύγισμα κατὰ τὴν ἑσπέραν ταύτην. Τοῦτο κινεῖ πάντοτε τὸ ἐνδιαφέρον ἡμῶν καὶ ἀνυπομόνως ἕκαστος ἀναμένει νὰ μάθῃ, ἂν ἐκέρδισεν ἢ ἀπώλεσέ τι ἐκ τοῦ βάρους του. Τὴν φορὰν ταύτην οἱ πλεῖστοι ἀπώλεσάν τι ἐκ τοῦ βάρους των. Μὴ διότι ἐπαύσαμεν πίνοντες ζῦθον; Ἀλλ' ὁ Τζοῦελ εἶναι ἀκαταπόνητος· ἐκέρδισε μίαν λίτραν. Ὁ ἰατρὸς δὲν ἐξήσκησεν ἀκόμη τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ. Ἀπελπίσας δέ, ἀσχολεῖται τώρα μελετῶν τὰς ἀσθενείας τῶν κυνῶν. Ἴσως κατορθώσῃ νὰ εὕρῃ πελάτας εἰς τὴν συνοικίαν ταύτην.

Πέμπτη, μαρτίου 8.—Χωροῦμεν πρὸς νότον. Ἐξέδραμον μετὰ τοῦ Σβέρδρουπ πρὸς Β καὶ Δ διὰ χιονοπεδίλων. Ἡ χιὼν μετὰ τοὺς ἀνέμους ἀπεκρυσταλλώθη καὶ εἶναι πρόσφορος πρὸς παγοδρομίαν· δύνασθε νὰ χωρήσητε πανταχοῦ καὶ ἐπ' αὐτῶν ἔτι τῶν ὑψωμάτων. Θερμοκρασία —39ο Κελ. ἀλλὰ κατὰ τὴν ἑσπέραν τὸ ψῦχος εἶναι δριμύτατον (—48ο, 5 Κελ.), ὁ δ' ἄνεμος ἔχει ταχύτητα 16—26 ποδῶν.

Οὐδόλως εὐάρεστον εἶναι νὰ ἵσταταί τις παρὰ τὸν ἀνεμόμυλον συστέλλων ἢ ἀνοίγων τὰ ἱστία αὐτοῦ. Τοσοῦτον αἰσθάνεται τὴν δριμύτητα τοῦ ψύχους, ὥστε ἰνομίζει ὅτι κεντᾶται ὑφ' ἥλων, πολλάκις δὲ φεύγει μὲ παγοπλήκτους τὰς

παρειάς. Εἶναι ἡ τρίτη ἑβδομάς, καθ' ἣν ἔχομεν διαρκῶς ἡλεκρικρὸν φῶς.

Ἀλλ' εἶναι φοβερὰ ἡ ἐπιμονὴ αὕτη τῶν ΒΔ. ἀνέμων. Ὁ Θεὸς μόνον γνωρίζει πότε θὰ παύσωσι. Μήπως εἶναι ξηρὰ πρὸς Β. ἡμῶν; Φερόμεθα ἀδιαλείπτως πρὸς νότον.

Μετὰ μακρὰν ἀνάπαυλαν τὸ πλοῖον ἔσχε μ. μ. κλονισμόν τινα. Ἀνῆλθον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Ἡ πίεσις ἐγίνετο εἰς ἄνοιγμά τι, κείμενον ἀκριβῶς πρὸ τῆς πρῴρας ἡμῶν. Τοῦτο περιεμένετο, διότι ἔχομεν νέαν σελήνην· δὲν ἐλάβομεν μόνον ὑπ' ὄψιν τὴν παλίρροιαν, διότι αὕτη μικρὰν ἐπίδρασιν ἔσχεν ἐσχάτως ἐπὶ τῶν πιέσεων. Ἀλλ' ἤδη πλησιάζει ἡ ἰσημερία, αἱ δὲ πιέσεις θὰ εἶναι λίαν σφοδραί.

Ἐξακολουθοῦσιν ἔτι οἱ βόρειοι ἄνεμοι, φερόμεθα δὲ σταθερῶς πρὸς νότον. Αὕτη λοιπὸν εἶναι ἡ μεταβολή, ἣν περιέμενον νὰ μοὶ φέρῃ ἡ ἰσημερία τοῦ μαρτίου; Ἐπὶ 15 ἤδη ἡμέρας ἐπικρατοῦσιν οἱ βόρειοι ἄνεμοι. Δὲν δύναμαι νὰ ἀποκρύψω πλέον ὅτι ἤρχισα νὰ ἀπελπίζωμαι. Βραδέως ἀλλ' ἀνηλεῶς αἱ ἐλπίδες ἡμῶν μία μετὰ τὴν ἄλλην καταθραύονται. Εἶναι φοβερὸν νὰ βλέπῃ τις ἀναβαλλομένην τὴν πραγματοποίησιν τῶν σχεδίων αὐτοῦ ἢ καὶ ἐκμηδενιζόμενα ταῦτα τόσον ἐπιμόχθως καὶ μονοτόνως.

Ἡ φύσις ἐξακολουθεῖ, ὡς πάντοτε, τὸν προαιώνιον αὐτῆς δρόμον ἀπαθέστατα. Ἡ ἄνοιξις

διαδέχεται τὸν χειμῶνα καὶ μᾶς ἐπανευρίσκει πάλιν ἐν τῇ συγχεχυμένῃ στροφάλιγγι τῶν τολμηρῶν σχεδίων καὶ τῶν διαψευδομένων ἐλπίδων. Ἴσταμαι καὶ ρίπτω τὰ βλέμματά μου ἐπὶ τῆς ἀχανοῦς ταύτης τῶν πάγων ἐκτάσεως μὲ τὰς ταπεινώσεις καὶ ἀνυψώσεις αὐτῆς. Ὁ ἥλιος φωτίζει αὐτὴν μὲ τὰς λαμπούσας ἀκτῖνάς του. Καὶ ἐν τῷ μέσῳ τούτων κεῖται τὸ «Φράμ» ἀκίνητον, ἀποκεκλεισμένον. Πότε, ὑπερήφανόν μου πλοῖον, πότε θ' ἀπαλλαγῇς τῶν δεσμῶν σου καὶ θὰ συνεχίσῃς τὸν πλοῦν σου, ἐλεύθερον, δι' ἀκρυστάλλων ὑδάτων;

Σὲ βλέπω, καὶ ἀθυμία
εἰσδύει εἰς τὴν καρδίαν μου.

Τοὺς κρυσταλλωτοὺς τούτους ὄγκους, τοὺς δι' ἀγνώστων ὁδῶν φερομένους, ἐμελέτησα ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἔθηκα εἰς κίνησιν ὁλόκληρον λαόν, ἵνα μοὶ παράσχῃ τὰ μέσα καὶ διανοίξω ὁδὸν διὰ τῶν ὄγκων τούτων, ἕνα λαόν, ὅστις εἶχε τόσας ἀνάγκας, δι' ἃς νὰ διαθέσῃ τὰς δυνάμεις αὐτοῦ. Πρὸς τίνα δὲ σκοπόν;

Περιφρονῶ τοὺς πάγους, διότι ζῶμεν ἐνταῦθα ὡς ἐν ἀπορθήτῳ φρουρίῳ. Περιφρονῶ τὴν στομακάκην· δὲν ὑπάρχει ἀναρρωστήριον καλλίτερον τῶν χωρῶν τούτων. Περιφρονῶ τὸ ψῦχος· δὲν εἶναι τίποτε.

Ἀλλ' δὲν περιφρονῶ τοὺς ἀνέμους. Δὲν ὑποτάσσονται οὗτοι εἰς τὴν θέλησιν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀλλὰ διατί ν' ἀνησυχῇ τις διὰ τὸ μέλλον; διατί ν' ἀδημονῇ ἂν φέρηται πρὸς βορρᾶν ἢ πρὸς νότον; διατί νὰ μὴ ὁλισθαίνωσιν ἀφρόντιδες αἱ ἡμέραι, ὡς ὁ βραδέως ρέων ῥύαξ; Ὦ! τί παράδοξον ἐπινόημα εἶναι ἡ ζωή! αἰώνιος σπουδὴ ἐπὶ τὰ πρόσω καὶ πάντοτε ἐπὶ τὰ πρόσω. Πρὸς τί; Ἐπέρχεται εἶτα ὁ θάνατος τέμνων ἀποτόμως τὸ νῆμα, πρὶν ἢ φθάσῃ τις εἰς τὸ τέρμα.

Ἐξέδραμον σήμερον πρὸς Β. μὲ χιονοπέδιλα· πολλαὶ νέαι αὔλακες καὶ σωροὶ πάγων ἐσχηματίσθησαν ἐκ τῶν πιέσεων δυσδιάβατοι, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐπιμονῆς κατενίκησα τὰς δυσχερείας ταύτας καὶ μετ' οὐ πολὺ ἔφθασα εἰς ὁμαλὴν ἐπιφάνειαν, ἔνθα ἡ πδρεία ἦν εὐάρεστος. Τὸ ψῦχος ἦτο δριμύτατον (—48ο Κελ.), ἄνεμος δὲ πνέων ἐκ τῶν ΒΑ. εἶχε ταχύτητα 16 ποδῶν. Ἀλλὰ δὲν ᾐσθανόμην τοῦτο πολύ. Ἤμην ἐνδεδυμένος μὲ τὰ συνήθη ἐνδύματά μου, ὁποῖα θὰ ἔφερον καὶ ἐν τῇ πατρίδι, ἐκτὸς ἐπενδύτου ἐκ δέρματος φώκης, δευτέρας ἀναζυρίδος καὶ καλύμματος προστατεύοντος ἀπὸ τοῦ ψύχους τὸ μέτωπον, τὴν ῥῖνα καὶ τὰς παρειάς.

Σάββατον, μαρτίου 10. — Ἡ βολὶς δεικνύει βόρειον διεύθυνσιν, μετὰ μεσημβρίαν δ' ἤρξατο πνέων ἐλαφρὸς νότιος ἄνεμος. Ὡς συνήθως, ἀπηλλάγην καὶ πάλιν τοῦ ἀπελπισμοῦ καὶ τῆς ἀθυμίας. Εἶμαι εὔθυμος καὶ ἀφίεμαι εἰς ὀνειροπολήματα περὶ εὐρείας καὶ ὑψηλῆς ξηρᾶς κειμέ-

νης πρὸς Β. μετὰ ὀρέων καὶ κοιλάδων· ὅτι ἐκεῖ θὰ καθήμεθα θερμαινόμενοι ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ βλέποντες ἐρχομένην τὴν ἄνοιξιν, διὰ ταύτης δὲ θὰ εὕρωμεν τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς τὸν πόλον.

Κυριακή, μαρτίου 11. — Ἐκδρομὴ διὰ χιονοπεδίλων πρὸς Β. Θερμοκρασία—50ο Κελ. Ἄνεμος Β. ΒΑ. Ταχύτης αὐτοῦ 10 ποδ. — Δὲν ἠσθανόμεθα καὶ πολὺ τὴν δριμύτητα τοῦ ψύχους, ἂν καὶ ἐπέδρα πολὺ ἐπὶ τοῦ στομάχου καὶ τῶν μηρῶν ἡμῶν. Διὰ πρώτην φορὰν ἐν τῷ βίῳ μου ἠσθανόμην παγωμένους τοὺς μηρούς μου καὶ ἰδίως ὑπεράνω τῶν γονάτων, τὰ αὐτὰ δ' ὑπέφερον καὶ οἱ σύντροφοί μου. Ἐκάμαμεν δυνατὰς προστριβὰς εἰς τοὺς πόδας ἡμῶν καὶ οὕτως ἐθερμάνθημεν, ἀλλ' ἠναγκάσθημεν νὰ ἐπιστρέψωμεν, διότι ἂν διεμένομεν πλειότερον, θὰ ἐγινόμεθα πιθανῶς παγόπληκτοι χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσωμεν. Οὐδεμίαν δ' ἄλλην ἐνόχλησιν εἴχομεν ἐκ τῆς δριμύτητος τοῦ ψύχους.

Πιστεύω δέ, ὅτι καὶ χαμηλοτέρα θερμοκρασία κατὰ 10, 20 καὶ 30 εἰσέτι βαθμοὺς δὲν θὰ ἦτο ἀφόρητος. Εἶναι παράδοξος ἡ μεταβολὴ αὕτη τῶν αἰσθήσεων. Ὅταν εἶμαι ἐν τῇ πατρίδι, εὑρίσκω δυσάρεστον νὰ ἐξέλθω τοῦ δωματίου μου ὑπὸ θερμοκρασίαν 20 βαθμῶν ὑπὸ τὸ μηδενικόν· ἀλλ' ἐνταῦθα καὶ μὲ 50 βαθμοὺς πολλάκις καὶ μὲ σφοδρὸν ἄνεμον κάμνω ἐκδρο-

μας ἐπὶ τῶν πάγων. Διαμένων τις ἐν θερμῷ δωματίῳ μεγεθύνει καθ' ὑπερβολὴν τὰς φρικαλεότητας τοῦ ψύχους, ἀλλ' ἐνταῦθα δὲν θεωροῦμεν τὸ ψῦχος τόσῳ φοβερόν. Ἐξωκειώθημεν ἤδη ἀρκούντως μετ' αὐτοῦ· τινὲς μόνον ἐξ ἡμῶν, ἐπικρατοῦντος δυνατοῦ ἀνέμου, δὲν κάμνουσιν ἐκδρομάς, ἢ ἐπιστρέφουσιν εἰς τὸ πλοῖον, ὅταν δὲν φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν τὰ κατὰ τοῦ ἀνέμου προφυλακτικὰ ἐνδύματα. Τὴν ἑσπέραν ταύτην ὁ ἄνεμος ἔχει ταχύτητα 14 1)2 ποδ. καὶ πνέει ἐκ τῶν ΒΑ. Λαμπρὸν βόρειον σέλας πρὸς νότον. Τὸ λυκαυγὲς ἐπικρατεῖ ἤδη καὶ κατὰ τὸ μεσονύκτιον.

Δευτέρα, μαρτίου 12. — Βραδέως φερόμεθα πρὸς νότον. Ἔκαμα μακρὰν ἐκδρομὴν πρὸς βορρᾶν μὲ τὰ χιονοπέδιλα, φορῶν καὶ τὰς κατὰ τοῦ ἀνέμου ἀμυντικὰς ἀναξυρίδας μου. Τὸ ψῦχος εἶναι δριμύτατον. Τὴν μεσημβρίαν ὁ καιρὸς ἦτο ἠπιώτερος. Τὸ βαρόμετρον ἀνῆλθε καὶ περιέμενον μεταβολὴν ἀνέμου· ἀλλ' οὐδέν. Ἐπιμένουσιν εἰσέτι οἱ βόρειοι ἄνεμοι.

Καὶ ἰδοὺ τί μᾶς φέρει ὁ μάρτιος, ὁ μήν, ἐφ' οὗ ἐστήριζον τὰς ἐλπίδας μου. Θὰ περιμένω τώρα τὸ θέρος. Μετ' οὐ πολὺ τὸ ἥμισυ τοῦ ἔτους θὰ παρέλθῃ, καταλεῖπον ἡμᾶς ἐν τῇ αὐτῇ θέσει, ἐν ᾗ ἤμεθα καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ. Ἄ! τοσοῦτον εἶμαι καταπεπονημένος, ὥστε θέλω νὰ κοιμηθῶ. Ἐλθέ, ὕπνε, κλεῖσον ἀθορύβως τὴν

θύραν τῆς ψυχῆς μου καὶ σταμάτησον τὸ ρεῦμα τῶν σκέψεών μου. Ἔλθετε, ὄνειρα, αἱ δὲ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου ἂς φωτίζωσι τὰς ἄνευ χιόνων ἀκτὰς τῆς Γοτθαάβης.

Τετάρτη, μαρτίου 14.—Τὴν νύκτα ὅλοι οἱ κύνες ταὐτοχρόνως ἤρξαντο ὑλακτοῦντες. Ὑπεθέσαμεν, ὅτι θὰ ἦσαν ἄρκτοι. Ὁ Σβέρδρουπ καὶ ἐγὼ ἐλάβομεν τὰ ὅπλα καὶ ἀπελύσαμεν ἔξω ἐπὶ τῶν πάγων δύο κύνας, τὸν «Οὐλένκαν» καὶ τὸν «Πᾶναν». Ἦτο ἀκόμη λυκαυγές, ἡ δὲ σελήνη ἐφώτιζε τοὺς πάγους. Οἱ κύνες ὥρμησαν τρέχοντες πρὸς Δ. ὡς ζεῦγος πυραύλων. Παρηκολουθήσαμεν αὐτοὺς ὡς οἷόν τε τάχιστα.

Ἐνῷ ἐπήδων αὔλακά τινα, ἐβύθισα τὸν πόδα μου διὰ τῶν πάγων μέχρι τοῦ γόνατος, ἀλλὰ παραδόξως δὲν ἐβράχη τὸ δέρμα μου, ἂν καὶ ἔφερον μόνον φιλλανδικὰ ὑποδήματα καὶ χονδρὰς περικνημῖδας, διότι ὑπὸ τὴν θερμοκρασίαν ταύτην (—38ο Κελ.) τὸ ὕδωρ παγόνει αὐθωρεὶ ἐπὶ τοῦ ψυχροῦ ἐνδύματος πρὶν ἡ προφθάσῃ νὰ ἐγγίσῃ τὸ δέρμα. Οὐδὲν ἠσθανόμην ἐκ τούτου. Ἐσχηματίσθη μάλιστα ἐκεῖ ἀμυντική τις πλάξ ἐκ πάγων, προφυλάττουσά με ἀπὸ τοῦ ψύχους. Ἀνεκαλύψαμεν ἐπὶ τέλους εἰς ἄνοιγμά τι ὅτι οἱ κύνες δὲν ὠσφράνθησαν ἄρκτον, ἀλλὰ φώκην ἢ θαλάσσιον ἵππον. Εἴδομεν πανταχοῦ ὁπὰς ἐκ τοῦ νεοσχηματισθέντος πάγου, ἀφ' οὗ εἶχον ἐξαγάγει τὰς κεφαλὰς αὐτῶν.

Πόσον ὀξεῖα εἶναι ἡ ὄσφρησις τῶν κυνῶν! Ἦτο ἀπόστασις 3)4 τοῦ μιλίου ἀπὸ τοῦ πλοίου καὶ ἠδυνήθησαν νὰ τὰ ἐννοήσωσιν. Ἐπεστρέψαμεν εἰς τὸ πλοῖον, ἵνα λάβωμεν ἀκόντια, ἀλλ' ἐπανελθόντες οὐδὲν εὕρομεν, ἂν καὶ περιήλθομεν κύκλῳ τὴν αὔλακα. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ «Πὰν» ἐν τῷ πολλῷ αὐτοῦ ζήλῳ πλησιάσας κατὰ τὴν ἄκραν τοῦ ἀνοίγματος, ἔπεσεν ἐντὸς τοῦ ὕδατος. Οἱ πάγοι ἦσαν ὑψηλοὶ καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνέλθῃ ἄνευ βοηθείας. Ἔσπευσα καὶ τὸν ἀνέσυρα ἀπὸ τοῦ ὕδατος. Εἶναι ἐξηπλωμένος τώρα ἐν τῇ αἰθούσῃ καὶ θερμαίνεται. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐπίσης δὲν ἐβράχη κατὰ τὸ δέρμα, ἂν καὶ διέμεινε λεπτά τινα ἐν τῷ ὕδατι· αἱ ἐσωτερικαὶ αὐτοῦ τρίχες εἶναι ξηραὶ καὶ θερμαί.

Εὐάρεστος καιρός, νηνεμία καὶ σελήνη. Ἀσθενὴς λάμψις τῆς ἑσπέρας πρὸς βορρᾶν καὶ τὸ βόρειον σέλας ἐπὶ τοῦ νοτίου τμήματος τοῦ οὐρανοῦ, ὁτὲ μὲν ὡς στοῖχος φλογοειδῶν λογχῶν, ὁτὲ δὲ μεταβαλλόμενον εἰς ἀργυροειδῆ καλύπτραν μὲ κυματοειδεῖς πτυχάς. Τὰ θαυμάσια ταῦτα τῆς νυκτὸς φαινόμενα εἶναι πάντοτε νέα καὶ αἰχμαλωτίζουσι διαρκῶς τὴν ψυχήν.

Παρασκευή, μαρτίου 16.— Ὁ Σβέρδρουπ ἠσχολήθη σήμερον εἰς τὴν κατασκευὴν ἱστίων διὰ τὰς λέμβους καὶ τὰ ἔλκηθρα. Ἐλαφρὸς νότιος πνέει καὶ δοκιμάζομεν ἓν τῶν ἑστίων ἐπὶ δύο ὁμοῦ συνδεδεμένων ἐλκήθρων. Δὲν ἀπαιτεῖται

πολὺς ἄνεμος, ἵνα ὁλισθαίνῃ τὸ ἔλκηθρον ἐπὶ τῶν πάγων. Τοῦτο θὰ μᾶς βοηθήσῃ πολύ, ἐν ᾗ περιπτώσει ἀναγκασθῶμεν νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν πατρίδα δι' ἐλκήθρων.

Τετάρτη, μαρτίου 21. — Ἐπὶ τέλους ἐπῆλθεν ἀντίδρασις. Ὁ ἄνεμος εἶναι νοτιοανατολικὸς καὶ φερόμεθα πάλιν πρὸς βορρᾶν. Ἡ ἰσημερία παρῆλθε καὶ οὐδὲ κατὰ μίαν μοῖραν ἐχωρήσαμεν πρὸς Β. ἀπὸ τῆς τελευταίας φθινοπωρινῆς ἰσημερίας. Τίς οἶδε ποῦ θὰ μᾶς εὕρῃ ἡ ἐλευσομένη! Ἂν θὰ μᾶς φέρῃ νοτιώτερον, τότε ἡ νίκη ἡμῶν ἔσται ἀβέβαιος· ἂν βορειότερον, τότε ἡ μάχη κερδίζεται, ἂν καὶ θὰ διαρκέσῃ πολύ. Περιμένω τώρα ἀνυπομόνως τὸ θέρος. Ἴδωμεν ὁποίαν μεταβολὴν θέλει φέρει ἡμῖν.

Μεγάλη πέμπτη, μαρτίου 22. — Πνέει εἰσέτι σφοδρὸς νοτιοανατολικὸς ἄνεμος καὶ προχωροῦμεν πρὸς βορρᾶν. Ἡ εὐθυμία ἐπανῆλθε. Ὁ ἄνεμος συρίζει ὑπεράνω ἡμῶν ἐπὶ τοῦ ἐξαρτισμοῦ τοῦ «Φράμ», σκορπίζων ἄσμα νίκης εἰς τὸν ἀέρα. Πρὸ μεσημβρίας εἷς τῶν νεαρῶν κυνῶν κατελήφθη αἴφνης ὑπὸ σφοδρῶν σπασμῶν. Ἐξῆγεν ἀφροὺς ἀπὸ τοῦ στόματός του καὶ ἔδακνε μαινόμενος τὰ περὶ αὐτόν. Ἡ κατάστασις αὕτη κατέληξεν εἰς τέτανον. Ἐφέρομεν αὐτὸν ἐκτὸς τοῦ πλοίου ἐπὶ τῶν πάγων. Ἀνεπήδα ὡς φρῦνος μὲ τεταμένους τοὺς πόδας καὶ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ἄνω, ἐνῶ τὸ σῶμα αὐτοῦ εἶχε κυρ-

τωθῆ ὡς σάγμα. Ἐφοβήθην μὴ προσεβλήθη ὑπὸ ὑδροφοβίας ἢ ἄλλης τινὸς μολυσματικῆς νόσου καὶ ἐκένωσα κατ' αὐτοῦ τὸ πυροβόλον μου. Ἴσως ἔσπευσα, διότι ἀμφιβάλλω, ἂν ὑπάρχῃ μόλυσμα παρ' ἡμῖν. Ἀλλὰ τί νὰ εἶχε; Μὴ ἦτο προσβολὴ ἐπιληπτική; Τὴν ἑπομένην καὶ ἕτερος ἐκ τῶν νεαρῶν κυνῶν μὲ κατεφόβισεν. Ἔτρεχεν ὡς μαινόμενος περὶ τὸν θαλαμίσκον τῶν χαρτῶν, ἔδακνε τὰ περὶ αὐτὸν καὶ ἐκρύπτετο παρὰ κιβώτιόν τι. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ κατάστασιν.

Μεγάλη παρασκευή, μαρτίου 23. — Ἀποτέλεσμα καταμετρήσεων 80ο βορ. πλάτους. Εἰς τέσσαρα ἡμερονύκτια παρεσύρθημεν τόσον πρὸς βορρᾶν, ὅσον ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας εἴχομεν ὀπισθοδρομήσει πρὸς νότον. Τοῦτο εἶναι κάπως παρήγορον.

Εἶναι ἀξιοσημείωτον πόσον αἱ νύκτες ἄρχονται φωτιζόμεναι. Καὶ ἀστέρες πρώτου μεγέθους μόλις σπινθηροβολοῦσιν ἐν τῷ ὠχρῷ οὐρανῷ περὶ τὸ μεσονύκτιον.

Σάββατον, μαρτίου 24, παραμονὴ τοῦ Πάσχα. —Σήμερον ἐγένετό τι ἀξιοσημείωτον. Ἐπετρέψαμεν τὴν εἴσοδον τοῦ ἑαρινοῦ φωτὸς εἰς τὴν αἴθουσαν ἡμῶν. Καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα ἡ ἀναφωτὶς ἐκαλύπτετο ὑπὸ χιόνος, ἵνα παρακωλύῃ τὴν εἴσοδον τοῦ ψύχους εἰς τὴν αἴθουσαν, κύ-

κλω δ' αὐτῆς ἦσαν τοποθετημέναι αἱ σηκοὶ τῶν κυνῶν. Ἐρρίψαμεν ὅλην τὴν χιόνα ἐπὶ τῶν πάγων, αἱ δὲ ὑάλινοι τῆς ἀναφωτίδος πλᾶκες ἐκαθαρίσθησαν.

Δευτέρα, μαρτίου 26. — Διατελοῦμεν ἀκίνητοι· οὐδεμία κίνησις. Ἐπὶ πόσον θὰ διαρκέσῃ τοῦτο; Ὁ ἥλιος ἀνυψοῦται καὶ καταλούει τὰ ἐκ κρυστάλλων ταῦτα πεδία μὲ τὰς ἀκτῖνάς του. Τὸ ἔαρ ἦλθε, ἀλλὰ δὲν μᾶς φέρει τὴν χαράν. Ἐρημία καὶ ψῦχος ὡς πάντοτε. Ἄ! πόσον πιέζεται ἡ ψυχή μου! Νοσταλγῶ, νοσταλγῶ πλειότερον, ἢ ὅσον τολμῶ νὰ ἐξομολογηθῶ.

Εἶναι ἴσως ἀσθενική τις τῆς ψυχῆς μου διάθεσις. Ἀλλ' ἡ ἀπραξία αὕτη, ἡ μονοτονία... ἄνευ ζωῆς, ἄνευ μεταβολῆς τινος, πιέζει φοβερὰ τὴν ψυχήν. Ἄνευ πάλης καὶ ἄνευ πιθανότητος τοιαύτης ἐν τῷ μέλλοντι! Τὰ πάντα νεκρά, ἤρεμα καὶ ἄκαμπτα ὑπὸ τὸν μανδύαν τῶν πάγων! Ἄ! τί δὲν θὰ ἔδιδον διὰ πάλην μιᾶς μόνον ἡμέρας, διὰ κίνδυνον μιᾶς μόνον στιγμῆς!

Ἀλλ' εἶναι ἀνάξιον ἀνδρὸς ν' ἀναλάβῃ ἐπιχείρησίν τινα, καὶ ὅταν ἡ μάχη φθάσῃ εἰς τὴν ἀκμὴν αὐτῆς νὰ ὑποχωρήσῃ. Μία μόνη ὁδὸς ὑπολείπεται, εἶναι δὲ αὕτη *φράμ*, ἤτοι ἐμπρός.

Τρίτη, μαρτίου 27. — Βαίνομεν πρὸς νότον, ἄνεμος δὲ πνέει ἐκ βορρᾶ. Ἡ τῆς μεσημβρίας καταμέτρησις ἔδειξεν ὅτι εἴμεθα ὑπὸ τὴν 80ο 4′ β. πλ. Ἀλλὰ διατί τοσαύτη ἀποθάρρυνσις;

Ὡς τυφλὸς ἔχω ἐστραμμένην τὴν προσοχὴν ἐφ' ἑνὸς μόνου σημείου, ἐπὶ μιᾶς μόνης σκέψεως, πῶς νὰ φθάσω εἰς τὸν Πόλον καὶ δι' αὐτοῦ νὰ κατέλθω πρὸς τὸν Ἀτλαντικόν!

Βλέπω πρὸ ἐμοῦ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀΐλιφ-Πέτερσεν, νορβηγικοῦ ἐκ πευκῶν δάσους, καὶ φέρομαι ἐκεῖ διὰ τῆς φαντασίας μου. Πόσον ἐξαισίως ὡραῖα θὰ εἶναι ἐκεῖ τώρα κατὰ τὴν ἄνοιξιν, ἐν τῇ σκιερᾷ καὶ μελαγχολικῇ ἠρεμίᾳ τῇ ἐπικρατούσῃ ἐκεῖ ὑπὸ τὰ πελώρια καὶ μεγαλοπρεπῆ δένδρα τοῦ δάσους! Αἰσθάνομαι τὰ ὑγρὰ βρύα, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἀθορύβως καὶ μαλακὰ βυθίζονται οἱ πόδες μου. Τὸ ἐκ τῶν δεσμῶν τοῦ χειμῶνος ἀπολυτρωθὲν ρεῖθρον ψιθυρίζει, κυλίον τὰ ὑπόφαια αὐτοῦ ὕδατα διὰ τῶν χαραδρῶν καὶ τῶν βράχων. Ὁ ἀὴρ πληροῦται ἐκ τῆς ὁσμῆς τῶν βρύων καὶ τῶν πευκῶν, ἐνῶ ὑπεράνω ἡμῶν αἱ σκιεραὶ τῶν δένδρων κορυφαί, ὑπὸ τῆς ἐαρινῆς αὔρας σειόμεναι, ἐκβάλλουσι κλαυθμηρισμόν τινα, κάτω δ' ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτῶν ἡ ψυχὴ ἀνοίγει τὰ πτερά της καὶ δροσίζεται ἐν τῇ δρόσῳ τοῦ δάσους.

Ὦ προσφιλές μοι δάσος! πιστὲ τῆς νεότητός μου φίλε! παρὰ σοῦ ἐδιδάχθην τὴν βαθεῖαν τῆς φύσεως μουσικήν, τὴν ἀγριότητα καὶ τὴν μελαγχολίαν αὐτῆς! Σὺ παρεσκεύασας τὴν ψυχήν μου διὰ τὴν ζωήν!

Πέμπτη, μαρτίου 29. — Εἶναι θαυμασία ἡ μεταβολὴ τοῦ νὰ ἔχωμεν τώρα τὸ φῶς τῆς ἡ-

μέρας ἐν τῇ αἰθούσῃ. Οὐδεὶς μένει ἀργὸς ἐν τῷ πλοίῳ· πάντες ἐργαζόμεθα. Κατεσκευάσθησαν ἱστία διὰ τὰς λέμβους καὶ τὰ ἕλκηθρα. Καὶ διὰ τὸν ἀνεμόμυλον ἐπίσης κατεσκευάσθησαν νέα ἱστία, ὥστε αἱ πτέρυγες αὐτοῦ περιστρέφονται μὲ οἱονδήποτε ἄνεμον. Ἄ! ἂν ἠδυνάμεθα νὰ δώσωμεν πτερὰ καὶ εἰς τὸ «Φράμ»! Σφυρηλατοῦνται μάχαιραι, ἀκόντια, πελέκεις καὶ κατασκευάζονται ἀρκτοπαγίδες, εἰς ἃς οὐδέποτε συλλαμβάνονται ἄρκτοι. Ἀλλ' ἡ μᾶλλον ἐπικρατοῦσα βιομηχανία κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην εἶναι ἡ κατασκευὴ τῶν ξυλίνων ὑποδημάτων καὶ ἥλων. Ὑπάρχει ἐπίσης ἐργαστήριον διὰ τὴν κατασκευὴν χιονοπεδίλων, καὶ ἕτερον, ἐν ᾧ ἐπισκευάζονται οἱ λαμπτῆρες. Ὁ ἰατρὸς ἕνεκεν ἐλλείψεως ἀσθενῶν ἵδρυσε βιβλιοδετεῖον, ὅπερ συντηρεῖται ὑπὸ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ «Φράμ», ἧς τὰ βιβλία ἐκ τῆς πολλῆς χρήσεως εἶναι ἐν κακῇ καταστάσει. Ἔχομεν ἐπίσης σαγματοποιεῖον, ἐν ᾧ κατασκευάζονται κυνοσκευαί, ἱστιουργεῖον καὶ φωτογραφεῖον.

Ἀλλ' ἡ μᾶλλον ἀκμάζουσα βιομηχανία εἶναι ἡ τῶν ἡμερολογίων πάντες σχεδὸν ἀσχολοῦνται εἰς ταύτην. Ἐπὶ τέλους οὐδὲν ὑπάρχει μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὅπερ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κατασκευασθῇ ἐν τῷ πλοίῳ, ἐξαιρέσει εὐνοϊκοῦ ἀνέμου.

Ἐσχάτως εἰς τὰ πολλὰ ἡμῶν ἐργοστάσια προ-

σετέθη καὶ ἡ φίρμα «Νάνσεν καὶ Ἀμοῦνδσεν», οἵτινες ἵδρυσαν μουσικὸν ἐργαστήριον. Αἱ ἐκ ναστοχάρτου πλᾶκες τοῦ ὀργάνου ἐβλάβησαν ὑπὸ τῆς ὑγρασίας καὶ τῆς προστριβῆς. Ἤρχισαν λοιπὸν οὗτοι νὰ κατασκευάζωσι πλᾶκας ἐκ ψευδαργύρου. Ἀποδίδουσι θαυμασίως τὰ διάφορα τεμάχια καὶ ἐν τῷ μέλλοντι θὰ ἔχωμεν καλὴν μουσικήν, ἡ δ' αἴθουσα ἡμῶν θὰ ἀντηχῇ ἐκ τῶν φαιδρῶν τοῦ ὀργάνου τόνων πρὸς μεγάλην ἡμῶν παρηγορίαν, διότι, ὅταν τὸ ὄργανον κρούῃ στρόβιλόν τινα, νέα ζωὴ δίδεται εἰς πολλοὺς τῶν ἐνοίκων τοῦ «Φράμ».

Παραπονοῦμαι πολλάκις ἐκ τῆς μονοτονίας, ἀλλ' ἔχω ἄδικον. Τὰς τελευταίας ἡμέρας εἴχομεν ἐκθαμβωτικὴν λάμψιν τοῦ ἡλίου ἐπὶ τῶν χιονωδῶν λόφων, σήμερον χιονοστρόβιλον, τὸ δὲ «Φρὰμ» κατακαλύπτεται ὑπὸ ἀφροέσσης καὶ λευκοτάτης χιόνος. Εἶτα ἀναφαίνεται ἐκ νέου ὁ ἥλιος, ἀπαστράπτουσι δέ, ὡς καὶ πρότερον, τὰ περὶ ἡμᾶς πεδία τῶν πάγων.

Πόσον αἰσθηματικὴ εἶναι ἡ φύσις ἐνταῦθα! Ποσάκις μένω ἄναυδος καὶ ἐκστατικὸς πρὸ τῶν θαυμασίων χρωματισμῶν τῆς ἑσπέρας! Οἱ μὲν ἀποκρυσταλλωμένοι λόφοι τῶν πάγων χρωματίζονται μὲ κυανᾶς καὶ ἰώδεις σκιάς, τὸ δὲ διαυγὲς χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ φωτίζεται ὑπὸ τῆς λάμψεως τοῦ ἀποχωροῦντος ἡλίου. Ἀποτελεῖται δ' οὕτω παράδοξον ποίημα χρωμάτων, ἀνεξιτήλους

ἐντυπώσεις ἐγχαράττον εἰς τὴν ψυχήν. Ὁποίας δὲ καὶ ὁπόσας ἀναμνήσεις δὲν διεγείρουσιν εἰς ἡμᾶς, τοὺς βορείους λαούς, αἱ ἐξαίσιαι αὗται καὶ μαγευτικαὶ νύκτες!

Παρασκευή, ἀπριλίου 6. — Σήμερον εἴχομεν ἀξιοσημείωτον γεγονός, ὅπερ παρηκολουθήσαμεν πάντες μετὰ ζωηροτάτου ἐνδιαφέροντος. Εἴχομεν ἔκλειψιν ἡλίου.

Κατὰ τὴν νύκτα ὁ Χάνσεν ὑπελόγισεν ὅτι ἡ ἔκλειψις θὰ ἤρχιζε κατὰ τὴν 12ην καὶ 52′. Ἦτο ἀνάγκη νὰ λάβωμεν ἀκριβεῖς παρατηρήσεις, ἵνα κανονίσωμεν τὰ χρονόμετρα ἡμῶν ἀκριβέστατα. Πρὸς ἀσφάλειαν ἐστήσαμεν τὰ ὄργανα πρό τινων ὡρῶν, καὶ ἠρξάμεθα παρατηροῦντες. Ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἐχρησιμοποιήσαμεν τὸ μέγα τηλεσκόπιον καὶ τὸν θεοδόλιτον ἡμῶν. Ὁ Χάνσεν, ὁ Ζόανσεν καὶ ἐγώ, ἕκαστος ἀνὰ πέντε λεπτά, ἱστάμεθα κατὰ σειρὰν παρατηροῦντες τὴν ἄκραν τοῦ δίσκου τοῦ ἡλίου, ἔνθα περιεμένομεν νὰ ἴδωμεν σκιάν τινα, ὁρατὴν εἰς τὸ κατώτατον δυτικὸν ἄκρον, ἐνῷ ἕτερος ἐκράτει τὸ χρονόμετρον. Ἱστάμεθα οὕτως ἐκεῖ ἐπὶ δύο ὁλοκλήρους ὥρας.

Ἡ σπουδαία στιγμὴ ἤδη ἐπλησίαζεν, καθ' ἣν κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς ἡμῶν ἔμελλε νὰ φανῇ ἡ σκιά. Ὁ Χάνσεν ἵστατο παρὰ τὸ τηλεσκόπιον. Κατ' ἀρχὰς διέκρινε παλμικήν τινα κίνησιν παρὰ τὴν ἄκραν τοῦ ἡλίου καὶ μετὰ 33 δεύτερα λε-

πτὰ ἀνέκραξεν. «Τώρα». Ὁ Ζόανσεν ἦτο ἕτοιμος. Τὸ ὡρολόγιον ἐδείκνυε 12ην, 56′, 7″5. Σκιερὸν σῶμα ἐπροχώρει τώρα ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ ἡλίου, κατὰ 7 1|2 δεύτερα λεπτὰ βραδύτερον ἢ ὅσον ὑπελογίσαμεν.

Ἦτο δὲ τοῦτο μεγίστη ἱκανοποίησις διὰ πάντας μέν, ἀλλ' ἰδίως διὰ τὸν Χάνσεν, καθόσον ἐδείχθη ὅτι τὰ χρονόμετρα ἡμῶν ἦσαν ἐν ἀρίστῃ τάξει. Τὸ φῶς τοῦ ἡλίου βαθμηδὸν ἐξηφανίζετο ἐνῷ ἡμεῖς κατηρχόμεθα εἰς τὴν αἴθουσαν διὰ τὸ γεῦμα. Κατὰ τὴν 2αν ὥραν ἡ ἔκλειψις ἦν εἰς τὴν ἀκμὴν αὐτῆς, ἐν τῇ αἰθούσῃ δ' ἐβλέπομεν πόσον εἶχεν ἐλαττωθῇ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Μετὰ τὸ γεῦμα παρετηρήσαμεν καὶ τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ἡ ἔκλειψις ἔληγεν, ὁ δ' ἥλιος ἀπηλλάσσετο ἀπὸ τοῦ σκιεροῦ σώματος τῆς σελήνης.

Κυριακή, ἀπριλίου 8.— Ἤμην εἰσέτι ἐξηπλωμένος ἐν τῇ κλίνῃ μου, ὅτε ἤκουσα αἴφνης κατεσπευσμένα βήματα ἐπὶ τοῦ ἡμικαταστρώματος ἄνωθεν ἐμοῦ. Ὑπέθεσα, ὅτι θὰ ἐπρόκειτο πάλιν περὶ ἄρκτων καὶ ἤθελον νὰ ἐγερθῶ, ἀλλὰ περιέμενον ν' ἀκούσω καὶ πυροβολισμούς. Μετ' οὐ πολὺ κατελθὼν ἐν σπουδῇ εἰς τὴν αἴθουσαν ὁ Ζόανσεν ἐκραύγαζεν, ὅτι δύο ἄρκτοι ἔκειντο ἡμιθανεῖς ἔξω ἐπὶ τῶν πάγων, πέραν τῆς πρύμνης τοῦ πλοίου, ὅτι αὐτὸς καὶ ὁ Μόγδσταϊ ἐπυροβόλησαν καὶ ὅτι δὲν εἶχον πλέον πυριτιδοβολάς. Πολλοὶ τῶν ἀνδρῶν ἔλαβον τὰ ὅπλα καὶ

ἔσπευσαν πρὸς καταδίωξίν των. Ἐνεδύθην αὐθωρεὶ καὶ ἀνελθὼν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, εἶδόν τινας τῶν ἡμετέρων καταδιώκοντας ἐπὶ τῶν πάγων. Ἀλλ' ἐνῷ ἔθετον τὰ χιονοπέδιλά μου, ἐπανῆλθον οἱ καταδιώκοντες, λέγοντες, ὅτι αἱ ἄρκτοι ἐξηφανίσθησαν. Οὐχ ἧττον ἐξῆλθον πρὸς καταδίωξιν αὐτῶν, τρέχων διὰ τῶν ὁμαλῶν πάγων καὶ τῶν ὑψωμάτων. Εὗρον τὰ ἴχνη των ἐστιγμένα δι' αἵματος. Ἦτο θήλεια ἄρκτος μετὰ τοῦ νεογνοῦ της, ἐφαίνετο δέ, ὅτι πολλάκις ἡ μήτηρ εἶχε πέσει καθ' ὁδὸν μετὰ τὴν πρώτην σφαῖραν τοῦ Ζόανσεν. Ἐσκέφθην, ὅτι θὰ ἠδυνάμην νὰ τὴν προφθάσω.

Πολλοὶ τῶν κυνῶν προηγοῦντο ἐμοῦ ἐν ΒΔ διευθύνσει, ἐγὼ δὲ μετὰ κόπου παρηκολούθουν αὐτούς, χύνων ἄφθονον ἱδρῶτα, ἐνῷ τὸ πλοῖον ἐκρύπτετο βαθμηδὸν κάτω εἰς τὸν ὁρίζοντα. Ἡ ἐπιφάνεια τῶν πάγων, μαρμαίρουσα ἐν τῇ αἰωνίᾳ αὐτῆς λευκότητι, ἠνώχλει φοβερὰ τοὺς ὀφθαλμούς μου, οὐδαμοῦ δ' ἐφαίνετο προσεγγίζον τὸ τέρμα.

Ἐν τούτοις δὲν ἤθελον ἀκόμη νὰ ὑποχωρήσω. Ἀλλ' ἐπῆλθεν ὁμίχλη καὶ ἐκάλυψε πάντα, ἐκτὸς τῶν ἰχνῶν, ἅτινα διέκρινον εἰσέτι. Εἶτα διελύθη, ἀνεφάνη δὲ πάλιν λαμπρὸς καὶ καθαρὸς ὁ ἥλιος, ὡς καὶ πρότερον. Μόλις διέκρινον τὰς κορυφὰς μόνον τῶν ἱστῶν τοῦ «Φράμ». Ἀλλ' ἤρχισα ἤδη νὰ αἰσθάνωμαι πεῖναν καὶ κούρασιν,

διότι ἐκ τῆς βίας μου δὲν εἶχον προγευματίσει· διὸ ἠναγκάσθην νὰ ἐπανέλθω ἄπρακτος.

Κατὰ τὴν ἐπάνοδόν μου διῆλθον δι' ὑψηλοῦ λόφου 20 ποδῶν. Τὸ μεσαῖον αὐτοῦ τμῆμα εἶχε καταπέσει πιθανῶς ἐκ τῶν πιέσεων, ἐνῷ τὸ ὑπολειπόμενον ἐσχημάτιζε μεγαλοπρεπῆ θριαμβευτικὴν ἀψῖδα, ὡς νὰ ἦτο ἐκ στίλβοντος μαρμάρου, ἐφ' οὗ ἠκτινοβόλει ὁ ἥλιος μ' ὅλην τὴν λαμπρότητα αὐτοῦ. Εἶχε στηθῇ ἐκεῖ πρὸς πανηγυρισμὸν τῆς ἥττης μου;

Κατὰ τὴν 5 1)2 μ. μ. ἤμην ἐπὶ τοῦ «Φράμ», κατάκοπος, ἐξηντλημένος, καὶ λιμοκτονῶν ἐκ τῆς ἀπροσδοκήτου ταύτης θηρευτικῆς ἐκδρομῆς. Κατὰ τὴν ἀπουσίαν μου τινὲς τῶν ἄλλων εἶχον ἐκκινήσει μὲ ἔλκηθρον, ἵνα φέρωσι τὰς ἄρκτους, ἃς θὰ ἐφόνευον. Καθ' ὁδὸν ὁ Ζόανσεν καὶ ὁ Βλέσσιγκ, οἵτινες προηγοῦντο τῶν ἄλλων, εἶδον δύο νέας ἄρκτους, ἐκπηδώσας ὄπισθεν λόφων τινῶν· ἀλλὰ πρὶν ἢ ἑτοιμάσωσι τὰ ὅπλα αὐτῶν, αἱ ἄρκτοι ἐξηφανίσθησαν. Ἤρξατο ἤδη νέα καταδίωξις καταλήξασα ἐπίσης εἰς ἀποτυχίαν.

Μὴ μᾶς ἐγκατέλιπεν ἆρά γε ἡ τύχη; Ἐκαυχήθην, ὅτι οὐδέποτε ἐπυροβόλησα κατ' ἄρκτου ἄνευ ἐπιτυχίας· καὶ σήμερον: Παράδοξος ὅμως ἡ ἐπίσκεψις τεσσάρων ἄρκτων ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, ἀφοῦ ἐπὶ τρεῖς μῆνας οὐδεμίαν εἴδομεν. Τί νὰ σημαίνῃ τοῦτο; Μήπως εἴμεθα πλησίον

ξηρᾶς; Ἡ προχθεσινὴ καταμέτρησις ἔδειξεν ὅτι εὑρισκόμεθα ὑπὸ τὴν 80ο 15′ βορ. πλάτους.

Κυριακή, ἀπριλίου 15.— Εἴμεθα ἐν μέσῳ ἀπριλίῳ. Ὁποίας ἀναμνήσεις χαρᾶς διεγείρει ἡ λέξις αὕτη! Εἶναι ἐποχή, καθ' ἣν ἀνοίγονται ἐν τῇ πατρίδι θύραι καὶ παράθυρα, ἵνα εἰσέλθῃ ὁ ἀὴρ καὶ ὁ ἥλιος τῆς ἀνοίξεως. Ἐποχή, καθ' ἣν δὲν δύναταί τις νὰ μένῃ οἶκοι, ἀλλ' ἀναγκάζεται νὰ ἐξέλθῃ καὶ νὰ εἰσπνεύσῃ τὸ ἄρωμα τῶν δασῶν, τῶν ἀγρῶν καὶ νὰ ἴδῃ τὰ φιόρδ, ἐλεύθερα πάγων καὶ ἀκτινοβολοῦντα ἐν τῇ φωταυγίᾳ τοῦ ἡλίου. Ὁποῖον ἀνεξάντλητον πλοῦτον τέρψεων δὲν ἐμπεριέχει ἡ λέξις Ἀπρίλιος! Ἀλλ' ἐδῶ; Τίποτε. Ὁ ἥλιος βεβαίως λάμπει καὶ ἐνταῦθα· ἀλλ' αἱ ἀκτῖνες αὐτοῦ δὲν πίπτουσιν ἐπὶ δασῶν, ὀρέων ἢ λειμώνων, ἀλλ' ἐπὶ τῆς μαρμαιρούσης λευκότητος τῆς πρὸ μικροῦ πεσούσης χιόνος.

Ἡ ἑαρινὴ ἡμέρα ἐλάχιστα διαφέρει τῆς χειμερινῆς. Ἔρχονται καὶ παρέρχονται αἱ ἡμέραι ὅμοιαι καὶ μονότονοι. Οὐδένα αἰσθάνομαι πόθον διὰ τὴν ἄνοιξιν ταύτην καὶ κλείομαι ὡς κοχλίας ἐν τῷ ὀστράκῳ μου, καταγινόμενος εἰς μελέτας καὶ ἰδίᾳ βυθιζόμενος εἰς τὸν κόσμον τοῦ μικροσκοπίου, λησμονῶν καὶ τὸν χρόνον καὶ τὰ περὶ ἐμέ.

Ἐνίοτε κάμνω ἐκδρομήν τινα καὶ εἶτα βυθίζομαι πάλιν εἰς τὰς μελέτας μου. Πρὶν ἡ κατα-

βῶ, μένω ὀλίγον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Ὀλίγοι τινὲς ἀστέρες λάμπουσιν ἀσθενῶς ἐν τῷ οὐρανῷ, ἡ δὲ ὠχρὰ σελήνη ἀναφαίνεται ἄνω τῶν πάγων. Ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἤδη ἔληξαν. Ὁ ἥλιος δὲν δύει πλέον ὄπισθεν τοῦ ὁρίζοντος καὶ ἔχομεν συνεχῆ ἡμέραν.

Βλέπω μακρὰν ἐν τῇ ἀχανεῖ ἐκτάσει τὴν ἀτερπῆ ταύτην πεδιάδα τῆς χιόνος, ἀπέραντον, σιγηλὴν καὶ ἄνευ ζωῆς. Οὐδὲν ἄλλο ἀκούει τις ἢ τὸν ἀσθενῆ τοῦ ἀνέμου ψίθυρον ἐπὶ τοῦ ἐξαρτισμοῦ τοῦ «Φράμ», ἢ μακράν, πολὺ μακράν, τοὺς ἐκ τῶν πιέσεων κρότους. Τὴν ἀχανῆ δὲ ταύτην ἔκτασιν, τὴν κατάλευκον, ἓν μόνον στίγμα τὴν κηλιδοῖ, τὸ «Φράμ».

Ἀλλ' ὑπὸ τὸ κρυσταλλωτὸν τοῦτο ἐπικάλυμμα κάτω, πολὺ βαθέως, ὀργᾷ κόσμος ποικίλης ζωῆς, κόσμος τῆς αὐτῆς συνθέσεως, ὡς καὶ ὁ ἡμέτερος, ἔχων τὰ αὐτὰ ἔνστικτα, τὰς αὐτὰς θλίψεις καὶ τὴν αὐτὴν ἴσως χαράν. Πανταχοῦ ἡ αὐτὴ πάλη διὰ τὴν ὕπαρξιν.

Δευτέρα, ἀπριλίου 30.—Ἐχωρήσαμεν βορειότερον. Αἱ χθεσιναὶ καταμετρήσεις ἦσαν 80ο, 42′ β. π. αἱ δὲ σημεριναὶ 80ο, 44 1)2′ β. π. Πνέει σταθερὸς ἄνεμος ἐκ Ν. καὶ ΝΑ.

Ὡραῖος καιρὸς ἐαρινός. Αἰσθάνεταί τις ὅτι τὸ ἔαρ ἦλθε, ἂν καὶ τὸ θερμόμετρον ἀρνῆται νὰ τὸ σημειώσῃ εἰσέτι. Ἡ χιὼν καὶ οἱ πάγοι ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ «Φράμ» ἐκαθαρίσθησαν, ἡ ἐπὶ τοῦ

καταστρώματος χιὼν ἐρρίφθη ἐκτὸς τοῦ πλοίου. Ὁ ἐξαρτισμός του καθαρὸς καὶ σκιερὸς μετεωρίζεται πρὸς τὸν κυανοῦν οὐρανόν, αἱ δ' ἐπίχρυσοι κορυφαὶ τῶν ἱστῶν ἀκτινοβολοῦσιν ἐν τῇ φωταυγίᾳ τοῦ ἡλίου.

Καθήμεθα παρὰ τὴν θερμοτέραν τοῦ πλοίου πλευρὰν λουόμενοι ὑπὸ τοῦ ἡλίου, καπνίζομεν ἐν εἰρήνῃ τὰς πίπας μας καὶ βλέπομεν τὰ λευκὰ νέφη τοῦ ἔαρος φεύγοντα διὰ τῶν κυανῶν ἐκτάσεως. Ἴσως τινὲς ἀναπολοῦσι τὴν ἄνοιξιν τῆς πατρίδος των!...

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Τὸ ἔαρ καὶ τὸ θέρος τοῦ 1894.

Ἐπανῆλθεν ἤδη ἡ ὥρα τοῦ ἔτους, ἣν ἐν τῇ πατρίδι καλοῦμεν *ἄνοιξιν*, ἡ ὥρα τῆς χαρᾶς τῆς ἀναγεννήσεως, ἡ ὥρα καθ' ἣν ἡ φύσις ἐξεγείρεται ἀπὸ τοῦ μακροῦ αὐτῆς λειθάργου τοῦ χειμῶνος. Ἀλλ' ἐνταῦθα οὐδεμία ἐπῆλθε μεταβολή. Ἐβλέπομεν καὶ πάλιν τοὺς αὐτοὺς ὄγκους τοῦ

πάγου, λευκοὺς καὶ ἄνευ ζωῆς, καὶ τὴν αὐτὴν λευκὴν καὶ ἀχανῆ πεδιάδα τῶν πάγων. Ἐκυμαινόμεθα εἰσέτι μεταξὺ ἀθυμίας καὶ πόθου πρὸς δρᾶσιν· μετεβάλλετο δ' ἡ διάθεσις ἡμῶν κατὰ τοὺς ἀνέμους, ἂν ὤθουν οὗτοι ἡμᾶς πρὸς βορρᾶν ἢ πρὸς νότον.

Συχνότατα ἐν τούτοις μοὶ ἐφαίνετο, ὅτι ἀνεκάλυπτον ἴχνη ῥεύματος σταθερῶς φερομένου ὑπὸ τοὺς πάγους πρὸς τὰ ΒΔ., καὶ τότε βεβαίως ἀνεθάρρουν· ἀλλ' εἶτα, ἐπερχομένης τῆς ὀπισθοδρομήσεως ἡμῶν πρὸς νότον, ἐπανήρχοντο αἱ ἀμφιβολίαι μου καὶ ἐνόμιζον, ὅτι οὐδεμία πλέον ἐλπὶς ἐπιτυχίας ὑπελείπετο ἡμῖν. Καὶ ὄντως, τοῦτο ἦτο φοβερὰ δοκιμασία διὰ τὸ πνεῦμα ἡμῶν, ἀλλὰ μία μόνον ἀρετὴ ἔτρεφεν αὐτό, ἡ ὑπομονή. Ἡ ὅλη δ' ἐκδρομὴ ἡμῶν ἦτο λαμπρά τις ἐξάσκησις ἐν τῇ χρησιμωτάτῃ ταύτῃ ἀρετῇ.

Ἡ πρόοδος ἡμῶν κατὰ τὴν ἄνοιξιν ἦτο κἄπως καλλιτέρα ἢ κατὰ τὸν χειμῶνα, ἀλλ' ἐν συνόλῳ ἦτο καρκινοβατική, διότι ὁσάκις ἐχωροῦμεν ὀλίγον πρὸς βορρᾶν, ἦτο βέβαιον, ὅτι θὰ ἐπήρχετο καὶ μακρά τις περίοδος ἀντιδράσεως.

Ἡ γνώμη ἑνὸς τῶν ἑταίρων μου, πολιτικολόγου ὀλίγον, ἦν, ὅτι ὑπῆρχε σταθερὰ πάλη μεταξὺ τῆς δεξιᾶς καὶ τῆς ἀριστερᾶς, ἢ τῶν προοδευτικῶν καὶ τῶν συντηρητικῶν. Ὅτε διηύθυνον οἱ προοδευτικοί, ἐπήρχετο ἐξαίρετος πρόοδος πρὸς Β. τοὐναντίον δὲ ἐμένομεν στάσιμοι, ἢ ὠπισθο-

δρομοῦμεν πρὸς Ν. ὅτε κατεῖχον τὴν ἀρχὴν οἱ συντηρητικοί.

Ἦτο ἐπίσης ἀξιοπαρατήρητον, ὅτι καθ' ὅλον τὸν χρόνον, καθ' ὃν τὸ «Φράμ» ἦτο προσκεκολλημένον ἐπὶ τῶν πάγων, εἶχεν ἐστραμμένην τὴν πρῷραν αὐτοῦ πρὸς νότον, ἤτοι ἀντιθέτως πρὸς τὸ τέρμα αὐτοῦ. Φαίνεται ὡς νὰ ἐφοβεῖτο ν' αὐξήσῃ τὴν ἀπὸ τοῦ κόσμου ἀπόστασιν αὐτοῦ καὶ ὡς νὰ κατείχετο ὑπὸ ἀκατασχέτου πόθου πρὸς τὰς νοτίους ἀκτάς, ἐνῷ ἀόρατος δύναμις ὤθει αὐτὸ πρὸς τὸ ἄγνωστον.

Ὁ πίναξ οὗτος τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους καὶ μήκους δεικνύει σαφῶς τὴν κατὰ τὸ ἔαρ καὶ τὸ θέρος πορείαν ἡμῶν:

Μαΐου 1. 80ο, 46′ β. π.—Μαΐου 4. 80ο, 50′.—Μαΐου 6. 80ο, 49′.—Μαΐου 8. 80ο, 55′ καὶ 109ο 58′ ἀν. μήκ.—Μαΐου 12. 80ο, 52′.—Μαΐου 21. 81ο. 20′, καὶ 125ο, 45′ ἀ. μ.—Μαΐου 23. 81ο, 26′.—Ἰουνίου 2. 81ο, 31′ καὶ 121ο, 47′ ἀ. μ.—Ἰουνίου 13. 81ο, 46′.—Ἰουνίου 24. 81ο, 42′—Ἰουλίου 1. 81ο, 33′.—Ἰουλίου 10. 81ο, 20′.—Ἰουλίου 18. 81ο, 26′.—Ἰουλίου 31. 81ο 2′ καὶ 126ο, 5′ ἀ. μ.—Αὐγούστου 8. 81ο, 8′.—Αὐγούστου 14. 81ο, 5′ καὶ 127ο, 38′ ἀ. μ.—Αὐγούστου 26, 81ο, 1′.—Σεπτεμβρίου 5. 81ο, 14′ καὶ 123ο, 36′ ἀ. μ.

Μετὰ ταῦτα ἐφερόμεθα καὶ πάλιν πρὸς Β. ἀλλὰ βραδέως. Προσεδοκῶμεν, ὡς καὶ πρότερον,

νὰ ἴδωμεν ξηράν, καὶ ὁτὲ μὲν ἐκ τούτου, ὁτὲ δὲ ἐξ ἐκείνου τοῦ σημείου ἐνομίζομεν, ὅτι εἴδομεν καὶ ἴχνη τῆς προσεγγίσεως αὐτῆς· ἀλλὰ πάντα ταῦτα ἦσαν ὅλως φαντασιώδη, τὸ δὲ μέγα βάθος τῶν ὑπὸ τοὺς πάγους ὑδάτων ἐδείκνυεν, ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ εἶναι πλησίον ξηρά.

Βραδύτερον, τῇ 8 αὐγούστου, ὅτε εὗρον βάθος ὑπὲρ τὰς 2,085 ὀργυιὰς (3850 μ.) γράφω ἐν τῷ ἡμερολογίῳ μου ταῦτα· «Φρονῶ, ὅτι οὐδὲ λόγος πρέπει νὰ γίνηται πλέον περὶ ἀβαθοῦς πολικῆς θαλάσσης καὶ ξηρᾶς. Πολὺ πιθανὸν νὰ ἐξέλθωμεν εἰς τὸν Ἀτλαντικόν, χωρὶς νὰ ἴδωμεν οὔτε κορυφὴν βουνοῦ.

Ἐμελέτων ἤδη τὸ προλεχθὲν σχέδιον τοῦ ταξειδίου διὰ τῶν πάγων μὲ κύνας καὶ ἔλκηθρα, κατὰ δὲ τὰς καθ' ἑκάστην ἐκδρομάς μου, ὁτὲ μὲν διὰ χιονοπεδίλων, ὁτὲ δὲ δι' ἐλκήθρων ἐξήταζον μετὰ προσοχῆς τὴν κατάστασιν τῶν πάγων. Ὁ ἀπρίλιος ἦτο καταλληλοτάτη ἐποχὴ ὅπως κάμω χρῆσιν τῶν κυνῶν. Ἡ ἐπιφάνεια τῶν πάγων ἦτο καλή, καθ' ὅσον ὁ ἥλιος εἶχε καταστήσει αὐτοὺς λειοτέρους ἢ ἡ βαρεῖα χιὼν κατὰ τὸν χειμῶνα. Ῥήγματα, αὔλακες καὶ δυσχερῆ ὑψώματα δὲν ὑπῆρχον, ὥστε ἠδύνατό τις νὰ προχωρήσῃ ἐπὶ μίλια ἄνευ κωλύματος. Κατὰ τὸν μάϊον ὅμως ἐπῆλθε μεταβολή τις. Ὁ ἄνεμος εἶχε διαρρήξει τοὺς πάγους, ἐσχηματίσθησαν δ' αὔλακες καὶ ῥήγματα καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις· ἀλλ' ἡ θερ-

μοκρασία ἦτο τόσον χαμηλή, ὥστε αὐθωρεὶ ἐπάγωσαν καὶ ἐγένοντο διαβαταί· βραδύτερον ὅμως ἡ θερμοκρασία ἀνυψώθη, οἱ πάγοι δὲν ἦσαν πλέον συμπαγεῖς, αἱ δ' αὔλακες ἐπολλαπλασιάσθησαν.

Ἀλλ' ἐκεῖνο, ὅπερ μ' ἐκπλήττει, εἶναι, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν μου φαίνεται κατεπτοημένος. Πάντες σκυθρωπάζουσιν, ὁσάκις φερόμεθα πρὸς νότον ἢ πρὸς δυσμάς, ἀκτινοβολοῦσι δ' ὑπὸ χαρᾶς τὰ πρόσωπά των, ὁσάκις βαίνομεν πρὸς Β. Καὶ ὅμως δὲν εἶναι τυφλοί· ἔχουσι πλήρη συναίσθησιν τῶν κινδύνων οὓς διατρέχομεν. Ἂν τὸ πλοῖον καταθραυσθῇ ὑπὸ τῶν πάγων καὶ βυθισθῇ ὡς ἡ «Ἰωάννα»(1) χωρὶς νὰ δυνηθῶμεν νὰ σώσωμεν ἐπαρκεῖς ζωοτροφίας καὶ διευθυνθῶμεν πρὸς νότον, γνωρίζουσι καλῶς ὁποία τύχη τοὺς περιμένει ἐκεῖ. Ἀπέχομεν πλέον τῶν 280 μιλίων ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Τσελιουσκίν, ἐκεῖθεν δὲ πρὸς κατωκημένην τινα ξηρὰν τῆς Σιβηρίας εἶναι ἀρκετὴ ἀπόστασις.

Ἀλλὰ τὸ «Φράμ» δὲν θὰ καταθραυσθῇ, οὐδεὶς δὲ πιστεύει εἰς τὴν πιθανότητα τοιούτου γεγονότος. Ὁμοιάζομεν μὲ τοὺς κωπηλατοῦντας

(1) Ἀμερικανικὴ ἐκδρομή· 1879—1881. Ἡ «Ἰωάννα» προσεκολλήθη εἰς τοὺς πάγους κατὰ τὴν 71ο, 35′ β. π. ΝΑ τῆς Ράντζελ-λάνδ· συνέπλευσε μετὰ τῶν πάγων ἐπὶ δύο ἔτη, κατὰ δὲ τὴν 12ην Ἰουνίου τοῦ 1881 κατεβυθίσθη πρὸς Β τῶν νήσων τῆς Νέας Σιβηρίας κατὰ τὴν 77ο 15′ β. π. καὶ 150ο, 59′ ἀ. μ.

εἰς τὰ ἑλαφρὰ ἀκάτια, τὰ καλούμενα καγιάκ, οἵτινες γνωρίζουσι καλῶς ὅτι ἀρκεῖ σφαλερός τις χειρισμὸς τῆς κώπης νὰ τοὺς ἀνατρέψῃ καὶ νὰ τοὺς ἀποστείλῃ εἰς τὴν αἰωνιότητα, ἀλλὰ γαληνίως καὶ ἀσφαλῶς βαίνουσι τὴν ὁδὸν αὐτῶν, διότι εἶναι βέβαιοι ὅτι δὲν θὰ κάμωσι τὸν σφαλερὸν τοῦτον χειρισμόν. Καὶ οὗτος βεβαίως εἶναι ὁ ἀσφαλέστατος τρόπος πρὸς ἐπιχείρησιν πολικῆς ἐκδρομῆς. Ἄλλως τε, μὴ καὶ τὰ ἄλλα ταξείδια καὶ τὰ διὰ τοῦ σιδηροδρόμου ἀκόμη δὲν ἔχουσι τοὺς κινδύνους των;

Βραδύτερον, κατὰ τὸν ἰούλιον, ἡ κατάστασις τῶν πάγων ἐτράπη ἐπὶ τὰ χείρω. Πανταχοῦ οἱ ὄγκοι ἐκαλύπτοντο ὑπὸ ἡμιτήκτου χιόνος, μεταξὺ δὲ τῶν ὑψωμάτων ἡ χιὼν ἦτο τόσον βαθεῖα ὥστε ἐβυθίζετό τις μέχρι τῆς ὀσφύος, χωρὶς τὰ χιονοπέδιλα νὰ δύνανται νὰ ὑποβαστάσωσιν αὐτόν. Ἀλλ' ὅτε ἡ χιὼν ἐτάκη, ἡ ἀναφανεῖσα τότε ἐπιφάνεια τῶν πάγων ἦτο λίαν στερεὰ καὶ εὔβατος.

Εὐρεῖαι λεκάναι ὕδατος ἐσχηματίσθησαν ἤδη ἐπὶ τῶν πάγων. Τῇ 8 καὶ 9 ἰουλίου τοιαύτη λεκάνη ἐσχηματίσθη περὶ τὸ „Φράμ", ὥστε ἔκειτο τοῦτο ὡς ἐν μικρᾷ λίμνῃ ποσίμου ὕδατος. Κατεσκευάσαμεν μικρὰν γέφυραν, ἵνα μεταβαίνωμεν ἐπὶ τῶν στερεῶν πάγων. Τινὲς τῶν λεκανῶν τούτων ἦσαν βαθεῖαι καὶ ἐκτεταμέναι. Μία τούτων, δεξιᾷ τοῦ πλοίου, ἦτο τόσον εὐρεῖα,

ὥστε περὶ τὰ μέσα τοῦ ἰουλίου ἠδυνάμεθα νὰ κωπηλατῶμεν καὶ νὰ πλέωμεν δι' ἱστίων ἐν αὐτῇ μὲ τὰς λέμβους ἡμῶν. Ἦτο δὲ τοῦτο μία ἐκ τῶν προσφιλῶν διασκεδάσεων ἡμῶν κατὰ τὰς ἑσπέρας, διότι ἠσκούμεθα εἰς τὴν ἱστιοπλοΐαν. Ἐνῷ δ' ἡ λέμβος διέσχιζε τὰ ἤρεμα τῆς λίμνης ὕδατα, οἱ λοιποὶ τῶν ἑταίρων ἱστάμενοι παρὰ τὰς κρυσταλλωμένας ὄχθας ἐβομβάρδιζον τοὺς θαλασσοπόρους μὲ σφαῖρας χιόνος καὶ βώλους πάγου.

Ἡμέραν τινὰ ἠθελήσαμεν νὰ δοκιμάσωμεν, ἂν μία τῶν λέμβων ἡμῶν ἠδύνατο νὰ περιλάβῃ σύμπαν τὸ πλήρωμα τοῦ «Φράμ», καὶ τοὺς 13. Ἀλλ' ὅτε οἱ κύνες μᾶς εἶδον καταλείποντας τὸ πλοῖον, μᾶς παρηκολούθουν ἐν θορύβῳ καὶ ὑλακαῖς, μὴ ἐννοοῦντες τὴν ἀσυνήθη ἡμῶν ταύτην κίνησιν. Ὅτε δὲ πάντες ἐπεβιβάσθημεν, ἤρξαντο ὠρυόμενοι ἐν ἀγρίῳ ἀπελπισμῷ σκεπτόμενοι πιθανῶς, ὅτι δὲν θὰ μᾶς ἐπανέβλεπον. Τινὲς τούτων ἐρρίφθησαν εἰς τὴν λίμνην καὶ μᾶς παρηκολούθουν κολυμβῶντες, ἐνῷ δύο τούτων, ὁ „Πὰν" καὶ ἡ „Κβὶκ" συνέλαβον τὸ λαμπρὸν σχέδιον νὰ περιτρέξωσι τὰς ὄχθας ἵνα συναντήσωσιν ἡμᾶς εἰς τὴν ἀντίπεραν ὄχθην. Μεθ' ἡμέρας τινὰς εἴδομεν μετ' ἐκπλήξεως τὴν λεκάνην ἐξαφανισθεῖσαν, ὁπὴ δέ τις εἶχε διανοιγῇ κατὰ τὸν πυθμένα, δι' ἧς ὅλον τὸ πόσιμον τοῦτο ὕδωρ

εἰσέρρευσεν εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ οὕτως ἔληξεν ἡ διασκέδασις ἡμῶν.

Κατὰ τὰς ἐκδρομὰς ἡμῶν ἐκτὸς τῶν τοιούτων λεκανῶν συνηντῶμεν καθ' ὁδὸν πολλαχοῦ καὶ αὔλακας, ἃς εὐχερῶς διηρχόμεθα, εἴτε πηδῶντες ἀπὸ τοῦ ἑνὸς πάγου εἰς τὸν ἕτερον, εἴτε διαβαίνοντες αὐτὰς διὰ τοῦ στενοτέρου αὐτῶν πόρου. Ἀλλ' αὗται οὐδέποτε ἐγένοντο τόσον εὐρεῖαι, ὥστε νὰ εἰσπλεύσῃ εἷς τινα τούτων τὸ "Φράμ,,· προσέτι δὲ οὐδεμία τούτων ἐξετείνετο ἐπὶ πολὺ πρὸς βορρᾶν. Διεκρίνομεν ἐνίοτε ἐν τῷ οὐρανῷ σημεῖα, δεικνύοντα τὴν ὕπαρξιν εὐρείας ἐκτάσεως ἀκρυσταλλώτων ὑδάτων, ἀλλ' οὐδόλως ἠδυνάμεθα νὰ ἐπωφεληθῶμεν τούτων.

Εὐέλπιδές τινες ἐξ ἡμῶν ἀποδίδουσι πολλὴν σημασίαν εἰς αὐτά. Τῇ 15 ἰουνίου ἔγραφον ἐν τῷ ἡμερολογίῳ μου τὰ ἑξῆς· «Πολλαὶ αὔλακες ἀνοικταὶ φαίνονται κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, ἀλλ' οὐδεμία τούτων εἶναι ἀρκούντως εὐρεῖα καὶ ἐκτενής. Ὁ ὑποπλοίαρχος ἐν τούτοις φρονεῖ ὅτι θὰ εἰσέλθωμεν εἰς ἀκρυστάλλωτα ὕδατα πρὸ τοῦ φθινοπώρου καὶ θὰ δυνηθῶμεν δι' αὐτῶν νὰ χωρήσωμεν πρὸς βορρᾶν. Πάντες οἱ λοιποί, ἐκτὸς τοῦ Σβέρδρουπ, φρονοῦσι τὰ αὐτά. Ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχωμεν ἀκρυστάλλωτα ὕδατα; Ἡ ἐκδρομὴ ἡμῶν εἶναι ἡ πρώτη, ἥτις, κωλυθεῖσα ὑπὸ τῶν πάγων, δὲν ἐδαπάνησε τὸ θέρος πρὸς ἀναζήτησιν ἀνοικτῆς ὁδοῦ, οὐδ' ἐστέναξε καὶ

ἐθλίβη ἐπὶ τῇ μὴ ἐπελθούσῃ παγολυσίᾳ. Ἐγὼ θὰ ηὐχόμην νὰ μὴ ἐπέλθῃ τοιαύτη, προσκεκολλημένοι δ' ὡς εἴμεθα ἐπὶ τῶν πάγων, νὰ παρασυρώμεθα πρὸς βορρᾶν».

Καθ' ὅλην τὴν μετὰ τῶν πάγων φορὰν ἡμῶν ἐπέστησα τὴν προσοχήν μου ἐπ' αὐτῶν, μελετήσας καλῶς τὰς κινήσεις, τὸν σχηματισμὸν καὶ τὴν ἐπαύξησιν αὐτῶν. Διὰ σταθερῶν καταμετρήσεων κατεδείχθη, ὅτι ὁ κατὰ τοὺς φθινοπωρινοὺς μῆνας σχηματισθεὶς πάγος ἐξηκολούθει αὐξάνων καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα, ἔτι δὲ καὶ κατὰ τὴν ἄνοιξιν. Τὴν 10 ἀπριλίου εἶχε πάχος 2.31 μέτρα.—Ἀπριλίου 21, 2.41.—Μαΐου 5, 2.45 μ.—Μαΐου 30, 2.52.—Ἰουνίου 9, 2.58 μ.

Ὁ Τζοῦελ καὶ ὁ Πέτρος συνεζήτουν συχνάκις τὸν χειμῶνα περὶ τῆς πυκνότητος τῶν ὑπὸ τὸ «Φράμ» πάγων. Ὁ Πέτρος, ὅστις εἶχε πεῖράν τινα τῶν πάγων, ὑπεστήριζεν ὅτι τὸ πάχος θὰ ἦτο περὶ τοὺς 20 πόδας, ἐνῷ ὁ Τζοῦελ, μὴ παραδεχόμενος τοῦτο, ἐστοιχημάτιζεν, ὅτι τὸ πάχος θὰ ἦτο πολὺ ὀλιγώτερον· κατέθετε δὲ 20 κορώνας διὰ τὸ στοίχημα.

Τὴν 19 ἀπριλίου ἐπανελήφθη ἡ φιλονεικία αὕτη. Ὁ Τζοῦελ ἀνέλαβε νὰ διατρήσῃ τὸν πάγον, ἀλλ' αἱ τρυπάναι ἡμῶν δὲν ἔφθανον πέραν τῶν 16 ποδῶν. Ὁ Πέτρος ἀνεδέχθη νὰ ἀνοίξῃ αὐτοὺς σκάπτων τοὺς ἐλλείποντας τέσσαρας πόδας. Ὅτε δὲ ἐτέθη καὶ πάλιν ἡ τρυπάνη καὶ ἀ-

πεῖχεν 1 1)2 δάκτυλον ἀπὸ τῶν 20 ποδῶν, ὠλίσθησε πρὸς τὰ κάτω, τὸ δ' ἀναβλύσαν ὕδωρ ἐπλήρωσε τὴν ὀπήν. Τότε κατεβίβασα τὴν βολίδα, εἰς βάθος δὲ 30 ποδῶν ἐσταμάτησεν ἐπὶ ἑτέρου στρώματος πάγων. Ἐδείχθη ὅθεν, ὅτι τὸ «Φραμ» ἔκειτο ἐπὶ πυκνοτάτης καὶ στερεᾶς κοίτης πάγων.

Καταμετρήσεις τῆς θερμοκρασίας τῶν πάγων ἐλαμβάνοντο σταθερῶς κατὰ τὰ διάφορα στρώματα, ἵνα βεβαιωθῶμεν πόσον ταχέως ἡ πρὸς τὰ κάτω πρόοδος τοῦ ψύχους ἐγίνετο κατὰ τὸν χειμῶνα, καὶ πῶς ἡ θερμοκρασία καὶ πάλιν ἀνήρχετο. Ἡ χαμηλοτάτη θερμοκρασία τῶν πάγων ἁπαντᾷ κατὰ μάρτιον, ἄρχεται δ' ἀνυψουμένη βραδέως κατ' ἀπρίλιον.

Κατὰ τὰς χαμηλὰς ταύτας θερμοκρασίας ὁ πάγος ἀπέβαινε σκληρὸς καὶ εὔθραυστος, συνετρίβετο δὲ ἢ ἐθραύετο ταχέως εἴτε ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ρεύματος, εἴτε διὰ τῶν συνθλίψεων. Κατὰ τὸ θέρος ὅμως, ὅτε ἡ θερμοκρασία ἦν παρὰ τὸ σημεῖον τῆς τήξεως, ὁ πάγος καθίστατο γλοιώδης καὶ πλαστικὸς καὶ δὲν ἐθραύετο τόσον εὐχερῶς κατὰ τὰς πιέσεις. Ἡ διαφορὰ αὕτη ἦτο ἐπαισθητὴ καὶ εἰς τὸ οὖς ἡμῶν, διότι κατὰ μὲν τὸν χειμῶνα ἡ πίεσις τῶν πάγων συνωδεύετο, ὡς εἴδομεν, ὑπὸ ἠχηροῦ κρότου καὶ βροντῶν, κατὰ δὲ τὸ θέρος ἐγίνετο ὅλως ἀθορύβως, αἱ δὲ σφοδρόταται πιέσεις, αἱ περὶ τὸ πλοῖον γινόμεναι, δὲν ἦσαν ἐπαισθηταί.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ ἐν τῷ πλοίῳ βίος ἡμῶν ἔβαινε τὴν συνήθη αὐτοῦ πορείαν. Τώρα, ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ὑπῆρχε πλειοτέρα ἐργασία ἐπὶ τῶν πάγων ἢ κατὰ τὸν χειμῶνα. Ἀνέφερα πολλάκις περὶ τῶν ἀνεπιτυχῶν προσπαθειῶν ἡμῶν τοῦ νὰ φθάσωμεν διὰ τῆς βολίδος τὸν πυθμένα. Δὲν ἤμεθα βεβαίως παρεσκευασμένοι διὰ τοσοῦτον βάθος καὶ δὲν εἴχομεν ἐν τῷ πλοίῳ ἀρκετὸν σχοινίον ἢ σύρμα διὰ τὴν βολίδα. Ἀλλ' ἦτο ἀνάγκη νὰ δημιουργήσωμέν τι διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ταύτην περίπτωσιν καὶ νὰ θυσιάσωμεν ἓν τῶν χαλυβδίνων καλωδίων τοῦ πλοίου πρὸς παρασκευὴν σύρματος.

Ὑπῆρχεν ἀρκετὸς χῶρος ἐπὶ τῶν πάγων πρὸς ἵδρυσιν τοῦ σχοινοστροφείου ἡμῶν, ἂν καὶ ἡ θερμοκρασία (—30ο Κελ. ἕως—40ο Κελ.) δὲν ἦτο τόσον εὐάρεστος, ὥστε νὰ ἐργάζηταί τις μὲ τὸν χάλυβα. Ἐν τούτοις ἡ ἐργασία προὐχώρει καλῶς. Τὸ καλώδιον διελύθη εἰς λεπτὰ σύρματα, νέα δὲ καὶ εὐλύγιστος κατεσκευάσθη γραμμὴ διὰ τὴν βολίδα ἐκ δύο συμπεπλεγμένων συρμάτων ἀποτελουμένη. Ἡ γραμμὴ αὕτη εἶχε μῆκος 4000—5000 μέτρων καὶ ἠδύνατο ἐπὶ τέλους νὰ φθάσῃ τὸν πυθμένα. Ἐβεβαιώθημεν ἤδη ὅτι τὸ βάθος τοῦ πυθμένος ἐκυμαίνετο μεταξὺ 3300—3900 μέτρων.

Ἦτο δὲ τοῦτο σπουδαιοτάτη ἀνακάλυψις, διότι, ὡς συχνάκις ἀνέφερα, ὑπετίθετο μέχρι τοῦδε, ὅτι

ἡ ἄγνωστος πολικὴ θάλασσα ἦν ὅλως ἀβαθής, ἐφ' ἧς ὑπῆρχον ἐσπαρμέναι πολλαὶ ἄγνωστοι νῆσοι. Καὶ ἐγὼ ἐπίσης εἶχον παραδεχθῇ τὴν γνώμην ταύτην, ὅτε ἐσχεδίαζον τὴν ἐκδρομήν, φρονῶν, ὅτι διατέμνεται ὑπὸ βαθέως πορθμοῦ, ὅστις θ' ἀπετέλει πιθανῶς συνέχειαν τοῦ βορείου Ἀτλαντικοῦ.

Ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης περὶ ἀβαθοῦς πολικῆς θαλάσσης στηριζόμενος, συνεπέρανον ὅτι αἱ περὶ τὸν πόλον θάλασσαι θὰ ἐκαλύπτοντο κατὰ προγενεστέρους χρόνους ὑπὸ ἐκτενοῦς τμήματος ξηρᾶς, ἧς λείψανα εἶναι αἱ νῦν ἁπαντῶσαι νῆσοι· ὑπέθετον δ' ὅτι ἡ ξηρὰ αὕτη ἦν ἡ τροφὸς πολλῶν ζωϊκῶν καὶ φυτικῶν τύπων, κατελθόντων καὶ εἰς χαμηλότερον γεωγραφικὸν πλάτος. Ἀλλὰ πᾶσαι αἱ εἰκασίαι αὗται ἀποδεικνύονται νῦν ὅλως ἀβάσιμοι.

Ἕτερον ζήτημα, εἰς ὃ ἀπέδωκα ἐπίσης μεγάλην σημασίαν, ἦτο καὶ αἱ παρατηρήσεις ἡμῶν ἐπὶ τῆς θερμοκρασίας τῶν πάγων κατὰ τὰ διάφορα βάθη ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας μέχρι τοῦ πυθμένος. Αἱ παρατηρήσεις αὗται συχνάκις λαμβανόμεναι, τοῦ καιροῦ ἐπιτρέποντος, παρέσχον ἡμῖν λαμπρὸν ἀποτέλεσμα, καθόσον ἐδείχθη, ὅτι κάτωθεν τῶν ψυχρῶν τοῦ πάγου στρωμάτων ὑπάρχει θερμὸν ὕδωρ. Παραθέτω ἐνταῦθα πίνακα, ἐξ οὗ δύναταί τις νὰ σχηματίσῃ ἰδέαν περὶ τῆς διανομῆς τῆς θερμότητος ἐν τοῖς στρώμασι τῶν πάγων.

Πίναξ θερμοκρασίας.

Βάθη		*Θερμοκρασία*	
2	μέτρα	— 1,32	Κελσίου
20	»	— 1,33	»
40	»	— 1,50	»
80	»	— 1,50	»
100	»	— 1,40	»
120	»	— 1,24	»
140	»	— 0,97	»
160	»	— 0,58	»
180	»	— 0,31	»
200	»	— 0,03	»
220	»	+ 0,19	»
260	»	+ 0,34	»
300	»	+ 0,34	»
400	»	+ 0,35	»
500	»	+ 0,34	»
600	»	+ 0,26	»
700	»	+ 0,14	»
800	»	+ 0,07	»
900	»	— 0,04	»
1,000	»	— 0,10	»
1,200	»	— 0,28	»
1,400	»	— 0,34	»
1,600	»	— 0,46	»
1,800	»	— 0,60	»
2,000	„	— 0,66	„
2,600	„	— 0,74	„

ΠΛΟΜΑΡΙΟΥ ''ΒΕΝΙΑΜΙΝ'' ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ • ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1878

Βάθη	*Θερμοκρασία*
3,000 μέτρα	— 0,76 Κελσίου
3,400 „	— 0,73 „
3,700 „	— 0,69 „
3,800 „	— 0,64 „

Δὲν ἠλπίζομεν ν' ἀπαντήσωμεν πτηνὰ ἀνὰ τὰς ἐρήμους ταύτας θαλάσσας. Πολὺ δὲ ἐξεπλάγημεν ὅτε τῇ 13 μαΐου μᾶς ἐπεσκέφθη εἷς λάρος. Ἔκτοτε ἐβλέπομεν καθ' ἑκάστην καὶ ἄλλα πτηνά, οὐδεμίαν δ' ἰδιαιτέραν προσοχὴν ἀπεδίδομεν πλέον εἰς αὐτά. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἦσαν ἀρκτικοὶ λάροι, λάροι τριδάκτυλοι (rissa tridactyla), θαλασσοβάτιδες (procellaria glacialis), κυανοῖ λάροι (l. glaucus) ἢ μαῦραι κολυμβίδες (uria grylle)· ἅπαξ ἢ δὶς μόνον εἴδομεν καὶ ἕνα σκοῦα.

Ἀλλ' ἐνῶ παρέρχεται ὁ καιρός, τὸ σχέδιον, ὅπερ κατὰ τὸν χειμῶνα ἐμελέτων, ἐπανέρχεται ἐκ νέου ζωηρότατον, ἤτοι ἡ ἐξερεύνησις τῶν πολικῶν θαλασσῶν πέραν τοῦ σημείου, ἔνθα ἦτο προσκεκολλημένον τὸ „Φράμ". Προσεῖχον πολὺ εἰς τὴν καλὴν διατήρησιν τῶν κυνῶν, καθόσον πᾶσαι αἱ ἐλπίδες μας συνεκεντροῦντο ἐπ' αὐτῶν. Τινὲς τούτων, ὡς εἴδομεν, εἶχον φονευθῇ κατὰ τοὺς μεταξύ των σπαραγμούς, καὶ δύο κατεβροχθίσθησαν ὑπὸ τῶν ἄρκτων. Ὑπολείποντο εἰσέτι 26, ἀλλ' ὡς ἀντιστάθμισμα τῶν ἀπωλειῶν ἡμῶν εἴχομεν νεαροὺς κύνας, ὀκτὼ τῶν ὁποίων ἔζων εἰσέτι.

Προϊούσης τῆς ἀνοίξεως ἐπετράπη εἰς τοὺς νεαροὺς κύνας νὰ πλανῶνται ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἀπὸ δὲ τῆς 5 μαΐου ὁ ὁρίζων αὐτῶν ἤρξατο ἐπαισθητῶς εὐρυνόμενος. Γράφω περὶ αὐτῶν τάδε. «Μετὰ μεσημβρίαν ἀπελύσαμεν τοὺς νεαροὺς κύνας ἐπὶ τῶν πάγων, ἡ δὲ μήτηρ των «Κβὶκ» ἔκαμε μετ' αὐτῶν μικρὰν ἐκδρομήν, ἵνα τοὺς ἐξοικειώσῃ μὲ τὰ περὶ αὐτούς. Εἰσήγαγεν αὐτοὺς πρῶτον εἰς τὸ μετεωρολογικὸν ἡμῶν παράπηγμα, εἶτα περὶ τὴν ἀρκτοπαγίδα, καὶ εἶτα εἰς τοὺς σωροὺς τῶν πάγων, τοὺς ἐκ τῶν πιέσεων προελθόντας.»

Κατ' ἀρχὰς ἦσαν οὗτοι λίαν ἐπιφυλακτικοί, ρίπτοντες δειλὰ βλέμματα κύκλῳ καὶ μὴ τολμῶντες ν' ἀπομακρυνθῶσι πολὺ τοῦ πλοίου· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον θορυβωδῶς ἔπαιζον καὶ ἔτρεχον ἐν τῷ πρὸ μικροῦ ἀποκαλυφθέντι αὐτῶν κόσμῳ.

Ἡ «Κβὶκ» ἦτο πολὺ ὑπερήφανος συνοδεύουσα τὰ τέκνα της εἰς τὸν ἔξω κόσμον, ἐφαίνετο δὲ ζωηροτάτη καὶ εὔθυμος, ἂν καὶ πρὸ μικροῦ εἶχεν ἐπανέλθει ἐξ ἐπιπόνου ἐκδρομῆς, καθ' ἣν ἦτο ἐζευγμένη εἰς ἔλκηθρον.

Εἷς τῶν μελανολεύκων μικρῶν κυνῶν προσεβλήθη ἐκ τῆς αὐτῆς ἀσθενείας. Ἔτρεχε περὶ τὸ πλοῖον ὑλακτῶν ὡς μανιακός. Οἱ ἄλλοι ἐφώρμων κατ' αὐτοῦ δάκνοντος πάντα τὸν πλησιάζοντα. Ἐνεκλείσαμεν αὐτὸν ὑπὸ τὸ πρῳραῖον κατά-

στρωμα, ἔνθα ἐπί τινα χρόνον ἐμαίνετο· ἀλλ' εἶτα ἡσύχασε καὶ ἤδη φαίνεται ἔχων καλῶς.

Εἶναι τὸ τέταρτον κροῦσμα. Τί ἆρα νὰ εἶναι; Δὲν εἶναι ὑδροφοβία, διότι θὰ προσεβάλλοντο καὶ οἱ μεγάλοι κύνες. Μὴ προέρχεται ἐκ πόνου τῶν ὀδόντων ἢ εἶναι κληρονομική τις ἐπιληψία ἢ ἄλλο τι μίασμα; Δυστυχῶς πολλοὶ τῶν μικρῶν κυνῶν ἀπέθανον ἐκ τῆς παραδόξου ταύτης ἀσθενείας. Ἦσαν τόσον ὡραῖα καὶ ἀγαπητὰ ζῷα ὥστε πάντες ἐθλιβόμεθα, ὁσάκις προσεβάλλετό τις αὐτῶν.

Τὴν 3 ἰουνίου γράφω ἐν τῷ ἡμερολογίῳ μου. «Καὶ ἕτερος τῶν μικρῶν κυνῶν ἀπέθανε σήμερον ἐκ τῆς αὐτῆς μυστηριώδους ἀσθενείας. Ἐλυπήθην πολὺ καὶ εἶμαι ἀθυμότατος. Ἤμην συνειθισμένος νὰ βλέπω τὰ μικρὰ ταῦτα ζῷα νὰ διάγωσι τόσον φαιδρῶς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, παίζοντα ἀδιαλείπτως περὶ ἡμᾶς ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας. Ἐπὶ ὥρας πολλάκις ἔβλεπον αὐτοὺς παίζοντας, ἢ ἔπαιζον καὶ ἐγὼ μετ' αὐτῶν, ὡς μετὰ μικρῶν παιδίων».

Ἓν τῶν ὡραιοτέρων καὶ ἀκμαιοτέρων, ὁ «Λέων» ἀπέθανε καὶ αὐτό. Ἦτο τόσον πιστόν, εὐγενὲς καὶ ἀφωσιωμένον ζῷον! Χθὲς ἔτι ἐπήδα καὶ ἔπαιζε ζωηρότατον καὶ σήμερον αἴφνης νεκρόν. Ἀραιοῦνται ὁλονὲν αἱ τάξεις αὐτῶν καὶ δὲν δυνάμεθα ν' ἀνακαλύψωμεν, τί ἀσθένεια τὰ φονεύει. Ὁ «Λέων» ἦτο εὔθυμος καὶ ζωη-

ρὸς μέχρι τῆς ὥρας τοῦ προγεύματος. Εἶτα ἤρξατο τρέχων καὶ ὑλακτῶν μανιωδῶς, ὡς καὶ τὰ λοιπά. Τῶ ἐπῆλθον κατόπιν σπασμοὶ καὶ ἀφροὶ ἐξεχέοντο ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ. Εἷς τῶν σπασμῶν τούτων τὸ ἀπετελείωσεν. Ἐγένετο νεκροψία ἐπ' αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Βλέτσιγκ καὶ ἐμοῦ, ἀλλ' οὐδὲν ἀνεκαλύψαμεν. Δὲν εἶναι βεβαίως μιασματικὴ νόσος. Ἀλλὰ τί εἶναι, δὲν δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν.

Ὁ «Οὐλένκας» ἐπίσης, εἷς τῶν παλαιῶν κυνῶν, ὁ ὡραιότατος τῆς ἀγέλης, ἡ παρηγορία καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν, αἰφνιδίως ἠσθένησε. Τὴν πρωΐαν τῆς 24 μαΐου εὕρομεν αὐτὸν παράλυτον καὶ ἀκίνητον ἐν κάδῳ τινὶ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Ἐδοκίμασα νὰ τὸν ἀνεγείρω, ἀλλ' εἰς μάτην· ἔπεσε κάτω. Ὡμοίαζε μέ γαιρίως τετραυματισμένον καὶ μὴ δυνάμενον νὰ κρατηθῇ εἰς τοὺς πόδας του.

Ἐτοποθετήσαμεν αὐτὸν αὐθωρεὶ εἰς κλίνην ἐν κιβωτίῳ καὶ ἐτρέφομεν αὐτὸν ἐπιμελέστατα. Κατὰ τὰ λοιπὰ εἶχε καλῶς, μόνον δὲν ἐκρατεῖτο εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ἴσως θὰ ἦτο ἡμιπληγία προσβαλοῦσά που τὴν σπονδυλικὴν στήλην, ἥτις παρέλυσε τὴν μίαν πλευράν. Ὁ κύων ἀνέρρωσε βραδέως, ἀλλ' οὐδέποτε ἀπέκτησε τὴν προτέραν χρῆσιν τῶν μελῶν αὐτοῦ. Μᾶς συνώδευσεν ἐν τούτοις εἰς τὴν δι' ἐλκήθρων ἐκδρομὴν ἡμῶν.

Φαίνεται ὅτι οἱ κύνες δὲν ἀγαπῶσι καθόλου τὸ θέρος, ὅπερ εἶναι ὑγρότατον καὶ θερμόν. Τὴν 11 ἰουνίου γράφω τὰ ἑξῆς· "Σήμερον πᾶσαι αἱ λεκάναι ηὐρύνθησαν, ἡ ἐπὶ τῶν πάγων χιὼν τήκεται, καὶ δὲν δύναταί τις νὰ ἐξέλθῃ ἄνευ ἀδιαβρόχων ὑποδημάτων. Ἡ ὑγρασία καὶ ἡ θερμότης κατὰ τὴν ἡμέραν εἶναι ἀφόρητα διὰ τοὺς κύνας, οἵτινες εἶναι κάθυγροι ἐκ τοῦ ἱδρῶτος, ἐνῷ μόλις ἡ θερμοκρασία ἀνέρχεται τὸ μηδενικόν. Πρὸ ἡμερῶν μετεφέραμεν αὐτοὺς ἔξω ἐπὶ τῶν πάγων, ἔνθα δύο μακραὶ σειραὶ σηκῶν ἐστήθησαν. Κατεσκευάσθησαν ἐκ κιβωτίων καὶ ἀποτελοῦνται μόνον ἐκ τοίχων καὶ ὀροφῆς. Ἐνταῦθα διέρχονται τὸ πλεῖστον τοῦ ἡμερονυκτίου καὶ εἴμεθα ἀπηλλαγμένοι πλέον πάσης ἀκαθαρσίας ἐν τῷ πλοίῳ, πλὴν τῆς ἐκ τῶν ἐπιζησάντων τεσσάρων νεαρῶν κυνῶν, οἵτινες διάγουσιν ἐκεῖ ἐξαίρετα κοιμώμενοι καὶ παίζοντες. Ὁ «Οὐλένκας» μένει εἰσέτι ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἐν ἀναρρώσει.

Ἡ δίαιτα τῶν κυνῶν εἶναι ἡ αὐτή, οἵα καὶ κατὰ τὸν χειμῶνα. Ἀπολύομεν αὐτοὺς τὴν πρωίαν περὶ τὴν 8 1)2 ὥραν. Ἅμα ὡς πλησιάσῃ ἡ ὥρα τῆς ἀπολύσεως αὐτῶν καθίστανται ἀνυπόμονοι, ἐπὶ δὲ τῇ ἐμφανίσει τινὸς ἐξ ἡμῶν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἄγριον μέλος ὑλάκων ἐξ 26 λαρύγγων ἐξερχόμενον, ἀπαιτεῖ τροφὴν καὶ ἀπαλλαγὴν ἐκ τῶν δεσμῶν.

Ἅμα τῇ ἀπαλλαγῇ των λαμβάνουσι τὸ πρόγευμά των συνιστάμενον ἐξ ἡμίσεως ἀπεξηραμένου ἰχθύος ἢ τριῶν διπύρων. Τὸ λοιπὸν μέχρι μεσημβρίας δαπανῶσιν ἐξηπλωμένοι ἐπὶ τῶν πάγων, περιδάκνουσι δὲ καὶ περιλείχουσι τὰ ἐκ λευκοσιδήρου κενὰ ἀγγεῖα τῶν τροφῶν ἡμῶν, ἅτινα ἑκατοντάκις ἴσως ἐξηρεύνησαν καὶ προηγουμένως. Ἂν ὁ μάγειρος ρίψῃ ἐπὶ τῶν πάγων νέον τι ἀγγεῖον, φοβερὰ τότε συνάπτεται μάχη περὶ τὸ λάφυρον τοῦτο.

Συχνάκις, ἐνῷ κύων τις χώνει τὴν κεφαλήν αὐτοῦ εἰς τὸ ἀγγεῖον, ἵνα φάγῃ τὸ ἐν τῷ πυθμένι αὐτοῦ πάχος, προσκολλᾶται ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ δὲν δύναται νὰ τὴν ἐξαγάγῃ, καὶ οὕτω φέρων τὸ ἀγγεῖον εἰς τὴν κεφαλὴν περιφέρεται ὡς μαινόμενος ἐπὶ τῶν πάγων, παρακολουθούμενος ὑπὸ τῶν λοιπῶν, καὶ προσπαθῶν παντὶ σθένει ν' ἀπαλλαγῇ αὐτοῦ πρὸς μεγάλην ἡμῶν τῶν θεωμένων διασκέδασιν. Ὅταν δὲ κουρασθῶσιν, ἐξαπλοῦνται, περιελίσσοντες τὰ σώματα αὐτῶν δίκην ἁλλάντων, καὶ ἀσθμαίνουσιν ἐν τῷ ἡλίῳ, ἂν ὑπάρχῃ, ἢ, ἂν εἶναι πολὺ θερμός, ἀναζητοῦσι παρὰ τὰ ὑψώματα τῶν πάγων σκιάν.

Πρὸ τοῦ γεύματος προσδένονται πάλιν· ἀλλ' ὁ «Πὰν» καὶ ἄλλοι τινὲς ὅμοιοί του δραπετεύουσι μικρὸν πρὸ τῆς ὡρισμένης ὥρας, κρυπτόμενοι ὄπισθεν τῶν ὑψωμάτων. Ὥστε βλέπομεν τότε κεφαλήν τινα, οὗς, ἢ οὐρὰν ἐξέχουσαν ἐκ τῶν

πάγων. Ἂν μεταβῇ τις πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ δραπέτου, ὑλακτῶν ἐκεῖνος δεικνύει τοὺς ὀδόντας του ἀπειλητικῶς, εἶτα δ' ἐξαπλοῦται ἐπὶ τῶν πάγων, καταλείπων ἑαυτὸν νὰ συρθῇ μέχρι τῶν δεσμῶν του. Τὰς λοιπὰς ὥρας δαπανῶσι κοιμώμενοι καὶ ἀσθμαίνοντες ἐκ τῆς θερμότητος, ἥτις εἶναι δύο βαθμοὶ ὑπὸ τὸ μηδέν. Ἐνίοτε ἐκρήγνυνται φοβεραὶ ὑλακαὶ καὶ ὠρυγμοί, ἀκουόμενοι ἴσως μέχρι αὐτῆς τῆς Σιβηρίας. Συνάπτεται τότε μάχη. Συμπλέκονται, δάκνονται, τραυματίζονται, αἱ δὲ ἐκτιλλόμεναι τρίχες τοῦ δέρματός των πληροῦσι τὸν ἀέρα.

Τῇ 31 ἰουλίου ἡ «Κβὶκ» ἠύξησε πάλιν τὸν πληθυσμὸν ἡμῶν, γεννήσασα ἕνδεκα ἄλλα. Ἐν τούτων ὡς ἀτελὲς καὶ ἄμορφον ἐφονεύθη αὐθωρεί, δύο ἀπέθανον βραδύτερον, τὰ δὲ λοιπὰ αὐξηθέντα ἐγένοντο ἐξαίρετα ζῶα.

Οὐδὲν ἔκτακτον ἐγένετο κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐκτὸς τῶν ἐρυθρᾷ μελάνῃ σεσημειωμένων ἐν τῷ ἡμερολογίῳ ἑορτῶν, ἃς ἑωρτάσαμεν μεγαλοπρεπῶς.

Μαΐου 18. — Ἡ 17 μαΐου, ἐθνικὴ τῆς Νορβηγίας ἑορτή, ἑωρτάσθη χθὲς μεγαλοπρεπῶς. Τὴν πρωΐαν μᾶς ἐξύπνισεν ἡ μουσική. Εἶτα εἴχομεν ἔκτακτον πρόγευμα μὲ ποικίλα καὶ ἐξαίρετα φαγητά. Ὅλον τὸ πλήρωμα ἔφερε ταινίας πρὸς τιμὴν τῆς ἡμέρας καὶ ὁ «γέρο-Σάτζεν» ἀκόμη ὁ κύων ἔφερε τὴν ταινίαν περὶ τὴν οὐράν. Ὁ ἄνεμος ἐσύριζεν,

ἡ δὲ νορβηγικὴ σημαία ἐκυμάτιζεν ὑπερηφάνως ἐπὶ τοῦ μεσαίου ἱστοῦ.

Τὴν 11 π.μ. συνηθροίσθησαν πάντες μὲ τὰς σημαίας αὐτῶν ἐπὶ τῶν πάγων παρὰ τὸ πλοῖον, καὶ ἡ πομπὴ ἐτέθη ἐν παρατάξει. Προηγεῖτο ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐκδρομῆς, φέρων τὴν καθαρὰν νορβηγικὴν σημαίαν, ἤτοι τὴν μὴ φέρουσαν τὰ σήματα τῆς ἑνώσεως μετὰ τῆς Σουηδίας, μετ' αὐτὸν δὲ εἵπετο ὁ Σβέρδρουπ μὲ τὴν σημαίαν τοῦ «Φράμ». Ἦτο μακρὰ καὶ ἐρυθρά, ἐπ' αὐτῆς δ' ἔφερε τὴν λέξιν ΦΡΑΜ. Εἵπετο εἶτα ἕλκηθρον ὑπὸ κυνῶν συρόμενον, ἐφ' οὗ μουσικὴ (ὁ Ζόανσεν μὲ τὸ ὄργανόν του καὶ ὁ Μόγδστατ ὡς ἁμαξηλάτης). Εἶτα ὁ ὑποπλοίαρχος μὲ τὰ πυροβόλα καὶ τὰ ἀκόντια, ὁ Χένριξεν μὲ μακρὸν ἀκόντιον καὶ ὁ Ἀμοῦνδσεν καὶ ὁ Νόρδαλ μὲ ἐρυθρὰν σημαίαν. Ἦρχετο εἶτα ὁ ἰατρὸς Βλέσσινγκ μὲ σημαίαν διαδηλώσεως ὑπὲρ τῆς ὀλιγοώρου ἐργασίας, μεθ' ὃν ὁ Τζοῦελ φέρων μαγειρικά τινα σκεύη ἐπ' ὤμου, καὶ εἶτα οἱ μετεωρολόγοι φέροντες μέγα τι ἐκ λευκοσιδήρου παράσημον μετ' ἐρυθρᾶς ταινίας δεδεμένον καὶ φέρον τὰ γράμματα Γ. Ψ ἤτοι *Γενικὴ ψηφοφορία*.

Ἐπὶ τέλους ἡ πομπὴ ἐξεκίνησεν. Οἱ κύνες ἐβάδιζον σεμνοί, ὡς νὰ μὴ εἶχον κάμει ἄλλο τι κατὰ τὸν βίον των ἢ νὰ παρηκολούθουν πομπάς, ἡ δὲ μουσικὴ ἀνέκρουε πανηγυρικόν τι ἐμβατήριον. Ἡ μεγαλοπρεπὴς πομπὴ περιῆλθε δὶς τὸ

«Φράμ», εἶτα δὲ διηυθύνθη πρὸς τὸν μέγαν λόφον τῶν πάγων. Καθ' ὁδὸν ἐφωτογραφήθη ὑπὸ τοῦ φωτογράφου τῆς ἐκδρομῆς. Περὶ τὸν λόφον ἐγένοντο ἐπευφημίαι ὑπὲρ τοῦ «Φράμ.», ὅπερ τόσον καλῶς μᾶς ἔφερε μέχρι τοῦ σημείου τούτου, καὶ ὅπερ θὰ μᾶς ἐπανέφερε καὶ πάλιν αἰσίως εἰς Νορβηγίαν.

Εἶτα ἡ πομπὴ ἐπέστρεψε διὰ τῆς πρώρας τοῦ «Φράμ». Ἐκεῖ ἐσταμάτησε καὶ ἀπηγγέλθη λόγος πρὸς τιμὴν τῆς ἡμέρας. Τοῦτον διεδέχθησαν ἓξ δυνατοὶ πυροβολισμοί, ἀποτέλεσμα τῶν ὁποίων ἦτο ὅτι πέντε ἢ ἓξ κύνες ἐκπτοηθέντες ἐδραπέτευσαν καὶ ἐπὶ πολὺ ἦσαν κεκρυμμένοι εἰς τοὺς πάγους. Κατήλθομεν εἶτα εἰς τὴν αἴθουσαν, ἑορτασίμως διεσκευασμένην, ἔνθα μᾶς περιέμενε λαμπρότατον γεῦμα. Ἡ ἑορτὴ ἐν γένει ἐπέτυχεν ἐκτάκτως ὑπὸ τὴν 81ο β. π.

Δευτέρα, Μαΐου 28. — Ὦ! εἶμαι καταπεπονημένος ἐκ τῶν ἀτελευτήτων τούτων καὶ λευκῶν πεδιάδων, ἐφ' ὧν τώρα δυσχερέστατα περιπατεῖ τις διὰ τῶν χιονοπεδίλων, αἱ δ' ἀνοικταὶ αὔλακες ἀνὰ πᾶν βῆμα σὲ σταματῶσι. Ἡμέραν καὶ νύκτα βηματίζω ἐπὶ τοῦ καταστρώματος περιστρέφων ἐν τῇ κεφαλῇ μου διάφορα ἐπιστημονικὰ προβλήματα καὶ ὑπολογισμούς. Ἀλλ' αἴφνης ἀνακαλύπτω, ὅτι ὁ νοῦς μου πλανᾶται εἰς τὴν πατρίδα μου, ἔνθα λάμπει ἡ ἐκ τοῦ θέρους φαιδρότης, πάντες δὲ οἱ οἰκεῖοι καὶ φίλοι μου θὰ

κτίζωσι μέγαρα εἰς τὸν ἀέρα διὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐπιτυχοῦς ἐπανόδου. Ναί! δαπανῶ πολὺν χρόνον τοιαῦτα σκεπτόμενος, ἡ δὲ πρόοδος ἡμῶν εἶναι βραδεῖα, ὡς πάντοτε, καὶ ὁ ἄνεμος, ὁ παντοδύναμος ἄνεμος, μένει πάντοτε ὁ αὐτός. Τὸ πρῶτον, ὅπερ ἐξετάζω ἀνερχόμενος τὴν πρωΐαν εἰς τὸ κατάστρωμα, εἶναι ὁ παρὰ τὸν ἱστὸν ἀνεμοδείκτης ὁ δεικνύων τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀνέμου. Καὶ τῶν συντρόφων μου τὰ βλέμματα ἐπ' αὐτοῦ πάντοτε διευθύνονται. Ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι ἐστραμμένος πρὸς τὸ αὐτὸ σημεῖον τοῦ ὁρίζοντος, Δ καὶ ΝΔ.

Ὁ μάϊος εἶναι ἀρκετὰ γλυκύς. Ἡ θερμοκρασία ἀνῆλθε πολλάκις μέχρι τοῦ μηδενικοῦ καὶ περιπατῶν τις φαντάζεται, ὅτι εἶναι εἰς τὴν πατρίδα. Σπανίως ἔχομεν ψῦχος πλειότερον τῶν 3 βαθμῶν, ἀλλ' ἔρχονται τώρα αἱ θερινὰι ὁμίχλαι συνοδευόμεναι ἐνίοτε καὶ ὑπὸ δροσοπάχνης. Ὁ οὐρανὸς μὲ τὰς ἐλαφρὰς καὶ ἱπταμένας νεφέλας ὁμοιάζει σχεδὸν μὲ ἐαρινὸν νότιον οὐρανόν.

Καὶ ἡ ἐν τῷ πλοίῳ θερμοκρασία καθίσταται γλυκυτέρα. Δὲν ἀνάπτομεν πλέον τὴν θερμάστραν, ἂν καὶ οὐδέποτε ἐκάμαμεν κατάχρησιν αὐτῆς. Ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς θερμάστρας ὁ εἰσχωρήσας πάγος καὶ ἡ δροσοπάχνη ἐν τῇ ὀροφῇ καὶ τοῖς τοίχοις ἄρχεται τηκόμενος. Καὶ τοὺς θαλαμίσκους τοῦ πλοίου ἐκαθαρίσαμεν, ξέοντες καὶ σαροῦντες τὸν πάγον καὶ τὴν πάχνην, ἵνα προφυλά-

λάξωμεν τὰς τροφὰς ἡμῶν, καθόσον ἡ ὑγρασία καταλείπει σκωρίαν εἰς τὰ ἐκ λευκοσιδήρου ἀγγεῖα διατρυπῶσαν αὐτά. Ἠνοίξαμεν ἐπίσης τὰς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος θύρας πρὸς ἐξάτμισιν τῆς ἐν τῷ κύτει ὑγρασίας. Εἶναι ἀξιοσημείωτον ὅμως πόσον ὀλίγην ὑγρασίαν εἴχομεν ἐν τῷ πλοίῳ. Τοῦτο βεβαίως ὀφείλεται εἰς τὴν στερεὰν ναυπηγίαν τοῦ „Φράμ".

Σάββατον, Ἰουνίου 9. — Σήμερον ἐργάζομαι ἄνω ἐπὶ τοῦ θαλαμίσκου τοῦ καταστρώματος βλέπων ἔξω ἀπὸ τῶν παραθύρων τὸ φῶς τῆς ἡμέρας καὶ αἰσθανόμενος ὅτι εἶμαι καὶ ζῶ ἐν τῷ κόσμῳ. Δὲν εἶμαι πλέον ἐγκεκλεισμένος κάτω, ὡς ἐν σπηλαίῳ, ἡμέραν καὶ νύκτα ὑπὸ λαμπτῆρος φωτιζόμενος. Σκοπεύω νὰ μένω ἐνταῦθα ὡς οἷόν τε μακρότερον καὶ κατὰ τὸν χειμῶνα.

Ἐπῆλθε τὸ θέρος. Περιπατῶ ἤδη ἐπὶ τοῦ καταστρώματος θερμαινόμενος ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ καπνίζων τὴν πίπαν μου, ἐνῷ οἱ ὀφθαλμοί μου πλανῶνται ἐπὶ τῶν ὄγκων τοῦ πάγου καὶ τῆς χιόνος. Ἡ χιὼν εἶναι πανταχοῦ ὑδαρής, λεκάναι δὲ ὕδατος εἰσὶν ἐσπαρμέναι πολλαχοῦ.

Κυριακή, Ἰουνίου 10. — Εἶναι πολὺ παράδοξον, ὅτι οὐδεὶς ἡμῶν προσεβλήθη ἐξ ὀφθαλμίας, ἐκτὸς τοῦ ἰατροῦ, ὅστις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἔπαθεν ἐλαφρὰν προσβολὴν κατὰ τὴν ἑσπέραν. Δάκρυα ἄφθονα ἔρρεον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ

ἐπί τινα χρόνον, ἀλλὰ ταχέως ἀνέλαβε. Θὰ ἦτο βεβαίως πολὺ ταπεινωτικὸν αὐτὸς πρῶτος νὰ πέσῃ θῦμα τῆς νόσου ταύτης. Βραδύτερον εἴχομεν μεμονωμένα τινὰ καὶ ἐλαφρὰ κρούσματα ὀφθαλμίας, ἀλλ' εὐτυχῶς ἦσαν ἀσήμαντα, προσεβάλλοντο δ' ἀκριβῶς οἱ μὴ λαμβάνοντες τὰς δεούσας προφυλάξεις.

Σάββατον, ἰουνίου 23. 1894. — Ἐξακολουθεῖ πνέων βόρειος ἄνεμος μὲ χιόνα καὶ χάλαζαν. Συννεφώδης καιρός. Χωροῦμεν πρὸς νότον. Γεωγραφικὸν πλάτος 81ο, 43'.

Εἶδον πολλὰς παραμονὰς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ἤτοι τῆς μεσοθερινῆς ἡμέρας, ὑπὸ διαφόρους οὐρανούς, ἀλλ' οὐδέποτε τοιαύτην, οἵαν ἐνταῦθα. Οὐδέν σοι ἀναμιμνήσκει ἐξ ὅσων ἔχει συνήθως ἡ ἑσπέρα αὕτη. Φαντάσθητι τὴν ἐπικρατοῦσαν φαιδρότητα περὶ τὰς λαμπούσας πυράς, τὸν ἦχον τοῦ βιολίου, τοὺς ἠχηροὺς γέλωτας, τοὺς πυροβολισμοὺς καὶ τὴν ἀντήχησιν τούτων ἐπὶ τῶν βουνῶν. Ἐδῶ δὲ τί βλέπω; Ἀχανεῖς καὶ καταλεύκους ἐκτάσεις ἐν τῇ ὁμίχλῃ βεβυθισμένας! Οὐδὲν ἴχνος θερινῆς φαιδρότητος. Ἡ θερινὴ τροπὴ παρῆλθε, αἱ ἡμέραι ἄρχονται σμικρυνόμεναι, καὶ ἡ μακρὰ χειμερινὴ νὺξ πλησιάζει, εὑρίσκουσα ἡμᾶς ἐκεῖ ἔνθα μᾶς ἀφῆκε.

Πᾶσα ἡ λευκόφαιος καὶ μονότονος αὕτη ἔκτασις διακόπτεται πολλαχοῦ ὑπὸ σκιερῶν ὑδάτων, κινουμένων ἐν στεναῖς ἢ εὐρείαις αὔλαξι

μεταξὺ τῶν ἐκ κρυστάλλου λόφων· λευκοὶ ὄγκοι πάγου καὶ βῶλοι πλέουσιν ἐπὶ τῆς σκοτεινῆς ἐπιφανείας τῶν ὑδάτων τούτων, ὡς λευκὰ μάρμαρα ἐπὶ μελανοῦ ἐδάφους. Ἔστιν ὅτε ἀπαντᾷ τις εὐρὺ καὶ σκοτεινὸν ἄνοιγμα, ἐν ᾧ μορφοῦνται ὑπὸ τοῦ ἀνέμου κυμάτια, θραυόμενα ἐπὶ τῶν κρυσταλλωτῶν ὀχθῶν, τὰ μόνα σημεῖα ζωῆς ἐν τῇ σιγηλῇ ταύτῃ ἐρήμῳ· ὁ ἦχος τῶν κυματίων τούτων ὁμοιάζει μὲ τὴν φωνὴν παλαιοῦ φίλου. Ἀλλὰ κύκλῳ τούτων πάντα τὰ λοιπὰ περιστέφονται ὑπὸ πάγων, οἵτινες μετεωρίζονται ὑψηλὰ ἐν ταῖς ποικίλαις αὐτῶν φανταστικαῖς μορφαῖς καὶ ἀποτελοῦσιν ἀπότομων ἀντίθεσιν πρὸς τὰ σκιερὰ ὕδατα, ἐφ' ὧν πρὸ μικροῦ τὸ βλέμμα ἀνεπαύετο.

Οἱ κινούμενοι οὗτοι πλαστικοὶ ὄγκοι, ὡς εἰ ἦσαν ἐκ καθαροῦ μαρμάρου, εἰσὶ διεσπαρμένοι ἐν τῷ μεγαλοπρεπεῖ τούτῳ ἀνδριαντοποιείῳ τῆς φύσεως, χανόμενοι ἐνταῦθα ἀθέατοι. Πρὸς τί; Πρὸς τίνα σκοπὸν πᾶσα ἡ ἐπιδεικτικὴ καὶ λαμπρὰ αὕτη ἔκθεσις; Εἶναι αἱ ἰδιοτροπίαι τῆς φύσεως, ἀκολουθοῦσαι τοὺς αἰωνίους ἐκείνους νόμους, οἵτινες οὐδόλως λαμβάνουσιν ὑπ' ὄψιν ὅ,τι ἡμεῖς θεωροῦμεν ὡς τέλος καὶ σκοπόν.

Κυριακή, Ἰουνίου 24.—Σήμερον εἶναι ἡ ἐπέτειος τῆς ἀναχωρήσεως ἡμῶν ἐκ τῆς πατρίδος. Βόρειος ἄνεμος. Διευθυνόμεθα πρὸς νότον. Αἱ καταμετρήσεις τῆς σήμερον, 81ο, 41′ β. π. Δὲν ὀπισθοδρομοῦμεν μὲ ἐπικίνδυνον ταχύτητα.

Ἦτο ἀρκετὰ μακρὸν ἔτος, πολλὰ δὲ συνέβησαν κατ' αὐτό. Ἐχωρήσαμεν τοσοῦτον, ὅσον ὑπελόγιζον. Κάθημαι καὶ βλέπω ἀπὸ τοῦ παραθύρου στροφοδινουμένην τὴν χιόνα. Παράδοξος θερινὴ ἡμέρα!

Τετάρτη, ἰουλίου 11. — Θέσις 81ο, 18′, 8″ β. π. Ἐπανῆλθον ἐπὶ τέλους οἱ νότιοι ἄνεμοι, ἔπαυσε δὲ ἡ ὀπισθοδρόμησις ἡμῶν πρὸς νότον. Τώρα ἤρχισα νὰ ἐπιποθῶ τὴν πολικὴν νύκτα, τὴν μαγευτικὴν ἐκείνην καὶ ἀστερόεσσαν νύκτα μὲ τὸ φασματῶδες αὐτῆς βόρειον σέλας καὶ τὴν σελήνην πλέουσαν ἐν τῇ βαθείᾳ ἐκείνῃ σιγῇ. Εἶναι ὡς ὄνειρον, ὡς λάμψις τις ἐν τῷ βασιλείῳ τῆς φαντασίας. Τὰ πάντα εἰσὶν ἄμορφα· ἐλλείπει ἡ ἐπαχθὴς ἐκείνη πραγματικότης. Ὀπτασία ἐξ ἀργυροῦ καὶ ἰώδους αἰθέρος ἐξυφασμένη, ἀνερχομένη ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἐπιπλέουσα εἰς τὸ ἄπειρον... Ἀλλ' ἡ αἰώνιος αὕτη ἡμέρα μὲ τὴν φορτικὴν αὐτῆς πραγματικότητα οὐδὲν θέλγητρον ἔχει πλέον δι' ἐμέ.

Τετάρτη, ἰουλίου 18. — Ἐξέδραμον μετὰ τοῦ Βλέσιγκ π. μ. πρὸς συλλογὴν φαιᾶς χιόνος καὶ πάγου, ἵνα ἐξαγάγω τὰ ἐν τῷ ὕδατι σπέρματα καὶ διάτομα. Ἡ ἀνωτέρα ἐπιφάνεια τῶν ὄγκων τοῦ πάγου εἶναι χρώματος ρυπαροῦ καὶ φαιοῦ, ἐνῷ καθαροὶ καὶ λευκοὶ ὄγκοι ἄνευ ἰχνῶν κονιώδους φαιότητός εἰσι σπάνιοι. Τὰ εἴδη, ἅτινα σήμερον συλλέγω, συνίστανται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐξ

ὀρυκτολογικῆς κόνεως μετὰ διατόμων καὶ ἄλλων μορίων ὀργανικῆς προελεύσεως.

Ὁ Βλέσσιγκ συνέλεξε πρὸ ἐμοῦ διάφορα εἴδη καὶ ἐξήγαγε τὰ αὐτὰ συμπεράσματα. Δέον νὰ ἐξετάσω αὐτὰ πλειότερον, ἵνα βεβαιωθῶ, ἂν πᾶσα ἡ φαιὰ αὕτη κόνις εἶναι ὀρυκτολογικῆς φύσεως καὶ ἐπομένως προέρχεται ἐκ ξηρᾶς. Ἐβλέπομεν εἰς τὰς αὔλακας πολλὰ φύκη, ὅμοια μὲ τὰ προσυλλεγέντα. Εἴδομεν ἐπίσης, ὅτι καὶ αἱ πλευραὶ τῶν ὄγκων ἔχουσι φαιὸν τὸ χρῶμα, προέρχεται δ' αὐτὸ ἐκ φυκῶν φυομένων ἐν τῷ πάγῳ. Ἐπέπλεον ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἰξώδεις θρόμβοι, λευκοὶ καὶ ἐρυθροκίτρινοι· ἦσαν δ' οὗτοι σωροὶ διατόμων καὶ ἄλλων κυψελοειδῶν ὀργανισμῶν.

Κυριακή, Ἰουλίου 22. — Διέρχομαι τὴν ἡμέραν μὲ τὸ μικροσκόπιον. Ἀσχολοῦμαι ἤδη εἰς τὰ διάτομα καὶ τὰ παντοειδῆ φύκη. Ὁλόκληρος κόσμος ὀργανικῶν ὄντων φερόμενος ἐπὶ τῶν πάγων διὰ τῆς ἀγνώστου πολικῆς θαλάσσης καὶ ἀναπτυσσόμενος ἐνταῦθα καθ' ἕκαστον θέρος ἐν ζωῇ καὶ ἀκμῇ. Ναί! εἶναι πολὺ ἐνδιαφέρουσα ἐργασία· ἀλλὰ δὲν αἰσθάνομαι, ὡς ἄλλοτε, φλογερὸν πόθον καὶ ἐνδιαφέρον δι' αὐτά, ἂν καὶ ἡ ὀσμή των διεγείρει ἐν ἐμοὶ προσφιλεῖς ἀναμνήσεις τῆς ἠρέμου καὶ τακτικῆς ἐργασίας ἐν τῷ χημικῷ μου ἐργαστηρίῳ.

Μετὰ πόσης χαρᾶς δὲν θὰ κατέλιπον ταῦτα, ἂν ὑπῆρχε πραγματικὸς βίος ἐνεργείας καὶ δρά-

σεως, ἀγωνιζόμενος δι' ἑλκήθρων καὶ καγιάκ (ἐλαφρῶν ἀκατίων) ὅπως ἐκβιάσω τὴν πρὸς βορρᾶν πρόοδόν μου διὰ τῶν ἀγνώστων τούτων θαλασσῶν! Ἀλλὰ βίος πάλης δὲν φαίνεται, καὶ διψῶ, διψῶ τοιούτου βίου. Ἐπεθύμουν νὰ ὑπῆρχον ἐνταῦθα τιτάνειοι δυνάμεις ἵνα παλαίσω κατ' αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ μου. Τοῦτο θὰ ἐκαλεῖτο ζωή.

Τὰ πάντα προητοιμάσθησαν διὰ πιθανήν τινα δι' ἑλκήθρων ἐκδρομὴν πρὸς βορρᾶν, ὡς καὶ διὰ τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν θὰ ἠναγκαζόμεθα νὰ καταλίπωμεν τὸ πλοῖον. Πάντα τὰ ἕλκηθρα συνεδέθησαν, ἓξ νέα κατεσκευάσθησαν καὶ αὔριον ἀρχόμεθα τῆς ναυπηγίας τῶν καγιάκ, ἅτινα θὰ εἶναι ἐλαφρὰ καὶ θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ φέρωνται ἐπὶ ἑλκήθρων ἐν περιπτώσει ὑποχωρήσεως, ἄνευ τοῦ πλοίου. Ἕκαστον τούτων θὰ δύνηται νὰ φέρῃ δύο ἄνδρας· θὰ ἔχωσι μῆκος 12 ποδῶν, πλάτος 3 ποδῶν, καὶ 18 δακτύλων βάθος· θὰ ναυπηγηθῶσιν ἓξ τοιαῦτα καγιάκ, θὰ καλυφθῶσι μὲ δέρματα φωκῶν καὶ θὰ φέρωσι δύο ὁπάς, μίαν δι' ἕκαστον ἄνδρα. Θὰ ἔχωμεν πᾶν ὅ,τι ἀπαιτεῖται διὰ *λαμπρὰν ὑποχώρησιν*. Ἐνίοτε ἐπιθυμῶ ἦτταν, ὁριστικὴν ἦτταν, ἵνα δείξωμεν τί ἐνυπάρχει ἐν ἡμῖν καὶ τεθῇ τέρμα εἰς τὴν ἀνιαρὰν ταύτην ἀδράνειαν.

Λευτέρα, ἰουλίου 30.—Εὗρον ὅλως νέον κόσμον, τὸν κόσμον τῶν ζωϊκῶν καὶ φυτικῶν ὄντων, τὸν

ἐνοικοῦντα εἰς πᾶσαν αὔλακα ἢ ῥῆγμα ἐπὶ τῶν πάγων. Ἀπὸ πρωΐας μέχρι βαθείας νυκτὸς εἶμαι βυθισμένος εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ μικροσκοπίου μου, καὶ οὐδὲν ἄλλο βλέπω περὶ ἐμέ.

Ζῶ μετὰ τῶν μικροσκοπικῶν τούτων ὄντων ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτῶν σύμπαντι, ἔνθα γεννῶνται καὶ θνήσκουσι, γενεαὶ μετὰ γενεάς, ἔνθα παλαίουσιν ὑπὲρ τῆς ζωῆς· ἔχουσι τὰ αὐτὰ πάθη, τὰ αὐτὰ αἰσθήματα καὶ τὴν αὐτὴν χαράν, ἣν καὶ πάντα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ὄντα, ἀπὸ τῶν μικροσκοπικῶν τούτων μέχρι τοῦ ἀνθρώπου, ἤτοι τὴν αὐτοσυντήρησιν καὶ τὴν διάδοσιν τοῦ εἴδους των. Ἀδιαλείστως καὶ ἄνευ ἀναπαύσεως τρέχουσιν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, παλαίοντα καὶ ὠθούμενα, ἵνα πορισθῶσι τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸν ἔρωτα, σημεῖον τούτου εἶναι ἡ ζέσις καὶ τὸ πάθος, μεθ' ἧς τινα τούτων ἀναζητοῦσιν ἄλληλα.

Εἶναι δὲ ταῦτα μικροσκοπικὰ μόρια ἐκ γλοιώδους ὕλης, γεννώμενα κατὰ χιλιάδας καὶ ἑκατομμύρια ἐφ' ἑκάστου σχεδὸν τῶν ὄγκων τούτων τοῦ πάγου, οὓς ἡμεῖς θεωροῦμεν ὡς τὸ βασίλειον τοῦ θανάτου. Ἡ μήτηρ ἡμῶν φύσις ἔχει ἀξιοσημείωτον ἰσχὺν εἰς τὸ νὰ παράγῃ πανταχοῦ ζωήν. Καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ πάγοι ἀποτελοῦσι δι' αὐτὴν γονιμώτατον ἔδαφος.

Σάββατον, αὐγούστου 4. — Ἐξαίρετος καιρὸς χθὲς καὶ σήμερον. Ἐλαφραὶ καὶ πετῶσαι νεφέλαι διασχίζουσιν ὑψηλὰ τὸν λάμποντα καὶ

γλαυκὸν οὐρανόν, πληροῦσαι τὴν ψυχὴν πόθου ἵνα πετάσῃ καὶ αὐτὴ ὑψηλά, ὡς ἐκεῖναι. Ἐξῆλθον ἐπὶ τῶν πάγων κατὰ τὴν ἑσπέραν. Νομίζει τις ὅτι εὑρίσκεται εἰς φιόρδ τι τῆς Νορβηγίας.

Ὁ Σβέρδρουπ καὶ ὁ Ἀμοῦνδσεν ἐπεράτωσαν σήμερον τὰ δι' ἱστῶν καλύμματα τοῦ πρώτου διπλοῦ καγιάκ. Εἶναι καθ' ὅλα ἕτοιμον, ζυγίζει δὲ μόνον 30 χιλιόγραμμα. Φρονῶ, ὅτι εἶναι πρώτης τάξεως ἐφεύρεσις. Ἐδοκιμάσαμεν αὐτὸ ἐν λεκάνῃ τινί. Φέρει εὐχερέστατα δύο ἄνδρας μὲ προμηθείας τροφῶν δι' 100 ἡμέρας.

Κυριακή, αὐγούστου 12. — Ἔκτακτος ἑσπέρα. Ἐξέδραμον μικρὸν ἐπὶ τῶν πάγων διὰ τῶν αὐλάκων. Ἠρεμία ἔκτακτος. Οὐδεὶς ἄλλος ἦχος ἀνούεται ἐκτὸς τῆς πτώσεως σταγόνων τινῶν ἀπὸ ὄγκου πάγων καὶ ὁ ὑπόκωφος κρότος κατακρημνισθείσης χιόνος ἀπὸ μεμακρυσμένου ὑψώματος. Ὁ ἥλιος ἵσταται χαμηλά, ὑπεράνω δὲ αὐτοῦ ὁ κυανοῦς θόλος τοῦ οὐρανοῦ μὲ κεχρυσωμένας κατὰ τὰ ἄκρα νεφέλας. Εἶναι ἡ βαθεῖα σιγὴ καὶ εἰρήνη τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν. Ἐλεύθεραι αἱ σκέψεις μου πετῶσι μακράν. Ὦ! ἂν ἠδύνατό τις νὰ ἐξωτερικεύσῃ τὰ αἰσθήματα, ὑφ' ὧν ἡ ψυχὴ κατέχεται κατὰ τοιαύτην ἑσπέραν! Ὁποίαν ἀκατάληπτον ἰσχὺν ἔχουσι πολλάκις τὰ περιβάλλοντα ἡμᾶς!...

Κυριακή, αὐγούστου 26.— Φαίνεται ὅτι ὁ

χειμὼν ἔφθασε. Θερμοκρασία —4ο ἕως —6ο Κελ. ἀπὸ τῆς πέμπτης. Περιμένομεν δὲ νὰ καταπίπτῃ εἰς τὸ ἑξῆς κανονικῶς, ἂν καὶ εἶναι ἀκόμη ὀλίγον ἐνωρίς. Πάντα τὰ ἀνοίγματα καὶ αἱ αὔλακες ἐκαλύφθησαν ὑπὸ πάγου ἱκανῶς πυκνοῦ καὶ δυναμένου νὰ ὑποβαστάζῃ τινὰ καὶ ἄνευ χιονοπεδίλων.

Δευτέρα, αὐγούστου 27.— Ἐνῷ ὁ Βλέσσιγκ μετὰ τὴν φυλακήν του κατήρχετο τὴν νύκτα ταύτην καὶ ἵστατο παρὰ τὰ λίσσα τοῦ πλοίου, εἶδε λευκὴν μορφὴν κάτω ἐν τῇ χιόνι πρὸς τὰ ΝΑ. Ὁ Ζόανσεν, ὅστις ἔμελλε νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ, ἦλθεν, ἀμφότεροι δ' ἵσταντο ἐκεῖ παρατηροῦντες μετὰ προσοχῆς τὸ ζῷον. Ἕκαστος ἔλαβε τὸ ὅπλον καὶ περιέμενε. Ἡ ἄρκτος ἐγερθεῖσα ἐπλησίαζε πρὸς τὸ πλοῖον. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην σφοδρότερον ρεῦμα ἀνέμου ἔπνευσεν, αἱ δὲ πτέρυγες τοῦ ἀνεμομύλου ἐν πλήρει ταχύτητι ἐστρέφοντο· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐτάραξε τὴν ἄρκτον· τοὐναντίον μάλιστα ἐφαίνετο περίεργος νὰ ἐξετάσῃ αὐτόν· ὅτε δ' ἦλθε πλησιέστερον, ἀμφότεροι ἐπυροβόλησαν, ἡ δ' ἄρκτος κατέπεσεν ἄπνους. Ἦτο εὐτύχημα νὰ φάγωμεν νωπὸν κρέας. Ἦτο ἡ πρώτη ἄρκτος, ἣν ἐφονεύσαμεν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, κατὰ δὲ τὸ γεῦμα εἴχομεν ἐξαίρετον ψητόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΓ'.

Δεύτερον φθινόπωρον ἐπὶ τῶν πάγων.

Τὸ θέρος παρῆλθεν, ἤρχετο δὲ τὸ δεύτερον φθινόπωρον καὶ ὁ χειμών, ἀλλ' ἤμεθα ἤδη πλειότερον εἰθισμένοι εἰς τοὺς ἀπαραιτήτους διὰ τὸν βίον τοῦτον ἀγῶνας τῆς ὑπομονῆς. Πλὴν δὲ τούτου ἠσχολούμην μὲ νέα σχέδια καὶ παρασκευάς. Ἀνέφερα ἤδη, ὅτι κατὰ τὸ θέρος τὰ πάντα παρεσκευάσθησαν διὰ τὴν πιθανότητα ἐπανόδου εἰς τὴν πατρίδα διὰ τῶν πάγων ἄνευ τοῦ πλοίου. Ἓξ διπλᾶ καγιὰκ (ἀκάτια) ἐναυπηγήθησαν, τὰ ἔλκηθρα ἡμῶν ἦσαν ἐν τάξει, μετ' ἀκριβείας δ' ὑπελογίσθη ἡ ποσότης τῶν τροφῶν, ἐνδυμάτων, καυσίμου ὕλης κλπ., ἅτινα θὰ παρελαμβάνομεν.

Ἀλλ' ἤρχισα ἐπίσης νὰ παρασκευάζωμαι καὶ διὰ τὴν μελετωμένην πρὸς βορρᾶν δι' ἐλκήθρων ἐκδρομήν μου. Κατὰ τὸν αὔγουστον, ὡς εἶπον ἀνωτέρω, κατεσκεύασα ἁπλοῦν καγιάκ, οὗ ὁ σκελετὸς ἦν ἐκ βαμβοῦ. Οὐδὲν εἶπον περὶ τοῦ σχεδίου μου εἰς τοὺς ἄλλους, ἢ λέξεις τινὰς μόνον εἰς τὸν Σβέρδρουπ, διότι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γνωρίζῃ τις ἐκ τῶν προτέρων, ἐπὶ πόσον θὰ ἐφερό-

μεθα ἔτι μετὰ τῶν πάγων, καὶ τί θὰ συνέβαινε πρὸ τοῦ ἔαρος.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ ἐν τῷ πλοίῳ βίος διέτρεχε τὸν συνήθη αὐτοῦ ροῦν. Ἐγίνοντο, ὡς πάντοτε, αἱ συνήθεις ἐπιστημονικαὶ παρατηρήσεις καὶ λοιπαὶ ἐργασίαι· καὶ ἐγὼ αὐτὸς δέ, καίτοι μελετῶν τὸ σχέδιόν μου, εἶχον καιρὸν ν' ἀσχολῶμαι καὶ εἰς ἄλλας ἐργασίας. Οὕτως ἐκ τοῦ ἡμερολογίου μου βλέπω ὅτι κατὰ σεπτέμβριον ἤμην ὑπερήφανος δι' ἐφεύρεσίν τινα, ἣν εἶχον κάμει διὰ τὸ μαγειρεῖον.

Τὸ παρελθὸν ἔτος εἴχομεν ἐν τῷ μαγειρείῳ μηχανὴν διὰ πετρελαίου θερμαινομένην, κατηναλίσκετο ὅμως ἀρκετὴ ποσότης πετρελαίου· ἐφοβούμην δέ, μὴ αἱ προμήθειαι τοῦ φωτισμοῦ ἡμῶν δὲν ἐπαρκέσωσιν, ἂν ἡ ἐκδρομὴ ἡμῶν διήρκει πλειότερον τῶν προσδοκιῶν ἡμῶν· ἐσκεπτόμην λοιπὸν ἂν θὰ ἠδυνάμην νὰ ἐφεύρω μηχάνημά τι, καῖον ἀνθρακέλαιον ἢ μαῦρο λάδι, ὡς τὸ ἐλέγομεν, ἐξ οὗ εἴχομεν περὶ τοὺς 20 τόννους καὶ ἦτο προωρισμένον διὰ τὴν μηχανήν· κατώρθωσα δὲ νὰ κατασκευάσω τοιοῦτον. Κατὰ τὰς ἀρχὰς σεπτεμβρίου ἔγραφον τὰ ἑξῆς·

«Ἐδοκίμασα τὸ πρὸ μικροῦ ἐφευρεθὲν μηχάνημά μου, ἐπέτυχε δ' ὑπὲρ τὰς προσδοκίας μου. Θὰ δυνάμεθα δι' αὐτοῦ νὰ καίωμεν ἀνθρακέλαιον ἐν τῷ μαγειρείῳ καὶ οὕτω θὰ ἔχωμεν μόνον διὰ τὸν φωτισμὸν τὸ πετρέλαιον, ὅπερ θὰ

διαρκέσῃ διὰ τέσσαρα ἔτη. Οἱ 20 τόννοι τοῦ ἀνθρακελαίου θὰ ἐπαρκέσωσιν ἐπίσης διὰ τέσσαρα ὁλόκληρα ἔτη».

Πέμπτη, σεπτεμβρίου 6. — Γεωργ. πλάτος 81ο, 13′, 7″. — Ἡ ἐπέτειος τῶν γάμων μου. Τὸ παρελθὸν ἔτος ἡ ἡμέρα αὕτη ἦν ἡμέρα νίκης· τὰ δεσμὰ τῶν πάγων εἶχον λυθῇ κατὰ τὴν νῆσον Ταϊμούρ. Ἀλλ' ἐνταῦθα οὐδὲ λόγος δύναται νὰ γείνῃ περὶ νίκης. Δὲν ἐφθάσαμεν τόσον πρὸς βορρᾶν, ὡς ἤλπιζον· ἐπανῆλθον πάλιν οἱ ΒΔ. ἄνεμοι καὶ φερόμεθα πρὸς νότον. Τὸν προσεχῆ σεπτέμβριον εἶναι δυνατὸν πᾶν κώλυμα νὰ τεθῇ ἐκποδὼν καὶ νὰ καθήμεθα ὁμιλοῦντες περὶ τοῦ χρόνου τούτου, ὡς περὶ παρελθόντος εἰς τὰ ἀπώτατα τοῦ Βορρᾶ.

Εδαπάνησα ἤδη ἀρκετὸν χρόνον διὰ τὰς παρασκευάς. Σκέπτομαι πάντα, ὅσα δύναμαι νὰ παραλάβω μετ' ἐμοῦ, καὶ πῶς νὰ διευθετήσω ταῦτα· ὅσῳ δὲ πλειότερον ἐξετάζω τὸ σχέδιον τοῦτο ὑφ' ὅλας αὐτοῦ τὰς ἐπόψεις, τοσοῦτον πείθομαι σταθερῶς, ὅτι ἡ ἀπόπειρα αὕτη θὰ ἐπιτύχῃ, ἀρκεῖ μόνον τὸ «Φράμ» ἐν καταλλήλῳ χρόνῳ κατὰ τὴν ἄνοιξιν νὰ φθάσῃ κατὰ τὴν 84 ἢ 85 μοῖραν. Τότε, κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ μαρτίου, ὅτε μετὰ τὴν μακρὰν χειμερινὴν νύκτα ἐπέλθῃ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, θὰ ἐκκινήσω διὰ τὴν ἐκδρομὴν ταύτην.

Τέσσαρες ἢ πέντε μόνον μῆνες ὑπολείπονται

ἔτι, καὶ ἡ στιγμὴ τῆς δράσεως ἐπανέρχεται καὶ πάλιν. Ὁποία χαρά! Ὀσάκις τώρα ρίπτω τὰ βλεμματά μου ἔξω ἐπὶ των πάγων, μοὶ φαίνεται ὅτι οἱ μῦς τοῦ σώματός μου ὑποτρέμουσιν ἐκ τοῦ πόθου τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ νέου μου σχεδίου. Μόχθοι, ταλαιπωρίαι καὶ στερήσεις θὰ εἶναι τέρψις δι' ἐμέ.

Κυριακή, σεπτεμβρίου 9.—Ὁ ἥλιος τοῦ μεσονυκτίου ἐξηφανίσθη ἀπό τινων ἡμερῶν. Ἤδη δύει πρὸς τὰ ΒΔ. κατὰ τὴν 10ην ἑσπερινὴν ὥραν καὶ λάμψις τις ἔτι διαχέεται ἐπὶ τῆς αἰωνίου λευκότητος. Ὁ χειμὼν ἔρχεται ταχέως. Καὶ πάλιν Κυριακὴ εἰρήνης. Ἀνάπαυσις καὶ ἀνάγνωσις. Ἐξέδραμον σήμερον μὲ τὰ χιονοπέδιλα καὶ διῆλθον πολλὰς ἀποκρυσταλλωθείσας αὔλακας· ἐνιαχοῦ ἤρξατο καὶ ἐλαφρά τις σύμπηξις τῶν πάγων.

Ὁ Πέττερσον, ὅστις τὴν ἑβδομάδα ταύτην ἐκπληροῖ καθήκοντα τοῦ μαγείρου, εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν τὴν ἑσπεράν ταύτην, ἵνα, ὡς συνήθως, ὁρίσωμεν τὰ φαγητὰ τῆς ἑπομένης ἡμέρας. Μετὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην ἔστη ἐπί τινας στιγμὰς καὶ μοὶ εἶπεν, ὅτι εἶδε πολὺ παράδοξον ὄνειρον τὴν τελευταίαν νύκτα. Ἐπρόκειτο, εἶπε, νὰ γείνῃ ἐκδρομὴ διὰ τῶν πάγων καὶ παρεκάλει νὰ προσληφθῇ καὶ αὐτὸς ὡς μάγειρος, ἀλλ' ὁ δόκτωρ Νάνσεν ἠρνεῖτο νὰ τὸν παραλάβῃ.

— Καὶ διατί; τὸν ἠρώτησα.

— Ἐμέλλετε νὰ ἐκδράμητε πρὸς τὸν πόλον

μὲ τέσσαρας μόνον ἄνδρας, ἔκαμα τότε αἴτησιν νὰ μετάσχω καὶ ἐγώ, ἀλλὰ σεῖς μὲ εἴπετε, ὅτι δὲν ἔχετε ἀνάγκην μαγείρου. Μοὶ ἐφαίνετο ἀρκετὰ παράδοξον, διότι ἐπὶ τέλους θὰ εἴχετε ἀνάγκην τροφῆς. Εἴχετε διατάξει νὰ σᾶς συναντήσῃ τὸ πλοῖον εἰς ἄλλην τινὰ θέσιν. Πολὺ παράδοξον εἶναι νὰ βλέπῃ τις τοιαῦτα ὄνειρα χωρὶς σημασίαν.

— Καὶ ὅμως, Πέττερσον, ἴσως ἔχουν κάποιαν σημασίαν. Πολὺ πιθανὸν νὰ ἐπιχειρήσωμεν τοιαύτην ἐκδρομήν, καὶ τότε βεβαίως δὲν θὰ ἐπανέλθωμεν ὀπίσω εἰς τὸ «Φράμ».

— Ἂν θὰ γείνῃ τοιαύτη, θὰ ἐπεθυμοῦσα πολύ, δόκτορ, νὰ ἔλθω καὶ ἐγώ. Δὲν εἶμαι καὶ πολὺ δυνατὸς ς τὴν παγοδρομία, ἀλλ' ὁπωσδήποτε θὰ τὰ καταφέρω.

— Γνωρίζεις ὅμως ὅτι δὲν εἶναι καθόλου εὐχάριστο ταξεῖδι ; ὅτι εἶναι βαρὺ καὶ ἐπιπονώτατον ;

— Βεβαίως δὲν εἶναι εὐχάριστον, ἀλλ' ἐπιθυμῶ πολὺ νὰ ἔλθω.

— Θὰ ἔχωμεν ἀνηκούστους ταλαιπωρίας καὶ στερήσεις καὶ θὰ διακινδυνεύσωμεν καὶ αὐτὴν τὴν ζωήν μας.

— Δέν μοι μέλει δι' αὐτό. Μιὰ 'μέρα θ' ἀποθάνωμεν ἐπὶ τέλους.

— Ναί· ἀλλὰ δὲν βλέπω τὴν ἀνάγκην νὰ φθάσῃς τόσο γρήγορα εἰς αὐτὸ τὸ τέλος.

— Μὰ καὶ εἰς τὴν πατρίδα, δόκτορ, δύναταί τις νὰ χάσῃ τὴν ζωήν του καὶ ἴσως ὄχι τόσον γρήγορα καὶ εὔκολα, ὅπως ἐδῶ. Ἂν δὲ κανεὶς σκέπτηται τοιαῦτα, δὲν θὰ κατορθώσῃ ποτὲ τίποτε 'ς τὴν ζωήν του. Ἔπειτα, ὅταν τις εἶναι μαζῆ σας, δόκτορ, δὲν διατρέχει κανένα κίνδυνον. Δὲν θὰ 'πήγαινα βέβαια μὲ ἄλλον τινά· ἀλλὰ μὲ σᾶς, διαφέρει πολύ, διότι γνωρίζετε καλὰ ποῦ πρέπει νὰ μᾶς ὁδηγήσητε.

Εἶναι ὄντως μεγάλη ἡ πεποίθησις, ἣν οἱ ἄνδρες οὗτοι ἔχουσιν εἰς τὸν ἀρχηγόν των. Ἂν τώρα, ὅτε μέλλει ν' ἀρχίσῃ ὁ μαῦρος καὶ φοβερὸς χειμών, τοῖς προέτεινον νὰ ἐκδράμωμεν πεζῇ πρὸς βορρᾶν, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν θὰ ἐδίσταζον, ἀλλὰ τυφλῶς θὰ μ' ἠκολούθουν.

Σάββατον, σεπτεμβρίου 15. Τὴν ἑσπέραν ταύτην εἴδομεν τὴν σελήνην τὸ πρῶτον. Ἦτο ὡραία πανσέληνος καὶ ὀλίγοι ἀστέρες ἐφαίνοντο εἰς τὸν οὐρανόν. Κοινοπιήσίς τις ἐτοιχοκολλήθη σήμερον εἰς διαφόρους θέσεις τοῦ πλοίου, παρέχουσα λεπτομερεῖς ὁδηγίας πρὸς πρόληψιν πυρκαϊᾶς ἐν τῷ πλοίῳ.

Παρασκευή, 21 σεπτεμβρίου. Εἴχομεν σφοδρότατον ἄνεμον βορειοδυτικὸν καὶ βόρειον μὲ ταχύτητα 39—42 ποδῶν. Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον θὰ παρεσύρθημεν καὶ πάλιν ὀλίγον νοτιώτερον. Οἱ συντηρητικοὶ κατέλαβον τὴν ἐξουσίαν, ἔλεγεν ὁ Ἀμοῦνδσεν, ἀλλ' ἡ ἐν τῇ ἀρχῇ

διαμονή των ἦτο βραχεῖα, διότι χθὲς εἴχομεν γαλήνην καὶ τώρα φερόμεθα πάλιν πρὸς βορρᾶν. Οἱ προοδευτικοὶ ἀνελθόντες ἤδη ἐπὶ τῆς ἀρχῆς θὰ ἐπανορθώσωσι τὰς ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων των προσγενομένας ζημίας.

Τὴν ἑβδομάδα ταύτην κατεσκευάσθη σειρὰ κρυσταλλωτῶν οἰκίσκων διὰ τοὺς κύνας, ἀριστερὰ τοῦ πλοίου. Ἕκαστος οἰκίσκος διὰ τέσσαρας κύνας. Εἶναι ὡραῖα χειμερινὰ οἰκήματα. Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ ὀκτὼ νεαροὶ κύνες αὐξάνουσιν ἐν τῷ πλοίῳ. Ὁ κύκλος αὐτῶν ἐγένετο ἤδη εὐρύτερος. Ἔχουσι τὸ ὅλον πρωραῖον κατάστρωμα καὶ σκηνὴν ἐπ' αὐτοῦ. Ἀκούομεν τὰς νεαρὰς αὐτῶν ὑλακάς, ὅταν τρέχωσιν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἐξετάζοντες τὰ ἕλκηθρα, τὰς τροχαλίας, τοὺς ἄξονας τοῦ μύλου κτλ. Παίζουσιν ὀλίγον, παλαίουσι καὶ χώνονται εἶτα εἰς τὴν φωλεάν των, ἔνθα ἡ «Κβὶκ» εἶναι ἐξηπλωμένη, ὡς λέαινα, ἐν ὅλῃ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ αὐτῆς. Κυλίονται ἐκεῖ ὁ εἷς ἐπὶ τοῦ ἄλλου περὶ αὐτήν, κοιμῶνται, χασμῶνται, τρώγουσι καὶ ἀποτίλλει ὁ εἷς τὴν οὐρὰν τοῦ ἄλλου. Εἶναι ὡραία οἰκιακὴ εἰκὼν ἐδῶ παρὰ τὸν πόλον, ἣν ἐπὶ ὁλόκληρον ὥραν δύναταί τις νὰ βλέπῃ.

Ὁ βίος ἡμῶν ἀκολουθεῖ τὸν αὐτὸν ἤρεμον, κανονικὸν καὶ ἄνευ γεγονότων ῥοῦν, ὡς οἱ περὶ ἡμᾶς πάγοι· καὶ ὅμως εἶναι παράδοξον πόσον ταχέως παρέρχεται ὁ καιρός. Ἡ ἰσημερία ἦλθεν,

αἱ νύκτες καθίστανται σκοτεινότεραι, τὴν δὲ μεσημβρίαν ὁ ἥλιος ἵσταται 9 μοίρας ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα. Διέρχομαι τὴν ἡμέραν ἐργαζόμενος ἐν τῷ θαλαμίσκῳ μου, καὶ συχνάκις νομίζω ὅτι κάθημαι ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ τοῦ οἴκου μου ἐν ὅλῃ τῇ εὐμαρείᾳ τοῦ πολιτισμοῦ κύκλῳ μου. Ἐνίοτε λησμονῶ ποῦ εὑρίσκομαι. Οὐχὶ σπανίως τὴν ἑσπέραν, ὅταν εἶμαι βυθισμένος εἰς τὴν ἐργασίαν μου καὶ ἀκούω τοὺς κύνας ὑλακτοῦντας, ἀνατινάσσομαι λέγων· «Τίς νὰ εἶναι τὴν ὥραν ταύτην;» Τότε ἐνθυμοῦμαι ὅτι δὲν εἶμαι ἐν τῇ πατρίδι, ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῆς πολικῆς θαλάσσης καὶ κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς δευτέρας χειμερινῆς νυκτός.

Κυριακή, σεπτεμβρίου 23.— Χθὲς συνεπληρώθη ἔτος, ἀφ' οὗ προσεδέθημεν τὸ πρῶτον ἐπὶ τοῦ μεγάλου λόφου τῶν πάγων. Ὁ Χάνσεν ἐπωφελήθη τῆς περιστάσεως ταύτης καὶ παρουσίασεν ἡμῖν χάρτην τῆς πορείας ἡμῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος. Δὲν φαίνεται καὶ τόσον ἄσχημος, ἂν καὶ ἡ ἀπόστασις δὲν εἶναι πολὺ μεγάλη, ἀλλ' ἡ διεύθυνσις εἶναι ἀκριβῶς τοιαύτη, οἵα ὑπελογίσθη ὑπ' ἐμοῦ. Ἀλλὰ πλειότερα περὶ τούτων αὔριον. Εἶναι τόσον ἀργά, ὥστε δὲν δύναμαι νὰ γράψω πλειότερα. Αἱ νύκτες εἶναι ἤδη πολὺ σκοτειναί, βαρὺς δ' ὁ χειμὼν ἐπεκάθησεν ἐφ' ἡμῶν.

Πέμπτη, σεπτεμβρίου 27. — Ἀπεφασίσθη, ἵνα ἀπὸ τῆς αὔριον παγοδρομῇ ἕκαστος ἡμῶν ἐπὶ

δύο ὥρας (11—1) μὲ χιονοπέδιλα, ἑνόσῳ διαρκεῖ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Εἶναι δὲ τοῦτο ἀναγκαιότατον. Ἂν γεγονός τι μᾶς ἠνάγκαζε νὰ ἐπιστρέψωμεν διὰ τῶν πάγων, φοβοῦμαι, ὅτι τινὲς τῶν ἑταίρων μου θὰ ἐδυσχέραινον πολὺ τὴν πορείαν ἡμῶν διὰ τῆς ἀπειρίας των. Τινὲς τούτων εἶναι ἄριστοι παγοδρόμοι, ἀλλὰ πέντε ἢ ἓξ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξασκηθῶσιν εἰς τὴν παγοδρομίαν.

Καὶ οὕτω καθ' ἑκάστην ἐξερχόμεθα πάντες ἐν σώματι. Εἶναι δὲ τοῦτο οὐ μόνον λαμπρὰ ἐξάσκησις, ἀλλὰ καὶ μεγάλη διασκέδασις. Βαθμηδὸν ἐξωκειώθησαν πάντες μὲ τὴν χρῆσιν τῶν χιονοπεδίλων, ἂν καὶ ἐνίοτε ἔθραυον αὐτὰ ὅτε διήρχοντο ἀνώμαλον ἔδαφος. Προσεδέομεν δὲ τότε καὶ ἐπιδιωρθοῦμεν αὐτὰ ἐκ νέου.

Τρίτη, ὀκτωβρίου 2.—Ὡραῖος καιρός, ἀλλὰ θερμοκρασία—27 Κελ. κατὰ τὴν νύκτα. Φαίνεται, ὅτι θὰ ἔχωμεν ψυχρὸν χειμῶνα· ἀλλ' οὐδόλως ἐνδιαφέρει ἡμῖν τοῦτο. Ἐξεδράμομεν καὶ σήμερον. Πάντες ἤδη ἐγένοντο καλοὶ παγοδρόμοι. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἐπέρχεται τὸ σκότος καὶ θὰ παύσωσιν αἱ ἐκδρομαί. Εἶναι λυπηρόν. Αἱ ἀσκήσεις αὗται ἦσαν κάλλισται, δέον δὲ ν' ἀνεύρωμεν ἄλλο τι πρὸς ἀντικατάστασιν τούτων.

Προαισθάνομαι νῦν, ὅτι οὗτός εἶναι ὁ τελευταῖος χειμών, ὃν διέρχομαι ἐν τῷ πλοίῳ. Θὰ κατορθωθῇ ἆρά γε ἡ μελετωμένη διὰ τῶν ἑλκήθρων ἐκδρομὴ κατὰ τὴν ἄνοιξιν; Αἱ δοκιμαί, ἃς

ἐκάμαμεν μὲ φορτωμένα ἔλκηθρα ἦσαν λίαν ἐνθαρρυντικαί. Ἀλλ' ἂν οἱ κύνες δὲν ἀνθέξωσιν ἢ δὲν φανῶσιν ἡμῖν τόσον χρήσιμοι, ὅσον ἐλπίζομεν; ἢ ἂν συναντήσωμεν πλειοτέρας ἐν τοῖς πάγοις ἀνωμαλίας; Τότε θὰ πράξωμεν ὅ,τι δυνάμεθα ἡμεῖς αὐτοί. Ἀλλ' ἂν φθάσωμεν διὰ τοῦ «Φράμ» εἰς τοιοῦτον σημεῖον, ἀφ' οὗ ἡ πρὸς τὸν πόλον ἀπόστασις δὲν θὰ εἶναι μικρά, εἶναι καθῆκόν μου τότε νὰ ριψοκινδυνεύσω, πᾶσα δὲ δυσχέρεια πιστεύω νὰ κατανικηθῇ.

Πέμπτη, ὀκτωβρίου 4. — Οἱ πάγοι πολλαχοῦ εἰσιν ἄβατοι, ἀλλ' ἀπαντῶσιν αὔλακες καὶ ἄλλαι ἐκτάσεις βαταί. Ἐν γένει δὲ δύναταί τις μὲ ἔλκηθρον ἢ χιονοπέδιλα νὰ διέλθῃ αὐτούς, ἂν καὶ πολλαχοῦ εἶναι μαλακοί, ὥστε οἱ κύνες βυθίζονται ὀλίγον. Προέρχεται δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ ὅτι δὲν ἔπνευσαν ἐσχάτως σφοδροὶ ἄνεμοι ἵνα συμπαγῶσι.

Χθὲς πρῶτον ἐθέσαμεν εἰς ἐργασίαν καὶ τοὺς νεαροὺς κύνας, τοὺς γεννηθέντας ἐν τῷ «Φράμ» τὴν 13 δεκεμβρίου τοῦ 1893. Ἐπέζησαν μόνον τέσσαρες. Ἐζεύξαμεν τοὺς τρεῖς εἰς ἔλκηθρον, τὸν «Βαρβαρᾶν», τὸν «Φρειᾶ» καὶ τὸν «Σουσίνην»· ὁ τέταρτος, ὁ «Γουλαβράδ», ὀκνηρὸς καὶ ἄθλιος, προαισθανθεὶς τοῦτο, εἶχε δραπετεύσει. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἦσαν δυσκυβέρνητοι τρέχοντες καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἔσυρον

τὸ ἔλκηθρον, ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ κύνες, φανέντες ἀνώτεροι τῶν προσδοκιῶν ἡμῶν.

Τὸ ἐπικρατοῦν φρόνημα ἐν τῷ πλοίῳ εἶναι ἐξαίρετον, ἂν καὶ τώρα ἀκριβῶς εἰσερχόμεθα εἰς τὴν δευτέραν ἀρκτικὴν νύκτα, ἥτις θὰ εἶναι μακροτέρα, πιθανώτατα δὲ τόσον ψυχρά, οἵαν δὲν θὰ ἐδοκίμασαν μέχρι τοῦ νῦν ἄλλοι πρὸ ἡμῶν ἐξερευνηταί. Τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἐλαττοῦται ὁλονέν. Μετ' οὐ πολὺ θὰ ἐκλείψῃ ἐντελῶς, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἡ εὐθυμία ἡμῶν. Εἴμεθα ὑπέροπτοι φαιδροὶ καὶ εὔθυμοι. Τίς ἡ αἰτία τούτου, ἀγνοῶ. Ἴσως ἡ ἕξις. Χωροῦμεν βραδέως, ἀλλ' ἀσφαλῶς διὰ τῆς ζοφερᾶς καὶ ἀγνώστου Νιβλείμης, ἣν κατεπτοημένη φαντασία παρέστησε μ' ὅλας τὰς δυνατὰς φρικαλεότητας. Διάγομεν εἰσέτι βίον πολυτελῆ περιβαλλόμενοι ὑφ' ὅλων τῶν εὐμαρειῶν τοῦ πολιτισμοῦ. Ἐλπίζω νὰ διέλθωμεν καλλίτερα τὸν δεύτερον τοῦτον χειμῶνα.

Τὸ νέον τοῦ μαγειρείου μηχάνημά μου ἐργάζεται ἐξαίρετα, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ μάγειρος φρονεῖ νῦν, ὅτι εἶναι λαμπρὰ ἐφεύρεσις. Καίομεν δὲ τώρα μόνον ἀνθρακέλαιον.

Οὐ μόνον δὲ θερμαίνει καλῶς τὸ μαγειρεῖον, ἀλλ' ἀρκοῦσα θερμότης ἀνέρχεται καὶ εἰς τὸν θαλαμίσκον τῆς ἐργασίας μου, ἔνθα ἱδρόνω ἐνίοτε καὶ ἀφαιρῶ τινα τῶν ἐνδυμάτων μου, ἂν καὶ τὸ παράθυρον εἶναι ἀνοικτόν, ἔξω δὲ τὸ ψῦχος εἶναι — 30ο Κελ. Τὸ δὲ πετρέλαιον, ὅπερ φυλάτ-

τομεν διὰ τὸν φωτισμόν, ὑπελόγισα ὅτι δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ διὰ 10 ἔτη. Κατὰ τὸ παρὸν δὲν καταναλίσκουεν ἐξ αὐτοῦ, διότι ἔχομεν συχνάκις τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς. Εἴμεθα ὅθεν πληρέστατα ἐξησφαλισμένοι ὡς πρὸς τὸν φωτισμόν.

Δὲν κατηναλώσαμεν πολλοὺς γαιάνθρακας μέχρι τοῦδε. Ἡ δαπανηθεῖσα ποσότης ἐν τῇ θερμάστρᾳ ἦν ἐλαχίστη. Ἐν δὲ ταῖς ἀποθήκαις εἴχομεν περὶ τοὺς 100 τόννους, οὓς θὰ χρησιμοποιήσωμεν μόνον, ὅταν τὸ «Φράμ.» ἀπαλλαγῇ τῶν πάγων. Τὰ μέγιστα συντελεῖ εἰς τὴν θερμότητα καὶ ἡ ἐπιστέγασις τοῦ καταστρώματος κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο δι' ἱστίων. Ἀστεγος μένει μόνον ἡ πρύμνη, ἵνα δυνάμεθα νὰ ἐπισκοπῶμεν ἀπ' αὐτῆς τὰ περὶ ἡμᾶς.

Τετάρτη, ὀκτωβρίου 10. — Σήμερον εἶμαι 33 ἐτῶν. Προχωρεῖ ἡ ζωὴ καὶ δὲν ἐπανέρχεται ὀπίσω. Τὸ πλήρωμα ἐτέλεσεν ἑορτὴν πρὸς τιμὴν τῆς ἡμέρας. Ἐξεπλάγην τὴν πρωΐαν ἰδὼν τὴν αἴθουσαν σημαιοστόλιστον. Ὑπὲρ τὴν θύραν τοῦ θαλαμίσκου μου εἶχον ἀναρτήσει τὴν σημαίαν τοῦ «Φράμ.». Ὅτε δ' εἰσῆλθον εἰς τὴν αἴθουσαν, ἦσαν πάντες ὄρθιοι καὶ μ' ἐχαιρέτων. «Ἔτη πολλὰ καὶ εὐτυχῆ, δόκτορ.» Ὅτε ἀνῆλθον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἡ σημαία ἐκυμάτιζεν ἐπὶ τοῦ μεσαίου ἱστοῦ.

Εἴχομεν τὴν πρωΐαν ἐκδρομὴν πρὸς νότον. Ἔπνεε παγερὸς ἄνεμος. Ἀπὸ πολλοῦ δὲν ἠσθάν-

θην τοσοῦτον ψῦχος. Τὸ θερμόμετρον δεικνύει —31ο Κελ. τὴν ἑσπέραν ταύτην. Οὐδέποτε ἑώρτασα τὰ γενέθλιά μου μὲ τοιοῦτον ψῦχος. Ἔκτακτον γεῦμα μὲ 4 φαγητὰ καὶ γλύκυσμα παρασκευασθὲν ὑπὸ τοῦ ἐξαιρέτου μαγείρου Πέττερσον, πρώην σιδηρουργοῦ καὶ μηχανικοῦ. Ὅλη ἡ μετὰ μεσημβρίαν ἀφιερώθη εἰς τὴν ἑορτήν. Κατὰ τὸ δεῖπνον ἄλλη ἔκπληξις. Μέγας πλακοῦς ἐπὶ τῇ ἑορτῇ μου μὲ τὰ γράμματα Ε. Ε. Γ. (εὐχόμεθα εὐτυχῆ γενέθλια). Τὴν ἑσπέραν διήλθομεν ἐν ἄκρᾳ εὐθυμίᾳ. Ἡ αἴθουσα ἀντήχει ἐκ γελώτων καὶ ᾀσμάτων. Ἀλλ' ὅταν τις εἴπῃ «καλὴν νύκτα» καὶ μείνῃ μόνος, ἐπέρχεται ἡ ἀθυμία.

Σήμερον ὡμίλησα μετὰ τοῦ Σβέρδρουπ περὶ τῆς σχεδιαζομένης ἐκδρομῆς. Ἐνῶ ἤμεθα ἐπὶ τῶν πάγων, αἴφνης μοὶ εἶπε·

— Τὸν προσεχῆ ὀκτώβριον δὲν θὰ εἶσθε ἴσως ἐπὶ τοῦ «Φράμ», δόκτορ.

— Ἂν διέλθωμεν καλῶς τὸν χειμῶνα, ὑπέλαβον, καὶ δὲν συμβῇ κατ' αὐτὸν ἔκτακτόν τι, βεβαίως δὲν θὰ εἶμαι· ἀλλὰ θὰ ἴδωμεν, ἔχομεν εἰσέτι ἀρκετὸν καιρόν.

Κυριακή, ὀκτωβρίου 14. Ὁ αὐτὸς θυελλώδης ἄνεμος. Ἀναγινώσκω τὰς συνεχεῖς ταλαιπωρίας τῶν προγενεστέρων ἐξερευνητῶν τοῦ πόλου, οἵτινες ἀνὰ πᾶσαν μοῖραν καὶ ἀνὰ πᾶν λεπτὸν ἠγωνίζοντο ἵνα χωρήσωσι πρὸς βορρᾶν. Μοὶ ἐμ-

πνέει δὲ τοῦτο αἴσθημά τι ὑπεροψίας δι' ἡμᾶς, οἵτινες καθήμενοι ἐνταῦθα ἐν εὐμαρείᾳ καὶ θερμότητι, διερχόμεθα τὸν χρόνον ἡμῶν ἀναγινώσκοντες, γράφοντες, καπνίζοντες καὶ ὀνειροπολοῦντες, ἐνῷ ἡ καταιγὶς μαίνεται ὑπεράνω ἡμῶν, φερόμεθα δὲ ἀπὸ μοίρας εἰς μοῖραν πρὸς βορρᾶν, πρὸς τὸ τέρμα ἡμῶν, ἐνῷ οἱ πρὸ ἡμῶν ἐπάλαιον, ἠγωνίζοντο ἀδιαλείπτως, καταναλίσκοντες εἰς μάτην τὰς δυνάμεις των.

Δευτέρα, ὀκτωβρίου 15. Ἐξεδράμομεν τὴν πρωΐαν πρὸς Α. κατὰ τοῦ αὐτοῦ ἀνέμου καὶ χιονοστροβίλου. Κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας πρέπει νὰ καταβάλῃ τις πολλὴν προσοχήν, καθόσον τὸ πλοῖον δὲν εἶναι ὁρατὸν ἐξ ἀποστάσεως. Ἀλλὰ τὰ ἐπὶ τῶν πάγων ἴχνη διατηροῦνται, διότι ἡ χιὼν παρασυρομένη ὑπὸ τοῦ ἀνέμου δὲν προσκολλᾶται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν πάγων. Φερόμεθα πρὸς βορρᾶν, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ βραδέως καὶ μεγαλοπρεπῶς τελεῖ τὴν εἴσοδον αὐτῆς ἡ ἀρκτικὴ νύξ.

Ὁ ἥλιος ἦτο σήμερον πολὺ χαμηλά. Δὲν τὸν διέκρινα ἕνεκα σωρείας νεφῶν καλυπτόντων τὸν νότιον ὁρίζοντα· ἀλλ' ἀποστέλλει ἔτι τὸ φῶς αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὠχροῦ οὐρανοῦ. Πόσον τοιαύτη νὺξ ἐξεγείρει τοῦ ἀνθρώπου τὴν ψυχήν! καὶ χιλιάκις ἂν εἶδέ τις αὐτὴν πρότερον, ἐμποιεῖ τὴν αὐτὴν πάντοτε ἐντύπωσιν. Εἶναι ὡς νὰ εἰσέρχηταί τις εἰς ἔρημον, εὐαγῆ τινα ναόν, ἐν ᾧ

πλανᾶται τὸ πνεῦμα τῆς φύσεως, ἡ δὲ ψυχὴ πρέπει νὰ γονυπετήσῃ καὶ νὰ λατρεύσῃ τὸ Ἄπειρον.

Παρασκευή, ὀκτωβρίου 19.—Ψυχρότατος ἄνεμος ἐκ τῶν ΝΑ. Βαίνομεν καλῶς πρὸς βορρᾶν. Μετ' οὐ πολὺ θὰ ὑπερβῶμεν τὴν πρὸ πολλοῦ προσδοκωμένην 82αν μοῖραν. Ἀλλὰ τὸ βαρόμετρον καταπίπτει. Ὁ ἄνεμος δὲν θὰ μείνῃ εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον, ἀλλὰ θ' ἀλλάξῃ διεύθυνσιν πρὸς δυσμάς. Εὔχομαι μόνον τὴν φορὰν ταύτην νὰ δειχθῇ ψευδὴς προφήτης τὸ βαρόμετρον.

Ὁ ἄνεμος ἐν τούτοις σήμερον ἐπέφερε τὴν ἀπώλειαν ἑνὸς νεαροῦ κυνός. Ἐνῷ ὁ ἀνεμόμυλος εἰργάζετο, ζεῦγος νεαρῶν κυνῶν ἐπάλαιε περὶ ὀστοῦν, ὅτε ὁ εἷς τούτων ἔπεσεν ὑπὸ τὸν ὀδόντα τοῦ τροχοῦ κατὰ τὸν ἄξονα τοῦ μύλου καὶ παρεσύρθη. Οὐδεὶς δυστυχῶς ἦτο ἐκεῖ ἵνα σταματήσῃ τὰς πτέρυγας. Ἤκουσα τὸν θόρυβον καὶ ἔσπευσα αὐθωρεὶ εἰς τὸ κατάστρωμα. Ἐξηγάγομεν τὸν κύνα σχεδὸν νεκρόν· ἡ κοιλία του ἦτο κατεσπαραγμένη. Ἀπέδιδεν ἔτι ἀσθενεῖς τινας στεναγμούς, μετ' οὐ πολὺ δ' ἀπηλλάγη τῶν βασάνων του.

Πτωχὸν πλᾶσμα!... Πρὸ μικροῦ ἔτι ἐπήδας καὶ ἔπαιζες εὐθυμότατον. Ὀστοῦν ἄρκτου ἐκυλίσθη ἀπὸ τοῦ μαγειρείου· ὥρμησας τότε μετὰ τῶν ἄλλων ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐκεῖ εὗρες σκληρὸν καὶ μαρτυρικὸν θάνατον!

Κυριακή, ὀκτωβρίου 31.— Θέσις· 82ο, 2′ β. π, καὶ 114ο 9′ ἀ. μ.. Μέγα συμπόσιον σήμερον πρὸς πανηγυρισμὸν τῆς 82ας μοίρας, μετὰ δροσιστικὴν παγοδρομίαν κατὰ τὴν πρωΐαν γενομένην. Κοινοποίησις ἐπὶ τοῦ τοίχου τῆς αἰθούσης παρήγγειλεν εἰς τοὺς συνδαιτημόνας νὰ εἶναι ἀκριβεῖς τὴν ὥραν τοῦ γεύματος. Καὶ ὄντως πάντες ἦσαν ἀκριβέστατοι, ἐξαιρέσει τοῦ ταπεινοῦ σας δούλου, ὅστις ἐβράδυνεν ὀλίγον, λαμβάνων φωτογραφήματά τινα. Τὰ φαγητὰ ἦσαν πολλὰ καὶ ποικίλα. Μετὰ τὸ ἐξαίρετον ἐπίσης δεῖπνον εἴχομεν μουσικὴν ὀργανικήν, ἄσματα, χορὸν καὶ χαρτοπαίγνιον. Ἓν γένει διήλθομεν λαμπρὰν νύκτα. Καὶ διατί νὰ μὴ εὐθυμήσωμεν; Φερόμεθα ἤδη πρὸς τὸ τέρμα ἡμῶν, οὐδεὶς δὲ τῶν ἐν τῷ πλοίῳ ἀμφιβάλλει, ὅτι δὲν θὰ ἐκπληρώσωμεν τὸν σκοπόν, δι' ὃν ἐξήλθομεν.

Παρασκευή, ὀκτωβρίου 26.— Γεωγρ. πλάτος 82ο, 3′, 13″. Σήμερον τὸ «Φραμ» συμπληροῖ τὰ δύο του ἔτη. Ὁ οὐρανὸς εἶναι συννεφώδης κατὰ τὰς δύο τελευταίας ἡμέρας, ἦτο δὲ τόσον σκότος τὴν μεσημβρίαν, ὥστε ἔμελλον νὰ παύσωσι πλέον αἱ διὰ τῶν χιονοπεδίλων ἐκδρομαὶ ἡμῶν. Ἐπὶ τοῖς γενεθλίοις τοῦ «Φραμ» εἴχομεν πάλιν λαμπρὰν ἑορτήν.

Τὴν ἑσπέραν ταύτην ἤρξατο πνέων βόρειος ἄνεμος, ἀλλ' ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι δὲν θὰ διαρκέσῃ καὶ ὅτι μετ' οὐ πολὺ θὰ ἔχωμεν νότιον ἄνεμον,

ὅσις θὰ εἶναι τώρα παγερός, δηκτικὸς ἄνεμος, τὸ δὲ «Φράμ», τὸ διετὲς ἡμῶν «Φραμ» θὰ θάπτηται ἐν τῷ χιονοστροβίλῳ, τὰ πάντα δὲ περὶ αὐτὸ θὰ μεταβάλλωνται εἰς ἀτμώδη παγετόν.

«Σήμερον λοιπόν, «Φράμ», συνεπλήρωσας τὸ δεύτερον ἔτος σου. Ἂν πρὸ ἑνὸς ἔτους—ἔλεγον ἐν τῇ τραπέζῃ—ἐπιστεύομεν πάντες, ὅτι τὸ «Φραμ» ἦτο καλὸν πλοῖον, σήμερον ἔχομεν πλειοτέρους λόγους νὰ ἔχωμεν τὴν αὐτὴν πεποίθησιν, διότι μετ' ἀσφαλείας μᾶς ἔφερε μέχρι τοῦ σημείου τούτου».

Καὶ οὕτως ἐπίομεν ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ τῆς προόδου τοῦ «Φράμ». Δὲν εἶπον βεβαίως πολλὰ ἐν τῇ προπόσει μου. Ἂν ἔλεγον πᾶν ὅ,τι εἶχον ἐν τῇ καρδίᾳ μου, οἱ λόγοι μου δὲν θὰ ἦσαν πολὺ μεμετρημένοι· διότι ἀληθῶς πάντες ἀγαπῶμεν τοσοῦτον τὸ πλοῖον τοῦτο, ὅσον δύναταί τις ν' ἀγαπήσῃ ἄψυχόν τι. Καὶ διατί νὰ μὴ τὸ ἀγαπῶμεν; Μήτηρ δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ παράσχῃ εἰς τὰ τέκνα αὐτῆς τόσην θερμότητα καὶ ἀσφάλειαν ὑπὸ τὰς πτέρυγάς της, ὅσην παρέσχεν ἡμῖν τὸ «Φράμ». Εἶναι ἡ ἀγαπητή μας οἰκία. Ὅσάκις εἶμαι μακρὰν αὐτοῦ ἐπὶ τῶν πάγων καὶ διακρίνω τοὺς ἱστούς του, πόσον θερμαίνεται ἡ καρδία μου καὶ σπεύδω πρὸς αὐτό!

Κατὰ τὰς ἠρέμους νύκτας σκέψεις εὐγνωμοσύνης φέρονται πρὸς τὸν ναυπηγὸν αὐτοῦ. Εἶμαι βέβαιος, ὅτι καὶ ἐκεῖνος δὲν μᾶς ἐλησμόνησεν,

ἀλλ' ἀγνοεῖ ποῦ τῆς πολικῆς θαλάσσης νὰ διευθύνῃ τὰς σκέψεις του, ἵνα εὕρῃ τὸ «Φράμ». Ἀλλὰ γνωρίζει καλῶς τὸ τέκνον του καὶ τρέφει τὴν πεποίθησιν αὐτὸς μόνος, ὅτι θὰ ὑπερνικήσῃ πᾶσαν δυσχέρειαν. Ναί! Κολὲν Ἄρτσερ, ἂν ἠδύνασο νὰ μᾶς ἴδῃς τώρα, θὰ ἐμάνθανες ὅτι ἡ πεποίθησίς σου εἶναι δικαία καὶ εὔλογος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Προπαρασκευαὶ ἐπὶ τῇ δι' ἑλκήθρων ἐκδρομῇ.

Τίνες ἔσονται τὰ δύο μέλη τῆς ἐκδρομῆς; Ὁ Σβέρδρουπ καὶ ἐγὼ εἴμεθα δεδοκιμασμένοι καὶ πρότερον ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ, ἀλλ' ἀμφότεροι δὲν δυνάμεθα νὰ καταλίπωμεν τὸ «Φράμ». Τοῦτο εἶναι ἀναντίρρητον. Εἷς ἐξ ἡμῶν εἶναι ἀνάγκη νὰ μείνῃ ἀναλαμβάνων αὐτὸς τὴν εὐθύνην νὰ ἐπαναφέρῃ τοὺς λοιποὺς εἰς τὴν πατρίδα· ἀλλ'

εἶναι ἐπίσης ἀπαραίτητον εἷς ἐξ ἡμῶν ν' ἀναλάβῃ τὴν ἡγεσίαν τῆς δι' ἐλκήθρων ἐκδρομῆς, καθόσον ἡμεῖς μόνοι ἔχομεν τὴν ἀπαιτουμένην πρὸς τοῦτο πεῖραν.

Ὁ Σβέρδρουπ ἐπεθύμει πολὺ νὰ λάβῃ τὴν ἡγεσίαν τῆς ἐκδρομῆς, ἀλλ' ἐφρόνουν, ὅτι πλειότερος κίνδυνος ἐνυπῆρχεν ἂν κατέλειπε τὸ «Φράμ», ἢ ἂν ἔμενεν ἐν αὐτῷ. Προσέτι δέ, ἂν ἐπέτρεπον αὐτῷ νὰ πηγαίνῃ, θὰ τῷ ἀνέθετον τὸ ἐπικινδυνότατον τῆς ἐκδρομῆς, κρατῶν δι' ἐμαυτὸν τὸ εὐχερέστερον. Ἂν δ' ἤθελεν ἀπολεσθῇ, θὰ ἠδυνάμην νὰ λησμονήσω ποτέ, ὅτι ἐπέτρεψα αὐτῷ νὰ πηγαίνῃ ἔστω καὶ τῇ συγκαταθέσει αὐτοῦ;

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ πλήρωμα, τίς ἐξ ἡμῶν θὰ ἦτο συμφερώτερον δι' αὐτὸ νὰ μείνῃ ἐν τῷ πλοίῳ; Φρονῶ, ὅτι ἔχουσιν εἰς ἀμφοτέρους ἐμπιστοσύνην, ἑκάτερος δὲ ἡμῶν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπαναφέρῃ αὐτοὺς ἀσφαλῶς εἰς Νορβηγίαν, εἴτε μετὰ τοῦ πλοίου εἴτε καὶ ἄνευ αὐτοῦ. Ἀλλ' ἡ εἰδικότης τοῦ Σβέρδρουπ εἶναι τὸ πλοῖον, ἐνῶ εἰς ἐμὲ μένει ἡ ἡγεσία τῆς ὅλης ἐκδρομῆς καὶ τῶν ἐπιστημονικῶν ἐξερευνήσεων, ὥστε ἐγὼ μόνος ὀφείλω ν' ἀναλάβω τὴν τοσοῦτον ἐπιστημονικὸν ἐνδιαφέρον ἔχουσαν ἐκδρομήν, οἱ δὲ μένοντες ἐν τῷ πλοίῳ θὰ συνεχίσωσι τὰς παρατηρήσεις των. Καθῆκον ἔθεν τοῦ μὲν Σβέρδρουπ εἶναι νὰ μένῃ ἐν τῷ πλοίῳ, ἐμοῦ δὲ ν' ἀναλάβω τὴν ἐκδρομήν. Τὰ αὐτὰ δὲ σκέπτεται καὶ ὁ Σβέρδρουπ.

Ἐξέλεξα τὸν Ζόανσεν ὡς συνοδοιπόρον μου, ὅστις ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις εἶναι καταλληλότερος διὰ τὸ ἔργον. Εἶναι ἐξαίρετος παγοδρόμος, ὀλίγοι δ' ἀμιλλῶνται μετ' αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν ἀντοχὴν εἰς τὰς ταλαιπωρίας. Οὐδὲν τῷ εἶπον εἰσέτι, σκέπτομαι δὲ νὰ πράξω τοῦτο μετ' οὐ πολύ. Ὁ Βλέσιγκ καὶ ὁ Χάνσεν θὰ εἶναι ἐπίσης πρόθυμοι νὰ μὲ συνοδεύσωσιν, ἀλλ' ὁ μὲν Χάνσεν πρέπει νὰ μείνῃ ἐν τῷ πλοίῳ διὰ τὰς ἐπιστημονικὰς παρατηρήσεις, ὁ δὲ Βλέσιγκ, ὡς ἰατρός, δὲν δύναται ν' ἀπομακρυνθῇ αὐτοῦ.

Ἡ πρὸς βορρᾶν ὅθεν ἐκδρομὴ ἀπεφασίσθη. Ἴδωμεν τί θὰ φέρῃ ἡμῖν ὁ χειμών. Τοῦ φωτὸς τῆς ἡμέρας ἐπιτρέποντος, θὰ προϋτίμων νὰ ἐκκινήσω κατὰ τὸν φεβρουάριον.

Δευτέρα, νοεμβρίου 19. — Ἔλαβα τέλος τὴν ἀπόφασιν καὶ τὴν πρωΐαν ταύτην ἐξέθηκα καθαρῶς καὶ σαφῶς τὴν ὅλην ὑπόθεσιν εἰς τὸν Ζόανσεν, μὴ παραλείψας μετ' ἐμφάσεώς τινος νὰ ἐπιμείνω ἐπὶ τῶν δυσχερειῶν καὶ κινδύνων, ὑφ' ὧν ἡ ἐπιχείρησις αὕτη θὰ συνωδεύετο. Τῷ εἶπον ὅτι ἦτο ζήτημα ζωῆς καὶ θανάτου καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ σκεφθῇ καλῶς πρὶν ἢ λάβῃ ἀπόφασίν τινα. Ἂν θὰ ἤρχετο, τοῦτο θὰ μοὶ εὐηρέστει πολύ, ἀλλ' ἐπροτίμων, τῷ εἶπον, νὰ σκεφθῇ καλῶς ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας πρὶν ἢ δώσῃ ὁριστικὴν ἀπάντησιν.

Μοὶ ἀπήντησεν, ὅτι δὲν ἔχει ἀνάγκην προθε-

σμίας διὰ νὰ σκεφθῇ, ἀλλ' ἔχει σταθερὰν ἀπόφασιν νὰ μὲ συνοδεύσῃ. «Ὁ Σβέρδρουπ πρὸ πολλοῦ μοὶ ἔκαμε λόγον περὶ τοιαύτης ἐκδρομῆς, ἐπρόσθεσεν· ἐσκέφθην ἐπὶ πολύ, καὶ ἤδη εἶμαι ἕτοιμος. Θεωρῶ μάλιστα τὴν προτίμησιν ταύτην ὡς ὅλως ἰδιαιτέραν εὔνοιαν. Ἀγνοῶ, ἂν θὰ ἐπιμείνητε εἰσέτι, ὅπως σκεφθῶ πλειότερον. Ἀλλ' ἔστε βέβαιος, δόκτορ, ὅτι οὐδέποτε θὰ μεταβάλω γνώμην».

— Ἂν ἐσκέφθητε, τῷ εἶπον, σοβαρῶς περὶ τούτου, ἂν ἐσκέφθητε εἰς ποίους κινδύνους θὰ ἐκτεθῆτε, τότε δὲν ἐπιμένω νὰ σκεφθῆτε πλειότερον.

— Μάλιστα, τὰ ἐσκέφθην ὅλα καὶ σᾶς εἶπον τὴν ἀπόφασίν μου.

— Πολὺ καλά· παραδέχομαι. Ἀπὸ τῆς αὔριον ἀρχόμεθα τῶν παρασκευῶν. Ὁ Χάνσεν πρέπει νὰ εὕρῃ ἄλλον βοηθὸν διὰ τὰς μετεωρολογικάς του παρατηρήσεις.

Τρίτη, νοεμβρίου 20. — Τὴν ἑσπέραν ταύτην προσεκάλεσα ὅλον τὸ πλήρωμα τοῦ «Φράμ», εἰς ὃ ἀνήγγειλα τὴν ἀπόφασίν μου περὶ τῆς μελετωμένης ἐκδρομῆς. Καὶ πρῶτον διὰ βραχέων ἀνέπτυξα τὴν ὅλην θεωρίαν τῆς ἐπιχειρήσεως ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς, τονίσας καὶ πάλιν τὴν ἰδέαν, ἐφ' ἧς ἡ ἐκδρομή μου ἐβασίζετο, ὅτι πλοῖον, ἀφοῦ φθάσῃ εἰς σημεῖόν τι πρὸς Β. τῆς Σιβηρίας καὶ προσκολληθῇ ἐπὶ τῶν πάγων, θὰ

παρασυρθῇ ὑπ' αὐτῶν πρὸς βορρᾶν εἰς τὴν πολικὴν θάλασσαν, εἶτα δὲ πέραν εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ θὰ διέλθῃ πρὸς Β. τῆς Γῆς τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ, μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ Πόλου. Σκοπὸς δὲ τῆς ἐκδρομῆς ἡμῶν ἦτο νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ διὰ τῶν ἀγνώστων τούτων θαλασσῶν δίοδος καὶ ἡ ἐξερεύνησις αὐτῶν. Ὑπέδειξα αὐτοῖς ἐπίσης, ὅτι αἱ ἐξερευνήσεις αὗται θὰ ἦσαν ἐπίσης ἐνδιαφέρουσαι, εἴτε διηρχόμεθα δι' αὐτοῦ τοῦ Πόλου, εἴτε καὶ ἐν ἀποστάσει τινὶ ἀπ' αὐτοῦ.

Κρίνοντες δ' ἐκ τῆς μέχρι τοῦ νῦν πείρας ἡμῶν, δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι ἡ ἐκδρομὴ ἡμῶν θὰ ἔλυε τὸ τεθὲν τοῦτο πρόβλημα. Τὰ πάντα μέχρι τοῦ νῦν εἶχον ἀποβῇ κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς ἡμῶν, ἠλπίζετο δ' ὅτι τοῦτο θὰ ἐξηκολούθει καὶ κατὰ τὸ λοιπὸν τοῦ ταξειδίου μας. Πρὸς τελείαν δ' ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ ἡμῶν ἦτο ἀπαραίτητον νὰ γείνῃ καὶ ἡ δι' ἐλκήθρων αὕτη ἐκδρομή.

Διέκρινα, ὅτι πάντες ἔδειξαν βαθύτατον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἐκδρομὴν ταύτην καὶ ἤθελον πάντες νὰ μετάσχωσιν αὐτῆς. Ἀλλὰ τοῖς ὑπέδειξα, ὅτι, ὡς ἡ πρὸς τὰ ἀπώτατα τοῦ Βορρᾶ προσχώρησις ἦτο σπουδαία ἐπιχείρησις, οὐχ ἧττον σπουδαία καὶ τιμητικὴ ἦτο· καὶ ἡ ἐπαναφορὰ τοῦ «Φράμ» εἰς τὴν πατρίδα διὰ τῆς πολικῆς θαλάσσης καὶ πέραν αὐτῆς διὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ.

Ἂν δὲ δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ ἐπαναφέρωσι τὸ «Φράμ» σῶον εἰς Νορβηγίαν, τὸ πλήρωμα τούλάχιστον ἔπρεπε νὰ ἐπανέλθῃ σῶον καὶ ὑγιές. Ἂν τοῦτο ἐγίνετο, θὰ ἠδυνάμεθα νὰ λέγωμεν, ὅτι ἐξεπληρώσαμεν πληρέστατα τὸ καθῆκον ἡμῶν.

Πάντες ἐπείσθησαν εἰς τὴν ἰσχὺν τοῦ ἐπιχειρήματος καὶ ἦσαν ἱκανοποιημένοι. Οὕτω λοιπὸν ὁ κῦβος ἐρρίφθη, πιστεύω δέ, ὅτι θὰ γείνῃ ἡ ἐκδρομή.

Ἠρχίσαμεν ὅθεν ἐν πάσῃ σπουδῇ τὰς παρασκευὰς ἡμῶν. Ἀνέφερα ἤδη ἀνωτέρω, ὅτι περὶ τὰ τέλη τοῦ θέρους ἐναυπήγησα ἓν καγιὰκ δι' ἕνα μόνον ἄνδρα, ὁ σκελετὸς τοῦ ὁποίου ἦν ἐκ βαμβοῦ. Ἦτο βραδεῖα ἐργασία διαρκέσασα ἑβδομάδας τινάς, ἐγένετο δὲ στερεὸν καὶ ἐλαφρόν. Ἐκαλύφθη εἶτα μὲ ἱστίον ὑπὸ τοῦ Σβέρδρουπ, τὸ ὅλον δὲ ἐζύγιζε 16 χιλιόγραμμα. Ἀνέθηκα εἶτα εἰς τὸν Μόγδσταt νὰ κατασκευάσῃ καὶ ἕτερον ὅμοιόν, ἐγὼ δὲ μετὰ τοῦ Ζόανσεν παρεσκευάσαμεν τὰ ἐπικαλύμματα.

Τὰ καγιὰκ ταῦτα εἶχον μῆκος μὲν 3,70 μέτρων, ἐν τῷ μέσῳ δὲ εἶχον εὖρος 0,7 μ. Τὸ ἓν εἶχε βάθος 30 ἑκατοστομέτρων καὶ τὸ ἕτερον 38. Ἦσαν βραχύτερα καὶ εὐρύτερα τῶν κοινῶν καγιὰκ τῶν Ἐσκιμώων, καὶ ἐπομένως δὲν ἦσαν πολὺ ἐλαφρά, ὥστε νὰ διασχίζωσι τὰ ὕδατα. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἦσαν προωρισμένα διὰ τὰς αὔλακας καὶ τὰς ἀνοικτὰς λεκάνας, δὲν ἦτο τόσον ἀναγκαία

ἡ ταχύτης· ἔπρεπε κυρίως νὰ εἶναι στερεώτατα, ἐλαφρὰ καὶ νὰ φέρωσι καὶ ποσότητά τινα τροφῶν· ἂν ἐγίνοντο μακρότερα καὶ στενότερα, θὰ ἦσαν μᾶλλον ἐκτεθειμένα ἐπὶ τῶν ἀνωμαλιῶν τῶν πάγων κατὰ τὴν μεταφορὰν αὐτῶν.

Κατὰ τὰ ἄλλα ἦσαν ὅμοια μὲ τὰ τῶν Ἐσκιμώων, ἐπιστεγασμένα, ἐξαιρέσει ἀνοίγματός τινος ἐν τῷ μέσῳ διὰ τὸν κωπηλατοῦντα. Θὰ ἐχρησιμοποιοῦντο δὲ ταῦτα ὅταν θὰ διηρχόμεθα ἀνοικτὰ θαλάσσης τμήματα κατὰ τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς τὴν Σπιτσβέργην, ἢ ἂν θὰ ἐξελέγομεν τὴν ἄλλην ὁδὸν μεταξὺ τῆς Γῆς τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσὴφ καὶ τῆς Νέας Ζέμβλας.

Παρεσκεύασα ἐπίσης καὶ ἕλκηθρά τινα εἰδικῶς διὰ τὴν ἐκδρομὴν ταύτην. Ἦσαν εὔκαμπτα, στερεὰ καὶ ἱκανὰ ν' ἀντέχωσιν εἰς τὰς σοβαρὰς δοκιμασίας, εἰς ἃς εἶναι ἐκτεθειμένη ἐκδρομὴ φέρουσα κύνας καὶ φορτία τροφῶν. Ἔκαμα ἐπίσης καὶ πολλὰς δοκιμὰς ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων ἡμῶν, ἅτινα θὰ ἐφέρομεν κατὰ τὴν ἐκδρομήν. Οὕτω τὴν 20 νοεμβρίου γράφω τα ἑξῆς: Ἐξέδραμον πρὸς Β. φορῶν τὰ ἐκ λυκείου δέρματος ἐνδύματά μου, ἀλλ' ὁ ἱδρὼς μὲ περιέλουεν, ἂν καὶ ἐβάδιζον οὐχὶ ταχέως, ἡ δὲ θερμοκρασία ἦτο —37ο Κελ. Ἀπορῶ πότε τὸ ψῦχος θὰ εἶναι δριμύτερον ἵνα κάμω χρῆσιν τῶν ἐνδυμάτων τούτων. Καὶ βραδύτερον, τὴν 9 δεκεμβρίου, ἐκδραμὼν μὲ τὰ

ἐνδύματα ταῦτα ὑπὸ θερμοκρασίαν — 41 Κελ. ἠσθανόμην πολλὴν θερμότητα.

Ἐδοκιμάσαμεν ἐπίσης τὴν μεταξίνην σκηνὴν ἡμῶν καὶ τὸ μαγειρικὸν μηχάνημα· ἀμφότερα ἦσαν κάλλιστα.

Ἔκαμα εἶτα πολλοὺς ὑπολογισμοὺς πρὸς ἀνεύρεσιν προσφορωτάτης προμηθείας τροφῶν, λαβὼν ὑπ' ὄψει ὅτι αἱ τροφαὶ διά τε τοὺς κύνας καὶ δι' ἡμᾶς ἔπρεπε νὰ εἶναι θρεπτικαὶ καὶ νὰ μὴν ἔχωσι πολὺ βάρος. Ἐκτὸς τούτου ἔπρεπε νὰ δοκιμάσωμεν τὰ ὄργανα, ἅτινα μεθ' ἡμῶν θὰ ἐλαμβάνομεν, καὶ φροντίσωμεν δι' ἄλλα τινά, μικρὰ μὲν καὶ ἀσήμαντα, ἀλλ' ἀπαραίτητα διὰ τὴν ἐκδρομήν· διότι μόνον ἐκ τοῦ ἐπιτυχοῦς συνδυασμοῦ ὅλων τῶν λεπτομερειῶν τούτων ἐξαρτᾶται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡ ἐπιτυχία τῆς ἐκδρομῆς.

Τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου ἡμῶν ἐδαπανῶμεν μετὰ τοῦ Ζόανσεν εἰς τὰς παρασκευὰς ταύτας, πολλοὶ δὲ τῶν ἄλλων μᾶς ἐβοήθουν. Ὁ Μόγδστατ ἠσχολεῖτο εἰς τὴν κατασκευὴν ἑλκήθρων, ὁ Σβέρδρουπ κατεσκεύαζε σάκκους τοῦ ὕπνου καὶ ἄλλα τινά, ὁ Τζοῦελ ἔκοπτε, ἐδοκίμαζε καὶ παρεσκεύαζε κυνοσκευάς. Ὁ Βλέσσιγκ ἐπίσης προητοίμασε κιβώτιον μὲ φάρμακα, ἐπιδέσμους κτλ. Ὁ Χάνσεν παρεσκεύαζε τύπους πινάκων ἀπαραιτήτων διὰ τὰς παρατηρήσεις ἡμῶν· προσέτι δὲ παρεσκεύασε πλήρη χάρτην τοῦ

ταξειδίου ἡμῶν μέχρι τοῦ σημείου, εἰς ὃ εὑρισκόμεθα τώρα.

Σάββατον, δεκεμβρίου. 2. — Ὁ Σβέρδρουπ ἀπὸ δύο ἡμερῶν εἶναι κλινήρης. Ἐλπίζω νὰ μὴ εἶναί τι σοβαρόν. Φυλάττει αὐστηρὰν δίαιταν, διότι πάσχει ἐξ ἐντερικοῦ κατάρρου, ὃν θὰ ἤρπασεν ἐκ τοῦ ψύχους.

Ἀναγινώσκω νῦν διαφόρους ἀγγλικὰς περιγραφὰς ἐκδρομῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Φραγκλίνου καὶ τὰς δι' αὐτοὺς γενομένας ἀναζητήσεις, θαυμάζω δὲ τοὺς ἄνδρας ἐκείνους διὰ τὰς ταλαιπωρίας, ἃς ὑπέστησαν. Τὸ ἀγγλικὸν ἔθνος δύναται ὄντως νὰ ὑπερηφανεύηται δι' αὐτούς. Παῖς ὤν, ἀνεγίνωσκον τὰς ἱστορίας ταύτας, κατειχόμην δ' ὑπὸ ἀκατασχέτου πόθου νὰ ἴδω τὰς περιγραφείσας σκηνάς. Ἀναγινώσκω ἤδη αὐτὰς ὡς ἀνήρ, κεκτημένος καὶ πεῖράν τινα τούτων, κλίνω δὲ γόνυ πρὸ τῶν ἀνδρῶν τούτων.

Εἶναι ὄντως ἄξιοι θαυμασμοῦ ὁ Πάρυ, ὁ Φραγκλῖνος, ὁ Ρός, ὁ Ρίτσαρδσον, ὁ Κλίντοκ καὶ ἄλλοι. Πόσον καλῶς κατήρτιζον τὸν ἐφοπλισμὸν αὐτῶν μὲ τὰ μέσα ἅτινα τότε οὗτοι διέθετον! Οὐδὲν νέον ὑπὸ τὸν ἥλιον. Πολλὰ ἐξ ὅσων ἐθεώρουν ἐγὼ ὡς νέα, βλέπω ὅτι τὰ εἶχον προΐδει οὗτοι πρὸ πολλοῦ. Ὁ Κλίντοκ ἔκαμε χρῆσιν τούτων πρὸ 40 ἐτῶν. Δὲν πταίουσιν οὗτοι, ἂν ἐγεννήθησαν εἰς χώρας, ἔνθα ἡ χρῆσις τῶν χιονοπεδίλων ἦν ἄγνωστος. Καὶ ἄνευ δὲ τούτων διήρ-

χοντο τοὺς ἀνωμάλους ὄγκους τῶν πάγων μὲ ἀτελῆ ἔλκηθρα, ὑφιστάμενοι ἀρρήτους μόχθους καὶ ταλαιπωρίας.

Παρασκευή, δεκεμβρίου 14. — Χθὲς εἴχομεν μεγάλην ἑορτὴν πρὸς τιμὴν τοῦ «Φράμ», τοῦ μόνου πλοίου ὅπερ ἔφθασεν εἰς τὴν 82° 30′ β. π. εἰς τὰς θαλάσσας ταύτας. Γεῦμα καὶ δεῖπνον πλούσιον, γλυκύσματα καὶ μουσική. Ἡ εὐθυμία ἡμῶν ὅλων ἐπετάθη ὅτε ἀτμίζον ἀγγεῖον παρετέθη ἐν τῇ τραπέζῃ, ἵνα διανεμηθῇ πόντσι μὲ κεράσια καὶ ὀλίγον οἰνόπνευμα. Εἶτα ἤρξαντο αἱ προπόσεις. Ἡ πρώτη ἐγένετο ὑπὲρ τοῦ «Φράμ».

«Πολλοὶ σοφοὶ ἔσειον τὰς κεφαλὰς αὐτῶν κατὰ τὸν ἀπόπλουν ἡμῶν καὶ ἀπαίσια προοιωνίζοντο δι' ἡμᾶς. Ἀλλ' αἱ προφητεῖαι αὐτῶν θὰ ἦσαν αἰσιώτεραι, ἐὰν ἠδύναντο νὰ μᾶς ἴδωσι κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην φερομένους ἀνέτως διὰ τοῦ βορειοτάτου πλάτους καὶ μέλλοντας ἔτι νὰ προχωρήσωμεν βορειότερον. Πρὸς τούτοις δὲ τὸ «Φράμ» διῆλθε καὶ διέρχεται ἀγνώστους καὶ ἀνεξερευνήτους μέχρι τοῦ νῦν ἐκτάσεις ἐν τῷ ὠκεανῷ τούτῳ καὶ ἐκ τῆς πλευρᾶς ταύτης τοῦ πόλου. Ἔχομεν δὲ δι' ἐλπίδος, ὅτι δὲν θὰ σταματήσωμεν ἐνταῦθα. Θρίαμβοι ἔτι μᾶς περιμένουσι κεκρυμμένοι πέραν τῆς ὁμίχλης τοῦ μέλλοντος, θρίαμβοι μέλλοντες ν' ἀνατείλωσιν, ὅταν ἐπέλθῃ ἡ κατάλληλος στιγμή.

»Εἴμεθα ἱκανοποιημένοι ἐκ τῶν μέχρι τοῦ νῦν

συντελεσθέντων. Ναί! φρονῶ ὅτι δικαιούμεθα νὰ εἴμεθα εὐχαριστημένοι ἔκ τε τοῦ ταξειδίου ἡμῶν καὶ τοῦ «Φράμ», θὰ φέρωμεν δὲ καὶ μικρόν τι εἰς τὴν Νορβηγίαν, εἰς ἀνταπόδοσιν τῆς πίστεως, τῆς συμπαθείας καὶ τῶν χρημάτων, ἅτινα ὑπὲρ ἡμῶν διέθηκαν.

»Ἀλλὰ μὴ λησμονήσωμεν ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ καὶ τοὺς προγενεστέρους ἡμῶν. Ἂς θαυμάσωμεν αὐτοὺς διὰ τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς ταλαιπωρίας των, καὶ ἂς ἀναμνησθῶμεν, ὅτι οἱ κόποι ἐκείνων παρεσκεύασαν τὴν ὁδὸν τῆς ἡμετέρας ἐκδρομῆς. Χάρις εἰς τὴν πεῖραν τούτων κατορθοῦμεν νὰ παλαίωμεν νῦν ἐπιτυχῶς κατὰ τοῦ ἐπικινδυνοτάτου τῶν ἐχθρῶν τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν, κατὰ τῶν κινουμένων τούτων ὄγκων τοῦ πάγου, καὶ νὰ παρασυρώμεθα μετ' αὐτῶν πρὸς βορρᾶν. Διὰ τοῦ πλοίου τούτου δρέπομεν τοὺς καρποὺς τῆς πείρας σειρᾶς ἐτῶν ὅλων τῶν προγενεστέρων ἐκδρομῶν.

»Φρονῶ, καὶ μετ' ἐμοῦ βεβαίως πάντες, ὅτι δὲν ὑπάρχει δυσχέρεια ἢ κώλυμα πρὸ ἡμῶν, ὅπερ δὲν θὰ καταπολεμήσωμεν εὐτυχῶς διὰ τῶν μέσων, ἅτινα διαθέτομεν. Θὰ ἐπανέλθωμεν δὲ σῶοι καὶ ὑγιεῖς εἰς Νορβηγίαν μὲ πλουσίαν καὶ ἄφθονον συγκομιδήν. Ἂς κενώσωμεν λοιπὸν τὰ ποτήρια ὑπὲρ τοῦ *Φράμ.*»

Ἐγένετο εἶτα πρόποσις ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ πατρίδι οἰκείων καὶ φίλων, οἵτινες ἀπὸ ἔτους εἰς

ἔτος μᾶς περιμένουσιν, ἀγνοοῦντες ποῦ τῆς σφαίρας νὰ μᾶς φαντασθῶσι, καὶ ὧν ἡ πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν ἐκδρομὴν ἡμῶν πίστις διατελεῖ σταθερὰ καὶ ἀκλόνητος.

Ἡ ἑορτὴ καὶ ἡ εὐθυμία ἐξηκολούθουν. Τὸ μόνον νεφύδριον ἐν τῇ φαιδρότητι ταύτῃ ἦν, ὅτι ὁ Σβέρδρουπ δὲν εἶχεν ἀπαλλαγῇ ἔτι τοῦ κατάρρου του καὶ ἐτήρει αὐστηρὰν δίαιταν. Ἀλλ' ἐπανέλαβεν ἤδη τὰ καθήκοντά του καὶ ἐξῆλθε μάλιστα καὶ ἐπὶ τῶν πάγων.

Σάββατον, δεκεμβρίου 22.—Ὁ ΝΑ ἄνεμος μετεβλήθη ἤδη εἰς καταιγίδα ὠρυομένην ἐπὶ τοῦ ἐξαρτισμοῦ. Φερόμεθα καλῶς πρὸς βορρᾶν. Ἐνῷ εἶμαι ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ὁ ἄνεμος συρίζει δεινῶς περὶ τὰ ὦτά μου, ἡ δὲ χιὼν τύπτει τὸ πρόσωπόν μου καὶ μὲ καταχαλύπτει αὐθωρεί. Τὸ «Φραμ» εἶναι ἀόρατον ἀπὸ τῆς χιονώδους καλύβης, ἔνθα τὸ ἀστεροσκοπεῖον ἡμῶν. Δὲν δύναταί τις νὰ ἔχῃ ἀνοικτοὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἕνεκα τῆς σφοδρότητος τῆς χιόνος. Ἀπορῶ ἂν δὲν διήλθομεν καὶ τὴν 83ην μοῖραν.

Ἀλλὰ φοβοῦμαι, ὅτι ἡ χαρὰ ἡμῶν δὲν θὰ εἶναι διαρκής, διότι τὸ βαρόμετρον ἄρχεται καταπίπτον. Χθὲς τὴν νύκτα, τὴν ἡμίσειαν μετὰ μεσονύκτιον, τὸ σκάφος ἡμῶν ὑπέστη ἰσχυρὸν κλονισμὸν συνταράξαντα τὰ πάντα ἐν τῷ πλοίῳ. Ἠσθανόμην τὴν ἀπήχησιν αὐτοῦ κάτωθεν, ἐνῷ ἐκείμην ἐπὶ τῆς κλίνης μου. Εἶπον εἰς τὸν σκο-

πὸν νὰ ἐξακριβώσῃ ποῦ ἐγίνετο ἡ πίεσις καὶ νὰ ἴδῃ, ἂν ὁ ὄγκος τοῦ πάγου, παρ' ὃν εἴμεθα, ἐκινδύνευε νὰ θραυσθῇ, καὶ τί μέρος τοῦ ἐφοπλισμοῦ ἡμῶν ἠπειλεῖτο. Μοὶ εἶπεν ὅτι ἤκουε τὸν κρότον τῆς πιέσεως ἔκ τε τῆς πρώρας καὶ τῆς πρύμνης, ἀλλὰ δὲν ἦτο εὔκολον νὰ διακρίνῃ αὐτὴν ὡς ἐκ τοῦ θορύβου τῆς καταιγίδος.

Σήμερον τὴν μεσημβρίαν ὑπέστη τὸ «Φραὰμ» καὶ ἕτερον κλονισμὸν σφοδρότερον τοῦ τῆς νυκτός. Βραδύτερον ὑπέστη καὶ ἕτερον. Ὑποθέτω, ὅτι ἡ πίεσις εἶναι περὶ τὴν πρύμνην, ἀλλ' οὐδὲν διακρίνω ἕνεκα τῆς τρικυμίας. Τὴν πρωΐαν τῆς πέμπτης εἴχομεν σφοδρότατον κλονισμόν. Ὁ Πέτρος, ὅστις ἵστατο κατὰ τὸ ἄνοιγμα τῆς βολιδοσκοπήσεως, ἀνεπήδησεν ἐπανειλημμένως, νομίσας ὅτι οἱ πάγοι κατεθραύοντο ὑπὸ τοὺς πόδας του. Εἶναι δὲ τόσον σφοδροὶ οἱ κλονισμοὶ οὗτοι, ὥστε τὸ «Φραὰμ» συνταράσσεται καὶ κλονίζεται ὡς ὑπὸ δυνατοῦ σεισμοῦ.

Κυριακή, δεκεμβρίου 23.—Ὁ ἄνεμος ἀμετάβλητος μὲ ταχύτητα 13 ἢ 14 μέτρων ἀνὰ πᾶν δεύτερον λεπτόν. Οὐδὲν δύναταί τις νὰ διακρίνῃ ἐκ τῆς χιόνος. Σκότος πυκνότατον. Ὅταν βλέπῃ τις ἔξω, φρικιᾷ ἐπὶ τῇ θέᾳ, θεωρεῖ δ' ἑαυτὸν εὐτυχῆ, διότι δύναται νὰ κατέλθῃ κάτω εἰς τὴν θερμὴν αἴθουσαν καὶ νὰ θερμανθῇ. Μετ' οὐ πολὺ ὅμως ἐγὼ καὶ ὁ Ζόανσεν θὰ εἴμεθα διαρκῶς ἐκτεθειμένοι εἰς τοιοῦτον καιρόν.

Πέμπτη, δεκεμβρίου 27.—Ἤλθον καὶ τὰ Χριστούγεννα καὶ εἴμεθα τόσον μακρὰν τῆς πατρίδος! Πόσον ἀνιαρόν! Ἐν τούτοις εἶμαι εὔθυμος. Ἄρχομαι διακρίνων ἤδη τὸ τέρμα τῆς σκοτεινῆς ταύτης νυκτός. Τὰ πάντα θὰ καταλήξωσιν αἰσίως. Οὐδεμίαν περὶ τούτου ἔχω ἀμφιβολίαν. Ἡ ἐκδρομὴ ἡμῶν δὲν θὰ εἶναι ματαία ἀπώλεια χρόνου, αἱ δ' ἐλπίδες ἡμῶν θὰ ἐκπληρωθῶσιν. Ἡ Μοῖρα τοῦ ἐξερευνητοῦ εἶναι βεβαίως σκληρά, ὁ δὲ βίος αὐτοῦ πλήρης ἀπογοητεύσεων. Ἀλλ' ἔχει ἐπίσης καὶ ὡραίας στιγμάς, τὰς στιγμὰς ἐκείνας, καθ' ἃς βλέπει τὸν θρίαμβον τῆς ἀνθρωπίνης πίστεως καὶ θελήσεως, τὴν στιγμὴν καθ' ἣν βλέπει τὸν οὐρανὸν τῆς ἐπιτυχίας καὶ τῆς εἰρήνης.

Εἶναι τὰ δεύτερα Χριστούγεννα, ἅτινα διερχόμεθα ἐνταῦθα ἐν τῇ χειμερινῇ νυκτὶ καὶ ἐν τῷ βασιλείῳ τοῦ θανάτου. Εἶναι ἴσως τὰ τελευταῖα Χριστούγεννα, ἅτινα ἐγὼ διέρχομαι ἐν τῷ πλοίῳ. Ἡ σκέψις αὕτη μὲ καθιστᾷ ἄθυμον. Τὸ πλοῖον κατέστη δι' ἡμᾶς προσφιλέστατον. Εἶναι ἡ πατρίς, ἡ ἑστία ἡμῶν. Οἱ σύντροφοί μου θὰ διέλθωσιν ἔτι καὶ ἄλλα Χριστούγεννα ἐν αὐτῷ ἄνευ ἐμοῦ, ἴσως καὶ πλειότερα, ἐνῷ θὰ χωρῶσι πρὸς τὰ ἀπώτατα τοῦ Βορρᾶ.

Τὰ διήλθομεν φαιδρῶς, ὡς δῶρον δὲ τῶν Χριστουγέννων εἴχομεν τὴν 83ην μοῖραν. Ἡ εὐτυχία ἡμῶν τὴν φορὰν ταύτην ἦτο διαρκεστέρα. Ὁ

ἄνεμος ἐπὶ δύο ἡμέρας ἐξηκολούθει ὁ αὐτός, ἀλλ' εἶτα ἐκόπασε καὶ μετεβλήθη εἰς βόρειον καὶ βορειοανατολικόν. Σήμερον εἶναι ΒΔ. Πολὺ καλά. Ἀνάγκη ὑπομονῆς. Ἂς ἐλπίζωμεν ὅτι δὲν θὰ διαρκέσῃ πολύ.

Ἡ παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων ἑωρτάσθη μετὰ τῆς συνήθους λαμπρότητος. Ἐν τῇ τραπέζῃ παρετέθησαν πλακοῦντες καὶ γλυκύσματα. Μετὰ τοῦ Βλέσσιγκ ἐργασθεὶς καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν παρασκεύασα ποτόν τι ἐκ χαμαιμόρων, ὅπερ ἀπεκαλέσαμεν «πολικὸν καμπανίτην τῆς 83ης μοίρας». Πάντες ηὐχαριστήθησαν καὶ πολλαὶ προπόσεις μὲ τὸ εὐγενὲς τοῦτο ποτὸν ἐγένοντο. Μουσική, εἰκονογραφημένα βιβλία, ᾄσματα, ἱστορίαι καὶ γενικὴ εὐθυμία.

Τὸ ἑσπέρας μετὰ τὸ δεῖπνον ὁ Μόγδστατ ἔπαιξε τὸ βιολίον του, ὁ δὲ Πέττερσον ἠλεκτρισθείς, ἔψαλε καὶ ἐχόρευσε. Μᾶς καταδιεσκέδασε μὲ τὴν εὐθυμίαν του. Εἶναι πολυτεχνίτης. Μηχανικός, σιδηρουργός, μάγειρος, τελετάρχης, κωμικός, χορευτής, χειρίζεται δὲ δεξιώτατα τὸ ξυράφιον καὶ τὴν ψαλίδα.

Εἴχομεν ἤδη τὴν περιέργειαν νὰ μάθωμεν πόσον ἐχωρήσαμεν ἐπὶ τὰ πρόσω. Ἀλλ' ἦτο ἡ χιονοστρόβιλος ἡ νεφελώδης ὁ καιρός, ὥστε δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γείνῃ καταμέτρησις. Πάντες ἐπιστεύομεν, ὅτι εὑρισκόμεθα πέραν τῆς 83ο, ἀλλ' οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ μαντεύσῃ ἐπὶ πόσον. Μετὰ

μεσημβρίαν προσεκάλεσαν τὸν Χάνσεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, λέγοντες, ὅτι οἱ ἀστέρες ἦσαν ὁρατοί. Πάντες μετ' ἀγωνίας περιέμενον τὸ ἀποτέλεσμα. Ὁ Χάνσεν καταμετρήσας εὗρεν ὅτι ἤμεθα ὑπὸ τὴν 830, 20′ β. π. Τὸ ἀποτέλεσμα ἐγένετο δεκτὸν μετ' ἐπευφημιῶν. Ἂν εἰσέτι δὲν εἴχομεν φθάσει εἰς τὸ βορειότατον σημεῖον, εἰς ὃ ποτε ἀφίκετο ἄνθρωπος, ἐν τούτοις δὲν ἀπείχομεν καὶ πολὺ τούτου.

Παρασκευή, δεκεμβρίου 28.—Ἐξῆλθον ἔξω τὴν πρωΐαν, ἵνα ρίψω ἐν βλέμμα ἐπὶ τοῦ σχηματισθέντος ῥήγματος ἀριστερὰ τοῦ πλοίου, ὅπερ, εὐρυνθέν, ἀπετέλεσεν ἀνοικτὴν αὔλακα. Ἐσυνοδευόμην ὑφ' ὅλων τῶν κυνῶν. Δὲν εἶχον προχωρήσει πολύ, ὅτε εἶδον σκιερόν τινα μορφὴν ἐξαφανιζομένην. Ἦτο ὁ «Πάν», ὅστις κυλισθεὶς κάτω ἀπὸ τῆς ἀποτόμου τῶν πάγων ὄχθης ἔπεσεν ἐντὸς τοῦ ῥήγματος. Εἰς μάτην ἐπάλαιε ν' ἀναρριχηθῇ ἐπὶ τῶν πάγων. Ἡ χιὼν ἦτο διαλελυμένη περὶ αὐτὸν καὶ δὲν παρεῖχε στήριγμά τι εἰς τοὺς πόδας του. Ἤκουον μόνον ἐνίοτε τοὺς κλαυθμυρισμούς του ἀπὸ τοῦ ῥήγματος.

Ἔκυψα κάτω ἀπὸ τῆς ὄχθης τῶν πάγων, ἵνα τὸν ἴδω, ἀλλὰ παρ' ὀλίγον κατεκρημνιζόμην καὶ ἐγώ. Ἐφώναξα νὰ μοὶ φέρωσιν ἕνα κάμακα, ἀλλὰ πρὶν ἢ μοὶ φέρωσιν αὐτόν, κατώρθωσεν ὁ «Πὰν» μετὰ κόπου ἀναρριχώμενος νὰ ἐξέλθῃ καὶ ἐπήδα καὶ ἔτρεχε μὲ ὅλας του τὰς δυνάμεις ἐπὶ

τῶν πάγων, ἵνα θερμανθῇ, παρακολουθούμενος ὑφ' ὅλων τῶν κυνῶν, θορυβωδῶς ὑλακτούντων καὶ σκιρτώντων ἐπὶ τῇ διασώσει αὐτοῦ.

Ὅτε κατέπεσεν εἰς τὸ ῥῆγμα, ἔτρεξαν ὅλοι πρὸς τὰ ἐκεῖ καὶ ἔβλεπον κλαυθμυρίζοντες, ὡς νὰ μὲ παρεκάλουν νὰ τρέξω πρὸς βοήθειάν του. Ἔτρεχον δὲ ἄνω κάτω ἀνήσυχοι μέχρις οὗ τὸν εἶδον σωζόμενον. Εἰς ἄλλην στιγμὴν κατὰ τὰς μάχας των θὰ τὸν κατέσχιζον ἴσως. Τοιαύτη, βλέπετε, ἡ τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ τοῦ κυνὸς φύσις. Ὅλην τὴν μεταμεσημβρίαν ὁ «Πὰν» διέμενεν ἐν τῇ αἰθούσῃ θερμαινόμενος.

Τὴν νύκτα ταύτην μικρὸν πρὸ τῆς 9 1)2 ὥρας εἴχομεν φοβερὸν κλονισμόν· ἐξῆλθον, ἀλλ' οὐδὲν διέκρινα ἐκ τοῦ θορύβου τοῦ ἀνέμου. Τὴν 10 1)2 ὥραν ἐπῆλθε καὶ δεύτερος κλονισμός, βραδύτερον δ' ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἠσθανόμεθα δονήσεις ἐν τῷ πλοίῳ. Τὴν 11 1)2 οἱ κλονισμοὶ ἐγίνοντο σφοδρότεροι. Ἦτο προφανές, ὅτι ἡ πίεσις ἐγίνετο περὶ τὸ πλοῖον. Ἐνῷ δὲ παρεσκευαζόμην νὰ ἐξέλθω, ἀφίκετο ὁ Μόγδστατ ἀγγέλλων, ὅτι πρὸ ἡμῶν ἀνυψώθη ἐκ τῆς πιέσεως ὄγκος πάγου.

Ἐξήλθομεν ἔξω μετὰ φανῶν. Πεντήκοντα ἓξ βήματα ἀπὸ τῆς πρώρας ὑψοῦτο κάθετον ὕψωμα, ἐκτεινόμενον παρὰ τὴν αὔλακα, ἐξηκολούθει δὲ καὶ τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ πίεσις σφοδροτάτη. Μυκηθμοί, πάταγοι καὶ βρονταὶ ἠκούοντο ἐπὶ πολύ. Κατέπαυσαν εἶτα ἐπὶ μικρὸν καὶ

ἠκούοντο κατὰ διαλείμματα ἐν κανονικῷ ρυθμῷ. Ἡ πίεσις ἐξηκολούθει βραδέως ἀλλ' ἀσφαλῶς χωροῦσα πρὸς τὸ πλοῖον. Τὸ περὶ ἡμᾶς ὕψωμα ἐρράγη, ὁ δ' ὄγκος τοῦ πάγου, ἐν ᾧ εἶναι κεχωσμένον τὸν «Φράμ», ἐγένετο μικρότερος. Ἤδη τὸ ὕψωμα τοῦτο εἶναι πρὸ τῆς ρινὸς τοῦ «Φράμ» καὶ δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἡμῖν ζημίας. Διέταξα τοὺς ἐπὶ τῆς φυλακῆς, ἂν ἔλθῃ πλησιέστερον ὁ ὄγκος, ἢ ἂν διαρραγῇ, νὰ μὲ προσκαλέσωσι. Πιθανῶς ἡ πίεσις νὰ παύσῃ μετ' ὀλίγον, διότι διαρκεῖ ἤδη ἐπὶ ἀρκετὰς ὥρας. Τὴν στιγμὴν ταύτην (12, 45΄) ἐγένοντο πάλιν σφοδροὶ κλονισμοί, μετὰ τοῦ θορύβου δὲ τοῦ ἀνέμου διακρίνω καὶ τοὺς κρότους τῆς πιέσεως, ἐνῷ εἶμαι ἐξηπλωμένος ἐπὶ τῆς κλίνης μου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

Τὸ νέον ἔτος 1895.

Τετάρτη, ἰανουαρίου 2.— Οὐδέποτε κατειχόμην ὑπὸ τόσῳ παραδόξων προαισθημάτων κατὰ

τὴν ἔναρξιν νέου ἔτους. Ἴσως θὰ φέρῃ ἡμῖν σοβαρὰ γεγονότα καὶ θ' ἀποβῇ πιθανῶς ἓν τῶν σπουδαιοτάτων τοῦ βίου μου, φέρον ἐπιτυχίαν ἢ καταστροφήν. Τὰ ἔτη ἔρχονται καὶ παρέρχονται ἀπαρατήρητα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ τῶν πάγων, ἀγνοοῦμεν δὲ τί ἔφερον ταῦτα εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἢ τί κρύπτουσιν ἐν τῷ μέλλοντι !

Ἐν τῷ σιγηλῷ τούτῳ κόσμῳ τῶν πάγων δὲν ὑπάρχουσι γεγονότα· τὸ πᾶν εἶναι τεθαμμένον ὑπὸ τὸ σκότος. Βλέπει τις μόνον τοὺς σπινθηροβολοῦντας ἀστέρας ἐν τῇ παγερᾷ νυκτὶ καὶ τὴν ἀπαυγάζουσαν τοῦ βορείου σέλαος μαρμαρυγήν. Πλησιέστατα δὲ διακρίνει τὴν ἀσαφῆ καὶ συγκεχυμένην σκιαγραφίαν τοῦ «Φράμ» ἱσταμένου ἐν τῷ ἐρήμῳ τούτῳ λόφῳ καὶ ὑψοῦντος τοὺς σκιεροὺς αὐτοῦ ἱστοὺς πρὸς τοὺς ἀστέρας. Ὡς μικροσκοπικὴ τις κηλὶς τὸ πλοῖον χάνεται ἐν τῇ ἀχανεῖ ταύτῃ ἐκτάσει τοῦ βασιλείου τοῦ θανάτου.

Ἀλλ' ἐν αὐτῷ πάλλει ζωή, ἐνῷ πέραν ἐν τῇ νυκτὶ θάνατος μόνον καὶ νεκρικὴ σιγή, διακοπτομένη ποῦ καὶ ποῦ ὑπὸ τῆς σφοδρᾶς πιέσεως τῶν πάγων, κατὰ γιγαντιαίους ὄγκους κυμαινομένων. Ἀντηχοῦσι δυσοιώνως ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ ἠρεμίᾳ καὶ αἰσθάνεταί τις, ὅτι ἔχει πρὸ αὐτοῦ ὑπερφυσικάς τινας δυνάμεις, τοὺς μυθολογουμένους Γίγαντας τῶν πολικῶν χωρῶν, μεθ' ὧν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν μέλλει νὰ συμπλακῇ εἰς ἄπελπιν ἀγῶνα. Ἀλλὰ δὲν πτοούμεθα.

Ἡ πίεσις τῶν πάγων ἤρξατο αἴφνης κατὰ τὴν τελευταίαν νύκτα. Ἠκούσθη πρῶτον κρότος τις ἔξωθεν καὶ ἐλαφρὸς κλονισμός, ὀλίγῃ δὲ χιὼν κατέπεσεν ἀπὸ τοῦ ἐξαρτισμοῦ ἐπὶ τῆς ἐξ ἱστίων στέγης τοῦ «Φράμ», ἐνῷ ἐκαθήμην ἀναγινώσκων ὑπ' αὐτήν. Μετ' οὐ πολὺ τὸ σκάφος ἐδέχθη καὶ δεύτερον κλονισμόν, φοβερόν, οἷον οὐδέποτε ἔσχεν ἀπὸ τοῦ τελευταίου χειμῶνος. Ἐκλονίσθην ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω ἐπὶ τοῦ κιβωτίου, ἐφ' οὗ ἐκαθήμην, βλέπων δὲ τὸν κλονισμὸν ἐξακολουθοῦντα, ἐξῆλθον ἔξω ἐπὶ τῶν πάγων. Ὁ ἐκ τῆς πιέσεως μυκηθμὸς ἦτο φοβερός, προερχόμενος ἐκ τῶν Δ καὶ τῶν ΒΔ, διήρκεσε δὲ μονοτόνως ἐπί τινας ὥρας. Οἱ πάγοι ἐχαιρέτων τὴν εἴσοδον τοῦ νέου ἔτους.

Εἴχομεν διέλθει εὐθύμως τὴν παραμονὴν τοῦ νέου ἔτους, μὲ εὐῶδες πόντσι, ἀφθονίαν γλυκυσμάτων, μουσικὴν κτλ. Ὡμιλήσαμεν περὶ τοῦ παλαιοῦ ἔτους, περὶ τοῦ νέου καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος ἡμῶν. Τὸ μεσονύκτιον ὁ Βλέσσιγκ ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ ἀνεξαντλήτου αὐτοῦ κιβωτίου φιάλην νορβηγικοῦ οἰνοπνεύματος καὶ προεπίομεν ὑπὲρ τοῦ παλαιοῦ καὶ τοῦ νέου ἔτους. Ἦτο ἡ τελευταία πρώτη τοῦ ἔτους, ἣν διηρχόμην μετὰ τῶν συντρόφων μου. Ηὐχαρίστησα πάντας διὰ τὴν ἀφοσίωσίν των. Ὁ Σβέρδρουπ ηὐχήθη ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἐκδρομῆς, ἣν ἐσκόπουν νὰ ἐπιχειρήσω μετὰ τοῦ Ζόανσεν, καὶ εἶτα προε-

πίομεν ὑπὲρ τῶν μελλόντων νὰ διαμείνωσιν εἰς τὸ «Φράμ».

Ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ ἔτους ἐνεφανίσθη μὲ τὸν αὐτὸν καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἄνεμον, τοὺς αὐτοὺς ἀστέρας καὶ τὸ αὐτὸ σκότος. Καὶ κατὰ τὴν μεσημβρίαν ἔτι δὲν διακρίνει τις οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην λάμψιν λυκαυγοῦς πρὸς νότον. Χθὲς ἐνόμισα, ὅτι διέκρινα τοιαύτην. Ἐξετείνετο ὡς ἀσθενὴς αἴγλη φωτὸς ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ἦτο ὠχρόλευκος καὶ ἤπλοῦτο πολὺ ὑψηλά, προήρχετο δ' ἐκ λάμψεως τοῦ βορείου σέλαος. Τοιαῦται λάμψεις παρατηροῦνται συχνάκις καὶ εἰς ἄλλα σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος.

Ἡ ἀτμόσφαιρα ἦν αἴθριος χθές, ἀλλ' ὁ ὁρίζων πάντοτε ὁμιχλώδης καὶ σκιερός. Τὴν νύκτα εἴχομεν ἀσυνήθως ἰσχυρὸν βόρειον σέλας. Ρεύματα κυματοειδῆ ἐξηκοντίζοντο ἐν ταχείᾳ περιστροφῇ ἐπὶ τοῦ νοτίου τοῦ οὐρανοῦ τμήματος, αἱ ἀκτῖνες τῶν ὁποίων ἐξικνοῦντο μέχρι τοῦ ζενίθ, ὄπισθεν δὲ τούτων ἔλαμπε μεγαλοπρεπὲς στέμμα ἀνταναχλῶν ὡς λάμψις σελήνης ἐπὶ τῶν πάγων. Ὁ οὐρανὸς εἶχεν ἀνάψει τοὺς πυρσοὺς αὐτοῦ πρὸς τιμὴν τοῦ νέου ἔτους.

Πέμπτη, ἰανουαρίου 3.—Τῇ 4 1)2 τῆς πρωΐας ἤρξατο ἡ συντάραξις τῶν πάγων, τῇ δὲ 5η ἐπλησίασεν ἡ πίεσις παρὰ τὴν αὔλακα, ἀριστερὰ τοῦ πλοίου. Κατὰ τὴν 8 ἠγέρθην καὶ ἤκουον τὸν κρότον τῆς πιέσεως. Ἐλαφρὸν κλονισμὸν ἠ-

σθανόμεθα ἐν τῷ πλοίῳ, ἠκούετο δ' ἔξωθεν ὁ κρότος. Ὅτε ἐξῆλθον; ἐξεπλάγην πολὺ εὐρὼν μέγα ὕψωμα ἀριστερὰ τοῦ πλοίου, ἐκ τῆς πιέσεως ἀνυψωθέν. Μόλις ἀπεῖχε περὶ τὰ 30 βήματα ἀπὸ τοῦ πλοίου, τὰ δὲ ῥήγματα ἐκ τοῦ μέρους τούτου ἀπεῖχον 18 βήματα ἀφ' ἡμῶν.

Μετὰ μεσημβρίαν ἐγένοντο πολλαὶ παρασκευαὶ πρὸς ἐγκατάλειψιν τοῦ πλοίου, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν θὰ ἠπειλούμεθα ὑπὸ τῆς πιέσεως. Τὰ ἔλκηθρα καὶ τὰ καγιὰκ ἦσαν ἕτοιμα ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. 25 κιβώτια διπύρων διὰ τοὺς κύνας ἐτέθησαν ἐπὶ τῶν πάγων παρὰ τὴν δεξιὰν πλευρὰν τοῦ πλοίου· 19 κιβώτια ἄρτου, 4 πίθοι πετρελαίου, 4 κασσιτέρινοι πίθοι παγωμένου ἐλαίου καί τινα ἀγγεῖα γκαζολίνης, ἤτοι συμπεπυκνωμένου πετρελαίου, ἐφέρθησαν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος.

Ἐνῷ ἐδειπνοῦμεν, ἠκούσαμεν καὶ πάλιν τοὺς αὐτοὺς κρότους καὶ τριγμοὺς ὁλονὲν πλησιάζοντας, προσέτι δὲ καὶ σφοδρὸν γδοῦπον προερχόμενον κάτωθεν τῆς θέσεως, ἐν ᾗ ἐκαθήμεθα. Ἐτρεξα ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Ἡ πίεσις ἦτο παρὰ τὴν αὔλακα πλησίον ἡμῶν, παρὰ τὴν ἀκτῖνα σχεδὸν τῆς δεξιᾶς τοῦ πλοίου πλευρᾶς. Κατῆλθον πάλιν εἰς τὴν αἴθουσαν διὰ τὸ δεῖπνον.

Μετ' οὐ πολὺ ἐπανελθὼν ὁ Πέτρος ἀνήγγειλεν, ὅτι οἱ πάγοι ἐρράγησαν βήματά τινα μακρὰν τῶν κιβωτίων τῶν διπύρων, τὸ δὲ ῥῆγμα διηυθύνετο πρὸς τὴν πρύμνην τοῦ «Φράμ».

Ἐξῆλθον καὶ εἶδον ὅτι τὸ ῥῆγμα ἦτο ἄξιον λόγου. Τὰ κιβώτια τῶν διπύρων μετεκινήθησαν πρὸς μείζονα ἀσφάλειαν. Καὶ ἄλλα μικρότερα ῥήγματα ἐσχηματίσθησαν περὶ τὸ πλοῖον.

Κατῆλθον κάτω, ἥναψα τὴν πίπαν μου καὶ συνδιελέχθην μικρὸν μόνος μετὰ τοῦ Σβέρδρουπ ἐν τῷ θαλαμίσκῳ αὐτοῦ. Οἱ πάγοι συνεθλίβοντο καὶ ἐρρήγνυντο ἐκ νέου. Ὁ κρότος δὲν ἦτο μεγαλείτερος τοῦ συνήθους, ἀλλ' εἶπον εἰς τοὺς ἐν τῇ αἰθούσῃ καθημένους ν' ἀνέλθῃ τις, ἵνα ἴδῃ, ποῦ ἀκριβῶς ἐγίνετο ἡ πίεσις. Μετ' οὐ πολὺ ἀναγγέλλει ὁ Νόρδαλ, ὅτι ἡ πίεσις ἦτο ἀριστερὰ τοῦ πλοίου καὶ θὰ ἦτο φρόνιμον νὰ εἴμεθα πάντες ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Ἔτρεξα αὐθωρεὶ ἀκολουθούμενος καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων. Ὁ Πέτρος τότε ἐφώναξεν. «Ἂς τρέξωμεν νὰ σώσωμεν τοὺς κύνας· θὰ πνιγῶσιν ἀπὸ τὰ νερὰ τῶν πάγων».

Ἤλθομεν εἰς κατάλληλον στιγμήν. Τὸ ὕδωρ εἰσώρμησεν ἐντὸς τῶν σηκῶν τῶν κυνῶν. Ὁ Πέτρος βυθιζόμενος μέχρι τῶν γονάτων εἰς τὸ ὕδωρ ἤνοιξε τὴν θύραν. Οἱ πλεῖστοι ἐξώρμησαν πηδῶντες καὶ πλαταγίζοντες ἐν τῷ ὕδατι, τινὲς δὲ πτοηθέντες εἰσεῖρπον εἰς τὰς γωνίας τῶν σηκῶν. Ἐσύρθησαν ἔξω βίᾳ κατάβρεκτοι ὑπὸ τοῦ ὕδατος.

Περιῆλθον τὸ «Φράμ», ἵνα ἴδω, τί εἶχε συμβῇ. Οἱ πάγοι εἶχον διαρραγῇ καθ' ὅλον τὸ μῆ-

κος τοῦ πλοίου, ἀπὸ δὲ τοῦ ρήγματος τούτου εἶχεν ἐκχυθῇ τὸ ὕδωρ πρὸς τὴν δεξιὰν πλευράν, ἥτις ἔκλινεν ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ ὑψώματος, ὅπερ σταθερῶς μᾶς ἐπίεζε. Τὸ ρῆγμα διῆλθε καὶ ὑπὸ τὸ φορητὸν σιδηρουργεῖον, ὅπερ τεθὲν ἐπὶ ἑλκήθρου μετεκινήθη πρὸς τὸν ἐκ πάγου λόφον δεξιά. Ἔνδεκα κιβώτια πλήρη *πεμμικάν*, ἤτοι ἀπεξηραμένου κρέατος, τὰ κιβώτια τῶν διπύρων καὶ 19 κιβώτια ἄρτου μετηνέχθησαν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν. Ἐκεῖ θὰ ἦσαν ἀσφαλῆ, καθόσον οἱ πάγοι ἦσαν πυκνότατοι καὶ δὲν θὰ ὑπεχώρουν κατὰ τὴν πίεσιν. Μετεφέραμεν εἶτα ἀπὸ τῶν ἀποθηκῶν καὶ ἄλλα κιβώτια τροφῶν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἵνα ὦσιν ἕτοιμα πρὸς ἐξαγωγήν. Ὑπελογίσαμεν ὅτι αἱ τροφαὶ αὗται θὰ ἐπήρκουν διὰ 200 ἡμέρας. Πρὸς τούτοις ἡτοιμάσαμεν σκηνάς, μαγειρικὴν μηχανὴν καὶ ἄλλα χρειώδη, ὥστε δυνάμεθα τώρα νὰ κοιμηθῶμεν ἐν ἀσφαλείᾳ.

Παρῆλθε τὸ μεσονύκτιον καὶ ἀγρυπνοῦμεν εἰσέτι. Δὲν πιστεύω νὰ ἐπέλθῃ τοιοῦτος κίνδυνος, ὥστε νὰ καταλίπωμεν τὸ πλοῖον, ἀλλὰ πρέπει νὰ εἴμεθα ἕτοιμοι διὰ πᾶν ἀπρόοπτον. Οἱ ἐπὶ τῆς φυλακῆς ἐνετάλησαν νὰ ἐπιβλέπωσι τοὺς κύνας καὶ νὰ προσέχωσι μὴ τὸ ρῆγμα φθάσῃ ὑπὸ τὰ κιβώτια τῶν προμηθειῶν ἡμῶν ἂν δ' ἐπαναρχίσῃ ἡ πίεσις, νὰ μᾶς προσκαλέσωσι πάντας ἐνωρὶς μᾶλλον ἢ ἀργά. Ἐνῶ κάθημαι τώρα καὶ γράφω, ἀκούω ἐκ νέου τὸν ἐκ τῆς πιέσεως

θόρυβον. Ἀλλὰ πάντες εἰσὶ φαιδροὶ καὶ ἄφοβοι, θεωροῦντες τοῦτο ὡς διάλειμμα ἢ ἀνάπαυλαν ἐν τῇ μονοτονίᾳ τοῦ βίου ἡμῶν. Εἶναι μία καὶ ἡμίσεια ὥρα. Εἶμαι κατάκοπος καὶ θὰ κοιμηθῶ· ἀλλ' ὁ Θεὸς οἶδεν, ἂν δὲν μ' ἐξυπνίσωσι καὶ πάλιν.

Παρασκευή, ἰανουαρίου 4. — Οἱ πάγοι ἦσαν σχετικῶς ἤρεμοι τὴν νύκτα, ἀλλὰ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν συνεταράσσοντο κατὰ διαλείμματα. Καὶ τὴν νύκτα ταύτην ἐγένοντο πολλαὶ πιέσεις μετὰ τὴν ἑνάτην ὥραν, καὶ ὁτὲ μὲν ἦσαν ἐλαφραί, γινόμεναι κατὰ κανονικὰ διαλείμματα, ὁτὲ δ' ἐπερχόμεναι μετὰ ἰσφοδρότητος καὶ πατάγου, ἔπαυον καὶ πάλιν ἐπανήρχιζον ἐκ νέου.

Τὸ «Φράμ» εἶναι κεκλιμένον ἀριστερά, βραδεως δέ, ἀλλ' ἀσφαλῶς προχωρεῖ τὸ ὀλέθριον ὄψωμα, ἕτοιμον νὰ καταπέσῃ ἐπὶ τῶν λίσσων τοῦ πλοίου. Ἀλλ' εἶμαι βέβαιος, ὅτι τὸ «Φράμ» θὰ κατορθώσῃ ν' ἀπαλλαγῇ τούτου. Ἡ συντάραξις τῆς πάγων ἐξακολουθεῖ καὶ δὲν δύναμαι νὰ κατακλιθῶ, πρὶν ἢ ἴδω τὸ «Φράμ» ἀπαλλασσόμενον τοῦ ἐπαπειλοῦντος αὐτὸ κινδύνου. Ἤδη νέα, σφοδροτέρα ἔφοδος τῶν πάγων· ἀλλ' οὐδὲν δυνάμεθα. Εἴμεθα μόνον καθ' ὅλα ἕτοιμοι νὰ καταλίπωμεν τὸ πλοῖον, ἂν παραστῇ ἀνάγκη. Σήμερον καὶ τὰ ἐνδύματα καὶ πάντα ἐν γένει τὰ χρειώδη εἰσὶν ἕτοιμα καὶ χωριστοὶ σάκκοι δι' ἕνα ἕκαστον ἄνδρα ἡτοιμάσθησαν.

Παράδοξον! Πάντα τὰ σχέδια ἡμῶν πιθανὸν νὰ μεταβληθῶσιν ἕνεκα ἀπροσδοκήτου τινὸς γεγονότος. Μέχρι τοῦ νῦν δὲν εἶμαι εἰσέτι ἀπηλπισμένος. Εἶναι ἡ πρώτη ὥρα τῆς νυκτὸς καὶ εἶναι φρόνιμον νὰ ἡσυχάσωμεν. Οἱ ἐπὶ τῆς φυλακῆς ἐνετάλησαν νὰ μ' ἐξυπνίσωσιν, ὅταν τὸ ὕψωμα πλησιάσῃ πολὺ πρὸς τὸ «Φρόμ». Εὐτυχῶς εἶναι σελήνη, καὶ τὰ πάντα εἰσὶν εὐδιάκριτα.

Σάββατον, ἰανουαρίου 5.— Τὴν νύκτα ταύτην πάντες κοιμῶνται ἐνδεδυμένοι, ἕτοιμοι νὰ ἐξορμήσωσιν ἔξω ἐπὶ τῶν πάγων κατὰ τὴν πρώτην πρόσκλησιν. Πάντα σχεδόν, τροφαί, ἐνδύματα, σάκκοι τοῦ ὕπνου μετηνέχθησαν ἐπὶ τῶν πάγων. Ὅλην τὴν ἡμέραν ἀσχολούμεθα εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην καὶ εἴμεθα ἤδη ἕτοιμοι νὰ καταλίπωμεν τὸ πλοῖον ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ.

Κοιμῶμαι βαθέως· ἐξύπνησα ἅπαξ μόνον, ἤκουσα τὴν συντάραξιν τῶν πάγων, καὶ ἐκοιμήθην ἐκ νέου. Τὴν πέμπτην καὶ ἡμίσειαν ὥραν τῆς πρωΐας προσεκλήθην ὑπὸ τοῦ Σβέρδρουπ, ἀγγείλαντός μοι, ὅτι τὸ ὕψωμα ἐπλησίαζεν ἤδη εἰς τὸ «Φρὰμ» καὶ ἐφέρετο κατ' αὐτοῦ μεθ' ὁρμῆς. Δὲν ἀμφέβαλλον πολὺ περὶ τούτου, διότι, μόλις ἐξύπνησα, ἤκουσα τοιαύτας βροντὰς καὶ γδούπους ἐπὶ τῶν πάγων, ὡσεὶ ἦτο ἡ ἡμέρα τῆς Δευτέρας παρουσίας. Ἔπρεπεν αὐθωρεὶ νὰ καλέσω ὅλον τὸ πλήρωμα ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ νὰ φέρωμεν ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἄλλα τινὰ τοῦ

ἐροπλισμοῦ ἡμῶν, ὥστε νὰ εἶναι εὔκολον νὰ ριφθῶσιν ἔξω ἐπὶ τῶν πάγων.

Οὕτω παρῆλθε καὶ ἡ ἡμέρα αὕτη. Ἡ ἀτμάκατος κατεβιβάσθη καὶ ἐσύρθη ἔξω ἐπὶ τῶν πάγων· τὴν ὀγδόην τῆς ἑσπέρας, ὅτε ἐνομίζομεν, ὅτι ἡ πίεσις ἐκόπασεν, ἤρξαντο ξπάλιν αἱ βρονταὶ σφοδρότεραι ἢ πρότερον. Ὄγκοι χιόνος καὶ πάγου ἔπιπτον καθ' ἡμῶν καὶ τῆς στέγης τοῦ "Φράμ,,. Ὁ Πέτρος ἥρπασε τὸν λίσγον καὶ ὥρμησεν ἐμπρός. Ἀλλ' ἦτο ἀνωφελὲς τὸ ὅπλον τοῦτο κατὰ τοιούτου ἐχθροῦ. Προσεκάλεσα αὐτὸν καὶ τῷ εἶπον· «Φρονιμώτερον εἶναι νὰ πετάξωμεν ἔξω ἐπὶ τῶν πάγων, ὡς τάχιστα, ὅσα ἔχομεν ἔτι ἐπὶ τοῦ καταστρώματος». Μόλις εἶπον ταῦτα, ὅτε ἡ πίεσις ἐπανέρχεται σφοδροτέρα. Ὠπισθοχώρησα εἰς τὸ μεσαῖον κατάστρωμα. Καθ' ὁδὸν συναντῶ τὸν Μόγδσταϊ κρατοῦντα λίσγον. Τὸν ἐξαπέστειλα ὀπίσω.

Ἡ ἐκ τῶν ἱστίων στέγη ἔκλινε πρὸς τὰ κάτω ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἐπ' αὐτῆς ἐπιπεσόντων ὄγκων τοῦ πάγου καὶ καταθραυσθέντων κατὰ τῶν τοίχων τοῦ σκάφους. Οἱ πάγοι ἤδη ἠπείλουν νὰ ἐμφράξωσι τὴν ἔξοδον. Οἱ κύνες ἠπειλοῦντο νὰ ταφῶσι ζῶντες ὑπὸ τὴν στέγην. Ἐσπεύσαμεν καὶ τοὺς ἠλευθερώσαμεν. Ἔκλαιον, ὠρύοντο καὶ ἐξώρμων ἐν πλήρει ταχύτητι ἔξω ἐπὶ τῶν πάγων.

Ἤμεθα πάντες ἐπὶ τοῦ καταστρώματος μὲ τοὺς σάκκους ἡμῶν. Δὲν ἦτο βεβαίως ἀνάγκη

νὰ δώσω διαταγὰς πρὸς τοῦτο. Τοῦτο ἔπραττον αἱ βρονταὶ καὶ οἱ κλονισμοὶ τοῦ πλοίου. Ἦτο φοβερὸς ὁ θόρυβος οὗτος ἐν τῷ σκότει. Κατῆλθον καὶ πάλιν κάτω. Ἡ αἴθουσα καὶ οἱ θαλαμίσκοι ἦσαν κενοί. Τὰ πάντα μετηνέχθησαν ἔξω, ἐπὶ τῶν πάγων. Ἦτο ἀδύνατον ν' ἀκουσθῇ φωνή τις ἐν μέσῳ τῆς φοβερᾶς ταύτης τρικυμίας τῶν πάγων. Εὐτυχῶς ὅμως τὰ πάντα ἤδη ἦσαν ἐν ἀσφαλείᾳ ἐκτὸς τοῦ πλοίου.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ πίεσις ἐκόπασε καὶ ἐπῆλθε σχετικὴ ἠρεμία. Ἀλλ' ὁποῖον θέαμα! Ἡ ἀριστερὰ πλευρὰ τοῦ «Φράμ» εἶναι τεθαμμένη ὑπὸ τοὺς πάγους καὶ τὴν χιόνα. Τὴν ἑσπέραν ἐκαθήσαμεν εἰς τὴν τράπεζαν, ἐδειπνήσαμεν, ἐκαπνίσαμεν καὶ ἤμεθα ἐν γένει φαιδροί. Πάντες ἐσκεπτόμεθα, ἂν δὲν θὰ ἦτο τὸ ὕστατον δεῖπνον ἐπὶ τοῦ «Φράμ». Ἐργαζόμεθα τώρα νὰ βάλωμεν τάξιν τινὰ εἰς τὸ κενωθὲν πλοῖον.

Σάββατον, Ἰανουαρίου 6. — Ἔρημος ἡμέρα. Ἀπὸ τῆς τελευταίας νυκτὸς οἱ πάγοι σχετικῶς δὲν συνταράσσονται. Πολλοὶ τοῦ πληρώματος κοιμῶνται εἰσέτι. Μετὰ μεσημβρίαν ἠρξάμεθα ἀνασκάπτοντες τὸ „Φράμ" ἀπὸ τῶν πάγων καὶ χιόνων, καὶ μέρος αὐτοῦ ἀπηλλάξαμεν. Ἀλλ' εἶναι πελώριοι οἱ ἐπὶ τῆς στέγης ἐπιπεσόντες πάγοι.

Τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ Χάνσεν εἶχεν ἀστρονομικὴν καταμέτρησιν. Τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς ἦν

83ο, 34′ β. π. Οὔρρα! φερόμεθα λαμπρὰ πρὸς βορρᾶν. Τὸ βορειότατον σημεῖον, εἰς ὃ πλοῖόν ποτε ἔφθασε! Τὸ γεγονὸς ἑωρτάσθη.

Τὴν τελευταίαν νύκτα ἐτρέχομεν ὅλοι μὲ τοὺς σάκκους ἐπ' ὤμου διὰ νὰ σώσωμεν τὴν ζωὴν ἡμῶν, σήμερον πίνομεν πόντσι καὶ ἑορτάζομεν. Τοιαῦται αἱ μεταβολαὶ τῆς τύχης. Ὅλαι αἱ βρονταὶ ἐκεῖναι καὶ οἱ κεραυνοὶ ἦσαν ἴσως κανονιοβολισμοὶ πρὸς πανηγυρισμὸν τοῦ βορειοτάτου γεωγραφικοῦ πλάτους, εἰς ὃ ἀφικόμεθα. Τότε βεβαίως παραδεχόμεθα, ὅτι οἱ πάγοι ἐτίμησαν ἀρκούντως τὸ γεγονός.

Δευτέρα, Ἰανουαρίου 7. — Γίνονται εἰσέτι ἐλαφραὶ πιέσεις τὴν ἡμέραν ἐνίοτε, ἀλλ' ὀλίγον διαρκοῦσιν· εἶτα ἐπέρχεται ἠρεμία. Ἀλλ' ἴσως θὰ ἔχωμεν εἰσέτι ἐνοχλήσεις ἐκ τοῦ πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἡμῶν ὑψώματος τῶν πάγων. Φαίνεται ὅμως, ὅτι ἡ πίεσις ἤλλαξε διεύθυνσιν, ἀφ' ὅτου ὁ ἄνεμος ἐγένετο ΝΑ.

Σήμερον ἤρξατο ἡ ἐργασία πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ «Φράμ» ἀπὸ τῶν πάγων. Παριστᾷ ἐπιβάλλον θέαμα φωτιζόμενον ὑπὸ τῆς σελήνης. Ἂν καὶ πεπεισμένοι περὶ τῆς ἰσχύος καὶ στερεότητος αὐτοῦ, ἀναγκαζόμεθα νὰ σεβασθῶμεν ἀνταγωνιστὴν τοιαύτας καὶ τοσαύτας διαθέτοντα δυνάμεις καὶ δυνάμενον ἐν μιᾷ στιγμῇ νὰ θέσῃ αὐτὰς ἐν ἐνεργείᾳ. Εἶναι ὡς ν' ἀντιμετωπίζῃ τις φοβερὰν πολεμικὴν μηχανήν.

Οὐδὲν ἄλλο πλοῖον θὰ ἠδύνατο ν' ἀντιστῇ εἰς τοιαύτας ἐπιθέσεις. Εἰς ὀλιγώτερον τῆς μιᾶς ὥρας οἱ πάγοι οὗτοι δύνανται πιεζόμενοι ν' ἀνεγείρωσι τεῖχος καθ' ὅλον τὸ πλοῖον, ἀφ' οὗ ἵνα ἀπαλλαγῶμεν ἀπαιτεῖται ἐργασία πλειοτέρα τοῦ μηνός. Ἔχουσί τι τὸ γιγάντειον. Εἶναι πάλη μεταξὺ πυγμαίων καὶ δράκοντος, καθ' ἣν οἱ πρῶτοι καταφεύγουσιν εἰς δόλους καὶ σκευωρίας, ἵνα ἀπαλλαγῶσι τῶν φοβερῶν ὀνύχων τοῦ δράκοντος.

Τὸ «Φράμ» εἶναι πλοῖον ναυπηγηθὲν ὑπὸ τῶν πυγμαίων μὲ πάντα δόλον καὶ μηχάνημα, ὅπως πολεμήσῃ τὸν δράκοντα, ἐν αὐτῷ δ' ἐργάζονται δραστηρίως οἱ μύρμηκες, ἐν ᾧ ὁ δράκων, περιφρονῶν αὐτό, κυλινδεῖ καὶ περιστρέφει τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ κατὰ πᾶσαν περιστροφὴν αὐτοῦ νομίζει τις, ὅτι τὸ κέλυφος τοῦτο τοῦ καρύου θὰ καταθρυμματισθῇ, θὰ ταφῇ καὶ θὰ ἐξαφανισθῇ. Ἀλλ' οἱ πυγμαῖοι κατεσκεύασαν αὐτὸ τόσον δεξιῶς, ὥστε πάντοτε ἀπολυτροῦται ἐκ τῶν φονικῶν ἐναγκαλισμάτων τοῦ γίγαντος.

Οἱ περὶ γιγάντων παλαιοὶ μῦθοι καὶ παραδόσεις περὶ τῆς πάλης αὐτῶν, καθ' ἣν πελώριοι βράχοι καὶ ἀπορρῶγες πέτραι ῥήγνυνται φοβερῶς καὶ πληροῦσι τὰς κοιλάδας μὲ συντρίμματα, ἐπανέρχονται εἰς τὴν μνήμην μου ὅταν βλέπω τοὺς ὄγκους τούτους τῶν πάγων κυλιομένους. ἐν τῷ φωτὶ τῆς σελήνης. Ὅταν δὲ βλέπω τοὺς ἄνδρας μου σκάπτοντας ἐπὶ τῶν

ὄγκων τούτων, μοὶ φαίνονται μικρότεροι καὶ αὐτῶν τῶν μυρμήκων.

Τίς θὰ ἔλεγε τώρα, ὅτι ὁ ὅλως ἰδιόρρυθμος τύπος τοῦ πλοίου δὲν συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀντοχὴν αὐτοῦ; Ἂν δὲν ἦτο ναυπηγημένον οὕτω, δὲν θὰ ἐκαθήμεθα τώρα ἐν αὐτῷ, ἀλλ' ὁ Θεὸς μόνον γνωρίζει ποῦ θὰ ἐπλανώμεθα. Οὔτε σταγὼν ὕδατος εὑρέθη που τοῦ κύτους, οὐδέποτε δὲ καθ' ὅλην τὴν ἐκδρομὴν ἠσθάνθημεν σφοδροτέρους κλονισμούς. Ἀλλ' ἴσως ἦσαν οἱ τελευταῖοι στεναγμοὶ τοῦ θνήσκοντος γίγαντος. Ἂς ἐλπίζωμεν ὅτι δὲν θὰ ἐπανέλθωσι.

Τινὲς τῶν ἀνδρῶν ὑπὸ τὸν Σβέρδρουπ ἐργάζονται, ὅπως περικόψωσι τὸ ὕψωμα, καὶ ἐπροχώρησαν κατά τι. Ὁ Μόγδστατ καὶ ἐγὼ τακτοποιοῦμεν τὰ ἔλκηθρα, ἵνα χρησιμοποιήσωμεν αὐτά, χωροῦντες εἴτε πρὸς Β., εἴτε πρὸς Ν. Τὰς ἑπομένας ἡμέρας οἱ πάγοι ἦσαν σταθερῶς ἤρεμοι. Τὴν νύκτα τῆς 9 ἰανουαρίου ἐγένετο ἐλαφρὰ πίεσις, μικρὸν διαρκέσασα. Τινὲς τῶν ἀνδρῶν ἐξῆλθον σήμερον νὰ ἐργασθῶσιν ἐπὶ τῶν πάγων καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰ ὑψώματα ταῦτα σμικρύνονται.

Ἐφωτογράφησα τὸ „Φράμ" ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης ἐκ διαφόρων θέσεων. Ἐτακτοποιήσαμεν εἶτα τὰς προμηθείας ἡμῶν παρὰ τὸν λόφον, πάντα δέ, οἱ σάκκοι τοῦ ὕπνου, τὰ λαπωνικὰ καὶ φινλανδικὰ ὑποδήματα, τὰ ἐκ λυκείου δέρ-

ματος ἐνδύματα περιεκαλύφθησαν μὲ ἱστία. Αἱ τροφαὶ συνεσωρεύθησαν εἰς ἓξ διαφόρους θέσεις· τὰ πυροβόλα, τὰ ὄργανα τοῦ Χάνσεν καὶ τὰ ἰδικά μου, αἱ πυριτιδοβολαί, ἐτοποθετήθησαν καὶ περιεκαλύφθησαν μὲ ἱστία. Πάντα τὰ ἔλκηθρα καὶ τὰ καγιὰκ ἐτέθησαν ἐν ἀσφαλείᾳ ἐπὶ τῶν πάγων, ὑπ' αὐτὰ δὲ διάφορα σκεύη. Διενεμήθησαν δὲ ταῦτα οὕτως ἐπὶ τῶν πάγων, ὥστε καὶ ἐν ᾗ περιπτώσει ραγῶσιν οὗτοι, αἱ ἀπώλειαι ἡμῶν δὲν θὰ εἶναι μεγάλαι.

Τῇ 15 ἰανουαρίου ἔγραφον. «Τὴν ἑσπέραν ταύτην ὁ ἰατρὸς ἐδίδαξε τὸν Ζόανσεν καὶ ἐμὲ τὸ «περὶ ἐπιδέσμων καὶ θεραπείας τεθραυσμένου ποδός». Ἐκείμην ἐπὶ τραπέζης ἔχων ἐπὶ τῆς κνήμης παρισινὸν ἐπίδεσμον, ἐνῶ πάντες οἱ τοῦ πληρώματος ἱσταντο περὶ τὴν τράπεζαν βλέποντες μετὰ περιεργείας. Τοιοῦτον γεγονὸς ἐν τῇ πολικῇ νυκτὶ ὑπὸ θερμοκρασίαν 40—50 βαθμῶν κάτωθεν τοῦ μηδενικοῦ θὰ εἶναι πολὺ δυσάρεστον. Ἐν τούτοις τὰ πάντα εἶναι πιθανὰ καὶ ἀνάγκη νὰ ἔχωμεν ἀκριβῆ γνῶσιν τῶν θεραπευτικῶν μέσων».

Τῇ 18 ἰανουαρίου γράφω. «Τῇ 9 ὥρᾳ τῆς πρωΐας ἠδυνάμην ἤδη νὰ διακρίνω τὰ πρῶτα σημεῖα τῆς αὐγῆς, ἡ δὲ μεσημβρία ἦτο φωτεινή ἀλλὰ δὲν πιστεύω, ὅτι μετὰ ἕνα μῆνα θὰ ἔχωμεν ἀρκετὸν φῶς, ὥστε νὰ ἐκκινήσωμεν. Ἄλλως τε, πάντες οἱ πεπειραμένοι ἐξερευνηταὶ φρονοῦσιν,

ὅτι μόλις κατὰ τὸν μάρτιον δύναταί τις νὰ ἐπιχειρήσῃ τοιαύτην ἐκδρομήν».

Τρίτη, ἰανουαρίου 29.—Γεωγραφικὸν πλάτος 83ο, 30′. Πρό τινων ἡμερῶν εἴχομεν 83ο, 40′, ἀλλὰ καὶ πάλιν παρεσύρθημεν πρὸς νότον. Τὸ φῶς ὁλονὲν αὐξάνει, κατὰ δὲ τὴν μεσημβρίαν εἶναι ἀρκετόν. Καθ' ἑκάστην κάμνω μικρὸν περίπατον καὶ χαιρετῶ τὴν αὐγήν, πρὶν ἢ καταβῶ εἰς τὸ κύτος, ἵνα ἐργασθῶ. Κατέχομαι ὑπὸ παραδόξου αἰσθήματος, ὅπερ δὲν δύναμαι ἀκριβῶς νὰ ἐκφράσω. Αἰσθάνομαι χαράν, ἀγαλλίασιν ἐπὶ προσεχεῖ θριάμβῳ καὶ πραγματοποιήσει τῶν ὀνείρων μου, ἀλλὰ πιέζομαι καὶ ὑπό τινος ἀθυμίας, ὡς ὁ μέλλων νὰ εἴπῃ "ὑγίαινε„ εἰς προσφιλῆ φίλον καὶ εἰς ἀγαπητὴν ἑστίαν, ἥτις ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον τὸν ἐστέγαζε. Δὲν θὰ ἐπανίδω τοὺς συντρόφους μου, δὲν θὰ περιπατήσω πλέον ἐπὶ τοῦ καθαροῦ τούτου καταστρώματος, οὔτε θὰ καθήσω ἐν τῇ φαιδρᾷ αἰθούσῃ μετ' ἀγαπητῶν φίλων.

Ἐπανειλημμένως οἱ ὀφθαλμοί μου προσηλοῦνται ἐπὶ τοῦ ἀνηρτημένου πρὸ ἐμοῦ χάρτου καὶ ἀθυμῶ. Ἡ ἀπόστασις μοὶ φαίνεται μακρὰ καὶ τὰ καθ' ὁδὸν κωλύματα ἄπειρα, ἀλλὰ συναισθάνομαι, ὅτι εἴμεθα προωρισμένοι νὰ διανοίξωμεν τὴν ὁδὸν ταύτην. Τὰ πάντα παρεσκευάσθησαν μετὰ περισκέψεως, ὅπως ἐπιτύχωμεν. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ ΝΑ. ἄνεμος συρίζει καὶ φερόμεθα

ἀδιαλείπτως πρὸς βορρᾶν, πρὸς τὸ τέρμα ἡμῶν.

Ὅσάκις ἀνέρχομαι ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ ἐξέρχομαι ἔξω τὴν νύκτα ὑπὸ τὸν ἀστερόεντα οὐρανὸν καὶ τὴν μαρμαρυγὴν τοῦ βορείου σέλαος, πᾶσαι τότε αἱ σκέψεις αὗται ὑποχωροῦσι καὶ ἀναπαύομαι ἐπὶ τοῦ σιωπηλοῦ κατωφλίου τοῦ ἀπεράντου τούτου ναοῦ τῆς φύσεως, ἐν ᾧ ἡ ψυχὴ ἀναζητεῖ τὴν καταγωγὴν αὐτῆς. Τὰ πάντα ἐξαφανίζονται εἰς τὸν ὠκεανὸν τοῦτον τῆς αἰωνιότητος, εἰς τὴν μεγάλην *Νιρβάναν* (1). Μετὰ πάροδον ἐτῶν τὰ ὀνόματα ἡμῶν λησμονοῦνται, αἱ δὲ πράξεις ἡμῶν βυθίζονται εἰς τὴν λήθην, ὡς τὰ ἴχνη νεφέλης ἢ ὁμίχλης ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου σκορπιζομένης.

Φερόμεθα πρὸς βορρᾶν. Κατὰ τὸ σάββατον, φεβρουαρίου 2, ἤμεθα ὑπὸ τὴν 83ο, 43′. Ἡ ὥρα τῆς ἀναχωρήσεως ἡμῶν πλησιάζει, αἱ δὲ παρασκευαὶ διεξάγονται δραστηρίως. Τὰ ἔλκηθρα εἶναι ἕτοιμα, πολλαχῶς δ' ἐδοκιμάσθησαν.

Κυριακή, φεβρουαρίου 10. — Σήμερον ὑπῆρχε τόσον φῶς, ὥστε τὴν 1 ὥραν μ.. μ.. ἠδυνάμην νὰ ἀναγινώσκω καλῶς. Πρὸ τοῦ γεύματος ἐδοκιμάσαμεν δύο νεαροὺς κύνας εἰς τὸ ἔλκηθρον· κατ' ἀρχὰς ἐφάνησαν κάπως ἀδέξιοι, ἀλλὰ μετ'

1 *Νιρβάνα*, παρὰ τοῖς βουδισταῖς τὸ ὕψιστον ὅριον τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιθυμίας· ἠρεμία ψυχῆς καὶ εὐδαιμονία ἐρειδομένη ἐπὶ τῆς ἀνυπαρξίας.

οὐ πολὺ ἔβαινον καλῶς. Θὰ φανῶσιν, ἐλπίζω, καὶ οὗτοι χρησιμώτατοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Δοκιμαὶ πρὸς ἀναχώρησιν. Τελευταῖαι ὁδηγίαι πρὸς τὸν Σβέρδρουπ.

Τρίτη, φεβρουαρίου 26.— Ἔφθασεν ἐπὶ τέλους ἡ ἡμέρα, ἡ μεγάλη ἡμέρα τῆς ἀρχῆς τοῦ ταξειδίου μου. Ἡ ἑβδομὰς παρῆλθεν ἐν ἀκαταπονήτῳ ἐργασίᾳ, ὅπως ὦσι τὰ πάντα ἕτοιμα. Ἐμέλλομεν ν' ἀναχωρήσωμεν τὴν 20, ἀλλ' ἀναβολαὶ ἐπήρχοντο ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν. Ἡ κεφαλή μου ἡμέραν καὶ νύκτα ἀνεζήτει νὰ εὕρῃ, τί ἔλειπεν εἰσέτι καὶ τί ἐλησμονήθη. Ὦ! ἡ ἀδιάλειπτος αὕτη διανοητικὴ ἔντασις, ἡ μὴ ἐπιτρέπουσα οὐδὲ στιγμὴν ἀναπαύσεως, καθ' ἣν νὰ δυνηθῇς νὰ ἐκτινάξῃς μακρὰν τὴν ἐπιβαρύνουσάν σε εὐθύνην καὶ νὰ δώσῃς ἐλευθέραν ἔξοδον εἰς τὰς σκέψεις καὶ τὰ ὀνειροπολήματά σου!

Τὰ νεῦρά μου εἶναι ἐντεταμένα ἀπὸ τῆς ἐξεγέρσεώς μου ἀπὸ τοῦ ὕπνου, μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἐν προκεχωρηκυίᾳ τῆς νυκτὸς ὥρᾳ κλείουσιν οἱ ὀφθαλμοί μου. Τὰς τελευταίας νύκτας κατεκλινόμην τὴν 3 ἢ 4 ὥραν τῆς πρωΐας. Δὲν ἐρρόντιζον μόνον τί ἔπρεπε νὰ παραλάβω μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ ταξείδιον, ἀλλὰ καὶ πῶς θὰ ἐγκατέλειπον τὸ πλοῖον. Ἡ διοίκησις αὐτοῦ καὶ ἡ εὐθύνη θὰ ἀνατεθῇ εἰς ἄλλον, ἀνάγκη δὲ νὰ δοθῶσιν αἱ δέουσαι ὁδηγίαι εἰς τοὺς μένοντας.

Τὰς ἑξῆς ὁδηγίας ἔδωκα τῷ Σβέρδρουπ, ὅτε τῷ ἀνέθηκα τὴν διοίκησιν τοῦ πλοίου.

Πρὸς τὸν Κ. Ὄθωνα Σβέρδρουπ
κυβερνήτην τοῦ «Φράμ».

Προκειμένου νὰ καταλίπω τὸ «Φρὰμ» μετὰ τοῦ Ζόανσεν, ἵνα ἐπιχειρήσω ἐκδρομὴν πρὸς βορρᾶν, καί, εἰ δυνατόν, πρὸς τὸν πόλον, ἐναποθέτω εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν τὴν ἡγεσίαν τοῦ λοιποῦ τῆς ἐκδρομῆς. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν καταλείψω τὸ «Φράμ», πᾶσα ἡ κυριαρχία, ἣν μέχρι τοῦ νῦν ἐξήσκουν ἐν τῷ πλοίῳ, μετατίθεται εἰς ὑμᾶς, πάντες δ' οἱ λοιποὶ ὀφείλουσιν ἀπόλυτον ὑπακοήν. Γνωρίζετε καλῶς, τί θὰ πράξητε ἐν πάσῃ περιστάσει, μετὰ πλήρους δὲ πεποιθήσεως καταλείπω τὸ «Φράμ».

Κύριος σκοπὸς τῆς ἐκδρομῆς ἡμῶν εἶναι νὰ χωρήσωμεν διὰ τῆς ἀγνώστου πολικῆς θαλάσ-

σης πρὸς βορρᾶν τῆς Γῆς τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ, εἶτα δὲ πέραν εἰς τὸν Ἀντλαντικὸν Ὠκεανὸν παρὰ τὴν Σπιτσβέργην ἢ Γροιλανδίαν. Τὸ κυριώτατον τοῦ σκοποῦ τούτου ἐξεπληρώσαμεν ἤδη, τὸ δὲ λοιπὸν μέλλει νὰ ἐκπληρωθῇ, χωροῦντος τοῦ πλοίου πρὸς δυσμάς.

Ἵνα ἡ ἐκδρομὴ ἡμῶν ἀποβῇ μᾶλλον λυσιτελής, ἐπιχειρῶ νῦν τὸ δι' ἑλκήθρου τοῦτο ταξείδιον πρὸς βορρᾶν. Ὑμῖν δ' ἐναπόκειται ἤδη νὰ ἐπαναφέρητε σώους καὶ ὑγιεῖς τοὺς ἄνδρας τοῦ πληρώματος εἰς τὴν πατρίδα χωρὶς νὰ ἐκθέσητε αὐτοὺς εἰς ἀνωφελεῖς κινδύνους. Δὲν εἶναι δυνατὸν ἀπὸ τοῦδε νὰ προΐδῃ τις πόσος χρόνος θὰ παρέλθῃ πρὶν ἢ τὸ „Φρὰμ" φθάσῃ εἰς ἀκρυστάλλωτα ὕδατα. Ἔχετε τροφὰς δι' ἀρκετὰ ἔτη.

Ἂν, δι' ἄγνωστόν τινα λόγον, ἡ διαμονὴ ὑμῶν ἐν τοῖς πάγοις διαρκέσῃ πολύ, ἢ ἐὰν ἡ ὑγεία τοῦ πληρώματος ἀπειληθῇ, ἢ ἐὰν δι' ἄλλους λόγους ἀποφασίσητε νὰ ἐγκαταλείψητε τὸ πλοῖον, δύνασθε ἀναντιρρήτως νὰ πράξητε τοῦτο. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ὥραν τοῦ ἔτους, καθ' ἣν δέον νὰ τελεσθῇ τοῦτο, καὶ τὴν ὁδόν, ἣν θὰ προτιμήσητε, ὑμεῖς μόνος δύναοθε νὰ κρίνητε καὶ νὰ ἀποφασίσητε. Φρονῶ ὅμως ὅτι δύνασθε νὰ ἐκλέξητε, ὡς εὐνοϊκωτέραν, τὴν διὰ τῆς Γῆς τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσὴφ καὶ τῆς Σπιτσβέργης ὁδόν.

Ἂν δὲ μετὰ τὴν ἐπάνοδον ὑμῶν εἰς Νορβηγίαν μέλλῃ νὰ γείνῃ ἐκδρομή τις πρὸς ἀνεύρεσιν ἐμοῦ καὶ τοῦ Ζόανσεν, ἐξ οἱασδήποτε ξηρᾶς διέρχεσθε, θὰ ἐγείρητε, ὡς οἷόν τε συχνότερον, καταφανῆ τινα σημεῖα ἐπὶ τῶν ἀκρωτηρίων, ἐν οἷς θὰ ἐναποθέτητε καὶ συντόμους σημειώσεις περὶ τῶν γενομένων καὶ περὶ τοῦ σημείου, πρὸς ὃ διευθύνεσθε. Πρὸς διάκρισιν τῶν σημείων τούτων θὰ ἐγείρητε καὶ μικρότερον σημεῖον εἰς ἀπόστασιν 13 ποδῶν ἀπὸ τοῦ μεγαλειτέρου ἐν βορείῳ διευθύνσει.

Ὁποῖος δ' ἔσται ὁ ἐφοπλισμὸς ὑμῶν ἐν ᾗ περιπτώσει καταλείψητε τὸ «Φράμ», τοῦτο εἶναι ζήτημα πολλάκις συζητηθέν, καὶ κατὰ συνέπειαν θεωρῶ περιττὸν νὰ ἐνδιατρίψω εἰς αὐτό. Θὰ φροντίσητε, ὅπως ὁ ἀπαραίτητος ἀριθμὸς τῶν καγιὰκ δι' ὅλους τοὺς ἄνδρας, τὰ ἔλκηθρα, χιονοπέδιλα καὶ πάντα τὰ λοιπὰ σκεύη τοῦ ἐφοπλισμοῦ ὦσιν ὡς οἷόν τε ἐν καλῇ τάξει καὶ ἕτοιμα, ὥστε νὰ γείνῃ τὸ διὰ τῶν πάγων ταξείδιον πρὸς τὴν πατρίδα εὐχερέστατα.

Πάντα δὲ ταῦτα θὰ ὦσιν ἕτοιμα, πρὶν ἢ ἐγκαταλείψητε τὸ «Φρὰμ» εἴτε ἕνεκα τῶν πιέσεων εἴτε ἕνεκα πυρκαϊᾶς. Φρονῶ ἐπίσης, ὅτι εἶναι συνετὸν νὰ ἱδρύσητε ἀποθήκην μὲ ἀρκετὴν ποσότητα τροφῶν ἐπὶ τῶν πάγων ἐν ἀσφαλεῖ θέσει, ὡς ἐγένετο καὶ ἐσχάτως κατὰ τὸν χρόνον τῶν πιέσεων. Ὅσα δὲ δὲν δύναν-

ται νὰ τεθῶσιν ἐπὶ τῶν πάγων, πρέπει νὰ τοποθετηθῶσιν ἐπὶ τοῦ πλοίου εἰς τοιαύτην θέσιν, ὥστε νὰ μεταφέρωνται ταχέως καὶ εὐχερῶς ἐν ἀνάγκῃ ἐπὶ τῶν πάγων.

Ἐπὶ τῇ ἐγκαταλείψει τοῦ «Φράμ» θὰ παραλάβητε μεθ' ὑμῶν πάντα τὰ ἐπιστημονικὰ καὶ λοιπὰ ἡμερολόγια καὶ σημειώσεις καὶ πάσας τὰς μὴ βαρείας ἐπιστημονικὰς συλλογάς. Ἐκ τῶν φωτογραφιῶν θὰ λάβητε κατὰ προτίμησιν τὰς πρωτοτύπους πλάκας, ἤ, ἂν αὗται εἶναι βαρεῖαι, τὰς χαρτίνας· ἐπίσης τὸ ἀερόμετρον καὶ ἓν γένει πᾶσαν σημείωσιν ἐνδιαφέρουσαν. Ἀφίνω πρὸς τούτοις ἡμερολόγιά τινα καὶ ἐπιστολάς. Περὶ τούτων θὰ λάβητε ἰδιαιτέραν πρόνοιαν καὶ θὰ παραδώσητε αὐτὰ εἰς τὴν Εὔαν μου, ἂν δὲν ἐπανέλθω εἰς τὴν πατρίδα.

Ὁ Χάνσεν καὶ ὁ Βλέσσιγκ θὰ συνεχίσωσι τὰς ἐπιστημονικὰς αὐτῶν παρατηρήσεις καὶ τὴν συλλογὴν ζωϊκῶν καὶ φυτικῶν ὀργανισμῶν. Θὰ συνεχίσητε ἐπίσης, ὡς οἷόν τε συχνότερον, τὴν βολιδοσκόπησιν τῶν ὑδάτων. Ἀνὰ πᾶσαν δεκάτην ἡμέραν δέον νὰ διατρυπᾶται ὁ πάγος καὶ νὰ γίνηται καταμέτρησις τῆς πυκνότητος αὐτοῦ, ὡς καὶ μέχρι τοῦδε ἐγίνετο. Ὁ Χένριξεν πρὸς τοῦτο εἶναι πεπειραμένος καὶ δεξιώτατος.

Τελευτῶν, εὔχομαι ἐπιτυχίαν εἰς ὑμᾶς καὶ εἰς

ἐκείνους, δι' οὓς νῦν εὐθύνεσθε. Εἴθε δὲ νὰ συναντηθῶμεν ἐν Νορβηγίᾳ, εἴτε ἐπὶ τοῦ «Φραὰμ» εἴτε καὶ ἀλλαχοῦ ἄνευ αὐτοῦ».

Ἐπὶ τοῦ «Φράμ», τῇ 25 φεβρουαρίου 1895.

Μετ' ἀφοσιώσεως

Φ. Νάνσεν.

Ἔπρεπε τώρα ν' ἀναπαυθῇ ἐπὶ μικρὸν ὁ ἐγκέφαλός μου καὶ νὰ τεθῶσιν εἰς ἐνέργειαν οἱ πόδες καὶ οἱ βραχίονές μου. Τὰ πάντα ἦσαν ἕτοιμα δι' ἀναχώρησιν. Πέντε τῶν συντρόφων ἡμῶν, ὁ Σβέρδρουπ, ὁ Χάνσεν, ὁ Βλέσσιγκ, ὁ Χένριξεν καὶ ὁ Μόγδσταδ θὰ μᾶς συνώδευον ἐπὶ μικρόν, φέροντες μεθ' ἑαυτῶν ἕλκηθρα καὶ σκηνήν. Τὰ ἕλκηθρα ἡτοιμάσθησαν, οἱ κύνες ἐζεύχθησαν καὶ εἴπομεν τὸ ὕστατον "ὑγίαινε„ εἰς τοὺς ἐναπολειφθέντας ἐν τῷ πλοίῳ. Ἤμεθα ἤδη ἔξω ἐπὶ τῶν πάγων. Ἐγὼ προηγούμην ἔχων τὴν "Κβὶκ„ ὡς ὁδηγὸν ἐν τῷ πρώτῳ ἑλκήθρῳ, καὶ εἶτα εἵποντο καὶ τὰ λοιπὰ ἕλκηθρα ἐν μέσῳ τῶν ἀλαλαγμῶν, τοῦ κρότου τῶν μαστίγων καὶ τῶν ὑλακῶν τῶν κυνῶν. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐρρίπτοντο καὶ ἀποχαιρετισμοῦ πυροβολισμοὶ ἀπὸ τοῦ καταστρώματος τοῦ "Φράμ„.

Τὰ ἕλκηθρα ἐκινοῦντο βραδέως ἐπὶ τὰ πρόσω. Ἡ πορεία ἡμῶν ἦτο βραδεῖα, ἰδίως κατὰ τὰς ἀνωφερείας τῶν λόφων, τὰ δ' ἕλκηθρα ἐσταμάτων ἐκεῖ, ἔνθα τὰ ὑψώματα ἦσαν πολὺ

ἀνωφερῆ, πάντες δὲ τότε παρείχομεν χεῖρα βοηθείας, ὠθοῦντες αὐτά, ἵνα χωρήσωσι πρὸς τὰ ἄνω· ἀλλ' ἐπὶ τῆς ὁμαλῆς ἐπιφανείας ἐπέτων μὲ τὴν ταχύτητα ἀνέμου, οἱ δὲ παρακολουθοῦντες μὲ τὰ χιονοπέδιλα δυσκόλως ἠδύναντο νὰ μᾶς προφθάσωσι. Ἠναγκαζόμην νὰ παραμερίζω, ὅταν μ' ἐπλησίαζον, ἵν' ἀποφύγω τὴν περιπλοκὴν τῶν ποδῶν μου εἰς τὰ σχοινία. Ἀλλ' εἷς τῶν ἀνδρῶν ἐν τῇ ὀπισθοφυλακῇ ἔσειε τὴν ράβδον του καὶ ἐφώναζε. Ἦτο ὁ Μόγδστατ φωνάζων νὰ σταματήσωμεν, διότι ἓν τῶν ἑλκήθρων ὑπέστη σοβαρὰν βλάβην. Ἦτο ἀνάγκη νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ πλοῖον, ἵνα τὸ ἐπισκευάσωμεν. Καὶ ἕτερον ἑλκηθρον ὑπέστη σοβαρὰς βλάβας κατὰ τὴν ἐπάνοδον ἡμῶν εἰς τὸ πλοῖον.

Τὴν νύκτα ταύτην εἴμεθα καὶ πάλιν ἐπὶ τοῦ πλοίου. Δὲν δυσαρεστοῦμαι διὰ τὸ συμβάν, διότι ἐγένετο ἐνωρίς· θὰ ἦτο πολὺ δυσάρεστον, ἂν ἐγίνετο μετά τινας ἡμέρας. Θὰ λάβω τώρα ἓξ ἑλκηθρα ἀντὶ τεσσάρων, ἵνα καὶ ὀλιγώτερον φορτίον φέρῃ ἕκαστον καὶ βαίνῃ εὐχερέστερον ἐπὶ τῶν ἀνωμαλιῶν τοῦ ἐδάφους. Θὰ θέσωμεν ἐπίσης καὶ ἄλλην ἀμυντικὴν σανίδα ὑπ' αὐτά, ἵνα προστατεύωνται ἀπὸ τῶν ἐξοχῶν τῶν πάγων. Μοὶ ἐφαίνετο παράδοξον τώρα νὰ εἶμαι ἐν τῷ πλοίῳ καὶ πάλιν μετὰ τοὺς ἀποχαιρετισμοὺς τῆς σήμερον· θὰ περιμείνωμεν ἔτι ἡμέρας τινάς. Ὁ ἄνεμος πνέει διαρκῶς ἐκ τῶν ΝΑ καὶ φερόμεθα

πρὸς βορρᾶν. Προχθὲς ἤμεθα ὑπὸ τὴν 83ο, 47′ β. π. Ὑποθέτω, ὅτι σήμερον θὰ εἴμεθα ὑπὸ τὴν 83ο, 50′.

Τῇ 28 φεβρουαρίου ἐξεκινήσαμεν καὶ πάλιν μὲ ἓξ ἕλκηθρα. Εἴχομεν μεθ' ἡμῶν τοὺς αὐτοὺς πέντε συνοδούς. Μετ' ὀλίγον εἶδον ὅτι οἱ κύνες δὲν ἔσυρον τόσον εὐχερῶς, ὅσον προσεδόκων, καὶ ἐσκέφθην ὅτι, μὲ τοιοῦτον φορτίον, ἡ πορεία ἡμῶν θὰ ἦτο βραδεῖα. Δὲν εἴχομεν ἀπομακρυνθῆ πολὺ τοῦ πλοίου, ὅτε ἀπεφάσισα νὰ ἐγκαταλείψω σάκκους τινὰς τοῦ φορτίου, οὓς θὰ παρελάμβανον οἱ μέλλοντες νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸ πλοῖον.

Τῇ 4ῃ μ. μ. ὅτε ἐσταματήσαμεν, τὸ ὁδόμετρον ἐδείκνυεν ὅτι εἴχομεν ἀπομακρυνθῆ τοῦ πλοίου περὶ τὰ 4 μίλια. Διήλθομεν εὐαρέστως τὴν ἑσπέραν ἡμῶν ὑπὸ τὴν σκηνὴν μὲ τοὺς συνοδεύοντας ἡμᾶς φίλους, οἵτινες θὰ ἐπέστρεφον εἰς τὸ πλοῖον τὴν ἑπομένην ἡμέραν. Παρεσκευάσαμεν πόντσι καὶ προεπίομεν ὑπέρ τε τῶν ἀναχωρούντων καὶ τῶν διαμενόντων ἐν τῷ πλοίῳ· τὴν 11ην εἰσήλθομεν εἰς τοὺς σάκκους ἡμῶν τοῦ ὕπνου, ἵνα κοιμηθῶμεν.

Πρὸς τιμὴν ἡμῶν τὴν νύκτα ταύτην ἦτο φωτοχυσία ἐπὶ τοῦ „Φράμ". Ἠλεκτρικὸς λαμπτὴρ εἶχεν ὑψωθῆ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ μεσαίου ἱστοῦ φωτίζων τοὺς ὄγκους τῶν πάγων τῆς πολικῆς θαλάσσης, πολλὰ δ' ἄλλα φῶτα εἶχον

ἀναφθῇ ἐπ' αὐτοῦ, πυραὶ δὲ ἐκ στυπείου καὶ ἄλλων εὐφλέκτων ὑλῶν ἔκαιον ἐπὶ τῶν πάγων κύκλῳ τοῦ πλοίου. Ὁ Σβέρδρουπ εἶχε δώσει διαταγὴ νὰ ὑψῶσι τὸν ἠλεκτρικὸν λαμπτῆρα ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ἱστοῦ μέχρι τῆς ἐπανόδου του, ἐκ φόβου μὴ χάσῃ τὴν ὁδόν, ἂν τὸ ἐπὶ τῶν πάγων ἴχνη αὐτῆς θὰ ἐξηφανίζοντο ἕνεκα κακοκαιρίας, καὶ μετὰ δυσχερείας ἀνεύρισκε τὸ πλοῖον.

Ἐφοβούμην νὰ ἀφήσω ἐλευθέρους τοὺς κύνας τὴν νύκτα, μὴ δραπετεύσωσι πρὸς τὸ πλοῖον. Ἐδέσαμεν ὄθεν αὐτοὺς οὐ μακρὰν τῶν ἑλκήθρων. Τινὲς τούτων ἐλύθησαν, ἀλλὰ παραδόξως πως δὲν μᾶς ἐγκατέλιπον. Καθ' ὅλην τὴν νύκτα ὠρύοντο, ἔκλαιον καὶ κατετάραττον τὸν ὕπνον ἡμῶν.

Τὴν ἑπομένην πρωΐαν προγευματίσαντες, ἐξεκινήσαμεν κατὰ τὴν 11,30'. Οἱ πέντε σύντροφοι ἡμῶν μᾶς συνώδευσαν ἔτι ἐπὶ μίαν ὥραν, καὶ ἐπανῆλθον εἶτα εἰς τὸ „Φράμ" περὶ τὴν ἑσπέραν. Ἀποχαιρετῶν με ὁ Σβέρδρουπ ἠρώτησεν, ἂν ἐσκεπτόμην μετὰ τὴν εἰς Νορβηγίαν ἐπάνοδόν μου νὰ ἐκδράμω καὶ εἰς τὸν νότιον πόλον· προσέθηκε δέ, ὅτι ἐλπίζει νὰ τὸν περιμένω μέχρις οὗ φθάσῃ καὶ αὐτὸς μετὰ τοῦ πλοίου ἢ ἄνευ αὐτοῦ· μοὶ συνέστησε δὲ νὰ χαιρετίσω τὴν σύζυγόν του καὶ τὸ τέκνον του.

Οὕτω δ' ἐχωροῦμεν ἐπὶ τὰ πρόσω ἐγὼ καὶ ὁ Ζόνσεν. Ἀλλ' ἦτο βαρεῖα ἐργασία νὰ χωρῶμεν

μὲ ἔλκηθρα διὰ τόσων κωλυμάτων καὶ ἀνωμαλιῶν. Πρὸς τούτοις ἡ πορεία καθίστατο δυσχερεστέρα μετὰ μεσημβρίαν ἕνεκα τοῦ σκότους, καθόσον αἱ ἡμέραι εἶναι πολὺ μικραί, διότι ὁ ἥλιος δὲν ὑψοῦται ἔτι ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα. Ἐστρατοπεδεύσαμεν ὄθεν πολὺ ἐνωρίς.

Τετάρτη, μαρτίου 6.—Εὑρισκόμεθα πάλιν ἐπὶ τοῦ πλοίου, ἵνα διὰ τρίτην φορὰν ἀποπειραθῶμεν νὰ ἐκκινήσωμεν. Τῇ 2 μαρτίου ἐπροχωρήσαμεν μὲ τὰ ἓξ ἔλκηθρα πρὸς βορρᾶν, ἔνθα ἡ ὁδὸς ἦν βατή. Ἀλλ' ἡ πρόοδος ἡμῶν ἦτο βραδεῖα, διότι πανταχοῦ τὰ ἔλκηθρα ἐσταμάτων κατὰ τὰς ἀνωφερείας. Ἐπείσθην ἤδη, ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ προχωρήσωμεν οὕτως. Ἦτο ἀπαραίτητον νὰ γείνῃ μεταβολή τις καὶ ἀπεφάσισα νὰ κατασκηνώσω, ἵνα ρίψω ἓν βλέμμα ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῶν πάγων. Ἀφοῦ ἔδεσα τοὺς κύνας, ἐξέδραμον πρὸς Β. μὲ τὰ χιονοπέδιλα, ἐνῷ ὁ Ζόανσεν ἔμεινεν ἐκεῖ, ἵνα στήσῃ τὴν σκηνὴν καὶ δώσῃ τροφὴν εἰς τοὺς κύνας.

Δὲν εἶχον προχωρήσει πολύ, ὅτε ἔφθασα ἐπὶ ὁμαλῶν πεδίων, ἔνθα ἡ πρόοδος θὰ ἦτο εὐχερής· ἀλλ' ἔπρεπε νὰ ἐλαττωθῇ τὸ βάρος καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐλκήθρων. Ἦτο ἀνάγκη ὅμως νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸ "Φράμ,, ἵνα ἐπιφέρωμεν τὰς δεούσας μεταβολὰς καὶ στερεοποιήσωμεν ἔτι μᾶλλον τὰ ἔλκηθρα, ἵνα ἔχωμεν πλήρη ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτά.

Ἠδυνάμεθα βεβαίως νὰ προχωρῶμεν πρὸς βορρᾶν, τὸ δὲ βάρος τῶν ἐλκήθρων θὰ ἠλαττοῦτο βαθμηδόν· ἀλλὰ τοῦτο θὰ ἦτο δυσχερέστατον, διότι πρὶν ἢ τὰ ἔλκηθρα ἐλαφρυνθῶσιν, οἱ κύνες ἡμῶν θὰ ἦσαν συντετριμμένοι. Τὴν νύκτα ὑπέφερον οὗτοι πολὺ ἐκ τοῦ ψύχους, ἠκούομεν δ' αὐτοὺς ἀδιαλείπτως ὠρυομένους. Προσέτι δ' ἔπρεπε νὰ περιμείνωμεν, ἵνα καὶ αἱ ἡμέραι καταστῶσι φωτεινότεραι καὶ τὸ ψῦχος ἧττον δριμύ. Ἀφοῦ καὶ δευτέραν νύκτα διῆλθον ὑπὸ τὴν σκηνήν, ἀπεφάσισα τὴν ἑπομένην πρωΐαν νὰ ἐπανέλθω εἰς τὸ πλοῖον. Ἔζευξα δύο ζεύγη κυνῶν εἰς ἓν τῶν ἐλκήθρων. Ἤδη ἔτρεχον διὰ τῶν ἀνωμαλιῶν μετὰ τοσαύτης ταχύτητος, ὥστε δυσκόλως ἠδυνάμην νὰ τοὺς συγκρατήσω. Εἰς ὀλίγας ὥρας μ' ἔφερον εἰς τὸ πλοῖον. Τὸ πλεονέκτημα ἐλαφρῶς φορτωμένου ἐλκήθρου ἦτο καταφανέστατον.

Ἐνῷ ἐπλησίαζον τὸ «Φράμ» εἶδον πρὸς ἔκπληξίν μου τὴν ἀνωτάτην ἄκραν τοῦ ἡλίου ὑπεράνω τῶν πάγων πρὸς νότον. Ἦτο ἡ πρώτη φορὰ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο καθ' ἣν ἔβλεπον αὐτόν, ἂν καὶ δὲν τὸν περιέμενον ἀκόμη. Ἦτο μᾶλλον ἀντανάκλασις, προερχομένη ἐκ τῆς χαμηλῆς θερμοκρασίας καθιστώσης αὐτὸν τόσον ἐνωρὶς ὁρατόν. Ἡ πρώτη εἴδησις, ἣν ἤκουσα παρὰ τῶν ἐλθόντων πρὸς συνάντησίν μου, ἦτο, ὅτι αἱ

καταμετρήσεις τοῦ Χάνσεν κατέδειξαν, ὅτι εἴμεθα ὑπὸ τὴν 84ο β. π.

Ἦτο ἀναντιρρήτως εὐάρεστον ν' ἁπλώσω καὶ πάλιν τοὺς πόδας ἐπὶ τοῦ σοφᾶ, ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ «Φράμ», νὰ σβέσω τὴν δίψαν μου μὲ εὐώδη κιτρομηλίτην καὶ νὰ γευματίσω καὶ πάλιν ὡς πεπολιτισμένος. Ὁ Χάνσεν καὶ ὁ Νόρδαλ μετέβησαν πρὸς τὸν Ζόανσεν μὲ τὸ αὐτὸ ἔλκηθρον ἵνα τὸν συνοδεύσωσι κατὰ τὴν νύκτα.

Τὴν ἑπομένην πρωΐαν τρεῖς ἐξ ἡμῶν ἐξέδραμον, ὅπως ἐπαναφέρωσι τὰ ἔλκηθρα εἰς τὸ πλοῖον. Ἤδη οἱ κύνες ἔσυρον αὐτὰ εὐχερέστερον καὶ ταχύτερον, καθόσον διηυθύνοντο πρὸς τὸ "Φράμ,,. Τὰ ἔλκηθρα εὑρηνται ἤδη ἐπὶ τοῦ πλοίου, παρασκευάζομεν δ' αὐτὰ διὰ τὸ ὁριστικὸν ταξείδιόν μας.

Ἐζύγισα ὅλους τοὺς κύνας καὶ ὑπελόγισα, ὅτι δυνάμεθα νὰ τοὺς διαθρέψωμεν πρῶτον μὲν μὲ τὰς τροφάς, ἃς ἔχομεν δι' αὐτούς, ἐπαρκούσας διὰ 30 ἡμέρας· εἶτα θὰ φονεύωμεν ἕνα ἕκαστον τούτων καὶ θὰ διανέμωμεν τὸ κρέας αὐτοῦ εἰς τοὺς ἐπιζῶντας. Ἡ τροφὴ αὕτη θὰ ἐπαρκέσῃ ἄλλας 50 ἡμέρας, ὥστε ἐν συνόλῳ δυνάμεθα νὰ ταξειδεύσωμεν ἐπὶ 80 ἡμέρας. Δι' ἡμᾶς τοὺς δύο θὰ ἔχωμεν τροφὰς δι' 100 ἡμέρας.

Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ πάγοι συνεταράχθησαν, ἐρράγησαν πολλαχοῦ καὶ ἐσχηματίσθησαν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις αὔλακες.

Τετάρτη, μαρτίου 13.—Β. πλ. 840. Ἀνατ. μ.

101ο, 55′. Αἱ ἡμέραι παρῆλθον μὲ παρασκευάς. Τὰ πάντα εἶναι ἐν τάξει. Τρία ἔλκηθρα ἐλαφρὰ καὶ στερεώτατα εἶναι ἕτοιμα ἐπὶ τῶν πάγων. Μετὰ μεσημβρίαν ἐδοκιμάσαμεν αὐτὰ φορτωμένα, ἐσύροντο δὲ εὐχερῶς ὑπὸ τῶν κυνῶν. Αὔριον τὴν πρωΐαν πλήρεις θάρρους καὶ πεποιθήσεως ἀναχωροῦμεν ἔχοντες καὶ τὸν ἥλιον καὶ πεπεισμένοι ὅτι βαίνομεν πρὸς φωτεινοτέρας ἡμέρας.

Τὴν ἑσπέραν ταύτην συμπόσιον ἐπὶ τῷ χωρισμῷ μετὰ πολλῶν θερμῶν προπόσεων. Τὴν νύκτα ταύτην προσέθηκα καὶ τὸ ἑξῆς ὑστερόγραφον εἰς τὰς πρὸς τὸν Σβέρδρουπ ὁδηγίας μου.

Πρὸς τὸν Κ. Ὄθωνα Σβέρδρουπ
Κυβερνήτην τοῦ «Φράμ»

Ὑστερόγραφον.—*Εἰς τὰς προηγουμένας ὁδηγίας, ἃς ἐν σπουδῇ ἐγγράφως σᾶς ἔδωκα τῇ 25 φεβρουαρίου, παρέλειψα νὰ ἀναφέρω καὶ τὰ ἑξῆς: Ἂν συναντήσητε ἄγνωστόν τινα ξηράν, δέον νὰ ἐξερευνήσητε αὐτήν, ἐφ' ὅσον ὁ καιρὸς καὶ αἱ περιστάσεις ἐπιτρέψωσιν ὑμῖν τοῦτο. Ἂν τὸ "Φράμ„ παρασυρόμενον ὑπὸ τῶν πάγων διέλθῃ παρ' αὐτὴν καὶ δύνασθε νὰ φθάσητε ἐκεῖ, χωρὶς νὰ διατρέξητε κίνδυνόν τινα, θὰ φροντίσητε νὰ ἐξερευνήσητε αὐτήν. Καὶ οἱ λίθοι καὶ τὰ φύλλα τῶν χόρτων, τῶν λειχήνων καὶ τῶν βρύων, ὡς καὶ πάντα τὰ ἀπὸ τοῦ μεγίστου μέχρι τοῦ ἐλαχίστου δέον νὰ ἐξετασθῶσι καὶ νὰ περιγραφῶσι. Φωτο-

γραφίαι, ἀκριβὴς περιγραφὴ τῆς χώρας καὶ χαρτογράφησις τῆς παραλίας δέον ἐπίσης νὰ μὴ παραλειφθῶσι.

Πάντα δὲ ταῦτα βεβαίως θὰ τελεσθῶσιν, ἂν δὲν ὑπάρχῃ κίνδυνός τις. Ἂν ὅμως τὸ „Φράμ" διαρκῶς μετὰ τῶν πάγων παρασύρηται, τότε μικραὶ μόνον ἐκδρομαὶ θὰ γίνωνται ἐπ' αὐτῆς. Ἂν τὸ πλοῖον διαμένῃ σταθερῶς ἐπί τινα χρόνον ἐν τῇ αὐτῇ θέσει, θὰ γίνωνται πάλιν αἱ ἐξερευνητικαὶ ἐκδρομαὶ μετὰ πολλῆς περισκέψεως, καὶ δὲν θὰ διαρκῶσιν ἐπὶ πολύ, διότι οὐδεὶς δύναται νὰ προΐδῃ τὴν στιγμήν, καθ' ἣν θὰ ἀρχίσῃ παρασυρόμενον τὸ πλοῖον.

Θεωρῶ περιττὸν νὰ παράσχω ὑμῖν πλειοτέρας ὁδηγίας περὶ τῶν ἐπιστημονικῶν ἐξερευνήσεων, διότι πολλάκις ἐγένετο λόγος περὶ αὐτῶν. Τρέφω τὴν πεποίθησιν, ὅτι θέλετε ἐκπληρώσει τὰ καθήκοντα ταῦτα, ὡς οἷόν τε ἐντελῶς καὶ εὐσυνειδότως, καὶ θὰ ἐπανέλθητε εἰς Νορβηγίαν φέροντες καλὴν καὶ πλουσίαν συγκομιδήν.

Καὶ νῦν, ἅπαξ ἔτι τὰς εὐχάς μου ὑπὲρ πάσης δυνατῆς ἐπιτυχίας καὶ ταχείας μεθ' ὑμῶν συναντήσεως.

Ἐπὶ τοῦ „Φράμ", τῇ 3 μαρτίου 1895.

Μετ' ἀφοσιώσεως

Φ. Νάνσεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἀποχαιρετῶμεν τὸ «Φράμ». Τὸ δὶ ἑλκήθρων ταξείδιον.

Τέλος, τὴν μεσημβρίαν τῆς 14 μαΐου κατελίπομεν δριστικῶς τὸ «Φράμ». Τὸ τρίτον νῦν ἀντηλλάγησαν εὐχαὶ καὶ ἀποχαιρετισμοί. Τινὲς τῶν συντρόφων μᾶς συνώδευον, ἀλλ' ὁ Σβέρδρουπ ἐπέστρεψε ταχέως, ἵνα παραστῇ κατὰ τὸ γεῦμα ἐν τῷ πλοίῳ. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς λόφου τινὸς τὸν ἀπεχαιρέτισα. Τὸ «Φράμ» ἵστατο ὄπισθεν ἡμῶν, ἐνθυμοῦμαι δ' ὅτι ἐπὶ πολὺ ἔβλεπον τὸν Σβέρδρουπ ὁλισθαίνοντα ἐπὶ τῶν πάγων μὲ τὰ χιονοπέδιλά του.

Ὦ! τί δὲν θὰ ἔδιδον, ἂν ἠδυνάμην νὰ ἐπιστρέψω μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ «Φράμ» καὶ νὰ εὑρεθῶ καὶ πάλιν ἐν τῇ θερμῇ αἰθούσῃ αὐτοῦ! Ἐγνώριζον, ὅτι πρὸ ἐμοῦ ἠνοίγετο βίος πόνων καὶ ταλαιπωριῶν, καὶ ὅτι θὰ παρήρχετο πολύς, πάρα πολὺς καιρός, πρὶν ἢ καὶ πάλιν δειπνήσω καὶ κοιμηθῶ ὑπὸ ἀσφαλῆ στέγην. Ἀλλὰ τίς ἠδύνατο

ἀπὸ τοῦδε νὰ προϊδῃ, ὅτι θὰ παρήρχετο πολὺ πλειότερος χρόνος τοῦ προϋπολογισθέντος!

Μετὰ τὸν Σβέρδρουπ μᾶς ἐγκατέλιπε καὶ ὁ Μόγδοτατ. Εἶχεν ἀποφασίσει κατ' ἀρχὰς νὰ μείνῃ μεθ' ἡμῶν μέχρι τῆς ἑπομένης πρωΐας, ἀλλὰ τὰ ἐκ λυκείου δέρματος ἐνδύματα αὐτοῦ εἶχον καταβραχῇ ὑπὸ τοῦ ἱδρῶτος καὶ ἔπρεπε νὰ ἐπανέλθῃ ἵνα ἀποξηράνῃ αὐτὰ ἐν τῷ πλοίῳ. Μᾶς συνώδευον ἤδη μόνον ὁ Χάνσεν, ὁ Χένριξεν καὶ ὁ Πέττερσον, δυσκόλως ὅμως μᾶς παρηκολούθουν ὅτε ἐβαίνομεν ἐπὶ ὁμαλῶν πάγων· ἀλλ' ὅτε ἐφθάνομεν εἰς ὑψώματα, ἐσταματῶμεν τότε, καὶ πάντες ἐβοηθοῦμεν, ἵνα προχωρήσωσι τὰ ἔλκηθρα. Εἰς θέσιν τινὰ τὸ ὕψωμα ἦτο τόσον δύσβατον, ὥστε ἐπὶ πολὺ ἐφέρομεν μόνοι τὰ ἔλκηθρα.

Ὅτε δὲ μετὰ πολλοὺς κόπους ἀπηλλάγημεν τούτου, ὁ Πέτρος ἔσεισε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ εἶπε πρὸς τὸν Ζόανσεν· «Πολὺ συχνὰ θὰ εὑρίσκεσθε πρὸ τοιούτων δυσχερειῶν, θὰ παρέλθῃ δὲ πολὺς καιρὸς πρὶν ἢ τὰ ἔλκηθρα ἐλαφρυνθῶσι». Μετ' οὐ πολὺ καὶ πάλιν περιεπέσαμεν εἰς δυσβάτους πάγους, ὁ δὲ Πέττερσον ἐγένετο τότε περίφροντις διὰ τὸ μέλλον ἡμῶν· ἀλλὰ κατὰ τὴν ἑσπέραν ἡ ὁδὸς ἦν εὔβατος καὶ ἐβαίνομεν ταχέως. Ὅτε δὲ κατὰ τὴν 6ην ὥραν ἐσταματήσαμεν, τὸ ὁδόμετρον ἐδείκνυεν, ὅτι διηνύσαμεν περὶ τὰ 7 μίλια.

Διήλθομεν καλῶς τὴν νύκτα ὑπὸ τὴν σκηνήν,

ἤτις ἦτο ἀρκετὰ εὐρεῖα, ὥστε νὰ περιλάβῃ καὶ τοὺς πέντε. Ὁ Πέττερσον ἰδίως, ὅτε ἐκάθησεν ἐν αὐτῇ μὲ ποτήριον ἀχνιζούσης σοκολάτας πρὸ αὐτοῦ, μὲ τεμάχιον βουτύρου ἐν τῇ μιᾷ χειρὶ καὶ δίπυρον ἐν τῇ ἑτέρᾳ, ἀνεφώνησε· «Νὰ ζωὴ πριγκηπική! καὶ μάλιστα ὑπὸ σκηνὴν ἐστημένην εἰς τὸ μέσον τῆς πολικῆς θαλάσσης!»

Πτωχέ Πέτρε!.... Καθικέτευε νὰ μετάσχῃ καὶ αὐτὸς τῆς ἐκδρομῆς ταύτης ὡς μάγειρος καὶ σιδηρουργός, λέγων, ὅτι τρεῖς θὰ ἔκαμνον καλλιτέραν συντροφιά. Ἐλυπήθην διότι δὲν ἠδυνάμην νὰ παραλάβω πλειοτέρους τοῦ ἑνός. Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἦτο βαθέως τεθλιμμένος, ἦτο δὲ τώρα μικρὸν ἱκανοποιημένος, διότι μὲ εἶχε συνοδεύσει ἐπί τι διάστημα, καὶ ἔλεγεν, ὅτι διέτρεξε καὶ αὐτὸς μέρος τῆς θαλασσίας ταύτης ἐρήμου, ἔνθα *πολλὰ ὀλίγοι ἐπάτησαν.*

Οἱ λοιποὶ δὲν εἶχον παραλάβει σάκκους τοῦ ὕπνου μεθ' ἑαυτῶν, κατεσκεύασαν δὲ μικρὰν ἐκ χιόνος καλύβην, εἰς ἣν εἰσέδυσαν μὲ τὰ ἐκ λυκείου δέρματος ἐνδύματά των καὶ διῆλθον ὁπωσδήποτε καλὴν νύκτα. Τὴν ἑπομένην πρωΐαν ἐξύπνησα ἐνωρίς. Ἀλλ' ὅτε ἐξῆλθον τῆς σκηνῆς, ἤκουσα ὅτι καὶ ἄλλος εἶχεν ἐξεγερθῇ πρὸ ἐμοῦ. Ἦτο ὁ Πέττερσον, ὃν εἶχεν ἐξυπνίσει τὸ ψῦχος, καὶ ἔτρεχεν ἄνω καὶ κάτω ἐπὶ τῶν πάγων, ἵνα θερμανθῇ. Πρώτην φοράν, μοὶ ἔλεγεν, ἐκοιμήθη ἐντὸς καλύβης ἐκ χιόνος. Οὐδέποτε ἐφαντάζετο

ὅτι τοῦτο ἦτο δυνατόν· ἐν τούτοις δὲν ἐκοιμήθη καὶ ἄσχημα. Δὲν ἤθελε νὰ παραδεχθῇ ὅτι ἐκρύωνε, καὶ ὅτι διὰ τοῦτο ἐξύπνησε τόσον ἐνωρίς.

Ἐπρογευματίσαμεν εἶτα ὅλοι ὁμοῦ διὰ τελευταίαν φοράν, ἡτοιμάσαμεν τὰ ἔλκηθρα, ἐζεύξαμεν εἰς αὐτὰ τοὺς κύνας, καὶ ἐξεκινήσαμεν. Ὁ Πέτρος ἔσειε τὴν κεφαλήν του θλιβερῶς, ἐνῷ ἐχωροῦμεν ἐπὶ τὰ πρόσω. Εἶχον στρέψει τὴν κεφαλήν μου καὶ εἶδον αὐτὸν ἐπὶ τῆς κορυφῆς ὑψώματος. Σύννους καὶ μελαγχολικὸς ἐξηκολούθει νὰ μᾶς βλέπῃ. Ἴσως ἐπίστευεν, ὅτι μᾶς ἔβλεπε διὰ τελευταίαν φοράν! . . .

Εὕρομεν εὐρείας ἐκτάσεις ὁμαλῶν πάγων, ἂς ταχέως διηρχόμεθα ἀπομακρυνόμενοι ὅλονὲν τῶν συντρόφων ἡμῶν καὶ χωροῦντες πέραν πρὸς τὸ ἄγνωστον, ἔνθα ἡμεῖς μόνον καὶ οἱ κύνες θὰ ἐπλανώμεθα ἐπὶ μῆνας.

Οἱ ἱστοὶ τοῦ «Φράμ» εἶχον ἤδη ἐξαφανισθῇ ὑπὸ τὴν ἄκραν τῶν πάγων. Συχνάκις συνηντῶμεν ὑψώματα ἐκ σωροῦ ἀνωμάλων πάγων, ἔνθα ἠναγκαζόμεθα, ὁτὲ μὲν νὰ ὠθῶμεν τὰ ἔλκηθρα, ὁτὲ δὲ νὰ φέρωμεν αὐτὰ μόνοι ἐπὶ τῶν πάγων. Ἀνετρέποντο ἱ πολλάκις, πολὺς δὲ κόπος ἀπητεῖτο πρὸς ἀνόρθωσιν αὐτῶν. Ἐξηντλημένοι ἐκ τοῦ κόπου, ἐσταθμεύσαμεν τῇ 6 ὥρᾳ τῆς ἑσπέρας διανύσαντες 9 μίλια καθ' ἅπασαν τὴν ἡμέραν.

Δὲν ἦτο βεβαίως τοιαύτη ἡ πορεία, ἣν εἶχον

ὑπολογίσει, ἀλλ' ἠλπίζομεν, ὅτι τὰ ἕλκηθρα θὰ ἠλαφρύνοντο βαθμηδόν, οἱ δὲ πάγοι θὰ καθίσταντο ὁμαλώτεροι. Τὴν κυριακήν, 17 μαρτίου, γράφω τὰ ἑξῆς ἐν τῷ ἡμερολογίῳ μου.

«Οἱ πάγοι καθίστανται ὁλονὲν ὁμαλώτεροι ἐνόσῳ προχωροῦμεν. Ἐφθάσαμεν πρὸ αὔλακος, ἣν μετὰ μακροὺς ἐλιγμοὺς διήλθομεν». Κατὰ τὴν 6 1)2 ὥραν εἴχομεν διανύσει 9 μίλια. Ἐπειδὴ οἱ κύνες ἡμῶν εἶναι κατάκοποι, ἐστρατοπεδεύσαμεν. Ἡ θερμοκρασία κατὰ τὴν τελευταίαν νύκτα ἦτο—42ο Κελ.

Τὰς ἑπομένας ἡμέρας οἱ πάγοι ἦσαν ὁμαλώτεροι καὶ διηνύομεν περὶ τὰ 14 μίλια τὴν ἡμέραν. Ποῦ καὶ ποῦ ὅμως συμβαίνουσιν ἡμῖν ἀτυχήματα κωλύοντα τὴν ἐπὶ τὰ πρόσω πρόοδον ἡμῶν. Οὕτως ἡμέραν τινὰ ὀξεῖά τις προεξοχὴ πάγου διετρύπησε σάκκον ἰχθυοκόνεως, ἡ δὲ πολύτιμος τροφὴ ἐσκορπίσθη ἐπὶ τῶν πάγων. Πλειότερον τῆς ὥρας ἐργαζόμεθα πρὸς συλλογὴν τῆς κόνεως καὶ ἐπιδιόρθωσιν τῆς ζημίας. Ἀκολούθως κατεθραύσθη τὸ ὀδόμετρον ἡμῶν καὶ οὐκ ὀλίγον μᾶς ἀπησχόλησεν ἡ ἐπιδιόρθωσίς του.

Ἀλλ' ἐχωροῦμεν ὁλονὲν πρὸς βορρᾶν, ὁτὲ μὲν ἐπὶ μεγάλων καὶ εὐρειῶν πεδιάδων, ἁπλουμένων κατ' εὐθεῖαν πρὸς βορρᾶν, ὁτὲ δὲ διὰ θέσεων, ἔνθα οἱ ὄγκοι τῶν πάγων ἦσαν ἀσυνήθως ὀγκώδεις μεθ' ὑψηλῶν λόφων, ὁμοίων μὲ κυματοειδὲς ἔδαφος ὑπὸ χιόνων κεκαλυμμένον. Ἦσαν ἀναντιρ-

ρήτως παλαιοὶ πάγοι παρασυρθέντες ἐνταῦθα ἀπὸ τῆς Σιβηρικῆς θαλάσσης πρὸς τὰς τῆς Γροιλανδίας ἀκτάς, καὶ ὑποστάντες φοβερὰς πιέσεις. Ἐμορφώθησαν δ' οὕτως ὑψηλοὶ λόφοι καὶ ὑψώματα, ἄτινα κατὰ τὸ θέρος ἐτήκοντο ἐν μέρει ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, κατὰ δὲ τὸν χειμῶνα ἐκαλύπτοντο πάλιν ὑπὸ τῶν χιόνων,

Τετάρτη, μαρτίου 20.—Ὅσον προχωροῦμεν, τοσοῦτον οἱ πάγοι γίνονται ὁμαλώτεροι, νομίζομεν δ' ὅτι ταξειδεύομεν ἐπὶ ξηρᾶς ὑπὸ πάγων κεκαλυμμένης. Σήμερον ἀπωλέσαμεν τὸ ὁδόμετρον, ἐπειδὴ δὲν ἐγνωρίζομεν ποῦ ἀκριβῶς νὰ τὸ ἀναζητήσωμεν, ἐξηκολουθήσαμεν τὸν δρόμον ἡμῶν. Τοῦτο ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ ὁρίζωμεν κατὰ προσέγγισιν τὰς ἀποστάσεις, ἃς διετρέχομεν τὴν ἡμέραν. Εἴχομεν καὶ ἄλλο ἀτύχημα κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην. Εἷς τῶν κυνῶν ἡμῶν ὁ "Λιβγέκερις,, ἠσθένησε καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ σύρῃ τὸ ἔλκηθρον. Ἀφήκαμεν δ' αὐτὸν λελυμένον νὰ μᾶς ἀκολουθῇ. Πολὺ ἀργὰ ὅμως ἀνεκαλύψαμεν, ὅτι δὲν ἦτο μεθ' ἡμῶν. Πιθανῶς εἶχε μείνει ἐκεῖ ἔνθα κατὰ τὴν πρωΐαν ἐσταματήσαμεν. Ἠναγκάσθην νὰ ἐπιστρέψω μὲ τὰ χιονοπέδιλά μου πρὸς ἀναζήτησιν αὐτοῦ.

Πέμπτη, μαρτίου 21. (Ἐνάτη ὥρα τῆς πρωΐας. Θερμοκρασία — 42 Κελ. κατὰ τὴν νύκτα —44ο Κελ.)—Ἀτμόσφαιρα διαυγής, ὡς πάντοτε, ἀλλὰ ψῦχος δριμύτατον τὰς νύκτας, ὁ δὲ ὑδράρ-

γυρος συνεχῶς παγωμένος. Ὑπὸ τὴν θερμοκρασίαν ταύτην ράπτομεν καὶ ἐπισκευάζομεν φιννικὰ ὑποδήματα ὑπὸ τὴν σκηνὴν ἡμῶν, μὲ κίνδυνον νὰ μείνῃ ἡ ρὶς ἡμῶν παγόπληκτος.

Παρασκευή, μαρτίου 22.—Ἡ ἐπιφάνεια τῶν πάγων ἐξαίρετος. Εὑρεῖαι ἐκτάσεις ὁμαλαὶ μὲ ὀλίγα μόνον ὑψώματα εὔβατα. Ὡδοιποροῦμεν χθὲς ἀπὸ τῆς 111)2 μέχρι τῆς 81)2 τῆς ἑσπέρας· διετρέξαμεν ἴσως περὶ τὰ 21 μίλια. Θὰ εἴμεθα ἤδη ὑπὸ τὴν 85ο β. π. Τὸ μᾶλλον δυσάρεστον ὅμως εἶναι ἡ δριμύτης τοῦ ψύχους.

Τὰ ἐνδύματα ἡμῶν μεταβάλλονται εἰς θώρακα πάγου τὴν ἡμέραν καὶ εἰς ὑγροὺς ἐπιδέσμους τὴν νύκτα. Οἱ σάκκοι τοῦ ὕπνου γίνονται βαρύτεροι ἐκ τῆς ὑγρασίας, τῆς πηγνυμένης ἐσωτερικῶς ἐπὶ τῶν τριχῶν. Ὁ αὐτὸς εὔδιος καιρὸς καθ' ἑκάστην. Ἠρχίσαμεν νὰ ἐπιθυμῶμεν μεταβολήν τινα, ὀλίγα σύννεφα καὶ ἠπιώτερον ψῦχος. Ἡ πρὸ μεσημβρίας κατἀμέτρησις ἔδειξεν ὅτι εἴμεθα ὑπὸ τὴν 85ο 9′ β. π.

Σάββατον, μαρτίου 23.—Διήλθομεν χθὲς τὴν ἡμέραν εὐρεῖαν λεκάνην πεπηγυῖαν, ὁμοίαν λίμνῃ. Θὰ εἶχε σχηματισθῇ ἴσως πρὸ μικροῦ, καθόσον ὁ πάγος ἦτο εἰσέτι λεπτός. Εἶναι παράδοξον τοιαῦται λεκάναι ὕδατος νὰ σχηματίζωνται ἐνταῦθα κατὰ τοιαύτην ὥραν τοῦ ἔτους.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης παύει πλέον ἡ ὁμαλότης τῶν πάγων, ἔνθα ἡ πορεία ἦτο εὐάρε-

στος· ἀπὸ τοῦ νῦν εἴχομεν νὰ παλαίσωμεν κατ' ἀνυπερβλήτων δυσχερειῶν. Τὴν κυριακήν, 24 μαρτίου, γράφω τὰ ἑξῆς· «Οἱ πάγοι ἦσαν ἀνώμαλοι, ἡ δὲ χθεσινὴ ἡμέρα δυσάρεστος· διετρέξαμεν μόνον 7 μίλια. Ἡ συνεχὴς αὕτη ἀνύψωσις τῶν βαρέως φορτωμένων ἑλκήθρων μας κατεπόνησε πολὺ τοὺς ὤμους ἡμῶν. Ἀλλ' ἴσως ἔλθωσι καλλίτεροι καιροί! Τὸ ψῦχος πάντοτε τὸ αὐτό· ἀλλὰ χθὲς ἐπετάθη καὶ διὰ τῆς σφοδρότητος τοῦ ΒΑ ἀνέμου. Ἐσταματήσαμεν κατὰ τὴν 9 1)2 τῆς νυκτός. Αἱ ἡμέραι ἐγένοντο ἤδη μακρότεραι, ὁ δ' ἥλιος δύει ἀργά· μετ' ὀλίγας ἡμέρας θὰ ἔχωμεν αὐτὸν καὶ κατὰ τὸ μεσονύκτιον.

Ἐφονεύσαμεν χθὲς τὸ ἑσπέρας τὸν „Λιβγέκερι" καὶ μετὰ δυσκολίας τὸν ἐξεδείραμεν. Εἶναι ὁ πρῶτος κύων, ὃν φονεύομεν. Βραδύτερον ἠκολούθησαν αὐτὸν καὶ πολλοὶ ἄλλοι. Ἦτο ἡ δυσαρεστοτάτη τῶν ἐργασιῶν ἡμῶν κατὰ τὴν ἐκδρομὴν ταύτην. Ὅτε διεμελίσθη οὗτος καὶ διενεμήθη εἰς τοὺς λοιπούς, πολλοὶ τούτων, καίτοι νήστεις, δὲν ἐγεύθησαν τοῦ κρέατος τοῦ συντρόφου των Ἀλλὰ σὺν τῷ χρόνῳ συνείθισαν νὰ ἐκτιμῶσι τοσοῦτον τὸ κύνειον κρέας, ὥστε προσεφέρομεν κατόπιν τοὺς φονευομένους κύνας, χωρὶς κἂν νὰ λάβωμεν τὸν κόπον νὰ τοὺς ἐκδάρωμεν, αὐθωρεὶ δὲ τοὺς κατεβρόχθιζον.

Τὴν ἑπομένην οἱ πάγοι ἦσαν ὁπωσοῦν ὁμα-

λώτεροι, ἀλλ' ἐν γένει δύσβατοι· κατεπονούμεθα δ' ἐκ τῆς ἀδιαλείπτου ἐργασίας τοῦ νὰ βοηθῶμεν τοὺς κύνας, ν' ἀνεγείρωμεν τὰ συχνάκις ἀνατρεπόμενα ἔλκηθρα ἢ νὰ βαστάζωμεν αὐτὰ ἀνὰ τὰς ἀνωμαλίας. Κατὰ τὰς ἑσπέρας, ἐνῶ ὡδοιποροῦμεν, οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν ἔκλειον καὶ αἱ κεφαλαὶ ἔκλινον πρὸς τὸ στῆθος ἐκ τῆς κοπώσεως. Εἶτα ἐσταθμεύομεν, ὅτε ἀνευρίσκομεν θέσιν τινὰ πρὸς κατασκήνωσιν ὄπισθεν ὑψώματος, παρέχοντος ἄσυλον κατὰ τοῦ ἀνέμου. Ἐνῶ δὲ ὁ Ζόανσεν περιεποιεῖτο τοὺς κύνας, ἐγὼ ἔστηνον τὴν σκηνήν, ἥναπτον τὴν μαγειρικὴν μηχανὴν καὶ ἡτοίμαζον τὸ δεῖπνον. Εἴχομεν δ' ἐναλλάξ, μίαν ἡμέραν *πεμμικὰν* μὲ ἀπεξηραμένα γεώμηλα, τὴν δ' ἄλλην ἰχθυόκονιν μὲ ἄλευρον καὶ βούτυρον.

Ἅμα ὡς ὁ Ζόανσεν ἐτελείωνε τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ μὲ τοὺς κύνας, ἐφέροντο τὰ διάφορα δοχεῖα τῶν τροφῶν διὰ τὸ δεῖπνον καὶ οἱ σάκκοι μετὰ τῶν ἀναγκαίων σκευῶν, ἡ θύρα τῆς σκηνῆς ἔκλειε καὶ εἰσηρχόμεθα τότε εἰς τοὺς σάκκους τοῦ ὕπνου. Τοῦτο δὲν ἦτο καθόλου εὐάρεστον. Κατὰ τὴν ἡμέραν ἡ ὑγρὰ ἐξάτμισις τῶν σωμάτων ἡμῶν συνεπυκνοῦτο βαθμηδὸν ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων μας, ἅτινα ἐπάγωνον, ἀπεσκληροῦντο καὶ μετεβάλλοντο εἰς ἐντελῆ θώρακα. Ἦσαν τόσον σκληρὰ καὶ ἄκαμπα, ὥστε, ἂν ἠδυνάμεθα νὰ τὰ ἐξαγάγωμεν, θὰ ἵσταντο ὄρθια, ἔτριζον δ' ἠχηρῶς ὁσάκις ἐκινούμεθα.

Αἱ χειρίδες τοῦ ἐπενδύτου μου τριβόμεναι ἐπὶ τοῦ καρποῦ τῶν χειρῶν μου μοὶ προὐξένησαν πληγάς· μία τούτων ἐπὶ τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἐπάγωσεν, ἐχώρει δ' ὁλονὲν βαθύτερον φθάσασα μέχρι τοῦ ὀστοῦ. Τὴν προεφύλαττον μὲ ἐπιδέσμους, μόλις δὲ κατὰ τὸ θέρος ἔκλεισε, τὴν οὐλὴν δ' αὐτῆς θὰ ἔχω ἴσως καθ' ὅλον τὸν βίον μου.

Ὦ! πόσον δριμὺ ἦτο τὸ ψῦχος, ὅτε ριγοῦντες ἐντὸς τῶν σάκκων περιεμένομεν νὰ ἑτοιμασθῇ τὸ δεῖπνον! Ἐπὶ τέλους ἦτο ἕτοιμον, διεμοιράζετο, καί, ὡς πάντοτε, ἦτο νοστιμώτατον. Αἱ στιγμαὶ αὗται ἦσαν αἱ κάλλισται τὰς ὑπάρξεως ἡμῶν. Ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τοσοῦτον καταπεπονημένοι ἤμεθα, ὥστε οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν ἔκλειον, καὶ ἡ τροφὴ κατέπιπτεν ἀπὸ τῶν ἀτόνων χειρῶν ἡμῶν. Μετὰ τὸ φαγητὸν ἐπίνομεν θερμότατον ὕδωρ, ἐν ᾧ διελύομεν κόνιν πάχους γάλακτος. Ἦτο λίαν ἐνδυναμωτικὸν καὶ ἐθέρμαινεν ἡμᾶς ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν. Ἐκαλύπτομεν εἶτα τὰς κεφαλὰς ἡμῶν μὲ ἰὰς καλύπτρας, συνεσφιγγόμεθα ὡς οἷόν τε πλησιέστερον καὶ ἐκοιμώμεθα τὸν ὕπνον τοῦ δικαίου. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν ὕπνον ἡμῶν ὠνειρευόμεθα πάντοτε κύνας καὶ ἔλκηθρα, πολλάκις δ' ἤκουον τὸν Ζόανσεν καλοῦντα τοὺς κύνας κατ' ὄνομα καὶ φωνάζοντα: «ἐμπρός· ἐμπρός, σάς, σάς...».

Τὴν πρωΐαν, ὡς μάγειρος, ἔπρεπε νὰ ἑτοιμάσω τὸ πρόγευμα, ἡ παρασκευὴ τοῦ ὁποίου διήρκει

ἐπὶ μίαν ὥραν. Τὴν μίαν ἡμέραν εἴχομεν σοκολάταν, ἄρτον, βούτυρον καὶ πεμμικάν, τὴν δ' ἄλλην πολτὸν μὲ ἄλευρα, βούτυρον καὶ γάλα. Ἐκαθήμεθα ἐπὶ τῶν σάκκων τοῦ ὕπνου καὶ ἐτρώγομεν. Ἐγράφομεν εἶτα τὰ ἡμερολόγια ἡμῶν καὶ ἠρχόμεθα τῶν ἑτοιμασιῶν διὰ τὴν ἀναχώρησιν. Ἀλλὰ ποσάκις δὲν ἤμην κατάκοπος, καὶ τί δὲν θὰ ἔδιδον, ἂν ἠδυνάμην καὶ πάλιν νὰ χωθῶ εἰς τὸν σάκκον τοῦ ὕπνου καὶ νὰ κοιμηθῶ ἐκ νέου! Τοῦτο θὰ ἦτο ἡ ἡδονικωτάτη τῶν ἀπολαύσεων. Ἀλλ' ἐργασία ἡμῶν ἦτο ἡ πάλη, ἡ ἀδιάλειπτος πάλη, νὰ χωρήσωμεν πρὸς βορρᾶν, πάντοτε πρὸς βορρᾶν.

Ἐξηρχόμεθα εἶτα ἔξω εἰς τὸ ψῦχος νὰ ἑτοιμάσωμεν τὰ ἔλκηθρα, νὰ λύσωμεν καὶ νὰ ζεύξωμεν τοὺς κύνας καὶ νὰ ἐκκινήσωμεν ὡς τάχιστα. Προηγούμην πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ὁδοῦ διὰ τῶν ἀνωμαλιῶν καὶ πάγων, εἵπετο εἶτα τὸ ἔλκηθρον μὲ τὸ καγιάκ. Οἱ κύνες συνείθισαν νὰ μὲ παρακολουθῶσιν, ἀλλὰ κατὰ πᾶσαν δυσχέρειαν τοῦ ἐδάφους ἑσταμάτων, καὶ τότε φωναὶ ἄγριαι καὶ μαστιγώσεις, ἵνα ἐξαναγκάσωμεν αὐτοὺς νὰ προχωρήσωσιν. Εἶτα εἵπετο ὁ Ζόανσεν μὲ τὰ δύο ἔλκηθρα κραυγάζων, κτυπῶν ἀνηλεῶς τοὺς κύνας, ὠθῶν καὶ σύρων αὐτὰ μόνος ἀνὰ τὰ ὑψώματα. Ἤμεθα σκληρότατοι πρὸς τὰ πτωχὰ ταῦτα ζῷα. Φρικιῶ ἀναλογιζόμενος πόσον ἀνηλεῶς ἐμαστιγοῦμεν αὐτά, ὁσάκις ἑσταμάτων ἕνεκα ἐξ-

αντλήσεως. Καὶ ὅμως ἦτο ἀνάγκη. Ἔπρεπε νὰ χωρήσωμεν ἐπὶ τὰ πρόσω. Πρὸ τούτου δὲ τὰ πάντα ὑπεχώρουν.

Τοῦτο εἶναι τὸ θλιβερώτατον τῶν τοιούτων ἐκδρομῶν, ὅταν τις φονεύῃ πάντα τὰ λοιπὰ αἰσθήματα αὐτοῦ, διασώζων μόνον τὸν ψυχρόν του ἐγωϊσμόν. Ὅσάκις ἐνθυμοῦμαι τὰ ἐξαίρετα ἐκεῖνα ζῶα μοχθοῦντα καὶ ταλαιπωρούμενα ἄνευ γογγυσμοῦ, ἐνόσῳ καὶ μικρά τις δύναμις καὶ ζωὴ ὑπελείπετο εἰς αὐτά, καὶ ἐγκαταλείποντα τὰ ὀστᾶ αὐτῶν ἐπὶ τῶν παγερῶν ἐκείνων ἐρήμων, αἰσθάνομαι πικρὰν μεταμέλειαν.

Τὴν μεσημβρίαν ἐσταματῶμεν ὀλίγον μὲ τὰ ἔλκηθρα, ἵνα φάγωμεν κἄτι τι. Ἐτρώγομεν ἄρτον μὲ βούτυρον καὶ ὀλίγον πεμμικάν. Τὰ γεύματα ταῦτα ἦσαν βάσανος καὶ ταλαιπωρία. Προσεπαθοῦμεν νὰ εὕρωμεν ἄσυλόν τι κατὰ τοῦ ἀνέμου ἢ ἐκαλυπτόμεθα μὲ τὰς σισύρας· ἀλλ' ὁ ἄνεμος διεπέρα αὐτάς. Ἄλλοτε πάλιν ἐστρώνομεν τοὺς σάκκους τοῦ ὕπνου καὶ εἰσείρπομεν ἐντὸς αὐτῶν, ἀλλ' οὐδὲν κατωρθοῦμεν. Κρατοῦντες τότε τὴν τροφὴν εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν ἐτρέχομεν ἄνω καὶ κάτω ἐπὶ τῶν πάγων, ἵνα θερμανθῶμεν, καὶ συνάμα ἐτρώγομεν.

Πολλοὶ ἐξερευνηταὶ τῶν ἀρκτικῶν θαλασσῶν, οἵτινες ἐπεχείρησαν δι' ἐλκήθρων ταξείδια, παραπονοῦνται διὰ τὴν καλουμένην *ἀρκτικὴν δίψαν* θεωροῦντες αὐτὴν ἀναπόφευκτον κατὰ τὰ μακρὰ

ταῦτα ἐπὶ τῶν πάγων ταξείδια. Εἶχον προετοιμασθῆ ἐπίσης καὶ διὰ ταύτην, καθ' ὅσον εἶχον ὑποφέρει πολὺ κατὰ τὴν διὰ τῆς Γροιλανδίας ἐκδρομήν μου. Παρέλαβον φιάλας ἐξ ἐλαστικοῦ κόμμιος, ἃς ἐπλήρουν ὕδατος καθ' ἑκάστην πρωΐαν ἐκ τοῦ μαγειρικοῦ ἀγγείου· ἐφέρομεν δ' αὐτὰς εἰς τὰ στήθη, ἵνα προστατεύωνται ἀπὸ τοῦ ψύχους.

Παρασκευή, μαρτίου 29.— Χωροῦμεν ἐπὶ τὰ πρόσω, ἀλλὰ λίαν βραδέως. Συχνάκις ἀπαντῶμεν ὑψώματα ἐκ σωρῶν πάγων ἀγρίας ὄψεως· ἡ διάβασις τούτων διαρκεῖ ἀρκετά, καθόσον εἶναι ἀνάγκη νὰ χωρήσῃ τις ἔμπρός, ἵνα εὕρῃ δίοδον· πρὸς τοῦτο δὲ πρέπει νὰ κάμῃ πολλοὺς ἑλιγμούς. Ὁ ΒΑ. ἄνεμος ἐπετάθη, ὁ δ' οὐρανὸς ἐκαλύφθη ὑπὸ νεφῶν. Φαιδροὶ ὑπεδέχθημεν τὴν μεταβολὴν ταύτην, ἐλπίζοντες νὰ ἴδωμεν τὴν λῆξιν τοῦ διαρκοῦς τούτου ψύχους καὶ τῆς αἰθρίας. Δὲν ἠπατήθημεν. Χθὲς τὸ ἑσπέρας ἡ θερμοκρασία ἀνυψώθη εἰς —34ο Κελ. ἐκοιμήθημεν δὲ καλῶς τὴν νύκτα. Ἀλλ' ἀκριβῶς τώρα, ἐνῷ ἑτοιμάζω τὸ πρόγευμα, βλέπω ὅτι εἶναι πάλιν αἰθρία, ὁ δὲ ἥλιος λάμπει διὰ τῆς σκηνῆς ἡμῶν. Αἱ σημεριναὶ καταμετρήσεις ἔδειξαν ὅτι ἐφθάσαμεν τὴν 85ο 30′ β. π. Δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐννοήσω τοῦτο. Ἐπίστευον ὅτι θὰ ἤμεθα περὶ τὴν 86ο. Μὴ ἐγένετο λᾶθός τι κατὰ τὴν καταμέτρησιν;

Σάββατον, μαρτίου 30.— Κατ' ἀρχὰς εὕρομεν

ἀνώμαλον ἔδαφος, βραδέως δὲ καὶ λίαν δυσχερῶς ἐγίνετο ἡ πορεία ἡμῶν. Μετὰ πολλοὺς μόχθους καὶ ταλαιπωρίας ἐφθάσαμεν ἐπὶ ὁμαλοῦ ἐδάφους. Ἐβαίνομεν καλῶς, μὴ παραπονούμενοι διὰ μικράς τινας ἀνωμαλίας. Ἐσταματήσαμεν εἶτα πλησίον ἀνωμάλου ὑψώματος μορφωθέντος ἐκ τῆς συνθλίψεως κολοσσιαίων ὄγκων, πρὸ αὐτοῦ δ' ἔχαινε ῥῆγμα, ἔχον βάθος περὶ τοὺς 12 πόδας. Ὅτε τὸ πρῶτον ἕλκηθρον διήρχετο, πάντες οἱ κύνες ἐνέπεσον εἰς αὐτό, μετὰ πολλοῦ δὲ κόπου τοὺς ἐξηγάγομεν. Εἷς τούτων ἐλύθη καὶ ἐδραπέτευσε. Ἐνῷ δὲ τὸ δεύτερον ἕλκηθρον διήρχετο, κατέπεσεν ὁλόκληρον ἐν τῷ ῥήγματι, ἀλλ' εὐτυχῶς δὲν κατεθραύσθη. Ἐξηγάγομεν τὸ φορτίον, ὅπως τὸ ἀναβιβάσωμεν ἐκ νέου καὶ ἐθέσαμεν πάλιν ἐπ' αὐτοῦ τὸ φορτίον. Τὸ τρίτον ἕλκηθρον ἐχειρίσθημεν καλλίτερον. Ὅτε δὲ ἐπροχωρήσαμεν ὀλίγον, ἐπανῆλθε καὶ ὁ δραπετεύσας κύων.

Ἐπὶ τέλους ἐφθάσαμεν εἰς κατάλληλον πρὸς κατασκήνωσιν θέσιν καὶ ἐπήξαμεν τὴν σκηνὴν ἡμῶν, ἐνῷ τὸ θερμόμετρον ἐδείκνυε—43ο Κελ. Νὰ ἀποζεύξῃ τις τοὺς κύνας ὑπὸ τοιαύτην θερμοκρασίαν μὲ γυμνὰς καὶ παγωμένας χεῖρας, εἶναι ἀπελπιστικὴ ἐργασία. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἤμεθα ἐντὸς τῶν προσφιλῶν μας σάκκων καὶ ἡτοιμάζομεν τὸ φαγητόν. Ἐξυπνήσαμεν τὴν 5ην τῆς πρωΐας. Δόξα τῷ Θεῷ! Τὸ ψῦχος δὲν εἶναι τό-

σον δρυμὺ ἐντὸς τῶν σάκκων. Ἀλλά, τῇ ἀληθείᾳ, τοιοῦτος βίος εἶναι ἀφόρητος.

Κυριακή, μαρτίου 31.— Προχθὲς ἐπὶ τέλους ἐπῆλθεν ἡ τόσον ποθουμένη μεταβολὴ τοῦ καιροῦ μὲ νότιον ἄνεμον καὶ θερμοκρασίαν ὑψωμένην. Τὴν πρωΐαν τὸ θερμόμετρον ἐδείκνυε μόνον —30ο Κελ. Ἐξεκινήσαμεν εὔθυμοι, βαίνοντες ἐπὶ ὁμαλῶν πάγων καὶ ἔχοντες τὸν ἄνεμον κατὰ τὰ νῶτα. Ἐχωροῦμεν ἀρκετὰ καλά, ὅτε εὑρέθημεν πρὸ ἀνοικτῆς αὔλακος. Ἀλλ' ἐνῷ διηρχόμεθα αὐτήν, μέγα τεμάχιον πάγου ἐρράγη ὑπὸ τὸν Ζόανσεν, ὅστις κατέπεσεν εἰς αὐτήν, καταβρέξας ἐλεεινὰ τοὺς πόδας του.

Διελθὼν ἀνεζήτουν νὰ εὕρω δίοδον διὰ τὸν Ζόανσεν, ἀλλ' οὐδὲν κατώρθουν, ὥστε ἠδύνατό τις νὰ ἴδῃ νῦν ἓν ἔλκηθρον μὲ ἕνα ἄνδρα παρὰ τὴν μίαν ὄχθην καὶ δύο ἔλκηθρα καὶ ἕνα κατάβρεκτον ἄνδρα παρὰ τὴν ἑτέραν, ἐν τῷ μέσῳ δὲ τούτων τὴν αὔλακα. Δὲν ἠδυνάμεθα νὰ κάμωμεν χρῆσιν τῶν καγιάκ, διότι ἐκ τῶν συχνῶν πτώσεων καὶ ἀνατροπῶν εἶχον διατρηθῇ καὶ εἶχον ἀνάγκην ἐπισκευῆς.

Πῶς θὰ διηρχόμεθα τὴν νύκτα; ἐγὼ μὲν εὑρισκόμην ἐν τῇ μιᾷ ὄχθῃ μὲ τὴν σκηνήν, ὁ δὲ Ζόανσεν παγωμένος ἐπὶ τῆς ἄλλης. Ἐπὶ τέλους μετὰ πολλοὺς ἑλιγμοὺς κατώρθωσα ν' ἀνεύρω δίοδον καὶ οὕτω διέβη καὶ ὁ Ζόανσεν μετὰ τῶν δύο ἐλκήθρων. Δὲν ἦτο δυνατὸν βεβαίως

νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὴν πορείαν ἡμῶν, διότι τὰ μὲν κάτω ἄκρα τοῦ Ζόανσεν εἶχον ἀναπτυχθῆ τεραστίως ἐκ τοῦ παγέντος ὕδατος, ἔπρεπε δὲ νὰ κάμωμεν καὶ ἀπαραιτήτους τινὰς παρασκευάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

Χαλεποὶ ἀγῶνες.

Τρίτη, ἀπριλίου 2. — Πολλαὶ καὶ ποικίλαι δυσχέρειαι ὑπάρχουσιν ἐν τῇ ἐπιχειρήσει τοιούτου ταξειδίου, ἀλλ' ἡ δυσχερεστάτη πασῶν εἶναι ἡ καθ' ἑκάστην ἐκκίνησις ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς κατασκηνώσεως. Ἂν καὶ ἐξύπνησα τὴν 7ην ὥραν τῆς ἑσπέρας, μόλις τὴν 2αν τῆς πρωΐας ἡτοιμάσθημεν διὰ νὰ ἐκκινήσωμεν. Καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν ἔτι στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεως ἀνακαλύπτει τις ἔλλειψίν τινα, ἣν πρέπει νὰ διορθώσῃ.

Ἔπνεε νότιος ἄνεμος. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐβαίνομεν ἐξαίρετα, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἤρξαντο τὰ τῶν πιέσεων ὑψώματα, τὸ ἓν δυσχερέστερον τοῦ ἄλλου. Τὴν θην ὥραν τῆς πρωΐας ἐσταματήσαμεν διὰ νὰ γευματίσωμεν, ἐκλέξαντες παρά τινα λόφον κατάλληλον θέσιν μὴ προσβαλλομένην ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. Ἡπλώσαμεν τοὺς σάκκους τοῦ ὕπνου, καὶ εἰσήλθομεν εἰς αὐτοὺς μετὰ τῶν τροφῶν ἡμῶν. Ἤμην λίαν καταπεπονημένος καὶ ἀπεκοιμήθην πρὶν ἢ τελειώσω τὸ γεῦμά μου. Καὶ εἶδον καθ' ὕπνους, ὅτι ἤμην ἐν Νορβηγίᾳ εἰς ἐπίσκεψίν τινα. Ἦτο ἡ ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων. Μὲ εἰσήγαγον εἰς μεγάλην κενὴν αἴθουσαν, ἔνθα ἐμέλλομεν νὰ γευματίσωμεν. Ἡ αἴθουσα ἦν ψυχροτάτη καὶ ἐρρίγουν· ἀλλ' ἦσαν ἐπὶ τῆς τραπέζης παρατεθειμένα θερμὰ φαγητὰ καὶ χὴν ὀπτή. Ὁποία περιπαθῆ βλέμματα ἔρριπτον ἐπ' αὐτῆς!

Ἤρξαντο εἶτα καταφθάνοντες καὶ ἄλλοι ἐπισκέπται. Ἔβλεπον αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ παραθύρου καὶ ἡτοιμαζόμην νὰ ἐξέλθω πρὸς προϋπάντησιν αὐτῶν, ὅτε προσέκρουσα ἐπὶ σωροῦ χιόνος. Τί ἤθελεν ἡ χιὼν ἐν μέσῳ τῆς αἰθούσης, ἀγνοῶ. Ὁ θορυβώδης τοῦ οἰκοδεσπότου γέλως μ' ἐξύπνισεν. Ἤμην ἐν τῷ σάκκῳ τοῦ ὕπνου τρέμων καὶ ριγῶν ὑπὸ τοῦ ψύχους ἐν τῷ ἀπωτάτῳ βορρᾷ. Ὦ! πόσον ἄθλιος καὶ ἐλεεινὸς βίος!

Ἐξηγέρθημεν, ἐφορτώσαμεν τὰ ἔλκηθρα καὶ

ἐξεκινήσαμεν. Ὠδοιποροῦμεν σιωπηλοὶ καὶ ἄθυμοι, παρῆλθε δὲ πολύ, πρὶν ἢ δυνηθῶμεν ν' ἀποτινάξωμεν ἀφ' ἡμῶν τὴν πιέζουσαν ἡμᾶς ἀπογοήτευσιν. Τί δὲν θὰ ἔδιδον διὰ τὸ γεῦμα ἐκεῖνο τοῦ ὀνείρου μου, ἢ δι' ἀνάπαυσιν μιᾶς ὥρας ἔστω καὶ ἐν ψυχρῷ δωματίῳ!

Τὰ ἐκ νέου συμπαγέντα ὑψώματα καθίστανται ὁλονὲν δυσβατώτερα. Δὲν δυνάμεθα νὰ κάμωμεν χρῆσιν τῶν χιονοπεδίλων ἡμῶν, καθόσον πολὺ ὀλίγη χιὼν ὑπάρχει μεταξὺ τῶν ὑψουμένων ὄγκων. Οὐδὲν δυνάμεθα ἐπίσης νὰ διακρίνωμεν μὲ τὸν καιρὸν τοῦτον· τὰ πάντα εἰσὶ λευκά· πανταχοῦ δ' ἀνωμαλίαι, χάσματα καὶ ὀπαί. Τὰ μεταξὺ τῶν πελωρίων ὄγκων διαστήματα καλύπτονται ὑπὸ λεπτοῦ καὶ δολίου στρώματος χιόνος, ὅπερ θραυόμενον ἄγει εἰς ῥήγματα καὶ παγίδας· εὐτυχεῖς δὲ λογιζόμεθα ἀπαλλαττόμενοι τούτων χωρὶς νὰ θραύσωμεν τοὺς πόδας ἡμῶν. Εἶναι ἀνάγκη εἶτα νὰ βαδίσῃ τις πολὺ ἐπὶ τὰ πρόσω πρὸς ἀναζήτησιν διόδου, ὁτὲ μὲν πρὸς ταύτην, ὁτὲ δὲ πρὸς ἐκείνην τὴν διεύθυνσιν, κατόπιν δὲ νὰ ἐπιστρέψῃ καὶ πάλιν πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν ἑλκήθρων.

Οἱ πάγοι καθίστανται δυσχερεῖς καὶ ἄβατοι, καὶ σκέπτομαι, ὅτι εἶναι συνετώτερον νὰ ἐπιστρέψωμεν.

Τετάρτη, ἀπριλίου 3.—Ἐξεκινήσαμεν χθὲς κατὰ τὴν 3ην μ.μ. Οἱ πάγοι ἦσαν ὀπωσοῦν βατοὶ καὶ

τὰ πάντα ἐφαίνοντο παρέχοντα ἐλπίδα τινὰ βελτιώσεως. Ὁ καιρὸς ἦτο λαμπρὸς καὶ ἐπροχωροῦμεν καλῶς· ἀλλὰ μετὰ πολλὰ ὁμαλὰ διαστήματα ὑπὸ παλαιοῦ πάγου κεκαλυμμένα ἐφθάσαμεν καὶ πάλιν ἐπὶ ἀνωμαλιῶν, ἔνθα ἦσαν ἐσπαρμέναι αὔλακες καὶ ὑψώματα. Τὸ μεσονύκτιον ἢ μικρὸν μετ' αὐτὸ ἐσταματήσαμεν πρὸ αὔλακος πρὸ μικροῦ παγείσης, ἥτις δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ὑποβαστάσῃ τὰ ἔλκηθρα ἡμῶν.

Ἐπειδὴ δὲ ἦτο ἀνάγκη νὰ κάμωμεν πολλοὺς ἐλιγμούς, ἐσταθμεύσαμεν, ἐνταῦθα δ' ἐφονεύσαμεν καὶ δεύτερον κύνα τὸν «Ῥῶσσον». Τὸ κρέας αὐτοῦ διενεμήθη εἰς 26 μερίδας, ἀλλ' ὀκτὼ τῶν κυνῶν δὲν ἤγγισαν αὐτό, ἐδώσαμεν δ' εἰς αὐτοὺς πεμμικάν. Οἱ πρὸ ἡμῶν πάγοι, καὶ ἰδίως τὰ ὑψώματα, μᾶς ἀπελπίζουσι· φαίνεται δ' ὅτι οὐδεμία ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ βελτιωθῇ ἡ θέσις ἡμῶν, Τὴν μεσημβρίαν ἐγένετο καταμέτρησις δείξασα. ὅτι εὑρισκόμεθα ὑπὸ τὴν 85ο, 59′ β. πλ. Πολὺ ἐξεπλάγημεν, διότι δὲν ἐχωρήσαμεν βορειότερον. Τόσοι μόχθοι καὶ ταλαιπωρίαι ἄνευ σπουδαίου ἀποτελέσματος. Ἄρχομαι ἀμφιβάλλων σοβαρῶς ἂν θὰ εἶναι συνετὸν νὰ συνεχίσωμεν τὴν ἐπὶ τὰ πρόσω πορείαν ἡμῶν.

Πείθομαι ἤδη, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν πόλον ἢ ἐγγὺς αὐτοῦ διὰ τῶν πάγων τούτων καὶ διὰ τῶν κυνῶν, οὓς ἔχομεν. Ἄ! ἐὰν εἶχον περισσοτέρους! Ἂν εἶχον κύνας

τοῦ Ὀλενέκ! Ἀργὰ ἢ ταχέως πρέπει νὰ ἐπιστρέψωμεν, διότι οὐδεμία ἐλπὶς ὑπάρχει, ὅτι θὰ δυνηθῶμεν νὰ φθάσωμεν εἰς ὑψηλότερον γεωγραφικὸν πλάτος. Δὲν πρέπει δὲ νὰ χρονοτριβήσωμεν καὶ πολὺ ἐνταῦθα.

Μεσημβρία.— Θερμοκρασία —29ο Κελ. Εὔδιος καιρός. Ἄνεμος ἐξ Α. μὲ ταχύτητα 3 ποδῶν. —*Μεσονύκτιον.* Θερμοκρασία —34ο Κελ. Εὔδιος καιρός, νηνεμία.

Ἦτο αἴνιγμα δι' ἐμέ, πῶς δὲν ἐχωρήσαμεν πλειότερον πρὸς βορρᾶν. Ὑπελόγιζον ἐπανειλημμένως, προσέθετον τὰ μίλια, ἄτινα διηνύσαμεν, ἀλλὰ πάντοτε κατέληγον εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα. Ἂν οἱ πάγοι ἦσαν ἤρεμοι, ἔπρεπε νὰ ἤμεθα πολὺ πέραν τῆς 86ης μοίρας. Ἀλλ' ἤδη κατενόησα σαφῶς τὴν αἰτίαν. Οἱ πάγοι ὠθούμενοι ὑπὸ τῶν ἀνέμων καὶ τῶν ρευμάτων ἐφέροντο πρὸς Ν., ἐνῷ ἡμεῖς ἐχωροῦμεν πρὸς Β. Ὥστε ἐκτὸς τῶν ἀνωμαλιῶν τοῦ ἐδάφους καὶ τῶν αὐλάκων ἐπαλαίομεν καὶ κατ' ἄλλου σπουδαιοτέρου ἐχθροῦ.

Παρασκευή, ἀπριλίου 5.— Ἡ πορεία ἡμῶν ἤρξατο σήμερον τὴν 3ην τῆς πρωΐας. Ἡ πρόοδος ἡμῶν ἦτο κακίστη. Αἱ αὔλακες ἰδίως μὲ τὰ ὀγκώδη συντρίμματα τῶν πάγων ἑκατέρωθεν μᾶς ἀπελπίζουσιν. Εἶναι ὡς νὰ ὁδηγῇ τις ἅμαξαν ἐπὶ βράχων. Χθὲς ἐβυθίσθην δίς. Ἐνῷ δὲ ταλαιπωροῦμαι οὕτω προπορευόμενος πρὸς ἀνεύρεσιν ὁδοῦ, ὁ Ζόανσεν μὲ τὰ δύο αὐτοῦ ἔλκηθρα δὲν

εἶναι εἰς καλλιτέραν κατάστασιν. Ἀλλ' εἶναι τολμηρότατος καὶ οὐδέποτε ὑποχωρεῖ. Χθὲς διερχόμενος αὔλακά τινα ἔπεσεν ἐντὸς τοῦ ὕδατος καὶ ἐβράχη μέχρι τῶν γονάτων. Μικρὸν πρὸ αὐτοῦ εἶχον διέλθει ἐγὼ μὲ τὰ χιονοπέδιλά μου καὶ δὲν εὗρον τὸν πάγον ἀσθενῆ καὶ λεπτόν. Ἤρχετο μετ' ἐμὲ ἄνευ χιονοπεδίλων βαδίζων παρὰ τὸ ἕλκηθρον, ὅτε αἴφνης ὑπεχώρησεν ὁ πάγος καὶ ἐβυθίσθη εἰς τὸ ὕδωρ. Εὐτυχῶς κατώρθωσε ἵνα κρατηθῇ ἀπὸ τοῦ ἑλκήθρου, οἱ δὲ κύνες σύραντες τὸ ἕλκηθρον, ἐξήγαγον αὐτὸν τοῦ ὕδατος.

Τὰ λουτρὰ ταῦτα βεβαίως δὲν ἦσαν καὶ πολὺ εὐχάριστα τώρα, ὅτε δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀλλάξωμεν τὰ ἐνδύματα ἡμῶν ἢ νὰ στεγνώσωμεν αὐτά· ἠναγκαζόμεθα δὲ νὰ φέρωμεν μεθ' ἡμῶν ὁλόκληρον θώρακα πάγου, μέχρις οὗ ἐτήκετο οὗτος καὶ ἐξηραίνετο ἐπὶ τῶν σωμάτων μας· πρὸς τοῦτο δ' ἀπῃτεῖτο ἀρκετὸς χρόνος ὑπὸ τοιαύτην θερμοκρασίαν. Ἔκαμα καταμέτρησίν τινα πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ γεωγραφικοῦ μήκους καὶ μαγνητικήν τινα παρατήρησιν χθὲς τὴν πρωΐαν, ἐδαπάνησα δ' ὅλην τὴν μεταμεσημβρίαν τῆς σήμερον εἰς τοὺς ὑπολογισμούς (ἐντὸς τοῦ σάκκου τοῦ ὕπνου). Εὕρεθα ἀκριβῶς ὑπὸ τὴν 86ο, 2′, 8″ β. π. Βεβαίως εἶναι ὀλίγον. Ἀλλ' ἠδυνάμεθα νὰ χωρήσωμεν καὶ πλειότερον μὲ τὴν κατάστασιν ταύτην τῶν πάγων; Οἱ δὲ πτωχοὶ κύνες δύναν-

ται νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς πλειοτέρους μόχθους; Γεωγραφικὸν μῆκος 68ο, 47′ 15″.

Εἶχον ὁρίσει ἐκ τῶν προτέρων, ὅτι τὸ ταξείδιόν μου θὰ διήρκει ἐπὶ 50 ἡμέρας· ἀλλ' ἐπείσθην ἤδη ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπιστρέψω. Θὰ εἶναι ἴσως 350 μίλια μέχρι τῆς Γῆς τοῦ Πέττερμαν· (ἡ πραγματικὴ ἀπόστασις ἦτο 450 μίλια). Τὸ ζήτημα ὅμως ἔγκειται εἰς τοῦτο. Δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν μέχρι τῆς 87ο; Πολὺ ἀμφιβάλλω.

Σάββατον, ἀπριλίου 6.— Θερμοκρασία—24ο, 2′ Κελ. Ἡ κατάστασις τῶν πάγων χειρίστη. Τοσοῦτον εἶχον ἀπελπίσει χθές, ὥστε, ὅτε τὴν πρωΐαν τῆς σήμερον ἐσταματήσαμεν, ἀπεφάσισα ὁριστικῶς νὰ ἐπιστρέψωμεν. Θὰ προχωρήσω ὅμως ἐπὶ μίαν ἔτι ἡμέραν, ἵνα ἴδω, ἂν πράγματι ἡ ὁδὸς εἶναι ἄβατος, ὡς φαίνεται ἀπὸ τοῦ ὑψώματος (30 ποδ.), ἐφ' οὗ εἴμεθα κατεσκηνωμένοι, Μόλις διετρέξαμεν χθὲς 4 μόνον μίλια. Αὔλακες, ὑψώματα καὶ ἀτελεύτητοι ἀνωμαλίαι. Ὁμοιάζουσι μὲ ἀπέραντον καὶ ὀχυρὸν τεῖχος ἐκ πελωρίων κρυσταλλωτῶν ὄγκων, τὸ δὲ ἀδιάλειπτον ἀνύψωμα τῶν ἐλκήθρων ἀνὰ πᾶσαν ἀνωμαλίαν εἶναι ἱκανὸν νὰ καταβάλῃ καὶ γίγαντας.

Κατέληξα εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι οὐδὲν πράττομεν μένοντες πλέον ἐνταῦθα. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προχωρήσωμεν βορειότερον, θὰ εἶναι δὲ δυσχερεστάτη ἡ πρὸς τὴν γῆν τοῦ Φραγκίσκου

Ἰωσὴφ πορεία ἡμῶν, ἂν καὶ ἐκεῖ οἱ πάγοι διατελῶσιν ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας.

Δευτέρα, ἀπριλίου 8. — Ἡ ὁδὸς εἶναι ἄβατος καὶ οὐδόλως προχωροῦμεν. Τὸ ἓν ὕψωμα διαδέχεται τὸ ἄλλο, πᾶσα δ' ἡ ἐπιφάνεια ἀποτελεῖται ἐκ πελωρίων ὄγκων καὶ συντριμμάτων πάγου. Ἐξεκινήσαμεν τὴν 2 μ.μ. καὶ ἐχωροῦμεν ἀνυψοῦντες καὶ ὠθοῦντες ἀδειαλείπτως τὰ ἔλκηθρα· ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἀπεκάμομεν. Ἐχώρησα ἐπὶ τὰ πρόσω μόνος μὲ τὰ χιονοπέδιλα, ἀλλ' οὐδαμοῦ ἠδυνάμην ν' ἀνεύρω δίοδον, ἀπὸ δὲ τῆς κορυφῆς λόφου ἐφαίνοντο οἱ πάγοι ἄβατοι. Ἦτο ἀληθὲς χάος πελωρίων καὶ ἀτελευτήτων ὄγκων, ἐπεκτεινομένων μέχρι τοῦ ἄκρου τοῦ ὁρίζοντος. Εἶδον, ὅτι θὰ ἦτο ἀσυνεσία νὰ ἐπιμείνωμεν ἔτι· θυσιάζομεν πολύτιμον χρόνον, θὰ ἔχωμεν δὲ ἀνάγκην τούτου, ἂν μέχρι τῆς γῆς τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσὴφ ἀπαντήσωμεν τὰς αὐτὰς δυσχερείας.

Ἀπεφάσισα ὅθεν νὰ σταματήσωμεν καὶ νὰ κανονίσωμεν τὴν πορείαν ἡμῶν πρὸς τὰ ὀπίσω, πρὸς τὸ ἀκρωτήριον Φλίγκελη (1).

Ἐν τῷ ἀπωτάτῳ τούτῳ καὶ βορειοτάτῳ σταθμῷ εἴχομεν λαμπρὸν συμπόσιον συνιστάμενον ἐκ βουτύρου, πεμμικάν, σοκολάτας κλπ. εἶτα δὲ ἐχώθημεν πάλιν εἰς τοὺς προσφιλεῖς ἡμῶν σάκ-

1. Τὸ ἀκρωτήριον τοῦτο εὑρηται εἰς τὰ Β· τῆς *Γῆς τοῦ βασιλέως Ὄσκάρ*, νήσου κειμένης ΒΔ τῆς Γῆς τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ.

κους τοῦ ὕπνου. Ἔκαμα σήμερον καταμέτρησιν πρὸς καθορισμὸν τοῦ πλάτους καὶ εὗρον, ὅτι εἴμεθα ὑπὸ τὴν 86ο, 10′ β. π. Τὴν πρωΐαν ταύτην καθώρισα καὶ τὸ μῆκος. Κατὰ τὴν 8 1)2 ἡ θερμοκρασία ἦν —32ο Κελ.

Τρίτη, ἀπριλίου 9. — Ἦλθες ἦτο ἡ πρώτη ἡμέρα τῆς πρὸς τὴν πατρίδα ἐπανόδου ἡμῶν. Περιεμένομεν νὰ εὕρωμεν τὴν αὐτὴν κατάστασιν τῶν πάγων, ἀλλὰ δὲν εἴχομεν προχωρήσει πολύ, ὅτε πρὸς μεγάλην ἡμῶν ἔκπληξιν ἐφθάσαμεν ἐπὶ καλοῦ σχετικῶς ἐδάφους σταθερῶς βελτιουμένου. Ἀπηντῶμεν καθ' ὁδὸν καὶ ὑψώματα, ἅτινα οὐχὶ δυσχερῶς διηρχόμεθα· ἐξεκινήσαμεν τὴν 1ην ὥραν τῆς πρωΐας.

Πέμπτη, ἀπριλίου 11. — Οἱ πάγοι ὁλονὲν βελτιοῦνται. Ἐπὶ πολὺ διηρχόμεθα ὁμαλὰς ἐκτάσεις μὲ ὀλίγα ὑψώματα οὐχὶ δυσχέρῃ καὶ αὔλακας μὲ νέον πάγον λίαν ἐπισφαλεῖς, ἀλλ' ἐξετείνοντο αὗται κατὰ τὴν διεύθυνσιν ἡμῶν, ἤτοι πρὸς τὰ N. 22ο Δ. Ἐν τούτοις διηρχόμεθα καὶ ταύτας ἐπιτυχῶς, ἂν καὶ ὁ πάγος ὑπεχώρει ἐνίοτε ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν καὶ τὰ ἔλκηθρα. Ἀργὰ μετὰ μεσημβρίαν ἐφθάσαμεν πρὸ μεγαλειτέρας αὔλακος, ἣν ἡτοιμάσθημεν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον νὰ διέλθωμεν. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἔλκηθρον διῆλθεν ἀσφαλῶς καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὰ λοιπὰ δύο. Ὅτε οἱ πρῶτοι κύνες τοῦ δευτέρου ἐλκή-

θρου ἔφθασαν ἐν τῇ ἐπισφαλεῖ θέσει, ἔνθα τὸ στρῶμα τοῦ πάγου ἦτο λεπτόν, ἤρχισαν μετὰ πολλῆς προσοχῆς νὰ βυθίζωσι τοὺς πόδας των εἰς τὸ ὕδωρ. Εἷς τούτων ἐβυθίσθη πλειότερον καὶ ἤρξατο πλαταγίζων καὶ παλαίων, ἵν' ἀπαλλαγῇ. Ὁ πάγος ὑπεχώρει ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ ἑλκήθρου καὶ τῶν κυνῶν, τὸ δ' ὕδωρ ἀνήρχετο. Ἔσυρα τότε ἀμέσως πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ κύνας καὶ ἑλκηθρον καὶ ἐπανέφερον αὐτοὺς πάλιν ἐπὶ στερεοῦ καὶ ἀσφαλοῦς πάγου.

Ἐδοκιμάσαμεν ἐκ νέου ἀλλαχοῦ, ἐγὼ μὲν τρέχων ἐμπρὸς καὶ φωνάζων τοὺς κύνας, ὁ δὲ Ζόανσεν ὠθῶν τὰ ἑλκηθρα, ἀλλ' εἴχομεν τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, καὶ ἠναγκάσθημεν ν' ἀποσύρωμεν τὰ ἑλκηθρα πρὸς τὰ ὀπίσω. Μετὰ πολλοὺς δ' ἑλιγμοὺς καὶ ἀφορήτους κόπους διήλθομεν τὴν αὔλακα. Εὐτυχῶς εὕρομεν πρόσφορον θέσιν πρὸς κατασκήνωσιν, ἡ δὲ νὺξ ἦτο ψυχρά· πᾶσαν τὴν πρωΐαν κατηναλώσαμεν εἰς τὴν ἐπισκευὴν τῶν ἑλκήθρων ἡμῶν. Διηνύσαμεν προχθὲς περὶ τὰ 15 μίλια. — 2 ὥρα μ. μ. θερμοκρασία — 27ο Κελ.

Σάββατον, ἀπριλίου 13.— Ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας διερχόμεθα ὁμαλὴν ἐπιφάνειαν πάγων. Ἂν ἐξακολουθήσωμεν οὕτω, τὸ ταξείδιον τῆς ἐπανόδου ἡμῶν ἔσται πολὺ ταχύτερον, ἢ ὅσον ὑπελογίσαμεν. Δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω τὴν αἰτίαν τῆς ἀποτόμου ταύτης μεταβολῆς ἐν τῇ καταστάσει τῶν πάγων. Μὴ διότι χωροῦντες πρὸς Ν. ἀκο-

λουθοῦμεν τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν μὲ τὴν κλίσιν τῶν ὑψωμάτων, βαίνομεν πάντοτε μεταξὺ τούτων, χωρὶς ν' ἀνερχώμεθα αὐτά; Πᾶσαι αἱ αὔλακες, ἃς διήλθομεν, παρακολουθοῦσι τὴν διεύθυνσιν τῆς πορείας ἡμῶν.

Χθὲς εἴχομεν τὸ ἀτύχημα νὰ ἀφήσωμεν ἀκανόνιστα τὰ ὡρολόγια ἡμῶν. Βεβαίως ἐκανονίσαμεν αὐτὰ πάλιν, ἀλλ' ὅπως ἀνεύρω τώρα τὸν μέσον χρόνον τῆς Γρηνβίχης ἔπρεπε νὰ λάβω καταμέτρησιν τοῦ χρόνου, νὰ καθορίσω τὸ γεωγραφικὸν πλάτος καὶ εἶτα νὰ ὑπολογίσω τὴν κατὰ προσέγγισιν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ σημείου τῆς ἀναχωρήσεως ἡμῶν κατὰ τὴν 8 ἀπριλίου, ὅτε εἶχον καθορίσει τὸ γεωγραφικὸν μῆκος. Οὕτω τὸ λάθος εἶναι ἀσήμαντον.

Κατὰ τὰς τρεῖς τελευταίας ἡμέρας διηνύσαμεν 40 μίλια ἐν διευθύνσει N. 22ο Δ. Ὅτε ἐσταματήσαμεν, ἐφονεύσαμεν τὸν «Βαρβαρᾶν». Ἡ καταχρεούργησις αὕτη τῶν κυνῶν εἶναι ἐκ τῶν θλιβερωτέρων ἐπεισοδίων τοῦ ταξειδίου μας. Εὐδία. Θερμοκρασία —30ο Κελ. Νότιος ἄνεμος. Ταχύτης αὐτοῦ 6—9 ποδῶν.

Ἀπριλίου 14. Πάσχα. — Ἅμα ὡς ἐστήθη ἡ σκηνή, ὁ μὲν Ζόανσεν ἤρξατο περιποιούμενος τοὺς κύνας, ἐγὼ δὲ εἰσῆλθον εἰς τὸν σάκκον τοῦ ὕπνου· ἐκεῖ δέ, ἐν τῇ παγερᾷ ἐκείνῃ θήκῃ, μὲ παγωμένα ἐνδύματα καὶ ὑποδήματα, ὑπελόγιζον ἔχων πρὸ ἐμοῦ τοὺς πίνακας τῶν λογαρίθμων.

Μετὰ ταῦτα παρασκευάσαντες τὸ γεῦμα ἡμῶν, ὡς οἷόν τε ποικιλώτερον ἕνεκα τῆς ἑορτῆς, ἐγευματίσαμεν, τὴν δὲ 2αν ὥραν εἰσήλθομεν εἰς τοὺς σάκκους τοῦ ὕπνου.

Τρίτη, ἀπριλίου 16. — Ἐνῷ χθὲς τὴν πρωΐαν ἡτοιμαζόμεθα νὰ ἐκκινήσωμεν, εἷς τῶν κυνῶν ἡμῶν, ὁ «Βάρων», ἐδραπέτευσε, πρὶν ἢ προφθάσωμεν νὰ τὸν ζεύξωμεν. Εἶδε δύο ἄλλους ζευγνυμένους καὶ ἠννόησε περί τινος ἐπρόκειτο. Ἦτο εἷς τῶν καλλίστων κυνῶν τοῦ ἑλκήθρου μου, ἐχρονοτριβήσαμεν δ' ἀρκετὰ πρὸς ἀνεύρεσιν αὐτοῦ. Ἐφώναζον αὐτὸν ἐπανειλημμένως, ἀνερευνῶν μετὰ προσοχῆς εἰς τοὺς λόφους τῶν πάγων, ἀλλ' ἔβλεπον μόνον τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο ὕψωμα ἐξαφανιζόμενα πέραν πρὸς τὸν ὁρίζοντα καὶ τὸν ἥλιον τοῦ μεσονυκτίου φωτίζοντα αὐτά. Ὁ κόσμος τῶν πάγων ἐρρέμβαζεν ἐν τῇ λαμπρᾷ καὶ παγερᾷ τῆς πρωΐας φωταυγείᾳ.

Ἠναγκάσθημεν ν' ἀναχωρήσωμεν ἄνευ τοῦ κυνός, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ εἴδομεν αὐτὸν παρακολουθοῦντα ἡμᾶς ὄπισθεν. Ἐνόμιζον, ὅτι δὲν θὰ ἐπανέβλεπον πλέον τὴν καλήν του φυσιογνωμίαν. Ἠσχύνετο ἴσως καὶ αὐτὸς διὰ τὴν πρᾶξίν του, διότι πλησιάσας ἐστάθη πλησίον μου καὶ μὲ ἠτένιζεν ἱκετευτικῶς. Εἶχον ἀποφασίσει νὰ τὸν μαστιγώσω, ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοί του μ' ἀφώπλισαν· τὸν ἐθώπευσα καὶ τὸν ἔζευξα εἰς τὸ ἑλκηθρόν μου.

Εὕρομεν ὁπωσδήποτε βατοὺς πάγους καὶ ἐ-

προχωρήσαμεν ἱκανῶς. Ὑψώματά τινα μόνον μᾶς ἠνάγκασαν νὰ παρεκτραπῶμεν δυτικώτερον τῆς ὁδοῦ ἡμῶν. Βραδύτερον παρετήρησα, ὅτι ἀφῆκά που καθ' ὁδὸν τὴν πυξίδα μου. Ἐπέστρεψα ὀπίσω καὶ τὴν ἐπανεῦρον, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐπάνοδόν μου διὰ πρώτην ἤδη φορὰν ὁ ἥλιος μοὶ ἦτο ὀχληρός· ἔφλεγε λίαν δυσαρέστως, ὅτε δ' ἐπανῆλθον πλησίον τῶν ἐλκήθρων, ἤμην χαλαρὸς καὶ ἄτονος. Ὁ Ζόανσεν ἐκοιμᾶτο ἐπὶ τοῦ ἐλκήθρου θερμαινόμενος ὑπὸ τοῦ ἡλίου.

Ἐξηκολουθήσαμεν εἶτα τὴν πορείαν ἡμῶν, ἀλλὰ τὸ φῶς καὶ ἡ θερμότης καθίστων ἡμᾶς νωθροὺς καὶ νυσταλέους. Τὴν 10ην π. μ. ἀπεφασίσαμεν νὰ κατασκηνώσωμεν· πολὺ δ' ἐξεπλάγην ἰδών, ὅτι τὸ θερμόμετρον ἐδείκνυεν — 26ο Κελ. Ἡ σκηνὴ ἐστήθη ὑπὸ τὸν φλέγοντα ἥλιον, ἡ δὲ νωθρότης καὶ ἡ ἀτονία ἡμῶν ἐξέλιπε. Εἴχομεν λαμπρὸν γεῦμα. Ὑπολογίζω, ὅτι χθὲς καὶ τὴν παραμονὴν τοῦ Πάσχα διετρέξαμεν περὶ τὰ 15 μίλια, ἔχομεν δ' ἐν συνόλῳ 60 μίλια ἐκ τῆς πρὸς τὴν πατρίδα ὁδοῦ.

Τετάρτη, ἀπριλίου 17. — Ὁ καιρὸς σήμερον εἶναι λαμπρός, τὸ ψῦχος δὲν εἶναι πλέον ὀχληρόν. Συνεχὴς αἰθρία καὶ γνησία νηνεμία. Εἶναι ἀξιοσημείωτος ἐνταῦθα ἡ ὁμαλότης καὶ τὸ σταθερὸν τῆς ἀτμοσφαίρας. Ἐπὶ ἕνα περίπου μῆνα ταξειδεύομεν ἐπὶ τῶν πάγων τούτων, καὶ οὔτε ἅπαξ ἐσταματήσαμεν ἕνεκα κακοκαιρίας. Ὁ αὐτὸς αἰ-

θριος καιρὸς καθ' ὅλον τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα, ἐξαιρέσει μόνον ἡμερῶν τινων, καθ' ἃς καὶ πάλιν ἐβλέπομεν τὸν ἥλιον. Ἡ ζωὴ καθίσταται ὁλονὲν εὐαρεστοτέρα, τὸ ψῦχος παρῆλθε, χωροῦμεν δὲ πρὸς τὸ θέρος καὶ τὴν ξηράν. Θερμοὶ ἐντὸς τῶν σάκκων μας ὀνειροπολοῦμεν τὰς ἐν τῷ μέλλοντι εὐτυχεῖς στιγμάς, καθ' ἃς θὰ φθάσωμεν εἰς τὴν προσφιλῆ Νορβηγίαν!

Σήμερον ἠσχολήθην εἰς ραπτικὰς ἐργασίας. Αἱ ἀναξυρίδες ἡμῶν εἶχον ἀνάγκην ἐπισκευῆς. Ἀλλ' εἶναι εὐάρεστον νὰ κάθηταί τις ἐν τῇ σκηνῇ ράπτων, ἐνῷ ἄλλοτε ἡ ἐργασία αὕτη ἦτο δυσχερεστάτη ἕνεκα τῆς δριμύτητος τοῦ ψύχους.

Παρασκευή, ἀπριλίου 19. — Ἔχομεν εἰσέτι τροφὰς διὰ τοὺς κύνας ἐπὶ 3 ἢ 4 ἡμέρας, ἀλλὰ θὰ διατηρήσω αὐτὰς πλειότερον, φονεύων τοὺς ἀσθενεστέρους. Χθὲς ἐφονεύθη καὶ ἕτερος. Εἶναι θλιβερὰ ἱστορία ὁ φόνος τῶν πτωχῶν τούτων ζώων. Ἡ ἐκτέλεσις μέχρι τοῦδε ἐγίνετο δι' ἐγχειριδίου. Χθὲς ὅμως ἀπεφασίσαμεν νὰ ἐφαρμόσωμεν νέαν μέθοδον, τὸν στραγγαλισμόν. Ἐφέρομεν ὡς συνήθως τὸ θῦμα ἡμῶν ὄπισθεν λόφου ἵνα μὴ ἴδωσί τι οἱ ἄλλοι κύνες. Ἐκεῖ ἐθέσαμεν βρόχον περὶ τὸν λαιμὸν τοῦ δυστυχοῦς ζώου καὶ ἐσύραμεν αὐτὸν πάσῃ δυνάμει· ἀλλὰ δὲν ἐπῆλθε τὸ προσδοκώμενον ἀποτέλεσμα. Ἐπανήλθομεν ὄπισθεν καὶ πάλιν εἰς τὸ ἐγχειρίδιον. Ὦ! εἶναι φρικῶδες! ἀσφαλέστερον ἦτο νὰ φονεύωμεν αὐτοὺς

διὰ βολῆς πυροβόλου· ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ καταναλίσκωμεν τὰ πολύτιμα ταῦτα ἐφόδια δι' αὐτούς· θὰ ἔλθῃ ἐποχὴ καθ' ἣν θὰ ἔχωμεν ἀνάγκην τούτων.

Αἱ καταμετρήσεις τῆς χθὲς ἔδειξαν ὅτι κατήλθομεν εἰς τὴν 85ο, 37′ 8″ β. π. καὶ εἰς τὴν 79ο, 26′ ἀνατ. μήκους. Τοῦτο συμφωνεῖ ἀκριβῶς μὲ τοὺς ὑπολογισμούς μου.

Ἐξακολουθεῖ ὁ αὐτὸς λαμπρὸς ἥλιος ἡμέραν καὶ νύκτα. Χθὲς ὁ βόρειος ἄνεμος ἐπετάθη, πνέει δὲ καὶ σήμερον, χωρὶς νὰ μᾶς ἐνοχλῇ, διότι ἔχομεν αὐτὸν εἰς τὰ νῶτα. Ἡ θερμοκρασία εἶναι εὐάρεστος. Τοῦτο ἀναντιρρήτως εἶναι εὐτύχημα, διότι ἂν ἡ θερμότης ἦτο μεγαλειτέρα, αἱ αὔλακες θὰ ἦσαν ἐπὶ πλειότερον χρόνον ἀνοικταί. Ὁ διακαέστερος πόθος μου τώρα εἶναι νὰ φθάσω ταχύτερον εἰς ξηράν, πρὶν ἢ αἱ αὔλακες καταστῶσιν ὅλως ἄβατοι. Τί δὲ θὰ πράξωμεν τότε, θὰ μᾶς ὁδηγήσωσιν αἱ περιστάσεις.

Κυριακή, ἀπριλίου 21. — Ἐξεκινήσαμεν χθὲς κατὰ τὴν 4ην ὥραν. Τὴν νύκτα ἐσταθμεύσαμεν, ἵνα φάγωμεν κάτι τι. Οἱ σταθμοὶ οὗτοι, καθ' οὓς εἰσερχόμεθα ἐντὸς τῶν σάκκων ἡμῶν, ἔνθα ἐπικρατεῖ θερμότης καὶ εὐμάρεια, καὶ ἀναπαυόμεθα, μᾶς τέρπουσι πάρα πολύ. Ἀφοῦ ἐκοιμήθην ὀλίγον, ἐξεκινήσαμεν καὶ πάλιν, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἐσταματήσαμεν, ἕνεκα δυσχερεστάτης αὔλακος, ἣν πρὸ ἡμῶν εὕρομεν. Προεπορεύθην μόνος πρὸς ἀνεύρε-

σιν διόδου, ἀλλ' οὐδὲν κατώρθουν. Ἡ αὔλαξ ἦν πανταχοῦ ἐξ ἴσου εὐρεῖα καὶ ἄβατος, πλήρης σωρῶν πελωρίων ὄγκων, ἐμφαίνουσα σαφῶς τὸν τρόπον, καθ' ὃν οἱ ἐνταῦθα πάγοι, ἐν μακρᾷ χρονικῇ περιόδῳ διατελοῦντες ἐν κινήσει, ἐρράγησαν καὶ διὰ τῆς συνεχοῦς συνθλίψεως συνεσωρεύθησαν. Τοῦτο ἐφαίνετο ἐπίσης ἐκ τῶν πολυαρίθμων ὑψωμάτων καὶ ρηγμάτων, ἅτινα ἐφέροντο καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις.

Ἐπὶ τέλους εὗρον δίοδον· ἀλλ' ὅτε μετὰ πολλοὺς ἑλιγμοὺς ἔφερα τὸ κερβάνιον τῶν ἐλκήθρων ἐκεῖ, εἶχεν ἐπέλθει μεταβολή τις ἐν τῷ μεταξύ, καὶ δὲν ἐθεώρησα φρόνιμον νὰ διαβῶ. Ἔσπευσα τότε πρὸς ἀναζήτησιν ἑτέρας διόδου· ἀλλὰ παντοχοῦ ἡ αὐτὴ ἀποτρόπαιος καὶ ἄβατος αὔλαξ, πλήρης πελωρίων βώλων καὶ συντριμμάτων. Πανταχοῦ δὲ οἱ βῶλοι οὗτοι ἐφαίνοντο μεμιγμένοι μετὰ γῆς. Εἰς θέσιν τινὰ ὁλόκληρον ὕψωμα ἦτο σκιεροῦ χρώματος, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐξετάσω, ἂν τοῦτο ἀπετελεῖτο ἐκ πηλοῦ ἢ ἐξ ὀργανικῶν οὐσιῶν. Εἶχον δὲ τὰ ὑψώματα ταῦτα ἐνιαχοῦ ὕψος 25 ποδῶν.

Ἠναγκάσθην νὰ ἐπανέλθω ἄπρακτος. Πόσον δὲ ἀπελπιστικὸν ἦτο νὰ βλέπω πέραν, ἐπὶ τῆς ἀπέναντι ὄχθης, ὁμαλοὺς πάγους ἐκτεινομένους ἐπὶ πολὺ πρὸς νότον, ἐγὼ δὲ νὰ εἶμαι ἠναγκασμένος νὰ μένω ἐνταῦθα καὶ νὰ περιμένω! Ἀλλ' εἶχον ἐξοικειωθῆ ἤδη μὲ τὰς ἐναντιότητας

ταύτας καὶ ἠδυνάμην νὰ ὑπομένω. Ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὸν τόπον τῆς κατασκηνώσεως ἡμῶν εὗρον ἀποσδοκήτως ἐκεῖ που ἐγγὺς δίοδον. Διήλθομεν ὄθεν τὴν αὔλαλα, ἐνῷ οἱ πάγοι ἔτριζον ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν.

Ἐξηκολουθήσαμεν τὴν πορείαν ἡμῶν δι' ὁμαλοῦ ἐδάφους, ἀλλ' οἱ κύνες εἶχον καταπονεθῇ, ἐπὶ 48 δ' ὥρας ἦσαν ἄνευ τροφῆς. Καθ' ὁδὸν εὕρομεν πελώριον δοκὸν προσκεκολλημένην πλαγίως ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν πάγων. Ἦτο σιβηρικῆς προελεύσεως, τὴν δὲ λοξὴν αὐτῆς θέσιν ὤφειλε πιθανῶς εἰς τὰς συνθλίψεις τῶν πάγων. Πολλὰ φαγητὰ θὰ ἐμαγειρεύομεν δι' αὐτῆς, ἀλλ' ἦτο πολὺ βαρεῖα διὰ νὰ τὴν παραλάβωμεν μεθ' ἡμῶν. Ἐσημειώσαμεν μόνο ἐπ' αὐτῆς τὰ ὀνόματα ἡμῶν καὶ τὸ γεωγραφικὸν πλάτος (Φ. Ν. — Χ. Ζ. 85ο, 30′ β. π.)

Πεδιάδες πάγων πρὸ ἡμῶν. Ἡ ἐπὶ τοιούτων πάγων πορεία εἶναι ἐκτάκτως λαμπρά. Ἡ ξηρὰ καὶ ἡ πατρὶς ὁλονὲν πλησιάζουσιν. Ἐνῷ δὲ προχωροῦμεν, αἱ σκέψεις ἡμῶν πετῶσι πρὸς νότον, πρὸς πᾶν ὅ,τι εἶναι ὡραῖον.—6η πρωϊνὴ ὥρα. Θερμοκρασία —30ο Κελ.

Δευτέρα, ἀπριλίου 22. — Χθὲς ὑπερέβημεν πάσας τὰς προγενεστέρας ἡμέρας κατὰ τὴν πορείαν ἡμῶν. Διετρέξαμεν ἴσως περὶ τὰ 25 μίλια. Ἀλλ' οἱ κύνες ἡμῶν εἶναι λίαν καταπεπονημένοι. Πλησιάζει ἡ ὥρα τῆς κατασκηνώσεως· ἀνυπομο-

νοῦσι διὰ τροφήν, κατέστησαν δ' ἤδη λαίμαργοι διὰ τὸ κύνειον κρέας, ἐφ' οὗ ρίπτονται ὡς αἱμοβόροι λύκοι καὶ καταβροχθίζουσιν αὐτὸ ἀχνίζον ἔτι μὲ τὰς τρίχας καὶ τὰ ὀστᾶ. Ἡ «Κβὶκ» μόνον καὶ ὁ «Βάρνετ» ἀπομακρύνονται, ἑνόσῳ τὸ κρέας εἶναι θερμόν, ἅμα δ' ὡς ψηχθῇ, τὸ καταβροχθίζουσι μετ' ἀδηφαγίας. Μεσημβρία. Θερμοκρασία —30ο Κελ.

Παρασκευή, ἀπριλίου 26. — Ἐξεπλάγην πολὺ τὴν πρωΐαν τῆς χθὲς ἰδὼν ἴχνη ζῴου ἐπὶ τῆς χιόνος. Ἦσαν τὰ ἴχνη ἀλώπεκος ἐλθούσης ἐκ τῶν ΝΔ. καὶ τραπείσης πρὸς ἀνατολάς. Ἦσαν εἰσέτι πρόσφατα. Τί ἆρά γε ἐζήτει ἐνταῦθα ἀλώπηξ; Ὑπῆρχον ἐπίσης ἀναντίρρητα σημεῖα, ὅτι δὲν ἦτο νηστική. Μὴ εἴμεθα πλησίον ξηρᾶς; Ἀκουσίως ρίπτω κύκλῳ τὰ βλέμματά μου, ἀλλ' ὁ καιρὸς εἶναι ὁμιχλώδης, ἑπομένως, καὶ ἂν ἦτο ξηρά, δὲν θὰ ἦτο ὁρατή. Εἶναι δὲ πολὺ πιθανόν, ὅτι ἡ ἀλώπηξ αὕτη θὰ παρηκολούθει ἄρκτον. Πολὺ παράδοξον, θερμόαιμα μαστοφόρα νὰ συναντήσωμεν εἰς τὴν 85ην μοῖραν.

Δὲν εἴχομεν προχωρήσει πολύ, ὅτε εὕρομεν ἴχνη καὶ δευτέρας ἀλώπεκος. Ἠκολούθει τὴν αὐτὴν μετὰ τῆς ἄλλης διεύθυνσιν κατὰ τὴν κλίσιν τῆς αὐλακος, ἥτις μᾶς εἶχε σταματήσει καὶ μᾶς ἠνάγκασε νὰ κατασκηνώσωμεν. Εἶναι ἀκατάληπτον, μὲ τί τρέφονται τὰ ζῷα ταῦτα ἐνταῦθα, ἀλλ' ὡς φαίνεται, θὰ εὑρίσκωσιν ὀστρα-

κόδερμα ἐν τοῖς ἀνοικτοῖς ὕδασι. Διατί ὅμως καταλείπουσι τὴν ξηρὰν καὶ ἔρχονται ἐνταῦθα ἐπὶ τῶν πάγων; Τοῦτο μ' ἐκπλήττει πολύ, διότι δὲν πιστεύω ν' ἀποπλανῶνται ἐνταῦθα.

Δὲν εἶναι παράδοξον νὰ συναντήσωμεν σήμερον καὶ ἴχνη ἄρκτου. Τοῦτο θὰ ἦτο λίαν εὐάρεστον, διότι θὰ ἐδείκνυεν, ὅτι δὲν ἀπέχομεν πολὺ τῆς ξηρᾶς. Ἐσημείωσα ἐπὶ τοῦ χάρτου τὸν δρόμον, ὃν διηνύσαμεν. Διετρέξαμεν 75 μίλια, ὥστε μέχρι τῆς Γῆς τοῦ Πέττερμαν (1) ἀπολείπονται ἴσως μόνον 150 μίλια, ἂν αὕτη κεῖται ἐκεῖ, ἔνθα καθώρισεν αὐτὴν ὁ Πάγερ. Χθὲς ἔμελλον νὰ καθορίσω τὸ γεωγραφικὸν πλάτος, ἀλλ' ἐκωλύθην ὑπὸ τῆς ὁμίχλης.

Κυριακή, ἀπριλίου 28. — Διηνύσαμεν χθὲς περὶ τὰ 20 μίλια. Ἐξεκινήσαμεν τῇ 3 1/2 μ. μ. τῆς προχθὲς καὶ ἐσταματήσαμεν μόνον κατὰ τὴν χθεσινὴν πρωΐαν. Ἡ ξηρὰ ἤδη προσεγγίζει καὶ ἐλπίζομεν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν νὰ ἴδωμέν τι εἰς τὸν ὁρίζοντα. Ὦ! πόσον ἐπεθύμησα τὴν ξηράν! Πόσον ἐπεθύμουν νὰ εἶχον κἄτι τι ἄλλο ὑπὸ τοὺς πόδας μου, ἢ πάγους καὶ χιόνα, τὸ δὲ βλέμμα μου ν' ἀναπαυθῇ καὶ ἐπὶ ἄλλου χρώματος! Χθὲς εἴδομεν καὶ ἄλλα ἴχνη ἀλώπεκος, ἔχοντα τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν.

1. Αὕτη κεῖται πρὸς Β. τῆς Γῆς τοῦ πρίγκηπος διαδόχου Ῥοδόλφου καὶ τῆς Γῆς τοῦ βασιλέως Ὀσκάρ, ἔνθα τὸ ἀκρωτήριον Φλίγελη.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην εἷς τῶν κυνῶν ἡμῶν ὁ «Γκοῦλεν» ἐσταμάτησε καὶ ἔπεσε κάτω. Ἦτο ἐντελῶς ἐξηντλημένος καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ στηριχθῇ ἐπὶ τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ὅτε δὲ τὸν ἐθέσαμεν ἐπὶ τῶν φορτίων, ἔκειτο ἐκεῖ ἀκίνητος. Ἀπεφασίσαμεν νὰ τὸν φονεύσωμεν. Πτωχὸν ζῷον! Πόσον πιστὰ μᾶς ὑπηρέτησε! πόσον καλὸς καὶ χαρίεις ἦτο μέχρι τέλους! καὶ τώρα, ὅτε δὲν δύναται πλέον νὰ ἐργασθῇ, θὰ φονευθῇ, ἵνα γείνῃ βορὰ τῶν συντρόφων του. Ἐγεννήθη ἐπὶ τοῦ «Φράμ» τὴν 13 Δεκεμβρίου τοῦ 1893. Γνήσιον τέκνον τῶν πάγων, οὐδέποτε εἶδεν ἄλλο τι ἢ πάγους καὶ χιόνας.

Δευτέρα, ἀπριλίου 29.— Δὲν εἴχομεν προχωρήσει πολὺ χθές, ὅτε ἐσταματήσαμεν πρὸ ἀκρυσταλλώτων ὑδάτων. Ἦτο εὐρεῖα αὔλαξ, ἢ μᾶλλον λίμνη, κειμένη ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἡμῶν. Ἐχωρήσαμεν μικρὸν παρ' αὐτήν, διευθυνόμενοι πρὸς δυσμάς, ὅτε ἤρξατο ἀποτόμως στενουμένη. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἤρξαντο οἱ πάγοι συνταρασσόμενοι ὑπὸ τῆς πιέσεως. Ἐπυργοῦντο καὶ μετεωρίζοντο ἄνωθεν ἡμῶν, ἐχωροῦμεν δ' ἐπὶ τὰ πρόσω ὑπὸ τὸν κρότον, τὰς βροντὰς καὶ τὰ ῥήγματα τὰ ἐκ τῶν πιέσεων γενόμενα. Ἦτο ἀνάγκη νὰ σπεύδωμεν ὡς τάχιστα, σύροντες καὶ τὰ ἔλκηθρα, ἵνα μὴ συμπιεσθῶμεν μεταξὺ τῶν κυλινδουμένων ὄγκων τῶν πάγων. Εἰς ῥῆγμά τι κατεπόθησαν τὰ χιονοπέδιλα τοῦ Ζόανσεν, ἅτινα

ἐπὶ στιγμὴν μόνον εἶχον καταλειφθῆ ὀπίσω. Ὅτε τέλος ἐφθάσαμεν εἰς τὴν ἀντίπεραν ὄχθην τῆς αὐλακος, ἡ ἡμέρα εἶχε παρέλθει· μετὰ τοσούτους δὲ κόπους καὶ μόχθους ἐκαθήσαμεν καὶ ἐδειπνήσαμεν παρασκευάσαντες ἐκτάκτως καὶ σοκολάταν.

Ἡ ἰσχὺς τῶν κυνῶν ἄρχεται ἤδη ἐπαισθητῶς ἐλαττουμένη. Καὶ ὁ «Βάρνετ» ἐξηντλήθη καὶ ἐφονεύθη τὴν ἑσπέραν ταύτην· καὶ ἄλλοι δέ τινες ἐπίσης φαίνονται μαραμένοι. Καὶ αὐτοῦ τοῦ «Βάρεν», τοῦ καλλίστου τῶν κυνῶν ἡμῶν, καὶ τῆς «Σβὶκ» ὁ ζῆλος ψυχραίνεται.

Χθὲς εἴδομεν καὶ πάλιν ἴχνη ἀλώπεκος. Ἦσαν ἐσβεσμένα ὑπὸ τῆς χιόνος, ἀλλ' εἶχον τὴν αὐτὴν ἢν καὶ τὰ ἄλλα διεύθυνσιν. Εἶναι ἡ τετάρτη, ἣν βλέπομεν διερχομένην, καὶ ἄρχομαι πιστεύων σοβαρῶς, ὅτι δὲν ἀπέχομεν πολὺ τῆς ξηρᾶς. Ναί! ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν περιμένω νὰ ἴδω αὐτήν· ἴσως μετά τινας ἡμέρας.

Τρίτη, ἀπριλίου 30.—Θερμοκρασία —21ο Κελ. Ἡ χθεσινὴ ἡμέρα ἤρξατο καλῶς μὲ λαμπρὸν ἥλιον. Ἡ θερμοκρασία ἦτο εὐάρεστος, πρὸ ἡμῶν δὲ ἠπλοῦντο εὐρεῖαι ἐκτάσεις ὁμαλῶν πάγων. Τὰ πάντα προέλεγον, ὅτι ἡ πορεία ἡμῶν θὰ ἦτο καλή. Πλήν, φεῦ! τίς ἠδύνατο νὰ προΐδῃ τὰ σκοτεινὰ ἐκεῖνα ρήγματα, ἅτινα τοσοῦτον μᾶς ἐταλαιπώρησαν! Ὁ ἄνεμος εἶχε συνθλίψει τὴν χιόνα καὶ καταστήσει στερεὸν τὸ ἔδαφος, ὥστε ἐχωροῦμεν ταχέως· ἀλλὰ δὲν εἴχομεν προχωρή-

σει πολύ, ὅτε ἐκωλύθημεν ὑπὸ ἀκρυσταλλώτου αὔλακος ἐκτεινομένης πρὸ ἡμῶν.

Βαίνοντες παρ' αὐτήν, εὕρομεν μετ' οὐ πολὺ δίοδον βατήν. Συνηντήσαμεν εἶτα ἑτέραν ἔχουσαν τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν, μετὰ μακροὺς δὲ ἐλιγμοὺς διήλθομεν ἀσφαλῶς καὶ ταύτην. Διελθόντες καὶ τρίτην, ἐφθάσαμεν πρὸ τετάρτης αὔλακος, δυσχερεστάτης. Ἦτο εὐρεῖα, ἐβαίνομεν δὲ παρ' αὐτὴν διευθυνόμενοι πρὸς δυσμάς, χωρὶς νὰ εὑρίσκωμεν δίοδον. Ἐπροχώρησα μόνος ἐπὶ τρία ἢ τέσσαρα μίλια πρὸς ἐξερεύνησιν τῆς θέσεως ταύτης, ἀλλ' οὐδὲν εὑρὼν ἐπανῆλθον πρὸς τὸν Ζόανσεν καὶ τὰ ἕλκηθρα.

Ἐθεωρήσαμεν συνετώτερον νὰ κατασκηνώσωμεν, νὰ παρασκευάσωμεν ζωμὸν ἐκ πεμμικὰν καὶ νὰ κοιμηθῶμεν ἐπὶ τῇ ἐλπίδι βελτιώσεώς τινος ἐν τῷ μέλλοντι· αἱ αὔλακες ἢ θὰ ἔλειον, ἢ θὰ ἐπήγνυτο τὸ ἐν αὐταῖς ὕδωρ ὑπὸ τὴν θερμοκρασίαν ταύτην. Εἶναι νηνεμία, ἐλπίζομεν δ' ὅτι δὲν θὰ σχηματισθῶσι νέαι. Θὰ εἶναι πολὺ εὐάρεστον, ἂν ὁ καιρὸς διατελῇ τοιοῦτος μέχρις οὗ φθάσωμεν εἰς τὴν ξηράν. Ὅταν φθάσωμεν ἐκεῖ, ἂς σχηματισθῶσι τότε ὅσαι καὶ ἂν θέλωσι. Ἂν δὲ μέχρι τοῦ χρόνου ἐκείνου ἡ κατάστασις τῶν πάγων τραπῇ ἐπὶ τὰ χείρω, οὐδὲν ἄλλο τότε ὑπολείπεται ἡμῖν, ἢ νὰ ἐπισκευάσωμεν καὶ προετοιμάσωμεν τὰ καγιάκ, διότι ἐν ᾗ καταστάσει νῦν διατελοῦσι ταῦτα, δὲν εἶναι δυ-

νατὸν νὰ χρησιμοποιηθῶσιν. Αἱ συνεχεῖς ἀνατροπαὶ τῶν ἑλκήθρων διετρύπησαν αὐτὰ πολλαχοῦ, ὥστε ἀμέσως θὰ πληρωθῶσιν ὕδατος, ἅμα ὡς θέσωμεν αὐτὰ εἰς τὰς αὐλακας.

Πρέπει νὰ ἐξηγήσω ἐνταῦθα διατί ἐπὶ τοσοῦτον ἀνέβαλον τὴν ἐπισκευὴν τῶν καγιάκ. Καὶ πρῶτον μὲν ἡ ἐργασία αὕτη θὰ ἀπήτει πολὺν χρόνον, αἱ δὲ ἡμέραι ἦσαν δι' ἡμᾶς πολύτιμοι ἀκριβῶς τώρα, ὅτε ἔπρεπε νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν ξηράν, πρὶν ἢ καταστῶσιν οἱ πάγοι ἄβατοι· δεύτερον, ὑπὸ τὴν ἐπικρατοῦσαν θερμοκρασίαν ἡ ἐργασία αὕτη θὰ ἐξετελεῖτο λίαν δυσχερῶς· πρὸς τούτοις δὲ θὰ διετρυπῶντο καὶ πάλιν ὑπὸ τῆς ἀνατροπῆς τῶν ἑλκήθρων.

Ἄλλως τε δὲν ἤθελον ἀκόμη νὰ διέρχωμαι τὰς αὐλακας διὰ τῶν καγιάκ· ἐκαλύπτοντο εἰσέτι αὗται ὑπὸ προσφάτου πάγου, ὃν δυσχερῶς θὰ ἔθραυον καὶ θὰ διέσχιζον, καὶ ἂν ἀκόμη αἱ πρῷραί των ἐπροστατεύοντο διὰ πλακῶν καὶ χονδρῶν ἱστίων, τὸ δὲ ὕδωρ εἰσρέον εἰς αὐτὰ θὰ ἐπάγονεν αὐθωρεὶ καὶ θὰ ἐπηύξανεν οὕτως ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τὸ βάρος τοῦ φορτίου ἡμῶν. Ἦτο λοιπὸν προτιμότερον νὰ κάμωμεν ἔστω καὶ μακροὺς ἐλιγμούς, ἢ νὰ διατρέξωμεν τὸν κίνδυνον τοῦτον.

Τὴν ἡμέραν ταύτην γράφω τὰ ἑξῆς ἐν τῷ ἡμερολογίῳ μου. «Τὴν νύκτα ταύτην οἱ κύνες ἐπετέθησαν καθ' ἑνὸς τῶν σάκκων τῶν τροφῶν

ἡμῶν· διέσχισαν γωνίαν τινὰ αὐτοῦ καὶ ἔφαγον μέρος τοῦ ἐν αὐτῷ πεμμικάν. Μέχρι τοῦδε οὐδὲν τοιοῦτον εἶχον διαπράξει· ἀλλ' ἤδη ἡ πεῖνα, ἰσχυροτέρα τῆς πειθαρχίας, τοὺς ὤθησεν εἰς τοῦτο.»

Παρασκευή, μαΐου 3.— Σφοδρότατος ΝΑ. ἄνεμος, ἡ δὲ κατάστασις τῶν πάγων χειρίστη. Ἠναγκάσθημεν νὰ στήσωμεν τὴν σκηνὴν ἡμῶν παρὰ νέον τι ὕψωμα, ἥκιστα ἀσφαλές, καθόσον ἠδύνατο νὰ ἐπέλθῃ πάλιν πίεσις τῶν πάγων· ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμεθα νὰ ἐκλέξωμεν· ἦτο τὸ μόνον κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην εὑρεθὲν ἄσυλον κατὰ τοῦ ἀνέμου.

Πρὶν ἢ κοιμηθῶμεν, οἱ πάγοι ἤρξαντο συνταρασσόμενοι καὶ θραυόμενοι ὑφ' ἡμᾶς, καὶ ἤδη ἤρξατο ἡ πίεσις μὲ τὰς συνοδευούσας αὐτὴν βροντάς. Ἀπὸ τοῦ σάκκου μου ἤκουον αὐτὰς καὶ ἐσκεπτόμην, τί ἔπρεπε νὰ πράξωμεν, πρὶν ἢ οἱ ὄγκοι τῶν πάγων κατακυλιόμενοι θάψωσιν ἡμᾶς, ἀλλ' ἀπεκοιμήθην καὶ ἔβλεπον καθ' ὕπνους δυνατὸν σεισμόν. Ὅτε μετά τινας ὥρας ἐξύπνησα, τὰ πάντα ἦσαν ἤρεμα, ἐκτὸς τοῦ ἀνέμου, ὅστις ὠρύετο καὶ ἔτυπτε τὴν σκηνὴν ἡμῶν.

Χθὲς τὸ ἑσπέρας ἐφονεύθη ὁ «Ποτιφάρ». Ὑπολείπονται νῦν 16 μόνον κύνες. Ὁ ἀριθμὸς τούτων ἠλαττώθη ἐπαισθητῶς, οὐδαμοῦ δὲ φαίνεται εἰσέτι ξηρά. Ὦ! ἂν ἤμεθα ἐκεῖ!...

Σάββατον, μαΐου 4.— Διηνύσαμεν χθὲς περὶ τὰ 14 μίλια, ἀλλ' αἱ αὔλακες πολλαπλασιάζον-

ται. Ὅτε μ. μ. ἐξεκινήσαμεν, ὁ ἄνεμος εἶχε κοπάσει, ἔπιπτε δὲ σιωπηλῶς καὶ βραδέως κατὰ παχεῖας νιφάδας ἡ χιών, ὡς ἐν Νορβηγίᾳ κατὰ τὸν χειμῶνα. Τοῦτο ἦτο δυσάρεστον, διότι ὑπὸ τοιοῦτον καιρὸν δυσκόλως δύναταί τις νὰ διακρίνῃ τὸ ἔδαφος, ἐφ' οὗ βαίνει, ἀλλ' ἐν γένει ἡ πρόοδος ἡμῶν ἦν καλή.

Καὶ πάλιν ἀπεγοητεύθημεν ἕνεκεν ἀνοικτῶν ὑδάτων πρὸ ἡμῶν· διὰ πολλῶν ἐλιγμῶν καὶ ἀπωλείας πολυτίμου χρόνου κατωρθώσαμεν νὰ διέλθωμεν καὶ αὐτά. Εἶτα εἵποντο μακραὶ ἐκτάσεις ἐξ ὁμαλῶν πάγων καὶ ἐχωροῦμεν ἐξαίρετα. Μετ' οὐ πολὺ ἀνεφάνη καὶ ὁ ἥλιος. Πόσον ἐνθαρρυντικὸς εἶναι εἰς τοιαύτας περιστάσεις! Πρὸ μικροῦ ἔτι διερχόμενος δυσχερῆ τινα καὶ δύσβατον αὐλακα, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἀνεύρω δίοδον, ἐκινδύνευον ἀνὰ πᾶν βῆμα νὰ πέσω κάτω ἐξηντλημένος ἐκ τοῦ κόπου καὶ νὰ μὴ ἀνεγερθῶ πλέον. Τώρα δ' αἰσθάνομαι ἀνέκφραστον ἡδονήν, ὧν καὶ πάλιν ἐν τῷ σάκκῳ μου, δυσθυμία δέ, μόχθοι καὶ ἐξάντλησις ἐλησμονήθησαν.

Οὐδεὶς δύναται νὰ προΐδῃ, ὁποῖαι ἀνυπέρβλητοι ἔτι δυσχέρειαι μᾶς περιμένουσι πρὶν ἢ πατήσωμεν τὸν πόδα ἐπὶ ξηρᾶς. Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ κύνες ἡμῶν ἐλαττοῦνται ἐπαισθητῶς. Σύρουσιν ἔτι τὰ πτωχὰ ζῷα μ' ὅλην τὴν ὑπολειφθεῖσαν αὐτοῖς δύναμιν! Εἶμαι τόσον καταπεπονημένος, ὥστε κλονίζομαι περιπατῶν μὲ τὰ χιονοπέδιλά

μου, ὁσάκις δὲ πίπτω, ἡ μόνη μου ἐπιθυμία εἶναι νὰ μείνω ἐκεῖ κάτω ἐπὶ τῶν πάγων, ἵνα διὰ παντὸς ἀπαλλαγῶ τῶν ἀτελευτήτων τούτων πόνων. Ἀλλὰ τὰ πάντα μεταβάλλονται. Τίς οἶδε! ἴσως ἐγκαίρως φθάσωμεν εἰς ξηράν.

Τετάρτη, μαΐου 8.— Τὴν πρωΐαν ταύτην καθώρισα τὸ γεωγραφικὸν πλάτος καὶ μῆκος, 84ο, 31′ βορ. πλ. 66ο, 15′ ἀνατολ. μῆκος.—Δὲν ἐχωρήσαμεν πολὺ πρὸς νότον, ὡς ἤλπιζον, ἀλλὰ πρὸς δυσμάς. Θὰ κανονίσω τώρα τὸν δρόμον ἡμῶν ἀκριβῶς πρὸς νότον.

Οὐδεὶς κύων ἐφονεύθη χθές. Τὴν προηγουμένην ἡμέραν ἐφονεύσαμεν τὸν «Οὐλένκα», παρασχόντα ἄφθονον τροφὴν εἰς τοὺς συντρόφους του. Σκοπεύω ἤδη νὰ φονεύω ἕνα ἀνὰ πᾶσαν δευτέραν ἡμέραν, ἴσως δὲ βραδύτερον συναντήσωμεν καὶ ἄρκτον τινά.

Πέμπτη, μαΐου 9.— Θερμοκρασία —13ο, 3′ Κελ. Χθὲς εἴχομεν λαμπρὰν ἡμέραν. Οἱ πάγοι ἦσαν μᾶλλον ἀνώμαλοι καὶ ἡ πορεία ἡμῶν βραδεῖα, ἀλλ' ἐν γένει ἐχωροῦμεν σταθερῶς ἐπὶ τὰ πρόσω. Ποῦ καί που ὑπῆρχον καὶ ὁμαλαί τινες ἐκτάσεις. Ὁ καιρὸς ἦτο καλὸς ὅτε ἐξεκινήσαμεν κατὰ τὴν 3ην τῆς πρωΐας· ὁ ἥλιος ἀνεφαίνετο διὰ μέσου ἐλαφρῶν νεφελῶν, ἀλλ' ἐπῆλθε μετ' οὐ πολὺ ὁμίχλη καὶ ἄνεμος ἀπὸ τῆς αὐτῆς διευθύνσεως (Β. ΒΑ.)

Τὰ ἔλκηθρα ὁλονὲν καθίστανται βαρύτερα, ἐν

ὅσῳ ἐλαττοῦται ὁ ἀριθμὸς τῶν κυνῶν. Χθὲς εἶχον τέσσαρας κύνας εἰς τὸ ἔλκηθρόν μου. Εἷς τούτων, ὁ „Φλίντ", ἐξέφυγε τοῦ ζυγοῦ καὶ ἐδραπέτευσε. Ὅτε κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐπανῆλθε, τὸν ἐφονεύσαμεν. Μετὰ μεσημβρίαν ἐπῆλθε κακοκαιρία, καὶ ὁ ἄνεμος ἐπετάθη, τὴν δὲ 3ην ὥραν ἐμαίνετο σφοδρὸς χιονοστρόβιλος. Πανταχοῦ λευκότης· οὐδὲν πρὸ ἡμῶν διακρίνομεν. Οἱ πάγοι κατέστησαν ἀνωμαλώτεροι, ἐγὼ δὲ προηγούμην, ἀνερχόμενος τὰ ὑψώματα, χωρὶς νὰ διακρίνω αὐτά. Εἴδομεν, ὅτι ἡ ἐπὶ τὰ πρόσω πορεία ἦτο ἀδύνατος· εὕρομεν εὐτυχῶς καλήν τινα θέσιν πρὸς κατασκήνωσιν. Ἐχωρήσαμεν ἀρκετὰ πρὸς νότον, ἐκπληττόμεθα δὲ μὴ βλέποντος ἔτι ξηράν. Ὑπολογίζω, ὅτι διήλθομεν τὴν 84ην μοῖραν.

Παρασκευή, μαΐου 10.—Θερμοκρασία — 8ο, 8′ Κελ. Παλαίομεν κατὰ πολλῶν καὶ ποικίλων δυσχερειῶν. Χθὲς ἠλπίζομεν, ὅτι θὰ ἦτο σήμερον ἐξαίρετος ἡμέρα, ἀλλ' ἐπῆλθε κακοκαιρία, κωλύσασα τὴν ἐπὶ τὰ πρόσω πρόοδον ἡμῶν. Ὅτε ἐξήλθομεν τῆς σκηνῆς τὴν πρωΐαν τῆς χθές, ὁ καιρὸς ἦτο καλός, ὁ ἥλιος ἔλαμπε καὶ οἱ πάγοι ἐφαίνοντο ἀσυνήθως ὁμαλοί. Ἐπροχωροῦμεν ἀρκετὰ καλὰ μετὰ τῶν ὑπολειφθέντων ἡμῖν 13 κυνῶν. Τέσσαρες ἦσαν ἐζευγμένοι εἰς τὸ ἔλκηθρόν μου, 4 εἰς τὸ δεύτερον καὶ 5 εἰς τὸ τοῦ Ζόανσεν. Μετὰ μεσημβρίαν ὅμως ἐπῆλθεν ἡ κακο-

καιρία, ἡ δὲ πίπτουσα πυκνὴ χιὼν ἐκώλυε νὰ ἴδωμεν τὰ πρὸ ἡμῶν.

Ἀλλ' οἱ πάγοι ἦσαν ὁμαλοὶ καὶ δὲν ἀνεκόψαμεν τὴν πορείαν ἡμῶν. Ἐφθάσαμεν πρὸ αὐλακος, ἣν διήλθομεν δι' ἐλιγμῶν. Μετ' οὐ πολὺ εὕρομεν ἀπότομα ὑψώματα, ἐφ' ὧν ἐβαίνομεν, χωρὶς νὰ διακρίνωμεν αὐτά. Ὁπόυδήποτε καὶ ἂν ἐστρέφομεν, ὑπῆρχον παγίδες καὶ ρήγματα, ἐνῷ τὰ πάντα ἐφαίνοντο λευκὰ ἐκ τῆς καλυπτούσης αὐτὰ χιόνος. Ἕνεκα τῶν δυσχερειῶν τούτων ἠναγκάσθημεν νὰ κατασκηνώσωμεν, νὰ κάμωμεν τὰς δεούσας ἐπιστημονικὰς παρατηρήσεις καὶ νὰ περιμείνωμεν μέχρις οὗ γείνῃ καὶ πάλιν αἰθρία.

Ἀφοῦ ἐκοιμήθην ὥρας τινὰς ἐξῆλθον τῆς σκηνῆς μου. Ὁ οὐρανὸς ἦτο κεκαλυμμένος ὑπὸ νεφῶν, ἐξαιρέσει κυανῆς ταινίας κατὰ τὰ ΝΔ. τοῦ ὁρίζοντος. Δὲν ἐξύπνισα τὸν Ζόανσεν, ἀλλ' εἰργάσθην μόνος εἰς τὸν καθορισμὸν τοῦ μήκους, ὅπερ ἦν 64ο, 20′, ἀ. μ., ὥστε ἐχωρήσαμεν ἀρκετὰ πρὸς δυσμάς, ἂν οἱ τελευταῖοί μου ὑπολογισμοὶ ἦσαν ὀρθοί. Ἀλλ' ἐνῷ εἰργαζόμην, ἤκουσα θόρυβον προερχόμενον ἐκ τοῦ ἑλκήθρου τοῦ Ζόανσεν, ὡς νὰ περιέξεέ τίς τι. Ἐξῆλθον καὶ συνέλαβον τὸν «Χάρεν», ὅστις ἐξηπλωμένος περιετρωγε τὰς μερίδας τοῦ κυνείου κρέατος, τὰς διὰ τὴν κατανάλωσιν τῆς αὔριον προωρισμένας. Ἐμαστίγωσα αὐτὸν διὰ τὴν πρᾶξίν του ταύτην.

Ὁ καιρὸς ἐξακολουθεῖ ὁ αὐτός, νεφελώδης καὶ βαρύς· ἀλλ' ὁ ἄνεμος μετετράπη εἰς νότιον, ἡ δὲ κυανῆ ταινία τοῦ οὐρανοῦ ἀνυψώθη κατά τι ὑψηλότερον ἀπὸ τῆς ἄκρας τοῦ ὁρίζοντος. Μὴ θὰ ἐπέλθῃ προσεχῶς δυτικὸς ἄνεμος;

Κυριακή, μαΐου 12.—Ἔχομεν 12 μόνον κύνας. Χθὲς ἐφονεύθη καὶ ὁ «Κάττας». Καὶ αἱ τροφαὶ ἡμῶν ὁλονὲν ἐλαττοῦνται. Τὸ πρῶτον ἀγγεῖον τοῦ πετρελαίου ἐξηντλήθη ἀπὸ τριῶν ἤδη ἡμερῶν, μετ' οὐ πολὺ δὲ τελειώνει καὶ ὁ δεύτερος σάκκος τῶν διπύρων. Ἀδιαλείπτως ἀνερευνῶμεν τὸν ὁρίζοντα, ποθοῦντες νὰ ἴδωμεν γῆν, ἀλλ' οὐδὲν βλέπομεν. Ἀνέρχομαι ἐνίοτε ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν ὑψηλοτέρων λόφων καὶ ἀναζητῶ ξηρὰν διὰ τοῦ τηλεσκοπίου μου.

Δευτέρα, μαΐου 13.—Θερμοκρασία —13ο Κελ. Ἐλεεινὴ καὶ ἀθλία ζωή. Νωθρῶς καὶ βραδέως οἱ κύνες σύρουσι τὰ ἔλκηθρα. Οἱ πάγοι καθίστανται δυσβατώτεροι, καλυπτόμενοι ὑπὸ ἡμιτήκτου χιόνος· μόλις θέσῃ τις τὰ χιονοπέδιλα, ἵνα ὠθήσῃ τὰ ἔλκηθρα, βυθίζεται πολλάκις μέχρι τοῦ μηροῦ. Ἐν τούτοις διηνύσαμεν ἀρκετὰ μίλια χθὲς καὶ σήμερον· ἂν δ' ἡ ξηρὰ εὑρηται ἐπὶ τῆς 83ης μοίρας, ὡς καθώρισεν αὐτὴν ὁ Πάγερ, ὑπολείπονται μόνον 50 μίλια. Τηροῦμεν πάντοτε νότιον διεύθυνσιν, διότι οἱ συνεχεῖς οὗτοι ἀνατολικοὶ ἄνεμοι ὠθοῦσι τοὺς πάγους πρὸς δυσμάς,

καὶ δὲν πρέπει νὰ χωρήσωμεν δυτικώτερον, μὴ διέλθωμεν μακρὰν τῆς ξηρᾶς.

Τρίτη, μαΐου 14.— Θερμοκρασία —14ο Κελ. Χθὲς ἦτο ἡμέρα ἀναπαύσεως, διότι μόλις εἴχομεν ἐκκινήσει μετὰ τὸ πρόγευμα ἡμῶν, ὅτε ὁ οὐρανὸς ἐσκοτίσθη καὶ σφοδρὸς χιονοστρόβιλος ἐξηγέρθη· μὲ τοιοῦτον δὲ καιρὸν δὲν ἦτο βεβαίως συνετὸν νὰ χωρῶμεν διὰ τῶν ἀνωμαλιῶν τῶν πάγων. Ἐχρησιμοποιήσαμεν ὅμως κάλλιστα τὴν ἡμέραν, μετενεγκόντες τὸ φορτίον τοῦ ἑνὸς ἑλκήθρου ἐπὶ τῶν δύο ἄλλων, καὶ οὕτως ἀπηλλάγημεν τοῦ τρίτου ἑλκήθρου, διότι δὲν ἠδυνάμεθα πλέον νὰ διαθέσωμεν κύνας· ὥστε οὐδὲν ἀπωλέσαμεν ἐκ τῆς χρονοτριβῆς ταύτης.

Εἴχομεν τώρα τόσα πολλὰ ξύλα ἐκ τοῦ ἑλκήθρου, τῶν τεθραυσμένων χιονοπεδίλων καὶ τῶν συνεπειῶν ἄλλων ἀτυχημάτων ἡμῶν, ὥστε ἐσκέφθην νὰ χρησιμοποιήσωμεν αὐτά, ὅπως ἐπέλθῃ οἰκονομία εἰς τὸ πετρέλαιον. Ἠνάψαμεν ὄθεν πυρὰν παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς ἡμῶν, ἵνα παρασκευάσωμεν ζωμόν, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ καπνὸς μᾶς ἀπετύφλου, ἀπεμακρύναμεν αὐτὴν τῆς σκηνῆς. Ἡ πυρὰ ἐθέρμαινε καὶ ἔλαμπε θαυμασίως, ἀλλὰ παρ' ὀλίγον νὰ καύσωμεν ὅλον τὸ ἔλκηθρον δι' ἕνα ζωμόν. Καὶ οὕτως ἐπανήλθομεν καὶ πάλιν εἰς τὴν διὰ πετρελαίου μηχανήν, ἣν ἠνάπτομεν ἐν αὐτῇ τῇ σκηνῇ παρὰ τοὺς σάκκους τοῦ ὕπνου.

Τὰ δύο ἡμῶν ἔλκηθρα εἶναι τώρα βαρύτερα, ἀλλ' ἕκαστον θὰ σύρηται ὑπὸ ἓξ κυνῶν. Ἡ ὑπομονὴ ἡμῶν ἀντημείφθη ἐπὶ τέλους· ἔχομεν λαμπρὸν ἥλιον καὶ αἰθριώτατον οὐρανόν. Τόση θερμότης ἐπικρατεῖ ἐν τῇ σκηνῇ, ὥστε εἴμεθα ἐξηπλωμένοι καὶ ἡλιαζόμεθα. Νομίζομεν, ὅτι βλέπομεν θερινὴν ἡμέραν τῆς πατρίδος.

Οἱ πάγοι τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας εἰσὶν εὔβατοι, ἐξαιρέσει τῶν δυσχερειῶν, ἃς παρέχουσιν αἱ αὔλακες. Ἀλλ' οἱ κύνες ἡμῶν εἶναι ἐξηντλημένοι. Ἀνὰ πᾶσαν μικρὰν ἀνωμαλίαν σταματῶσιν, ἡ δὲ πορεία καθίσταται λίαν βραδεῖα. Ὁ «Βάρων», ὁ ὁδηγὸς τοῦ ἐλκήθρου μου, δὲν ἠδύνατο νὰ κινηθῇ ἐκ τῆς ἐξαντλήσεως καὶ ἐφονεύθη. Πτωχὸν ζῷον! Εἰργάσθη μέχρι τέλους πιστότατα.

Χθὲς ἦσαν τὰ γενέθλια τοῦ Ζόανσεν, συμπληροῦντος τὸ 28ον ἔτος τῆς ἡλικίας του. Τὸ γεῦμα ἦτο ποικίλον καὶ ἄφθονον πρὸς τιμὴν αὐτοῦ. Ὁ ἥλιος τῆς μεσημβρίας θερμαίνει καὶ καθιστᾷ εὐάρεστον τὴν ἐν τῇ σκηνῇ διαμονήν. 6η π. μ. θερμοκρασία —15ο, 8′ Κελ. Θέσις— 83ο, 06′ β. π. καὶ 59ο 55′ ἀ. μ. Καὶ τὸ μὲν πλάτος συμφωνεῖ ἀκριβῶς μὲ τὰς προσδοκίας μου, ἀλλὰ κατὰ τὸ μῆκος ἐπέσαμεν πολὺ πρὸς δυσμάς. Φαίνεται, ὅτι ὑπάρχει ἰσχυρὸν ρεῦμα ὑπὸ τοὺς πάγους, καὶ ἀνάγκη νὰ κανονίσωμεν τὸν δρόμον ἡμῶν ἀνατολικώτερον τοῦ νότου.

Παρασκευή, μαΐου 17.—Ἡμέρα ἐθνικῆς ἑορτῆς ἐν Νορβηγίᾳ. Ἤμην βέβαιος, ὅτι σήμερον θὰ ἤμεθα ἐπὶ ξηρᾶς, ἀλλ' οὔτε ἴχνη αὐτῆς εἴδομεν εἰσέτι. Ἐξηπλωμένος ἐν τῷ σάκκῳ μου, ὀνειροπολῶ καὶ συλλογίζομαι τὴν ἐν τῇ πατρίδι φαιδρότητα κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην, τὰς πομπὰς καὶ παρελάσεις τῶν παίδων καὶ τὰ ἐν ταῖς ὁδοῖς κύματα τοῦ πλήθους κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην. Ὁποία τέρψις νὰ βλέπῃ τις τὰς ἐρυθρὰς σημαίας κυματιζούσας ἐν τῇ κυανῇ τοῦ ἔαρος ἀτμοσφαίρᾳ καὶ τὸν ἥλιον διὰ τῶν νεαρῶν καὶ καταπρασίνων τῶν δένδρων φύλλων διαφαινόμενον! Ἡμεῖς δὲ νὰ εἴμεθα ἐνταῦθα ἐπὶ τῶν παρασυρομένων τούτων πάγων, μὴ γνωρίζοντες ποῦ ἀκριβῶς εὑρισκόμεθα καὶ πόσον ἀπέχομεν τῆς ἀγνώστου ξηρᾶς, ἐν ᾗ ἐλπίζομεν ν' ἀνεύρωμεν τὰ μέσα, ὅπως διατηρήσωμεν τὴν ζωὴν ἡμῶν καὶ χαράξωμεν ἐκεῖθεν τὴν πρὸς τὴν πατρίδα ὁδόν!

Ὁ ἀριθμὸς καὶ αἱ δυνάμεις τῶν κυνῶν ἡμῶν ἐλαττοῦνται ὁσημέραι, μεταξὺ δ' ἡμῶν καὶ τοῦ τέρματος πάγοι καὶ ὕδωρ, ἄτινα τίς οἶδεν ὁποίας φοβερὰς δυσχερείας θὰ παράσχωσιν ἔτι ἡμῖν! Φερόμεθα μετὰ πόνων καὶ μόχθων ἐπὶ τὰ πρόσω ἀπὸ μιλίου εἰς μίλιον. Ἀλλ' ἡ φορὰ τῶν πάγων ἴσως παρασύρῃ ἡμᾶς πολὺ πρὸς δυσμάς, πέραν τῆς ξηρᾶς, πρὸς ἣν τείνομεν νὰ φθάσωμεν. Ἐπίπονος καὶ ἄθλιος βίος! Ἀλλ' ἐπὶ τέλους

θὰ ἔλθῃ ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν θὰ φθάσωμεν εἰς τὸ τέρμα ἡμῶν. Ἐν τῷ μεταξὺ δέ, ἂς κυματίζῃ ἡ νορβηγικὴ σημαία ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς 17ης μαΐου ὑπὸ τὸν 83ον παράλληλον, καὶ ἂν ἡ μοῖρα θελήσῃ καὶ ἴδωμεν σήμερον ξηράν, ὦ, τότε ἡ χαρὰ ἡμῶν ἔσται διπλασία.

Χθὲς ἦτο χαλεπωτάτη ἡμέρα. Ὁ καιρὸς ἦτο ἐξαίρετος καὶ οἱ πάγοι ὁμαλοί· ἀλλ' οἱ κύνες σταματῶσι συχνότατα. Ἔζευξα ἐμαυτὸν εἰς τὸ ἔλκηθρον πρὸ τῶν κυνῶν, καὶ ἐβαίνομεν ἀρκετὰ καλά· ἀλλ' ἠναγκάσθην εἶτα ν' ἀποζευχθῶ, διότι ἔπρεπε νὰ προπορευθῶ πρὸς ἀναζήτησιν ὁδοῦ.

Καὶ μεθ' ὅλας ταύτας τὰς δυσχερείας χωροῦμεν ὁλονὲν ἐπὶ τὰ πρόσω. Ὦ! θὰ ἤμεθα ἴσως ἤδη ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἄνευ τῶν κατηραμένων τούτων αὐλάκων. Χθὲς εὕρομεν τέσσαρας τοιαύτας. Ἡ πρώτη δὲν παρέσχεν ἡμῖν ὑπερβαλλούσας δυσχερείας. Ἡ δευτέρα ἦτο δυσχερεστέρα, ἀλλὰ διὰ πολλῶν ἐλιγμῶν διήλθομεν καὶ ταύτην. Μετ' οὐ πολὺ εὑρέθημεν πρὸ αὐλακος, ἢ μᾶλλον λίμνης, λίαν εὐμεγέθους, ἐξ ἐκείνων, ἃς οἱ ρῶσοι καλοῦσι *πολύνγια*. Ἐκαλύπτετο ὑπὸ προσφάτου πάγου, λίαν λεπτοῦ, ὥστε νὰ μᾶς ὑποβαστάσῃ. Ἐχωρήσαμεν παρὰ τὰς ὄχθας αὐτῆς ἐν νοτίῳ διευθύνσει, ἐλπίζοντες, ὅτι μετ' ὀλίγον θ' ἀνευρίσκομεν δίοδον· ἀλλὰ τὸ *μετ' ὀλίγον* τοῦτο δὲν ἤρχετο.

Ἐνῷ δὲ περιεμένομεν νὰ εὕρωμεν δίοδον, καταπληκτικὸν θέαμα παρουσιάσθη πρὸ ἡμῶν. Ἡ

λίμνη ἐξετείνετο ἐν ἀπεράντῳ ἐκτάσει μέχρι τῆς ἄκρας τοῦ ὁρίζοντος ἐν ΝΔ. διευθύνσει, καὶ δὲν διεκρίνομεν τὸ τέρμα αὐτῆς. Ἀπὸ τῆς κορυφῆς ὑψηλοῦ λόφου ἠδυνάμην νὰ διακρίνω διὰ τοῦ τηλεσκοπίου ὑψηλοὺς ὄγκους πάγου παρὰ τὴν ἑτέραν αὐτῆς πλευράν. - Τί θὰ ἐπράττομεν; Ἡ δι' αὐτῆς διάβασις ἐφαίνετο ὅλως ἀδύνατος. Οἱ πάγοι ἦσαν πολὺ λεπτοί, ὥστε νὰ ὑποβαστάσωσι τὰ ἔλκηθρα, πυκνοὶ δέ, ὅπως διαβῶμεν αὐτὴν διὰ τῶν καγάκ, ἂν ἐπεσκευάζομεν αὐτά.

Πόσος χρόνος θὰ παρήρχετο, ὅπως συμπαγῇ ὁ πάγος καὶ καταστῇ ἱκανὸς νὰ φέρῃ τὰ ἔλκηθρα, δὲν ἠδυνάμην νὰ προΐδω. Θὰ ἀπητοῦντο πιθανῶς πολλαὶ ἡμέραι. Ἡ λίμνη ἐξετείνετο Ν. 50ο Δ. Ἂν ἐξηκολουθοῦμεν βαίνοντες παρὰ τὰς ὄχθας αὐτῆς, τοῦτο θὰ παρεξέκλινεν ἡμᾶς τῆς ὁδοῦ, ἥτις εἶχε κανονισθῇ ἀνατολικώτερον τοῦ νότου· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ διεύθυνσις αὐτῆς προσήγγιζε κάπως μὲ τὸν δρόμον ἡμῶν, ἀπεφασίσαμεν νὰ δοκιμάσωμεν. Μετ' οὐ πολὺ εὕρομεν νέαν αὐλακα, ἔχουσαν πλαγίαν πρὸς τὴν λίμνην διεύθυνσιν. Ἐν αὐτῇ οἱ πάγοι ἦσαν λίαν πυκνοί, παρὰ τὴν συμβολὴν δ' αὐτῆς πρὸς τὴν λίμνην ὑπῆρχε ζώνη ἐκ συμπαγῶν πάγων. Οὕτω διὰ τῆς ζώνης ταύτης διήλθομεν ἀσφαλῶς καὶ τὴν λίμνην, ἐνῷ ἐφοβούμεθα, ὅτι ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας θὰ ἐβαίνομεν παρ' αὐτήν.

Ἐξηκολουθήσαμεν καὶ πάλιν τὴν πορείαν ἡ-

μῶν ἐν πόνῳ καὶ ταλαιπωρίᾳ μέχρις οὗ κατὰ τὴν 8ην τῆς ἑσπέρας ἐσταματήσαμεν πρὸ λίμνης ἢ αὔλακος, ἐχούσης τὴν αὐτὴν μὲ τὴν προηγουμένην μορφήν· τὸ ἄνοιγμα μόνον αὐτῆς ἦν πρὸς τὰ ΒΑ. Κατεσκηνώσαμεν ἐπὶ τῇ προσδοκίᾳ συμπήξεως τοῦ λεπτοῦ αὐτῆς πάγου. Ὁ Θεὸς μόνος γνωρίζει ὁποίας ἐκπλήξεις ἐπιφυλάττει ἡμῖν ἡ αὔριον.

Κυριακή, μαΐου 19. — Ἡ ἔκπληξις, ἣν ἡ 17 μαΐου ἔφερεν ἡμῖν, ἦν ἡ ἐμφάνισις κητῶν ἐν ταῖς αὔλαξιν. Ἐνῷ διηρχόμεθα τὴν αὔλακα, πρὸ τῆς ὁποίας ἐσταματήσαμεν χθές, ἤκουσα θόρυβόν τινα ὁμοιον μὲ φύσημα φαλαίνης. Κατ' ἀρχὰς ἐνόμισα, ὅτι ὁ θόρυβος οὗτος προήρχετο ἀπὸ τῶν κυνῶν. Ὁ Ζόανσεν ἤκουεν ἐπίσης τὸν θόρυβον καθ' ὅλην τὴν πρωΐαν, ἀλλ' ἐνόμισεν ὅτι προήρχετο ἐκ μεμακρυσμένης τῶν πάγων πιέσεως. Ἀλλ' ὄχι, ὁ θόρυβος οὗτος μοὶ ἦτο ἀρκετὰ γνωστὸς καὶ ἔβλεπον πρὸς τὰ ἀνοίγματα, ἐξ ὧν προήρχετο.

Αἴφνης εἶδον κίνησίν τινα ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἀνεφάνη ἡ κεφαλὴ φαλαίνης, εἶτα δὲ καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς. Ἐξετέλει τοὺς γνωστοὺς ἑλιγμοὺς καὶ ἐξηφανίζετο ὑπὸ τὸ ὕδωρ. Εἶτα ἀνεφάνη καὶ δευτέρα καὶ τρίτη. Ἔτρεξα ἀμέσως πρὸς τὸ ἔλκηθρον, ἵνα λάβω τὸ ὅπλον μου καὶ ὁ Ζόανσεν ἔλαβεν ἐπίσης ἀκόντιον, καὶ ἐσπεύσαμεν πρὸς καταδίωξίν των. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ τὰ ζῷα ἐξη-

φανίσθησαν ἀπὸ τοῦ ἀνοίγματος, ἔνθα τὸ πρῶτον εἶδον αὐτά, ἤκουον δὲ τὴν ἀναπνοήν των ἀνατολικώτερον. Παρηκολούθησα τὴν αὔλακα πρὸς τὴν διεύθυνσιν ταύτην, ἀλλ' οὐδὲν κατώρθωσα. Θὰ ἐπετυγχάνομεν, ἂν ἐμένομεν ἐκεῖ ἐπὶ ὁλόκληρον ἡμέραν καὶ ἀνηρευνῶμεν ἐν τοῖς ἀνοίγμασιν· ἀλλὰ δὲν ἔπρεπε νὰ χάσωμεν καιρόν, ἄλλως τε καί, ὡς ἦσαν φορτωμένα τὰ ἔλκηθρα, δὲν θὰ ἠδυνάμεθα νὰ παραλάβωμεν τὰ κρέατά των. Εὑρόντες δὲ δίοδον καὶ διελθόντες τὴν αὔλακα, ἐξηκολουθήσαμεν τὸ ταξείδιον. Τὴν ἡμέραν ταύτην διετρέξαμεν περὶ τὰ 10 μίλια. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμούς μου, θὰ κατήλθομεν εἰς τὴν 83ο, 10′ β. π.

Ἐπὶ τέλους εὑρισκόμεθα νῦν ὑπὸ γεωγραφικὸν πλάτος, εἰς ὃ καὶ ἄλλοι πρὸ ἡμῶν ἔφθασαν καὶ ἑπομένως δὲν θ' ἀπέχωμεν πολὺ τῆς ξηρᾶς. Μικρὸν πρὶν ἢ σταματήσωμεν χθές, διήλθομεν αὔλακα ἢ λίμνην, ὁμοίαν μὲν μὲ τὰς δύο προηγουμένας, ἀλλ' εὐρυτέραν. Καὶ ἐνταῦθα ἤκουον τὸ φύσημα φαλαινῶν, ἀλλ' οὐδὲν διέκρινον. Ὁ Ζόανσεν, ὅστις ἤρχετο μετ' ἐμέ, μοὶ εἶπεν, ὅτι καὶ οἱ κύνες ὠσφράνθησαν τὰ κήτη.

Τηροῦμεν τώρα ἀνατολικὴν διεύθυνσιν, διότι φοβοῦμαι μὴ παρασυρθῶμεν πολὺ πρὸς δυσμάς. Τὴν 19 μαΐου γράφω τὰ ἑξῆς ἐν τῷ ἡμερολογίῳ μου. «Ἀνερριχήθην ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὑψίστου ὑψώματος ἐξ ὅσων μέχρι τοῦ νῦν εἶδον.

Ὑψοῦται 24 πόδας ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῶν πάγων καὶ 30 ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος. Τὴν ἡμέραν ταύτην τὸ πρῶτον ἤδη κατὰ τὸ ἐπὶ τῶν πάγων ταξείδιόν μου εἴδομεν ἴχνη ἄρκτου. Τοῦτο ἐβεβαίου τὴν κάθοδον ἡμῶν εἰς χώρας ἔνθα ἀπαντῶσιν ἄρκτοι, ἡ δὲ ἐλπὶς τοῦ νὰ γευθῶμεν ἀρκτείου μηροῦ μᾶς ἐφαίδρυνε.»

Τῇ 20 μαΐου ἠγέρθη φοβερὸς χιονοστρόβιλος, ἐξ οὗ ἦτο ἀδύνατον νὰ διακρίνωμεν τὰ πρὸ ἡμῶν. Οὐδὲν δ' ἄλλο ὑπελείπετο ἡμῖν, ἢ νὰ χωθῶμεν καὶ πάλιν ὑπὸ τὴν σκηνήν, νὰ φάγωμεν, νὰ πίωμεν καὶ νὰ κοιμηθῶμεν περιμένοντες μεταβολὴν τοῦ καιροῦ.

Εὑρισκόμεθα νῦν περὶ τὴν 83ο, 10′ β. π. καὶ ἔπρεπε νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν Γῆν τοῦ Πέττερμαν, ἂν ἔκειτο ἐκεῖ, ἔνθα ὁ Πάγερ καθώρισεν αὐτήν. Ἀλλ' ἢ ἀσυναισθήτως θὰ παρεξεκλίναμεν, ἢ ἡ ξηρὰ αὕτη θὰ εἶναι πολὺ μικρά. Ἐν τῷ μεταξὺ ὑποθέτω, ὅτι ὁ ἀνατολικὸς ἄνεμος μᾶς παρασύρει πρὸς δυσμάς, πρὸς τὴν Σπιτσβέργην. Ὁ Θεὸς μόνος γνωρίζει, ὁποία θὰ εἶναι ἡ ταχύτης τῆς φορᾶς τῶν πάγων ἐνταῦθα!

Ἐν τούτοις δὲν καταβάλλομαι εἰσέτι. Ἔχομεν εἰσέτι δέκα κύνας, καὶ ἂν διέλθωμεν πέραν τοῦ ἀκρωτηρίου Φλίγελη, θὰ εὕρωμεν ξηρὰν δυτικώτερον. Νὰ λιμοκτονήσωμεν δὲν εἶναι δυνατόν. Καὶ ἂν ἀκόμη ἡ θέσις ἡμῶν πλειότερον δεινωθῇ καὶ διατρίψωμεν καὶ τὸν χειμῶνα ἐνταῦθα,

θὰ ἀντιμετωπίσωμεν μετὰ καρτερίας καὶ τὸν κίνδυνον τοῦτον. Ἂχ! ἂν δὲν ὑπῆρχον οἱ ἐν τῇ πατρίδι ἀναμένοντες ἡμᾶς! Ἀλλ' ἐλπίζω εἰσέτι, ὅτι θὰ ἐπανέλθωμεν πρὸ τοῦ χειμῶνος.

Παρασκευή, μαΐου 24.— Χθὲς ἦτο μία τῶν χειρίστων ἡμερῶν τοῦ ταξειδίου μας. Ἡ σταματήσασα ἡμᾶς αὔλαξ τὴν προηγουμένην ἡμέραν ἐφαίνετο λίαν δύσβατος. Μετὰ τὸ πρόγευμα ἐξῆλθον μόνος πρὸς ἀναζήτησιν διόδου, ἀλλὰ πλανηθεὶς ἐπὶ τρεῖς ὥρας, ἐπανῆλθον ἄπρακτος. Οὐδὲν ἄλλο ὑπελείπετο ἡμῖν, ἢ νὰ παρακολουθήσωμεν τὴν κλίσιν τῆς αὔλακος ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ν' ἀνεύρωμεν δίοδον. Ἀλλ' ἦτο ἐπιπονωτάτη ἐργασία. Ὅτε δ' ἐνομίσαμεν, ὅτι ἐφθάσαμεν εἰς τὸ τέρμα αὐτῆς, εἴδομεν τοὺς περὶ ἡμᾶς πάγους πανταχοῦ διαλελυμένους, τοὺς δὲ ὄγκους συνταρασσομένους καὶ συγκρουομένους ἐκ τῆς πιέσεως. Οὐδαμοῦ ἐφαίνετο ἀσφαλὴς δίοδος. Ἐνῷ δὲ πρὸς στιγμήν τινα ἐφαίνετο, ὅτι θὰ διηρχόμεθα, ἐβλέπομεν αἴφνης πρὸ ἡμῶν ἀνοικτὰ ὕδατα.

Ἐν τῷ μεταξὺ διὰ δυσχερῶν ἑλιγμῶν καὶ ἀπὸ ὄγκου εἰς ὄγκον ἐχωροῦμεν ὁλονὲν ἀνατολικώτερον. Οἱ πάγοι ἐπιέζοντο κύκλῳ καὶ κάτωθεν ἡμῶν. Πολλάκις ἐνομίζομεν, ὅτι ἀπηλλάγημεν, ἀλλ' αἴφνης ἀνεφαίνοντο πρὸ ἡμῶν νέα ῥήγματα, ἅτινα μᾶς ἀπήλπιζον. Οὐδαμοῦ διεκρίνομεν τὸ τέρμα· ὁπουδήποτε καὶ ἂν ἐστρεφόμεθα, χάσματα καὶ ῥήγματα ἔχαινον πρὸ ἡμῶν.

Ἐπὶ τοῦ νεφελώδους οὐρανοῦ πανταχοῦ ἡπλοῦτο ἡ σκιερὰ καὶ ἀπειλητικὴ τῶν ὑδάτων ἀνταναάκλασις.

Καίτοι πεινῶντες καὶ καταπεπονημένοι, ἀπεφασίσαμεν ὅμως νὰ ἀπαλλαχθῶμεν τῶν δυσχερειῶν τούτων πρὶν ἢ σταματήσωμεν διὰ τὸ γεῦμα. Ἀλλ' αἱ δυσχέρειαι αὗται ἦσαν ἀνυπέρβλητοι καὶ μόλις μετὰ μόχθους ἐννέα ὡρῶν κατεσκηνώσαμεν. Ἦτο ἀξιοπαρατήρητον ὅμως ὅτι, ἅμα ὡς εἰσηρχόμεθα εἰς τοὺς σάκκους ἡμῶν πρὸς ἀνάπαυσιν καὶ ἐλαμβάνομεν τὴν τροφὴν ἡμῶν, τὰ πάντα ἐρρίπτοντο εἰς λήθην.

Τὴν 4ην ὥραν ἐπεχειρήσαμεν καὶ πάλιν νὰ εἰσδύσωμεν εἰς τὸν λαβύρινθον τοῦτον τῶν αὐλάκων καὶ ῥηγμάτων, ἀλλ' ὡς τελευταία σταγὼν εἰς τὴν ὑπερεκχείλισιν τοῦ ποτηρίου ἐπῆλθεν ἡ ὁμίχλη καὶ ἡ κακοκαιρία. Δὲν διεκρίνομεν, ἂν ἀνηρχόμεθα ἐπὶ ὑψωμάτων ἢ ἐβυθιζόμεθα ἐντὸς λάκκων. Ὁπόσας αὔλακας καὶ ῥήγματα διήλθομεν, ἐπὶ πόσων ὑψωμάτων ἀνερριχήθημεν σύροντες μεθ' ἡμῶν καὶ τὰ βαρέα ἔλκηθρα, δὲν δύναμαι νὰ εἴπω· ἀλλ' ἦσαν πολλά, πάρα πολλά.

Ὅλα ὅμως ἔχουσι καὶ τὸ τέλος των. Μετὰ χαλεπὰς ταλαιπωρίας δύο ἔτι ὡρῶν κατωρθώσαμεν νὰ διέλθωμεν καὶ τὴν τελευταίαν αὔλακα, πρὸ ἡμῶν δὲ ἡπλοῦτο ὁμαλὴ πεδιὰς πάγων. Ἤμεθα ὅλως καταπεπονημένοι καὶ κατάβρεκτοι.

Δὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ εἴπω ποσάκις ἐβυθίσθημεν ἐπὶ τοῦ δολίου τῆς χιόνος στρώματος, ὅπερ ἔκρυπτε τὰ μεταξὺ τῶν πάγων πλημμυροῦντα ὕδατα. Ἅπαξ μάλιστα, τὴν πρωΐαν, εἶχον κινδυνεύσει πολύ. Ἔβαινον μετ' ἐμπιστοσύνης διὰ τῶν χιονοπεδίλων μου ἐπὶ ἐδάφους, στερεοῦ νομιζομένου, ὅτ' αἴφνης ἤρξατο τοῦτο ὑποχωρῶν καὶ βυθιζόμενον ὑπὸ τοὺς πόδας μου. Ἐρρίφθην εὐτυχῶς τότε ἐπὶ παρακειμένων πινῶν ὄγκων, ἐνῷ τὰ ὕδατα κατεπλημμύρουν ἐπὶ τῆς χιόνος, ἐφ' ἧς πρὸ μικροῦ ἱστάμην. Ἂν ἔμενον ἐκεῖ, θὰ ἐβυθιζόμην ὅλος ἐν τῷ ὕδατι καὶ θὰ ἐσωζόμην κολυμβῶν. Ἤμην δὲ καὶ μόνος.

Ἐπὶ τέλους εἴχομεν ὁμαλὴν ἐπιφάνειαν πάγων πρὸ ἡμῶν. Πλὴν φεῦ! ἡ εὐτυχία ἡμῶν μικρὸν διήρκεσεν. Ἐκ τῆς ἐπι τοῦ οὐρανοῦ σκιερᾶς τῶν νεφελῶν ζώνης εἴδομεν, ὅτι νέα αὖλαξ ἔκειτο πρὸ ἡμῶν καὶ τὴν 8 τῆς ἑσπέρας ἐφθάσαμεν πρὸ αὐτῆς. Ἤμην κατάκοπος, ὥστε νὰ παρακολουθήσω τὴν κλίσιν τῆς αὔλακος, πρὸς τούτοις δὲ καὶ δευτέρα αὖλαξ ἔκειτο ὄπισθεν αὐτῆς· ἄλλως τε δὲν ἠδυνάμεθα καὶ ἕνεκα τῆς πιπτούσης χιόνος νὰ διακρίνωμέν τι πρὸ ἡμῶν καὶ ἔπρεπε νὰ κατασκηνώσωμεν· ἀλλ' ἔπρεπε ν' ἀνεύρωμεν πρόσφορον θέσιν πρὸς κατασκήνωσιν, ὅπερ δὲν ἦτο καὶ πολὺ εὔκολον.

Ἔπνεε σφοδρὸς βόρειος ἄνεμος, καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ εὕρωμεν καταφύγιον ἐν τῇ ὁμαλῇ

ταύτῃ ἐπιφανείᾳ τῶν πάγων. Πᾶσαν μικρὰν ἀνωμαλίαν ἐξητάζομεν μετὰ προσοχῆς, ἐνῷ διηρχόμεθα ὑπὸ τὸν χιονοστρόβιλον, ἀλλὰ πᾶσαι ἦσαν μικραὶ καὶ χαμηλαί. Ἠναγκάσθημεν ν' ἀρκεσθῶμεν εἰς μικρόν τι ὕψωμα, ὅπερ θὰ μᾶς προεφύλαττε κατά τι ἀπὸ τοῦ ἀνέμου. Μετὰ πολλῶν δυσχερειῶν ἐστήσαμεν παρ' αὐτὸ τὴν σκηνὴν ἡμῶν, ἐμαγειρεύσαμεν, ἐφάγομεν καὶ ἐκοιμήθημεν εὐχαριστημένοι.

Μετὰ τὸ πρόγευμα σήμερον καθώρισα τὸ γεωγραφικὸν ἡμῶν πλάτος καὶ εὗρον ὅτι εἴμεθα ὑπὸ τὴν 82ο, 52′.

Κυριακή, μαΐου 26. — Γεωγραφικὸν μῆκος 61ο, 27′». Δὲν παρεσύρθημεν πρὸς δυσμάς, ἀλλὰ διηυθύνθημεν πρὸς νότον, ὡς εἶχον κανονίσει τὴν πορείαν ἡμῶν. Ὁ ἀδιάλειπτος φόβος, ὃν εἶχον, ὅτι θὰ παρασυρθῶμεν πρὸς δυσμὰς καὶ θὰ διέλθωμεν μακρὰν τῆς ξηρᾶς, εἶναι ὅλως ἀβάσιμος· θὰ εἴμεθα μᾶλλον ἀνατολικώτερον ἢ δυτικώτερον τῶν προσδοκιῶν ἡμῶν. Ὥστε, ἂν τώρα χωρήσωμεν ἔτι ἐπὶ μικρὸν κατ' εὐθεῖαν πρὸς νότον, εἶτα δὲ νοτιοδυτικῶς, θὰ συναντήσωμεν μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας τὴν ξηράν. Ὑπολογίζω ὅτι χθὲς διετρέξαμεν περὶ τὰ 20 μίλια πρὸς νότον καὶ θὰ εἴμεθα νῦν ὑπὸ τὴν 82ο, 40′ β. π.

Οἱ πρὸ ἡμῶν πάγοι φαίνονται βατοί, ἀλλ' ἐκ τοῦ χρώματος τοῦ οὐρανοῦ φαίνεται ὅτι θὰ ἔχωμεν περαιτέρω ἀνοικτὰ ὕδατα. Εἶμαι ὅλως

ἀπρόθυμος νὰ ἐπισκευάσω τώρα τὰ καγιάκ, πρὶν ἢ φθάσωμεν ξηράν, ἀπαιτοῦσι δὲ ταῦτα γενικὴν ἐπισκευὴν κατά τε τὸν σκελετὸν καὶ τὰ ἐπικαλύμματα. Ἀλλ' ἡ μόνη μου σκέψις εἶναι νὰ χωρήσωμεν ἐπὶ τὰ πρόσω, ἐνόσῳ ὑπολείπονται ἡμῖν εἰσέτι ὀλίγοι κύνες.

Εἶναι πρωία κυριακῆς καὶ ἀναπαυόμεθα ὑπὸ τὴν σκηνὴν ἡμῶν. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς καταμετρήσεως μᾶς κατέστησεν εὐθυμοτέρους. Ἡ ζωὴ μοὶ φαίνεται πάλιν γλυκεῖα καὶ ὡραία. Θὰ κατορθώσωμεν νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν πατρίδα δι' ἀκρυσταλλώτων ὑδάτων. Ὦ! πόσον εὐάρεστον θὰ εἶναι νὰ πλέωμεν κωπηλατοῦντες, ἀπηλλαγμένοι τῶν ἐκ τῶν ἑλκήθρων συνεχῶν τούτων ταλαιπωριῶν!...

Δευτέρα, μαΐου 27. —Τὴν πρωίαν ταύτην ἐγένετο καταμέτρησις, ἐξ ἧς ἐδείχθη, ὅτι εἴμεθα ὑπὸ τὴν 82ο, 30′ β. π., ὡς εἴχομεν ἀκριβῶς προϋπολογίσει χθές. Ἀλλ' εἶναι πολὺ παράδοξον, ὅτι οὐδαμοῦ βλέπομεν σημεῖα ξηρᾶς. Δὲν δύναμαι ἄλλως νὰ ἐξηγήσω τοῦτο, ἢ ὅτι εἴμεθα κατὰ μοῖράς τινας ἀνατολικώτερον ἢ ὅσον νομίζομεν. Τὸ νὰ παρεσύρθημεν δὲ πολὺ πρὸς δυσμὰς καὶ νὰ διήλθομεν παρὰ τὴν Γῆν τοῦ Πέττερμαν ἢ τὴν τοῦ βασιλέως Ὄσκαρ χωρὶς νὰ ἴδωμεν αὐτάς, τοῦτο εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον. Ἐμελέτησα καὶ ὑπελόγισα πάλιν πάσας τὰς προηγουμένας παρατηρήσεις, ἀλλ' οὐδὲν ἠδυνήθην νὰ

ἐξαγάγω. Δὲν παραδέχομαι δὲ νὰ συνέβη καὶ τόσον μέγα λᾶθος.

Χθὲς τὴν ἑσπέραν ἐφονεύθη ἡ δυστυχὴς «Κβίκ». Πτωχὸν ζῷον! εἶχε φοβερὰ ἐξαντληθῇ. Πολὺ τὴν ἐλυπήθην, ἀλλὰ τί ἠδυνάμην νὰ πράξω! Ἦτο εὔσαρκος καὶ μεγάλη, παρασχοῦσα τριήμερον τροφὴν εἰς τοὺς ἐναπολειφθέντας ὀκτὼ κύνας.

Πέμπτη, μαΐου 30. — Τὴν 5ην τῆς χθεσινῆς πρωΐας ὥραν ἐξεκινήσαμεν, πιστεύοντες ἤδη, ὅτι κατελίπομεν ὄπισθεν ἡμῶν ὅλον τὸ δίκτυον τῶν αὐλάκων· ἀλλὰ δὲν εἴχομεν προχωρήσει πολύ, ὅτε εἴδομεν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ τὴν ἀντανάκλασιν νέων αὐλάκων. Ἀνερριχήθην ὡς τάχιστα ἐπὶ παρακειμένου λόφου, ἀλλ' ἡ πρὸ ἐμοῦ ἄποψις οὐδόλως ἦν ἐνθαρρυντική. Ἐφ' ὅσον τὸ βλέμμα μου ἐξικνεῖτο, οὐδὲν ἄλλο ἔβλεπον ἢ τὴν μίαν αὔλακα διαδεχομένην τὴν ἄλλην. Ἐκαμα μακρὰν ἐκδρομὴν πρὸς ἐξερεύνησιν τοῦ ἐδάφους, πανταχοῦ δ' εὗρον τεθραυσμένους πάγους καὶ χιόνα ἡμίτηκτον, τοιαύτη δὲ θὰ ἦτο ἡ κατάστασις καὶ πορρωτέρω.

Δὲν ἔχομεν πλέον πυκνοὺς καὶ συμπαγεῖς πολικοὺς πάγους, ἀλλὰ λεπτοὺς καὶ τεθραυσμένους. Τί δὲν θὰ ἔδιδον κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, ἂν ἦτο μάρτιος μ' ὅλην τὴν δριμύτητα τοῦ ψύχους του καὶ τὰς λοιπὰς ταλαιπωρίας! Τὸ τέλος τοῦ μηνὸς τούτου ἐφοβούμην ἰδίως, τὸ τέλος τοῦ μαΐου, ἐθεώρουν δὲ ὡς ἀναγκαιότατον νὰ φθά-

σωμεν πρὸ τοῦ χρόνου τούτου ἐπὶ ξηρᾶς. Καὶ ἐδείχθη δυστυχῶς, ὅτι οἱ φόβοι μου ἦσαν βασιμώτατοι. Θὰ ηὐχόμην νὰ εἴχομεν τοὐλάχιστον ἰούλιον. Οἱ πάγοι θὰ ἦσαν τότε χαλαρώτεροι, θὰ ὑπῆχον δ' ἀκρυστάλλωτα ὕδατα, ἄτινα θὰ διηρχόμεθα διὰ τῶν καγιάκ, ἄτινα, ὡς ἔχουσι νῦν τὰ πράγματα, δὲν δυνάμεθα νὰ χρησιμοποιήσωμεν. Ἂν ἡ κατάστασις τῶν πάγων τραπῇ ἐπὶ τὰ χείρω, τότε θὰ σταματήσωμεν καὶ θὰ περιμείνωμεν ἡπιωτέρους καιρούς, ὅπως τακῇ ἡ χιὼν καὶ δι' ἀνοικτῶν ὑδάτων χωρήσωμεν πρὸς νότον διὰ τῶν καγιάκ.

Ἀλλ' ἔχομεν ἐπαρκεῖς τροφάς, ὅπως χρονοτριβήσωμεν ἐνταῦθα; Βεβαίως δὲν θὰ ἔχωμεν. Ἐνῷ ἱστάμην ἐπὶ τοῦ λόφου βεβυθισμένος εἰς τὰς θλιβερὰς ταύτας σκέψεις καὶ ἀτενίζων ἐπὶ τῶν πρὸς νότον πάγων, ἤκουσα τὸ γνωστὸν φύσημα φαλαίνης ἐκ τῆς πρὸ ἐμοῦ ἁπλουμένης αὐλακος. Ἦτο ἡ λύσις τοῦ προβλήματός μου. Δὲν θα λιμοκτονήσωμεν περιμένοντες. Ὑπάρχει ἐνταῦθα ζωή. Ἔχομεν ὅπλα καὶ ἀκόντια, εἴμεθα δ' ἱκανοὶ να κάμωμεν χρῆσιν τούτων. Ὁλόκληρος ἀγέλη κητῶν ὑπῆρχεν ἐν τῇ αὐλακι ἀναπνέουσα καὶ φυσῶσα ἀδιαλείπτως. Διέκρινον τὰ φαιὰ αὐτῶν νῶτα, ἐνῷ ἐκύλιον τὰ σώματα ἐν τοῖς ὕδασι. Ὥστε τὸ μέλλον ἡμῶν δὲν εἶναι σκοτεινὸν καὶ ἄπελπι. Παρηγορηθεὶς οὕτω, κα-

τῆλθον τοῦ λόφου καὶ ἐπέστρεψα εἰς τὰ ἔλκηθρα.

Ἐνῷ τὴν πρωΐαν ταύτην διηρχόμεθα αὔλακά τινα εἶδον αἴφνης μαῦρον πτηνὸν ἱπτάμενον· ἦτο μαύρη κολυμβίς. Μετ' οὐ πολὺ ἤκουσα παράδοξον θόρυβον, ὡς νὰ ἤσθμαινε καὶ ἐφύσα ζῷόν τι. Θὰ ἦτο ἴσως φώκη. Βραδύτερον εἴδομεν καὶ ἄλλο πτηνόν. Ὥστε ἄρχεται πλέον ζωή, προαισθανόμεθα δ' ὅτι πλησιάζομεν εἰς ξηρὰν καὶ εἰς ἧττον ἀξένους χώρας.

Παρασκευή, μαΐου 31. — Ἡ τελευταία ἡμέρα τοῦ μαΐου. Παρῆλθε καὶ ὁ μὴν οὗτος χωρὶς νὰ φθάσωμεν ἐπὶ ξηρᾶς, οὔτε νὰ ἴδωμεν κἂν αὐτὴν μακρόθεν. Δὲν εἶναι δυνατὸν βεβαίως νὰ παρέλθῃ καὶ ὁ ἰούνιος κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Τοὐναντίον μάλιστα πολλὰ σημεῖα προδηλοῦσι τὴν προσέγγισιν αὐτῆς. Οἱ πάγοι ὀλονὲν καθίστανται λεπτότεροι, βλέπομεν περὶ ἡμᾶς ζωήν, ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ δὲ τὴν ἀντανάκλασιν ἀκρυσταλλώτων ὑδάτων, ἴσως δὲ καὶ ξηρᾶς.

Χθὲς εἶδον δύο φώκας εἰς δύο μικρὰς αὔλακας, καὶ ἓν πτηνὸν διερχόμενον ὑπεράνω αὔλακος, κατὰ δὲ τὴν μεσημβρίαν εἴδομεν πρόσφατα ἴχνη ἄρκτου μετὰ δύο νεογνῶν αὐτῆς, παρὰ τὴν ὄχθην τῆς αὔλακος. Ὥστε ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ εὕρωμεν προσφάτους τροφὰς ἐνταῦθα, ἂν καὶ παραδόξως οὐδεὶς ἡμῶν ἔχει μεγάλην ἐπιθυμίαν δι' αὐτάς. Εἴμεθα λίαν εὐχαριστημένοι ἐκ τῶν τρο-

φῶν ἡμῶν. Ἀλλ' οἱ κύνες ἔχουσιν ἀπόλυτον ἀνάγκην τούτων. Τὴν τελευταίαν νύκτα ἐφονεύσαμεν τὸν «Πᾶνα», τὸν κάλλιστον τῶν κυνῶν ἡμῶν. Εἶχε φοβερὰ ἐξαντληθῇ καὶ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ σταθῇ εἰς τοὺς πόδας του. Οἱ ὑπολειφθέντες ἑπτὰ κύνες θὰ τραφῶσιν ἐξ αὐτοῦ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας.

Αἱ σημεριναὶ καταμετρήσεις ἔδειξαν, ὅτι εἴμεθα ὑπὸ τὴν 82ο,21′ β. π. καὶ οὐδαμοῦ φαίνεται σημεῖον ξηρᾶς. Τοῦτο καταντᾷ αἴνιγμα. Ὦ! τί δὲν θὰ ἔδιδον, ἵνα πατήσω ἐπὶ στερεοῦ ἐδάφους! Ἀλλ' ὑπομονή, πάντοτε ὑπομονή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ΄.

Διὰ ἑλκήθρων καὶ ἀκατίων (καγιάκ).

Σάββατον, ἰουνίου 1. — Ἰούνιος. Τί ἆρά γε θὰ μᾶς φέρῃ ὁ μὴν οὗτος; θὰ φέρῃ τὴν ξηράν, ἣν ἀπὸ τοσούτου χρόνου ἐπιποθοῦμεν; Ἂς ἀπι-

στεύωμεν καὶ ἃς ἐλπίζωμεν· ἀλλ' ὁ χρόνος παρατείνεται. Ὁ καιρὸς εἶναι ὁμιχλώδης καὶ πίπτει χιών, πίπτει δὲ καὶ σφοδρὸς ἄνεμος ἐναντίος.

Μόλις ἐξεκινήσαμεν, εὕρομεν αὔλακα, ἥτις ἐφαίνετο ἄβατος. Δι' ἐλιγμῶν τινων πρὸς τὰ ΒΔ εὕρομεν δίοδον, οὕτω δὲ διελθόντες τὴν αὔλακα, ἐφθάσαμεν ἐπὶ ὁμαλοῦ ἐδάφους καὶ ἐβαίνομεν ἐπ' αὐτοῦ μέχρι μεσημβρίας. Μετὰ τὴν 5ην ὡδοιπορήσαμεν ἐπὶ μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν ἐπὶ ὁμαλοῦ ἐδάφους, ἀλλ' εἶτα εὕρομεν αὔλακα, κωλύουσαν πανταχόθεν τὴν περαιτέρω πρόοδον ἡμῶν. Ἐπὶ πολὺ προσεπαθοῦμεν διὰ διαφόρων ἐλιγμῶν ν' ἀνεύρωμεν δίοδον, ἀλλ' οὐδὲν κατωρθοῦμεν. Ἀπεφασίσαμεν ὅθεν νὰ κατασκηνώσωμεν καὶ νὰ περιμείνωμεν, μέχρις οὗ ἐπέλθῃ βελτίωσίς τις κατὰ τὴν ἐπομένην ἡμέραν. Ἀλλ' ἡ ἐπομένη ἦλθεν ἄνευ τῆς προσδοκωμένης βελτιώσεως.

Κατεσκηνώσαμεν χθὲς κατὰ τὴν 9ην τῆς ἑσπέρας. Ἐνῷ δὲ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ὁ καιρὸς ἦτο ὁμιχλώδης καὶ ἔπιπτε χιών, αἴφνης τὴν ὥραν, καθ' ἣν ἐστήνομεν τὴν σκηνήν, ἐπῆλθεν αἰθρία. Ὁ ἄνεμος ἐκόπασε καὶ ὁ καιρὸς ἐγένετο λαμπρὸς μὲ κυανοῦν οὐρανὸν καὶ ἐλαφρὰς καὶ λευκὰς νεφέλας, ὥστε ἐνομίζομεν, ὅτι εὑρισκόμεθα νοτιώτερον, ἐν τῷ θέρει τῆς πατρίδος ἡμῶν.

Ἂν συνηντῶμεν ξηράν, πρὶν ἢ αἱ τροφαὶ ἡμῶν ἐξαντληθῶσι, θὰ ἤμεθα τότε ἐκτὸς κινδύνου. Χθὲς ἠκούσαμεν αἴφνης τὴν ὀξεῖαν φωνὴν

ἀρκτικοῦ λάρου. Ἠγείραμεν τὰς κεφαλὰς ἡμῶν καὶ εἴδομεν ἱπταμένους ὑψηλὰ δύο λευκοὺς καὶ ὡραίους λάρους. Ἐσκέφθην νὰ πυροβολήσω, ἀλλὰ δὲν ἤξιζε τὸν κόπον νὰ χάσωμεν πυριτιδοβολὴν διὰ τόσον μικρὰ πτηνά. Μετ' οὐ πολὺ ἐξηφανίσθησαν.

Δὲν εἶναι περίεργον; Ὅσάκις ἐξύπνουν τὴν νύκτα, ἔβλεπον, ὅτι αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου ἐφώτιζον τὰ τοιχώματα τῆς μεταξίνης ἡμῶν σκηνῆς, ἄπλετον δὲ φῶς καὶ θερμότης διεχέετο εἰς αὐτήν· ὀνειροπολῶν δ' ἐνόμιζον, ὅτι ἤμην μακρὰν αὐλάκων καὶ ρηγμάτων, μακρὰν τῶν ἀτελευτήτων τούτων ταλαιπωριῶν. Πόσον ὡραία εἶναι ἡ ζωὴ κατὰ τὰς στιγμὰς ταύτας, καὶ πόσον λαμπρὸν φαίνεται τὸ μέλλον! Ἀλλ' ὅτε κατὰ τὰς 9 1)2 ἠγέρθην νὰ ἑτοιμάσω τὸ πρόγευμα, ὁ οὐρανὸς ἦτο κεκαλυμμένος ὑπὸ νεφῶν, ἔπιπτε δὲ καὶ χιών. Τοῦτο συμβαίνει καθ' ἑκάστην σχεδόν.

Κυριακή, Ἰουνίου 2, Πεντηκοστή.—Οὐδέποτε ἐφανταζόμην, ὅτι θὰ ἤμεθα κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐπὶ τῶν πάγων εἰσέτι χωρὶς νὰ ἴδωμεν ξηράν. Ἀλλ' οὕτως ἔδοξε τῇ ἀνηλεεῖ Μοίρᾳ.

Ἡ χθὲς σταματήσασα ἡμᾶς αὔλαξ δὲν ἔκλεισεν, ἀλλ' ἐγένετο εὐρεῖα ὡς θάλασσα, εἴμεθα δ' ἐπὶ ὄγκων πάγου ἐν τῷ μέσῳ ταύτης, χωρὶς νὰ βλέπωμέν που διοδόν τινα. Οὐδὲν μέσον βλέπω, ὅπως ἀπαλλαγῶμεν ταύτης. Ἀνάγκη ὅθεν νὰ περιμείνωμεν καὶ τὰ χρησιμοποιήσωμεν τὸν χρό-

νον ἡμῶν πρὸς ἐπισκευὴν τῶν καγιάκ. Μετεκινήσαμεν πρῶτον τὴν σκηνὴν ἡμῶν εἰς γωνίαν τινὰ παρὰ τὸν λόφον, ἔνθα δὲν προσεβαλλόμεθα ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. Ἀφῃρέσαμεν εἶτα τὸ ἐπικάλυμμα τοῦ ἰδικοῦ μου καγιὰκ καὶ ἐφέρομεν αὐτὸ ἐν τῇ σκηνῇ, ἵνα τὸ ἐπιρράψωμεν. Διήλθομεν ἐν ἀναπαύσει τὴν ἑσπέραν τῆς Πεντηκοστῆς ἐν τῇ σκηνῇ ἡμῶν. Ἠνάψαμεν τὴν μαγειρικὴν μηχανὴν καὶ μετ' ὀλίγον εἴχομεν ὡραῖον καὶ θερμὸν φαγητόν.

Τὸ ἐπικάλυμμα ἐπεσκευάσθη καὶ ἦτο ἕτοιμον. Ἐξῆλθον εἶτα νὰ ἐπιθεωρήσω τὸν σκελετὸν τοῦ καγιάκ, οὗτινος πολλαὶ τῶν πλευρῶν ἐχαλαρώθησαν καὶ δέον νὰ στερεωθῶσι· πρὸς τοῦτο δ' ἀπαιτεῖται ἀρκετὸς χρόνος. Ὁ Ζόανσεν ἀφῄρεσεν ἐπίσης τὸ ἐπικάλυμμα τοῦ ἰδικοῦ του καγιὰκ καὶ σήμερον ἐπιδιορθοῖ αὐτό.

Ὅταν ἐπιδιορθώσωμεν αὐτά, θὰ συνεχίσωμεν τὸ ταξείδιον, ἀδιαφοροῦντες πρὸς τὰς δυσχερείας, ἃς θὰ συναντήσωμεν, εἴτε αὔλακές εἰσιν αὗται, εἴτε λίμναι, εἴτε καὶ ἀνοικτὴ θάλασσα. Τότε οὐδὲν πλέον κωλύει ἡμᾶς τοῦ νὰ φθάσωμεν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς. Δὲν θὰ παρέλθῃ πολὺς χρόνος καὶ θὰ συναντήσωμεν αὔλακας ἢ ἀνοικτὰ ὕδατα, ἅτινα θὰ διερχώμεθα κωπηλατοῦντες· θὰ μᾶς δυσκολεύσωσι μόνον κατά τι οἱ κύνες. Ὑπολείπονται ἔτι μερίδες τινὲς ἐκ τοῦ «Πανὸς» διὰ τὸ γεῦμα τῶν ἄλλων. Σήμερον θὰ φονευθῇ καὶ ἄλλος κύων, θὰ μᾶς μείνωσι δὲ τότε μόνον ἓξ κύνες.

Πεντηκοστή! Ὁπόσα δὲν ἐνθυμίζει ἡμῖν ἡ λέξις αὕτη! Τί ὡραῖα θὰ εἶναι ἐν τῇ πατρίδι τώρα, ὅτε ἡμεῖς μένομεν εἰσέτι ἐνταῦθα εἰς τοὺς πάγους καὶ τὴν ὁμίχλην! Πόσον αὐξάνει ἡ νοσταλγία μου! Ἡ μικρά μου Λίβα θὰ φέρῃ ἴσως σήμερον καινουργῆ ἐσθῆτα. Πόσον τὴν ἐπεθύμησα! Θὰ ἔλθῃ ἐν τούτοις, ἐλπίζω, καιρός, καθ' ὃν θὰ τὴν ἴδω, καθ' ὃν θὰ τὴν βλέπω διαρκῶς, ἀλλὰ πότε; . . . Ἂς πηγαίνω τώρα νὰ ἐργασθῶ ἐπὶ τῶν καγιὰκ καὶ τὰ πάντα θ' ἀποβῶσι καλῶς.

Εἰργαζόμεθα τόσον δραστηρίως διὰ τὴν ἐπισκευὴν τῶν καγιάκ, ὥστε ἐφειδόμεθα ἔτι καὶ τῆς ὥρας τοῦ φαγητοῦ. Ἐτρώγομεν ἅπαξ μόνον τοῦ ἡμερονυκτίου, ἀδιαλείπτως δ' εἰργαζόμεθα ἐπ' αὐτῶν. Μεγίστην προσοχὴν κατεβάλλομεν εἰς τὸ ὑλικόν, διότι δὲν ἦτο ἄφθονον. Ἐπισκευάσαντες καὶ στερεώσαντες καλῶς τὸν σκελετόν, ἐπεθέσαμεν καὶ τὰ ἐπικαλύμματα μετὰ προσοχῆς. Δὲν ἦτο εὐχερὴς ἐργασία, οὐδ' ἦτο δυνατὸν ταχέως νὰ περατωθῇ, ἀλλ' εἴμεθα ἤδη ἱκανοποιημένοι, διότι κατεστήσαμεν αὐτὰ ἱκανὰ νὰ πλέωσιν ἐν θαλάσσῃ, ἐν ἀνάγκῃ δὲ θὰ ἠδύναντο ν' ἀνθέξωσι καὶ εἰς τὴν τρικυμίαν κατὰ τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς τὴν Σπιτσβέργην.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ χρόνος, ὁ πολύτιμος ἡμῶν χρόνος, παρέρχεται, ἀλλ' ἐλπίζομεν ὅτι τὰ καγιὰκ θὰ παράσχωσιν ἡμῖν πολυτίμους ὑπηρεσίας, καὶ

ὅτι πολὺ ταχέως θὰ χρησιμοποιήσωμεν αὐτά. Οὕτω τὴν τρίτην, ἰουνίου 4, γράφω τὰ ἑξῆς ἐν τῷ ἡμερολογίῳ μου· «Μοὶ φαίνεται, ὅτι δὲν θὰ παρέλθῃ πολὺς καιρὸς καὶ θὰ εὑρεθῶμεν πρὸ ἀνοικτῶν ὑδάτων ἢ χαλαρῶν πάγων. Χθὲς τὸ θερμόμετρον ἦτο μικρὸν κάτωθεν τοῦ σημείου τοῦ πάγου, ἡ δὲ πίπτουσα χιὼν ὡμοίαζε μᾶλλον μὲ χάλαζαν. Ἐτήκετο ἀμέσως ἐπὶ τῆς σκηνῆς, τὰ δὲ σκεύη ἡμῶν κατεβρέχοντο».

Ἡ χθεσινὴ ἡμέρα ἦτο ἐλεεινή. Ἀδιαλείπτως ἔπιπτε χιών, ἀλλ' εἴμεθα ἐξωχειωμένοι μὲ αὐτήν. Ἀπό τινος χρόνου μόνον χιόνα βλέπομεν. Σήμερον ὅμως εἶναι λαμπρὸς καιρός. Αἰθρία, κυανοῦς οὐρανός, ὁ δὲ ἥλιος ἄνωθεν τοῦ λόφου ῥίπτει τὰς ἀκτῖνας αὐτοῦ ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἡμῶν. Θὰ εἶναι ὡραῖον νὰ ἐργασθῇ τις ἔξω ἐπὶ τῶν πάγων, ἐνῷ χθὲς πάντα τὰ σκεύη ἡμῶν ἦσαν κατάβρεκτα.

Ὁ ἥλιος εἶναι τώρα εὐπρόσδεκτος φίλος. Ἐνόμιζον, ὅτι τὸν εἶχον βαρυνθῆ, ὅτε διαρκῶς μᾶς ἐφώτιζεν· ἀλλὰ μεθ' ὁποίας ἡδονῆς τὸν ἐπαναβλέπομεν τώρα καὶ πόσον μᾶς φαιδρύνει! Αἱ σκέψεις μου πετῶσιν εἰς τὴν Νορβηγίαν. Τί ὡραίαν θερινὴν ἡμέραν θὰ ἔχωσι! Ὦ! ἂς παρουσιασθῶσιν ἀνοικτὰ ὕδατα, ἂς δυνηθῶμεν νὰ χρησιμοποιήσωμεν τὰ καγιάκ, καὶ μετ' οὐ πολὺ θὰ εἴμεθα εἰς τὴν πατρίδα.

Σήμερον εἶναι ἡ πρώτη ἡμέρα κατὰ τὸ τα-

ξείδιον τοῦτο, καθ' ἣν ζυγίζομεν τὰς μερίδας τῆς τροφῆς ἡμῶν. Τοῦτο εἶναι ἀπαραίτητον καὶ θὰ γίνηται τακτικὰ ἐν τῷ μέλλοντι, ὅπως ὦμεν βέβαιοι περὶ τῆς διαρκείας των. Πόσον ὀλίγον διαρκεῖ ἡ εὐτυχία! Ὁ ἥλιος ἐχάθη πάλιν, ὁ οὐρανὸς ἐκαλύφθη ὑπὸ νεφῶν καὶ νιφάδες χιόνος πετῶσιν ἐν τῷ ἀέρι.

Τετάρτη, Ἰουνίου 5.— Μένομεν εἰσέτι ἐν τῇ αὐτῇ θέσει, ἀλλ' ἐλπίζομεν μετ' οὐ πολὺ ν' ἀπαλλαγῶμεν ταύτης. Χθὲς εἴχομεν τὸ πρῶτον θήραμα. Ἦτο ἀρκτικὸς λάρος, ὃν ἐφονεύσαμεν ἐνῷ ἐπέτα ὑπεράνω τῆς σκηνῆς ἡμῶν· εἴδομεν χθὲς καὶ ἄλλους τοιούτους, ἀλλὰ δὲν ἐπλησίαζον τὴν σκηνὴν ἡμῶν. Ἔσπευσα πρὸς καταδίωξίν των, ἀλλ' ἀπέτυχον, ἀπολέσας καὶ μίαν πυριτιδοβολήν. Τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ἐπαναληφθῇ. Ἂν ἐκοπιάζομεν ὀλίγον, θὰ ἐφονεύομεν καὶ ἄλλους· ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ δαπανῶμεν τὰ θηρευτικὰ ἡμῶν ἐφόδια διὰ τόσον μικρὰ πτηνά.

Ἐνταῦθα, ἐν λεκάνῃ τινί, εἶδον φώκην· καὶ ὁ Ζόανσεν ἐπίσης εἶδε μίαν ἄλλην. Ὑπάρχει ζωὴ ἐνταῦθα, καὶ ἂν τὰ καγιὰκ ἦσαν ἕτοιμα καὶ ἠδυνάμεθα δι' αὐτῶν νὰ διασχίσωμεν τὰ ὕδατα ταῦτα, θὰ ἐφονεύομεν πολλὰς φώκας. Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀπαραίτητον εἰσέτι. Ἔχομεν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀρκετὰς τροφάς, τὸ δὲ χρόνον ἡμῶν δέον νὰ χρησιμοποιήσωμεν ὅπως ἑτοιμασθῶμεν.

Χθὲς ἐφονεύσαμεν καὶ ἄλλον κύνα. Διεμελί-

σαμεν αὐτὸν εἰς 25 μερίδας, αἵτινες θὰ ἐπαρκέσωσιν ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας. Ὁ φόνος τῶν κυνῶν εἶναι πλέον ἀποκλειστικὸν ἔργον τοῦ Ζόανσεν· ἀπέκτησεν οὗτος τοιαύτην δεξιότητα, ὥστε μὲ ἓν μόνον κτύπημα διὰ τῆς λαπωνικῆς μου μαχαίρας ἀποτελειόνει τὸν κύνα, χωρὶς νὰ τῷ δώσῃ καιρὸν οὐδὲ φωνὴν νὰ ἐκβάλῃ. Μετά τινας στιγμὰς διὰ μαχαίρας καὶ μικροῦ πελέκεως διεμελίζομεν αὐτὸν εἰς μερίδας. Ὡς ἀνέφερα προηγουμένως, ἡ διαμέλισις ἐγίνετο μετὰ τοῦ δέρματος καὶ τῶν τριχῶν, διότι ἐκεῖνο, ὅπερ κατελείπετο ὑπὸ τῶν κυνῶν καὶ δὲν κατεβροχθίζετο, ἦτο συνήθως ὀλίγαι τρίχες, χηλαί τινες τῶν ποδῶν καὶ τὸ κεκαθαρμένον κρανίον τοῦ φονευθέντος.

Θέσις ἡμῶν: Γεωγραφικὸν μῆκος, 61ο, 16′ 5″ ἀ. μ. Γεωγρ. πλάτος 82ο, 17′ 8″ β. π.— Εἶναι ἀνεξήγητον διατί νὰ μὴν ἴδωμεν ξηράν. Ἡ μόνη πιθανὴ ἐξήγησις θὰ εἶναι, ὅτι εἴμεθα ἀνατολικώτερον ἢ ὅσον νομίζομεν. Τὴν στιγμὴν ταύτην πτηνόν τι διῆλθεν ἱπτάμενον ὑπεράνω ἡμῶν, ὁ δὲ Ζόανσεν, ὅστις ἵσταται ἐκτὸς τῆς σκηνῆς, λέγει ὅτι ἦτο κίγκλος (εἶδος κοσσύφου).

Πέμπτη, Ἰουνίου 6. — Μένομεν εἰσέτι ἐν τῇ αὐτῇ θέσει, ἀλλ᾽ ἐπιθυμῶ πολὺ ν᾽ ἀναχωρήσωμεν, ἵνα ἴδω πῶς θ᾽ ἀποβῶσιν ἡμῖν τὰ πράγματα, καὶ πῶς θὰ λυθῇ ἐπὶ τέλους τὸ πρὸ ἡμῶν κείμενον αἴνιγμα. Θὰ εἶναι εὐχάριστον νὰ ταξειδεύωμεν

πάλιν μ' ὅλας τὰς ἀποσκευὰς ἡμῶν, φρονῶ δ' ὅτι πολὺ ταχέως θὰ ρίψωμεν τὰ καγιάκ εἰς ἀκρυστάλλωτα ὕδατα. Ἡ ζωὴ ἡμῶν τότε θ' ἀλλάξῃ. Φαντασθήτω τις ν' ἀπαλλαγῇ τῶν πάγων τούτων, τῶν ἐκ τῶν ἑλκήθρων ταλαιπωριῶν, τῆς ἐκ τῶν κυνῶν ἐνοχλήσεως καὶ νὰ εἶναι ἐπὶ ἐλαφροῦ ἀκατίου πηδῶντος καὶ παίζοντος ἐπὶ τῶν κυμάτων. Ἴσως θὰ ταλαιπωρηθῶμεν ἀκόμη, πρὶν ἢ ἐπιτύχωμεν τούτου· ἀλλ' ἡμέραν τινὰ θὰ ἔλθῃ καὶ ἡ στιγμὴ αὕτη, καὶ τότε ἡ ζωὴ θὰ εἶναι πάλιν ζωή!...

Αἱ τροφαὶ ἡμῶν ἄρχονται ἐλαττούμεναι. Χθὲς ἐζύγισα τὸ βούτυρον· θὰ ἔχωμεν ἔτι δι' 23 μόνον ἡμέρας. Σήμερον τὸ θερμόμετρον ἐδείκνυε θερμοκρασίαν μικρὸν ἄνωθεν τοῦ μηδενικοῦ. Ἡ χιὼν εἶναι μαλακή, οἱ δ' ἐκ πάγου λόφοι στάζουσιν ἀδιαλείπτως. Τὴν τελευταίαν μάλιστα νύκτα εἴχομεν βροχήν· κατ' ἀρχὰς ἤρξατο κατὰ σταγόνας, ἐγένετο δ' εἶτα ραγδαία βροχή· κατεφύγομεν ὑπὸ τὴν σκηνήν, διότι κυριολεκτικῶς ἔβρεχε. Ἦτο εὐχάριστον νὰ καθήμεθα ἐντὸς τῆς σκηνῆς καὶ ν ἀκούωμεν τὰς σταγόνας τυπτούσας τοὺς τοίχους τῆς σκηνῆς ἡμῶν. Ὦ! μετ' οὐ πολὺ θὰ ἐπέλθῃ μεταβολή τις, ἢ ξηρά, ἢ καθαρὰ καὶ ἀκρυστάλλωτα ὕδατα.

Σάββατον, ἰουνίου 8.— Διὰ διαρκοῦς καὶ ἀκαταπονήτου ἐργασίας ἡμέραν καὶ νύκτα κατωρθώθη ἐπὶ τέλους ἡ ἐπισκευὴ τῶν καγιάκ. Ἂν

ἤμεθα εἰς τὴν πατρίδα θὰ κατεβαλλόμεθα ἴσως ὑπὸ τοσαύτης ἐργασίας· ἀλλ' ἐνταῦθα καὶ ἡ ὄρεξις ἡμῶν καὶ ὁ ὕπνος ἔχουσι κάλλιστα. Οὐδόλως φαινόμεθα ἐξησθενημένοι· τοὐναντίον εἴμεθα ὑγιέστατοι, ἰσχυροὶ καὶ πλήρεις ἐλαστικότητος.

Δοκιμάσαντες σήμερον τὰ καγιὰκ εἰς μικράν τινα αὔλακα, εὕρομεν αὐτὰ οὐχὶ στεγανὰ κατὰ τὰς ραφὰς ἰδίως καὶ τὸ ἐξ ἱστίου ἐπικάλυμμά των· ἀλλ' ἐλπίζομεν νὰ καταστῶσιν ἀδιάβροχα, ἂν μείνωσι καιρόν τινα ἐν τῷ ὕδατι.

Καὶ οὕτω σκεπτόμεθα ν' ἀναχωρήσωμεν σήμερον, ἀφοῦ ἐμείναμεν ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα ἐν τῇ αὐτῇ θέσει. Χθὲς ἔπνευσε ΝΑ. ἄνεμος, ὅστις ἐπιταθεὶς σήμερον ἐγένετο σφοδρότερος. Πᾶσαι αἱ αὔλακες ἔκλεισαν, ὀλίγα δ' ἀκρυστάλλωτα ὕδατα φαίνονται. Ὑποθέτω, ὅτι ὀφείλεται τοῦτο εἰς τὴν ψυχρότητα τοῦ ἀνέμου· ἀλλ' ἂν πρόκειται νὰ κλείῃ τὰς αὔλακας, ἂς πνέῃ ἐφ' ὅσον θέλει. Ἡ χιὼν ἐκαλύφθη ὑπὸ στρώματος πάγου, ἐλπίζομεν δὲ νὰ ἔχωμεν ὁμαλὸν ἔδαφος.

Ὁ Ζόανσεν ἐφόνευσε χθὲς καὶ ἄλλον λάρον καὶ εἴχομεν δύο εἰς τὸ γεῦμα ἡμῶν. Ἦτο ἡ πρώτη νωπὴ τροφή, ἣν ἐτρώγομεν κατὰ τὸ ταξείδιον τοῦτο· καὶ ἦτο βεβαίως καλή, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τόσον ἔκτακτος, ὡς ἠλπίζομεν, ἀφοῦ ἐπὶ τόσους μῆνας ἐστερήθημεν νωπῶν τροφῶν. Εἶναι ἀναντίρρητος ἀπόδειξις, ὅτι αἱ τροφαὶ ἡμῶν εἶναι

κάλλιισται. Ἐζυγίσαμεν χθὲς τὸν ἄρτον ἡμῶν. Θὰ ἔχωμεν ἔτι διὰ 35—40 ἡμέρας.

Κυριακή, ἰουνίου 9.—Ἐξεκινήσαμεν ἐπὶ τέλους χθὲς ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς κατασκηνώσεως ἡμῶν. Ἂν καὶ ὁ καιρὸς ἦτο κακὸς καὶ εἴχομεν σφοδρὸν χιονοστρόβιλον ἐξ Α. ἐν τούτοις ἤμεθα εὔθυμοι ἐπὶ τῇ ἐνάρξει πάλιν τῶν περιπλανήσεων ἡμῶν. Παρῆλθεν ἀρκετὴ ὥρα, μέχρις οὗ στερεώσωμεν καλῶς τὰ καγιὰκ ἐπὶ τῶν ἐλκήθρων ἡμῶν, θέσαντες ὑπ' αὐτὰ σάκκους καὶ ἱστία, καὶ φορτώσωμεν τὰ ἔλκηθρα. Ἐχωροῦμεν καλῶς ἐπὶ τῶν πάγων, ἐφ' ὧν ἐπὶ τοσοῦτον ἐμείναμεν, ἀλλὰ δὲν ἐχρησιμοποιήσαμεν τὰ καγιάκ, διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν ὁποίων ὁλόκληρον ἑβδομάδα κατηναλώσαμεν, διότι τὰ ὕδατα τῶν αὐλάκων εἶχον συμπαγῆ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου.

Ἡ ἐπιφάνεια τῶν πάγων ἦν ὁμαλή, καὶ ἐβαίνομεν ὁλονὲν ἐπὶ τὰ πρόσω μ' ὅλην τὴν ἐπικρατοῦσαν κακοκαιρίαν. Ἐξηκολούθει νὰ πίπτῃ πυκνὴ χιών, ἥτις προσεκολλᾶτο εἰς τὰ χιονοπέδιλα ἡμῶν καὶ εἰς ἣν ἐβυθίζοντο καὶ ἐσταμάτων συχνάκις τὰ ἔλκηθρα. Οὐδὲν διεκρίνομεν εἰς ἀπόστασιν βημάτων τινῶν, ἡ δὲ χιὼν ἐπικαθημένη ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων ἡμῶν, ἀπὸ τοῦ μέρους ἔνθα ἔπνεεν ὁ ἄνεμος, ἀπέστελλε τὴν ὀχληρὰν αὐτῆς ὑγρασίαν μέχρι τῆς ἐπιδερμίδος ἡμῶν. Καὶ ὅμως ἡ πορεία ἡμῶν ἦτο καλή· ἐχωροῦμεν ὁλονὲν πρὸς τὸ ἄδηλον ἡμῶν τέρμα.

Ἐφθάσαμεν εἰς πολλὰς αὔλακας καὶ πολλὰ ῥήγματα καὶ ὄψώματα, ἅτινα δυσχερῶς μὲν ἀλλ' ἀσφαλῶς διήλθομεν. Τινὲς τῶν αὐλάκων ἦσαν εὐρεῖαι καὶ πλήρεις συντριμμάτων πάγου, ἔνθα βεβαίως ἦτο ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ κάμωμεν χρῆσιν τῶν ἀκατίων μας.

Πόσον ἐπίπονος εἶναι ἡ διὰ τῶν ἑλκήθρων αὕτη ἐπὶ τῶν πάγων πορεία! Εἶναι ἀνάγκη πρῶτον, ὡς εἴδομεν, νὰ ἐξερευνᾷ τις ἐκ τῶν προτέρων τὸ ἔδαφος πρὸς ἀνεύρεσιν διόδου· ἀλλ' ὁ χρόνος οὗτος συχνότατα εἶναι πολὺ μακρὸς διὰ τὸν περιμένοντα ὀπίσω μὲ τοὺς κύνας καὶ τὰ ἕλκηθρα, καὶ διαῤῥεχόμενον καὶ μαστιζόμενον ὑπὸ τοῦ ἀνέμου.

Πολλάκις, ὅτε παρήρχετο πολλὴ ὥρα, ὁ Ζόανσεν ὑπώπτευεν, ὅτι θὰ εἶχον πέσει εἰς ῥῆγμά τι καὶ εἶχον ἀπολεσθῇ. Ἄλλοτε πάλιν, ἀφοῦ ἐπὶ πολλὰς ὥρας, ἐπὶ τοῦ ἑλκήθρου καθήμενος, περιέμενε καὶ περιέμενεν ἀνυπομόνως, πολλαὶ μαῦραι ἰδέαι διήρχοντο διὰ τῆς κεφαλῆς του· ἀνερριχᾶτο τότε ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου λόφου, καὶ μετ' ἀγωνίας ἐξερευνῶν διὰ τοῦ βλέμματος τοὺς πάγους ἀνεκάλυπτεν ἐπὶ τέλους μακράν, πολὺ μακράν, μελανόν τι σημεῖον κινούμενον ἐπὶ τῶν πάγων, καὶ τότε κατήρχετο ἀπὸ τοῦ λόφου ἄφροντις.

Χθὲς εἴδομεν καθ' ὁδὸν ἴχνη ἄρκτου. Δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ διακρίνωμεν, ἂν ἦσαν παλαιὰ ἢ πρόσ-

φατα, διότι ἡ πίπτουσα χιὼν ἐξαλείφει αὐτὰ εἰς ὀλίγας στιγμάς. Ἀλλὰ θὰ ἦσαν ἴσως ἀπὸ τῆς χθές· διότι εἷς τῶν κυνῶν, ὁ «Χάρεν», ὀσφρανθεὶς αὐτά, ὥρμησεν ὑλακτῶν πρὸς ἀνατολάς. Ἐπὶ τέλους, εἴτε παλαιά, εἴτε νέα, τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι ὑπάρχουσιν εὐτυχῶς καὶ ἄρκτοι ἐνταῦθα· ἄλλως τε δηλοῦσι τοῦτο καὶ τὰ ἀπαντῶντα πτηνά, ἅτινα θὰ ζῶσιν ἐνταῦθα ἐν συνοδίᾳ μετ' ἄλλων ζώων.

Ὁ καιρὸς ἦτο ὑγρότατος καὶ ἐλεεινός, πρὸς ἐπαύξησιν δὲ τῆς κακοδαιμονίας ἡμῶν κατέπεσε καὶ πυκνὴ ὁμίχλη, ἡ δὲ πορεία ἡμῶν καθίστατο δυσχερεστάτη· ἀλλὰ καὶ νὰ σταματήσῃ τις ἐν μέσῳ ἡμιτήκτου χιόνος, ἦτο χειρότερον. Ἐχωρήσαμεν ἔτι ἐπὶ μικρὸν καὶ ἐσταθμεύσαμεν τὴν 10ην ὥραν. Ὁποία λαμπρὰ μεταβολὴ καὶ πάλιν ὑπὸ τὴν σκηνήν! πόσον ἡδὺ καὶ νόστιμον τὸ φαγητὸν καὶ ἡ ἱκανοποίησις, ὅτι εἰργάσθημεν καὶ ἐχωρήσαμεν μικρὸν ἐπὶ τὰ πρόσω! Ἡ θερμοκρασία δὲν εἶναι εὐνοική. Ἡ χιὼν εἶναι ὅλως ὑδαρὴς καὶ ὀλίγον ὕδωρ εἰσέδυσεν εἰς τὸ καγιὰκ ἀπὸ τοῦ καταστρώματος αὐτοῦ, ἴσως διὰ τῶν ραφῶν.

Δευτέρα, ἰουνίου 10. — Μεθ' ὅλην τὴν πυκνότητα τῆς ὁμίχλης καὶ τὴν δυσχερῆ ἡμῶν πορείαν ἐπὶ θρυμματισμένης χιόνος, ἥτις δὲν ἐξετέθη ἀρκούντως εἰς τὸ ψῦχος, ἵνα καταστῇ ἀδρά, καὶ ἐφ' ἧς τὰ ἔλκηθρα δυσχερῶς ἐσύροντο, κατωρθώσαμεν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν χθὲς νὰ

προχωρήσωμεν ἀρκετά. Μετὰ πολλῶν δυσχερειῶν διήλθομεν ἀπειραρίθμους καὶ πάλιν αὔλακας. Ἀλλ' οἱ πάγοι εὐτυχῶς εἶναι πανταχοῦ ὁμαλοί. Εἶναι οἱ αὐτοὶ χειμερινοὶ πάγοι, ἔχοντες πάχος τριῶν περίπου ποδῶν. Χθὲς μόνον εἶδον ζεῦγος παλαιῶν ὄγκων πάγου παρὰ τὴν θέσιν τῆς κατασκηνώσεως ἡμῶν.

Σήμερον ὁ καιρὸς εἶναι ὁ αὐτός. Σφοδρὸς ΝΔ. ἄνεμος συρίζει ἀδιαλείπτως ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἡμῶν. Ἡ χιὼν εἶναι ὑδαρὴς καὶ ἡμίτηκτος· ἀλλ' ἴσως ὁ ἄνεμος καταστήσῃ αὐτὴν προσφορωτέραν διὰ τὰ χιονοπέδιλα ἡμῶν.

Ἀδιαλείπτως ἀνερευνῶμεν τὸν ὁρίζοντα ἐπὶ τῇ ἐλπίδι νὰ ἴδωμεν ξηράν, ἀλλ' οὐδέν, ἀπολύτως οὐδέν· ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως βλέπομεν σημεῖά τινα ἐμφαίνοντα τὴν προσέγγισιν ξηρᾶς ἢ ἀκρυσταλλώτων ὑδάτων. Οἱ λάροι αὐξάνουσιν ὁλονὲν κατ' ἀριθμόν, εἴδομεν δὲ χθὲς εἰς αὔλακά τινα καὶ ἕτερον πτηνόν, ἕνα ἀπτηνοδύτην.

Ἡ ἀτμόσφαιρα πρὸς νότον καὶ νοτιοδυτικῶς φαίνεται σκιερωτέρα, ἀλλ' ἡ κακοκαιρία ἀποκωλύει νὰ διακρίνωμεν εὐκρινῶς. Ἀλλὰ προαισθάνομαι ἤδη, ὅτι προσεγγίζει ἡ λύσις. Καὶ ἐπότε ὅμως δὲν προῃσθανόμην καὶ δὲν ἐσκεπτόμην οὕτω; Μόνον ἡ εὐγενὴς ἀρετὴ τῆς ὑπομονῆς μᾶς διασώζει!

Τρίτη, Ἰουνίου 11. —Ὦ! οὐδέποτε δύναται νὰ φαντασθῇ τις μονοτονώτερον βίον! Νὰ ταλαι-

πωρῆται ἐπὶ ἡμέρας, ἐπὶ ἑβδομάδας, ἐπὶ μῆνας, πάντοτε ἐπὶ πάγων, ὁτὲ μὲν εὐβάτων καὶ ὁμαλῶν, ὁτὲ δὲ δυσβάτων καὶ ἀνωμάλων, καὶ νὰ ἐλπίζῃ πάντοτε, ὅτι θὰ ἴδῃ τὸ τέρμα τῶν ταλαιπωριῶν αὐτοῦ, καὶ νὰ ἐλπίζῃ εἰς μάτην, καὶ νὰ βλέπῃ πάντοτε πάγους, μόνον πάγους καὶ οὐδὲν ἄλλο! νὰ μὴ ἀναφαίνηται οὐδαμοῦ ἴχνος τι ξηρᾶς καὶ νὰ εἶναι ὑπὸ τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος, εἰς ὃ καὶ τὸ ἀκρωτήριον Φλίγελη, ἢ λεπτά τινα μόνον βορειότερον!...

Δὲν γνωρίζομεν οὔτε ποῦ εἴμεθα, οὔτε ποῦ θὰ καταλήξωμεν. Ἐν τῷ μεταξὺ δέ, ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, ἐλαττοῦνται αἱ τροφαὶ ἡμῶν, ὀλίγιστοι δὲ κύνες ὑπελείφθησαν ἡμῖν. Θὰ ἴδωμεν ξηρὰν ἑνόσῳ ἔχομεν τροφάς; Μετ' οὐ πολὺ ἡ διὰ τῶν πάγων τούτων προσχώρησις θὰ εἶναι ἀδύνατος. Ἡ χιὼν εἶναι ἤδη ὡς πηλός, καὶ ἀνὰ πᾶν βῆμα οἱ κύνες βυθίζονται εἰς αὐτήν. Καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ βυθιζόμεθα μέχρι τοῦ γόνατος, ὁσάκις θέλομεν νὰ βοηθήσωμεν τοὺς κύνας καὶ νὰ ὠθήσωμεν τὰ ἔλκηθρα.

Εἶναι φοβερὸν νὰ προχωρῇ τις ἐλπίζων ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας. Καὶ ὅμως χωροῦμεν ὁλονὲν ἐπὶ τὰ πρόσω καὶ ἐλπίζομεν. Ἀλλ' ὑπάρχουν καὶ στιγμαί, καθ' ἃς κατεχόμεθα ὑπὸ ἀπελπισμοῦ, ὅταν βλέπωμεν πρὸ ἡμῶν ἀνυπέρβλητόν τινα ὄγκον ὑψωμάτων, αὐλάκων, συντριμμάτων καὶ πελωρίων πάγων ἐρριμμένων ἐκεῖ ἀναμίξ. Ἡ

προσχώρησις φαίνεται τότε ἀδύνατος εἰς πλάσμα μὴ ἔχον πτερὰ καὶ μετά τινος φθόνου παρακολουθοῦμεν τὴν πτῆσιν τῶν διερχομένων λάρων. Ὦ! πόσον μακρὰν θὰ ἐχωροῦμεν, ἂν μᾶς ἐδάνειζον τὰ πτερά των!

Ἀλλὰ μ' ὅλας τὰς ἐναντιότητας ταύτας ἐλπίζομεν, αἰωνίως ἐλπίζομεν. Ἂς φωτίζῃ στιγμάς τινας ὁ ἥλιος, ἀπαλλασσόμενος τῶν νεφελῶν, ἂς λάμπωσι τὰ πεδία τῶν πάγων ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ ἀσπίλῳ λευκότητι, ἂς παίζωσιν αἱ ἀκτῖνες αὐτοῦ ἐπὶ τῶν σκιερῶν ὑδάτων, καὶ ἡ ζωὴ φαίνεται τότε ὡραία καὶ ἀξία τοιαύτης πάλης.

Εἶναι ἀξιοθαύμαστον πόσων μικρῶν πραγμάτων ἔχει ἀνάγκην ἡ ψυχή, ἵνα ἀντλήσῃ νέον θάρρος. Χθὲς εὗρον μικρόν τινα γάδον νεκρόν, (ἰχθύς, gadus polaris) ἐπὶ δὲ τῇ θέᾳ αὐτοῦ ἀπήστραψαν οἱ ὀφθαλμοί μου ἐκ τῆς χαρᾶς. Ὅταν ὑπάρχωσιν ἰχθῦς εἰς τὰ ὕδατα, δὲν ἀποθνήσκει τις τῆς πείνης, καὶ πρὶν ἢ εἰσδύσω εἰς τὴν σκηνήν, ἔρριψα ὁρμιὰν εἰς τὴν αὔλακα. Ἀλλὰ πόσοι ἐκ τῶν μικρῶν τούτων ἰχθύων ἀπαιτοῦνται ἵνα παρασκευάσῃ τις φαγητόν; ἀλλ' ἴσως θὰ ὑπάρχουν καὶ μεγαλείτεροι.

Ἡ χθεσινὴ ἡμῶν πορεία ἦτο δυσχερεστέρα ἢ κατὰ τὰς προηγουμένας ἡμέρας, οἱ δὲ πάγοι ἀνωμαλώτεροι καὶ ὀγκωδέστεροι. Ἐκωλυόμεθα ὑπὸ πολλῶν δυσχερῶν αὐλάκων, διηνύσαμεν δὲ μόνον περὶ τὰ 3 ἢ 4 μίλια. Θὰ εἴμεθα ἤδη, ὑπο-

θέτω, ὑπὸ τὴν |82ο 8′ ἢ 9′ β. π., ἂν οἱ συνεχεῖς οὗτοι ΝΑ ἄνεμοι δὲν μᾶς παρέσυραν πρὸς βορρᾶν. Ἡ πορεία ἡμῶν καθίσταται ὁλονὲν δυσχερεστέρα. Ἡ πηλώδης χιὼν δὲν δύναται πλέον νὰ ὑποβαστάσῃ τοὺς κύνας, οἵτινες, καὶ ἐξηντλημένοι ἂν δὲν ἦσαν, θὰ |ὑπέφερον. Σταματῶσι καὶ κατὰ τὴν ἐλαχίστην δυσχέρειαν, ἐκκινοῦσι δὲ πάλιν δεινῶς μαστιγούμενοι.

Πτωχά μου ζῷα! τί ὑποφέρετε! Μᾶς ἔμειναν μόνον πέντε κύνες, ὁ Λιλλερέβεν, ὁ Στόρεβεν καὶ ὁ Καϊφᾶς εἰς τὸ ἔλκηθρόν μου, καὶ ὁ Σάτζεν καὶ Χάρρεν εἰς τὸ τοῦ Ζόανσεν. Τρέφονται νῦν μὲ τὸ κρέας τοῦ Ἴσβον, φονευθέντος χθὲς τὴν πρωΐαν. Θὰ τραφῶσι δι' αὐτοῦ ἐπὶ τρεῖς ἔτι ἡμέρας, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ φρονεῖ ὁ Ζόανσεν, ὅτι θὰ λυθῇ τὸ πρόβλημα. Πολὺ φοβοῦμαι, ὅτι εἶναι ματαία ἐλπίς.

Παρασκευή, Ἰουνίου 14. — Παρῆλθον τρεῖς μῆνες, ἀφ' ἧς ἡμέρας κατελίπομεν τὸ «Φράμ». Ἐπὶ τέταρτον ἔτος πλανώμεθα ἐν τῇ παγερᾷ ταύτῃ ἐρήμῳ καὶ εἴμεθα ἐν αὐτῇ εἰσέτι. Καὶ οὔτε δύναμαι νὰ προΐδω, πότε θὰ ἴδωμεν τὸ τέρμα αὐτῆς. Ἐλπίζω μόνον, ὅτι δὲν εἴμεθα μακρὰν εἴτε ἀκρυσταλλώτων ὑδάτων εἴτε ξηρᾶς.

Χθὲς διηνύσαμεν μόνον περὶ τὰ δύο μίλια. Οἱ κύνες δὲν δύνανται πλέον μόνοι νὰ σύρωσι τὰ ἔλκηθρα· ἂν δὲν εἶναί τις παρ' αὐτὸ ἵνα τὸ ὠθῇ, σταματῶσιν. Ἐνῷ ἐγὼ προχωρῶ μόνος πρὸς ἐξε-

ρεύνησιν τοῦ ἐδάφους, ὁ Ζόανσεν ὠθεῖ καὶ σύρει τὰ ἔλκηθρα, πρῶτον τὸ ἰδικόν μου, εἶτα δ' ἐπιστρέφει ἵνα σύρῃ τὸ ἰδικόν του. Ἐπανέρχομαι τότε καὶ ἐγὼ καὶ σύρω τὸ ἔλκηθρόν μου. Ἐπαναλαμβάνεται δὲ τοῦτο συχνότατα. Δὲν ἐχωροῦμεν βεβαίως ταχέως, ἀλλ' ὁπωσδήποτε ἐχωροῦμεν. Οἱ πάγοι, οὓς διερχόμεθα νῦν, εἶναι ὀγκώδεις καὶ παλαιοὶ μετὰ λόφων καὶ ἀνωμαλιῶν ἀνὰ πᾶσαν διεύθυνσιν, οὐδαμοῦ δὲ φαίνεται ὁμαλότης τις.

Διὰ τούτων χωροῦντες ἐφθάσαμεν εἰς θέσιν τινά, ἔνθα οἱ πάγοι ἦσαν τεθραυσμένοι κατὰ μικροτέρους ὄγκους μὲ ὑψηλὰ ὑψώματα καὶ εὐρεῖας αὔλακας, ἐν συνόλῳ δ' ἐφαίνοντο ὡς ἀνυπέρβλητος σωρὸς ἐρειπίων, πρὸ τῶν ὁποίων βεβαίως ἦτο ἀνθρώπινον ν' ἀπολέσῃ τις τὸ θάρρος του. Εἶναι ἀνάγκη ὅθεν νὰ σταματήσωμεν· ἐν τῷ μεταξὺ δὲ θὰ προσπαθήσωμεν ν' ἀνεύρωμεν φώκην τινὰ κατὰ τὰς αὔλακας.

Εἶναι στιγμαὶ ἀγωνίας, ὅταν ἀπὸ λόφου τινὸς ἐνταῦθα ρίπτω τὰ βλέμματά μου ἐπὶ τῆς ἐκτάσεως ταύτης τῶν πάγων. Αἱ σκέψεις μου ἐπανέρχονται πάντοτε ἐπὶ τῶν αὐτῶν ζητημάτων. Ἔχομεν ἐπαρκεῖς τροφάς, μέχρις οὗ τακῇ ἡ χιὼν καὶ σχηματισθῶσιν ἀκρυστάλλωτοι αὔλακες, δι' ὧν νὰ διέλθῃ τις διὰ τῶν καγιάκ; Θὰ δυνηθῶμεν νὰ εὕρωμεν ἄλλας τροφάς, ἂν αἱ ὑπάρχουσαι ἐξαντληθῶσιν; Εἶναι μεγάλα καὶ σοβαρὰ

ζητήματα, εἰς ἃ δὲν δύναμαι μετὰ βεβαιότητος ν' ἀπαντήσω.

Ὅτι θὰ παρέλθῃ πολὺς χρόνος, πρὶν ἢ διαλυθῇ ὅλη αὐτὴ ἡ χιών, περὶ τούτου εἶμαι βέβαιος· ἀλλὰ πότε θὰ χαλαρωθῶσιν οἱ πάγοι καὶ θὰ καταστῶσι πλωταὶ αἱ αὔλακες, δὲν δύναμαι νὰ εἴπω. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς τροφάς, μέχρι τοῦ νῦν εἴχομεν μόνον δύο λάρους καὶ μικρὸν ἰχθύν. Ἐνταῦθα οὐδὲν φαίνεται εἰσέτι. Κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας δὲν εἴδομεν φώκας· συνεχῶς βλέπομεν λάρους, ἀλλὰ λυπούμεθα να ἐξοδεύσωμεν τὰς πυριτιδοβολὰς ἡμῶν διὰ τόσον μικρὰ πτηνά.

Σάββατον, ἰουνίου 15. — Εἴμεθα περὶ τὰ μέσα ἰουνίου καὶ οὐδεμία εἰσέτι ἐλπὶς διαφαίνεται τοῦ νὰ ἴδωμεν τὸ τέρμα τῶν ταλαιπωριῶν ἡμῶν. Ἡ κατάστασις ὁλονὲν βαίνει ἐπὶ τὰ χείρω. Τὰ ἔλκηθρα φέρονται βαρύτατα ἐπὶ τῆς διαλελυμένης, ὑδαροῦς καὶ πρὸ μικροῦ πεσούσης χιόνος. Ὅταν σταματῶσι τὰ ἔλκηθρα, προσκολλῶνται ἐπὶ τῆς θέσεώς των. Μεθ' ὅλων τῶν δυνάμεων ἡμῶν ὠθοῦμεν τότε αὐτά, ὅπως τὰ ἐξαγάγωμεν. Προσέτι δέ, ὄγκοι χιόνος προσκολλῶνται ἐπὶ τῶν χιονοπεδίλων ἡμῶν, οἱ πόδες ἡμῶν εὑρηνται διαρκῶς περιπεπλεγμένοι, πολλάκις δὲ βυθιζόμεθα μέχρι τοῦ γόνατος.

Οἱ ὑπολειφθέντες ἡμῖν κύνες εἶναι καταπεπονημένοι καὶ ἐξηντλημένοι. Ὁ Λιλλερέβεν μόλις

δύναται νὰ περιπατῇ· βαίνει κλονιζόμενος, ὡς μεθύων, ὅταν δὲ πίπτῃ, δὲν δύναται νὰ ἐγερθῇ καὶ νὰ στηριχθῇ εἰς τοὺς πόδας του. Σήμερον μέλλει νὰ φονευθῇ. Ὁ μᾶλλον ἀντέχων εἶναι ὁ Καϊφᾶς.

Ἐσταματήσαμεν χθὲς κατὰ τὴν 10ην τῆς ἑσπέρας, ἀφοῦ εἴχομεν ἐκκινήσει κατὰ τὴν 4 1)2 π. μ. Προσεπάθησα νὰ καθορίσω τὴν θέσιν ἡμῶν. Μετὰ δυσχερείας κατώρθωσα τοῦτο, διότι συχνὰ ὁ ἥλιος ἐξηφανίζετο ὑπὸ τὰ νέφη.

Τὴν ἑσπέραν τῆς χθὲς ἔκαμα τοὺς ὑπολογισμούς μου καὶ εὗρον παρὰ τὰς προσδοκίας ἡμῶν, ὅτι παρεσύρθημεν πολὺ πρὸς δυσμάς. Ἀπὸ τῆς 61ο, 16 ἀ. μ., ἔνθα ἤμεθα κατὰ τὴν 4ην ἰουνίου, εὑρισκόμεθα νῦν εἰς τὴν 57ο,40′ ἀ. μ. Παρεσύρθημεν ὅμως κατά τι καὶ πρὸς βορρᾶν πάλιν ἀπὸ τῆς 82ο, 17′ β. π. εἰς τὴν 82ο, 26′ β. π., ἐνῷ, ὅσον ἠδυνάμεθα, ἐχωροῦμεν διὰ τῶν ἑλκήθρων πρὸς νότον. Ἐν τούτοις χαίρομεν, διότι ὑπάρχει κίνησις εἰς τοὺς πάγους, ἥτις ἴσως μᾶς φέρῃ εἰς ἀνοικτὰ ὕδατα· διότι ἀμφιβάλλω ἤδη, ἂν θὰ δυνηθῶμεν διὰ τῶν κυνῶν, οὓς ἔχομεν, νὰ φθάσωμεν εἰς αὐτά.

Εὐτυχῶς ἐπῆλθε ΒΑ ἄνεμος. Ἂς πνέῃ, ἴσως μᾶς παρασύρῃ πρὸς τὰ ΝΔ, πρὸς τὸν σκοπὸν ἡμῶν, πρὸς τὴν Γῆν τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσὴφ ἢ τὴν Σπιτσβέργην. Ἀμφιβάλλω πολὺ τώρα, ὅτι εἴμεθα πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ἀκρωτηρίου Φλίγελη,

πιστεύω δὲ μᾶλλον, ὅτι ἡ πρώτη χώρα, ἣν θὰ ἀπαντήσωμεν, ἂν ἀπαντήσωμεν τοιαύτην, θὰ εἶναι ἡ Σπιτσβέργη, ἥτις κεῖται δυτικώτερον. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν θὰ ἴδω τὴν Γῆν τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ, ἐπὶ τῇ ἐξερευνήσει τῆς ὁποίας τόσα χρυσᾶ ὄνειρα ἔπλαττον. Ἀλλ' ἔχομεν ἤδη νὰ ἀντιμετωπίσωμεν ζήτημα σοβαρώτατον, τὸ ζήτημα τῶν τροφῶν.

Ἐκοιμήθην ὀλίγον, δαπανήσας πολὺν χρόνον εἰς ὑπολογισμούς. Ἡ σημερινὴ ἡμέρα δὲν ἐβελτίωσε τὰ τῆς χθές, ἕνεκα δὲ τῆς γλυκύτητος τοῦ καιροῦ προτιμητέα εἶναι ἡ πορεία τὴν νύκτα ἢ τὴν ἡμέραν. Προτιμότερον δι' ἡμᾶς τώρα εἶναι νὰ παρατείνωμεν τὸν χρόνον ὡς οἷόν τε πλειότερον, μὴ δαπανῶντες ἢ τὰς ἀπολύτως ἀπαραιτήτους τροφάς.

Βλέπομεν ἐνταῦθα συχνάκις πτηνά· ἀλλὰ δὲν εἶναι συνετὸν νὰ ποριζώμεθα τὰ πρὸς τὸ ζῆν δαπανῶντες τὰ θηρευτικὰ ἡμῶν ἐφόδια διὰ πτηνά. Αἱ ἐλπίδες μου πᾶσαι στηρίζονται ἐπὶ τῶν φωκῶν καὶ τῶν ἄρκτων· μίαν μόνον φώκην νὰ φονεύσωμεν, πρὶν ἢ αἱ τροφαὶ ἡμῶν ἐξαντληθῶσι, καὶ ἐπὶ πολὺ σωζόμεθα τῆς κακῆς ὥρας.

Κυριακή, Ἰουνίου 16. — Καὶ ἡ χθεσινὴ κατάστασις τῶν πάγων ἦτο χειρίστη. Ἐσκεπτόμην, ἂν δὲν ἦτο φρόνιμον νὰ φονεύσωμεν ὅλους τοὺς κύνας καὶ νὰ φυλάξωμεν αὐτοὺς ὡς τροφὴν δι' ἡμᾶς αὐτούς, χωροῦντες μόνοι ἐπὶ

τὰ πρόσω ἄνευ αὐτῶν. Οὕτω θὰ εἴχομεν ἔτι τροφὰς διὰ 15 ἢ 20 ἡμέρας, ἀλλ' ἴσως δὲν εἶναι ἀκόμη καιρός. Ἂς περιμείνωμεν. Ἴσως ἐπέλθῃ μεταβολή τις ἀπροσδόκητος.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἠναγκάσθημεν χθὲς νὰ φονεύσωμεν δύο ἀκόμη κύνας. Ὅτε ἐκινήσαμεν, ὁ Αιλλερέβεν δὲν ἠδύνατο νὰ κινηθῇ, οἱ πόδες του ἦσαν ἐντελῶς παραλυμένοι. Ἔπεσε κάτω καὶ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἐγερθῇ. Ἔθηκα αὐτὸν ἐπὶ τοῦ ἐλκήθρου, ὅτε δ' ἐφθάσαμεν παρὰ λόφον τινά, τὸν ἐφονεύσαμεν καὶ τὸν διεμελίσαμεν.

Καὶ ὁ ἄλλος μου κύων, ὁ Στορέβεν, δὲν ἦτο εἰς καλλιτέραν κατάστασιν. Ἐσύρετο ἀντὶ νὰ σύρῃ. Ἐκλονίζετο, ἔπιπτεν, ἠγείρετο ἐπὶ μικρὸν καὶ πάλιν ἔπιπτε. Ἔλυσα αὐτὸν τοῦ ἐλκήθρου ἐπὶ τῇ ἐλπίδι, ὅτι θὰ μᾶς παρηκολούθει, μετ' οὐ πολὺ ὅμως κατέπεσεν. Ὁ Ζόανσεν παραλαβὼν αὐτόν, τὸν ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ ἐλκήθρου, ὅτε δὲ ἐσταθμεύσαμεν, τὸν ἐφονεύσαμεν.

Ὁ Καϊφᾶς μοὶ ἔμεινε τώρα μόνον διὰ νὰ σύρῃ τὸ ἔλκηθρόν μου, ὁ δὲ Ζόανσεν ἔχει τὸν Χάρρεν καὶ τὸν Σάτζεν. Ἔχομεν δι' αὐτοὺς τροφὴν ἐκ τῶν φονευθέντων κυνῶν διὰ 10 ἡμέρας. Ἀλλ' ὁ Θεὸς μόνον γνωρίζει, ἐπὶ πόσον θὰ εἶναι ἱκανοὶ νὰ προχωρήσωσιν. Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ μέχρι τοῦ νῦν παλαιὰ μέθοδος τοῦ σύρειν τὸ ἔλκηθρον ἐβελτιώθη. Ἐκ τῶν κυνοσκευῶν κατε-

σκευάσαμεν δι' ἡμᾶς αὐτοὺς σκευάς, ἡ δὲ χρῆσις τῶν χιονοπεδίλων θὰ ἐγκαταλειφθῇ. Οὕτω δέ, ἐν φοβερᾷ ταλαιπωρίᾳ καὶ μόχθῳ, χωροῦμεν ἐπὶ τὰ πρόσω, ἀλλ' αἱ μακραὶ πορεῖαι καὶ ἡ ταχύτης δὲν εἶναι πλέον εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν.

Ὡς ἐκ τοῦ χρώματος τοῦ οὐρανοῦ κρίνομεν, φαίνεται ὅτι ὑπάρχουν πολλαὶ αὔλακες πρὸς νότον καὶ πρὸς τὰ ΝΔ. Ἴσως ἡ νέα αὕτη μέθοδος τοῦ νὰ σύρωμεν ἡμεῖς μόνοι τὰ ἔλκηθρα δειχθῇ καλλιτέρα. Ἐξεκινήσαμεν χθὲς τὴν δεκάτην τῆς ἑσπέρας καὶ ἐσταματήσαμεν τὴν ὀγδόην τῆς πρωΐας. Κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας δὲν ἐγευματίζομεν, ὅπως ἐξοικονομῶμεν τὰς τροφάς· ἄλλως ἐφρονοῦμεν, ὅτι καὶ ἡ πορεία ἡμῶν δὲν ἦτο ἀξία πολλοῦ φαγητοῦ. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον συνελέξαμεν καὶ τὸ αἷμα τοῦ «Στορέβεν», ἐξ οὗ παρεσκευάσαμεν πολτόν, ὃν εὕρομεν νόστιμον.

Ἐπεθεωρήσαμεν τὰ θηρευτικὰ ἡμῶν ἐφόδια καὶ ἠριθμήσαμεν 290 πυριτιδοβολάς, μικρὰς καὶ μεγάλας, καὶ 13 ἄλλας σφαιροειδεῖς. Διὰ τοσούτων ἐφοδίων θὰ δυνηθῶμεν ἴσως ν' αὐξήσωμεν τὰς προμηθείας τῶν τροφῶν ἡμῶν, διότι καὶ ἂν ἄλλο τι δὲν εὕρωμεν, θὰ ἔχωμεν ὅμως ἀρκετὰ πτηνά. Εἴχομεν δὲ καὶ ἡμίσειαν λίτραν πυρίτιδος καί τινας σφαίρας. Ἡ ἐπιθεώρησις αὕτη κατέστησεν ἡμᾶς φαιδροτέρους.

Διὰ τῶν μέσων τούτων ἐλπίζομεν νὰ δημιουργήσωμεν τροφὰς διὰ τρεῖς ἔτι μῆνας, μετὰ ταῦ-

τα δὲ τίς οἶδε τί θὰ συμβῇ. Πρὸς τούτοις δυνάμεθα νὰ συλλαμβάνωμεν λάρους μὲ ἄγκιστρα, τὸ δὲ δίκτυον θὰ μᾶς προμηθεύῃ τι καὶ ἐκ τῶν ὑδάτων.

Ἀλλ' ἴσως δὲν φθάσωμεν ἐγκαίρως εἰς Σπιτσβέργην, ἵνα εὕρωμεν πλοῖον καὶ μᾶς παραλάβῃ ἐκεῖθεν· θὰ ἀναγκασθῶμεν τότε νὰ διέλθωμεν τὸν χειμῶνα ἐν Σπιτσβέργῃ, ἀλλὰ θὰ εἶναι βίος λαμπρὸς καὶ εὐμαρής, παραβαλλόμενος μὲ τὸν ἐπὶ τῶν πάγων τοῦτον βίον, καθ' ὃν δὲν γνωρίζομεν ποῦ εἴμεθα, ποῦ παρασυρόμεθα, καὶ δὲν βλέπομεν τὸ τέρμα, μεθ' ὅλας τὰς ταλαιπωρίας, ἃς ὑφιστάμεθα.

Εἶμαι ἐξηπλωμένος ὑπὸ τὴν σκηνήν μου καὶ ὀνειροπολῶν πλάττω ὄνειρα περὶ τοῦ ἐν Σπιτσβέργῃ βίου. Πέραν τῶν πάγων τούτων τὰ πάντα θὰ εἶναι ρόδινα, καὶ θὰ ἔλθῃ βεβαίως ἡ στιγμή, καθ' ἣν θ' ἀπαλλαγῶμεν τούτων. Ἂς παρηγορηθῶμεν μὲ τὴν παροιμίαν, ὅτι *ἡ νὺξ εἶναι σκοτεινοτάτη πρὸ τῆς αὐγῆς*. Πᾶσαι αἱ ἐλπίδες ἡμῶν στηρίζονται ἐπὶ τοῦ θέρους. Ναί! ἡ θέσις ἡμῶν θὰ βελτιωθῇ σὺν τῇ προόδῳ τῶν θερινῶν ἡμερῶν.

Οὕτως ἐξηκολούθει ἡ αὐτὴ κατάστασις. Καὶ κύνες καὶ ἄνδρες ἐξετέλουν τὸ καθῆκόν των, ἀλλὰ τὰ ἀποτελέσματα ἦσαν ἀσήμαντα. Πρὸς τούτοις δὲ ἤρξατο καὶ ἡ ἀνησυχία ὡς πρὸς τὰ μέσα τῆς συντηρήσεως ἡμῶν. Αἱ μερίδες τῶν κυνῶν

ἐπαισθητῶς ἠλαττώθησαν, ἐπεινῶμεν καὶ ἤμεθα ἐξηντλημένοι ἀπὸ νυκτὸς μέχρι πρωΐας. Ἀπεφασίσαμεν νὰ φονεύσωμεν τώρα ὅ,τι δήποτε εὕρομεν καθ' ὁδόν, καὶ λάρους ἔτι καὶ θαλασσοβάτας. Ἀλλ' οὔτε τοιαῦτα πτηνὰ συνηντῶμεν πλέον.

Αἱ αὔλακες ἦσαν, ὡς πάντοτε, πλήρεις ἡμιτήκτου χιόνος καὶ συντριμμάτων πάγου. Τὴν 18 ἰουνίου γράφω τὰ ἑξῆς: «Πνέει σφοδρὸς δυτικὸς ἄνεμος, μαινόμενος καὶ συρίζων ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἡμῶν. Ὑποθέτω, ὅτι ὀπισθοδρομοῦμεν πάλιν, ἴσως πρὸς Β. Παλαίομεν οὕτω κατὰ τοῦ ἀνέμου καὶ τοῦ ρεύματος ἄνευ ἐλπίδος ἐπικρατήσεως. Καταμέτρησίς τις ἔδειξε σήμερον, ὅτι εἴμεθα ὑπὸ τὴν 82ο, 19′ β. π., ἤτοι κατήλθομεν ὀλίγον πρὸς τὰ κάτω. Ἐφόνευσα ζεῦγος θαλασσοβατῶν καὶ μίαν κολυμβίδα· ἀλλ' ἐπυροβόλησα καὶ κατὰ φώκης καὶ ἀπέτυχον. Πόσον ἐπεθύμουν νὰ ἐφονεύομεν μίαν φώκην!»

Τὴν 20 ἰουνίου γράφω. «Πολυάριθμοι μικροὶ ἀπτηνοδῦται ἵπτανται κύκλῳ ἡμῶν. Εἶναι ἀξιοσημείωτος ἡ αὔξησις τῶν πτηνῶν, ἀφ' ὅτου ἤρξατο πνέων ὁ δυτικὸς ἄνεμος· ἵπτανται σύριζοντα περὶ τὴν σκηνὴν ἡμῶν καὶ νομίζει τις, ὅτι κατῆλθον εἰς μᾶλλον φιλοξένους χώρας. Ἐπίσης εἶναι περίεργος καὶ ἡ αἰφνίδιος ἐμφάνισις πολλῶν κολυμβίδων. Ξηρὰ ὅμως εἰσέτι δὲν διακρίνεταί που, ἡ δὲ χιὼν ἐν τῇ αὐτῇ πάντοτε ἀθλίᾳ καταστάσει.»

Χθὲς τὴν πρωΐαν πρὸ τοῦ προγεύματος ἐπροχώρησα μόνος πρὸς νότον πρὸς ἀνεύρεσιν ὁδοῦ. Οἱ πάγοι μέχρι τινὸς ἦσαν ὁμαλοὶ καὶ βατοί, ἀλλ' εἵποντο εἶτα δυσχερεῖς αὔλακες. Οὐδὲν ἄλλο ὑπολείπεται ἡμῖν νῦν, ἢ νὰ καταφύγωμεν εἰς θραστήρια μέσα, ἤτοι νὰ θέσωμεν τὰ ἀκάτια (καγιὰκ) ἡμῶν εἰς τὰς αὔλακας, μ' ὅλον τὸν κίνδυνον, ὃν θὰ διατρέξωσι ταῦτα. Μὲ τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἐπανῆλθον εἰς τὴν σκηνήν.

Προεγευματίσαμεν λιτώτατα μὲ ὀλίγον ἄρτον καὶ μικρὰν μερίδα πεμμικάν. Ἐπεθεωρήσαμεν καὶ πάλιν τὰ ἀκάτια· ἐδοκίμασα βραδύτερον νὰ ἁλιεύσω μὲ τὸ δίκτυον καὶ ἀπέτυχα· μικρά τινα μόνον ὀστρακόδερμα ἀνέσυρον. Ἀγρυπνῶ τὴν νύκτα καὶ ἀδιαλείπτως σκέπτομαι νὰ εὕρω μέσον τι, ὅπως ἀπαλλαγῶμεν τῶν φοβερῶν τούτων δυσχερειῶν.

Σάββατον, Ἰουνίου 22.— Ἐξαίρετον πρόγευμα μὲ κρέας φώκης, ἦπαρ, πάχος καὶ ζωμόν.

Εἶμαι ἐξηπλωμένος καὶ ρεμβάζω. Ἡ ζωὴ εἶναι καὶ πάλιν φωταύγεια τοῦ ἡλίου.

Πόσον, μικρόν τι συμβάν, μεταβάλλει πολλάκις τὰ πάντα! Χθὲς καὶ κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας θλῖψις καὶ ἀπελπισμός· τὰ πάντα ἀποθαρρυντικά· πάγοι ἄβατοι, οὐδαμοῦ δὲ θήραμά τι· ἐπέρχεται εἶτα γεγονός τι καὶ τὰ πάντα μεταβάλλονται. Μία φώκη ἀναδύει ἀπὸ τῶν ὑδάτων κυλίουσα τὸ σῶμα αὐτῆς παρὰ τὸ ἀκάτιον

ἡμῶν. Ὁ Ζόανσεν τῇ ἀποστέλλει σφαῖραν. Ἐκείνη ἐξαφανίζεται ἐπὶ μικρόν, ἐπιπλέει εἶτα νεκρὰ ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ἐνῷ ἐγὼ τὴν συλλαμβάνω διὰ τοῦ κάμακος καὶ ἔχομεν ἤδη ἀφθονίαν τροφῶν καὶ καυσίμου ὕλης δι' ἕνα μῆνα. Δὲν εἶναι ἀνάγκη τώρα νὰ σπεύσωμεν· θὰ περιμείνωμεν μεταβολήν τινα ἐν τῇ κατασταίσει τῶν πάγων. Ἐφάγομεν ἐξαίρετα κατά τε τὸ γεῦμα καὶ τὸ δεῖπνον, ἀφοῦ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἤμεθα πεινα-λέοι. Τὸ μέλλον φαίνεται φωτεινότερον· τὰ μαῦρα νέφη ἐξηφανίσθησαν.

Εἴχομεν ἐκκινήσει κατὰ τὴν ἑσπέραν τῆς πέμπτης. Σκληρὰ πλὰξ πάγου σχηματισθεῖσα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς ἡμιτήκτου χιόνος δὲν ἐβελτίωσε τὴν κατάστασιν. Ἐπείσθημεν, ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὴν πορείαν ἡμῶν. Ἐσκέφθημεν νὰ καταλείψωμεν μέρος τοῦ φορτίου ἡμῶν καὶ νὰ προχωρήσωμεν φέροντες μόνον τὰς τροφὰς ἡμῶν, τὰ καγιάκ, τὰ ὅπλα καὶ τὰ ἀναγκαιότερα ἡμῶν ἐνδύματα, ἵνα φθάσωμεν ἐπὶ ξηρᾶς, πρὶν ἢ καὶ ἡ τελευταία μερὶς τῶν τροφῶν ἡμῶν καταβροχθισθῇ.

Καταλιπόντες ὅθεν μικρὸν μέρος τοῦ φορτίου ἡμῶν, τὴν ἑπομένην ἐξεκινήσαμεν. Ἐφθάσαμεν εἰς λεκάνην ὕδατος, ἣν ἔπρεπε τώρα νὰ διαβῶμεν μὲ τὰ καγιάκ. Ἐρρίψαμεν αὐτὰ εἰς τὸ ὕδωρ συνδεδεμένα στερεῶς τὸ ἓν παρὰ τὸ ἄλλο· εἶτα τὰ φορτωμένα ἕλκηθρα ἐτέθησαν ἐπ' αὐτῶν, τὸ

ἓν ἐμπρὸς καὶ τὸ ἕτερον ὀπίσω. Οἱ κύνες ἀκολουθήσαντες τὰ ἕλκηθρα, εἰσῆλθον καὶ αὐτοὶ εἰς τὰ καγιὰκ καὶ ἐκάθησαν ὁ μὲν Καϊφᾶς ἐμπρὸς ἐπὶ τῆς πρῴρας, οἱ δὲ δύο ἄλλοι ὀπίσω.

Φώκη τις ἀνεφάνη πλησίον ἡμῶν, ἐνῷ ἠσχολούμεθα εἰς ταῦτα, ἀλλ' ἐσκέφθην, ὅτι ἔπρεπε νὰ περιμείνωμεν, διότι ἠσχολούμεθα εἰσέτι μὲ τὰ καγιάκ. Ἀλλ' ἡ φώκη ἐξηφανίσθη ὑπὸ τὰ ὕδατα. Δὶς κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην εἶδον καὶ ἄλλας φώκας ἀναφανείσας ἅπαξ μόνον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας καὶ ἐξαφανισθείσας. Οὕτως ἐπλέομεν τώρα ἐπὶ τῶν κυανῶν κυμάτων. Θὰ ἐσχηματίζομεν ἀξιόλογον πομπήν, φορτωμένοι, ὡς ἤμεθα, μὲ ἕλκηθρα, σάκκους, ὅπλα καὶ κύνας· ὁ Ζόανσεν ἔλεγεν, ὅτι ὁμοιάζομεν μὲ συμμορίαν ἀθιγγάνων. Ἂν τις μᾶς ἔβλεπε, δὲν θὰ μᾶς ἐξελάμβανε βεβαίως δι' ἐξερευνητὰς τοῦ πόλου.

Ἐκωπηλατοῦμεν καθήμενοι μεταξὺ τῶν ἑλκήθρων καὶ τῶν προεξεχόντων ἑκατέρωθεν χιονοπεδίλων. Καὶ ἦτο μὲν δυσχερὴς ἐργασία, ἀλλὰ θὰ ἤμεθα πολὺ εὐτυχεῖς, ἂν ἠδυνάμεθα νὰ πλέωμεν οὕτως ὁλόκληρον τὴν ἡμέραν, ἢ νὰ ὑφιστάμεθα τὰς ἐπὶ τῶν χιόνων καὶ πάγων ταλαιπωρίας. Τὰ καγιὰκ ὅμως δὲν ἦσαν ἀδιάβροχα, κατεφεύγομεν δὲ συχνάκις εἰς τὰς μιλρὰς ἀντλίας, ἵνα ἐξαγάγωμεν τὰ ἐν αὐτοῖς εἰσρέοντα ὕδατα.

Ἐπὶ τέλους ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ἄκρον τῆς λεκάνης. Ἐπήδησα ἔξω ἐπὶ τῆς ὄχθης τῶν πάγων,

ἵνα σύρω τὰ καγιάκ, ὅτε ἤκουσα αἴφνης πάταγόν τινα ἐν τῷ ὕδατι πλησίον ἡμῶν. Ἦτο φώκη. Μετ' οὐ πολὺ ἤκουσα καὶ ἄλλον ἀπὸ τῆς ἑτέρας πλευρᾶς, ἀνεφάνη δὲ πελωρία τις κεφαλὴ φυσῶσα καὶ πλέουσα ἐν τῷ ὕδατι· ἀλλ' ἐβυθίσθη δυστυχῶς ὑπὸ τὴν ἄκραν τῶν πάγων, πρὶν ἢ ἑτοιμάσωμεν τὰ πυροβόλα ἡμῶν.

Ἐνομίζομεν, ὅτι δὲν θὰ ἀνεφαίνετο πλέον, ὅτε, ἐνῷ εἰσέτι ἠσχολούμην μὲ τὸ ἔλκηθρόν μου, ἀνεφάνη ἡ πελωρία αὐτῆς κεφαλὴ πλησίον ἡμῶν. Ἔστρεψα κύκλῳ τὰ βλέμματά μου, ἵνα ἴδω ποῦ ἦτο τὸ ὅπλον μου, ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμην νὰ τὸ φθάσω ἐκεῖ ἔνθα ἔκειτο ἐπὶ τοῦ καγιάκ. «Γρήγορα, Ζόανσεν, τὸ ὅπλον σου».

Εἰς τὴν στιγμὴν ὁ Ζόανσεν ἡτοιμάσθη καὶ ἐσκόπευσε. Ἐνῷ δὲ ἡ φώκη ἔμελλε νὰ βυθισθῇ, ἤκουσα τὴν ἐκπυρσοκρότησιν τοῦ ὅπλου. Τὸ ζῶον ἔκαμε στροφήν τινα καὶ ἐπέπλεεν εἶτα ἐπὶ τοῦ ὕδατος. Ἥρπασα τότε τὸ ἀκόντιον καὶ ἐνέπηξα αὐτὸ εἰς τὰ νῶτα τοῦ ζώου. Ἀλλ' ἤρξατο πάλιν κινούμενον. Ὑπῆρχεν ἐν αὐτῷ ἔτι ζωή. Φοβηθεὶς δέ, μὴ τὸ ἀκόντιον μὲ τὸ λεπτὸν αὐτοῦ σχοινίον δὲν θὰ ἐκράτει στερεῶς τὸ ζῶον, ἐξήγαγον τὴν μάχαιράν μου καὶ ἐβύθισα αὐτὴν εἰς τὸν λαιμόν του. Τὰ ὕδατα ἐγένοντο κατέρυθρα ἐκ τοῦ χυθέντος αἵματος.

Ἐν τῷ μεταξὺ τὸ ἀνασυρθὲν ἐπὶ τῶν πά-

γων ἔλκηθρον ὠλίσθησε πρὸς τὰ κάτω καὶ ἐπέπεσε κατὰ τοῦ καγιάκ, ἐν ᾧ ἦσαν οἱ γύνες καὶ ὁ Ζόανσεν. Προσεπάθησεν οὗτος ν' ἀνασύρῃ τὸ ἔλκηθρον ἐπὶ τοῦ καγιάκ· ἀλλ' οὐδὲν κατώρθου, καὶ οὕτω τὸ μὲν ἓν ἄκρον αὐτοῦ ἦτο ἐν τῷ ὕδατι καὶ τὸ ἕτερον ἐπὶ τοῦ καγιάκ. Τὸ ὅλον σκάφος ἔκλινε πρὸς τὴν μίαν πλευράν, ἄφθονον δὲ τὸ ὕδωρ εἰσέρρεεν εἰς αὐτό. Ἡ μαγειρικὴ μηχανή, ἥτις ἦτο ἐπὶ τοῦ καταστώματος, ἐπέπλεεν ἤδη ἐπὶ τῶν ὑδάτων, τὸ δὲ σκάφος ὁλονὲν ἐβυθίζετο. Ἐγὼ ἱστάμην ἐκεῖ κρατῶν διὰ τοῦ σχοινίου τὸ πολύτιμον ἡμῶν θήραμα· ἀλλ' ἠναγκάσθην νὰ τὸ καταλίπω, ὅπως σώσω τὸ βυθιζόμενον καγιάκ. Τούτου δὲ γενομένου, κατωρθώσαμεν ν' ἀνασύρωμεν εἶτα ἐπὶ τῶν πάγων καὶ τὴν φώκην, ἱκανοποιοῦσαν ἡμᾶς διὰ τὸ συμβὰν ἀτύχημα. Θὰ εἴχομεν τώρα τροφὴν καὶ καύσιμον ὕλην διὰ πολλὰς ἡμέρας.

Ἔπρεπεν εἶτα νὰ σώσωμεν καὶ νὰ στεγνώσωμεν καὶ τὰ λοιπὰ ἡμῶν πράγματα, πρὸ παντὸς δὲ τὰ θηρευτικὰ ἡμῶν ἐφόδια. Εὐτυχῶς οὐδεμίαν βλάβην ὑπέστησαν αἱ πυριτιδοβολαὶ ἡμῶν, καθόσον ἦσαν κεκλεισμέναι ἐντὸς ἀδιαβρόχων κυτίων. Ἡ ὀλίγη πυρῖτις ἡμῶν μόνον κατεστράφη.

Εὕρομεν θέσιν πρὸς κατασκήνωσιν οὐ μακρὰν τῶν ὀχθῶν τῆς λεκάνης ταύτης. Ἡ σκηνὴ ἐστήθη, ἡ φώκη διεμελίσθη καὶ ἐτέθη ἐν ἀσφαλείᾳ· δύναμαι δὲ νὰ εἴπω, ὅτι σπανίως οἱ πάγοι οὗτοι

θὰ εἶδον ὄντα εὐτυχέστερα ἡμῶν τῶν δύο, οἵτινες καθήμενοι τὴν πρωΐαν ταύτην ἐπὶ τῶν σάκκων ἡμῶν ἐτρώγομεν κρέας καὶ λῖπος φώκης καὶ ἐξαίρετον ζωμόν. Εἰσήλθομεν εἶτα εἰς τοὺς προσφιλεῖς ἡμῶν σάκκους καὶ ἐκοιμήθημεν τὸν ὕπνον τοῦ δικαίου, ἐλπίζοντες, ὡς πάντοτε, ὅτι λίαν προσεχῶς θὰ ἐτίθετο τέρμα εἰς τὰς ταλαιπωρίας ἡμῶν.

Φρονῶ, ὅτι ἐπὶ τοῦ παρόντος προτιμότερον εἶναι νὰ μείνωμεν ἐνταῦθα, νὰ ζήσωμεν ἐπί τινα χρόνον μὲ τὸ θήραμα ἡμῶν, χωρὶς νὰ ἐγγίσωμεν τὰς ὀλίγας προμηθείας, αἵτινες ἐναπολείπονται ἡμῖν, καὶ νὰ περιμείνωμεν, μέχρις οὗ βελτιωθῇ ἡ κατάστασις τῶν χιόνων. Βραδύτερον δὲ θὰ προσπαθήσωμεν νὰ ἐλαφρύνωμεν ὡς οἷόν τε καὶ τὸν ἐφοπλισμὸν ἡμῶν. Ἂν ἐξηκολουθοῦμεν τώρα τὴν πορείαν ἡμῶν, θὰ ἠναγκαζόμεθα νὰ καταλίπωμεν μέγα μέρος τῶν κρεάτων καὶ τοῦ λίπους τῆς φώκης, τοῦτο δὲ κατὰ τὰς νῦν περιστάσεις θὰ ἦτο ἀσύνετον.

Κυριακή, Ἰουνίου 23. (Παραμονὴ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου).— Ὁ λαὸς ἐν τῇ πατρίδι σήμερον εὐτυχὴς καὶ εὔθυμος καθ' ὁμάδας θὰ τρέχῃ τώρα εἰς τὰ ὡραῖα νορβηγικὰ δάση καὶ τὰς κοιλάδας, ἡμεῖς δὲ εἴμεθα εἰσέτι ἐπὶ τῶν πάγων μαγειρεύοντες καὶ τρώγοντες κρέατα φώκης, καὶ μὴ γνωρίζοντες ποῦ θὰ καταλήξωμεν. Ἴσως διέλθωμεν καὶ τὸν χειμῶνα ἐνταῦθα!

Δευτέρα, ἰουνίου 24.— Ἡ ἡμέρα αὕτη ἑωρτάσθη ὡς οἷόν τε πανηγυρικώτερον. Πρῶτον συνεπληροῦντο σήμερον δύο ἀκριβῶς ἔτη, ἀφ' ὅτου τὸ «Φράμ» κατέλιπε τὴν Νορβηγίαν· δεύτερον παρῆλθον ἑκατὸν ἡμέραι ἀφ' ὅτου κατελίπομεν τὸ «Φράμ» καὶ τρίτον ἦτο ἡ μεσοθερινὴ ἐποχή. Διήλθομεν αὐτὴν ἀργοί, ὀνειροπολοῦντες καλλιτέρους χρόνους, πλάττοντες σχέδια περὶ τοῦ μέλλοντος καὶ μελετῶντες τοὺς χάρτας ἡμῶν.

Τετάρτη, ἰουνίου 26. — Χθὲς κατὰ τὴν μεσημβρίαν ἐξῆλθον διὰ καταμέτρησίν τινα. Ὁ καιρὸς ἦτο τόσον λαμπρός, ὥστε ἀπὸ πολλοῦ ἤδη δὲν ἐνθυμοῦμαι τοιοῦτον. Ἐκάθησα ἐπὶ λόφου λουόμενος ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου καὶ βλέπων πρὸ ἐμοῦ τὴν ἀχανῆ ἔκτασιν τῶν πάγων, ἔνθα ἠχτινοβόλει παντοχοῦ ἡ χιών. Ἡ πρὸ ἐμοῦ ἀκρυστάλλωτος λεκάνη ὡμοίαζε μὲ ὡραίαν λίμνην, ἧς αἱ ὑψηλαὶ ἐκ πάγων ὄχθαι ἔρριπτον τὴν σκιὰν αὐτῶν ἐντὸς τῶν ὑδάτων της. Οὐδὲ πνοὴ ἀνέμου ἐτάραττε τὴν ἠρεμίαν ταύτην τῶν πάγων. Καὶ ὁ ἥλιος μὲ κατέλουε καὶ ὠνειροπόλουν. . . . ὠνειροπόλουν τὴν Νορβηγίαν.

Κατὰ τὴν εἰς τὴν σκηνὴν ἐπάνοδόν μου μετέβην πρὸς ἀνεύρεσιν ὀλίγου ἁλμυροῦ ὕδατος διὰ τὸν ζωμόν, ὃν ἔμελλον νὰ παρασκευάσω· ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἀνεφάνη φώκη κατὰ τὴν ἄκραν τῶν πάγων καὶ ἐπέστρεψα νὰ λάβω τὸ καγιὰκ καὶ τὸ ὅπλον μου. Ἀλλ' ἐνῷ ἤμην

ἐν τῷ καγιὰκ ἐντὸς τοῦ ὕδατος, ἀνεκάλυψα, ὅτι τὸ σκάφος ἔκαμνε νερά, διότι εἶχε μείνει ἐπὶ πολὺ ἐκτεθειμένον εἰς τὸν ἥλιον. Ἐκωπηλάτησα ταχέως πρὸς τὰ ὀπίσω, ὅπως ἀποφύγω τὴν καταβύθισιν αὐτοῦ. Ἀνέσυρα αὐτὸ ἐπὶ τῶν πάγων καὶ ἐξήγαγον τὰ ὕδατα· τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ φώκη ἀνεφάνη πρὸ ἐμοῦ, ἐπυροβόλησα καὶ ἐπέτυχον.

Τὸ ζῷον ἐπέπλεεν ἤδη ἐπὶ τῶν ὑδάτων. Ἔρριψα καὶ πάλιν τὸ καγιὰκ εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ἐνέπηξα τὸ ἀκόντιόν μου εἰς τὸν λαιμὸν τῆς φώκης. Ἐρρυμούλκουν αὐτήν, ἐνῷ τὸ σκάφος ἐπληροῦτο βαθμηδὸν ὕδατος, οἱ δὲ πόδες μου καὶ τὸ ὑπεράνω τῶν μηρῶν μέρος τοῦ σώματός μου κατεβρέχετο ὑπὸ τῶν ψυχρῶν ὑδάτων. Ἐπὶ τέλους κατώρθωσα ν' ἀνασύρω καὶ τὸ καγιὰκ καὶ τὴν φώκην μέχρι τῆς σκηνῆς ἡμῶν.

Ἤλλαξα τὰ ἐσωτερικά μου ἐνδύματα, τὰ δὲ λοιπὰ ἀφῆκα εἰς τὸν ἥλιον νὰ στεγνόνωσι. Διαμελίσας δὲ τὴν φώκην καὶ συλλέξας ἐπιμελῶς τὸ αἷμά της, εἰσῆλθον εἰς τὴν σκηνὴν διὰ ν' ἀναπαυθῶ. Ὁ Ζόανσεν ἐκοιμᾶτο βαθύτατα καὶ δὲν μ' ἐνόησεν ἐλθόντα. Ἡ θερμοκρασία εἶναι εὐάρεστος τώρα ἐν τῇ σκηνῇ· τὴν τελευταίαν μάλιστα νύκτα ἐκοιμήθημεν ἐπὶ τῶν σάκκων μας καὶ οὐχὶ ἐντὸς αὐτῶν, ὡς ἄλλοτε, ἕνεκα τῆς θερμότητος.

Πέμπτη, Ἰουνίου 27.—Χθὲς ἐκόπτομεν κρέα-

τα φώκης εἰς λεπτὰς λωρίδας καὶ ἐκρεμῶμεν αὐτά, ἵνα ἀποξηρανθῶσιν. Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπαυξήσωμεν τὴν προμήθειαν τῶν τροφῶν τοῦ ταξειδίου μας, παρασκευάζοντες πεμμικὰν ἢ ἀπεξηραμένα κρέατα. Ὁ Ζόανσεν χθὲς ἀνεῦρεν οὐ μακρὰν τῆς σκηνῆς πόσιμον ὕδωρ καὶ οὕτω δὲν θὰ καταναλίσκωμεν πλέον καύσιμον ὕλην διὰ τὸ μαγειρεῖον ἡμῶν. Ἂν δὲν ἀπαντῶσι πόλλαὶ φῶκαι, ὑπόρχει ὅμως ἀφθονία πτηνῶν. Χθὲς ἦλθον δύο λάροι παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς ἡμῶν καὶ ἐκέντων μὲ τὰ ράμφη των τὸ ἐπὶ τῶν δερμάτων τῶν φωκῶν λῖπος. Δὶς ἢ τρὶς ἀπεδιώξαμεν αὐτούς, ἀλλ' ἐπανήρχοντο καὶ πάλιν.

Οὕτως αἱ ἡμέραι παρέρχονται ἡ μία ἀκριβῶς ὁμοία μὲ τὴν ἄλλην. Περιμένομεν πάντοτε τὴν τῆξιν τῶν χιόνων, ἀδιαλείπτως δ' ἐργαζόμεθα, ὅπως ὦμεν ἕτοιμοι πρὸς ἀναχώρησιν. Ὁ βίος οὗτος μοὶ ἐνθυμίζει Σαμογέτας τινὰς μεταβάντας εἰς ἓν φιόρδ, ἵνα συλλέξωσι χόρτον δι' ἄχυρον, ἀλλ' ὅτε ἀφίκοντο ἐκεῖ, εὗρον τὸ χόρτον πολὺ μικρόν. Κατεσκήνωσαν ὅθεν ἐκεῖ καὶ περιέμενον τὴν αὔξησιν τοῦ χόρτου, ἵνα τὸ κόψωσι.

Σάββατον, Ἰουνίου 29. — Δὲν θ' ἀνυψωθῇ ἐπὶ τέλους ἀρκετὰ ἡ θερμοκρασία, ὥστε νὰ ἐπέλθῃ πραγματικὴ τῆς χιόνος διάλυσις; Προσπαθοῦμεν νὰ διέλθωμεν τὸν χρόνον ἡμῶν ὡς οἷόν τε καλλίτερον, συνδιαλεγόμενοι περὶ πολλῶν καὶ ποικίλων θεμάτων, ἤτοι ὁποῖαι τέρψεις καὶ ἀπο-

λαύσεις μᾶς περιμένουσιν, ὅταν θὰ φθάσωμεν εἰς τὴν πατρίδα, ὑπολογίζομεν δὲ μετὰ πόσον καιρὸν θὰ ἐπέλθῃ ἡμῖν ἡ εὐτυχία αὕτη. Ἀλλ' ἐνίοτε ἐπίσης κάμνομεν λόγον, πῶς θέλομεν διευθετήσει τὰ πράγματα ἡμῶν, ὅπως διαχειμάσωμεν εἰς τὴν Σπιτσβέργην, ἂν δὲν φθάσωμεν εἰς τὴν πατρίδα κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο.

Κυριακή, ἰουνίου 30.—Ἰδοὺ καὶ ἡ τελευταία ἡμέρα τοῦ ἰουνίου καὶ εἴμεθα ἐν τῇ αὐτῇ θέσει, ἐν ᾗ καὶ κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ μηνός. Ἡ κατάστασις τῆς χιόνος οὐδαμῶς ἐβελτιώθη, ἀλλ' ἡ ἡμέρα εἶναι ἐξαίρετος. Τόση θερμότης ἐπικρατεῖ, ὥστε θερμαινόμεθα καθήμενοι ἔξω παρὰ τὴν σκηνήν. Διὰ τῆς ἀνοικτῆς θύρας ρίπτομεν τὰ βλέμματα ἡμῶν ἔξω ἐπὶ τῶν πάγων, ἔνθα ὁ ἥλιος λάμπει διὰ μέσου τῶν καταλεύκων πεδιάδων.

Πόσον ὡραία θὰ εἶναι ἡ ἡμέρα αὕτη ἐν τῇ πατρίδι! Τὰ πάντα θάλλουσιν ἤδη ἐκεῖ, τὰ δὲ φιόρδ ἀκτινοβολοῦσιν ἐν τῇ φωταυγείᾳ τοῦ ἡλίου!

Καὶ σὺ θὰ ἦσαι ἔξω περιπατοῦσα παρὰ τὴν παραλίαν μετὰ τῆς Λίβας μου, ἢ θὰ κάμνῃς θαλάσσιον περίπατον μὲ τὴν λέμβον μας. . .

Καὶ τὸ βλέμμα μου διὰ τῆς θύρας πλανᾶται καὶ πάλιν ἐπὶ τῶν πάγων, καὶ σκέπτομαι, ὅτι ὑπάρχουσι πολλοί, πάρα πολλοὶ ὄγκοι πάγων μεταξὺ ἐμοῦ καὶ ἐκείνης, καὶ τίς οἶδε πότε θὰ ἔλθῃ ἡ

στιγμή, καθ' ἣν θὰ εὐτυχήσω νὰ ἐπανίδω πᾶν ὅ,τι ἔχω προσφιλὲς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ!...

Ἐνταῦθα, εἰς τὰ ἀπώτατα τοῦ Βορρᾶ, εἴμεθα ὡς δύο ἄγριοι, μαῦροι, κατάμαυροι ἐκ τῆς αἰθάλης, ἀνακινοῦντες τὸν ζωμὸν ἡμῶν ἐν τῇ χύτρᾳ καὶ κυκλούμενοι πανταχόθεν ὑπὸ πάγων, πάγων λευκῶν καὶ λαμπόντων, ἐχόντων πᾶσαν τὴν καθαριότητα, ἧς ἡμεῖς οἱ δύο στερούμεθα. Εἰς μάτην τὰ βλέμματα ἡμῶν ἀνερευνῶσι τὸν ὁρίζοντα πρὸς ἀνεύρεσιν σκιεροῦ τινος σημείου, ἐφ' οὗ ν' ἀναπαυθῶσι! Πότε θ' ἀναφανῇ; Ἐπὶ δύο μῆνας τὸ περιμένομεν. Πάντα τὰ πτηνὰ ἐξηφανίσθησαν σήμερον. Οὐδ' ἀπτηνοδύτης τις φαίνεταί που. Ἦσαν ἐνταῦθα μέχρι τῆς χθές, ὅτε ἐβλέπομεν αὐτὰ διευθυνόμενα πρὸς νότον, ἴσως πρὸς ξηράν τινα. Ὦ! Ἂν εἴχομεν καὶ ἡμεῖς πτερά!...

Τετάρτη, Ἰουλίου 3. — Τί νὰ γράψω πλέον; Τί ἔχω νὰ ἐμπιστευθῶ εἰς τὰς σελίδας ταύτας; Οὐδὲν ἄλλο ἢ τὸν αὐτὸν διακαῆ πόθον τοῦ ν' ἀπαλλαγῶ τῆς ἀνιαρᾶς ταύτης μονοτονίας καὶ νὰ φθάσω εἰς τὴν προσφιλῆ πατρίδα. Ἡ μία ἡμέρα εἶναι ὁμοία τῇ ἄλλῃ, πλὴν ὅτι πρότερον ἐπεκράτει γαλήνη καὶ θερμότης, ἐνῷ κατὰ τὰς δύο τελευταίας ἡμέρας πνέει νότιος ἄνεμος ὠθῶν ἡμᾶς ἐκ νέου πρὸς βορρᾶν. Εἴμεθα ὑπὸ τὴν 82ο, 8′, 4″ β. π. Ἀλλὰ χθὲς καὶ προχθὲς εἴχομεν πάλιν λαμπρὸν ἥλιον. Χθὲς ἰδίως ὁ ὁρίζων πρὸς

νότον ἦν διαυγέστατος, ἀλλ' εἰς μάτην ἀνεζητοῦμεν νὰ ἴδωμέν που ξηράν. Δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω τοῦτο.

Τὴν τελευταίαν νύκτα εἴχομεν καὶ πάλιν χιόνα, ἥτις τηκομένη ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἔπιπτε κατὰ σταγόνας ἐν αὐτῇ. Οἱ σάκκοι ἡμῶν κατεβράχησαν. Ἡ συνεχὴς αὕτη πτῶσις τῆς χιόνος, ἥτις δὲν ἐννοεῖ νὰ μεταβληθῇ εἰς βροχήν, μᾶς ἀπελπίζει φοβερά. Σχηματίζει πυκνὸν στρῶμα ἐπὶ τῆς παλαιᾶς χιόνος, καὶ τοῦτο ἐπιβραδύνει τὴν τῆξιν.

Ὁ ἄνεμος ἐσχημάτισε καὶ πάλιν αὐλακάς τινας, ἐπανῆλθον δ' ἐκ νέου καὶ ὀλίγα πτηνά. Εἴδομεν χθὲς μικρούς τινας ἀπτηνοδύτας. Ἦρχοντο ἐκ νότου, ἴσως ἐκ ξηρᾶς τινος.

Σάββατον, Ἰουλίου 6. — Θερμοκρασία + 1ο Κελ. Ἐπὶ τέλους μετὰ 15 ἡμέρας φαίνεται ἐλθὼν ὁ προσδοκώμενος καιρός. Καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἔβρεχεν, ἔβρεχε καὶ πρὸ μεσημβρίας, ἐξακολουθεῖ δ' εἰσέτι ἡ βροχή. Ὦ! ἴσως ἐκλείψῃ πλέον ἡ αἰώνιος αὕτη χιών! Εἶναι ἤδη μαλακὴ καὶ διαλελυμένη ὡς ἀφρός· οὐδόλως ὅμως παράδοξον νὰ πνεύσῃ καὶ πάλιν ψυχρὸς ἄνεμός μετὰ χιόνος καὶ νὰ τὴν στρώσῃ ἐκ νέου, καὶ τότε θὰ περιμένωμεν καὶ πάλιν. Τοσοῦτον ἔχομεν ἐξοικειωθῇ μὲ τὰς ἀπογοητεύσεις, ὥστε πιστεύομεν, ὅτι θὰ γείνῃ καὶ τοῦτο. Αἱ χῶραι αὗται εἰσιν ἐξαίρετον σχολεῖον ὑπομονῆς. Ἐν τούτοις ἡ βροχὴ κατέστησεν ἡμᾶς εὐθυμοτέρους.

Τὴν ἑσπέραν τῆς τετάρτης ὁ Χάρεν εἶχεν ἐξαντληθῇ πολὺ καὶ ἐφονεύθη. Πτωχὸν ζῶον! Ἦτο πολὺ σκληρὸν διὰ τὸν Ζάνσεν ν' ἀποχωρισθῇ αὐτοῦ. Ὑπολείποντπι ἤδη ἡμῖν δύο μόνον κύνες, ὁ Σάτζεν καὶ ὁ Καϊφᾶς. Ἀνάγκη δὲ νὰ τοὺς διατηρήσωμεν ζῶντας ὡς οἷόν τε πλειότερον.

Τὴν ἑσπέραν τῆς προχθὲς ἀνεκαλύψαμεν αἶφνης σκιερὸν λοφίσκον πρὸς ἀνατολάς· ἐξητάσαμεν αὐτὸν προσεκτικῶς μὲ τὰ δίοπτρα καὶ ἐφαίνετο ὡς μαῦρος βράχος ἐξέχων ἀπὸ τῆς χιόνος. Ἦτο κατά τι ὑψηλότερος τῶν περὶ αὐτὸν λόφων. Ἐξήτασα αὐτὸν προσεκτικώτερον ἀπὸ τῆς κορυφῆς ὑψώματος, ἀλλ' οὐδὲν ἠδυνάμην νὰ εἴπω ὁριστικόν. Ἐνῶ δ' ἡμεῖς παρασυρόμεθα, διαμένει οὗτος σταθερῶς ἐν τῇ θέσει του σχετικῶς πρὸς ἡμᾶς. Καὶ χθὲς καὶ σήμερον εἶναι εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν. Θὰ εἶναι ἴσως μέγας λόφος ἐκ πάγων.

Ἅμα ὡς αἰθριάζῃ ὁ ὁρίζων πρὸς νότον, διευθυνόμεθα πρὸς τὸν παρὰ τὴν σκηνὴν ἡμῶν ὑψούμενον λόφον πάντοτε ἐπὶ τῇ ἐλπίδι νὰ ἴδωμεν ξηράν. Τόσοι κόποι, τόσαι ταλαιπωρίαι καὶ τόσαι ἐλπίδες διαψευδόμεναι! Πανταχοῦ λευκός, κατάλευκος, ὁ ὁρίζων. Καθ' ἑκάστην ἐξετάζω μετὰ προσοχῆς τὴν κατάστασιν τῆς χιόνος, μετὰ λύπης δὲ βλέπω ὅτι κατ' οὐδὲν ἠλαττώθη τὸ πάχος αὐτῆς. Ἐνίοτε ἄρχομαι ἀμφιβάλλων, ἂν τακῇ κατὰ τὸ θέρος τοῦτο.

Ἂν δὲν διαλυθῇ, ὦ! τότε ἡ θέσις ἡμῶν ἔσται δεινοτάτη· θ' ἀναγκασθῶμεν τότε νὰ διαχειμάσωμεν εἰς τὴν Γῆν τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσὴφ ἢ ἀλλαχοῦ. Ἀλλ' ἐνῷ εἶμαι βεβυθισμένος εἰς τὰς σκέψεις ταύτας, ἐπέρχεται ἡ βροχὴ καὶ αὐθωρεὶ ἀφίπτανται αἱ θλιβεραὶ αὗται σκέψεις, ἀναγεννῶνται δ' αἱ ἐλπίδες περὶ τῆς ἐπανόδου ἡμῶν εἰς Νορβηγίαν. Πόσον εὐάρεστος θὰ εἶναι ἐκεῖ ἡ ζωὴ μετὰ τὰς φοβερὰς ταύτας ταλαιπωρίας!...

Τετάρτη, ἰουλίου 10. — Τώρα, ὅτε ὁ βίος ἔχει πλειότερον τὸ ἐνδιαφέρον, οὐδεμίαν αἰσθάνομαι κλίσιν νὰ γράφω ἐν τῷ ἡμερολογίῳ μου. Πρὸς πάντα σχεδὸν κατέστην ἀδιάφορος. Ἓν μόνον προσδοκῶμεν, τὴν καταστροφήν, ἥτις δὲν ἔρχεται. Τί νὰ γράψω; Πάντοτε τὰ αὐτά. Ἐφάγομεν κκλὰ καὶ ἐπὶ 24 ὥρας ἐρέγχομεν.

Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν τῆς 6 ἰουλίου ἀδιαλείπτως ἔβρεχεν. Ἵνα ἑορτάσωμεν τὸ χαρμόσυνον τοῦτο γεγονὸς εἴχομεν κατὰ τὸ δεῖπνον γενναίας μερίδας λίπους ὠμῆς φώκης καὶ ἐξαίρετον σοκολάταν.

Κατὰ τὸ δεῖπνον ὁ Καϊφᾶς ἤρξατο ὑλακτῶν. Θὰ διῆλθεν ἴσως ζῷόν τι παρὰ τὴν σκηνήν. Εἶχον ἐξεγάγει τὴν κεφαλήν μου ἀπὸ τῆς σκηνῆς καὶ εἶδον ἄρκτον. Λαμβάνω ἀμέσως τὸ ὅπλον μου καὶ ἐνῷ τὸ ζῶον μὲ ἠτένιζε τεταραγμένον, τῷ ἀποστέλλω μίαν σφαῖραν εἰς τὸν ὦμον. Ἡ ἄρκτος κλονίζεται, καίτοι δὲ καιρίως

τραυματισθεῖσα, κατορθόνει νὰ μοῦ διαφύγῃ. Πρὶν ἢ δυνηθῶ νὰ εὕρω πυριτιδοβολὴν ἐν τῷ ἐκ πολλῶν καὶ ποικίλων ἀντικειμένων πεπληρωμένῳ θυλακίῳ μου, ἡ ἄρκτος εὑρίσκετο πέραν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὑψωμάτων. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἀφήσω νὰ μοῦ διαφύγῃ τοιαύτη λεία καὶ ἀμέσως σπεύδω πρὸς καταδίωξιν αὐτῆς. Προχωρήσας βήματά τινα, εἶδον δύο χαριεστάτους ἀρκτύλους, ὑψουμένους ἐπὶ τῶν ὀπισθίων αὐτῶν ποδῶν καὶ προσδοκῶντας ἐναγωνίως τὴν ἐπάνοδον τῆς μητρός των. Ἀλλ' ἐτράπησαν εἰς φυγήν, ἐνῶ ἐπλησίαζον, μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν.

Ἐπῆλθε τότε ἀκατάσχετος καταδίωξις. Οὐδὲν κώλυμα μᾶς σταματᾷ. Ἀναρριχώμεθα ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων καὶ ὑπερπηδῶμεν ῥήγματα. Πόσον παράδοξος εἶναι ἡ θηρευτικὴ μανία! Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίστασιν ἡ ὑδαρὴς αὕτη χιών, εἰς ἣν μέχρι τῶν γονάτων βυθιζόμεθα, θὰ ἐφαίνετο ἡμῖν ὅλως ἄβατος, καὶ πρὶν ἢ εἰσχωρήσωμεν ἐντὸς τῶν διαλελυμένων τούτων πάγων, θὰ ἐξηρευνῶμεν ἐπισταμένως τὸ ἔδαφος πρὸς ἀνεύρεσιν ὁδοῦ. Ἀλλὰ νῦν τρέχομεν ἀδιαφοροῦντες διὰ τὰς ἀνωμαλίας. Μετὰ πολλὰς δυσχερείας παρακολουθοῦμεν τὴν ἄρκτον, καίτοι βαρέως τετραυματισμένην. Οἱ ἀρκτύλοι ἐν τῇ υἱϊκῇ αὐτῶν στοργῇ προηγοῦνται αὐτῆς, ἵνα τῇ ὑποδείξωσι τὴν ὁδὸν καὶ τὴν ἐνθαρρύνωσι.

Φθάσας ἐπὶ ὑψώματός τινος ἐπυροβόλησα. Ἡ

ἄρκτος κατέπιεσεν ἄπνους. Οἱ ἀρκτύλοι ἐκβάλλουσι θρηνώδεις μυκηθμούς. Οἱ ἀπελπισμοί των θὰ μᾶς συνεκίνουν πολὺ εἰς ἄλλην περίστασιν. Πυροβολοῦμεν καὶ πάλιν. Ὁ εἷς τῶν ἀρκτύλων ἐκυλίσθη παρὰ τὸ πτῶμα τῆς μητρὸς αὐτοῦ. Ὁ ἐπιζήσας ἀτενίζει θλιβερῶς, ὁτὲ μὲν εἰς τὸ πτῶμα τῆς μητρός, ὁτὲ δὲ εἰς τὸ τοῦ ἀδελφοῦ. Ἡ θλῖψίς του ἀπερίγραπτος. Στρέφει τὴν κεφαλήν του ὅλως ἀδιάφορος τὴν στιγμὴν καθ ἣν ἐπλησίασα καὶ τὸν ἐφόνευσα. Διανοίγομεν αὐθωρεὶ τὰ πτώματα, ἐξάγομεν τὰ ἐντόσθια καὶ ἀρχόμεθα τοῦ διαμελισμοῦ. Βαρεῖα ἐργασία, διότι μόλις τὴν ἑπομένην ἔληξεν.

Τὸ μέλλον ἡμῶν εἶναι ἤδη ἐξησφαλισμένον. Ἔχομεν ἀφθονίαν τροφῶν, οἱ δὲ πεινα λέοι ἡμῶν κύνες δύνανται νὰ ἐμπλησθῶσι κρεάτων. Καὶ πόσην ἀνάγκην ἔχουσι τὰ πτωχὰ ζῷα! Ὁ Σάτζεν εἶναι λίαν καταβεβλημένος. Ὅτε τὸν ἐζεύξαμεν εἰς τὸ ἔλκηθρον πρὸς μεταφορὰν τῶν κρεάτων εἰς τὴν σκηνήν, δὲν ἠδύνατο νὰ σταθῇ εἰς τοὺς πόδας του, καὶ τὸν ἐθέσαμεν ἐπὶ τοῦ ἑλκήθρου. Ἀλλ' ἐκεῖ ἤρξατο φοβερὰ ὠρυόμενος, ὡς νὰ διεμαρτύρετο, διότι ἐσύρετο ὑφ' ἡμῶν. Πάντα τὰ πτωχὰ ζῷα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον κατεβάλλοντο, διὰ τῆς παραλυσίας τῶν ποδῶν αὐτῶν!

Τετάρτη, Ἰουλίου 17.— Ἡ χιὼν ἐξηφανίσθη ἐν μέρει. Πρέπει νὰ φροντίσωμεν τώρα καὶ διὰ

τὴν ἀναχώρησιν ἡμῶν. Ἐβάψαμεν τὰ καγιὰκ δι' ἐλαιοβαφῆς, ἵνα καταστήσωμεν αὐτὰ στεγανώτερα. Ἐξητάσαμεν εἶτα τὰς ἀποσκευὰς ἡμῶν. Πᾶν ὅ,τι δὲν εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖον, θὰ ἐγκαταλειφθῇ. Πρὸς μεγάλην ἡμῶν λύπην θὰ χωρισθῶμεν ἀπὸ τῶν σάκκων τοῦ ὕπνου, οἵτινες τόσον πολυτίμους ὑπηρεσίας παρέσχον ἡμῖν. Θὰ ἐγκαταλείψωμεν ἐπίσης ἀρκετὴν ποσότητα κρεάτων, λίπους, καὶ τρία ὡραῖα δέρματα ἄρκτων· πρὸς τούτοις μέρος τοῦ φαρμακείου ἡμῶν, μαγειρικά τινα σκεύη καὶ ἄλλα τινά. Ἡμέραν καὶ νύκτα τρώγομεν κρέατα ἄρκτων χωρὶς νὰ τὰ βαρυνώμεθα. Τὸ στῆθος τῶν ἀρκτύλων ἰδίως εἶναι νοστιμώτατον.

Τὴν 19 ἰουλίου ἐθεάθησαν πολλοὶ λάροι τοῦ Ρὸς ἐρχόμενοι ἐκ τῶν ΝΑ καὶ διευθυνόμενοι πρὸς δυσμάς. Ἡ συνάντησις στιφῶν ἐκ τῶν σπανίων τούτων πτηνῶν εἶναι ἔκτακτος. Ποῦ ἆρά γε νὰ εἴμεθα;

Τὴν 22 ἰουλίου ἐξεκινήσαμεν διευθυνόμενοι πρὸς Ν. Οἱ πάγοι εἰσὶν ἀνώμαλοι, ἀλλὰ τὰ ἕλκηθρα ἡμῶν δὲν εἶναι πολὺ βαρέα· ἡ χιὼν ἧττον πυκνή, ἡ δὲ πορεία ἡμῶν εἶναι ταχυτέρα ἢ ὅσον ἠλπίζομεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΙΓ'.

Ἡ ἐμφάνισις τῆς ξηρᾶς.

Ἐφάνη ξηρά! Τὸ πρῶτον ἀπὸ δύο ἐτῶν βλέπομεν κἄτι τι ὑψούμενον ὑπὲρ τὸν λευκὸν ὁρίζοντα τῶν πάγων. Νέα ζωὴ ἄρχεται δι' ἡμᾶς. Ξηρά!... Ἀπὸ πόσου χρόνου ἡ ἐλπὶς τοιαύτης ἀνακαλύψεως ἐμφωλεύει εἰς τὰς κεφαλὰς ἡμῶν! Καὶ νῦν ἔτι φαίνεται ἡμῖν ὡς μεμακρυσμένη τις ὀπτασία, ὁμοία μὲ νεφέλην, ἣν μέλλει νὰ ἐκδιώξῃ ὁ ἄνεμος.

Ἀπὸ πολλοῦ ἤδη εἶχεν ἀναφανῇ ἡ ξηρὰ χωρὶς νὰ δυνηθῶμεν ὁριστικῶς νὰ τὴν ἀναγνωρίσωμεν. Πολλάκις ἀπὸ τῆς θέσεως τῆς κατασκηνώσεως ἡμῶν εἶχον νομίσει, ὅτι διέκρινα μακράν, πολὺ μακράν, πεδία χιόνων ὑψούμενα ὑπεράνω τῆς μονοτόνου ἐρήμου τῶν πάγων, ἀλλ' εἶτα, μὴ ἀνακαλύπτων σκιερόν τι σημεῖον ἐπ' αὐτῶν, τὰ ἐξελάμβανον ὡς νεφέλην. Ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ὅμως μοὶ ἐφαίνετο, ὅτι ἤλλασε μορφήν, ἀναντιρρήτως ἕνεκα τῆς διαθλάσεως. Ἀλλὰ πάντοτε ἦτο

δρατὴ ἐν τῇ αὐτῇ θέσει καὶ μὲ τὴν αὐτὴν κατατομήν.

Ἐπανῆλθεν ἤδη ἡ ἐλπίς. Ἀλλ' οἱ πάγοι εἰσὶν ἐκτάκτως δύσβατοι. Πανταχοῦ σωροὶ ὑψωμάτων ὑψηλῶν ὡς βουνῶν, μεταξὺ δὲ τούτων κοιλάδες καὶ χαράδραι. Ἀλλ' εὐτυχῶς τὰ ἀκάτια ἡμῶν εἶναι ἐν ἐξαιρέτῳ καταστάσει. Ὁσάκις ἡ ὁδὸς ἡμῶν κόπτεται ὑπὸ ἀνοικτῶν αὐλάκων. θέτομεν αὐτὰ εἰς τὸ ὕδωρ καὶ μετά τινας στιγμὰς φθάνομεν εἰς τὴν ἀντίπεραν ὄχθην.

Χθὲς τὴν πρωΐαν, ἐνῷ ἤμην ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ κερβανίου ἡμῶν, ὁ Ζόανσεν ἀπὸ τῆς κορυφῆς ὑψώματος, εἰς ὃ εἶχεν ἀναρριχηθῇ πρὸς ἐξερεύνησιν τῶν πάγων, παρετήρησεν εἰς τὸν ὁρίζοντα σκιερὰν γραμμήν, ἀλλ' οὐδεμίαν προσοχὴν ἔδωκεν, ὑπολαβὼν αὐτὴν ὡς νέφος. Βραδύτερον ἐξήτασα καὶ ἐγὼ τὴν αὐτὴν σκιερὰν γραμμὴν διὰ τοῦ τελεσκοπίου μου, μετὰ πολλῆς δ' ἀγαλλιάσεως διέκρινα εὐρὺ πεδίον χιόνων, ἐστιγμένων μὲ μαύρας κηλῖδας. Πορρωτέρω πρὸς Α. ἀνακαλύπτω καὶ ἄλλην ξηρὰν ὑπὸ χιόνος ὁμοίως καλυπτομένην καὶ κεκρυμμένην ἐν μέρει ὑπὸ λευκῆς ὁμίχλης, ἐξ ἧς ἡ μορφὴ αὐτῆς ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν μεταβάλλεται. Εἶναι δὲ μεγαλειτέρα καὶ ὑψηλοτέρα τῆς πρώτης. Περιεμένομεν βεβαίως ἡ θέα τῆς ξηρᾶς νὰ εἶναι μεγαλοπρεπεστέρα. Περιεμένομεν νὰ ἴδωμεν ὑψηλοὺς βράχους ἐν μέσῳ τῶν καταλεύκων πάγων· ἀλλ' ἦτο ἀνόητον, διό-

τακυλιόμενοι ἀπ' αὐτῶν ἐντὸς χαραδρῶν, χωροῦμεν ἀδιαλείπτως ἐπὶ τὰ πρόσω.

Ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν εἴμεθα κατάβρεκτοι. Τί σημαίνει! ἡ νίκη πλησιάζει. Ἡ τὴν θέσιν τῶν ἀκρυσταλλώτων ὑδάτων δεικνύουσα σκιερότης ἀνέρχεται ὁλονὲν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ. Ἀκόμη ὀλίγον καὶ φθάνομεν εἰς τὸ τέρμα. Πανταχοῦ διακρίνομεν ἴχνη ἄρκτων. Τὰ ζῶα ταῦτά εἰσιν ἐνταῦθα ἄφθονα καὶ οὐχὶ τόσον ἄγρια, διότι δὲν ἐσχετίσθησαν εἰσέτι μετὰ τοῦ ἀνθρώπου. Τὴν τελευταίαν νύκτα ἓν τῶν σαρκοφάγων τούτων ἐπλανᾶτο περὶ τὴν σκηνὴν ἡμῶν, ἀλλ' οὐδ' ἐσκέφθημεν νὰ πυροβολήσωμεν κατ' αὐτοῦ, διότι ὁ καιρός μας ἦτο πολύτιμος· ἄλλως τε, τὸ ὀψοφυλάκιον ἡμῶν εἶνκι ἐφωδιασμένον δι' ἐπαρκῶν κρεάτων.

Ἡ ἐπὶ τὰ πρόσω ἄπελπις ἡμῶν πορεία μοὶ ὑπομιμνήσκει τὰς κλασικάς μου σπουδάς. Ὡς διὰ τοὺς Μυρίους τοῦ Ξενοφῶντος, οὕτω καὶ δι' ἡμᾶς ἡ θάλασσα ἔσται ἡ σωτηρία, τὸ τέρμα τῶν μόχθων καὶ τῶν βασάνων· ὡς δὲ οἱ γενναῖοι ἐκεῖνοι στρατιῶται, οὕτω καὶ ἡμεῖς θ' ἀνακράξωμεν, «Θάλασσα! θάλασσα!» ἐπὶ τῇ θέᾳ τῶν ἀκρυσταλλώτων ὑδάτων. Μετ' ἀδιάλειπτον πεντάμηνον πορείαν ἐπὶ τῶν πάγων ἰδοὺ ἐπέρχεται νῦν ἡ στιγμὴ τῆς ἀπολυτρώσεως ἡμῶν!

Πρὸ ἡμῶν ἁπλοῦται ἤδη μαύρη λεκάνη ἀνοι-

κτῶν ὑδάτων, ἐν ᾗ εἰσιν ἐσπαρμένοι ὄγκοι πάγων καταπληκτικῆς λευκότητος. Πορρωτέρω παγών τις ὑψοῖ τὰς μαρμαρίνους καὶ ἀποτόμους αὐτοῦ ἀκτὰς ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων. Ἰδοὺ τὸ τέρμα τῶν βασάνων καὶ τῶν ταλαιπωριῶν ἡμῶν! Ἡ πρὸς τὴν φιλτάτην πατρίδα ὁδὸς εἶναι ἤδη ἀνοικτή!

Ὅτε ἔφθασα εἰς τὴν ἄκραν τῶν ὑδάτων, ὕψωσα τὸν πῖλόν μου εἰς τὸν ἀέρα καὶ ἔνευσα εἰς τὸν Ζόανσεν νὰ μὲ ἴδῃ· «Οὔρρα! τρὶς οὔρρα!» ἀνέκραξα περιχαρής. Ὦ! δὲν δύναμαι νὰ περιγράψω, ὅ,τι ἠσθάνθην τὴν στιγμὴν ταύτην. Εἶναι ἡ ἐπάνοδος εἰς τὴν ζωὴν μετὰ φόβους καὶ ἀγωνίας τόσων ἑβδομάδων.

Ὅτε ἐφθάσαμεν εἰς τὴν παραλίαν, ἀνεφάνη μία φώκη, ἐξ οὗ ἐπείσθην ὅτι οὐδεὶς φόβος ὑπῆρχε μὴ ἀποθάνωμεν τῆς πείνης ἐνταῦθα.

Ἀσχολούμεθα ἤδη εἰς τὴν παρασκευὴν τῶν καγιάκ. Συνδέομεν αὐτὰ πρὸς ἄλληλα καὶ θέτομεν ἐπ' αὐτῶν τὰ ἔλκηθρα, τὸ ἓν ἐπὶ τῆς πρώρας καὶ τὸ ἕτερον ἐπὶ τῆς πρύμνης. Θὰ ἦτο βεβαίως προτιμότερον, ἂν ἦσαν χωρισμένα, ἀλλ' ὅταν ἐπὶ τῆς πρώρας ἑνὸς μόνου καγιὰκ θέσῃ τις τὸ ἔλκηθρον, δυσκόλως θὰ δύνηται νὰ κωπηλατῇ.

Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παραλάβωμεν καὶ τοὺς κύνας. Ἀνάγκη νὰ χωρισθῶμεν τῶν πολυτίμων τούτων συντρόφων. Πανταχοῦ τὰ δυστυχῆ ζῷα

μᾶς παρηκολούθουν μετ' ἀφοσιώσεως καὶ πίστεως, καὶ τώρα, ὅτε ἄρχονται καλλίτεροι χρόνοι, τὰ ἐγκαταλείπομεν! Ἡ σκέψις αὕτη μᾶς καθιστᾷ ἀθύμους, ἀλλὰ τί δυνάμεθα νὰ πράξωμεν; Ἡ ζωὴ ἔχει καὶ τὰς ἀγρίας αὐτῆς ἀπαιτήσεις. Πρέπει νὰ τοὺς φονεύσωμεν. Καὶ ἐγὼ μὲν φονεύω τὸν Σάτζεν, τὸν κύνα τοῦ Ζόανσεν, ὁ δὲ σύντροφός μου ἀποτελειώνει τὸν Καϊφᾶν. Μετὰ τὴν θλιβερὰν ταύτην ἐκτέλεσιν εἴμεθα ἕτοιμοι πρὸς ἀναχώρησιν.

Τὰ καγιὰκ ἐπιπλέουσιν ἤδη ἐπὶ τῶν κυμάτων, κυμάτια δὲ τύπτουσιν ἐλαφρῶς τὰς πλευρὰς αὐτῶν. Ἀπὸ δύο ἐτῶν δὲν εἴδομεν τόσην ἔκτασιν ἀκρυσταλλώτων ὑδάτων. Ὑψοῦμεν τὸ ἱστίον καὶ διευθυνόμεθα πρὸς τὴν ξηρὰν ταύτην, ἥτις ἀπὸ τόσων μηνῶν ἦν ὁ διακαέστατος ἡμῶν πόθος. Ἀφοῦ βῆμα πρὸς βῆμα ἐξεβιάσαμεν τὴν ὁδὸν ἡμῶν διὰ τῶν ἀνυπερβλήτων ἐκείνων ὄγκων τῶν πάγων, ὁποίαν εὐαρέσκειαν αἰσθανόμεθα ἤδη ὅτε ὀλισθαίνομεν διὰ τῶν ἀκατίων ἡμῶν ἐπὶ τῆς λείας ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης!

Ὁ ἥλιος λάμπει. Ἡ ὁμίχλη ἀποκρύψασα ἐπί τινας στιγμὰς ἀφ' ἡμῶν τὴν ξηρὰν διαλύεται ἤδη καὶ δεικνύει ἡμῖν παγῶνά τινα παρὰ τὴν ξηράν, ἀκτινοβολοῦντα ὑπὸ τοῦ φωτός. Εἶναι ἡ φαιδροτέρα πρωία ἐξ ὅσων ποτὲ εἶδον. Πρὸ τοῦ παγῶνος τούτου, ὅστις ὑψοῦται μὲ ἀποτόμους καὶ ὑ-

ψηλὰς ἀκτάς, ἡ ἀποβίβασις εἶναι ἀδύνατος. Τὴν ἑσπέραν μὴ δυνηθέντες νὰ εὕρωμεν θέσιν πρὸς κατασκήνωσιν ἐν τῇ ξηρᾷ, ἠναγκάσθημεν νὰ πήξωμεν τὴν σκηνὴν ἡμῶν ἐπὶ τῶν πάγων.

Τετάρτη, αὐγούστου 7.—Τὴν νύκτα οἱ πάγοι ἔκλεισαν περὶ ἡμᾶς. Θὰ ἦτο λίαν δυσχερὲς νὰ ἐξέλθωμεν τῆς ἀδιεξόδου ταύτης θέσεως, ἂν δὲν ὑπῆρχεν εὐρεῖα ἔκτασις ἀνοικτῶν ὑδάτων πρὸς δυσμάς. Σύροντες τὰ ἀκάτια καὶ τὰς ἀποσκευὰς ἡμῶν ἐπὶ τῶν πάγων, κατορθοῦμεν ἄνευ πολλῶν μόχθων νὰ φθάσωμεν πάλιν εἰς ἀκρυστάλλωτα ὕδατα. Πόσον εὐάρεστος εἶναι τώρα ἡ ζωή! Καθήμενοι ἐντὸς τῶν καγάκ καὶ κωπηλατοῦντες ἀκόπως, βαίνομεν ταχέως ἐπὶ τὰ πρόσω.

Ἀλλ' ἡ ὁμίχλη εἶναι πυκνοτάτη καὶ οὐδὲν δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν. Ἀναγνωρίζομεν μόνον, ὅτι ἡ λεκάνη καθίσταται ὁλονὲν εὐρυτέρα, ἀποτελοῦσα ἀπέραντον βραχίονα θαλάσσης καὶ ἐκτεινομένη ΝΔ. παραλλήλως μὲ τὴν ἀκτήν. Ἄνεμος ΒΑ. πνέει καὶ ἐγείρει αὐθωρεὶ μεγάλα κύματα, θραυόμενα ἐπὶ τῶν ἀκατίων μας. Εἴμεθα καὶ ἄβρεκτοι ὑπὸ τῶν ἀφρῶν. Ἡ θέσις ἡμῶν δὲν εἶναι καὶ πολὺ εὐάρεστος.

Τὴν ἑσπέραν κατασκηνοῦμεν παρὰ τὴν ἄκραν τῶν πάγων. Ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν ταύτην ἄρχεται βροχή, ἀλλ' εὐτυχῶς εἴμεθα ἐγκαίρως ὑπὸ τὴν σκηνήν.

Πέμπτη, αὐγούστου 8.—Ἀρχόμεθα τῆς πο-

ρείας σύροντες τὰ καγιὰκ καὶ τὰ ἔλκηθρα ἐπὶ πάγων παρασυρθέντων τὴν νύκτα πλησίον ἡμῶν. Κατὰ τὴν πορείαν ταύτην ἔσχον τὸ ἀτύχημα νὰ πέσω ἐντὸς τοῦ ὕδατος, τὰ δὲ κατάβρεκτα ἐνδύματά μου θὰ στεγνώσωσιν ἐπὶ τοῦ σώματός μου.

Φθάνομεν πάλιν εἰς ἀνοικτὰ ὕδατα. Πορρωτέρω καὶ πάλιν ἡ ὁδὸς ἡμῶν κλείεται ὑπὸ πάγων. Ὁ ΒΑ ἄνεμος ὤθησε τοὺς πάγους πρὸς τὴν ξηράν. Ἀπὸ τοῦ χρώματος τοῦ οὐρανοῦ διακρίνομεν, ὅτι αἱ ἀκρυστάλλωτοι λεκάναι, ἃς χθὲς διήλθομεν, εἶναι σήμερον κατάκλειστοι.

Μετὰ μεσημβρίαν πλέομεν μὲ τὰ ἱστία, ἀλλ' ὁ ἄνεμος πίπτει καὶ ἀναλαμβάνομεν τὰς κώπας, ἵνα κατανικήσωμεν ὁρμητικὸν ρεῦμα, παρασύρον ἡμᾶς πρὸς τὰ ὀπίσω. Ἡ ὁμίχλη ἀποκρύπτει τὴν ξηράν. Δὲν ἠδυνήθην ἀκόμη ν' ἀναγνωρίσω τὴν θέσιν ἡμῶν, ἀλλ' ὑποθέτω ὅτι θὰ εὑρισκώμεθα παρὰ τὰς δυτικὰς ἀκτὰς τοῦ ἀρχιπελάγους τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ.

Παρασκευή, αὐγούστου 9.—Ἀναρριχώμεθα ἐπὶ ὑψώματος πάγων, ἵνα ἐπισκοπήσωμεν τὰ περὶ ἡμᾶς. Ὅτε ἐφθάσαμεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ, ἡ ὁμίχλη εἶχε διαλυθῆ. Διακρίνομεν τότε καλῶς τὴν διαγραφὴν τῆς ξηρᾶς. Εἶναι ἀρχιπέλαγος ἀποτελούμενον ἐκ τεσσάρων νήσων, ἃς ὀνομάζω *Λευκὰς νήσους*. Ἡ ἀνατολικωτέρα, ἡ *Εὔα*, κληθεῖσα οὕτω πρὸς τιμὴν τῆς συζύγου μου, εἶναι ἡ μεγαλειτέρα· ἡ δευτέρα, ἣν ἀπεκά-

λεσα *Λίβαν*, εἶναι μικροτέρα καὶ ὑψοῖ δύο βραχώδεις προεξοχάς, τὰ δύο σημεῖα, ἄτινα τὸ πρῶτον μακρόθεν διεκρίναμεν. Κατὰ τὴν ΒΔ ἀκτὴν φαίνεται τμῆμα ξηρᾶς γυμνὸν πάγων. Ἴσως οἱ κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας ἀναφανέντες πολυάριθμοι λάροι ἐκεῖ ἐμφωλεύουσι καὶ ᾠοτοκοῦσι. Πρὸς δυσμὰς τῆς ξηρᾶς ταύτης ἀνοίγεται μακρὸν φιόρδ ἢ πορθμὸς ὑπὸ πάγων κεκλεισμένος καὶ ἔχων πρὸς Δ. τρίτην νῆσον, τὴν *Ἀδελαΐδα*, παρ' ἣν εὑρισκόμεθα. Καθ' ὅλον δὲ τὸ μῆκος τῆς παραλίας ταύτης εἶναι συσσωρευμένοι ὄγκοι καὶ συντρίμματα πάγων ἐκ τῶν πιέσεων προελθόντες. Πρὸς νότον φαίνεται τετάρτη νῆσος, μεγαλειτέρα τῆς *Λίβας* καὶ *Ἀδελαΐδος*. Πιθανὸν νὰ εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ Πάγερ σημειουμένη νῆσος *Φρῆδεν*. Μεταξὺ τῶν νήσων τούτων καὶ πέραν αὐτῶν πρὸς ΝΑ. καὶ Α. ἡ θάλασσα καλύπτεται ὑπὸ ὁμαλῶν πάγων. Οὐδαμοῦ δὲ πρὸς τὰ ἐκεῖ φαίνεται ξηρά τις.

Ἀπὸ τῆς 3 μ. μ. μέχρι τῆς 8 τῆς ἑσπέρας πλέομεν μὲ τὰ καγιάκ. Σύρομεν εἶτα τὰ ἔλκηθρα ἡμῶν πάλιν ἐπὶ τῶν πάγων. Πλέομεν εἶτα εἰς ἀνοικτὰ ὕδατα, μέχρις οὗ δεύτερον κώλυμα μᾶς σταματᾷ. Τὸ ρεῦμα εἶναι ἐναντίον. Κατασκηνοῦμεν τότε καὶ περιμένομεν.

Σάββατον, αὐγούστου 10.—Βαίνομεν ὁτὲ μὲν διὰ τῶν ὑδάτων, ὁτὲ δὲ διὰ τῶν πάγων, διαρκεῖ δὲ τοῦτο καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν. Συναντῶμεν

ἀγέλην θαλασσίων ἵππων κοιμωμένων ἐπὶ τῶν πάγων. Οὐδεὶς φόβος νὰ λιμοκτονήτωμεν μὲ τοιαύτην ἀφθονίαν θηράματος. Ἀλλ' ἔχομεν ἀρκετὰς τροφάς, ἑπομένως εἶναι ἀνωφελὲς ν' ἀπολέσωμεν χρόνον θηρεύοντες ἐνταῦθα.

Πανταχοῦ ἀπαντῶμεν πολυάριθμα ἴχνη ἄρκτων καὶ ἀρκτύλων. Οὐδέποτε κατὰ τὸν βίον μου συνήντησα ἀλλαχοῦ τοσαῦτα. Θὰ εἶναι ἴσως τὸ συνεντευκτήριον πάντων τῶν σαρκοφάγων τούτων ἀνὰ τὰς χώρας ταύτας.

Κυριακή, αὐγούστου 11. — Ἅπαξ ἔτι ἡ ἐπαχθὴς ἐργασία τοῦ νὰ σύρωμεν διὰ τῶν πάγων τὰ ἔλκηθρα. Ἐξακολουθοῦμεν εἶτα τὴν πορείαν ἡμῶν κωπηλατοῦντες ἐπὶ 4 ἢ 5 ὥρας. Ποῦ καὶ ποῦ προσβαλλόμεθα ὑπὸ τῶν θαλασσίων ἵππων. Ἐξηρεύνων τὸν ὁρίζοντα, ὅτε αἴφνης ἓν τῶν πελωρίων τούτων ἀμφιβίων ἐξήγαγε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὑδάτων καὶ ἐθορύβει φυσῶν καὶ ρίπτων ἄγρια βλέμματα καθ' ἡμῶν. Χωρὶς νὰ δώσωμεν πολλὴν προσοχήν, προχωροῦμεν, ὅτε τὸ κῆτος ἀναφαίνεται πάλιν πολὺ πλησίον ἡμῶν. Ἀνυψωθὲν κατὰ τὸ ἥμισυ ὑπεράνω τῶν ὑδάτων ἀπειλεῖ νὰ βυθίσῃ τὰ φοβερὰ αὐτοῦ ἀμυντήρια ὅπλα κατὰ τῶν ἀσθενῶν ἡμῶν ἀκατίων.

Τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἁρπάζω τὸ ὅπλον μου, ἐξαφανίζεται, ἵνα ἐπαναρχίσῃ τὰς αὐτὰς κινήσεις περὶ τὸ καγιὰκ τοῦ Ζόανσεν. Ἂν μᾶς προσβάλῃ, θὰ ἀποφασίσωμεν νὰ τῷ φυτεύσωμεν σφαῖραν

εἰς τὴν κεφαλήν. Ἐπανειλημμένως τὸ πελώριον ζῷον ἀναφαίνεται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας καὶ εἶτα βυθίζεται. Διὰ τῶν διαφανῶν ὑδάτων διακρίνομεν αὐτὸ διερχόμενον ὑπὸ τὰ ἀκάτια ἡμῶν. Αἴφνης ἀναφαίνεται ἐκ νέου λυσσωδέστερον ἐγγὺς τοῦ καγχὰκ τοῦ Ζόανσεν. Τότε ὁ σύντροφός μου τῷ ἀποστέλλει μίαν σφαῖραν εἰς τὸ μέτωπον. Τὸ ζῷον ἐκβάλλει φοβερὸν μυκηθμὸν καὶ βυθίζεται μὲ τὴν κεφαλήν, καταλεῖπον γραμμὴν αἵματος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Φοβούμενοι νέαν προσβολήν, κωπηλατοῦμεν δυνατώτερα. Παρατηροῦμεν δὲ τὸν ἐχθρὸν ἡμῶν ἀναφαινόμενον καὶ πάλιν ἐκεῖ, ἔνθα εἶχε βυθισθῇ.

Εἴχομεν λησμονήσει τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο, ὅταν αἴφνης βλέπω τὸν Ζόανσεν ἀνατινασσόμενον ἀποτόμως ἀπὸ τῆς θέσεώς του. Τὸ καγχὰκ αὐτοῦ θὰ ὑπέστη ἴσως δυνατὸν κτύπημα κάτωθεν. Προσέκρουσεν ἴσως ἐπὶ κρυσταλλωτῆς τινος ὑφάλου. Ἀλλ' οὐχί· οὐδαμοῦ ἐφαίνοντο ὕφαλοι ἢ πάγοι ὑπὸ τὰ διαφανῆ ὕδατα. Ἀλλ' ἐνῷ ἐξηρεύνων τὴν θάλασσαν, βλέπω πρὸ ἐμοῦ φοβερὸν θαλάσσιον ἵππον. Ἥρπασα ἀμέσως τὸ ὅπλον μου. Οὐδὲ στιγμὴν ἔπρεπε ν' ἀπολέσω. Μὴ δυνάμενος νὰ σκοπεύσω ὄπισθεν τοῦ ὠτὸς αὐτοῦ, τοῦ μᾶλλον τρωτοῦ μέρους τοῦ ζῴου, τῷ ἀποστέλλω τυχαίως τὴν σφαῖραν εἰς τὸ μέτωπον. Εὐτυχῶς ἐπέτυχον. Τὸ ζῷον ἐπέπλεεν ἄπνουν ἐπὶ τῶν ὑδάτων. Μετὰ πολλοῦ κόπου κατωρθώσαμεν

νὰ σχίσωμεν τὸ παχὺ αὐτοῦ δέρμα. Λαβόντες δὲ τεμάχιά τινα κρέατος καὶ λίπους, ἐξηκολουθήσαμεν τὴν πορείαν ἡμῶν.

Τὴν 7 ὥραν τῆς ἑσπέρας ἡ παλίρροια ὠθοῦσα τοὺς ὄγκους τῶν πάγων, τοὺς μὲν ἐπὶ τῶν δέ, ἀποκλείει ἡμῖν τὴν ὁδόν. Οὐδαμοῦ νῦν φαίνονται ἀκρυστάλλωτα ὕδατα. Ἀναγκαζόμεθα ὅθεν νὰ κατασκηνώσωμεν μέχρις οὗ ἀποσυρθῶσι καὶ πάλιν οἱ πάγοι. Ἐνταῦθα ἀποκόπτομεν τὰ ἄκρα τῶν ἑλκήθρων, ἵνα δυνηθῶμεν νὰ θέσωμεν αὐτὰ χωριστὰ ἐφ' ἑκάστου τῶν ἀκατίων. Εἰς τὸ ἑξῆς ἕκαστον καγιὰκ θὰ πλέῃ χωριστά.

Μετ' ὀλίγον ἡ ὁμίχλη διαλύεται. Πρὸ ἡμῶν φαίνεται σειρὰ νήσων διευθυνομένη ἐκ τῶν ΝΑ πρὸς τὰ ΒΑ. Πᾶσαι καλύπτονται ὑπὸ πάγων. Ἐνιαχοῦ μόνον διαφαίνονται μαῦροί τινες βράχοι. Ποῦ εἴμεθα; Ἡ λύσις τοῦ σοβαροῦ τούτου προβλήματος καθίσταται ὁλονὲν δυσχερεστέρα. Τὸ πιθανώτερον εἶναι, ὅτι εἴμεθα παρὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς Γῆς τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ. Τὸ παραπέτασμα τῆς ὁμίχλης ἀνυψοῦται βαθμηδὸν καὶ δὲν δυνάμεθα ν' ἀντισταθῶμεν εἰς τὸν πόθον τοῦ νὰ ἐξακριβώσωμεν τὴν θέσιν ἡμῶν. Ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν καταλείπομεν τὴν ἐργασίαν ἡμῶν, ἀναρριχώμεθα ἐπὶ τῶν παρακειμένων ὑψωμάτων καὶ ἐξερευνῶμεν τὸν ὁρίζοντα.

Τρίτη, αὐγούστου 13.— Ἡ παλίρροια ἀπήλλαξε τὴν θάλασσαν ἐκ τῶν πάγων. Χωροῦμεν

ἤδη ταχύτερον ἐπὶ τὰ πρόσω, πλέοντες χωριστὰ ἐπὶ τῶν ἀκατίων. Διανύομεν πέντε μίλια καὶ ἐκ νέου ἡ ὁδὸς ἡμῶν ἀποκλείεται. Ἀναγκαζόμεθα ἐκ νέου νὰ χωρήσωμεν διὰ τῶν πάγων, ἵνα φθάσωμεν εἰς ἑτέραν αὔλακα, ἣν διακρίνομεν πρὸς τὰ ΒΔ. καὶ ἥτις κατὰ τὸν χάρτην τοῦ Πάγερ θὰ εἶναι ὁ πορθμὸς τοῦ Ρώλισσον.

Τετάρτη, αὐγούστου 14. — Μετὰ μακρὰν ἐπὶ τῶν πάγων πορείαν φθάνομεν πάλιν εἰς τὰ ἀκρυστάλλωτα ὕδατα. Καὶ βαίνομέν μὲν ἐπὶ μικρὸν κωπηλατοῦντες, ἀλλ' ἡ ὁδὸς ἡμῶν κλείεται ἐκ νέου ὑπὸ τῶν πάγων. Ἐξακολουθοῦμεν οὕτω τὴν πορείαν ἡμῶν ὁτὲ μὲν διὰ τῶν πάγων, ὁτὲ δὲ δι' ἀνοικτῶν ὑδάτων. Ἡ πρόοδος ἡμῶν εἶναι λίαν βραδεῖα. Τὰ ἕλκηθρα μετὰ τὴν ἀποκοπὴν τῶν ἄκρων αὐτῶν δὲν ὀλισθαίνουσι πλέον εὐχερῶς, τὰ δ' ἀνοικτὰ ὕδατα εἶναι σπανιώτερα. Ἀποφασίζω τότε νὰ διευθυνθῶμεν πρὸς τὴν πλησιεστέραν ξηράν. Καθ' ὁδὸν διακρίνομεν ἐν μέσῳ τῶν πάγων βουνὸν ἐκ πάγων (iceberg), τὸ ὕψιστον ἐξ ὅσων μέχρι τοῦ νῦν συνηντήσαμεν. Ὑψοῦται ἴσως περὶ τὰ 20 μέτρα. Ἐλπίζων ὅτι ἀπὸ τῆς κορυφῆς τούτου θὰ ἔχω εὐρυτέραν ἄποψιν, δοκιμάζω ν' ἀναρριχηθῶ ἐπ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δρόμου βλέπω ὅτι ἡ ἄνοδος ἀποβαίνει ἀδύνατος καὶ ὑποχωρῶ.

Περὶ τὴν ἑσπέραν φθάνομεν εἰς τὰς νήσους, τὸ τέρμα τῶν ἀγώνων ἡμῶν. Τὸ πρῶτον ἀπὸ

διετίας πατοῦμεν ἐπὶ ξηρᾶς. Ὁποία ἡδονὴ νὰ πηδᾷ τις ἀπὸ σωροῦ εἰς σωρὸν λίθων καὶ νὰ περιπατῇ κατὰ βούλησιν! Μεταξὺ τῶν λίθων τούτων ἀνακαλύπτομεν καὶ πενιχρά τινα ἄνθη, ἔμπετρα καὶ εἶδός τι μηκώνων. Ἵνα ἑορτάσωμεν τὴν κατοχὴν τῆς ὑπερβορείου ταύτης νήσου, ὑψοῦμεν τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν σημαίαν καὶ παρασκευάζομεν καλὸν δεῖπνον. Καταβροχθίζομεν καθήμενοι πρὸ τῆς σκηνῆς καὶ διασκεδάζομεν ῥίπτοντες εἰς τὸν ἀέρα λιθάρια, ὡς παιδία ἀφεθέντα ἐλεύθερα.

Ἀλλὰ τὸ αὐτὸ πάντοτε αἴνιγμα ἵσταται πρὸ ἡμῶν. Ποῦ εἴμεθα; Πρὸς Δ. φαίνεται ἀνοιγομένη εὐρεῖα αὔλαξ ἢ πορθμός, ἀλλ' ἀδύνατον νὰ ταὐτίσωμεν αὐτὸν μὲ θέσιν τινὰ σημειουμένην ἐπὶ τοῦ χάρτου τοῦ Πάγερ. Ἡ νῆσός μας *Χουέν*, ὡς τὴν ἀπεκαλέσαμεν, ἀποτελεῖται ἐκ σωροῦ λίθων καὶ διευθύνεται ἀπὸ Β. πρὸς Ν. Πρὸς Δ. διακρίνομεν ἄλλην νῆσον ὑψηλοτέραν, καὶ πρὸς Β. ἄλλας δύο.

Παρασκευή, αὐγούστου 16.— Ἐξαίρετος ἡμέρα. Εὑρίσκομεν εὐρεῖαν ἔκτασιν ἀνοικτῶν ὑδάτων. Ἀμέσως ἀναγεννῶνται ἐλπίδες περὶ τῆς ἐπανόδου ἡμῶν εἰς Νορβηγίαν. Πρὶν ἢ εἰσέλθωμεν εἰς τὰ ὕδατα ταῦτα, διερχόμεθα τοὺς πάγους τοὺς συνδέοντας τὴν νῆσον ἡμῶν *Χουὲν* μὲ τὴν πρὸς Δ. ὑψηλὴν νῆσον *Τορούπ*.

Ἡ νῆσος Τοροὺπ μοὶ φαίνεται ὡς μία τῶν

θελκτικωτάτων θέσεων τῆς γῆς. Αἱ ἀκταὶ αὐτῆς εἰσιν ὁμαλαί, περὶ αὐτὴν δ' ἁπλοῦνται ἀκρυστάλλωτα ὕδατα, ζωογονούμενα ὑπὸ ἀγελῶν ἀμφιβίων. Εἰς τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης διακρίνομεν μαλάκια καὶ ἐχίνους ἐν μέσῳ δασῶν ἐκ θαλασσίων φυκῶν. Ἐπὶ δεσποζόντων τὰς ἀκτὰς βράχων ἑκατοντάδες κολυμβίδων θορυβοῦσι χαριέντως, ἐνῷ πλησίον αὐτῶν ἀκούει τις τὸ θρηνῶδες κελάδημα τῶν κριθολόγων, ἀπὸ πέτρας εἰς πέτραν ἱπταμένων. Ἀναφαίνεται αἴφνης ὁ ἥλιος διὰ τῶν νεφῶν, φωτίζων πᾶσαν τὴν ἔκτασιν ταύτην μὲ τὴν ἀκτινοβόλον αὐτοῦ λάμψιν.

Παρὰ τὴν βόρειον ἀκτὴν βλέπει τις πολυάριθμα στίφη λάρων (larus glaucus), χιλιάδες δὲ ἄλλων πτηνῶν ἐμφωλεύουσιν εἰς τὰς κοιλότητας τῶν βράχων. Ἀναρριχώμεθα ἐπὶ ὑψώματος μετὰ τῆς φωτογραφικῆς ἡμῶν μηχανῆς καὶ λαμβάνομεν τὴν εἰκόνα τῆς ζωηρᾶς ταύτης σκηνῆς.

Ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῶν βράχων βλέπομεν πᾶσαν τὴν ἔκτασιν τῶν πάγων, ἣν διετρέξαμεν. Μέχρι τῆς ἄκρας τοῦ ὁρίζοντος ἁπλοῦται ἀχανὴς καὶ κατάλευκος πεδιάς, καλύπτουσα ὡς νεκρικὸν σάβανον τὴν θορυβώδη θάλασσαν. Ἐπὶ μῆνας ἐν πόνοις καὶ ταλαιπωρίᾳ διηρχόμεθα τὴν παγερὰν ταύτην ἔκτασιν, πολὺ δὲ μακρὰν ἀνὰ τὰ πεδία ταῦτα τῶν πάγων θὰ εἶναι, τίς εἶδε ποῦ, καὶ τὸ «Φραμ» αἰχμάλωτον.

Εἶχον ἀρχίσει ν' ἀνέρχωμαι τὸν ὑψηλότερον

τῆς νήσου λόφον, ἵνα ἐπισκοπήσω ἐκεῖθεν τὴν περὶ ἡμᾶς χώραν καὶ ἐξακριβώσω τὴν θέσιν ἡμῶν, ὅτε καταπεσοῦσα ἐκ νέου ἡ ὁμίχλη κατεκάλυψε τὰς κορυφάς. Ἠρκέσθην ὅθεν ν' ἀνέλθω μέχρι τοῦ σημείου, ἔνθα ἐνεφώλευον οἱ λάροι, ἵνα ἐξετάσω τοὐλάχιστον τὴν ὁδόν, ἣν θὰ ἐξελέγομεν πρὸς Δ. Εἰς μικρὰν ἀπὸ τῆς νήσου ἡμῶν ἀπόστασιν ἐφαίνετο εὐρεῖα ἔκτασις ἀκρυσταλλώτων ὑδάτων, ἀφ' ὧν ἐχωριζόμεθα διὰ πεδιου πάγων.

Μετὰ τὴν ἐκδρομὴν ταύτην ἐξεκινήσαμεν, ἀκολουθοῦντες ἀνοικτὴν αὔλακα οὐ μακρὰν τῆς παραλίας τῆς νήσου. Πολλαχοῦ ὅμως καλύπτεται αὕτη ὑπὸ ἐλαφροῦ στρώματος πάγων. Τὸ ἐλάχιστον ῥῆγμα εἰς τὰ καγιὰκ θὰ ἦτο συμφορὰ ἀνεπανόρθωτος. Ἵνα ἀποφύγωμεν τὸν κίνδυνον τοῦτον, ἐγκατελίπομεν τὴν αὔλακα καὶ ἐβαίνομεν διὰ τῶν πάγων.

Μετὰ μόχθους πολλῶν ὡρῶν φθάνομεν ἐπὶ τέλους εἰς τὴν ἄκραν εὐρείας λεκάνης, ἣν εἴχομεν διακρίνει ἐκ τῆς κορυφῆς τῆς νήσου Τορούπ. Εἰς ἀχανῆ ἔκτασιν ἁπλοῦται ἐλευθέρα καὶ ἀκρυστάλλωτος θάλασσα. Ἂς ἐλπίσωμεν, ὅτι εἰς τὸ ἑξῆς δὲν θὰ κωλύσωσι τὴν πορείαν ἡμῶν οἱ πάγοι. Πρὸς Β. ἀνυψοῦται ξηρά τις (1) μὲ ἀποτόμους ἀκτὰς ἐκ βασάλτιδος.

(1) Ἡ Γῆ τοῦ πρίγκηπος Ροδόλφου, ὡς ἀνεγνωρίσαμεν αὐτὴν βραδύτερον.

Παραπλέομεν πρὸς νότον μεγάλην νῆσον καλυπτομένην ἐπίσης ὑπὸ πάγων. Πέραν τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ προέχοντος ΝΔ τί θὰ εὕρωμεν; Θὰ κάμπτῃ ἆρά γε ἡ ἀκτὴ πρὸς Ν.; ποῤῥωτέρω δὲ πρὸς Δ. δὲν ὑπάρχει πλέον ξηρά; Ἐνόσῳ πλησιάζομεν πρὸς τὴν ἀκτὴν ταύτην, ἡ συγκίνησις ἡμῶν αὐξάνει. Μετά τινας στιγμὰς μέλλει ν' ἀποφασισθῇ ἡ τύχη ἡμῶν· θὰ μάθωμεν ἂν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἶναι δυνατὴ ἡ ἐπάνοδος ἡμῶν εἰς Νορβηγίαν, ἢ ἂν θὰ διαχειμάσωμεν ἐδῶ που εἰς ξηράν τινα. Πλησιάζομεν. Ὀλίγας ἔτι κωπηλασίας καὶ κάμπτομεν τὸ ἀκρωτήριον.

Ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς ἀχανοῦς ἐκτάσεως τῶν ἀκρυσταλλώτων ὑδάτων, ἅτινα ἁπλοῦνται πρὸ ἡμῶν, ἀνασκιρτῶσιν ἐκ χαρᾶς αἱ καρδίαι ἡμῶν. Ἡ ἀκτὴ κάμπτει πρὸς τὰ ΝΔ. Εἴμεθα λοιπὸν εἰς τὴν Δ. πλευρὰν τοῦ ἀρχιπελάγους τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ.

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὑπὸ πάγων καλυπτομένης ταύτης νήσου ὑψοῦται φαντασιώδης τις κορυφή, ὀξεῖα καὶ λεπτὴ ὡς μαχαίρας λεπίς. Ὁ ἐκ βασάλτιδος δ' οὗτος βράχος ἀνορθοῦται ὑψιτενὴς καὶ εὐθὺς ὡς κίων. Διὰ τῆς κατωφερείας στενοῦ τινος, αὐλακοῦντος τὸ βουνόν, ἀνερχόμεθα τὸν βράχον, ἵνα ἐξετάσωμεν ἀπ' αὐτοῦ τὴν πρὸς Ν. χώραν. Ἀκούω αἴφνης ζωηρὸν θόρυβον ὑπεράνω ἡμῶν· ὁπόσον δ' ἐξεπλάγημεν ἰδόντες δύο ἀλώπεκας παλαιούσας διὰ κολυμβίδα, ἣν

πρὸ μικροῦ συνέλαβον! Ἐπάλαιον πέρι τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου, κινδυνεύουσαι ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ κατακυλισθῶσιν εἰς τὸ βάραθρον· ἀλλ' ἐφαίνοντο μὴ φροντίζουσαι περὶ τοῦ κινδύνου τούτου. Ἀλλ' ὅτε μᾶς εἶδον, διέκοψαν τὴν πάλην των καὶ ἐτράπησαν εἰς φυγήν.

Ἀπὸ τοῦ βράχου ἐξηρευνήσαμεν τὰ περὶ ἡμᾶς. Ἡ θάλασσα φαίνεται ἐπὶ πολὺ ἀκρυστάλλωτος πρὸς Δ., ὁ δ' ἄνεμος εἶναι εὐνοϊκός. Οὕτως, ἂν καὶ καταπεπονημένοι, ἀποφασίζομεν νὰ μὴ μᾶς διαφύγῃ ἡ εὐνοϊκὴ αὕτη περίστασις. Τρώγομεν ὀλίγον ἐν σπουδῇ, ἑτοιμάζομεν τὰ ἀκάτια καὶ ἐκκινοῦμεν. Ἐξακολουθοῦμεν τὸν πλοῦν ἡμῶν καθ' ὅλην τὴν νύκτα, καὶ κατασκηνοῦμεν μόνον τὴν πρωίαν τῆς ἑπομένης. Ὁ ἄνεμος ἐκόπασε, καὶ δυνάμεθα ἤδη ν' ἀναπαυθῶμεν ἄνευ λύπης.

Σάββατον, αὐγούστου 24.—Δὲν θ' ἀπαλλαγῶμεν εἰσέτι τῶν περιπετειῶν τοῦ βίου τούτου; Ὅτε ἐσχάτως ἔγραφον, ἤμην πλήρης ἐλπίδων καὶ θάρρους. Ἀλλ' ἀπὸ τεσσάρων ἤδη ἡμερῶν καὶ τριῶν νυκτῶν ἐσταματήσαμεν ἕνεκα κακοκαιρίας. Πανταχοῦ ὑψώματα καὶ θρυμματισμένοι πάγοι, συσσωρευμένοι οἱ μὲν ἐπὶ τῶν δὲ ἐν ἀπεριγράπτῳ ἀταξίᾳ. Θάρρους δὲν στερούμεθα εἰσέτι, ἀλλ' ἡ ἐλπὶς τῆς προσεχοῦς ἐπανόδου εἰς τὴν πατρίδα ἡμῶν ἐξέλιπεν. Οὐδεμία ἀμφιβολία πλέον, ὅτι θὰ διέλθωμεν καὶ ἕνα εἰσέτι χειμῶνα ἀνὰ τὰς πολικὰς ταύτας χώρας.

Κατὰ τὴν νύκτα τῆς 17 πρὸς τὴν 18 κατελίπομεν τὸν τελευταῖον ἡμῶν σταθμὸν κατὰ τὸ μεσονύκτιον μὲ καιρὸν ἐξαίρετον. Ἐνῷ ὁ ἥλιος ἐκρύπτετο εἰς πυκνὰ νέφη, διέλαμπε πρὸς βορρᾶν ὁ ὁρίζων μὲ ὑποπόρφυρόν τινα λάμψιν, ἡ δὲ θάλασσα, ἀνταναklῶσα τὰ λάμποντα ταῦτα χρώματα, ὡμοίαζε μὲ πυρίνην λίμνην.

Ἡ ἐπιφάνεια τῶν ὑδάτων ἦν λεία ὡς κάτοπτρον, ὠλίσθαινον δ' ἐπ' αὐτῆς ταχέως τὰ καγιὰκ ἡμῶν. Τὰ κυμάτια ἔπληττον ἐλαφρὰ τὰς πλευρὰς τῶν ἀκατίων μὲ ἀσθενῆ ψιθυρισμόν. Ἐνόμιζέ τις, ὅτι εὑρίσκετο εἰς γόνδολαν ἐν τῇ Μεγάλῃ διώρυγι τῆς Βενετίας. Ἀλλ' ἤμεθα λίαν ἀνήσυχοι ἐκ τῆς μεγάλης ταύτης νηνεμίας. Τὸ βαρόμετρον κατέπιπτε ταχέως.

Ἐπλέομεν πρὸς τὸ ἀκρωτήριον Μάρκαμ, κείμενον ΝΔ., ὅτε αἴφνης ἀνεφάνησαν πρὸ ἡμῶν πάγοι... οἱ κατηραμένοι πάγοι! Νομίσαντες, ὅτι ἦσαν συντρίμματα πάγων παρασυρθέντα ὑπὸ τοῦ ρεύματος, δὲν ἐδώκαμεν κατ' ἀρχὰς προσοχήν. Ἀλλ' ἐφ' ὅσον ἐπλησιάζομεν αὐτούς, ἡ θέσις ἡμῶν καθίστατο δεινοτέρα. Πρὸ ἡμῶν ἁπλοῦται εὐρεῖα ἔκτασις συμπαγῶν πάγων, καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν ποῦ καταλήγουσι. Πρὸς ἀνεύρεσιν ἀνοικτῆς διόδου ἀναβαίνομεν ἐπὶ ὑψώματος. Ἡ πρὸ ἡμῶν ἄποψις οὐδόλως εἶναι ἐνθαρρυντική. Πρὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Μάρκαμ ἐκτείνεται πρὸς τὸ πέλαγος ἄθροισμα νήσων, περὶ ἃς σωροὶ συμπαγῶν

πάγων εἰσὶ συσσωρευμένοι. Φαίνονται μὲν πρὸ ἡμῶν ἀνοίγματά τινα, ἀλλὰ ταῦτα δὲν θὰ μᾶς ἔφερον πολὺ μακράν. Τὸ μόνον μέσον τῆς σωτηρίας ἡμῶν εἶναι νὰ χωρήσωμεν διὰ τῶν παρὰ τὰς ἀκτὰς ταύτας πάγων καὶ ν' ἀναζητήσωμεν ἐκεῖ ἀνοικτὴν αὔλακα, δι' ἧς νὰ χωρήσωμεν πρὸς νότον.

Ἐνῷ δὲ ἐκωπηλατοῦμεν διασχίζοντες ὕδατα μεμιγμένα μὲ μικρὰ συντρίμματα πάγων, τὸ ἀκάτιόν μου δέχεται κάτωθεν σφοδρὸν κλονισμόν. Τὸ κτύπημα τοῦτο δὲν θὰ προῆλθε βεβαίως ἐξ ὑφάλου. Προσεβλήθημεν καὶ πάλιν ὑπὸ θαλασσίων ἵππων. Ἐστράφην καὶ εἶδον ἓν τῶν πελωρίων τούτων κητῶν κολυμβῶν ὄπισθέν μου. Πάραυτα στρέφεται καὶ ἑτοιμάζεται νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τοῦ ἀκατίου τοῦ Ζόανσεν, ὅστις πλέει ἀκολουθῶν τὴν αὐτὴν μὲ ἐμὲ γραμμήν. Φοβηθεὶς ἐκεῖνος μὴ τὸ τέρας ὁρμήσῃ κατὰ τοῦ ἀκατίου του καὶ καταθραύσῃ αὐτὸ διὰ τῶν ἰσχυρῶν του ὅπλων, καταλείπει τὴν κώπην, ὅπως ἀναλάβῃ τὸ ὅπλον του. Ἁρπάζω καὶ ἐγὼ ἀμέσως τὸ ὅπλον μου.

Εἴμεθα ἤδη ἕτοιμοι νὰ ὑποστῶμεν τὴν ἐπίθεσίν του. Ἐν τῷ μεταξὺ τὸ ζῶον βυθίζεται, διέρχεται ὑπὸ τὸ καγιὰκ τοῦ Ζόανσεν καὶ ἀναφαίνεται ὄπισθεν αὐτοῦ. Τοιοῦτος συνοδοιπόρος εἶναι λίαν ἐπικίνδυνος. Πρὸς ἀποφυγὴν αὐτοῦ ὁ σύντροφός μου πηδᾷ ἐπὶ ὄγκου πάγου, ἕτοιμος νὰ

πυροβολήσῃ, ἅμα ὡς τὸ ζῶον ἐξαγάγῃ τὸ ρύγχος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὕδατος. Ἀκολουθῶ καὶ ἐγὼ τὸ παράδειγμα τῶν συντρόφων μου, ἀμφότεροι δὲ εἴμεθα ἐπὶ τῶν πάγων.

Τὸ κῆτος μᾶς παραφυλάττει ἐπί τινα χρόνον διερχόμενον ἐπανειλημμένως παρὰ τοὺς πάγους πάντοτε μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ ἐπιτεθῇ καθ' ἡμῶν. Πρὸ τῆς ἀπειλητικῆς ταύτης στάσεώς του δὲν θὰ ἦτο συνετὸν νὰ συνεχίσωμεν τὸν πλοῦν ἡμῶν, καί, ἵνα μὴ χάνωμεν καιρόν, ἑτοιμαζόμεθα νὰ γευματίσωμεν. Ἵνα ἀπαλλάγῶμεν δὲ τοῦ ὀχληροῦ τούτου ἐπισκέπτου, σκεπτόμεθα νὰ τῷ ἐξαποστείλωμεν μίαν σφαῖραν, ἀλλὰ δὲν θέλομεν νὰ δαπανήσωμεν τὰς πυριτιδοβολὰς ἡμῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἐδείκνυεν ἡμῖν μόνον τὸ ρύγχος του, ἔπρεπε νὰ ἐξοδεύσωμεν πολλὰς πυριτιδοβολὰς διὰ νὰ τὸ φονεύσωμεν. Ἄλλως τε δὲν εἴχομεν καὶ ἀνάγκην τροφῶν.

Εἶναι ἄρρεν, πελώριον κῆτος, ἡ δὲ θέα αὐτοῦ διεγείρει εἰς τὴν φαντασίαν ἡμῶν τὰ προκαταλυσμιαῖα τέρατα. Ὅταν ὑψοῖ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ φυσῶν καὶ ἀτενίζον ἡμᾶς μὲ τοὺς στρογγύλους καὶ ὑαλώδεις αὐτοῦ ὀφθαλμούς, νομίζω, ὅτι ἔχω πρὸ ἐμοῦ θαλάσσιόν τινα Τρίτωνα. Ἀφοῦ δὲ ἐξετέλεσε καὶ ἄλλας τινὰς κινήσεις πρὸ ἡμῶν, ἐξηφανίσθη καὶ δὲν ἀνεφάνη πλέον. Εἴχομεν τελειώσει τὸ γεῦμα ἡμῶν. Ἐξηκολουθήσαμεν εἶτα

τὸν πλοῦν ἡμῶν, εὐχαριστημένοι, διότι ἐσώθημεν ἐκ τῶν ἐπικινδύνων τούτων ἐπιθέσεων.

Εἶναι ἀδύνατον νὰ προχωρήσωμεν διὰ τῶν ἀνοικτῶν ὑδάτων, ἅτινα εὑρηνται παρὰ τοὺς πρὸς τὴν ἀκτὴν προσκεκολλημένους πάγους. Καλύπτονται ταῦτα ὑπὸ προσφάτων πάγων, ὄγκοι δὲ πυκνῶν πάγων εἰσβάλλουσιν εἰς αὐτὰ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ὠθούμενοι. Ἐπὶ τέλους πυκνοὶ πάγοι ἀποκλείουσιν ἡμῖν ὁλοτελῶς τὴν ὁδόν. Οὐδὲν ἄλλο ὑπολείπεται ἡμῖν νῦν, ἢ νὰ περιμείνωμεν μεταβολήν τινα ἐν τῇ καταστάσει τῶν πάγων. Παρασκευάζομεν πρόχειρον κλίνην, διαθέτομεν δὲ τὰ πράγματα ἡμῶν οὕτως, ὥστε, δοθείσης εὐκαιρίας, νὰ ἐκκινήσωμεν πάλιν ταχέως.

Πλὴν φεῦ! ἡ κατάστασις τῶν πάγων ἀποβαίνει ὁλονὲν χρισιμωτέρα, ὁ ἄνεμος ἐπιτείνεται καὶ οἱ πάγοι γίνονται συμπαγέστεροι. Οὐδαμοῦ διακρίνομεν ἀνοικτὰ ὕδατα. Ὁ εὐρὺς θαλάσσιος βραχίων, ὃν πρὸ μικροῦ διήλθομεν, καλύπτεται νῦν ὅλος ὑπὸ πάγων. Ἡ ἐλπὶς ἡμῶν τοῦ νὰ ἐπανέλθωμεν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἰς Νορβηγίαν ἐξαφανίζεται.

Μετὰ προσδοκίαν ὡρῶν τινων ἐπιχειροῦμεν νὰ φθάσωμεν πρὸς τὴν ἀκτὴν σύροντες τὰς ἀποσκευὰς ἡμῶν διὰ τῶν πάγων. Εἰς μάτην ὅμως ἐξαντλοῦμεν τὰς δυνάμεις ἡμῶν. Οὐδαμοῦ μέχρι τοῦ νῦν εἴδομεν τοιαύτην ἀνωμαλίαν πάγων. Βαίνομεν βραδύτατα, τὰ δὲ καχεκτικὰ ἡμῶν κινδυ-

νεύουσι νὰ δεχθῶσι σφοδρὰ κτυπήματα, ἐνῷ ἔχομεν αὐτὰ ἐπὶ τῶν ἐλκήθρων. Τὸ συνετώτερον εἶναι πάλιν νὰ κατασκηνώσωμεν ἐπὶ τῶν πάγων.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ θέσις ἡμῶν ἐπιδεινοῦται. Ἡ χιὼν πίπτει ἐν ἀφθονίᾳ καὶ μεταβάλλει τοὺς πάγους εἰς ἄβατον βόρβορον. Πρὸς τούτοις δ' ἔχομεν καὶ ἔλλειψιν τροφῶν. Διατί νὰ μὴ φονεύσωμεν φώκας, ὅτε συνηντῶμεν καθ' ὁδὸν πολυαρίθμους ἀγέλας;

Τὴν 20 ἐκδρομὴ εἰς τὴν ξηράν. Πλησίον ἀκρωτηρίου, ὅπερ ἀπεκαλέσαμεν Χέλλανδ πρὸς τιμὴν τοῦ διαπρεποῦς νορβηγοῦ γεωλόγου, μέλλομεν νὰ ἐξερευνήσωμεν τὸ ἔδαφος, ὅπως ἀποκαταστῶμεν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ταύτης, ἂν ἡ διαχείμασις ἀπόβῃ ἀπαραίτητος. Ἐνῷ πλησιάζομεν πρὸς αὐτό, οἱ πάγοι εἰσὶν ὅλως ἄβατοι. Οἱ ὄγκοι εἰσὶν ἐπισεσωρευμένοι οἱ μὲν ἐπὶ τῶν δέ. Ἀνελθόντες ἐπ' αὐτῶν ἐξετάζομεν τὴν πρὸς Β. τοῦ ἀκρωτηρίου Χέλλανδ ἀνοιγομένην αὔλακα. Οἱ πάγοι φαίνονται ἧττον ἀνώμαλοι, ἀλλ' οὐδαμοῦ πρὸ ἡμῶν διακρίνομεν ἀνοικτὰ ὕδατα, ἵνα φονεύσωμεν φώκην τινά.

Πρὸς νότον τοῦ ἀκρωτηρίου τὸ ἔδαφος τῆς ξηρᾶς εἶναι σχετικῶς ὁμαλόν, ἔχον λειμῶνας μὲ βρύα καὶ λίθους, οὓς θὰ χρησιμοποιήσωμεν πρὸς κατασκευὴν καλύβης. Φαίνονται πολλὰ ἴχνη ἄρκτων ἐνταῦθα, ὥστε θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐξασφαλίσωμεν ἡμῖν τροφὰς καὶ ἐνδύματα.

Τὴν 21 ἐξηπλωμένος μελετῶ τὰ τῆς θέσεως ἡμῶν. Αἴφνης ἀκούω ὑπόκωφόν τινα θόρυβον περὶ τὴν σκηνήν. Μὴ προέρχεται οὗτος ἐκ τῆς συνθλίψεως τῶν ὄγκων τοῦ πάγου; ἀλλ' ὄχι· ἴσως θὰ εἶναι ζῶόν τι. Διὰ τῆς ὀπῆς τῆς σκηνῆς διακρίνω ἔξω κολοσσιαίαν ἄρκτον. Τὸ ζῶον ταραχθὲν ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ ἀνέμου κινήσεως τοῦ ἱστίου τῆς σκηνῆς, φεύγει κατ' ἀρχάς, ἀλλ' εἶτα σταματᾷ, ἵνα ἐξετάσῃ τὸ καταφύγιον ἡμῶν. Χωρὶς νὰ χάσω καιρόν, περῶ τὸν σωλῆνα τοῦ ὅπλου διὰ τῆς σκηνῆς, σκοπεύω καὶ ἀποστέλλω εἰς τὸν ἐπισκέπτην ἡμῶν μίαν σφαῖραν κατάστηθα. Ἡ ἄρκτος πίπτει, ἀλλ' ἀνεγείρεται ἐκ νέου. Δευτέρα σφαῖρα καὶ πίπτει νεκρά. Εἴμεθα καὶ πάλιν ἐπί τινα χρόνον ἐξησφαλισμένοι.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἤρξατο πνέων ἄνεμος ἀπὸ τῆς ξηρᾶς. Ἴσως διασκορπίσῃ τοὺς πάγους. Ἀλλ' αἴφνης αἰσθάνομαι κλονισμόν τινα. Αὔλαξ διανοίγεται μεταξὺ τῶν ἀκτῶν καὶ μεγάλου ὄγκου ἀποσπασθέντος ἀπὸ τῶν παρὰ τὴν παραλίαν πάγων. Μεθ' ὅλας τὰς προσπαθείας ἡμῶν δὲν κατορθοῦμεν νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν πλησιεστέραν νῆσον, ἀλλὰ παρασυρόμεθα μετὰ τοῦ ὄγκου ἀνοικτὰ πρὸς τὸ πέλαγος.

Ὑπὸ τὴν ὥθησιν τοῦ ἀνέμου ὁ ὄγκος ἀπομακρύνεται ὁλονὲν τῆς ἀκτῆς. Δοκιμάζομεν νὰ θέσωμεν τὰ καγιὰκ εἰς τὸ ὕδωρ· ἀλλὰ δὲν ἐπιτυγχάνομεν, διότι ἀφεύκτως θὰ καταθραυσθῶ-

σιν Μένομεν ὄθεν καὶ πάλιν ἐπὶ τῶν πάγων. Ἐν τούτοις ὁ ἄνεμος μαίνεται. Φοβηθέντες μὴ παραφύρῃ τὴν σκηνὴν ἡμῶν, τὴν διαλύομεν καὶ μεταβάλλομεν αὐτὴν εἰς κλίνην. Μὴ δυνάμενοι δὲ νὰ καταστῶμεν κύριοι τῆς καταστάσεως, παραδιδόμεθα εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Μορφέως.

Μετὰ ὕπνον ὡρῶν τινων ἐξεγείρομαι. Εἴμεθα 8—10 μίλια μακρὰν τῆς ἀκτῆς, ἡ δὲ μέχρις αὐτῆς θάλασσα εἶναι ἐλευθέρα. Ὁ ἄνεμος ἠλαττώθη. Ἂς δοκιμάσωμεν πάλιν νὰ ρίψωμεν τὰ ἀκάτια εἰς τὴν θάλασσαν καὶ νὰ φθάσωμεν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι λίαν δυσχερές. Ἡ θάλασσα εἶναι ἐξωγκωμένη ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, περὶ δὲ τὴν ἐπιπλέουσαν ἡμῶν νῆσον χορεύουσιν ἐπὶ τῶν κυμάτων τεμάχια πάγων ἐπικίνδυνα διὰ τὰ ἀσθενῆ ἡμῶν ἀκάτια. Ἀλλ' οὐδεμία δυσχέρεια καταβάλλει τὴν δραστηριότητα ἡμῶν.

Εἴμεθα ἤδη ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἥτις εἶναι λίαν τεταραγμένη. Ὁ ἄνεμος πνέει εἰσέτι σφοδρὸς καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ χρησιμοποιήσωμεν τὰς κώπας. Ἂς δοκιμάσωμεν μὲ τὸ ἱστίον. Εὑρόντες καταφύγιόν τι ὄπισθεν προεξοχῆς πάγων, προσδέομεν στερεῶς τὰ δύο ἀκάτια καὶ ὑψοῦμεν τὸ ἱστίον.

Πρὸς μεγάλην ἡμῶν ἱκανοποίησιν τὰ καϊάκ ἡμῶν βαίνουσι ταχέως. Ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα πλέομεν μὲ τὸ ἱστίον. Τὴν πρωΐαν μόνον μᾶς ἀναγκάζει ἡ νηνεμία νὰ σταματήσωμεν. Ὁ καιρὸς εἶναι νεφελώδης· δεξιὰ καὶ ἀρι-

στερὰ φαίνεται ξηρά. Μὴ γνωρίζοντες ποῦ νὰ διευθυνθῶμεν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀρχιπελάγους τούτου, ἀποφασίζομεν νὰ κατασκηνώσωμεν καὶ νὰ φάγωμεν θερμόν τι φαγητόν.

Ὑπεράνω τῆς σκηνῆς ἡμῶν ὑψοῦται ὑψηλὴ ἀπότομος ἐκ βασάλτιδος ἀκτή, ἐν ᾗ μορφοῦνται κίονες, θόλοι καὶ πυραμίδες. Ἡ θέα ταύτης μοὶ ἀναμιμνήσκει ἐν τῇ παγερᾷ ταύτῃ ἐρήμῳ τὸν καθεδρικὸν ναὸν τοῦ Μιλάνου. Ἐπὶ τῶν βράχων τούτων χιλιάδες κολυμβίδων, λευκῶν παγοφίλων, τριδακτύλων λάρων καὶ ἄλλων πτηνῶν προξενοῦσι φοβερὸν θόρυβον, ἐν μέσῳ δὲ τοῦ θορύβου τούτου κοιμώμεθα ἐξαίρετα.

Τὴν πρωΐαν τῆς ἑπομένης (23 αὐγούστου) ἐπῆλθεν αἰθρία καὶ διακρίνομεν ἀνοικτὰ ὕδατα πρὸς τὰ ΝΔ. Πρέπει νὰ ἐπωφεληθῶμεν ἀμέσως τῆς εὐκαιρίας ταύτης. Ὁ καιρὸς φαίνεται ὡραῖος. Τὰ πάντα προμηνύουσι καλὴν ἡμέραν. Ἀλλ' ἅμα ὡς ἐξεκινήσαμεν, ἤρξατο πνέων ΝΔ. ἄνεμος· ἡ θάλασσα ἐξογκοῦται, ὁ δ' οὐρανὸς καταλαμβάνεται ὑπὸ νεφῶν.

Τὸ φιόρδ, ἐν ᾧ πλέομεν, ἔχει εὖρος πολλῶν μιλίων. Πρὶν ἢ ἀποβιβασθῶμεν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς θὰ κωπηλατήσωμεν ἔτι ἐπὶ πολλὰς ὥρας, ἡ δ' ἄποψις τῆς ξηρᾶς δὲν εἶναι ἐνθαρρυντική. Πᾶσα ἡ ἀκτὴ καλύπτεται ὑπὸ πάγων· εἰς ἓν μόνον σημεῖον μικρός τις βράχος ἀνυψοῦται ἐν μέσῳ τοῦ κρυσταλλωτοῦ ὀστράκου τῆς ἀκτῆς. Ἡ ἀνατολικὴ ἀκτὴ ἔχουσα

πρὸ αὐτῆς ἐρύματα πάγων, καθ' ὧν μεγάλα κύματα θραύονται, δὲν παρέχει ἐπίσης ἄσυλον.

Ἀποβιβαζόμεθα τότε εἰς ἑτέραν νῆσον κειμένην μικρὸν ὄπισθεν ἡμῶν. Ἐξελθόντες εἰς αὐτὴν συναντῶμεν ἄρκτον. Ὁ Ζόανσεν μὲ μίαν σφαῖραν τῆς καταθραύει τὴν σπονδυλικὴν στήλην. Τὸ ζῶον, τραυματισθέν, προσπαθεῖ νὰ φύγῃ, ἀλλὰ παραλῦσαν τὸ ὀπίσθιον μέρος τοῦ σώματος ἀρνεῖται νὰ ὑπηρετήσῃ αὐτῷ. Τὸ πτωχὸν ζῶον κάθηται τότε ἐκπεπληγμένον, διότι συναισθάνεται, ὅτι δὲν δύναται νὰ κινηθῇ, καὶ ἄρχεται δάκνον καὶ καθαιμάσσον τοὺς ὀπισθίους αὐτοῦ πόδας, ὡς εἰ ἤθελε νὰ τοὺς τιμωρήσῃ, διότι ἠρνοῦντο νὰ τῷ ὑπακούσωσι. Δευτέρα σφαῖρα ἔθηκε τέρμα εἰς τοὺς πόνους του.

Διαμελίσαντες τὸ θήραμα, ἐξακολουθοῦμεν τὴν πορείαν ἡμῶν. Μικρὸν πορρωτέρω ἀπαντῶμεν δύο θαλασσίους ἵππους. Φαίνεται, ὅτι αἱ ἄρκτοι δὲν τολμῶσι νὰ προσβάλωσι τὰ ζῶα ταῦτα. Μικρὸν πορρωτέρω τρίτος θαλάσσιος ἵππος· βυθισθεὶς ἀναδύει ἀπὸ τῶν ὑδάτων καὶ στηρίζεται διὰ τῶν ἀμυντηρίων αὐτοῦ ὅπλων ἀπὸ τῆς ἄκρας τῶν πάγων. Ἀφοῦ τὸ κολοσσιαῖον ζῶον ἔκαμε πολλὰς τοιαύτας κινήσεις, ἀναφαίνεται εἶτα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ῥήγματος, παρ' ὃ εἶναι ἐξηπλωμένοι οἱ δύο ἄλλοι, καὶ διὰ τῶν ὀδόντων αὐτοῦ ἀνεγείρεται καὶ ἐξέρχεται παρὰ τὴν ἄκραν τῶν πάγων.

Ὁ γηραιότερος τῶν δύο ἐγείρεται τότε τῆς θέσεώς του καὶ ἄρχεται στρεφόμενος περὶ τὸν παρείσακτον τοῦτον, ὀρυόμενος φοβερά. Ὁ νεωστὶ ἐλθὼν καταβιβάζει ταπεινῶς τὴν κεφαλήν αὐτοῦ καὶ ἀποσύρεται παράμερα, ἐνῷ ὁ ἕτερος, πάντοτε ὀρυόμενος, ἀνορθοῦται καὶ ἀπειλεῖ νὰ βυθίσῃ τοὺς πελωρίους αὐτοῦ ὀδόντας εἰς τὰ νῶτά του. Ἂν καὶ ὁ παρείσακτος εἶναι πελώριος ἐπίσης καὶ ἰσχυρός, ὑποκλίνεται πρὸ αὐτοῦ ταπεινωτικῶς ὡς δοῦλος πρὸ τοῦ κυρίου του. Ὁ γέρων βαίνει ἤδη πρὸς τὸν σύντροφόν του καὶ ἐξαπλοῦται παρ' αὐτόν. Ὁ ἕτερος μένει εἰσέτι ἐπί τινα χρόνον ἐν τῇ ταπεινωτικῇ ταύτῃ θέσει, καὶ ἄρχεται εἶτα προχωρῶν ἡρέμα. Ἀλλ' ἀμέσως ὁ ἄλλος ἐγείρεται καὶ ὁρμᾷ πάλιν ἵνα τὸν ἐκδιώξῃ. Ἐπὶ τέλους ὁ παρείσακτος μετὰ πολλὰς περιστροφὰς λαμβάνει θέσιν καὶ ἐξαπλοῦται πλησίον [τῶν ἄλλων.

Ἀπέδωκα κατ' ἀρχὰς τὴν στάσιν ταύτην τοῦ γέροντος εἰς ἐρωτικὴν ἀντιζηλίαν· ἀλλ' ἠπατώμην, διότι καὶ οἱ τρεῖς ἦσαν ἄρρενες. Φαίνεται ὅμως, ὅτι οὕτως οἱ θαλάσσιοι ἵπποι ἐξασκοῦσι τὴν φιλοξενίαν. Φρονῶ, ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀγέλης ἐνεργεῖ οὕτως, ἵνα ἐπιβάλῃ εἰς τὸν νεοερχόμενον τὴν εὐπείθειαν καὶ ὑποταγὴν εἰς αὐτόν.

Οἱ θαλάσσιοι ἵπποι ἔχουσι πολὺ ἀνεπτυγμένον τὸ ἔνστικτον τῆς κοινωνικότητος. Βλέπει τις αὐτοὺς κατ' ἀγέλας ἐξηπλωμένους ὅλους ὁμοῦ ἐπὶ

τῶν πάγων. Ὅτε βραδύτερον ἐπανήλθομεν, εἴδομεν τὴν ἀγέλην ἐπηυξημένην.

Εἶναι πολὺ δύσκολον νὰ διακρίνῃ τις τὰ ζῶα ταῦτα μὲ τὸν ὄγκον τῶν σαρκῶν αὐτῶν, ὅταν εἶναι ἐξηπλωμένα ἐπὶ τῶν πάγων καὶ μένωσιν ἐπὶ ὥρας ἀκίνητα. Εἰς τὰς χώρας ταύτας, ἃς δὲν ἐπεσκέφθη εἰσέτι ὁ ἄνθρωπός, τὰ ζῷα ταῦτα ζῶσιν ἐν πλήρει ἀσφαλείᾳ, ἀγνοοῦντα τὸν φόβον.

Δειπνοῦμεν καὶ κοιμώμεθα μ' ὅλους τοὺς μυκηθμοὺς τῶν κητῶν καὶ τὰς κραυγὰς τῶν λάρων. Κατὰ τὸ μέσον τῆς νυκτὸς παράδοξός τις θόρυβος μ' ἐξυπνᾷ· μοὶ φαίνεται, ὅτι ἀκούω θρηνώδεις κραυγάς. Ρίπτω αὐθωρεὶ ἓν βλέμμα ἔξω ἐπὶ τῶν πάγων διὰ τῆς ὀπῆς τῆς σκηνῆς καὶ βλέπω μίαν ἄρκτον καὶ ἕνα ἀρκτύλον ὀσφραινομένους τὸ ἐπὶ τῆς χιόνος περικεχυμένον αἷμα καὶ ἐκβάλλοντας θρηνώδεις μυκηθμούς. Τὴν στιγμὴν δὲ καθ' ἣν λαμβάνω τὸ ὅπλον μου, οἱ νυκτερινοὶ ἡμῶν ἐπισκέπται τρέπονται εἰς φυγήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

Διαχείμασις ἐν τῇ Γῇ τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ.

Τετάρτη, αὐγούστου 28.—Οἱ πάγοι διατελοῦσιν ἀκίνητοι, τὸ δὲ φθινόπωρον βαίνει ταχέως. Πρέπει ν' ἀποφασίσωμεν νὰ διαχειμάσωμεν ἐπὶ τῆς νήσου ταύτης, ἔνθ' ἀφθονεῖ τὸ θήραμα. Πρὸς μεγάλην ἡμῶν ἀπογοήτευσιν οἱ χθὲς καὶ προχθὲς ἐπὶ τῶν πάγων ἐξηπλωμένοι θαλάσσιοι ἵπποι ἔφυγον καὶ θ' ἀναγκασθῶμεν νὰ καταδιώξωμεν αὐτοὺς ἐν τῷ στοιχείῳ των. Παρασκευάζομεν ὅθεν τὰ καγιὰκ διὰ τὴν ἐπικίνδυνον ταύτην θήραν. Ἐν τῷ μεταξὺ μᾶς ἐπισκέπτονται δύο ἄρκτοι, αἵτινες πληρώνουσι τὴν περιέργειάν των διὰ τῆς ζωῆς αὐτῶν.

Ἐπιστρέφοντες εἰς τὴν σκηνὴν πρὸς ἀναζήτησιν τῶν μεγάλων μαχαιρῶν, ἵνα διαμελίσωμεν αὐτάς, βλέπομεν στίφη χηνῶν κατευθυνόμενα πρὸς νότον. Παρακολουθοῦμεν αὐτὰ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν μέχρις οὗ ἐξαφανίζονται. Διατί

νὰ μὴ ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς πτερὰ καὶ νὰ κατευθυνθῶμεν τόσον εὐχερῶς πρὸς τὰς γλυκείας τῆς μεσημβρίας χώρας;

Τὴν 29 αὐγούστου ἀναχωροῦμεν διὰ τὴν θήραν τῶν θαλασσίων ἵππων. Δὲν εἶμαι ἐξησφαλισμένος καὶ πολὺ διὰ τὴν ἔκβασιν τῆς πάλης, καθ' ὅσον τὰ ζῷα ταῦτα ἀμυνόμενα δύνανται διὰ τῶν χαυλιοδόντων αὐτῶν νὰ θραύσωσι τὰ ἀκάτια ἡμῶν. Καλῶς ὡπλισμένοι χωροῦμεν καθ' ἑνὸς τῶν κητῶν τούτων ἐξηπλωμένου πρὸ ἡμῶν. Τὸ ἀποστέλλομεν ἐκ τοῦ πλησίον μίαν σφαῖραν εἰς τὴν κεφαλήν. Διαμεῖναν ἐπί τινας στιγμὰς ἀκίνητον, ρίπτεται εἰς τὸ ὕδωρ τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ἐμέλλομεν νὰ τὸ συλλάβωμεν διὰ τοῦ ἀκοντίου, κατὰ δὲ τοὺς τιναγμοὺς αὐτοῦ τύπτει ἐπανειλημμένως τὰ ἀκάτια. Βυθίζεται καὶ ἀναδύει ἐκ νέου καθημαγμένον καὶ μανιωδῶς ὁρυόμενον. Πυροβολοῦμεν καὶ δεύτερον κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἐνῷ ἐξαφανίζεται, ὑποχωροῦμεν ταχέως, ἵν' ἀποφύγωμεν τὰς προσβολὰς αὐτοῦ. Ὅσάκις ἀνέρχεται ἐπὶ τῶν ὑδάτων, πυροβολοῦμεν χωρὶς νὰ δυνηθῶμεν νὰ τὸ πληγώσωμεν καιρίως.

Ἐπὶ τέλους σφαῖρα προσβάλλει αὐτὸ ὄπισθεν τοῦ ὠτός, τοῦ μᾶλλον τρωτοῦ μέρους αὐτοῦ. Τὸ ζῷον ἐφονεύθη. Ἀλλ' ἐνῷ ἑτοιμαζόμεθα νὰ τὸ συλλάβωμεν διὰ τοῦ ἀκοντίου, αἴφνης βυθίζεται καὶ ἐξαφανίζεται. Επιστρέφομεν ἐπὶ τῆς

ξηρᾶς ἄθυμοι, καταναλώσαντες ματαίως ἐννέα πυριτιδοβολάς.

Παρὰ τὴν σκηνὴν ἡμῶν δύο θαλάσσιοι ἵπποι κοιμῶνται βαθέως ἐξηπλωμένοι ἐπὶ τῶν πάγων τῆς παραλίας. Τοὺς πλησιάζομεν πολὺ καὶ εἰς τὴν πρώτην βολὴν ρίπτω κάτω τὸν ἕνα, ὃν ἀνέλαβον νὰ φονεύσω. Ἀλλ' ὁ Ζόανσεν δὲν ἐπιτυγχάνει. Πυροβολῶ καὶ ἐγὼ χωρὶς νὰ κατορθώσω τι. Τὸ ζῶον τραυματισθέν, ἐκβάλλει φοβεροὺς μυκηθμούς, ἐμεῖ ἄφθονον αἷμα καὶ οὐδεμίαν προσοχὴν παρέχει πρὸς ἡμᾶς. Ρίπτει μόνον ἐνίοτε τόσον θλιβερὰ βλέμματα ἐφ' ἡμῶν, ὥστε συγκινούμεθα, λησμονοῦμεν τὰς ἀνάγκας ἡμῶν καὶ αἰσθανόμεθα βαθὺν οἶκτον δι' αὐτό. Τρίτη σφαῖρα φυτευθεῖσα ὄπισθεν τοῦ ὠτὸς αὐτοῦ, θέτει τέρμα εἰς τὰς βασάνους του· ἀλλ' ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας εἶναι ἐγκεχαραγμένη εἰς τὸν νοῦν ἡμῶν ἡ αἱματηρὰ αὕτη σκηνή.

Πρέπει τώρα νὰ μεταφέρωμεν τὸ πελώριον τοῦτο θήραμα ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ἀλλ, εἶναι βαρεῖα ἐργασία. Τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἀρχόμεθα τοῦ διαμελισμοῦ, ἄρχεται πνέων σφοδρὸς ἄνεμος, ὅς τις δύναται ν' ἀποσπάσῃ τοὺς πάγους ἀπὸ τῆς ξηρᾶς. Ἀνάγκη ὅθεν νὰ ἔχωμεν ἕτοιμα τὰ καγιάκ.

Ἐνῷ διαμελίζομεν τοὺς ὄγκους τούτους τῶν κρεάτων, ἐκρήγνυται τρικυμία. Ἀλλ' οἱ πάγοι μένουσιν εἰσέτι ἀκίνητοι καὶ δὲν διακόπτομεν τὴν ἐρ-

γασίαν ἡμῶν. Ἔχομεν ἤδη διαμελίσει τὸ ἥμισυ τοῦ ἑνὸς ζώου, ὅτ' αἴφνης οἱ πάγοι, ἀποσπασθέντες τῶν ἀκτῶν, φέρονται πρὸς τὸ πέλαγος. Ῥίπτομεν τὰ κοπέντα μόνον κρέατα ἐπὶ τῶν καγιὰκ καὶ ἐγκαταλείπομεν τὰ λοιπά. Προχωροῦμεν κατ' ἀρχὰς ὀλίγον, δοκιμάζομεν δὲ κατόπιν νὰ σύρωμεν αὐτὰ διὰ τῶν πάγων. Ἀλλ' οὐδὲν κατορθοῦμεν. Οἱ πάγοι δὲν εἶναι συμπαγεῖς, πανταχοῦ δὲ θραύονται καὶ βυθιζόμεθα ἐντὸς τῶν ὑδάτων. Θέτομεν ἐκ νέου αὐτὰ εἰς τὸ ὕδωρ. Ἀλλ' εἶναι πολὺ βαρέως φορτωμένα καὶ δὲν δύνανται νὰ χωρήσωσι κατὰ τοιαύτης τρικυμίας. Ἀναγκαζόμεθα νὰ ῥίψωμεν τὰ κρέατα εἰς τὴν θάλασσαν.

Ἡ θέσις ἡμῶν καθίσταται δεινοτέρα. Ὀγκώδη τεμάχια πάγων φέρονται πανταχόθεν καὶ ἀποτελοῦσιν ἐπικίνδυνον ζώνην ἐπιπλεόντων σκοπέλων περὶ ἡμᾶς. Ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν κινδυνεύομεν νὰ καταθρυσθῶμεν ὑπ' αὐτῶν. Ἀνερχόμεθα ἐκ νέου ἐπὶ τῶν πάγων καὶ περιμένομεν. Ἀποσυρθέντων τῶν ὄγκων ῥίπτομεν καὶ πάλιν τὰ καγιὰκ εἰς τὸ ὕδωρ. Κωπηλατοῦμεν δυνατά, ἀλλ' ἡ τρικυμία μᾶς παρασύρει μακρὰν τῆς ἀκτῆς. Τόσον σφοδρὸς ἐπέρχεται ἐνίοτε ὁ ἄνεμος, ὥστε ἀπειλεῖ νὰ μᾶς ἀνυψώσῃ μετὰ τῶν ἀκατίων εἰς τὸν ἀέρα. Ἐπὶ τέλους μετὰ πολλοὺς μόχθους φθάνομεν σῶοι παρὰ τὴν ὑψηλὴν ἀκτὴν τῆς ξηρᾶς, χωρὶς νὰ φέρωμεν τίποτε ἐκ τῆς ἐπικινδύνου ταύτης ἐκδρομῆς.

Βλέπομεν ἤδη ἀπὸ τῆς ξηρᾶς τὰ ἐπὶ τῶν πάγων πτώματα τῶν κητῶν. Κύκλῳ αὐτῶν περιίπτανται πολυάριθμα στίφη λάρων. Περιφρονοῦντες οὗτοι καὶ ἀνέμους καὶ ρεύματα, καταβροχθίζουσιν ἐν ἡσυχίᾳ τὴν ἀνέλπιστον ταύτην λείαν των. Ἡμεῖς δὲ εἴμεθα ἀπαρηγόρητοι ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ ταύτῃ.

Τὴν ἑπομένην νύκτα |μ' ἐξύπνισεν ὁ Ζόανσεν λέγων· «Μία ἄρκτος περιφέρεται κύκλῳ τῆς σκηνῆς ἡμῶν». Ἀκούω ὑπόκωφόν τινα μυκηθμὸν πολὺ πλησίον ἡμῶν. Ἐγείρομαι, ἁρπάζω τὸ ὅπλον μου καὶ ἐξέρχομαι. Θήλεια ἄρκτος συνοδευομένη ὑπὸ δύο ἀρκτύλων καταβαίνει πρὸς τὴν παραλίαν. Σκοπεύω τὴν μητέρα, ἀλλ' ἐν τῇ βίᾳ μου ἀποτυγχάνω. Πυροβολῶ ἐκ δευτέρου καὶ τὴν εὑρίσκω κατάστηθα. Ῥίπτεται ἀμέσως εἰς ἀνοικτὸν ὕδωρ παρὰ τὴν ἀκτήν, ἐνῷ οἱ ἀρκτύλοι ἀνέρχονται ἐπὶ τμήματος πάγου, ἵνα εὕρωσιν ἄσυλον ἐν τῇ θαλάσσῃ. Ἡ μήτηρ ἐξησθενημένη ὑπὸ τοῦ τραύματος |ἐπανέρχεται εἰς τὴν ξηράν. Τρέχω ἀμέσως καὶ τὴν ἀποτελειώνω. Καταδιώκομεν εἶτα καὶ τοὺς ἀρκτύλους μὲ τὰ καγιάκ. Ὠθοῦμεν αὐτοὺς πρὸς τὴν παραλίαν, εἰς ἣν, ἅμα ὡς ἔθηκαν τὸν πόδα, ἐφονεύθησαν.

Τρεῖς ἄρκτοι ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ. Ἐπανελθόντες δ' ἀνεύρομεν καὶ τὸν χθὲς φονευθέντα θαλάσσιον ἵππον ἐπιπλέοντα ἐπὶ τῶν ὑδάτων παρὰ τὴν ἀκτήν. Ἐρρυμουλκήσαμεν τὸ πτῶμα εἰς ὁρμίσκον

τινὰ τῶν πάγων καὶ προσεδέσαμεν αὐτὸ στερεῶς ἐπ' αὐτῶν.

Μόνον κατὰ τὴν 2 σεπτεμβρίου ἠρξάμεθα τοῦ διαμελισμοῦ αὐτοῦ. Μεθ' ὅλας τὰς προσπαθείας ἡμῶν δὲν ἠδυνήθημεν νὰ τὸ μεταφέρωμεν ἐπὶ τῆς ἀποτόμου ἀκτῆς τῆς ξηρᾶς. Ἐνῷ δὲ διεμελίζομεν αὐτό, ἕτερος θαλάσσιος ἵππος διευθύνεται πρὸς ἡμᾶς, οὐδόλως ταραχθεὶς ἐκ τῆς παρουσίας ἡμῶν. Ἰδὼν οὗτος κείμενον ἐκτάδην ἕνα τῶν συντρόφων του, ἤρχετο ἐκ περιεργείας νὰ ἴδῃ, τί ἐκάμνομεν ἐπ' αὐτοῦ. Βραδέως καὶ μετ' ἐπιβαλλούσης ἀξιοπρεπείας πλησιάζει τὸ τμῆμα τοῦ πάγου, ἐφ' οὗ εἴμεθα. Περιμένω μεθ' ὑπομονῆς νὰ στρέψῃ τὴν κεφαλήν του, ἵνα πυροβολήσω κατ' αὐτοῦ. Ἐπλήρωσε δὲ πολὺ ἀκριβὰ τὴν περιέργειάν του. Δὶς πυροβοληθείς, ἔπεσεν ἄπνους.

Ὁ διαμελισμὸς τῶν ζῴων τούτων εἶναι δυσχερέστατος. Ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν κατεκηλιδούμεθα ὑπὸ αἵματος, λίπους καὶ ἐλαίου. Τὰ ἐνδύματά μας τόσον ἔλαιον εἶχον ἀπορροφήσει, ὥστε εἶχε διαπεράσει τοῦτο καὶ τὸ δέρμα ἡμῶν. Καὶ ὅμως εἴχομεν ἀπόλυτον ἀνάγκην τοῦ λίπους τῶν ζῴων τούτων πρός τε φωτισμὸν ἡμῶν καὶ πρὸς παρασκευὴν τῶν φαγητῶν κατὰ τὸν χειμῶνα.

Τὴν 7 σεπτεμβρίου ἤρξατο ἡ κατασκευὴ τῆς καλύβης, ἥτις θὰ ἐστέγαζεν ἡμᾶς κατὰ τὸν χει-

μῶνα. Ἐξάγομεν λίθους ἀπὸ τῆς ἀποτόμου ἀκτῆς, μεταφέρομεν αὐτοὺς καὶ κτίζομεν τὰ τείχη. Τὰ ἐργαλεῖα ἡμῶν εἶναι λίαν πενιχρά, ἀλλὰ διὰ τῆς ὑπομονῆς κατορθοῖ τις πολλά.

Ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἡ κατάπτωσις τῆς θερμοκρασίας καθιστᾷ ἐπιπονωτέραν τὴν ἐργασίαν ἡμῶν. Τὸ ἔδαφος ἦτο σκληρότατον, οἱ δὲ λίθοι συγκεκολλημένοι ὑπὸ τοῦ παγετοῦ· εἰς ἐπαύξησιν δὲ τῶν δυσχερειῶν ἡμῶν ἔπιπτε καὶ ἄφθονος χιών. Ὁ χειμὼν ἐπλησίαζεν. Ἀλλὰ πόσον ἐχάρημεν, ὅτε κατὰ τὴν 12 σεπτεμβρίου τὸ θερμόμετρον ἀνῆλθεν εἰς +4ο Κελ. τὴν ὑψίστην θερμοκρασίαν, ἣν εἴχομεν καθ' ὅλην τὴν ἐκδρομήν, πάγοι δὲ καὶ χιόνες περὶ ἡμᾶς ἐτήκοντο!

Ἀπὸ τῶν βουνῶν καὶ λόφων κατήρχοντο χαρίεντες ῥύακες καὶ κατέρρεον εἰς τὴν θάλασσαν. Πανταχοῦ ἔβλεπέ τις ὕδατα καὶ σημεῖα βλαστήσεως. Ὡς διὰ μαγικῆς ῥάβδου ἡ φύσις αὕτη τῶν πάγων καὶ τοῦ θανάτου ἀνέζησε. Νομίζομεν, ὅτι εὑρισκόμεθα εἰς νοτιώτερα κλίματα, καὶ ἀμέριμνοι λησμονοῦμεν τὴν ἐπὶ θύρας μακρὰν χειμερινὴν νύκτα.

Πλήν, φεῦ! ἡ ὡραία αὕτη ἡμέρα δὲν ἔχει αὔριον. Ἐκ νέου χιών. Πίπτει κατὰ πυκνὰς νιφάδας καὶ καλύπτει πάλιν τὴν χθὲς ἔτι πλήρη φαιδρότητος καὶ ζωῆς ξηράν.

Ἐξετάζω τὸ ἔδαφος. Εἰς τοὺς πόδας μου μεταξὺ τῶν λίθων ἄνθη τινὰ μαραμένα ὑψοῦν-

ται εἰσέτι ὑπὲρ τὴν λευκὴν τῆς χιόνος σινδόνα. Τὸ ὕστατον ὁ ἥλιος σᾶς φωτίζει, ὠχρὰ καὶ λεπτὰ ἀνθύλλιά μου, θαύματα τοῦ φυτικοῦ κόσμου ὑπὸ τὸ θλιβερὸν τοῦτο πλάτος, καὶ θὰ κοιμηθῆτε ὑπὸ τὸ λευκὸν καὶ παγερὸν σάβανον, ἵνα ἐξυπνήσητε ἐπὶ μικρὸν μόνον κατὰ τὴν ἄνοιξιν. Ἂν ἠδυνάμεθα καὶ ἡμεῖς νὰ κοιμώμεθα οὕτως!

Μία ἑβδομὰς ἐργασίας καὶ οἱ τοῖχοι τῆς καλύβης ἐπερατώθησαν. Ὑψοῦνται 0,90 ἑκατοστόμετρα ὑπεράνω κεφαλότητος ἐχούσης βάθος ἴσον πρὸς τὸ ὕψος τοῦ τοίχου. Δυνάμεθα ὅθεν νὰ ἱστάμεθα ὄρθιοι ἐν αὐτῇ. Μένει ἤδη ἡ ἐπιστέγασις. Δυσχερὴς ἐργασία ὑπὸ τὰς περιστάσεις, εἰς ἃς εὑρισκόμεθα. Ὑλικὸν πρὸς ἐπιστέγασιν οὐδὲν ἄλλο ἔχομεν, ἢ μόνον δοκόν, ἣν εὕρομεν ἐπιπλέουσαν, καὶ τὰ δέρματα τῶν θαλασσίων ἵππων· ἀλλ' ἕνεκα τοῦ παγετοῦ εἰσι σκληρὰ καὶ ἄκαμπτα, δέον δὲ νὰ μείνωσιν ἐπὶ πολὺ εἰς τὸ ὕδωρ, ἵνα καταστῶσι μαλακὰ καὶ εὔκαμπτα.

Ἀλλ' ἐνῷ ἀσχολούμεθα εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς καλύβης, μετ' ἀνησυχίας βλέπομεν, ὅτι αἱ ἄρκτοι ἐξηφανίσθησαν. Αἱ μέχρι τοῦ νῦν φονευθεῖσαι δὲν θὰ ἐπαρκέσωσιν ἡμῖν. Ἂν δὲν ἐπανέλθωσι, διατρέχομεν σοβαρὸν κίνδυνον. Τὴν 23 σεπτεμβρίου βλέπω μετὰ χαρᾶς εὐμεγέθη ἄρκτον παρὰ τὴν ἀκτήν.

Εἰδοποιῶ τὸν Ζόαντεν, ὅστις ἔφερε μεθ' ἑαυ-

τοῦ τὸ ὅπλον του, ἐνῷ ἐγὼ σπεύδω νὰ λάβω τὸ ἰδικόν μου. Ἐπανελθὼν εὑρίσκω αὐτὸν ἐνεδρεύοντα ὄπισθεν λίθων καὶ περιμένοντα τὴν ἐπάνοδόν μου. Εἶναι ἤδη δύο ἄρκτοι, ἡ μία παρὰ τὴν ἀκτὴν καὶ ἡ ἄλλη παρὰ τὴν καλύβην. Ἀναλαμβάνω τὴν παρὰ τὴν ἀκτήν. Πυροβολῶ καὶ τὴν τραυματίζω. Τρέπεται εἰς φυγήν. Μετὰ ἐπίμοχθον καταδίωξιν ὡρῶν τινων κατορθῶ νὰ τὴν φονεύσω. Ἐπανελθών, εὑρίσκω τὸν Ζόανσεν διαμελίζοντα τὴν δευτέραν, ἣν παρὰ τὴν καλύβην ἐφόνευσε. Δυνάμεθα ἤδη ἀμερίμνως νὰ συνεχίσωμεν τὴν οἰκοδομὴν τῆς καλύβης, διότι αἱ τροφαὶ ἡμῶν εἰσιν ἐπαρκεῖς.

Ἐπιστρέφοντες εἰς τὴν ἐργασίαν ἡμῶν, παρατηροῦμεν ἀγέλην θαλασσίων ἵππων ἐξηπλωμένων ἐπὶ τῶν πάγων. Μετὰ τὴν πεῖραν τῶν τελευταίων ἡμερῶν δὲν αἰσθανόμεθα καὶ πολλὴν ὄρεξιν νὰ μετρηθῶμεν καὶ πάλιν μετὰ τῶν ζώων τούτων. Ὁ Ζόανσεν φρονεῖ, ὅτι πρέπει νὰ τ' ἀφήσωμεν ἥσυχα. Ἀλλ' ἐγὼ τοὐναντίον φρονῶ νὰ μὴ ἀφήσωμεν νὰ μᾶς διαφύγῃ τοιαύτη εὐκαιρία· θὰ ἐξαγάγωμεν μεγάλην ποσότητα λίπους καὶ ἐλαίου πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς θερμάνσεως καὶ τοῦ φωτισμοῦ ἡμῶν.

Κρυπτόμενοι ὄπισθεν τῶν λόφων τὰ πλησιάζομεν εἰς ἀπόστασιν 10 μέτρων. Πρόκειται ἤδη νὰ ἐκλέξωμεν τὰ θύματα καὶ νὰ κάμωμεν καλὴν χρῆσιν τῶν σφαιρῶν ἡμῶν. Τινὰ τούτων

εἰσὶ νεαρά, ἄλλα δὲ γηραιότερα. Ἐκ πείρας ἐδιδάχθημεν, ὅτι πρέπει νὰ ἐκλέγωμεν τὰ νεαρά. Ἐνῷ δὲ περιμένομεν νὰ στρέψωσι τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἵνα τὰ φονεύσωμεν μὲ τὴν πρώτην βολήν, σπουδάζομεν συγχρόνως καὶ τὰ ἤθη αὐτῶν. Προστρίβονται ἀδιαλείπτως πρὸς ἄλληλα διὰ τῶν χαυλιοδόντων των. Ὅτε κανὲν ἐξ αὐτῶν τανυόμενον ταράττῃ τὴν γείτονά του, ἐγειρόμενον αὐθωρεὶ τὸ ἄλλο βυθίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ εἰς τὰ νῶτά του. Δὲν εἶναι δὲ τοῦτο θωπεία. Τὰ νεαρώτερα τούτων, ὧν τὸ δέρμα δὲν εἶναι πολὺ σκληρόν, φέρουσιν ἐπὶ τῶν νώτων αἱματηρὰς πληγὰς μαρτυρούσας τὴν ἰσχὺν τῶν κτυπημάτων. Ὅτε δὲ παρείσακτός τις ἐμφανίζεται, ὁρμῶνται τότε πάντα ὁμοῦ ἐν χορῷ, τὸ δὲ γηραιότερον ἐγειρόμενον ἐπιτίθεται κατ' αὐτοῦ. Μετὰ πολλῶν δὲ δυσχερειῶν κύπτον ταπεινωτικῶς εἰσδύει εἰς τὴν ἀγέλην, δεχόμενον πανταχόθεν κτυπήματα, χωρὶς νὰ δύνηται ν' ἀνταποδώσῃ αὐτά.

Βλέποντες ὅτι δὲν ἐλάμβανον τὸν κόπον νὰ στρέψωσι τὰς κεφαλάς των, ἀποφασίζομεν νὰ τὰ σκοπεύσωμεν εἰς τὸ μέτωπον. Καταπλαγέντα ἐκ τῆς ἐκπυροκροτήσεως, ἐγείρονται πάντα, καὶ ἀφοῦ μᾶς ἠτένισαν ἐκπεπληγμένα, διευθύνονται εἰς τὴν ἄκραν τῶν πάγων. Πυροβολοῦμεν καὶ δεύτερον, καὶ πίπτουσι δύο. Πάντα ρίπτονται τότε εἰς τὸ ὕδωρ, ἐξαιρέσει ἑνός, ὅπερ μένει ἀκίνητον. Διὰ τῶν μεγάλων καὶ ἀπλανῶν αὐτοῦ

ὀφθαλμῶν ἀτενίζει ὁτὲ μὲν τὰ πτώματα τῶν συντρόφων του, ὁτὲ δὲ τοὺς ἀγρίους, τοὺς σκορπίζοντας τὸν θάνατον κατὰ τῶν ἀθώων τούτων. Ἀποφασίζομεν νὰ μὴ πυροβολήσωμεν κατ' αὐτοῦ. Τὰ λοιπά, ὡς συνήθως, ἀνήρχοντο ἐπὶ τῶν πάγων θορυβοῦντα καὶ μυκώμενα λυσσωδῶς, μέχρις οὗ διεσπάρησαν, ἡ δὲ ἀρκτικὴ φύσις ἀνέλαβε πάλιν τὴν αἰώνιον αὐτῆς ἠρεμίαν. Χάρις εἰς τὸ εὐτυχὲς ἀποτέλεσμα τῆς θήρας ταύτης ἔχομεν ἤδη ἄφθονον καύσιμον ὕλην διὰ τὸν χειμῶνα καὶ ὑλικὸν πρὸς ἐπιστέγασιν τῆς καλύβης ἡμῶν.

Τὴν 25 σεπτεμβρίου ἐξηγάγομεν τὰ δέρματα ἐκ τοῦ ὕδατος, μαλακὰ καὶ εὔκαμπτα. Ἐκτείνομεν αὐτὰ ἑκατέρωθεν τῆς ὀροφῆς καὶ τὰ στερεοῦμεν ἐπ' αὐτῆς διὰ βαρέων λίθων. Περατωθείσης τῆς στέγης, συμπληροῦμεν τοὺς τοίχους καὶ κατασκευάζομεν τὴν θύραν. Εἶναι δ' αὕτη εἰς μίαν τῶν γωνιῶν τῆς καλύβης, ἔχουσα πρὸ αὐτῆς μικρὸν καὶ στενὸν διάδρομον ἐσκαμμένον εἰς τὴν γῆν, κλείεται δὲ διὰ δύο ἀρκτείων δερμάτων. Τὸ ψῦχος καὶ ὁ καπνὸς καθίστων ἀφόρητον τὸ σπήλαιον, ἐν ᾧ ἤμεθα συνεσπειρωμένοι περιμένοντες τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς καλύβης ἡμῶν. Εἴχομεν δὲ πολλὴν ἀνυπομονησίαν, ὅπως ἀποκαταστῶμεν, ὡς τάχιστα, εἰς αὐτήν.

Πόσον εὐάρεστος θὰ ἦτο ἡ ζωὴ ἡμῶν, ὅταν θὰ μετῳκίζομεν εἰς τὴν λαμπρὰν ταύτην κατοικίαν! Δὲν ἦτο βεβαίως μεγάλη. Εἶχε μή-

κος 3 καὶ πλάτος 2 μέτρων. Θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἱστάμεθα ὄρθιοι ἐν αὐτῇ. Τοιοῦτον κατάλυμα, προστατευόμενον καλῶς ἀπὸ τοῦ ἀνέμου, ἐφαίνετο ἡμῖν νῦν πολυτελέστατον. Ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως ἡμῶν ἐκ τοῦ «Φράμ», ἤτοι ἀπὸ ἓξ μηνῶν, οὐδέποτε εἴχομεν ἀπολαύσει τοιαύτης εὐμαρείας καὶ ἀπολαύσεως, Ἀλλ' εἴχομεν ἀκόμη ἐργασίαν ἡμερῶν τινων πρὸς ἐντελῆ ἀποπεράτωσιν τῆς καλύβης.

Εἶχον συλλέξει ἐπιμελῶς τὰ νεῦρα τῶν θαλασσίων ἵππων, ἵνα χρησιμοποιήσω αὐτὰ ὡς νήματα. Τὰ ἐνδύματα ἡμῶν εἶχον μεταβληθῇ εἰς ῥάκη, ἐσκεπτόμην δὲ ν' ἀσχοληθῶ κατὰ τὸν χειμῶνα εἰς τὴν ἐπισκευὴν αὐτῶν. Ἀλλ' ἀφῆκα τὰ νεῦρα ἐκτεθειμένα ἔξω, χωρὶς νὰ λάβω ὑπ' ὄψιν τοὺς λάρους καὶ τὰς ἀλώπεκας, ὅτε δ' ἀνεζήτησα αὐτά, ἦτο πολὺ ἀργά. Ἐνῷ δ' ἐπεθεώρουν τὰ περὶ τὴν καλύβην πρὸς ἀνεύρεσιν τούτων, ἀνεκάλυψα πρόσφατα ἴχνη ἄρκτων. Βλέπω δὲ καὶ τὸν Ζόανσεν τρέχοντα καὶ χειρονομοῦντα πρὸς ἐμέ, ὅπως ἴδω πρὸς τὴν θάλασσαν.

Διακρίνω παρὰ τὴν ἀκτὴν πελώριον ἄρκτον, ἥτις ἰδοῦσα ἡμᾶς δὲν ἔφυγε, ἀλλ' ἐξηκολούθει περιπατοῦσα ἀτάραχος. Καὶ ὁ μὲν Ζόανσεν διευθύνεται πρὸς τὸ φιόρδ, ἵνα τὴν ὑποδεχθῇ, ἐνῷ ἐγὼ διευθύνομαι πρὸς τοὺς πάγους, ἵνα τὴν ἐκδιώξω ἐκεῖθεν. Ἡ ἄρκτος ἐξαπλοῦται ἐπὶ τῶν πάγων παρά τινα ὀπήν, ἵνα ἐνεδρεύσῃ πιθανῶς

φώκας, ἀλλ' εἶτα ὑποχωρεῖ καὶ διευθύνεται εἰς τμῆμα προσφάτων πάγων. Μὴ δυνάμενος νὰ τὴν παρακολουθήσω πρὸς τὰ ἐκεῖ, πυροβολῶ κατ' αὐτῆς. Μετά τινα βήματα βυθίζεται, θραύσασα τὴν λεπτὴν πλᾶκα τῶν πάγων. Προσπαθεῖ ν' ἀπαλλαγῇ, ἀλλ' ἡ ὀπή, ἐν ᾗ εἶναι βυθισμένη, εὐρύνεται. Ἐξησθενημένη δ' ἐκ τῆς ἀπωλείας ἀφθόνου αἵματος, διατελεῖ ἐν δεινῇ ἀγωνίᾳ.

Κατὰ τὴν θήραν ταύτην οἱ θαλάσσιοι ἵπποι ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἀνέδυον ἀπὸ τῶν ἐπὶ τῶν πάγων ὀπῶν, δεικνύοντες ἐχθρικὰς τάσεις. Τὰ ζῷα ταῦτα ἀποβαίνουσιν ὁλονὲν τολμηρότερα. Βραδύτερον ἐσύρομεν τὸ πτῶμα τῆς ἄρκτου καὶ μετεφέραμεν αὐτὸ ἀπὸ τῶν πάγων ἐπὶ τῆς ξηρᾶς.

Τὴν ἑσπέραν καταλαμβάνομεν τρεῖς ἄρκτους, μητέρα καὶ δύο ἀρκτύλους, καταβροχθίζούσας ἀναιδῶς τὰς προμηθείας ἡμῶν τῶν παστῶν κρεάτων καὶ τοῦ λίπους. Ἤμην κατάκοπος καὶ ἤθελον μᾶλλον νὰ δειπνήσω καὶ νὰ κοιμηθῶ, ἢ νὰ καταδιώξω ἄρκτους. Οὕτως, ἄνευ δυσαρεσκείας εἶδον αὐτὰς ἀπομακρυνομένας. Βραδύτερον ἀκούσας ἐκ νέου θόρυβον, ἐξέρχομαι αὐθωρεί. Εἶναι καὶ πάλιν αἱ τρεῖς ἄρκτοι. Δὲν δύνανται ν' ἀντιστῶσιν εἰς τὸ θέλγητρον τῶν δελεαστικῶν ἡμῶν τροφῶν. Ἐνεδρεύω ὄπισθεν τῶν λίθων καὶ προσβάλλω τὴν μητέρα. Ἐξάγει μυκηθμὸν πόνου καὶ φεύγει μετὰ τῶν τέκνων της πρὸς τὴν ἀκτήν, ἔνθα καταπίπτει. Οἱ ἀρκτύλοι

σταματῶσι πρῶτον ἐκπεπληγμένοι, ἅμα δὲ τῇ προσεγγίσει ἡμῶν τρέπονται εἰς φυγήν.

Τὴν πρωΐαν τῆς ἑπομένης ἀνεύρομεν τὰ ζῶα ταῦτα παρὰ τὴν ἀποθήκην τῶν τροφῶν ἡμῶν. Καὶ πάλιν μᾶς διαφεύγουσιν. Ἐκ τῶν ἰχνῶν των φαίνεται, ὅτι καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἐπλανῶντο περὶ ἡμᾶς, ξένα δὲ πρὸς πᾶν υἰικὸν αἴσθημα, κατεβρόχθισαν τὸν στόμαχον τῆς μητρός των, ἐγκλείοντα τεμάχια παστῶν κρεάτων.

Ἡ ἀποθήκη τῶν τροφῶν ἡμῶν προσελκύει ὅλας τὰς ἄρκτους τῶν γειτονικῶν μερῶν. Τὴν 28 σεπτεμβρίου βλέπομεν ἄρκτον ἐξηπλωμένην καὶ ῥέγχουσαν πρὸ τῆς ἀποθήκης. Ὁ Ζόανσεν κρυπτόμενος ὑπὸ τὰς πέτρας, τὴν πλησιάζει. Ἐξυπνᾷ ἐκείνη ἐκ τοῦ θορύβου, καὶ τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν στρέφει τὴν κεφαλήν, ἵνα ἐξετάσῃ τὰ περὶ ἑαυτήν, δέχεται σφαῖραν εἰς τὸν λαιμόν. Φαίνεται ὅμως, ὅτι ἡ πληγὴ αὕτη δὲν τὴν ἐνοχλεῖ, μὲ ταχέα δὲ βήματα διευθύνεται πρὸς τὴν ἀκτήν, ῥίπτουσα περιφρονητικὸν βλέμμα πρὸς τὸν Ζόανσεν. Τὴν παρακολουθοῦμεν, πυροβολοῦμεν καὶ δεύτερον καὶ τὴν ῥίπτομεν κατὰ γῆς ἄπνουν. Ἦτο ἡ μεγίστη ἐξ ὅσων μέχρι τοῦ νῦν εἴδομεν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἰσχνοτάτη. Καθ' ὅλον τὸ σῶμα αὐτῆς οὐδαμοῦ εὕρομεν λῖπος. Πειναλέα δ' ὡς ἦτο κατεβρόχθισεν ἀρκετὴν ποσότητα τῶν τροφῶν ἡμῶν.

Ἡ ἄρκτος αὕτη κατεσπάραξε καὶ τοὺς δύο

φρκτύλους, οὓς κατεδιώκομεν χθές, διότι εὕρομεν τὰ πτώματα τῶν δύο θυμάτων της. Ἐκ τῶν ἐπὶ τῶν πάγων καταλειφθέντων ἰχνῶν ἠδύνατό τις νὰ ἐξαγάγῃ τὴν ἱστορίαν τοῦ δράματος. Ἡ δολοφόνος φονεύσασα τὰ δύο ὀρφανά, μετέφερεν αὐτὰ εἶτα παρὰ τὴν ἀκτήν, ἔνθα τὰ ἐγκατέλειψε, χωρὶς νὰ τὰ ἐγγίσῃ.

Δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἐννοήσωμεν, διατί ἐξετέλεσε τὸ ἔγκλημα τοῦτο. Ἴσως ἐθεώρει αὐτοὺς ὡς ἀνταγωνιστὰς εἰς τὴν μέλλουσαν πάλην τοῦ βίου. Μετὰ τὰς ἐπιτυχεῖς ταύτας θηρευτικὰς ἐκδρομὰς ἠτενίζομεν τὸ μέλλον ἡμῶν μετὰ πλειοτέρας ἐμπιστοσύνης.

Τὴν 28 σεπτεμβρίου ἀποκατέστημεν εἰς τὴν καλύβην. Πρὸς θέρμανσιν καὶ φωτισμὸν ἡμῶν εἴχομεν κατασκευάσει γνησίας γροιλανδικὰς λυχνίας ἐξ ἐλασμάτων λευκοσιδήρου, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἔκαιε χονδρὴ θρυαλλίς, κατεσκευασμένη ἐκ λωρίδων τῶν ἐπιδέσμων τοῦ φαρμακείου ἡμῶν. Διήλθομεν ἄσχημα τὴν πρώτην νύκτα. Μέχρι τοῦ νῦν ἐκοιμώμεθα συνεσπειρωμένοι ὁμοῦ ἐν τῷ αὐτῷ σάκκῳ. Νομίζοντες, ὅτι αἱ λυχνίαι θὰ ἐθέρμαινον, ἐκοιμήθημεν ἕκαστος χωριστὰ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἔχοντες ἀνὰ ἓν κάλυμμα. Ἀλλ' αἱ λυχνίαι ἐφώτιζον χωρὶς ν' ἀνυψῶσι τὴν θερμοκρασίαν, καθ' ὅλην δὲ τὴν νύκτα ὑπεφέραμεν πολὺ ἐκ τοῦ ψύχους.

Τὴν ἑπομένην διδαχθέντες ἐκ τῆς πείρας, ἐπα-

νορθοῦμεν τὰ πράγματα ἡμῶν. Μὲ τὰ δύο καλύμματα κατασκευάζομεν κοινὸν σάκκον, ὃν ἁπλοῦμεν ἐπὶ τῶν ἁπαλῶν ἀρκτείων δερμάτων. Δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ ἐξομαλύνωμεν τοὺς ἀποτελοῦντας τὸ στρῶμα ὀξεῖς λίθους. Μὲ τὰ ὄργανα, ἅτινα διαθέτομεν, δὲν ἀποσπῶνται οἱ λίθοι ἐκ τοῦ παγωμένου ἐδάφους.

Τὰ φαγητὰ ἡμῶν δὲν διεκρίνοντο διὰ τὴν ποικιλίαν των. Τὴν πρωΐαν εἴχομεν πάντοτε ζωμὸν καὶ βραστὸν κρέας ἄρκτου, τὴν δ' ἑσπέραν ψητόν. Μ' ὅλην τὴν μονοτονίαν ταύτην οὐδέποτε ὑπεφέραμεν ἐξ ἀνορεξίας.

Τὰς ἀπὸ τοῦ «Φράμ» ὑπολειφθείσας προμηθείας ἀπεφασίσαμεν νὰ διατηρήσωμεν ἐπιμελῶς μέχρι τῆς ἀνοίξεως, ἵνα ἔχωμεν αὐτὰς κατὰ τὴν ὑποχώρησιν ἡμῶν. Ἐκρύψαμεν δ' αὐτὰς ὑπὸ σωρὸν λίθων, ὅπως τὰς σώσωμεν ἐκ τῶν λεηλασιῶν τῶν ἀλωπέκων.

Τὰ ζῶα ταῦτα προὐξένουν ἡμῖν πολλὰς ζημίας. Μᾶς ἀφῄρεσαν τοὺς ἐκ βαμβοῦ πασσάλους τῆς σκηνῆς, τὰ ἀκόντια, τὰ σχοινία καὶ συλλογὴν ὀρυκτῶν. Ἡ σπουδαιοτάτη ὅμως τῶν ἀπωλειῶν ἡμῶν ἦτο τολύπη νήματος, ἣν θὰ ἐχρησιμοποιοῦμεν διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ἐνδυμάτων καὶ ὑποδημάτων, ἅτινα θὰ κατεσκευάζομεν ἐξ ἀρκτείων δερμάτων. Εὐτυχῶς οἱ κλέπται ἐσεβάσθησαν τὸ θεοδόλιχον καὶ τὰ λοιπὰ ὄργανα ἡμῶν, ἴσως διότι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὰ

φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν. Πόσον ἠγανάκτουν, ἀνακαλύπτων τὰς ζημίας ταύτας! Προσπαθῶν ν' ἀνεύρω τὰ ἀπολεσθέντα, παρηκολούθουν τὰ ἴχνη τῶν κλεπτῶν. Ἡμέραν τινὰ εἶδον ἀλώπεκα καθημένην ἀταράχως καὶ βλέπουσάν με, ὡς νὰ ἤθελε νὰ μὲ μυκτηρίσῃ. Ἐξέβαλλε τόσον ὀξείας ὑλακὰς, ὥστε ἠναγκάσθην νὰ κλείσω τὰ ὦτά μου· ἔφυγε δὲ, ὅτε τὴν κατεδίωξα μὲ λίθους.

Ἐπανελθὼν εἰς τὴν καλύβην, ἔσπανα τὸ κεφάλι μου, ὅπως ἀνεύρω μέσον τι ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῶν διαρπαγῶν τῶν ζώων τούτων. Θὰ ἦτο μωρία νὰ δαπανήσωμεν δι' αὐτὰ σφαίρας. Κατεσκευάσαμεν παγίδας, ἀλλ' οὐδεμίαν ἀλώπεκα συνελάβομεν. Οὕτω καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα αἱ ἀλώπεκες ἐξηκολούθουν τὰς διαρπαγάς των. Ἡμέραν τινὰ μᾶς ἀφήρεσαν ἓν θερμόμετρον· μετὰ μακρὰς ἀναζητήσεις ἀνεύρομεν αὐτὸ ἐντὸς τῆς χιόνος.

Τὴν 15 ὀκτωβρίου ὁ ἥλιος φαίνεται τὸ ὕστατον ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα. Μετ' οὐ πολὺ ἄρχεται ἡ τρίτη πολικὴ νύξ. Τὴν 18 καὶ 21 ὀκτωβρίου φονεύομεν καὶ δύο ἄλλας ἄρκτους, τὰς τελευταίας τοῦ φθινοπώρου τούτου.

Ὁ βίος ἡμῶν εἶναι λίαν μονότονος. Τὴν πρωΐαν μετὰ τὸ πρόγευμα ἐξερχόμεθα, ἀλλ' αἱ ἔξοδοι αὗται μικρὸν διαρκοῦσι, διότι δὲν ἔχομεν ἐνδύματα, ὥστε ν' ἀντέχωμεν εἰς τοιοῦτον ψῦχος. Μετεβλήθησαν ταῦτα εἰς ῥάκη καὶ εἶναι κατερ-

ρυπωμένα ἐξ ἐλαίου καὶ λίπους. Εἴχομεν σκοπὸν νὰ κατασκευάσωμεν νέα ἐξ ἀρκτείων δερμάτων, ἀλλ' ἔπρεπε πρῶτον να καθαρίσωμεν καὶ ν' ἀποξηράνωμεν τὰ δέρματα. Ὅτε ἡτοιμάσθησαν, κατεσκευάσαμεν κοινὸν σάκκον τοῦ ὕπνου. Ὁ συνήθως σφοδρὸς ἄνεμος καθίστα δυσχερεῖς καὶ δυσαρέστους τοὺς περιπάτους ἡμῶν. Ὁλοκλήρους ἡμέρας πολλάκις διηρχόμεθα ἐν τῇ καλύβῃ χωρὶς νὰ ξεμυτίσωμεν.

Ἅμα ὡς ἐπληροῦντο οἱ στόμαχοι ἡμῶν, συνεσπειρούμεθα ἐντὸς τοῦ κοινοῦ σάκκου, ἵνα κοιμηθῶμεν ὡς οἷόν τε μακρότερον. Ὕπνος καὶ φαγητόν, ἰδοὺ αἱ κυρίαι ἀσχολίαι ἡμῶν. Χάρις εἰς τὰς λυχνίας, τὸ θερμόμετρον ἐντὸς τῆς καλύβης ἦτο μικρὸν μόνον κάτωθεν τοῦ μηδενικοῦ, θερμοκρασία εὐάρεστος δι' ἀνθρώπους εἰθισμένους νὰ κατασκηνῶσιν ὑπὸ θερμοκρασίαν 40 βαθμῶν ὑπὸ τὸ μηδενικόν. Ἡ ἐπὶ τῶν τοίχων ὑγρασία ἐσχημάτιζεν ὡραῖα κρύσταλλα καταπληκτικῆς λευκότητος, καὶ ἐνομιζέ τις ὅτι ἐκοιμᾶτο ἐν κρυσταλλίνῳ ἄντρῳ. Ἀλλ' ἡ λαμπρότης αὕτη εἶχε καὶ τὰ δυσάρεστα. Ὅτε ἀνυψοῦτο ἡ θερμοκρασία, τὰ κρύσταλλα ἐτήκοντο, ἡ δὲ κλίνη ἡμῶν ἐπληροῦτο βορβόρου.

Ἤλπιζον νὰ ἐπιθεωρήσω κατὰ τὸν χειμῶνα τὰς σημειώσεις μου καὶ νὰ συντάξω τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐκδρομῆς. Ἀλλ' ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐργασθῶ ἐπὶ πολὺ ἐν τῇ καλύβῃ· ἄλλως τε ὑσθανό-

μην καὶ νάρκωσίν τινα ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ καὶ οὐδεμίαν ὄρεξιν εἶχον νὰ λάβω ἀνὰ χεῖρας τὸν κάλαμον. Ὁ χάρτης ἐρρυπαίνετο ὑπὸ τῶν ἐξ ἐλαίου καὶ λίπους ἠλειμμένων χειρῶν μου. Τὰ φύλλα τοῦ ἡμερολογίου τῆς ἐποχῆς ταύτης ὁμοιάζουσιν ὡς εἰ νὰ εἶχον τυλιγμένον εἰς αὐτὰ ρωσικὸν χαβιάρι.

Ἐδυσκολευόμην πολλάκις ν' ἀναγνώσω τὰς σημειώσεις τῆς χθές· γράφων δὲ νῦν τὰς σελίδας ταύτας μετὰ πολλῆς δυσχερείας ἀναγινώσκω τὰ ἐξ ἐλαίου καὶ λίπους κηλιδωμένα ἱερογλυφικά. Κάμνω χρῆσιν φακοῦ, καὶ πάλιν πολλὰ μὲ διαφεύγουσι.

Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τὸ ἡμερολόγιόν μου εἶναι λακωνικώτατον. Ἐπὶ ἑβδομάδας πολλάκις οὐδὲν ἔγραφον, ἐξαιρέσει τῶν μετεωρολογικῶν μου παρατηρήσεων. Τὰ κατωτέρω παρέχουσιν ἀκριβῆ εἰκόνα τῆς μονοτονίας τοῦ βίου ἡμῶν κατὰ τὴν ἐννεάμηνον διατριβὴν ἡμῶν ἐν τῇ Γῇ τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ.

Νοεμβρίου 27. — Θερμοκρασία — 23ο Κελ. Τρικυμία καὶ χιονοστόβιλος. Παραπέτασμα πυκνοῦ σκότους ἀποχωρίζει ἡμᾶς τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου. Μόλις διακρίνομεν τὴν ὑψηλὴν ἀκτὴν ὀρθουμένην ἀποτόμως ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν.

Παρὰ τοὺς πρόποδας τῶν βράχων δύο μαῦραι σκιαὶ βαδίζουσιν ἀδιαλείπτως, ἵνα θερμανθῶσιν, ἐν μέσῳ τοῦ πυκνοῦ τούτου σκότους τῆς χειμε-

ρινῆς νυκτὸς καὶ περιμένουσιν ἐναγωνίως τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἔαρος.

Δεκεμβρίου 1. — Ἀπό τινων ἡμερῶν ὁ καιρὸς εἶναι λαμπρός. Δὲν ἀποκάμνομεν θαυμάζοντες τὸν κόσμον τοῦτον τῶν πάγων, ὃν ἡ λάμψις τῆς σελήνης μεταβάλλει εἰς μαγικὴν γῆν. Κατάμαυρος ἡ ἀκτὴ μετεωρίζεται ὑψηλά, ἐνῷ πρὸ αὐτῆς ἁπλοῦται ἡ δίκην Παρίου μαρμάρου κατάλευκος πεδιάς. Οὐδεὶς θόρυβος. Τὰ βουνὰ ἐν τῷ κρυσταλλωτῷ αὐτῶν ὀστράκῳ διατελοῦσι σιωπηλά, τὰ ὕδατα κοιμῶνται, ἐν τῇ κενῇ δὲ ταύτῃ φύσει ἡ σελήνη διατρέχει πάντοτε τὴν ὁδὸν αὐτῆς ἐν εἰρήνῃ. Νεκρὸς κόσμος, ἐφ' οὗ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀπείρου ἐκπέμπει φλόγας διὰ τοῦ βορείου σέλαος.

Δεκεμβρίου 2. — Τὴν ἑσπέραν ταύτην ἀλώπηξ μᾶς ἔκλεψε τὸ ἱστίον τοῦ καγιάκ, ἓν τῶν πολυτιμοτάτων σκευῶν ἡμῶν. Δι' αὐτοῦ μόνον θὰ δυνηθῶμεν νὰ φθάσωμεν εἰς Σπιτσβέργην. Πῶς κατώρθωσε νὰ τὸ παρασύρῃ! Καὶ τί τὸ ἤθελεν ἐπὶ τέλους! Εὐτυχῶς μετὰ πολλὰς ἀναζητήσεις τὸ ἀνεύρομεν.

Δεκεμβρίου 10. — Τρικυμία. Ὁ Ζόανσεν εἶδε σήμερον, ὅτι ἔλειπε τὸ καγιὰκ αὐτοῦ. Ἀνεῦρεν αὐτὸ βραδύτερον εἰς ἀπόστασιν ἑκατοντάδων μέτρων. Παρεσύρθη ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. Κατὰ τὴν τελευταίαν νύκτα εἴχομεν γαλήνην καὶ θερμοκρασίαν ἤπιον. Περιεπατήσαμεν ἀρκετά. Εἶναι

εὐάρεστον νὰ δύνηταί τις ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ κινῆται ὀλίγον. Ἄνευ τούτου θὰ καταστῶμεν ἀμβλεῖς καὶ βαρεῖς, ὡς ἡ περὶ ἡμᾶς φύσις. Θερμοκρασία— 12ο Κελ.

Δεκεμβρίου 19. — Ψυχρὸς καιρός. Θερμοκρασία —28ο Κελ. Πλησιάζουσι τὰ Χριστούγεννα· θὰ παρασκευάζωνται ἤδη ἐν τῇ πατρίδι διὰ τὴν ἑορτήν. Ἐδῶ κοιμώμεθα. Ἡ χύτρα ἡμῶν ψάλλει φαιδρῶς ἐπὶ τῆς πυρᾶς. Κάθημαι πρὸ τοῦ πυρός, ἐνῷ δὲ βλέπω τὴν λάμψιν αὐτοῦ, αἱ σκέψεις μου πετῶσι μακράν, πολὺ μακράν.

Ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ λαμπτῆρος ἐκείνη ράπτει. Παρ' αὐτὴν μικρὰ κόρη, ξανθὴ καὶ κυανόφθαλμος, παίζει μὲ τὴν κούκλαν της. Ἐκείνη ἀτενίζει τρυφερῶς τὸ παιδίον, θωπεύει τὴν κόμην του, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς πληροῦνται αὐθωρεὶ δακρύων.

Ὁ Ζόανσεν κοιμᾶται. Ἐν τῷ ὕπνῳ του μειδιᾷ. Πτωχὲ φίλε! θὰ ὀνειρεύεσαι ἴσως τὰ Χριστούγεννα ἐκεῖ κάτω καὶ τοὺς περιμένοντάς σε. Κοιμοῦ καὶ ὀνειροπόλει ἤδη κατὰ τὸν χειμῶνα· θὰ ἔλθῃ μετ' οὐ πολὺ τὸ ἔαρ, ἡ ὥρα τῆς ἐξεγέρσεως καὶ τῆς δράσεως.

Δεκεμβρίου 24. — Θερμοκρασία —24ο Κελ. Ὁποία θλιβερὰ παραμονή! Ἐκεῖ κάτω ἠχοῦσι φαιδρῶς οἱ κώδωνες. Μοὶ φαίνεται, ὅτι ἀκούω τὸν φαιδρὸν αὐτῶν ἦχον διὰ τοῦ ψυχροῦ καὶ σιωπηλοῦ ἀέρος τῆς ὑπὸ τὴν χιόνα κοιμωμένης πεδιάδος. Ἀνάπτουσι τὰ κηρία τοῦ δένδρου τῶν

Χριστουγέννων καὶ περὶ αὐτὰ τὰ παιδία πηδῶσι καὶ χορεύουσι. Πανταχοῦ, καὶ εἰς τὰς πτωχοτέρας ἀκόμη καλύβας, ἐκεῖ κάτω ἑορτάζουσι. Καὶ ἡμεῖς ἐπίσης θὰ ἑορτάσωμεν. Ἐπλύθημεν ὀλίγον μὲ θερμὸν ὕδωρ, ἀνεστρέψαμεν τὰ ὑποκάμισα καὶ ἐνεδύθημεν καθαρὰς ἀναξυρίδας. Αἰσθανόμεθα, ὅτι ἠλλάξαμεν δέρμα. Τὰ φαγητά μας ἦσαν ἐπίσης ποικιλώτερα, καθότι ἐλάβομέν τι καὶ ἐκ τῶν προμηθειῶν, ἃς φυλάττομεν διὰ τὴν ὑποχώρησίν μας.

Δεκεμβρίου 25.—Ἐξαίρετος καιρός. Νηνεμία καὶ λαμπρὰ σελήνη. Πρὸς πανηγυρισμὸν τῆς ἡμέρας ταύτης τὸ βόρειον σέλας ἀποστέλλει τὰ θαυμασιώτατα τῶν πυροτεχνημάτων αὐτοῦ.

Δεκεμβρίου 31. —Ἐτελείωσε καὶ τὸ ἔτος τοῦτο! Δὲν ἦτο ἐπὶ τέλους καὶ πολὺ ἄσχημον. Ἐκεῖ κάτω ἠχοῦσι καὶ πάλιν φαιδρῶς οἱ κώδωνες ἐπὶ τῇ ἀποχωρήσει τοῦ παλαιοῦ ἔτους. Ἐνταῦθα ὁ ἄγριος μόνον συριγμὸς τοῦ ἀνέμου ἐπὶ τῶν πάγων. Πυκνὰ νέφη χιόνος στροφοδινοῦνται ἐν τῷ ἀέρι, διὰ δὲ τῆς λευκῆς ταύτης κόνεως ἡ σελήνη, οὐδεμίαν συναίσθησιν ἔχουσα τοῦ φεύγοντος χρόνου, ὁλισθαίνει διὰ τοῦ αἰθέρος. Ἀπαθὴς καὶ ἀδιάφορος πρὸς τὰς συμφορὰς καὶ τὰς εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου, ἐξακολουθεῖ σιωπηλῶς τὸν δρόμον της. Νέον φύλλον τοῦ βιβλίου τῆς αἰωνιότητος ἐπληρώθη, ἕτερον δ' ἀνοίγεται. Τί ἆρά γε θὰ ἐμπεριέχῃ;

1896, ἰανουαρίου 1. — Τὸ θερμόμετρον δεικνύει 41ο,5′ βαθμοὺς ὑπὸ τὸ μηδέν. Καὶ πάλιν νέον ἔτος, τὸ ἔτος τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ἐπανόδου εἰς τὴν πατρίδα. Ἀλλ' εἶναι φοβερὸν τὸ ψῦχος. Οὐδέποτε κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦτον εἴχομεν τόσον χαμηλὴν θερμοκρασίαν. Τὴν ἠσθάνθην χθὲς δι' ὀδυνηρῶν δηγμάτων κατὰ τὰς ἄκρας τῶν δακτύλων μου.

Ἰανουαρίου 3. — Εὐδία καὶ θερμοκρασία λίαν χαμηλή. Οἱ πάγοι μυκῶνται. Ὁ γίγας τῶν πάγων κατακαλύπτει τὸ βουνὸν τῆς νήσου καὶ ἐκτείνει τὰ ἄκαμπτα αὐτοῦ μέλη καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις μέχρι τῆς θαλάσσης. Ὁσάκις τὸ ψῦχος εἶναι δριμύ, τὸ τέρας συνταράσσεται παταγωδῶς. Ἕνεκα τῆς ὑπὸ τοῦ ψύχους γινομένης συστολῆς, τὰ ῥήγματα ἀνοίγουσι· μετὰ πατάγου δίκην ἐκπυρσοκροτήσεων, ὁ ἀὴρ καὶ ὁ οὐρανὸς ὑποτρέμουσι καὶ αὐτὸ τὸ ἔδαφος φαίνεται σειόμενον. Φοβοῦμαι ἐνίοτε μὴ πᾶσα ἡ τῶν πάγων αὕτη σωρεία ἐπιπέσῃ κατὰ τῶν κεφαλῶν ἡμῶν.

Ἡ καλύβη ἀντηχεῖ ἐκ τῶν ἠχηρῶν ῥόγχων τοῦ Ζόανσεν. Εἶναι εὐτύχημα. διότι ἡ μήτηρ του δὲν δύναται νὰ τὸν ἴδῃ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην. Ἂν τὸν ἔβλεπεν οὕτω ρυπαρόν, ρακένδυτον καὶ ἠλειμμένον μὲ λίπος καὶ ἔλαιον, θὰ τὸν ὠκτείρεν. Ἀλλ' ὑπομονή. Θὰ τὸν ἐπανίδῃ σῶον, ὑγιᾶ καὶ δροσερώτατον.

Ἰανουαρίου 8. — Φοβερὰ τρικυμία. Τὴν τε-

λευταίαν νύκτα ἀνέτρεψεν ὁ ἄνεμος τὸ παρὰ τὴν καλύβην ἐστημένον ἔλκηθρον, ἐφ' οὗ ἦσαν ἀνηρτημένα τὰ θερμόμετρα ἡμῶν. Δὲν τολμῶμεν νὰ ἐξαγάγωμεν τὴν ρῖνα ἀπὸ τῆς σκηνῆς, φοβούμενοι, μὴ ὁ ἄνεμος μᾶς ἁφαρπάσῃ. Προσπαθοῦμεν νὰ κοιμηθῶμεν. Αὐτὸ μόνον ἐπιθυμοῦμεν, πλὴν φεῦ! δὲν τὸ κατορθοῦμεν. Ὦ! αἱ μακραὶ καὶ ἀνιαραὶ ἐκεῖναι νύκτες τῆς ἀϋπνίας, καθ' ἃς ἀδιαλείπτως περιστρεφόμεθα ἐπὶ τῆς λιθίνης κλίνης, ἀναζητοῦντες εἰς μάτην θέσιν τινὰ ἧττον σκληρὰν διὰ τὰ καταπεπονημένα ἡμῶν μέλη!

Ψῦχος δριμύτατον. Ἐπὶ ὥρας τύπτομεν πρὸς ἀλλήλους τοὺς πόδας, καὶ δὲν κατορθοῦμεν νὰ τοὺς θερμάνωμεν. Ὄχι! οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὰς ἀπαισίους ταύτας νύκτας! Ἐν μέσῳ δὲ τῶν ταλαιπωριῶν τούτων, αἱ σκέψεις ἡμῶν φέρονται ἐκεῖ κάτω πρὸς τοὺς ἡμετέρους.

Φεβρουαρίου 1. — Ὑποφέρω ἐκ νέου ὑπὸ ρευματισμῶν. Ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν τὸ φῶς αὐξάνει καὶ ὁ ὁρίζων πρὸς νότον καθίσταται ὁλονὲν ἐρυθρότερος. Μετ' οὐ πολὺ θ' ἀναφανῇ ὁ ἥλιος καὶ ἡ χειμερινὴ νὺξ θὰ παρέλθῃ. Τὸ ἔαρ πλησιάζει, ἀλλὰ καὶ τοῦτο μοὶ φαίνεται θλιβερόν· μὴ διότι φέρει ὑποσχέσεις, μὴ ἐκπληρουμένας κατὰ τὸ θέρος; Ἀλλ' ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ταύτης δὲν θὰ εἶναι θλιβερόν. Θὰ τηρήσῃ τὰς ὑπο-

σχέσεις του· θὰ ἦτο πολὺ σκληρόν, ἂν δὲν ἐ-πραγματοποίει τὰς ἐλπίδας ἡμῶν.

Πόσον παράδοξος ὁ ἀδρανὴς ἡμῶν οὗτος βίος ἐν τῇ ὁπῇ ταύτῃ τῶν τρωγλοδυτῶν! Ἂν εἴχομεν τοὐλάχιστον βιβλία! Πόσον διάφορος ἦτο ὁ ἐπὶ τοῦ «Φράμ» βίος μὲ τὴν πλουσίαν αὐτοῦ βιβλιοθήκην! Οἱ ναυτικοὶ πίνακες καὶ ἓν ἡμερολόγιον εἶναι τὰ μόνα βιβλία, ἅτινα ἔχομεν ἐνταῦθα. Τοσάκις ἀνέγνων τὸ ἡμερολόγιον, ὥστε ἐξέμαθον ἀπὸ στήθους ὅλην τὴν γενεαλογίαν τῶν βασιλικῶν οἴκων καὶ πάσας τὰς πρὸς διάσωσιν τῶν πνιγομένων ὁδηγίας. Ἐν τούτοις ἡ θέα τῶν τυπωμένων χαρακτήρων μᾶς παρηγορεῖ. Εἶναι ὁ μετὰ τοῦ πολιτισμοῦ συνδέων ἡμᾶς ἀσθενὴς δεσμός.

Ἀπὸ πολλοῦ ἤδη πᾶν θέμα συνδιαλέξεως ἐξηντλήθη. Ἀνάγκη νὰ ἐφεύρωμεν νέα. Ἓν τῶν προσφιλεστάτων ἡμῖν θεμάτων εἶναι ὁ προσεχὴς ἡμῶν βίος ἐντὸς οἰκίας καὶ ἐν μέσῳ τόσων πραγμάτων, ὧν τὴν χρῆσιν ἀπεμάθομεν. Θὰ κατοικῶμεν ἐν οἰκίᾳ, θὰ ἔχωμεν ὑποδήματα, καθαρὰ ἐνδύματα, καλὴν τροφὴν καὶ ποτά. Συχνότατα ἐπίσης γίνεται λόγος καὶ περὶ τοῦ «Φράμ». Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς ἡμῶν, τὸ πλοῖον κατὰ τὸ θέρος τοῦτο θὰ φθάσῃ εἰς τὴν μεταξὺ Σπιτσβέργης καὶ Γροιλανδίας θάλασσαν, θὰ εἶναι δὲ ἴσως εἰς τὴν Νορβηγίαν κατὰ τὸν αὔγουστον ἢ σεπτέμβριον. Ἂν δὲ φθάσῃ ἐκεῖ πρὸ ἡμῶν! τί θὰ νο-

μίσωσι τότε; Πάντες θὰ πιστεύσωσι βεβαίως, ὅτι ἀπωλέσθημεν.]

Συχνότατα ἐπίσης κάμνομεν λόγον περὶ τῆς θέσεως, ἐν ᾗ εὑρισκόμεθα, καὶ τῆς ἀποστάσεως, ἣν μέλλομεν νὰ διατρέξωμεν. Ἐπανέβλεπον ἀδιαλείπτως καὶ ἐξήταζον τὰς ἀπὸ τοῦ ἀπόπλου ἡμῶν ἐκ Νορβηγίας σημειώσεις μου, ἀλλ' οὐδέποτε κατέληγον εἰς ὁριστικόν τι ἀποτέλεσμα. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ εἴμεθα ἐπὶ τῆς Δ. πλευρᾶς τῆς Γῆς τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ.

Ἄλλοτε πάλιν ἐλπίζομεν, ὅτι κατὰ τὴν ἄνοιξιν, ἅμα ὡς προχωρήσωμεν πρὸς νότον, θὰ συναντήσωμεν ἴσως νορβηγικόν τι πλοῖον φωκαλιέων, ὅπερ θὰ μᾶς ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν πατρίδα. Πόσον εὐάρεστον θὰ εἶναι τὸ ταξείδιον ἐπὶ τοῦ πλοίου τούτου! Ἡ πενιχρὰ ἐκείνη ἁλιὰς μεγεθύνεται ἐν τῇ φαντασίᾳ ἡμῶν εἰς ἐξαίρετον πλοῖον, παρέχον πᾶσαν πηγὴν εὐμαρείας καὶ ἀπολαύσεως. Αἱ σκέψεις αὗται μᾶς ἐνισχύουσι καὶ διερχόμεθα ἧττον θλιβερῶς τὸν χρόνον ἡμῶν.

Ὁποία μονοτονία εἰς τὰ φαγητά! Πάντοτε κρέας ἄρκτων καὶ θαλασσίων ἵππων.[Ἡ ἔλλειψις τῆς ποικιλίας εἶναι ὀχληροτάτη. Ὀνειροπολοῦμεν δίπυρα, γεώμηλα καὶ ἄρτον πρόσφατον. Ὅταν θὰ συναντήσωμεν φωκαλιεῖς, τότε μόνον θ' ἀλλάξωμεν τὴν τροφὴν ἡμῶν. Ἐκεῖ θὰ εὕρωμεν καθαρὰ ἐνδύματα καὶ βιβλία. Ἡ ἀλλαγὴ τῶν ἐνδυμάτων ἀποτελεῖ νῦν τὸν διακαέστατον πόθον

τοῦ βίου μας. Εἴμεθα ἄξιοι οἴκτου διὰ τὴν ρυπαρότητα ἡμῶν. Ὦ! ἂν εἴχομεν ἓν καλὸν τουρκικὸν λουτρόν!

Ἐξηπλωμένοι ἐπὶ τοῦ σάκκου ἡμῶν συνομιλοῦμεν περὶ ὅλων τῶν εὐτυχιῶν τούτων, αἵτινες φαίνονται ἡμῖν ὅλως ἰδανικαί. Ὑποφέρομεν ἰδίως κατὰ τὰς κνήμας. Εἰς πᾶσαν κίνησιν αἱ ἀναξυρίδες ἐκδέρουσι τὰ γόνατα ἡμῶν. Ἵνα καθαρίσωμεν τὰς πληγὰς ταύτας, πλύνομεν αὐτὰς συχνάκις μὲ βρεγμένα τεμάχια ἐπιδέσμου, ὅπερ θερμαίνομεν ἐπὶ τῆς λυχνίας. Οὐδέποτε μέχρι τοῦ νῦν εἶχον ἐννοήσει τὴν σπουδαιότητα τοῦ σάπωνος ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ. Πᾶσαι αἱ προσπάθειαι ἡμῶν τοῦ ν' ἀφαιρέσωμεν μέρος τῆς ἀκαθαρσίας ἀποβαίνουσιν ἀνωφελεῖς. Τὸ ὕδωρ μόνον οὐδὲν δύναται ἐπ' αὐτῆς· καταφεύγομεν εἰς τὰ βρύα καὶ τὴν ἄμμον, ἄλλοτε δὲ πάλιν δοκιμάζομεν ν' ἀποξέσωμεν διὰ τῆς μαχαίρας τὴν ἀκαθαρσίαν.

Ἡ κόμη καὶ ἡ γενειὰς ἡμῶν εἶναι ἤδη πολὺ ηὐξημέναι, καὶ ἔχομεν τὴν ὄψιν ἀγρίων. Ἠδυνάμεθα βεβαίως ν' ἀποκόψωμεν αὐτὰς διὰ τῆς ψαλίδος, ἀλλ' ἀμφότεραι ἀποτελοῦσι χρησιμώτατον μέρος τῶν ἐνδυμάτων ἡμῶν, διότι προφυλάττουσιν ἀπὸ τοῦ ψύχους τὸν λαιμὸν καὶ τὸν τράχηλον. Τὸ δέρμα ἡμῶν εἶναι κατάμαυρον, οἱ ὀφθαλμοὶ μόνον καὶ οἱ ὀδόντες ἡμῶν στίλβουσι.

Φεβρουαρίου 25.—Ἐξαίρετος καιρὸς διὰ περίπατον. Προαισθάνομαι ἤδη τὴν ἄνοιξιν. Σήμε-

ρον εἴδομεν τὰ πρῶτα πτηνά, δύο κολυμβίδας ἐρχομένας ἐκ τῶν ΝΑ. καὶ διευθυνομένας πρὸς τὰ ΒΔ.

Φεβρουαρίου 29. — Τὴν 26 περιεμένομεν νὰ ἴδωμεν τὸν ἥλιον, ἀλλ' ὁ οὐρανὸς ἐκαλύπτετο ὑπὸ νεφῶν. Σήμερον ἐφάνη καὶ ρίπτει τὰς ἀκτῖνας αὐτοῦ ἐπὶ τῶν πάγων.

Τὴν πρωίαν ταύτην ὁ Ζόανσεν ἐκαθάριζε τὴν καλύβην, ἐξερχόμενος δ' αὐτῆς εὑρίσκεται ἀπέναντι ἄρκτου. Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρόν, ἐπανέρχεται ἵνα λάβῃ τὸ ὅπλον αὐτοῦ καὶ νὰ μοὶ ἀναγγείλῃ τὴν εὐάρεστον εἴδησιν. Ἡ ἄρκτος ἦτο εἰς τὴν θύραν τοῦ διαδρόμου, προσπαθοῦσα νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὴν καλύβην ἡμῶν. Πυροβολεῖ ὁ Ζόανσεν, ἀκούω δὲ ὑπόκωφον μυκηθμὸν καὶ τὸν τριγμὸν τῆς χιόνος ὑπὸ τὴν πτῶσιν μεγάλου ὄγκου. Ἡ ἄρκτος, τραυματισθεῖσα μόνον, ἀνεγείρεται καὶ τρέπεται εἰς φυγήν.

Ἐγὼ εἶχον βραδύνει ὀλίγον. Ὅτε ἐξῆλθον μὲ τὸ ὅπλον μου, ὁ σύντροφός μου τὴν εἶχε φονεύσει, ἐπανήρχετο δὲ διὰ νὰ λάβῃ τὸ ἔλκηθρον. Ἵνα κερδίσω καιρόν, διευθύνομαι πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ Ζόανσεν ὑποδειχθὲν μέρος, ἵνα ἀρχίσω τὸν διαμελισμὸν τῆς ἄρκτου. Φθάσας ἐκεῖ, βλέπω ἐκπεπληγμένος τὴν νομιζομένην νεκρὰν βαδίζουσαν ἐπὶ τῶν πάγων. Προσπαθῶ νὰ τῇ κόψω τὸν δρόμον, ἄρχεται δ' αὐτὴ τότε ἀνερχομένη τὴν ἀνωφέρειαν τοῦ παγῶνος. Ἀλλ' εὐτυχῶς βαίνει

βραδέως καὶ δυσχερῶς μὲ τοὺς τρεῖς μόνον πόδας. Αἴφνης χάνει τὴν ἰσορροπίαν καὶ κατακυλίεται κάτω ὡς πελώριος λευκὸς λίθος, ἔρχεται δὲ καὶ ἐκπνέει παρὰ τοὺς πόδας μου.

Διαμελίσαντες αὐτὴν καὶ θέσαντες ἐπὶ τοῦ ἑλκήθρου τὰ κρέατα, ἐπιστρέφομεν φαιδροὶ εἰς τὴν καλύβην ἡμῶν. Θὰ ἔχωμεν τροφὰς δι' ἓξ ἑβδομάδας. Τὴν 2 ἀπριλίου φονεύομεν καὶ δευτέραν ἄρκτον παρὰ τὴν καλύβην ἡμῶν.

Τώρα, ὅτε ἔχομεν ἐν ἀφθονίᾳ τροφὰς καὶ καύσιμον ὕλην διὰ τὴν ὑποχώρησιν ἡμῶν, ἀρχόμεθα τῶν προπαρασκευῶν διὰ τὴν ἀναχώρησιν. Καὶ πρῶτον κατασκευάζομεν νέα ἐνδύματα ἐκ τῶν καλυμμάτων καὶ τῶν ἀρκτείων δερμάτων, χειρίδας, ὑποδήματα καὶ ἕνα σάκκον τοῦ ὕπνου. Ἀπὸ πρωΐας μέχρι ἑσπέρας ἀδιαλείπτως καὶ ἄνευ ἀναπαύσεως ἐργαζόμεθα μὲ τὴν βελόνην. Ἡ καλύβη ἡμῶν μετεβλήθη εἰς ὑποδηματοποιεῖον καὶ ἐργαστήριον ραπτικῆς. Ἐργαζόμενοι δέ, σχεδιάζομεν καὶ τὰ τοῦ ταξειδίου ἡμῶν. Ἡ σκιερότης τοῦ οὐρανοῦ εἶναι σημεῖον εὐνοϊκόν. Ἀκρυστάλλωτα ὕδατα θ' ἀπαντῶσι πρὸς τὰ ΝΔ. Ἴσως δυνηθῶμεν νὰ διέλθωμεν διὰ τῶν καγχὰκ μέγα μέρος τῆς πρὸς τὴν Σπιτσβέργην ὁδοῦ ἡμῶν.

Αἱ καθ' ἡμέραν σχεδὸν ἐπισκέψεις τῶν θαλασσοβατῶν καὶ τῶν παγοφίλων λάρων δεικνύουσι τὴν γειτνίασιν ἀνοικτῶν ὑδάτων. Οἱ πρῶτοι παγόφιλοι λάροι μᾶς ἐπεσκέφθησαν τῇ 12 μαρτίου,

ἔκτοτε δ' ὁσημέραι ἔρχονται πολυαριθμότεροι. Ἀπειράριθμοί εἰσιν ἐπίσης καὶ οἱ κυανοῖ λάροι. Ἀφόβως ἤρχοντο καὶ ἐκάθηντο ἐπὶ τῆς στέγης ἡμῶν καὶ ἔτρωγον πάντα τὰ περισσεύματα τῶν κρεάτων, ἅτινα εὕρισκον περὶ τὴν καλύβην.

Κατὰ τὸν χειμῶνα αἱ ἀλώπεκες ἐρχόμεναι τὴν νύκτα ἐπὶ τῆς στέγης τῆς καλύβης ἡμῶν ἐθορύβουν καθ' ὑπερβολήν. Καὶ ὅμως ὁ θόρυβος οὗτος δὲν μᾶς δυσηρέστει· καθίστα τὴν ἀπομόνωσιν ἡμῶν ἧττον θλιβεράν, ἀνεμίμνησκε δ' ἡμῖν τὴν ὕπαρξιν ζώντων ὄντων πλησίον ἡμῶν. Ὅτε δέ, ἡμικοιμώμενοι, ἠκούομεν τὰ ζῷα ταῦτα πηδῶντα καὶ θορυβοῦντα ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν, ἐφανταζόμεθα ὅτι ἤμεθα εἰς καλὴν κλίνην, ὁ δὲ θόρυβος προήρχετο ἐκ χοροπηδώντων μυῶν ἐν τῷ ὑπερῴῳ οἰκίας. Ἅμα τῇ ἡμέρᾳ αἱ ἀλώπεκες ἐξηφανίζοντο, μεταβαίνουσαι εἰς τοὺς γειτονικοὺς βράχους, ἔνθα ἦν ἐξησφαλισμένη ἡ τροφὴ αὐτῶν ἐκ τῶν ἐκεῖ πολυαρίθμων λάρων. Κατὰ τὴν ἡμέραν μᾶς ἐπεσκέπτοντο οἱ λάροι ἐπὶ τῆς στέγης.

Καὶ αἱ ἐπισκέψεις τῶν ἄρκτων εἶναι ἤδη συχνότεραι. Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ μαΐου ἐβλέπομεν συχνάκις ἄρκτους πλανωμένας παρὰ τὴν ἀκτὴν ἢ ἐπὶ τῶν πάγων. Τῇ 9 μαΐου κατὰ τὸ πρόγευμα ἡμῶν ἠκούσαμεν βήματα ἄρκτου παρὰ τὴν καλύβην. Φοβηθέντες, μὴ ἦλθεν ἐκεῖ νὰ καταβροχθίσῃ τὰς προμηθείας ἡμῶν, ἀποφασίζομεν νὰ τὴν φονεύσωμεν. Εἰς τὸ ἑξῆς πυροβολοῦμεν κατ'

αὐτῶν μόνον ὅταν ἔρχωνται νὰ προσβάλωσι τὴν ἀποθήκην ἡμῶν, διότι ἔχομεν ἀφθόνους τροφάς, ἀνάγκη δὲ νὰ φειδώμεθα τῶν πυριτιδοβολῶν ἡμῶν. Τί δυστύχημα νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ συμπαραλάβωμεν μεθ' ἡμῶν τόσα ὡραῖα δέρματα ἄρκτων!...

Μαΐου 16.—Πυρετώδης δραστηριότης ἐπικρατεῖ ἐν τῇ καλύβῃ. Διακαιόμεθα ὑπὸ τοῦ πόθου νὰ ἐκκινήσωμεν, αἱ δὲ παρασκευαὶ ἡμῶν δὲν ἐπερατώθησαν εἰσέτι. Ἄ! ἐὰν εἴχομεν εἰς τὴν διάθεσιν ἡμῶν τὰς ἀποθήκας τοῦ «Φράμ.!» Κατὰ τὰς τότε παρασκευὰς δύο ἢ τρία πράγματα μᾶς ἔλειπον, ἐνῷ τώρα τὰ πάντα ἐλλείπουσι.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ χειμῶνος εἴχομεν κρύψει τὰς ἐκ τοῦ ἐαρινοῦ ταξειδίου ἐναπολειφθείσας προμηθείας ἡμῶν. Ἀνοίξαντες ὅμως τὴν πολύτιμον ἀποθήκην, ἐξεπλάγημεν εὑρόντες τὰς ἐξαιρέτους ἡμῶν τροφὰς ἐφθαρμένας ἐκ τῆς ὑγρασίας. Τὸ λαμπρὸν ἡμῶν ἄλευρον ἦν εὐρωτιῶν, ἡ σοκολάτα διαλελυμένη, τὸ δὲ πεμμικὰν κατεστραμμένον. Ἠναγκάσθημεν νὰ τὰ ρίψωμεν ὅλα, ἐξαιρέσει μικρᾶς ποσότητος ἰχθυοκόνεως καὶ τεμαχίων τινῶν εὐρωτιώντων ἄρτων. Ὁ καιρὸς εἶναι δυστυχῶς πολὺ ὑγρὸς καὶ ψυχρὸς καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ παρασκευάσωμεν ἀπεξηραμένα κρέατα ἐκ τῶν ἄρκτων. Θὰ συμπαραλάβωμεν ὅθεν ἐκ τῶν ὠμῶν κρεάτων τόσα μόνον, ὅσα εἶναι δυνατὸν νὰ δεχθῶσι τὰ ἀκάτια.

Τὰ ἔλκηθρα, ἄτινα ἐβραχύναμεν ἵνα φορτόνωνται εὐχερέστερον ἐπὶ τῶν καγιάκ, κατέστησαν ἤδη δύσχρηστα διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν ἀκατίων. Ἐπὶ τῶν ἑλκήθρων αἱ ἄκραι τῶν καγιὰκ προέχουσι καὶ θὰ προσκρούωσι κατὰ [τῶν προεξοχῶν τῶν πάγων. Ἂν, κατὰ τὸ πρὸς τὴν Σπιτσβέργην ταξείδιον ἡμῶν, δὲν εὕρωμεν ἀκρυστάλλωτα ὕδατα καὶ ἀναγκασθῶμεν νὰ διέλθωμεν διὰ πάγων μὲ τὰ ἔλκηθρα, θὰ ὑποστῶσιν ἀνεπανορθώτους ζημίας τὰ καγιάκ. Ὅπως προφυλάξωμεν αὐτά, τὰ περιετυλίξαμεν μὲ δέρματα ἄρκτων, ὑψώσαμεν δὲ καὶ τὸ κάθισμα τοῦ ἑλκήθρου, ἵνα ὦσιν ἧττον ἐκτεθειμένα κατὰ τὰς ἀνωμαλίας τῶν πάγων. Δυστυχῶς μᾶς ἔλειπον καὶ σχοινία, ἵνα προσδέσωμεν αὐτά, μετεχειρίσθημεν δὲ λωρίδας δερμάτων ἄρκτων καὶ θαλασσίων ἵππων.

Ὑπελείπετο ἤδη νὰ παρασκευάσωμεν καὶ σκηνήν. Ἡ παλαιὰ εἶχε καταστῇ ῥάκος κατὰ τὴν ἐκδρομὴν τοῦ παρελθόντος ἔτους, αἱ δ' ἀλώπεκες κατὰ τὸν χειμῶνα συνεπλήρωσαν τὴν καταστροφὴν αὐτῆς. Ἵνα στεγαζώμεθα εἰς τὸ ἑξῆς, ἐφαντάσθημεν νὰ θέτωμεν τὰ ἔλκηθρα ἡμῶν τὸ ἓν ἀπέναντι τοῦ ἄλλου, ἐπ' αὐτῶν δὲ νὰ θέτωμεν τὰ καγιάκ. Οἱ τοῖχοι τῆς σκηνῆς θ' ἀπετελοῦντο ἐκ σωροῦ χιόνος, ἣν θὰ ἐσωρεύομεν περὶ αὐτήν, ἡ δὲ στέγη ἐκ τοῦ ἱστίου, ἁπλου-

μένου ἐπὶ τῶν χιονοπεδίλων ἡμῶν καὶ τῶν ράβδων.

Τὸ σπουδαιότατον ὅμως τοῦ ἐφοπλισμοῦ ἡμῶν ἦσαν τὰ ὅπλα, ἅτινα εὐτυχῶς ἦσαν ἐν ἀρίστῃ καταστάσει. Πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως ἡμῶν τὰ ἐστιλβώσαμεν καὶ τὰ ἠλείψαμεν μὲ ἔλαιον. Ἔχομεν εἰσέτι 100 μεγάλας πυριτιδοβολὰς καὶ 150 μικροτέρας. Μὲ τὰ ἐφόδια ταῦτα θὰ ἠδυνάμεθα καὶ ἄλλους ἔτι χειμῶνας νὰ διέλθωμεν ἐπὶ τῶν πάγων, χωρὶς ν' ἀποθάνωμεν τῆς πείνης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ΄.

Ἡ εἰς Νορβηγίαν ἐπάνοδος

Τὴν 19 μαΐου εἴμεθα ἐπὶ τέλους ἕτοιμοι. Πρὶν ἢ καταλίπωμεν τὸ χειμερινὸν ἡμῶν καταφύγιον, φωτογραφῶ τὴν καλύβην καὶ καταθέτω ἐν αὐτῇ συνοπτικὴν ἔκθεσιν τῆς ἐκδρομῆς ἐν μεταλλικῷ κυλίνδρῳ ἐπιμελῶς κεκλεισμένῳ.

Ἀπὸ πολλοῦ ἐχάσαμεν τὴν ἕξιν τοῦ σύρειν τὰ ἔλκηθρα. Ἵνα δὲ μὴ ἐξαντληθῶμεν ἐνωρίς, βαίνομεν βραδέως καὶ σταματῶμεν συχνά. Ὁποία χαρὰ νὰ ταξειδεύωμεν καὶ πάλιν καὶ μάλιστα διὰ τὴν πατρίδα ἡμῶν!

Τὴν ἑπομένην ὁδοιποροῦμεν ὀλίγας μόνον ὥρας διευθυνόμενοι πρὸς τὸ ἀκρωτήριον, τὸ κείμενον πρὸς νότον. Καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα ἠτενίζομεν πρὸς αὐτό, ὡς πρὸς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας. Εἶναι δι' ἡμᾶς ἡ Εὐελπὶς Ἄκρα. Ἐκεῖ θὰ καθορίσωμεν τὴν θέσιν ἡμῶν· ἐκεῖ κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῶν ἀκτῶν θὰ δυνηθῶμεν ν' ἀναγνωρίσωμεν, ἂν εὑρισκώμεθα ἐν τῷ ἀρχιπελάγει τοῦ Φράγκίσκου Ἰωσήφ, ἢ ἐπὶ νήσου τινὸς δυτικώτερον κειμένης. Ἂν ἡ ξηρὰ ἔχῃ διεύθυνσιν πρὸς τὰ ΝΑ., τότε εἴμεθα πρὸς Β. τοῦ ἀκρωτηρίου Λόφλεη, ἂν δὲ τοὐναντίον πρὸς τὰ ΝΔ. τότε εἴμεθα ἐπὶ ἀγνώστου νήσου, δυτικώτερον κειμένης, πλησίον τῆς Γῆς τοῦ Ζίλλη. Πέραν τοῦ ἀκρωτηρίου τούτου ἐλπίζομεν νὰ εὕρωμεν ὁμαλωτέρους πάγους καὶ νὰ προχωρήσωμεν ταχύτερον.

Τὴν 21 μαίου ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ ἀκρωτηρίου τούτου διακρίνομεν πρὸς νότον εὐρεῖαν ἔκτασιν ἀνοικτῶν ὑδάτων, ἐν ταὐτῷ δὲ καὶ δύο νήσους ὑπὸ χιόνος καὶ πάγων κεκαλυμμένας. Ἡ μεγαλειτέρα τούτων κεῖται Ν. 40ο Δ., ἡ δ' ἑτέρα Ν. 85ο Δ. Δὲν δύναμαι ὅμως δυστυχῶς

νὰ διακρίνω τὴν διεύθυνσιν τῆς παραλίας πρὸς Ν. τοῦ ἀκρωτηρίου τούτου. Ἐν τούτοις δὲν εἴμεθα δυσηρεστημένοι. Τὰ ἀκρυστάλλωτα ὕδατα δὲν ἀπέχουσι πολὺ μακράν· μετ' οὐ πολὺ θὰ θέσωμεν τὰ ἀκάτια ἡμῶν εἰς τὸ ὕδωρ καὶ θὰ πλέωμεν πρὸς τὴν προσφιλῆ πατρίδα.

Ἡ ὥρα τῆς ἀπολυτρώσεως ἡμῶν πλησιάζει. Πλήν, φεῦ! ὁ βίος τοῦ ἐξερευνητοῦ τῶν πόλων εἶναι πλήρης ἀπογοητεύσεων. Τὴν ἑπομένην φοβερὸς χιονοστρόβιλος μᾶς ἀναγκάζει νὰ μείνωμεν ἀκίνητοι ὑπὸ τὴν σκηνήν. Ἐνῷ ἑτοιμάζω τὸ πρόγευμα, ἄρκτος διέρχεται 20 βήματα μακρὰν ἡμῶν, παρατηροῦσα καὶ περιεργαζομένη τὰ καγιάκ, ἀλλ' ἕνεκα τῆς διευθύνσεως τοῦ ἀνέμου δὲν δύναται νὰ μᾶς ὀσφρανθῇ, καὶ ἐξακολουθεῖ ἀτάραχος τὸν δρόμον της. Δὲν ἠθελήσαμεν νὰ τὴν ἐνοχλήσωμεν, διότι ἔχομεν ἐπαρκεῖς ζωοτροφίας.

Μαΐου 23. — Ὁ καιρὸς εἶναι πάντοτε κακός. Οὐχ ἧττον δοκιμάζομεν νὰ ἐξερευνήσωμεν τὸ ἔδαφος, ὅπως φθάσωμεν ὡς τάχιστα εἰς ἀνοικτὰ ὕδατα. Τὴν ἑπομένην διευθυνόμεθα πρὸς νῆσον δυτικῶς κειμένην διὰ τῶν μετ' αὐτῆς ἡνωμένων πάγων. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνεμος πνέει ἐξ Α. ὑψοῦμεν τὰ ἱστία ἐπὶ τῶν ἑλκήθρων, ὁλισθαίνουσι δὲ ταῦτα ταχέως ἐπὶ τῶν ὁμαλῶν πάγων.

Ἀλλ' οὐδέποτε λοιπὸν θὰ ἔχωμεν στιγμὴν ἀναπαύσεως; Ἐνῷ πλησιάζομεν εἰς τὴν ξηράν,

ὁ ἄνεμος ἐπιτείνεται καὶ μεταβάλλεται αἴφνης εἰς ΝΔ. Καταβιβάζομεν ἐσπευσμένως τὰ ἱστία. Ἵνα φθάσωμεν εἰς τὴν νῆσον, ἀνάγκη νὰ παλαίσωμεν κατὰ φοβερᾶς λαίλαπος. Οἱ πάγοι καθίστανται ἀνώμαλοι μὲ ῥήγματα καὶ προεξοχάς, καλύπτονται δ' ὑπὸ δολίου στρώματος χιόνος. Αἴφνης βυθίζομαι εἰς ἓν τῶν ῥηγμάτων τούτων. Προσπαθῶ νὰ ἐξέλθω τοῦ βαράθρου τούτου, ἀλλὰ πᾶσαι αἱ προσπάθειαί μου ἀποβαίνουσιν ἀνωφελεῖς. Τὰ χιονοπέδιλα παραλύουσι τὰς κινήσεις μου· εὐτυχῶς ὅμως πίπτων ἐβύθισα στερεῶς τὴν σιδηρᾶν αἰχμὴν τῆς ῥάβδου μου ἐντὸς τῶν πάγων, μὲ τὴν ἄλλην δὲ χεῖρα κατορθῶ νὰ κρατῶμαι μετέωρος. Ἐν τῇ θέσει ταύτῃ περιμένω τὴν ἔλευσιν τοῦ Ζόανσεν. Θὰ μὲ εἶδε πίπτοντα καὶ θὰ σπεύσῃ εἰς βοήθειάν μου. Παρέρχονται στιγμαί τινες, ὁ δὲ σύντροφός μου δὲν φαίνεται.

Ἡ ῥάβδος μου ἄρχεται ὑποχωροῦσα καὶ βαθμηδὸν βυθίζομαι εἰς τὸ παγωμένον ὕδωρ. Φωνάζω δυνατὰ τὸν Ζόανσεν. Οὐδεμία ἀπάντησις. Φωνάζω καὶ δεύτερον καὶ μετά τινα δεύτερα λεπτὰ ἀκούω οὐ μακρὰν τὴν φωνὴν τοῦ συντρόφου μου. Τὸ ὕδωρ ἀνῆλθε μέχρι τοῦ στήθους μου· ἀκόμη λεπτά τινα καὶ θὰ ἐχανόμην. Ἐπὶ τέλους φθάνει ὁ Ζόανσεν καὶ μὲ ἁπαλλάττει τῆς φοβερᾶς ταύτης θέσεως. Ἐνησχολημένος εἰς τὴν διπλωσιν τοῦ ἱστίου δὲν ἠννόησε τὴν ἐξαφάνισίν μου, ἢ ὅτε ἤκουσε τὰς φωνάς μου.

Φθάνομεν εἰς τὴν νῆσον καὶ κατασκηνοῦμεν ἐπὶ θέσεως ἐπαρκῶς ἀπὸ τοῦ ἀνέμου προφυλαττομένης. Πρὸς μεγάλην ἡμῶν ἔκπληξιν ἀπαντῶμεν πολλὰς ἀγέλας θαλασσίων ἵππων ἐξηπλωμένων κλιμακηδὸν παρὰ τὴν ἀκτήν. Ἔχομεν ὅμως ἀφθόνους τροφὰς καὶ δὲν ταράττομεν τὴν ἡσυχίαν αὐτῶν. Τὴν ἑπομένην ἡ τρικυμία μᾶς ἀναγκάζει νὰ μένωμεν ἀκίνητοι.

Μαΐου 26.—Χθὲς καὶ σήμερον πολιορκούμεθα ὑπὸ τῆς κακοκαιρίας παρὰ τὸν παγῶνα, τὸν παρὰ τὴν Β. τῆς νήσου παραλίαν κείμενον. Ἡ χιὼν εἶναι τόσον ὑδαρής, ὥστε ἡ πορεία ἀποβαίνει ἀδύνατος. Ἂς ἐλπίζωμεν, ὅτι μετ' οὐ πολὺ θὰ φθάσωμεν εἰς ἀκρυστάλλωτα ὕδατα.

Τὴν 28 μαΐου μόνον κατορθοῦμεν νὰ ἐκκινήσωμεν. Μεταξὺ τῆς νήσου καὶ τῆς πρὸς Α. κειμένης ξηρᾶς ἀνοίγεται εὐρεῖα λεκάνη ἀκρυστάλλωτος, ἕνεκα ὁρμητικοῦ ρεύματος, προερχομένου ἀναντιρρήτως ἐκ τῶν ἀβαθῶν ἐνταῦθα ὑδάτων. Παρ' αὐτὴν δύο ἢ τρεῖς ἀγέλαι θαλασσίων ἵππων κοιμῶνται ἐπὶ τῶν πάγων. Λαβὼν τὴν φωτογραφικήν μου μηχανὴν διευθύνομαι πρὸς αὐτούς, βαίνων ὄπισθεν λόφου. Ὅτε ἔφθασα εἰς ἀπόστασιν 5—7 βημάτων ἀπὸ τῆς ἀγέλης, μία θήλεια μετὰ τοῦ τέκνου της βυθίζεται εἰς τὸ ὕδωρ. Οἱ λοιποὶ μένουσιν ἀκίνητοι. Μ' ὅλας τὰς φωνάς μας δὲν κρίνουσιν εὔλογον νὰ κινηθῶσι.

Ὁ Ζόανσεν ρίπτει κατ' αὐτῶν σφαίρας ἐκ

χιόνος καὶ βώλους πάγων, ἀλλ' οὗτοι ὀσφραίνονται μόνον τοὺς ριπτομένους πάγους καὶ δὲν ταράσσονται ἐκ τῆς θέσεώς των. Διευθύνομαι κατ' εὐθεῖαν πρὸς αὐτούς. Ἀνακινοῦνται ὀλίγον, ἀλλ' εἷς μόνον ἀποφασίζει νὰ ριφθῇ εἰς τὸ ὕδωρ, ἵν' ἀνέλθῃ καὶ πάλιν ἐπὶ τῶν πάγων. Προχωρῶ καὶ ἀπέχω μόνον τρία βήματα. Δύο πελώριοι ἵπποι ὑψοῦσιν ἅπαξ ἢ δὶς τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, ἵνα ρίψωσι περιφρονητικὸν βλέμμα κατὰ τῶν τολμώντων νὰ ταράττωσι τὴν ἡσυχίαν των, καὶ κοιμῶνται εἶτα ἐκ νέου. Φωτογραφήσας τὴν σκηνὴν ταύτην, πλησιάζω καὶ κεντῶ τὸ ρύγχος αὐτῶν μὲ τὴν ῥάβδον μου. Τότε μόνον ἐξεγείρονται ἐκ τῆς νάρκης των. Πρὶν ἢ φύγω, κεντῶ δυνατὰ μὲ τὴν ῥάβδον μου τὸν πλησιέστερον. Ἐγείρεται ἀμέσως, ἐκβάλλει φοβεροὺς μυκηθμοὺς καὶ μὲ βλέπει μὲ τοὺς μεγάλους καὶ ὑελώδεις αὐτοῦ ὀφθαλμούς. Ἀλλ' εἶτα ξέει ὀλίγον τὴν κεφαλήν του καὶ πίπτει κάτω, ἵνα κοιμηθῇ ἐκ νέου. Ἀναχωροῦμεν, καταλείποντες αὐτοὺς ἐξηπλωμένους. Ὅτε ἐφθάσαμεν εἰς τὰ νότια τῆς νήσου, μᾶς σταματᾷ ἐκ νέου χιονοστρόβιλος. Ὁ ὁρίζων εἶναι κατάκλειστος. Ἀδύνατον νὰ προχωρήσωμεν.

Μαΐου 31. — Ἵνα παρέλθῃ ὁ καιρός, κάμνω ἐκδρομὴν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς νήσου. Πανταχοῦ ἀπαντῶ μικρὰς κοιλάδας, πολλαχοῦ δὲ ἴχνη χηνῶν. Εὗρον μάλιστα καὶ κελύφη ὠῶν, ἀπεκάλεσα δὲ αὐτὴν «Νῆσον χηνῶν». Ὁ Ζιάλσων, ὅστις

εἶδε τὴν νῆσον ταύτην κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1895, τὴν εἶχεν ἀποκαλέσει *Μαρίαν-Ἐλισάβετ*, ὄνομα, ὅπερ παρεδέχθην ἐπὶ τοῦ χάρτου ἡμῶν.

Ἰουνίου 12. — Κατὰ τὴν ἑσπέραν ὁ ἄνεμος πίπτει, ὁ δ' ἥλιος ρίπτει καὶ πάλιν τὰς φαιδρὰς καὶ πλήρεις ἐλπίδων ἀκτῖνάς του. Ἐκεῖ κάτω, εἰς τὴν Νορβηγίαν, ἡ φύσις ἀναπτύσσεται ἤδη ἐν τῇ φαιδρότητι τοῦ φωτὸς καὶ τῶν ἀνθέων, ἐνῷ ἐδῶ καλυπτόμεθα ἔτι ὑπὸ χιόνων. Πότε θὰ τελειώσουν τὰ βάσανά μας! Νὰ ἐγνώριζον τοὐλάχιστον, ὅτι τὸ «Φραμ» εἶναι ἐν ἀσφαλείᾳ! Ἀλλ' ἂν ἐπανῆλθεν εἰς Νορβηγίαν, ὁποία θλῖψις καὶ ἀγωνία διὰ τὰ περιμένοντα ἡμᾶς προσφιλῆ ὄντα!

Ἰουνίου 3. — Ἐν πορείᾳ καὶ πάλιν. Ὁ δυτικὸς ἄνεμος ὤθησε πρὸς τὴν ξηρὰν τοὺς πάγους. Οὐδὲ μικρὸν τμῆμα ἀνοικτοῦ ὕδατος. Πρέπει νὰ ἐπαναρχίσωμεν τὸ ἐπίμοχθον ἔργον τῆς διὰ τῶν πάγων πορείας. Πανταχοῦ εἰσιν οὗτοι διαλελυμένοι. Τὰ χιονοπέδιλα καὶ τὰ ἔλκηθρα βυθίζονται εἰς τὸν βόρβορον τοῦτον, μετὰ πολλῶν δὲ ταλαιπωριῶν φθάνομεν εἰς τὸ ἀπότομον ἀκρωτήριον Φίσερ, ἐν ᾧ ἐμφωλεύουσι πολυάριθμοι κολυμβίδες καὶ θαλασσοβάται.

Αἱ τροφαὶ ἡμῶν ἐπαισθητῶς ἠλαττώθησαν καὶ ἀναζητοῦμεν ἄρκτους· ἀλλὰ ἀπό τινος χρόνου ἐξηφανίσθησαν. Ἐν τῷ μεταξὺ βλέπομεν ἀγέλην θαλασσίων ἵππων. Ὡς συνήθως, τὰ ζῷα

ταῦτα ἐξηπλωμένα νωχελῶς ἐπὶ τῶν πάγων οὐδόλως προσέχουσιν εἰς τὴν ἄφιξιν ἡμῶν. Πυροβολοῦμεν καὶ φονεύομεν ἓν τούτων. Τὰ λοιπά, οὐδόλως ταραχθέντα ἐκ τοῦ συμβάντος, ἀνεγείρουσι μόνον ἐπὶ στιγμὴν τὰς κεφαλάς των, εἶτα δὲ κοιμῶνται ἐκ νέου.

Δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ διαμελίσωμεν τὸ φονευθὲν ζῷον ἐν μέσῳ τῶν λοιπῶν. Πρὸ παντὸς ἀνάγκη ν' ἀπαλλαγῶμεν τῆς ὀχληρᾶς γειτονίας των. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι εὐχερές. Ἐκβάλλομεν μεγάλας κραυγάς, ἵνα τὰ ἐκφοβίσωμεν, ἀλλ' ἐκεῖνα μᾶς βλέπουσι μετὰ περιεργείας χωρὶς νὰ κινηθῶσι. Τύπτομεν αὐτὰ μὲ τὰ χιονοπέδιλα· τότε δὲ καθίστανται μανιώδη, κτυπῶσι τοὺς πάγους μὲ τοὺς χαυλιόδοντας αὐτῶν, ἀλλὰ δὲν ἀποφασίζουσι νὰ ὑποχωρήσωσιν. Ἐπὶ τέλους τύπτομεν καὶ κεντῶμεν αὐτὰ δυνατὰ μὲ τὰς αἰχμὰς τῶν ῥάβδων μας, ὡς τοὺς ἀπειθεῖς καὶ δυσαγώγους ὄνους, καὶ μόλις κατορθοῦμεν νὰ ἐξώσωμεν αὐτὰ ἐκ τῆς θέσεώς των.

Ἀλλὰ μόλις ἀρχόμεθα τοῦ διαμελισμοῦ, ὅτε ἀναφαίνονται ἐκ νέου. Το ἓν μετὰ τὸ ἄλλο φθάνει εἰς τὴν ἄκραν τῶν πάγων, καὶ στηριζόμενον ἐκεῖ διὰ τῶν χαυλιοδόντων αὐτοῦ, ἐκβάλλει φοβεροὺς μυκηθμούς. Μετ' ὀλίγον ἀναφαίνονται εἰς τὸ ἐγγὺς ἡμῶν ῥῆγμα. Ἐξάγουσι κατὰ τὸ ἥμισυ τὰ σώματα αὐτῶν ἀπὸ τῶν ὑδάτων

καὶ μᾶς βλέπουσιν ἀσκαρδαμυκτεί, ὡς εἰ νὰ ἐζήτουν λόγον τῆς διαγωγῆς ἡμῶν.

Παρασκευάσαντες οὕτω τὰς τροφὰς ἡμῶν, ἐπαναρχίζομεν τὴν ἐπίπονον ἡμῶν πορείαν. Ἀλλ' εὐτυχῶς ὁ ἄνεμος εἶναι εὐνοϊκός. Ὑψοῦμεν τὰ ἱστία ἐπὶ τῶν ἐλκήθρων καὶ προχωροῦμεν. Μετὰ πορείαν ὡρῶν τινων ἀπαντῶμεν ἀνοικτὴν θάλασσαν ἁπλουμένην πρὸ νήσου ὑπὸ πάγων κεκαλυμμένης. Τὰ ὕδατα συνταράσσονται ὑπὸ κολυμβίδων καὶ λάρων, πορρωτέρω δὲ στῖφος νησσῶν διασχίζει τὸν ἀέρα. Ἐκ τῆς ζωηρότητος ταύτης τῆς φύσεως ἔχομεν τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ἐφθάσαμεν εἰς πεπολιτισμένην χώραν.

Βραδύτερον ἡ ὁδὸς ἡμῶν κλείεται πρὸς Ν., τοὐναντίον δὲ πρὸς Δ. ἡ θάλασσα εἶναι ἀνοικτή. Ἐνταῦθα κεῖται σοβαρὸν πρὸ ἡμῶν ζήτημα. Ποῦ νὰ διευθυνθῶμεν; πρὸς δυσμάς, πρὸς τὴν Σπιτσβέργην, ἢ νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς νότον; Ἀποφασίζομεν τὸ δεύτερον. Πρὸς Ν. τῶν πρὸ ἡμῶν νήσων ἡ θάλασσα εἶναι ἀνοικτή. Ἴσως ἐκεῖθεν εὕρωμεν κατ' εὐθεῖαν ὁδὸν πρὸς τὴν Σπιτσβέργην. Τὴν πρωΐαν τῆς 5 ἰουνίου κατασκηνοῦμεν εἰς τὴν μεσημβρινὴν ἀκτὴν τοῦ ἀκρωτηρίου Ριχτόφεν.

Τὴν ἑπομένην ὁμίχλη καὶ ἐλαφρὸς βόρειος ἄνεμος. Προχωροῦμεν πρὸς νότον μὲ τὰ ἱστία ἐπὶ τῶν ἐλκήθρων διὰ τῶν παρὰ τὴν ἀκτὴν πάγων. Ὠθούμενοι οὕτως ὑπὸ τοῦ ἀνέμου διερχόμεθα

τὸν ἀπὸ τῆς νήσου χωρίζοντα ἡμᾶς πορθμόν. Τὴν 8 ἰουνίου ἐσταματήσαμεν ἐν μέσῳ τῶν πάγων ἕνεκα λυσσώδους καταιγίδος. Ἀδύνατον ἐν μέσῳ τῶν περιβαλλουσῶν ἡμᾶς νήσων ν' ἀναγνωρίσωμεν ποῦ εἴμεθα.

Ἰουνίου 12.—Τὴν τετάρτην ὥραν τῆς πρωΐας ἐκκινοῦμεν μὲ ὑψωμένα τὰ ἱστία ἐπὶ τῶν ἐλκήθρων. Ὁ παγετὸς τῆς τελευταίας νυκτὸς ἀπεσκλήρυνε τὴν χιόνα. Οὕτως, ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ὠθούμενοι, ἐλπίζομεν νὰ προχωρήσωμεν εὐχερῶς καὶ ταχέως. Χθὲς ἦτο εὐδία καὶ ἠδυνήθημεν νὰ ἴδωμεν τὴν περὶ ἡμᾶς ξηράν. Προσπαθοῦμεν νὰ φθάσωμεν εἰς ἀκρωτήριόν τι κείμενον πρὸς δυσμάς. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ ἄνεμος ἠλαττώθη, οἱ δὲ πάγοι κατέστησαν μᾶλλον ἀνώμαλοι. Εὑρισκόμεθα νῦν ἐπὶ συμπαγοῦς τμήματος ἐπιπλεόντων ὄγκων, ὧν ἡ διάβασις εἶναι δυσχερής.

Τὸ σκιερὸν χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ δεικνύει ἀκρυστάλλωτα ὕδατα πρὸς νότον καὶ πρὸς μεγάλην ἡμῶν χαρὰν ἀκούομεν τὸν κρότον τῶν θραυομένων κυμάτων. Τὴν ἕκτην τῆς πρωΐας σταματῶμεν. Ἀπὸ τῆς κορυφῆς λόφου, ἔνθα ἀνῆλθον πρὸς καταμέτρησιν τοῦ γεωγραφικοῦ μήκους, βλέπω οὐ μακρὰν ἀνοικτὰ ὕδατα πρὸς τὰ ΝΔ.

Μετὰ μικρὰν διὰ τῶν πάγων πορείαν φθάνομεν πρὸ τῆς ζώσης καὶκινουμένης θαλάσσης. Πόσον ἡδονικὸς εἶναι ὁ ἦχος τῶν κυμάτων τῆς ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ὑπὸ τὸ ὄστρακον τῶν πάγων κε-

κρυμμένης ἀψύχου καὶ νεκρᾶς θαλάσσης! Τὰ καγιὰκ ἐρρίφθησαν εἰς τὴν θάλασσαν, συνεδέθησαν ὁμοῦ, ἀνυψώθη ἐπ' αὐτῶν τὸ ἱστίον καὶ θαλασσοπλοοῦμεν.

Αἱ ἐλπίδες ἡμῶν δὲν διεψεύσθησαν. Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν πλέομεν ταχέως. Ὁ ἄνεμος εἶναι σφοδρότατος. Εἴμεθα κατάβρεκτοι, ἀλλ' ἡ χαρὰ τῆς προσεχοῦς ἀπολυτρώσεως μᾶς θερμαίνει. Κάμψαντες τὸ ἀκρωτήριον, πρὸς ὃ διευθυνόμεθα, ἀνακαλύπτομεν, ὅτι ἡ ἀκτὴ διευθύνεται ΝΑ, ταὐτοχρόνως δὲ βλέπομεν πρὸ ἡμῶν ἁπλουμένην ἀκρυστάλλωτον θάλασσαν.

Τὴν ἑσπέραν ἀποβιβαζόμεθα ἐπὶ τῶν παρὰ τὰς ἀκτὰς πάγων, ἵνα κινήσωμεν ὀλίγον τὰ ὑπὸ τοῦ μακροῦ διὰ τῶν καγιὰκ πλοῦ ἀπονάρκωθέντα ἡμῶν μέλη. Σκεπτόμεθα ἐπίσης ν' ἀνέλθωμεν καὶ ἐπί τινος ὑψώματος, ἵνα ἐξετάσωμεν τὸν ὁρίζοντα πρὸς δυσμάς. Ἀλλὰ πῶς νὰ προσδέσωμεν καὶ νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὰ πολύτιμα ἡμῶν ἀκάτια;

— Ἂς τὰ δέσωμεν μὲ τὸ σχοινίον τοῦτο, μοὶ λέγει ὁ Ζόανσεν.

— Εἶναι στερεόν; ἐρωτῶ.

— Ναί· εἶχον δεμένον μὲ αὐτὸ τὸ ἱστίον τοῦ ἐλκήθρου μου.

— Πολὺ καλά. Δὲν χρειάζεται καὶ γονδρὸν σχοινίον διὰ τὰ ἐλαφρά μας ἀκάτια.

Καὶ τὰ προσδένομεν ἐπὶ τῶν πάγων διὰ τοῦ

σχοινίου τούτου, ὅπερ συνέκειτο ἐκ λωρίδων δέρματος θαλασσίου ἵππου. Βαδίζομεν πρῶτον παρὰ τὰ καγιάκ, ἵν' ἀπαλλάξωμεν τῆς νάρκης τὰς κνήμας ἡμῶν. Ὁ ἄνεμος ἠλαττώθη καὶ φαίνεται ὅτι θὰ μεταβληθῇ εἰς δυτικόν. Θὰ δυνηθῶμεν ἆρά γε νὰ συνεχίσωμεν τὸν πλοῦν ἡμῶν μὲ τὸν ἄνεμον τοῦτον; Ἵνα βεβαιωθῶμεν περὶ αὐτοῦ, ἀνερχόμεθα παρακείμενόν τινα λόφον ἐκ πάγων.

Ἀλλ' ἐνῷ ἐκεῖθεν ἐξετάζω τὸν ὁρίζοντα, ὁ Ζόανσεν φωνάζει· «Τὰ καγιὰκ ἐλύθησαν καὶ φεύγουν.» Τρέχομεν κατεσπευσμένως πρὸς τὴν ἄκραν τῶν πάγων. Τὰ καγιὰκ ἀπεμακρύνθησαν ἤδη καὶ παρασύρονται πρὸς τὰ ἀνοικτά. «Κράτησε τὸ ὡρολόγι μου», λέγω εἰς τὸν Ζόανσεν. Καὶ αὐθωρεὶ ἀπαλλασσόμενος ἐκ τῶν βαρυτέρων μου ἐνδυμάτων, ἵνα δύναμαι νὰ κολυμβῶ εὐχερέστερον, ρίπτομαι εἰς τὸ ὕδωρ. Ὁ ἄνεμος ἦτο ἀπόγειος καὶ ὤθει ταχέως τὰ καγιὰκ πρὸς τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν. Τὸ ὕδωρ ἦτο παγωμένον, τὰ ἐνδύματα ἐκώλυον τὰς κινήσεις μου, τὰ δ' ἀκάτια ὁλονὲν ἀπεμακρύνοντο. Ἔχανον πάντοτε ἔδαφος, ἀντὶ νὰ κερδίσω. Μοὶ ἐφαίνετο ἀδύνατον νὰ τὰ προφθάσω, μετ' αὐτῶν δ' ἔφευγε καὶ πᾶσα ἐλπὶς σωτηρίας. Πᾶν ὅ,τι εἴχομεν πρὸς συντήρησιν ἡμῶν, εὑρίσκετο ἐν τοῖς ἀκατίοις. Εἴτε ἐπνιγόμην, εἴτε ἔφθανον ὀπίσω ἐπὶ τῶν πάγων ἄνευ τῶν καγιάκ, ἦτο ἓν καὶ τὸ αὐτό.

Ἐντείνω ὡς οἷόν τε πλειότερον τὰς δυνάμεις μου. Ὀσάκις κουράζομαι, κολυμβῶ μὲ τὰ νῶτα. Ἐνῷ εἶμαι ἐν τῇ θέσει ταύτῃ, βλέπω τὸν Ζόανσεν βαδίζοντα πυρετωδῶς ἐπὶ τῶν πάγων. Ἀνησυχῶν φοβερὰ ὁ πτωχός μου φίλος δὲν δύναται νὰ σταθῇ εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν. Εἶναι καταδικασμένος νὰ ἵσταται ἐκεῖ ἀδρανὴς καὶ δὲν ἐλπίζει ἴσως νὰ μὲ ἴδῃ ἐπιτυγχάνοντα. Ἂν ἐρρίπτετο καὶ αὐτὸς εἰς τὸ ὕδωρ, δὲν θὰ ἐβελτιοῦτο ἡ θέσις ἡμῶν. Βραδύτερον μοὶ ἔλεγεν, ὅτι ἡ ἀγωνιώδης ἐκείνη προσδοκία ἦτο ἡ ἐπιπονωτάτη στιγμὴ τοῦ βίου του.

Ὅταν ἔστρεψα πάλιν τὸ σῶμά μου καὶ ἐκολύμβων μὲ τὰς χεῖρας, εἶδον, ὅτι ἤμην πλησιέστερον εἰς τὰ καγιάκ. Τοῦτο μ' ἐνεθάρρυνε καὶ ἐνέτεινα μᾶλλον τὰς δυνάμεις μου. Δυστυχῶς ὅμως νάρκωσις καὶ ἀναισθησία καταλαμβάνει τὰς κνήμας μου· μετ' οὐ πολὺ ἴσως δὲν θὰ δύναμαι νὰ τὰς κινήσω. Ἀλλ' ἤδη ἡ ἀπόστασις δὲν εἶναι μεγάλη. Ἂν ἀνθέξω ἐπί τινας ἔτι στιγμάς, σωζόμεθα, Ἐμπρὸς λοιπόν. Ὀλίγον ἀκόμη, καὶ τὰ ἔφθασα.

Ἐπὶ τέλους συλλαμβάνω τὴν ἄκραν τοῦ ἐπὶ καγιὰκ τεθειμένου χιονοπεδίλου. Ἐσώθημεν. Προσπαθῶ ν' ἀνέλθω, ἀλλὰ τὸ σῶμά μου καταστὰν ἄκαμπτον ὑπὸ τοῦ ψύχους, ἀρνεῖται πᾶσαν ὑπηρεσίαν. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐσκέφθην, ὅτι ἔφθασα πολὺ ἀργά. Μετὰ φοβερὰς ἀγωνίας κα-

τορθῶ νὰ περάσω τὸν ἕνα πόδα ἄνωθεν τοῦ ἑλκήθρου, καὶ τῇ βοηθείᾳ τοῦ στηρίγματος τούτου ἀνέρχομαι ἐπὶ τοῦ καγιάκ.

Ἁρπάζω τὴν κώπην, ἀλλ' ὅλον τὸ σῶμά μου εἶναι ἄκαμπτον καὶ μόλις δύναμαι νὰ τὴν χειρισθῶ. Δὲν ἦτο εὔκολον νὰ κωπηλατῶ μόνος καὶ ἐπὶ τῶν δύο ἀκατίων. Ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μετέβαινον εἰς τὸ ἕτερον, ἵνα τὰ κατευθύνω κατ' εὐθεῖαν γραμμήν. Ἐκωπηλάτουν δυνατά, ἵνα θερμανθῶ. Μοὶ ἐφαίνετο, ὅτι τὸ σῶμά μου ἦτο ἀναίσθητον. Ὅτε ἔπνεεν ἄνεμος, ᾐσθανόμην, ὅτι μὲ διεπέρα· ἐρρίγουν ἀδιαλείπτως καὶ οἱ ὀδόντες μου συνεκρούοντο. Ἐν τούτοις κατώρθουν εἰσέτι νὰ κωπηλατῶ.

Ἐν τῷ μεταξὺ βλέπω πλησίον μου δύο κολυμβίδας. Ἀνεξήγητος πόθος μὲ καταλαμβάνει νὰ πυροβολήσω κατ' αὐτῶν, ἐνῷ διετέλουν ἐν τοιαύτῃ θέσει. Ἁρπάζω τὸ ὅπλον μου, πυροβολῶ καὶ φονεύω ἀμφοτέρας. Ὁ Ζόανσεν μοὶ διηγεῖτο βραδύτερον, ὅτι ἐταράχθη πολὺ ἀκούσας τὸν πυροβολισμόν. Ὅτε δὲ μὲ εἶδε κατόπιν λαμβάνοντα ἀπὸ τῆς θαλάσσης τὰ πτηνά, ἐφοβήθη πολὺ διὰ τὸ λογικόν μου. Ἐπὶ τέλους ἔφθασα παρὰ τὴν ἄκραν τῶν πάγων. Ὁ Ζόανσεν ἦλθε πρὸς συνάντησίν μου. Μετ' οὐ πολὺ κατεσκηνώσαμεν.

Εἶμαι ἐξηντλημένος. Σύρομαι σχεδὸν καὶ μόλις δύναμαι νὰ σταθῶ. Ἐνῷ τρέμω καὶ ριγῶ, ὁ Ζόανσεν ἐξάγει τὰ ἐνδύματά μου, μὲ ἐνδύει

ὅλα τὰ στεγνὰ ἐνδύματα, ἅτινα ἔχομεν μεθ' ἡμῶν, μ' ἐξαπλώνει ἐπὶ τοῦ σάκκου τοῦ ὕπνου καὶ μὲ καταλύπτει μὲ ἱστία καὶ μὲ πᾶν ὅ,τι ἔχομεν, ἵνα μὲ προφυλάξῃ ἀπὸ τοῦ ἀνέμου. Ἐξακολουθῶ ριγῶν, ἀλλὰ βαθμηδὸν ἄρχομαι θερμαινόμενος. Οἱ πόδες μου μόνον διατελοῦσιν εἰσέτι ἀναίσθητοι καὶ ψυχροί, ὡς πάγοι. Ἐνῷ ὁ Ζόανσεν στήνει τὴν σκηνὴν καὶ μαγειρεύει τὰς δύο κολυμβίδας, ἀποκοιμῶμαι. Ὅτε ἐξύπνησα, τὸ φαγητὸν ἦτο ἕτοιμον. Ὁ θερμὸς ζωμὸς καὶ τὰ ὀπτὰ πτηνὰ ἐξήλειψαν καὶ τὰ τελευταῖα ἴχνη τοῦ φρικτοῦ τούτου ἐπεισοδίου.

Ἰουνίου 13.— Ἡ σφοδρότης τοῦ ρεύματος μᾶς ἀναγκάζει νὰ περιμένωμεν. Τὴν νύκτα προχωροῦμεν καλῶς. Τὴν πρωΐαν τῆς ἑπομένης συναντῶμεν πολυαρίθμους ἀγέλας θαλασσίων ἵππων κοιμωμένων ἐπὶ τῶν πάγων. Δὲν ἔχομεν πλέον τροφάς, οὔτε καύσιμον ὕλην. Μία ἄρκτος θὰ ἦτο εὐπρόσδεκτος, ἀλλ' ἀπὸ πολλῶν ἡμερῶν οὐδεμία ἐφάνη. Διευθυνόμεθα κατὰ μιᾶς ἀγέλης μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ προσβάλωμεν τὰ νεαρώτερα, ὧν ἡ σύλληψις εἶναι εὐχερεστέρα. Τὸ σχέδιον ἐπιτυγχάνει. Πυροβολῶ δίς, καὶ δύο νεαρὰ ζῷα πίπτουσι.

Εἰς τὸν πρῶτον πυροβολισμὸν πᾶσα ἡ ἀγέλη ἐξηγέρθη ἐξηγριωμένη, κατὰ δὲ τὸν δεύτερον ἐρρίφθη ἐντὸς τοῦ ὕδατος. Αἱ μητέρες μόνον στρέφονται περὶ τὰ πτώματα τῶν τέκνων των,

ὀσφραίνονται αὐτὰ καὶ τὰ σείουσιν, ἐκβάλλουσαι θρηνώδεις μυκηθμοὺς ὡς ἀνθρώπινα ὄντα. Διευθύνονται εἶτα πρὸς τὴν θάλασσαν ὠθοῦσαι πρὸ αὐτῶν τὰ πτώματα τῶν τέκνων των. Πηδῶ ἀμέσως πρὸς τὰ ἐκεῖ, ἵνα ἐξαναγκάσω αὐτὰς νὰ μοὶ καταλείπωσι τὴν λείαν μου. Ἀλλ' ἐκεῖναι περισφίγγουσαι τὰ πτώματα εἰς τὰ στήθη των, ἐξαφανίζονται. Ἵσταμαι ἐπί τινα χρόνον παρὰ τὴν ἄκραν τῶν πάγων, ἐλπίζων νὰ ἴδω τὰ πτώματα ἀνερχόμενα ἐπὶ τῶν ὑδάτων. Ἀλλ' οὐδὲν φαίνεται. Θὰ παρέσυρον ἴσως αὐτὰ πολὺ μακράν.

Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν ταύτην διευθύνομαι κατὰ τῆς δευτέρας ἀγέλης. Ἀλλ' ἡ πεῖρα ἤδη μὲ κατέστησε συνετώτερον, καὶ φονεύω ταὐτοχρόνως καὶ μητέρα καὶ τέκνον. Ἔχομεν ἤδη καύσιμον ὕλην καὶ τροφὰς καλλίστης ποιότητος διὰ πολλὰς ἡμέρας. Τὸ κρέας τῶν νεαρῶν θαλασσίων ἵππων ἔχει τὴν γεῦσιν τῆς γλώσσης τοῦ προβάτου.

Ἰουνίου, 15.—Τὴν πέμπτην ὥραν τῆς πρωΐας εἴμεθα ἐν πορείᾳ. Γαλήνη. Ἡ θάλασσα ἀνατα-ράττεται ἐκ πολλῶν θαλασσίων ἵππων. Προτιμότερον ὅθεν νὰ μὴ πλέωμεν χωριστά, ἀλλὰ νὰ ἔχωμεν προσδεδεμένα τὰ καγιάκ, καθόσον τὰ ζῷα ταῦτα ἐπιτίθενται ἐνίοτε. Προχωροῦμεν ταχέως παρὰ τὴν παραλίαν, πυκνὴ δ' ὁμίχλη καλύπτει τὰ πρὸ ἡμῶν, καὶ δὲν δυνάμεθα ν' ἀναγνωρίσωμεν τὴν τοπογραφίαν τῆς χώρας.

Προαισθάνομαι μόνον, ὅτι θὰ εἴμεθα οὐ μακρὰν τῆς θέσεως, ἔνθα ἄλλοτε διεχείμασεν ὁ Σμίθ, ἤτοι ἐπὶ τῆς Ν. παραλίας τῆς Γῆς τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ. Τὸ γεωγραφικὸν πλάτος, ἡ διεύθυνσις τῶν ἀκτῶν καὶ ἡ θέσις τῶν νήσων δεικνύουσιν, ὅτι εἴμεθα ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης.

Τὴν πρωίαν μὴ βλέποντες πλέον περὶ ἡμᾶς θαλασσίους ἵππους, ἐνομίζομεν ὅτι εἴμεθα ἐν πλήρει ἀσφαλείᾳ, ὅτε εἷς τούτων ἀναφαίνεται πρὸ ἡμῶν. Ἀμέσως ὁ Ζόανσεν ζητεῖ καταφύγιον ὑπὸ ἐπιπλέοντά τινα ὄγκον πάγου. Ἤμην ἕτοιμος νὰ τὸν μιμηθῶ, ὅτε τὸ πελώριον ζῷον ρίπτεται κατὰ τοῦ ἀκατίου μου καὶ προσπαθεῖ νὰ τὸ ἀνατρέψῃ μὲ τοὺς χαυλιόδοντας αὐτοῦ. Τῷ καταφέρω δυνατὸν κτύπημα μὲ τὴν κώπην εἰς τὴν κεφαλήν. Τὸ ζῷον ἀποπειρᾶται ἐκ νέου νὰ ἐπιτεθῇ. Ἀλλ' ἐνῷ ἁρπάζω τὸν ὅπλον μου, ἐξαφανίζεται.

Ἐνῷ συνέχαιρον ἐμαυτόν, διότι διέφυγον τὸν κίνδυνον, ᾐσθάνθην αἴφνης βρεχομένας τὰς κνήμας μου. Οἱ ὀδόντες τοῦ ζῴου διετρύπησαν κάτωθεν τὸ σκάφος, τὸ δὲ ὕδωρ εἰσώρμα ἄφθονον εἰς αὐτό. Ὅτε ἔφθασα πρὸς τὸν ἐπιπλέοντα ὄγκον τοῦ πάγου, τὸ πλοῖον ἐπληρώθη ὕδατος. Ἀνεσύραμεν αὐτὸ ἔξω ἐπὶ τῶν πάγων. Τὰ πάντα ἐπέπλεον ἐν αὐτῷ. Ἴσως καὶ αἱ πολύτιμοι φωτογραφικαὶ ἡμῶν πλᾶκες ἐφθάρησαν. Τὸ ῥῆγμα εἶναι λίαν εὐρύ, ἀπατεῖται δὲ πολλὴ ἐργασία ἵνα ἐπισκευασθῇ.

Ἰουνίου 17. — Εἶναι μεσημβρία καὶ καταγίνομαι νὰ παρασκευάσω τὸ πρόγευμα. Μεταβαίνω πρὸς ἀναζήτησιν ὕδατος διὰ τὸν ζωμόν, ἀνάπτω τὴν μαγειρικὴν μηχανὴν καὶ κόπτω τὸ κρέας. Ἀνέρχομαι εἶτα ἐπὶ παρακειμένου ὑψώματος, ἵνα ἐξερευνήσω τὰ περὶ ἡμᾶς. Ἐλαφρὰ αὔρα μοὶ φέρει ἀπὸ τῆς γείτονος ξηρᾶς τὸν ἐπὶ τῶν βράχων ἐμφωλευόντων πτηνῶν θόρυβον. Παρακολουθῶ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν μου τὴν πτῆσιν τῶν ὑπὲρ τὴν κεφαλήν μου διερχομένων κολυμβίδων.

Αἴφνης μοὶ ἐφάνη, ὅτι ἀκούω ὑλακὰς κυνῶν. Ἀνατριχιῶ καὶ τείνω ἐταστικώτερον τὸ οὖς μου. Ἀλλ' οὐδὲν πλέον ἀκούω, ἢ τὸν θόρυβον τῶν πτηνῶν. Μὴ ἠπατήθην; Ἐξετάζω ἐπανειλημμένως τὰ περὶ ἐμέ. Ἀλλ' ἰδοὺ καὶ πάλιν νέαι ὑλακαί. Οὐδεμία πλέον ἀμφιβολία μοὶ ὑπολείπεται. Ἐνθυμοῦμαι τότε, ὅτι καὶ χθὲς εἶχον ἀκούσει δύο κρότους, ὁμοίους μὲ πυροβολισμούς, οὓς ὑπέλαβον προερχομένους ἐκ τῆς συγκρούσεως τῶν πάγων. Τρέχω ἀμέσως πρὸς τὸν Ζόανσεν καὶ τῷ λέγω, ὅτι ἤκουσα ὑλακὰς κυνῶν.

— Κυνῶν; ἐπαναλαμβάνει μηχανικῶς ὁ Ζόανσεν, ζαλισμένος ἀκόμη ἀπὸ τὸν ὕπνον. Καὶ ἀμέσως ἐγείρεται, ἵνα τρέξῃ ν' ἀκούσῃ καὶ αὐτός.

Ὁ σύντροφός μου δὲν θέλει νὰ μὲ πιστεύσῃ. Φρονεῖ, ὅτι ἡ φαντασία μου ἔπλασε τὰς ὑλακὰς τῶν κυνῶν. Ἐν τούτοις πιστεύω, ὅτι δὲν ἠπα-

τήθην. Ἐνῷ δὲ προγευματίζομεν, κάμνομεν διαφόρους ὑποθέσεις περὶ τῆς παρουσίας ἐκδρομῆς τινος ἐξερευνητῶν ἀνὰ τὰς χώρας ταύτας. Εἶναι ἆρά γε ἄγγλοι ἢ συμπατριῶται; Ἂν εἶναι ἡ ἀγγλικὴ ἐκδρομή, ἥτις πρὸ τοῦ ἐκ τῆς Νορβηγίας ἀπόπλου ἡμῶν παρεσκευάζετο, ἵνα ἐξερευνήσῃ τὴν Γῆν τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ, τί θὰ κάμωμεν;

— Εἶναι ἁπλούστατον, ἀπαντᾷ ὁ Ζόανσεν. Θὰ διέλθωμεν μετ' αὐτῶν μίαν ἢ δύο ἡμέρας καὶ θὰ ἐξακολουθήσωμεν τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς τὴν Σπιτσβέργην.

—Ἐπὶ τούτου εἴμεθα σύμφωνοι. Ἀφοῦ δανεισθῶμεν παρὰ τῶν ἄγγλων τροφάς τινας, θὰ ἐξακολουθήσωμεν τὸν δρόμον μας.

Μετὰ τὸ πρόγευμα ἐξέρχομαι πρὸς ἐξερεύνησιν, καταλιπὼν τὸν σύντροφόν μου πρὸς φύλαξιν τῶν ἀκατίων. Ἀκούω ἤδη μόνον τὸν θόρυβον τῶν πτηνῶν καὶ τὰς ὀξείας κραυγὰς τῶν κολυμβίδων. Ἴσως ὁ Ζόανσεν εἶχε δίκαιον. Αἱ ὑλακαὶ θὰ ἦσαν πλάσμα τῆς φαντασίας μου.

Αἴφνης βλέπω ἐπὶ τῆς χιόνος ἴχνη κυνῶν. Κύνες διῆλθον ἐντεῦθεν εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς σκηνῆς ἡμῶν. Πῶς δὲν τοὺς εἴδομεν; Ἀλλ' ἴσως εἶναι ἴχνη λύκων.

Ἡ κεφαλή μου εἶναι πλήρης παραδόξων σκέψεων, καὶ ἀδιαλείπτως φέρομαι ἀπὸ τῆς ἀμφιβολίας εἰς τὴν βεβαιότητα. Οἱ μόχθοι, αἱ ταλαι-

πωρίαι, αἱ στερήσεις ἡμῶν θὰ λήξωσι; Δὲν δύναμαι ἀκόμη νὰ τὸ πιστεύσω. Ἀκούω τώρα καθαρὰ ὑλακὴν κυνός, πολλαχοῦ δὲ βλέπω σαφέστατα ἴχνη κυνῶν. Ἀλλ' εἶτα οὐδὲν πάλιν ἀκούω, ἢ τὰ πτηνά. Ἐπανέρχεται πάλιν ἡ ἀμφιβολία. Μὴ ἦτο ὄνειρον; Ἀλλ' ὄχι· τὰ ἴχνη ταῦτα ὑπάρχουσιν ἐδῶ ἐπὶ τῆς χιόνος, τὰ βλέπω, τὰ ἐγγίζω, εἶναι πραγματικά. Ἂν ἐκδρομή τις εἶναι ἀποκατεστημένη ἐνταῦθα, δὲν εὑρισκόμεθα τότε ἐπὶ νέας καὶ ἀγνώστου ξηρᾶς, ἀλλ' ἐπὶ τῆς Ν. παραλίας τῆς Γῆς τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ, ὡς πρὸ μικροῦ ἔτι ὑπέθετον.

Φθάνω τέλος ἐπὶ τῆς ξηρᾶς καὶ αἴφνης νομίζω, ὅτι ἀκούω ἦχον φωνῆς, ἀνθρωπίνης φωνῆς, τῆς πρώτης ξένης φωνῆς, ἣν ἀκούω τώρα ἀπὸ τριῶν ἐτῶν. Ἡ καρδία μου πάλλει. Ἀνέρχομαι τὸ ὕψωμα καὶ ἐκβάλλω κραυγὴν μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῶν πνευμόνων μου. Ἡ ἄγνωστος αὕτη φωνή, ἣν ἤκουσα ἐν μέσῳ τῶν παγερῶν τούτων ἐρήμων, εἶναι ὁ ἄγγελος τῆς ζωῆς καὶ τῆς σωτηρίας μου.

Ἀμέσως νέα φωνὴ ἀκούεται, ὡς ἀπάντησις εἰς τὴν ἰδικήν μου. Διακρίνω μαύρην τινὰ μορφήν. Εἶναι κύων. Εἶτα καὶ ἑτέραν μαύρην μορφήν. Εἶναι ἆρά γε ὁ Ζιάκσων, τῶν ἑταίρων τις, ἢ συμπατριώτης μου; Βαδίζομεν ἀμφότεροι πρὸς συνάντησιν. Σείω μακρόθεν τὸν πῖλόν μου· ἐπαναλαμβάνει καὶ ἐκεῖνος τὴν αὐτὴν κίνησιν. Τὸν

ἀκούω ὁμιλοῦντα πρὸς τὸν κύνα του. Εἶναι ἄγγλος. Προχωρῶ καὶ ἀναγνωρίζω τὸν Ζιάκσων, ὃν εἶδον ἅπαξ πρὸ τῆς ἐκ Νορβηγίας ἀναχωρήσεώς μου.

Τὸν χαιρετῶ καὶ σφίγγομεν τὰς χεῖρας μὲ ἓν ἐγκάρδιον «how do you do;» (πῶς εἶσθε;)

Ὑπεράνω ἡμῶν ἡ ὁμίχλη καὶ οἱ τραχεῖς πάγοι. Κύκλῳ ἡμῶν ἄποψις τῆς ὑπὸ πάγων καὶ χιόνων καλυπτομένης ξηρᾶς. Ἀφ' ἑνὸς εἷς ἄγγλος ἐν κομψῇ περιβολῇ, μὲ ὑψηλὰ ἐκ καουτσοὺκ ὑποδήματα, διαχέων εὐάρεστον ὀσμὴν σάπωνος, καὶ ἀφ' ἑτέρου εἷς ἄγριος, ρακενδύτης, μὲ μακρὰν κόμην καὶ γενειάδα καὶ κατερρυπωμένος ὑπὸ ἐλαίου καὶ λίπους. Ὑπὸ τοιοῦτον ἐξωτερικὸν οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ.

— Εἶμαι πολὺ εὐτυχὴς ποῦ σᾶς βλέπω, μοὶ λέγει ὁ Ζιάκσων.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, καὶ ἐγὼ ἐπίσης.

— Εἶσθε μὲ πλοῖον ἐδῶ;

— Ὄχι, δὲν ἔχω πλοῖον.

— Πόσοι εἶσθε;

— Ἕνα μόνον σύντροφον ἔχω, ὅστις εἶναι ἐδῶ πλησίον εἰς τὴν ἄκραν τῶν πάγων.

Συνομιλοῦντες οὕτω, διευθυνόμεθα πρὸς τὴν ἀκτήν. Ἀΐφνης ὁ Ζιάκσων σταματᾷ, μ' ἐξετάζει μετὰ προσοχῆς εἰς τὸ πρόσωπον καὶ ἀνακράζει·

— Μὰ δὲν εἶσθε ὁ Νάνσεν;

— Ναί.

— Πρὸς Θεοῦ! Πόσον πολὺ χαίρω ποῦ σᾶς βλέπω!

Καὶ μοὶ σφίγγει ἐκ νέου τὴν χεῖρα μετὰ χαρᾶς.

— Πόθεν ἔρχεσθε; μ' ἐρωτᾷ.

— Ἐγκατέλειψα τὸ «Φράμ» εἰς τὴν 84ην μοῖραν, ἀφοῦ παρεσύρθην ἐπὶ δύο ἔτη μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τῶν πάγων· ἐκδραμὼν εἶτα πρὸς βορρᾶν ἔφθασα μέχρι τῆς 86ῆς, 13'. Ἐκεῖθεν ἐπέστρεψα εἰς τὴν Γῆν τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ, ἔνθα διεχειμάσαμεν, καὶ τώρα εἴμεθα διὰ τὴν Σπιτσβέργην.

— Σᾶς συγχαίρω θερμῶς διὰ τὴν ἐπιτυχίαν σας. Ἐξετελέσατε λαμπρὸν ταξείδιον, εἶμαι δὲ εὐτυχέστατος, διότι πρῶτος ἐγὼ ἰσᾶς συγχαίρω.

Ταὐτοχρόνως δ' ἁρπάζει καὶ πάλιν τὴν χεῖρά μου καὶ τὴν σφίγγει θερμότατα. Δὲν ἠδύνατο ἐγκαρδιώτερον νὰ μὲ ὑποδεχθῇ. Ἐν τῇ θερμότητι τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἠσθάνθην τι πλειότερον ἁπλοῦ τύπου φιλοφροσύνης. Μετὰ πολλῆς προσηνείας μοὶ προτείνει φιλοξενίαν εἰς τὸν σταθμόν, συνάμα δὲ μοὶ ἀναγγέλλει, ὅτι ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν περιμένει πλοῖον μὲ προμηθείας διὰ τὴν ἐκδρομήν αὐτοῦ.

Ἐρωτῶ τὸν Ζιάκσων, ἂν γνωρίζῃ τι περὶ τῶν ἡμετέρων ἐν τῇ πατρίδι. Ἀπὸ τοῦ ἀπόπλου αὐτοῦ ἐκ Νορβηγίας, μοὶ λέγει, ἤτοι πρὸ δύο ἐτῶν, ἡ σύζυγός μου καὶ ἡ κόρη μου ἦσαν ἐξαίρετα.

Τὸν ἠρώτησα εἶτα περὶ τῆς Νορβηγίας καὶ τῆς πολιτικῆς της καταστάσεως. Ἀλλὰ περὶ τούτων οὐδὲν ἐγνώριζε νὰ μοὶ εἴπῃ.

Μοὶ προτείνει εἶτα νὰ πηγαίνωμεν πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ Ζόανσεν καὶ τῶν ἀποσκευῶν ἡμῶν. «Ἐπὶ τῶν ἀνωμάλων τούτων πάγων, τῷ λέγω, θὰ εἶναι δυσχερὲς νὰ σύρωμεν ἡμεῖς μόνοι τὰ ἔλκηθρα. Ἂν ἔχητε ἄνδρας διαθεσίμους, εἶναι προτιμότερον ν' ἀναθέσητε εἰς αὐτοὺς τοῦτο».

Ρίπτομεν τότε ἕκαστος ἀνὰ δύο πυροβολισμούς, ἵνα ἀκούσῃ αὐτοὺς ὁ Ζόανσεν.

Μετ' οὐ πολὺ συναντῶμεν καὶ ἄλλα μέλη τῆς ἀγγλικῆς ἐκδρομῆς, τὸν ὑποπλοίαρχον Ἀρμιτάζ, τὸν φωτογράφον Τσάϊλδ καὶ τὸν δόκτορα Κέτλιτς. Μετὰ τὰς συστάσεις, νέα θερμὰ συγχαρητήρια. Πορρωτέρω συναντῶμεν τὸν βοτανικὸν Φίσερ, τὸν Βοῦργες καὶ ἕνα φιλλανδόν, τὸν Βλόμκβιστ. Συνελθόντων δὲ πάντων τῶν μελῶν τῆς ἐκδρομῆς, ὁ Ζιάκσων ἀνεκοίνωσεν αὐτοῖς ἐπισήμως, ὅτι ἔφθασα μέχρι τῆς 86ο, 13′. Πάντες ὑπεδέχθησαν τὴν ἀνακοίνωσιν μὲ τρία ἠχηρὰ οὔρα.

Ἀμέσως ἄνδρες ἀναχωροῦσι πρὸς συνάντησιν τοῦ Ζόανσεν, ἐνῷ ἐγὼ μετὰ τοῦ Ζιάκσων βαίνομεν πρὸς τὸν ἀγγλικὸν σταθμόν, ἱδρυμένον ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου Φλώρα. Ὁ Ζιάκσων μοὶ ἀνήγγειλε τότε, ὅτι ἔφερεν ἐπιστολάς μου καὶ ὅτι εἰς ἐκδρομήν τινα, ἣν ἐπεχείρησε πρὸς Β. τὰς ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ, ἐλπίζων, ὅτι θὰ μᾶς συνήντα καθ' ὁδόν. Κατὰ μάρ-

τιον εἶχε φθάσει, μοὶ ἔλεγε, μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Ριτστόφεν, 35 μίλια μακρὰν τοῦ χειμαδίου ἡμῶν, ἠναγκάσθη δὲ νὰ σταματήσῃ πρὸ ἀνοικτῶν ὑδάτων, ὧν τὴν ὕπαρξιν εἴχομεν ὑποπτεύσει κατὰ τὴν διαχείμασιν ἡμῶν.

Μόνον ὅτε ἐφθάσαμεν παρὰ τὸν σταθμόν, μὲ ἠρώτησε περὶ τοῦ «Φράμ». Ἐν ὀλίγοις τῷ διηγήθην τὰ τοῦ ταξειδίου ἡμῶν διὰ τῆς πολικῆς θαλάσσης. Μοὶ ἔλεγε κατόπιν, ὅτι κατὰ τὴν πρώτην συνάντησιν ἡμῶν ὑπώπτευσε καταστροφήν· ὑπέθεσεν, ὅτι τὸ πλοῖον ἡμῶν ἀπωλέσθη, καὶ ὅτι ἡμεῖς μόνοι ἤμεθα οἱ ἐπιζῶντες ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἐκδρομῆς. Ὅτι, ὅτε κατὰ πρῶτον μὲ ἠρώτησε περὶ τοῦ πλοίου, ἐνόμισεν, ὅτι διέκρινεν ἐν τῇ φυσιογνωμίᾳ μου ἔκφρασιν βαθείας θλίψεως καὶ δὲν ἐτόλμησεν ἔκτοτε νὰ μοὶ ἀναφέρῃ τι περὶ αὐτοῦ· συνέστησε μάλιστα καὶ εἰς τοὺς ἑταίρους αὐτοῦ ἀπόλυτον σιγὴν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, καὶ ὅτι τότε μόνον ἐζήτησε πληροφορίας περὶ τοῦ «Φράμ», ὅτε κατενόησε τὴν ἀπάτην αὐτοῦ.

Οὕτω συνομιλοῦντες φθάνομεν ἐπὶ τὸ Ἔλμβουδ, τὸ οἴκημα τῆς ἐκδρομῆς, ρωσικὴν οἰκίαν, χαμηλήν, ξυλίνην καὶ παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους ἐκτισμένην περὶ τὰ 16 μέτρα ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Περὶ αὐτὴν εἰσιν εἷς σταῦλος καὶ τέσσαρα παραπήγματα χρησιμεύοντα ὡς ἀποθῆκαι.

Εἰσερχόμεθα εἰς τὴν θερμὴν ταύτην ὅασιν ἐν

τῷ μέσῳ τῆς παγερᾶς ταύτης ἐρήμου. Ἡ ὀροφὴ καὶ οἱ τοῖχοι καλύπτονται ὑπὸ πρασίνης ὀθόνης. Πανταχοῦ βλέπει τις εἰκόνας καὶ φωτογραφίας. Θέσεις μὲ βιβλία καὶ διάφορα ὄργανά εἰσι τεθειμένα παρὰ τὰς γωνίας τῶν τοίχων. Ὑποδήματα καὶ ἐνδύματά εἰσιν ἀνηρτημένα ἀπὸ τῆς ὀροφῆς, ἵνα στεγνώσωσι. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης καίει φιλόξενος θερμάστρα. Παράδοξον αἴσθημα μὲ κατέχει περιβαλλόμενον ὑφ' ὅλων τούτων τῶν ξένων δι' ἐμὲ πραγμάτων.

Δι' αἰφνιδίου τῆς τύχης μεταβολῆς ἅπαν τὸ βάρος τῆς ἀγωνίας καὶ τῆς εὐθύνης, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τριῶν ἐτῶν ἐπίεζε τὸ στῆθός μου, ἀφαιρεῖται. Εἶμαι ἤδη εἰς ἀσφαλῆ καὶ σωτήριον λιμένα. Αἱ ταλαιπωρίαι τῶν ἐτῶν τούτων τῆς πάλης σβέννυνται πρὸ τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου λαμπούσης ἡμέρας. Ἐξεπλήρωσα τὸ καθῆκόν μου. Δύναμαι τώρα ν' ἀναπαυθῶ καὶ νὰ περιμένω.

Ὁ Ζιάκσων μοὶ παραδίδει μικρὸν κιβώτιον ἐπιμελῶς ἐσφραγισμένον, ἐμπεριέχον δ' ἐπιστολὰς ἐκ Νορβηγίας. Ἐνῷ ἀνοίγω αὐτό, αἱ χεῖρες μου τρέμουσι καὶ ἡ καρδία μου πάλλει δυνατά. Πᾶσαι ἐμπεριέχουσι καλὰς εἰδήσεις. Γλυκὺ αἴσθημα ψυχικῆς ἠρεμίας καταπληροῖ ἤδη τὴν καρδίαν μου.

Τὸ γεῦμα εἶναι ἕτοιμον. Ἄρτος, βούτυρον, γάλα, ζάκχαρι, καφὲς καὶ πολλὰ ἄλλα, ὧν τὴν γεῦσιν ἐλησμόνησα ἀπὸ ἑνὸς ἔτους. Τὴν ὑπερτάτην ὅμως εὐμάρειαν τοῦ πεπολιτισμένου βίου

ἠσθάνθην ὅτε ἀπέβαλον τὰ ράκη μου καὶ ἐλούσθην. Τὸ περικαλύπτον με στρῶμα τοῦ λίπους εἶναι τόσον πυκνόν, ὥστε μόλις μετ' ἐπανειλημμένας πλύσεις καὶ προστριβὰς ἐξαλείφεται. Ἀφοῦ δ' ἀπέκοψα κόμην καὶ γενειάδα καὶ ἐνεδύθην καθαρὰ καὶ ἁπαλὰ ἐνδύματα, ἡ μεταμόρφωσίς μου ἐξ ἀγρίου εἰς εὐρωπαῖον εἶναι πληρεστάτη. Μετ' ὀλίγον φθάνει ὁ Ζόανσεν συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς ἐκδρομῆς. Ὅτε συνήντησαν οἱ ἄγγλοι τὸν σύντροφόν μου, ἐχαιρέτισαν αὐτὸν καὶ τὴν νορβηγικὴν σημαίαν μὲ τρία δυνατὰ οὔρρα. Ἐζεύχθησαν εἶτα πάντες εἰς τὰ ἕλκηθρα, μὴ ἐπιτρέψαντες εἰς τὸν Ζόανσεν νὰ ἐγγίσῃ αὐτά.

Ὁ Ζόανσεν ἐγένετο ἐπίσης ἐγκαρδίως δεκτός. Ὑπέστη καὶ αὐτὸς τὴν αὐτὴν μεταμόρφωσιν, ἣν καὶ ἐγώ. Εἰς μάτην ζητῶ ν' ἀναγνωρίσω ἐν αὐτῷ τὸν ρυπαρὸν ἐκεῖνον τρωγλοδύτην, ὅστις πρὸ μικροῦ ἔτι ὡδοιπόρει μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῶν πάγων. Μετεμορφώθη εἰς κομψὸν εὐρωπαῖον, ἐξηπλωμένον νωχελῶς ἐπὶ καθέδρας καὶ καπνίζοντα τὸ σιγάρον του.

Ζῶμεν ἐν εἰρήνῃ καὶ εὐμαρείᾳ περιμένοντες τὸ μέλλον νὰ ἐπαναφέρῃ ἡμᾶς εἰς τὴν πατρίδα πλοῖον. Οἱ φίλοι ἡμῶν ἄγγλοι μᾶς περιποιοῦνται συμπαθέστατα. Οὐδέποτε θέλομεν λησμονήσει τὴν δαψιλῆ καὶ ἐγκάρδιον φιλοξενίαν, ἣν παρέσχεν ἡμῖν ἡ ἀγγλικὴ ἐκδρομή.

Ἅμα τῇ ἀφίξει ἡμῶν εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ ἀκρωτηρίου Φλώρα ἔσπευσα νὰ παραβάλω τὰ ὡρολόγια ἡμῶν μὲ τὰ χρονόμετρα τῆς ἀγγλικῆς ἀποστολῆς. Ὑπάρχει λάθος 26 λεπτῶν, ἑπομένως διαφορὰ 6ο 5′ ἀνατ. μήκους.

Ἡ περὶ τὸ ἀκρωτήριον Φλώρα χώρα εἶναι τὰ μάλα ἐνδιαφέρουσα ὑπὸ γεωλογικὴν ἔποψιν. Ἐμελέτων ὡς οἷόν τε πλειότερον τὴν χώραν ταύτην, ὁτὲ μὲν μόνος, ὁτὲ δὲ μετὰ τοῦ δόκτορος Κέτλιτς. Ἐκάμνομεν ἰδίως ἐκδρομὰς ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν καὶ ἀποτόμων ἀκτῶν, ἔνθα συνελέγομεν πολλὰ ὀρυκτά. Ἠσχολούμην ἐπίσης καὶ εἰς τὴν μελέτην τῶν ἐπελθουσῶν ἐνταῦθα μεταβολῶν ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης.

Ἀπότομος ἦτο ἡ ἐν τῷ βίῳ μου ἐπελθοῦσα μεταβολή. Ἀπὸ τῆς μακρᾶς καὶ παρατεταμένης κατὰ τὸν χειμῶνα ἀδρανείας εἰσῆλθον εἰς βίον διανοητικῆς ἐνεργείας καὶ δράσεως. Εἴχομεν ἐνταῦθα πᾶν ὅ,τι ἀπῃτεῖτο δι' ἐπιστημονικὰς ἐργασίας, διηρχόμεθα δ' εὐαρέστως τὸν χρόνον ἡμῶν συζητοῦντες διάφορα ἐπιστημονικὰ θέματα μετὰ τῶν ξένων ἡμῶν.

Ὁ βοτανικὸς Φίσσερ τὰ μάλιστα ἐνδιαφερόμενος διὰ τὰς ζωολογικὰς καὶ βοτανικὰς μελέτας τῶν πολικῶν χωρῶν, ἦτο ὅλος ἀφωσιωμένος εἰς ἐξερευνήσεις, αἵτινες ἐν εὐρεῖ κύκλῳ μέλλουσι νὰ πλουτίσωσι τὰς βιολογικὰς ἡμῶν γνώσεις. Οὐδέποτε θέλω λησμονήσει τὰς μακρὰς καὶ

ἐνδιαφερούσας με συνδιαλέξεις του καὶ τὴν προθυμίαν, ἣν ἐπεδείκνυεν εἰς τὸ νὰ μὲ μυῇ εἰς τὰς σπουδαίας αὐτοῦ ἀποκαλύψεις. Ἐπὶ τοσοῦτον στερηθεὶς τοιαύτης εὐγενοῦς τροφῆς, εἶχον καταστῇ νῦν ἄπληστος. Ὡμοίαζον μὲ τμῆμα ξηρᾶς ἀπὸ πολλοῦ αὐχμηρᾶς, ἀπορροφώσης ἤδη ἀπλήστως τὴν εὐεργετικὴν βροχήν.

Ἐξηρχόμην δὲ συχνάκις καὶ εἰς τὴν θήραν μετὰ τοῦ Ζιάκσων, ἢ ἄλλου τινὸς μέλους τῆς ἐκδρομῆς. Ἐφονεύομεν ἄρκτους, κολυμβίδας, θαλασσίας περιστερὰς ἢ συνελέγομεν ἐπὶ τῶν βράχων ὠὰ λάρων.

Αἱ ἡμέραι παρέρχονται καὶ τὸ «Οὐάϊνδβαρδ», τὸ προσδοκώμενον πλοῖον, δὲν φαίνεται. Εἴμεθα πολὺ ἀνυπόμονοι. Μὴ ἐκωλύθη ὑπὸ τῶν πάγων καὶ ἀναγκασθῶμεν νὰ διέλθωμεν καὶ ἄλλον χειμῶνα ἐνταῦθα; Νὰ πλησιάσῃ τις τόσον ἐγγὺς τοῦ τέρματος καὶ νὰ μὴ δύνηται νὰ φθάσῃ εἰς αὐτό! Ἐλυπούμεθα πολύ, διότι δὲν ἐξηκολουθήσαμεν τὸ ταξείδιον ἡμῶν πρὸς τὴν Σπιστβέργην. Ἴσως θὰ συνηντῶμεν καθ' ὁδὸν νορβηγοὺς φωκαλιεῖς, μεθ' ὧν θὰ ἐπεστρέφομεν εἰς Νορβηγίαν. Ἀλλ' ὁ λόγος τῆς σταθμεύσεως ἡμῶν ἐν τῷ σταθμῷ τούτῳ εἶναι λίαν εὐεξήγητος. Ὁ Ζιάκσων καὶ οἱ ἑταῖροι αὐτοῦ μᾶς ὑπεδέχθησαν θερμότατα. Μετὰ τὰς φοβερὰς ἐκείνας ταλαιπωρίας, εὕρομεν ἐνταῦθα εὐμαρὲς καταφύγιον, ἐν ᾧ ἠδυνάμεθα νὰ ἀναπαυθῶμεν καὶ νὰ περι-

μένωμεν. Ἀλλ' ἡ προσδοκία δὲν εἶναι δυστυχῶς πάντοτε ὑποφερτή, σκεπτόμεθα δὲ σοβαρῶς νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς τὴν Σπιτσβέργην.

Ἀλλ' εἶναι ἡ ἐποχὴ κατάλληλος; Εἴμεθα περὶ τὰ μέσα ἰουλίου. Καὶ ἀμέσως ἂν ἀναχωρήσωμεν, μετὰ ἕνα μῆνα, ἴσως δὲ καὶ βραδύτερον, θὰ φθάσωμεν εἰς τὰ ὕδατα ἐκεῖνα, ἔνθα εἶναι πιθανὸν νὰ συναντήσωμεν πλοῖον. Θὰ εἴμεθα τότε περὶ τὰ τέλη τοῦ αὐγούστου, ὅτε οἱ ἁλιεῖς παρασκευάζονται διὰ νὰ ἀποπλεύσωσιν. Ἂν ὅμως δὲν εὕρωμεν πλοῖον, θὰ ἀναγκαθῶμεν τότε νὰ διαχειμάσωμεν ἐν Σπιτσβέργῃ. Τὸ ἁπλούστερον ὅθεν εἶναι νὰ περιμείνωμεν τὸ «Οὐάϊνδβαρδ.

Καὶ ἄλλοι ἐκτὸς ἡμῶν περιέμενον μετ' ἀγωνίας τὸ πλοῖον. Τέσσαρες ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἐκδρομῆς ἔμελλον ἐπίσης νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς Ἀγγλίαν μετ' ἀπουσίαν δύο ἐτῶν.

Ἰουλίου 20.— Ἡ ἀνυπομονησία ἡμῶν ὁσημέραι αὐξάνει. Ὁ Ζιάκσων βεβαιοῖ, ὅτι ἡ θάλασσα θὰ ἦτο ἀκρυστάλλωτος, τὸ δὲ πλοῖον ἔπρεπε νὰ εἶναι ἐνταῦθα. Δὲν συμμερίζομαι τὴν γνώμην του. Πρὸ τοῦ σταθμοῦ ἡμῶν βλέπομεν μικρὰν μόνον ποσότητα πάγων, νοτιώτερον ὅμως φαίνεται, ὅτι συμπαγεῖς πάγοι θὰ κλείωσι τὴν ὁδόν. Ἀπὸ πολλῶν ἡμερῶν ὁ ἄνεμος καὶ τὰ ρεύματα παρέσυραν πυκνοὺς ὄγκους πάγων ἐξ Α. Πέραν, ἐν ἀχανεῖ ἐκτάσει, ἁπλοῦται πεδιὰς κατάλευκος.

Οὐδαμοῦ φαίνεται τμῆμα ἀνοικτοῦ ὕδατος. Καὶ πάλιν ἀποκεχωρισμένοι τοῦ κόσμου, πρὸς ὃν ἐνομίσαμεν, ὅτι ἐπλησιάσαμεν.

Εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ὁρίζοντος ἁπλοῦται ταινία κυανῶν νεφῶν. Ἐκεῖ, πολὺ μακράν, ὄπισθεν τῶν συμπαγῶν τούτων πάγων, ἡ θάλασσα φαίνεται ἐλευθέρα. Ἴσως τὰ ὕδατα ἐκεῖνα διασχίζει τὸ πλοῖον, ὅπερ φέρει ἡμῖν εἰδήσεις ἐκ τῆς προσφιλοῦς πατρίδος.

Ἰουλίου 21.—Σήμερον πνέει βόρειος ἄνεμος, ὠθῶν καὶ σαρώνων τοὺς πάγους πρὸς νότον. Τὴν ἑσπέραν φαίνεται ἡ θάλασσα πανταχοῦ ἐλευθέρα. Ἴσως μετ' οὐ πολὺ θὰ ἴδωμεν τὸ ποθητὸν πλοῖον ἀναδυόν ἀπὸ τῆς ἄκρας τοῦ ὁρίζοντος.

Ἰουλίου 22.— Ἡ ζωὴ εἶναι πλήρης ἐλπίδων καὶ ἀπογοητεύσεων. Χθὲς ἤμεθα εὐέλπιδες καὶ σήμερον ἀθυμότατοι. ΝΑ ἄνεμος ἐσώρευσε πάλιν πρὸ ἡμῶν συμπαγεῖς πάγους. Δέον νὰ ὁπλισθῶμεν μεθ' ὑπομονῆς.

Ἰουλίου 26. — Τέλος πάντων ἔφθασε τὸ «Οὐάϊνδβαρδ». Τὴν πρωΐαν ταύτην ἐλθὼν ὁ Ζιάκσων μ' ἐξύπνισεν ἀποτόμως σύρων με ἐκ τῶν κνημῶν, ἵνα μοὶ ἀναγγείλῃ τὴν καλὴν εἴδησιν. Σπεύδω αὐθωρεὶ καὶ βλέπω ἀπὸ τοῦ παραθύρου. Τὸ βλέπω ἐκεῖ κάτω κάμνον διαφόρους κινήσεις καὶ στροφὰς πρὸς εὕρεσιν καταλλήλου ἀγκυροβολίου. Πόσον μέγα καὶ ὑψηλόν! Μοὶ φαί-

νεται ὡς μικρὰ νῆσος. Καὶ φέρει εἰδήσεις ἐκ τοῦ ζῶντος κόσμου.

Γενικὴ συγκίνησις ἐπικρατεῖ ἐν τῇ μικρᾷ ἡμῶν ἀποικίᾳ. Πάντες ἐξύπνησαν καὶ μὲ τὰς νυκτερινάς των περιβολὰς βλέπουσι τὸν παράδοξον ἐπισκέπτην ἀπὸ τῶν παραθύρων. Ὁ Ζιάκσων καὶ ὁ φιλλανδὸς ἐνδυθέντες σπεύδουσι πρῶτοι πρὸς τὸ πλοῖον. Μετ' οὐ πολὺ φθάνει, ὅλος πνευστιῶν, ὁ φιλλανδός, ἵνα μοὶ ἀγγείλῃ, ὅτι πάντες οἱ οἰκεῖοί μου ἔχουσι κάλλιστα καὶ ὅτι τὸ «Φρὰμ» δὲν ἐπανῆλθεν εἰσέτι. Ἦτο ἡ πρώτη ἐρώτησις, ἣν ὁ Ζιάκσων ἀπηύθυνεν εἰς τὸν πλοίαρχον.

Ἐνδύομαι καὶ μεταβαίνω ἐπὶ τοῦ πλοίου. Οἱ ἐν τῷ πλοίῳ μὲ ὑποδέχονται διὰ ζωηρῶν ἐπευφημιῶν, ὁ δὲ πλοίαρχος Βράουν μὲ συγχαίρει ἐγκαρδιώτατα. Κατὰ τὸ λαμπρὸν ἐπὶ τοῦ πλοίου πρόγευμα μανθάνομεν καταπληκτικὰ νέα. — Δύνανται τώρα νὰ φωτογραφῶσιν ἀντικείμενα διὰ μέσου ξυλίνων θυρῶν πάχους πολλῶν ἑκατοστομέτρων, ὡς καὶ σφαῖρας ἐν τῷ σώματι τῶν τραυματιῶν. — Οἱ ἰάπωνες ἐνίκησαν τοὺς σῖνας. — Ἡ Σπιτσβέργη ἐγένετο λίαν προσιτὴ εἰς τοὺς περιηγητάς. Νορβηγικὴ ἀτμοπλοϊκὴ ἑταιρία διατηρεῖ τακτικὴν συγκοινωνίαν μεταξὺ ταύτης καὶ τῆς πατρίδος ἡμῶν. Ἱδρύθη ἐν αὐτῇ ξενοδοχεῖον καὶ ταχυδρομεῖον μὲ ἴδια γραμματόσημα. — Ὁ σουηδὸς Ἀνδρὲ προτίθεται νὰ μεταβῇ εἰς τὸν

βόρειον πόλον μὲ ἀερόστατον καὶ περιμένει εὐνοϊκὸν ἄνεμον διὰ νὰ ἀναχωρήσῃ, κτλ.

Ἂν ἐξηκολουθοῦμεν τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς τὴν Σπιτσβέργην, θὰ ἐπίπτομεν ἐν τῷ μέσῳ ὅλων τῶν ἐκεῖ συνηθροισμένων περιηγητῶν. Θὰ εὑρίσκομεν λαμπρὸν ξενοδοχεῖον καὶ θὰ ἐπανηρχόμεθα εἰς τὴν πατρίδα μὲ ἀτμόπλοιον καὶ οὐχὶ μὲ ἁλιευτικὸν πλοῖον, ὡς ἐνομίζομεν· θὰ ἦτο δὲ πολὺ περίεργος σκηνὴ νὰ παρουσιασθῶμεν ἐκεῖ ρυπαροὶ καὶ ρακένδυτοι, ὡς ἤμεθα, ἐν μέσῳ τόσων ἀγγλίδων καὶ ἄγγλων.

Πυρετώδης δραστηριότης ἤδη ἐπικρατεῖ ἐν τῇ μικρᾷ ἀποικίᾳ. Τὸ πλήρωμα καὶ τὰ μέλη τῆς ἐκδρομῆς ἐργάζονται πρὸς ἐκφόρτωσιν τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων προμηθειῶν τοῦ πλοίου. Ἡ ἐργασία αὕτη ἐπερατώθη ἐντὸς ἑβδομάδος. Περιμένομεν ἔτι ἡμέρας τινάς, ὅπως τελειώσῃ ὁ Ζιάκσων τὴν ἔκθεσίν του.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἐκρήγνυται τρικυμία. Τὰ μετὰ τῆς ἄκρας τῶν παρὰ τὴν ἀκτὴν πάγων συνδέοντα τὸ σκάφας πρυμνήσια λύονται, τὸ δ' ἀτμόπλοιον παρασύρεται. Ὁ πλοίαρχος κατορθοῖ νὰ εὕρῃ ἀγκυροβόλιον, ἀλλ' οὐχὶ ἀσφαλές. Οἱ πάγοι ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ὠθούμενοι, συσσωρεύοντα καθ' ὑπερμεγέθεις ὄγκους, ἡ δὲ θάλασσα πληροῦται τούτων. Ἐπί τινας στιγμὰς ἡ θέσις τοῦ ἀτμοπλοίου εἶναι κρίσιμος, ἀλλ' οἱ πάγοι εὐτυχῶς δὲν φθάνουσι μέχρις αὐτοῦ. Ἡμέρας τινὰς μετὰ

τὸ γεγονὸς τοῦτο τὸ «Οὐάϊνδβαρδ» ἦτο σημαιοστόλιστον καὶ ἕτοιμον πρὸς ἀπόπλουν.

Αὐγούστου 7.—Ἔφθασεν ἤδη ἡ στιγμή, καθ' ἣν ἀποχαιρετῶ καὶ τὸν σταθμὸν τοῦτον, ἐν ᾧ εὕρομεν τόσον θερμὴν φιλοξενίαν. Πάντες οἱ μέλλοντες ν' ἀναχωρήσωμεν εἴμεθα ἤδη ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου, οἱ δὲ λοιποὶ ἔξω παρὰ τὴν ἄκραν τῶν πάγων. Ὁ ἥλιος, ἀπαλλασσόμενος τῶν νεφῶν, λούει μὲ τὰς ἀκτῖνας αὐτοῦ τὸ ἀκρωτήριον Φλώρα. Ὑψοῦμεν τοὺς πίλους ἡμῶν καὶ ἀποστέλλομεν τὸν τελευταῖον χαιρετισμὸν πρὸς τοὺς γενναίους τούτους ἄνδρας, τοὺς μέλλοντας νὰ διέλθωσιν ἕνα ἔτι χειμῶνα ἐν τῇ παγερᾷ ταύτῃ ἐρήμῳ. Τὸ «Οὐάϊνδβαρδ» ὠθούμενον ὑπὸ εὐνοϊκοῦ ἀνέμου φέρεται πρὸς νότον.

Ἡ τύχη ἐφάνη ἡμῖν ἤδη εὐνοϊκή. Οἱ πάγοι ἦσαν μὲν εἰσέτι ἄφθονοι, ἀλλὰ σχετικῶς λίαν λεπτοὶ καὶ οὐδεμίαν παρεῖχον ἀντίστασιν. Εἴς τινας θέσεις μόνον ἠναγκαζόμεθα νὰ σταματῶμεν καὶ νὰ διανοίγωμεν βίᾳ τὴν ὁδὸν ἡμῶν. Ἄλλως τε τὸ πλοῖον ἦν ἐμπεπιστευμένον εἰς δεξιὰς χεῖρας. Ὁ πλοίαρχος Βράουν οὐδέποτε κατέλιπε τὴν σκοπιὰν τοῦ ἱστοῦ. Μόλις ἐκοιμᾶτο ὥρας τινάς.

Ὡς συχνάκις μοὶ ἔλεγεν ὁ Βράουν, ἤθελε νὰ φθάσῃ εἰς Νορβηγίαν πρὸ τῆς ἐπανόδου τοῦ «Φράμ». Κατενόει καλῶς ὁποίας συγκινήσεις θὰ

ὑφίσταντο οἱ οἰκεῖοι ἡμῶν, ἂν τὸ «Φρὰμ» ἔφθανε προτήτερα.

Ὁ διάπλους ἡμῶν ἦτο ταχὺς καὶ εὐάρεστος. Ἡ κτηθεῖσα πεῖρα ἐνέπνευσε τὸν Βράουν νὰ διευθυνθῇ πρῶτον ΝΑ. πρὸς τὴν Νόβια-Ζέμλια, ἵν' ἀπαλλαγῇ ὡς τάχιστα τῶν πάγων καὶ φθάσῃ εἰς ἀνοικτὰ ὕδατα. Αἱ προβλέψεις τοῦ πεπειραμένου τούτου ναυτικοῦ ἐδείχθησαν ἀκριβέσταται.

Διανύσαντες 220 περίπου μίλια διὰ μέσου ἐσπαρμένων πάγων, ἐφθάσαμεν εἰς ἀκρυστάλλωτον θάλασσαν. Ἂν ἐπλέομεν ἀνατολικώτερον ἢ δυτικώτερον, θὰ ἐκρατούμεθα ἐκεῖ ἔτι ἐπὶ ἑβδομάδας. Φθάσαντες δ' εἰς τὸν ἀνοικτὸν ὠκεανόν, διηυθυνόμεθα ἤδη πρὸς τὸ Βαρδὼ τῆς Νορβηγίας.

Πρωΐαν τινά, ἐνῷ ἀπεθαυμάζομεν τὴν θάλασσαν, διεκρίναμεν μακρὰν ἓν ἱστίον. Εἴμεθα ἐπὶ τέλους εἰς ὕδατα συχναζόμενα ὑπὸ ἀνθρώπων.

Τὴν ἑσπέραν τῆς 12 αὐγούστου διακρίνω πρὸ ἡμῶν, μακράν, εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ὁρίζοντος, μέλαν τι σημεῖον. Τί νὰ εἶναι; Δεξιὰ τοῦ πλοίου ἡ σκιὰ ἐκτείνεται μακρὰν πρὸς νότον. Παρατηρῶ αὐτὴν διαρκῶς ἐπὶ ὥρας. Εἶναι ἡ προσφιλὴς Νορβηγία. Εἶμαι ὡς ὑπνωτισμένος. Καὶ κατὰ τὴν νύκτα ἀκόμη μένω ἄγρυπνος, παρατηρῶν τὴν μακρὰν ταύτην σκιερὰν γραμμήν. Ῥῖγος συγκινήσεως διατρέχει ἅπαν τὸ σῶμά μου.

Τὴν πρωΐαν τῆς ἑπομένης εἴμεθα πολὺ πλη-

σίον τῆς παραλίας. Εἶναι κατάξηρος καὶ γυμνή, ἀλλὰ θελκτικωτέρα ἐκείνης, ἣν κατελίπομεν ὄπισθεν ἡμῶν ἐν τῇ ὁμίχλῃ τοῦ παγωμένου ὠκεανοῦ. Εἶναι ἡ Νορβηγία! Συναντῶμεν πολλὰ πλοῖα, μεθ' ὧν ἀνταλλάσσομεν διὰ τῆς σημαίας χαιρετισμόν. Διερχόμεθα εἶτα παρὰ τὸ φυλακεῖον τοῦ τελωνείου· ἀλλ' οὐδεμίαν ἐργασίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ.

Ἰδοὺ φθάνει καὶ ὁ πρωρεὺς καὶ ἀνέρχεται ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου ἡμῶν. Κατεπλάγη πολὺ ἀκούσας νὰ ὁμιλῶσι νορβηγικὰ ἐπὶ ἀγγλικοῦ πλοίου. Μετ' οὐ πολὺ ὁ πλοίαρχος Βράουν τῷ λέγει τὸ ὄνομά μου. Μένει τότε ὡς ἀπολιθωμένος. Τὸ πρόσωπόν του ἀκτινοβολεῖ ὑπὸ τῆς χαρᾶς. Μὲ πλησιάζει, σφίγγει θερμῶς τὰς χεῖράς μου καὶ μὲ συγχαίρει, διότι διέφυγον τὸν θάνατον. Πάντες ἐν τῇ πατρίδι ἀπὸ πολλοῦ μὲ ἐνόμιζον νεκρόν.

Μοὶ λέγει, ὅτι τὸ «Φράμ» δὲν ἔφθασεν εἰσέτι. Ἐπὶ τῇ εἰδήσει ταύτῃ αἰσθάνομαι ἐμαυτὸν ἀπαλλασσόμενον τοῦ πιέζοντός με βάρους. Ὁποίαν ἀγωνίαν θὰ εἶχον οἱ ἡμέτεροι, ἂν τὸ «Φράμ» ἔφθανε πρὸ ἐμοῦ!

Μετ' οὐ πολὺ τὸ «Οὐάϊνδβαρδ» εἰσέρχεται εἰς τὸν λιμένα τοῦ Βαρδώ, χωρὶς νὰ διεγείρῃ τὴν προσοχήν τινος. Πρὶν ἢ ἀγκυροβολήσωμεν, ὁ Ζόανσεν καὶ ἐγὼ πηδῶμεν ἐπὶ λέμβου ἵνα μεταβῶμεν εἰς τὸ τηλεγραφεῖον. Μετά τινας στιγμὰς εἴμεθα ἐπὶ τῆς προκυμαίας. Ἔχομεν εἰσέτι φυ-

σιογνωμίας πειρατῶν καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ μᾶς ἀναγνωρίσῃ. Οἱ διαβάται ἐξακολουθοῦν τὸν δρόμον των, χωρὶς κἂν νὰ ρίψωσι βλέμμα ἐφ' ἡμῶν. Εἰς δρομίσκον τινὰ μόνον μία ἀγελὰς σταματᾷ καὶ μᾶς βλέπει ἐκπεπληγμένη. Τοῦτο μοὶ ἐμποιεῖ εὐάρεστον ἐντύπωσιν καὶ ἐπιθυμῶ νὰ τὴν πλησιάσω καὶ νὰ τὴν θωπεύσω. Αἰσθάνομαι ἤδη ὅτι εἶμαι ἐν Νορβηγίᾳ.

Φέρω εἰς τὸ τηλεγραφεῖον ἑκατοντάδα τηλεγραφημάτων, ὧν ἓν ἢ δύο ἐκ χιλίων λέξεων. Ἐπὶ τῇ θέᾳ τούτων ὁ ὑπάλληλος ῥίπτει κατ' ἐμοῦ οὐχὶ εὐνοϊκὰ βλέμματα. Ἀλλ' ὅταν οἱ ὀφθαλμοί του ἔπεσον ἐπὶ τῆς ὑπογραφῆς, ἡ φυσιογνωμία αὐτοῦ μεταβάλλεται, ἀκτινοβολεῖ αὕτη ὑπὸ τῆς χαρᾶς καὶ μοὶ ἀπευθύνει θερμὰ συγχαρητήρια ἐπὶ τῇ διασώσει μου.

Ἀμέσως ἡ τηλεγραφικὴ μηχανὴ ἄρχεται διὰ τοῦ τὶκ τὰκ ἀγγέλλουσα πανταχοῦ τὴν ἄφιξιν τῶν δύο μελῶν τῆς νορβηγικῆς ἐκδρομῆς καὶ πιθανὴν ἐπάνοδον τοῦ «Φράμ». Τὰ πρῶτα τηλεγραφήματα ἀπευθύνω εἰς τὴν σύζυγόν μου καὶ τὴν νορβηγικὴν κυβέρνησιν.

Ἡ εἴδησις τῆς ἀφίξεως ἡμῶν διαδίδεται αὐθωρεὶ εἰς Βαρδώ. Αἱ οἰκίαι καὶ τὰ πλοῖα εἶναι σημαιοστόλιστα καὶ οἱ κάτοικοι εὔχονται ἡμῖν τὸ «καλῶς ἤλθετε» μετ' ἐπευφημιῶν. Ταὐτοχρόνως φθάνουσι πανταχόθεν τηλεγραφήματα. Πάντα ἐμπεριέχουσιν εὐαρέστους εἰδήσεις. Αἱ ταλαιπω-

ρίαι καὶ οἱ μόχθοι ἡμῶν ἐλησμονήθησαν. Εἴθε νὰ φθάσῃ ἐγκαίρως καὶ τὸ «Φράμ», καὶ τότε ἡ χαρὰ ἡμῶν ἔσται πληρεστάτη.

Τὴν 16 αὐγούστου τὸ «Οὐάϊνδβαρδ» ἀνασύρει τὴν ἄγκυραν, ὅπως μᾶς φέρῃ εἰς τὴν Χαμμερφέστην. Ὁ καλὸς πλοίαρχος Βράουν ἐπιμένει νὰ ἴδῃ καὶ νὰ συγχαρῇ τὴν σύζυγόν μου, μέλλουσαν νὰ μὲ συναντήσῃ εἰς τὴν Χαμμερφέστην. Τὴν 21 ρίπτομεν τὴν ἄγκυραν εἰς τὸν λιμένα τῆς βορειοτάτης ταύτης πόλεως τῆς προσφιλοῦς ἡμῶν Νορβηγίας. Πρὸς μεγάλην μου χαρὰν συναντῶ ἐνταῦθα τὸν Σὲρ-Γεώργιον Πάουελ μὲ τὴν θαλαμηγὸν αὐτοῦ «Ὀταρίαν». Ὁ ἐξαίρετος οὗτος φίλος μου ἐπανήρχετο ἐκ Νόβια-Ζέμλιας ἔνθα μετέβη ἐκεῖ, ἵνα ἴδῃ τὴν τῇ 9 αὐγούστου γινομένην ἔκλειψιν τοῦ ἡλίου. Ἀμέσως θέτει τὴν λαμπρὰν αὐτοῦ θαλαμηγὸν εἰς τὴν διάθεσίν μου. Τὴν ἑσπέραν συναντῶ τὴν σύζυγόν μου καὶ μετὰ λαμπρὰν ἑορτὴν δοθεῖσαν ὑπὸ τῆς πόλεως πρὸς τιμὴν ἡμῶν, ἀποκαθιστάμεθα ἐν τῇ «Ὀταρίᾳ».

Ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς Γῆς βροχὴ συγχαρητηρίων τηλεγραφημάτων. Ἀλλ' οὐδεμία εἴδησις ἀκόμη ἐκ τοῦ «Φράμ». Ἂν οὐδὲν ἀπευκταῖον τῷ συνέβη, θὰ διῆλθεν ἤδη πρὸ πολλοῦ τοὺς πάγους. Ἡ βραδύτης του μ' ἀνησυχεῖ.

Τὴν πρωΐαν τῆς 26 αὐγούστου ὁ Σὲρ-Γεώργιος Πάουελ μ' ἐξύπνισεν ἀποτόμως.

—Ἄνθρωπός τις, μοὶ λέγει, ἐπιμένει νὰ σᾶς ἰδῃ ἀμέσως.

—Νὰ ἐνδυθῶ καὶ ἔρχομαι, τῷ λέγω.

—Δὲν πειράζει, ἔλθετε ὅπως εἶσθε, ὑπέλαβεν ὁ φίλος μου.

Ἐκπεπληγμένος, ἐρωτῶ αὐτόν, τί συμβαίνει.

—Δὲν γνωρίζω τίποτε, μοὶ ἀπαντᾷ. Ἴσως θὰ πρόκειται περὶ σπουδαίου τινός.

Ἐνδύομαι καὶ φθάνω ἀμέσως εἰς τὴν αἴθουσαν. Εἶναι ὁ διευθυντὴς τοῦ τηλεγραφείου κρατῶν τηλεγράφημα.

—Ἔχω τηλεγράφημα λίαν κατεπεῖγον δι' ὑμᾶς, δόκτορ, καὶ διὰ τοῦτο τὸ φέρω μόνος μου.

Τρέμων ἀνοίγω τὸ τηλεγράφημα καὶ ἀναγινώσκω.

Φρίτζιοφ Νάνσεν.

Φρὰμ ἔφθασε. Πάντες ἐπὶ τοῦ πλοίου ἔχουσι κάλλιστα. Ἀναχωροῦμεν μετά τινας ὥρας εἰς Τρομσώ. Καλῶς ἤλθετε καὶ ὑμεῖς.

Ὄθων Σβέρδρουπ.

Τοσοῦτον εἶμαι συγκεκινημένος, ὥστε μόλις δύναμαι νὰ ὁμιλήσω. «Τὸ Φρὰμ ἔφθασεν», ἀνακράζω ἐπὶ τέλους. Ἀναγινώσκω ἐπανειλημμένως τὸ τηλεγράφημα, διότι δὲν πιστεύω ἀκόμη καὶ αὐτοὺς τοὺς ὀφθαλμούς μου. Ἡ χαρὰ εἶναι ἤδη γενικὴ ἔν τε τῷ πλοίῳ καὶ καθ' ἅπασαν τὴν πόλιν.

Τὴν ἑπομένην εἰσερχόμεθα εἰς τὴν Τρομσώ,

ἔνθα εὕρηται ἠγκυροβοληµένον τὸ «Φράµ». Ὅτε κατέλιπον αὐτό, ἦτο ἡµιτεθαµµένον ὑπὸ τοὺς πάγους, ἀλλ' ἤδη ὑπερήφανον ἐπιπλέει εἰς τὰ ὕδατα τῆς πατρίδος. Ζωηρόταται ἐπευφηµίαι καὶ οὔρρα ἐκρήγνυνται ἀπ' αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ τοῦ πληρώµατος τοῦ «Φράµ» εἰσπηδῶσιν ἐπὶ τῆς «Ὀταρίας». Ἡ τῆς συναντήσεως ἡµῶν αὖτη σκηνὴ δὲν περιγράφεται.

Εἴµεθα ἤδη πάντες ἐν Νορβηγίᾳ. Ἡ ἐκδροµὴ ἐξεπλήρωσε τὸν προορισµὸν αὐτῆς. Πλέοµεν ἤδη πρὸς νότον. Προηγεῖται ἡµῶν ἀτµόπλοιον σταλὲν ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως, ἕπεται δὲ τὸ «Φράµ» συνοδευόµενον ὑπὸ τῆς «Ὀταρίας».

Πλήθη νορβηγῶν κατέρχονται εἰς τοὺς λιµένας ἵνα µᾶς ἴδωσι καὶ µᾶς χαιρετίσωσιν. Ἡ γηραιὰ ἡµῶν µήτηρ, ἡ Νορβηγία, ὑπερήφανος διὰ τὸ ἔργον ἡµῶν, φαίνεται ὡς νὰ θέλῃ νὰ µᾶς σφίγξῃ εἰς τὰς θερµὰς της ἀγκάλας καὶ νὰ εὐχαριστήσῃ ἡµᾶς διὰ τὰς ταλαιπωρίας, ἃς ὑπέστηµεν. Ἐν τούτοις ἐξετελέσαµεν µόνον τὸ καθῆκον ἡµῶν καὶ ἐξεπληρώσαµεν ἁπλῶς τὸν σκοπόν, δι' ὃν ἐξεδράµοµεν.

Τὸ ταξείδιον ἡµῶν καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν νορβηγικῶν ἀκτῶν ὡµοίαζε µὲ θριαµβευτικὴν πορείαν.

Τὴν 9 σεπτεµβρίου τὸ «Φράµ» εἰσήρχετο εἰς τὸ φιόρδ τῆς Χριστιανίας. Ἡ πρωτεύουσα τῆς Νορβηγίας µᾶς ἔκαµε τοιαύτην ὑποδοχήν, οἵαν

καὶ πρίγκηψ θὰ ἐζήλευε. Τὰ πυροβόλα βροντοῦσι, ζωηραὶ ἐπευφημίαι πληροῦσι τὸν ἀέρα καὶ πανταχοῦ κυματίζουσι σημαῖαι.

Τὴν ἑσπέραν εἶμαι παρὰ τὴν ἀκτὴν τοῦ φιόρδ. Πᾶς θόρυβος ἔπαυσε, τὸ δὲ μέλαν καὶ πευκόφυτον δάσος εἶναι σιωπηλόν. Τὰ πανηγυρικὰ ἐπὶ τῶν ἀκρωτηρίων πυρὰ ἐσβέσθησαν, ὁ δὲ φλοῖσβος τοῦ κύματος μοὶ λέγει· „Ἐπανῆλθες πλέον εἰς τὴν οἰκίαν σου“. Ἡ βαθεῖα καὶ ἤρεμος γαλήνη τῆς φθινοπωρινῆς νυκτὸς εἰσδύει εἰς τὸ καταπεπονημένον πνεῦμά μου.

Ἐνθυμοῦμαι τὴν βροχερὰν ἐκείνην πρωίαν τοῦ ἰουνίου, ὅτε τὸ ὕστατον ἔβλεπον τὰς ἀκτὰς ταύτας. Παρῆλθον ἔκτοτε τρία ὁλόκληρα ἔτη. Εἰργάσθημεν καὶ ἐσπείραμεν. Ἤδη ἔφθασεν ἡ ὥρα τοῦ θερισμοῦ. Ἡ καρδία μου πληροῦται χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης.

Ἡ σελήνη καὶ οἱ πάγοι τῶν πολικῶν χωρῶν μοὶ φαίνονται ὡς ὄνειρον μεμακρυσμένων χρόνων ἄλλου κόσμου, ὡς ὄνειρον ἀποσβεσθέν. Ἀλλὰ τί θὰ ἦτο ἡ ζωὴ ἄνευ τῶν ὀνείρων;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΙΣΤ'.

ΕΚΘΕΣΙΣ

τοῦ πλοιάρχου Σβέρδρουπ περὶ τῆς ἀπὸ τῶν πάγων ἀπαλλαγῆς τοῦ «Φράμ» καὶ τῆς ἐπανόδου αὐτοῦ εἰς Νορβηγίαν.

Α'.

Τῇ 15 μαρτίου 1895, ὅτε ὁ Νάνσεν καὶ ὁ Ζόανσεν μᾶς κατέλιπον, τὸ «Φράμ» εὑρίσκετο ὑπὸ τὴν 84ο 4΄ β. π. καὶ 102ο ἀ. μ.

Τὸ πλοῖον ἐπολιορκεῖτο ὑπὸ πυκνῶν ὄγκων πάγου 8 μέτρων πάχους, οἵτινες κατεκάλυπτον αὐτὸ πανταχόθεν. Παρὰ τὴν ἀριστερὰν πλευράν, καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ σκάφους, ὑπῆρχεν ὕψωμα, ὅπερ κατὰ τὸ κέντρον τοῦ πλοίου ὑψοῦτο ὑπεράνω τῶν πλευρῶν αὐτοῦ. ΒΔ., εἰς ἀπόστασιν 13 μέτρων, ὡρθοῦτο εὐρὺς λόφος, ὃν ἐπεκαλοῦμεν *Μέγαν λόφον*, καὶ ὅστις εἶχεν ὕψος ὑπὲρ τὰ 7 μέτρα. Μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ πλοίου ἠνοίγετο αὔλαξ, πέντε δὲ μέτρα πρὸ τῆς πρῴρας ὑπῆρχε παλαιὸν ῥῆγμα κλεισθὲν ὑπὸ τῶν πιέσεων, ὅπερ θὰ ἤνοιγε καὶ πάλιν κατὰ τὸ ἔαρ.

Ἐπὶ τοῦ *Μεγάλου Λόφου* ἱδρύσαμεν ἀποθήκην τροφῶν καὶ ὑλικοῦ κατασκηνώσεως· ὑπῆρχον ἐκεῖ ἔλκηθρα καὶ χιονοπέδιλα, ἅτινα θὰ ἐχρησιμοποιοῦντο, ἐν ᾗ περιπτώσει θὰ κατελείπομεν τὸ πλοῖον.

Ἡ μᾶλλον κατεπείγουσα ἐργασία νῦν ἦτο ν' ἀπαλλάξωμεν τὸ σκάφος ἀπὸ τῶν ἐπαπειλούντων αὐτὸ ὄγκων τοῦ πάγου, τῶν ὑπὸ τῶν πιέσεων μορφωθέντων· διότι, ἂν ἐγίνετο νέα πίεσις, τὸ πλοῖον θ' ἀνετρέπετο καὶ θὰ κατεθραύετο ὑπὸ τῶν ἀπειλητικῶς ὀρθουμένων τούτων ὄγκων.

Τῇ 19 μαρτίου ἤρξατο ἡ ἐργασία τῆς ἐξομαλύνσεως, διήρκεσε δ' ἡμέρας ὀκτώ. Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον εἴχομεν θερμοκρασίαν —38ο μέχρι —40ο Κελ.

Εἴμεθα ἤδη πληρέστατα παρεσκευασμένοι καὶ ἕτοιμοι δι' ὑποχώρησιν. Ὁ Ἀμοῦνδσεν, ὁ Βέντζεν, ὁ Μόγδσταϊ καὶ ὁ Χένριξεν κατασκευάζουσι χιονοπέδιλα. Διέταξα τακτικὰς πορείας καθ' ἑκάστην διὰ τῶν χιονοπεδίλων ἵνα ἐξασκηθῶσι καλῶς πάντες εἰς τὴν παγοδρομίαν.

Περὶ τὰ τέλη μαρτίου ἤρξαντο οἱ πάγοι συνταρασσόμενοι, ἀπὸ δὲ τῆς 11 ἀπριλίου μέχρι τῆς 1 μαΐου ἐγένοντο πολλαὶ καὶ σφοδραὶ πιέσεις. Μεταξὺ τοῦ πλοίου καὶ τῆς ἀποθήκης τῶν τροφῶν ἐσχηματίσθη αὖλαξ, περὶ αὐτὴν δὲ πολλὰ ῥήγματα. Περὶ τὰ τέλη ἀπριλίου ἡ ὄπισθεν τοῦ πλοίου κειμένη αὖλαξ ἤνοιξε πολύ, ἐκτεινομένη

δὲ πολὺ πρὸς βορρᾶν ἔρριπτεν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ σκιερότητά τινα, ἥτις χαρακτηρίζει τὰ ἀκρυστάλλωτα ὕδατα. Τὴν 1 μαΐου τὸ εὖρος αὐτῆς παρὰ τὸ «Φραμ.» ἦν 900 μέτρων, βορειότερον δὲ 1433. Τὴν ἑπομένην ὅμως αἴφνης τὸ ὑπερμέγεθες τοῦτο ῥῆγμα ἔκλεισεν ἀποτόμως. Αἱ δύο ἀντικρύζουσαι ὄχθαι συνεκρούσθησαν μετὰ φοβερῶν πατάγων δίκην κεραυνοῦ, ἀνύψωσαν δὲ λόφον ὑπὲρ τὰ 11 μέτρα.

Κατὰ τὸν ἀπρίλιον τὸ «Φραμ.» διετέλει σχεδὸν ἀκίνητον. Ἀπὸ τῆς 15 μαρτίου μέχρι τῆς 4 ἀπριλίου παρεσύρθημεν τέσσαρα μόνον μίλια πρὸς Β. Βραδύτερον ἐκινοῦντο μὲν οἱ πάγοι, δὲν εἶχον ὅμως τὴν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ταχύτητα. Ἴσως, προϊούσης τῆς ὥρας ταύτης τοῦ ἔτους, αὐξήσῃ ἡ ταχύτης των, ἔγραφον ἐν τῷ ἡμερολογίῳ μου, καὶ δὲν παρασυρθῶμεν πρὸς τὰ ὀπίσω, ὡς κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος.

Κατὰ τὸν μάρτιον, ἀπρίλιον καὶ μάϊον εἴχομεν σχεδὸν συνεχῶς νηνεμίαν, ἀσθενὴς δ' ἄνεμος ἔπνεε μόνον ἐνίοτε ἐξ Α. Αἱ νηνεμίαι αὗται ἐπέτεινον ἔτι μᾶλλον τὴν μονοτονίαν τοῦ βίου ἡμῶν, ἐξήσκουν δὲ καταθλιπτικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ τοῦ πληρώματος. Κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ μαΐου ἔπνευσε δυτικὸς ἄνεμος. Δὲν ἦτο βεβαίως εὐνοϊκός, ἀλλ' ὁπωσδήποτε ἐπήρχετο μεταβολή τις ἐν τῷ βίῳ ἡμῶν.

Τὴν 8 ἰουνίου ἠγέρθη σφοδρὸς ἄνεμος ΝΑ.

Εἶχε ταχύτητα 10 μέτρων ἀνὰ πᾶν δεύτερον λεπτόν. Ἀπὸ πολλοῦ δὲν εἴχομεν τόσον σφοδρὸν ἄνεμον.

Θάρρος καὶ δραστηριότης διαδέχεται αὐθωρεὶ τὴν προτέραν ἡμῶν ἀποθάρρυνσιν. Πάντες εἰσὶ φαιδροὶ καὶ εὔθυμοι. Ἀκούει τις ᾄσματα καὶ γέλωτας ἐν τῷ πλοίῳ, ἐνῷ πρότερον μόλις ἀντηλλάσσομεν μονοσυλλάβους τινὰς λέξεις. Ἐξετάζομεν τοὺς χάρτας ἡμῶν καὶ πλάττομεν σχέδια περὶ τοῦ μέλλοντος. Ἂν ὁ ἀνατολικὸς ἄνεμος ἐπικρατήσῃ ἐπί τινας ἡμέρας, θὰ παρασυρθῶμεν εἰς χαμηλότερον γεωγραφικὸν πλάτος, πιθανῶς δὲ κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1896 νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν πατρίδα. Πλήρεις οὕτω φαιδρῶν ὀνείρων καὶ ἐλπίδων, λησμονοῦμεν τὴν ἐνεστῶσαν ἡμῶν θέσιν.

Καὶ ἐν τούτοις εἶναι φοβερὰ μονότονος, οὐδ' ἔχομεν τὴν εὐχαρίστησιν πλέον νὰ δεχώμεθα ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὴν ἐπίσκεψιν ἄρκτων. Τὰ ζῷα ταῦτα ὁλοτελῶς ἐξηφανίσθησαν· οὕτω μεγίστη συγκίνησις ἐπικρατεῖ ἐν τῷ πλοίῳ, ὅτε κατὰ τὴν 7 μαΐου ἀνακαλύπτομεν μικρὰν φώκην ἐν αὔλακι, ἀρτίως σχηματισθείσῃ παρὰ τὸ «Φράμ». Εἶναι τὸ πρῶτον ἀμφίβιον, ὅπερ συναντῶμεν ἀπὸ τοῦ μαρτίου. Βραδύτερον συνηντῶμεν συχνότερον τοιαῦτα εἰς τὰ παρὰ τὸ «Φράμ» ῥήγματα, ἀλλ ἦσαν ἀγριώτατα. Μόλις περὶ τὰ μέσα τοῦ θέρους κατωρθώσαμεν νὰ συλλάβωμεν

ἓν, ἦτο δὲ τόσον μικρόν, ὥστε μόλις ἐπήρκεσεν ὅπως παρασκευάσωμεν ἓν μόνον φαγητὸν ἐξ αὐτοῦ

Τῇ 14 μαΐου λευκὸς λάρος ἵπταται περὶ τὸ «Φράμ» καὶ διευθύνεται πρὸς δυσμάς. Τὴν 22 βλέπομεν καὶ ἕνα χριθολόγον. Ἔκτοτε οἱ προάγγελοι οὗτοι τοῦ ἔαρος καθίστανται ὁσημέραι πολυαριθμότεροι. Τὴν 10 ἰουνίου ἔχομεν τὸ πρῶτον θήραμα, ἕνα θαλασσοβάτην καὶ ἕνα λάρον τριδάκτυλον, κατὰ δὲ τὴν 20 δύο κολυμβίδας.

Τὸ θερμόμετρον, ὅπερ περὶ τὰ μέσα μαρτίου ἐσημείου —40ο Κελ. ἄρχεται ἤδη |ἀνερχόμενον. Κατὰ τὸν ἀπρίλιον ἐκυμαίνετο μεταξὺ —25ο καὶ —30ο Κελ. Τὴν 15 μαΐου ἐσημείου —15ο, κατὰ δὲ τὴν 30 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς —6ο Κελ. Τὴν 3 ἰουνίου ὑπὸ θερμοκρασίαν —3ο Κελ. εὐρεῖα λεκάνη ὕδατος σχηματίζεται περὶ τὸ «Φράμ». Τὴν 5 ἰουνίου ἡ θερμοκρασία ὑψοῦται ἄνωθεν τοῦ σημείου τοῦ πάγου +2ο Κελ.

Ἡ μελέτη τῶν ὠκεανείων βαθῶν ἦτο ἡ κυριωτάτη τῶν ἀνατεθεισῶν ἡμῖν ἐργασιῶν. Δυστυχῶς ὅμως ἡ κακὴ κατάστασις τῆς γραμμῆς τῆς βολίδος ἡμῶν ἐκώλυε τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας ταύτης.

Τῇ 24 καὶ 25 ἀπριλίου ἐφθάσαμεν μέχρι 3000—3200 μέτρων χωρὶς ν' ἀνεύρωμεν τὸν πυθμένα. Τὴν 22 ἰουλίου εἴχομεν τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα μὲ γραμμὴν 3,060 μέτρων. Τὴν ἑπο-

μένην ἠγγίσαμεν τὸν πυθμένα μὲ γραμμὴν 3,800 μέτρων.

Πανταχοῦ κατὰ τὸ θέρος ἠνοίγοντο ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν εὐρέα ρήγματα, ἅτινα μετ' ὀλίγας ὥρας ἐπανέκλειον. Κατὰ τὰς συνενώσεις των ταύτας οἱ πάγοι συνεκρούοντο μετὰ πατάγου καὶ βροντῶν, αἱ δ' ὄχθαι των κατεθραύοντο καὶ συνεσωρεύοντο εἰς ὑψηλοὺς λόφους συντριβομένους καὶ τούτους, ἅμα ὡς ἡ πίεσις ἔπαυε. Ἐκ τῶν ἀναστατώσεων τούτων καὶ ὁ παρὰ τὸ «Φράμ» ὄγκος διεσχίσθη, καὶ μετὰ σφοδρὰν πίεσιν ἐπελθοῦσαν τὴν 14 ἰουλίου ἐσχηματίσθη αὔλαξ παρὰ τὰ πλευρὰ τοῦ σκάφους. Ἐπίστευσα πρὸς στιγμήν, ὅτι τὸ σκάφος θὰ ἐλυτροῦτο τῶν δεσμῶν αὐτοῦ, ἐν οἷς ἀπὸ 22 μηνῶν περιεσφίγγετο, καὶ θὰ εἰσήρχετο εἰς ἀνοικτὰ ὕδατα. Τὸ «Φράμ» ἔμενεν ἐν τούτοις ἐπί τινα χρόνον προσκεκολλημένον εἰς τοὺς πάγους, κλῖνον μόνον κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, ὁσάκις οἱ πάγοι συνεταράσσοντο.

Τὴν 27 ἰουλίου ἐγένετο ὅλως ἔκτακτος ἀναστάτωσις τῶν πάγων. Πανταχόθεν ἠνοίγοντο εὐρεῖαι αὔλακες, ὁ δ' ὄγκος τῶν πάγων, ἐφ' οὗ ἵδρυτο τὸ σιδηρουργεῖον ἡμῶν, περιεδινεῖτο ἐν μέσῳ λεκάνης ὕδατος, ὡς εἰ εἶχε καταληφθῇ ὑπὸ ἀνεμοστροβίλου. Ὁ τὸ σκάφος ὑποβαστάζων ὄγκος τῶν πάγων πανταχόθεν κλονιζόμενος οὐδεμίαν πλέον ἐμπιστοσύνην μοὶ παρεῖχε, καὶ ἀπεφάσισα νὰ τὸν ἐγκαταλείψω, διαλύων αὐτὸν διὰ

τῆς πυρίτιδος. Ἔθηκα 3 1)2 χιλιόγραμμα πυρίτιδος ὑπὸ τὸν ὄγκον, δύο μέτρα μακρὰν τῆς πρῴρας. Ἡ ἔκρηξις ἐπέφερε σφοδρότατον κλονισμὸν καθ' ὅλον τὸ σκάφος· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐφάνη, ὅτι οὐδεμίαν ἐνέργειαν ἐπέφερεν ἐπὶ τῶν πάγων, μετά τινας στιγμὰς ὅμως συντριβεὶς ὁ ὄγκος διελύθη, τὸ δὲ «Φρὰμ» ὀλισθαῖνον ἠρέμα, ὡς ἐπὶ φαλάγγων, ἐπέπλεεν ἐν τῷ ὕδατι.

Ἡ θέσις τοῦ σκάφους εἶναι ἤδη ἐξαίρετος. Καὶ κατὰ μὲν τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν ἀπαντᾷ κρυσταλλωτὴ πλάξ, ὁμαλὴ καὶ ὀλίγον ὑψηλή, κατὰ δὲ τὴν δεξιὰν λεκάνη ὕδατος 190 μέτρων μήκους καὶ 108 εὔρους. Ἂς ἔλθῃ ταχέως ὁ χειμών, ἵνα καλύψῃ τὴν λνκάνην ταύτην μὲ καλὸν στρῶμα πάγου.

Κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ ἰουνίου καὶ τοῦ ἰουλίου ἡ ὑπὸ τῶν ἀνέμων καὶ τοῦ ρεύματος φορὰ τῶν πάγων ἦτο εὐνοϊκή. Ἀλλ' ἔφερεν ἀλλοίωσιν μόνον εἰς τὸ γεωγραφικὸν μῆκος, οὐδεμίαν δὲ εἰς τὸ πλάτος, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ κατωτέρω πίνακος.

Ἡμερομηνία	*Πλάτος*	*Μῆκος*	*Διεύθυνσις ἀνέμου.*
22 Ἰουνίου	84ο,32′	80ο,58′	Β.
27 »	84ο,44′	79ο,35′	Β.
29 »	84ο,33′	79ο,50′	Α. ΝΑ.
5 Ἰουλίου	84ο,48′	75ο, 3′	ΝΑ.
7 »	84ο,48′	74ο, 7′	Δ. ΝΔ.
12 »	84ο,41′	76ο,20′	Δ. ΝΔ.

Ἡμερομηνία	Πλάτος	Μῆκος	Διεύθυνσις ἀνέμου
22 Ἰουλίου	84ο,36′	72ο,56′	Β. ΒΔ.
27 »	84ο,29′	73ο,49′	ΝΔ.
31 »	84ο,27′	76ο,10′	ΝΔ.
8 Αὐγούστ.	84ο,38′	77ο,36′	ΒΔ.
22 »	84ο, 9′	78ο,47′	ΝΔ.
25 »	84ο,17′	79ο, 2′	Α.
2 Σεπτεμ.	84ο,47′	77ο,17′	ΝΑ.
6 »	84ο,43′	79ο,52′	ΝΔ.

Εἴμεθα παρεσκευασμένοι διὰ πᾶσαν ἐνδεχομένην ὑποχώρησιν. Ἔχομεν ὀκτὼ ἔλκηθρα συρόμενα διὰ τῶν χειρῶν καὶ δύο ὑπὸ κυνῶν, ἓξ καγιάκ, ὧν τὰ πέντε διὰ δύο ἄνδρας καὶ τὸ ἓν δι' ἐμὲ μόνον, Διὰ τούτων θὰ δυνηθῶμεν νὰ διέλθωμεν διὰ τῶν πάγων, ἂν ἀπολεσθῇ τὸ πλοῖον ἡμῶν. Ἔχομεν ἐπίσης δύο ἀποθήκας τροφῶν ἑτοίμους, τὴν μὲν δι' 70 ἡμέρας, τὴν δὲ δι' ἓξ μῆνας.

Τὴν μεταμέσημβρίαν τῆς 17 αὐγούστου ἐγένετο σφοδροτάτη πίεσις, καθ' ἣν ἀνυψώθη ἠρέμα τὸ «Φράμ» εἰς ὕψος 5,50 μέτρων κατὰ τὴν πρύμνην καὶ 3,55 κατὰ τὴν πρῷραν. Τὴν ἑπομένην, χαλαρωθέντων τῶν πάγων, τὸ σκάφος ἐπέπλεε σχεδὸν ἐπὶ τῶν ὑδάτων. Ἅμα ὡς οἱ πάγοι παρεῖχον σημεῖα συνταράξεως, προσπαθοῦμεν νὰ μετατοπίζωμεν ὀλίγον τὸ σκάφος, ἵνα διαφύγωμεν τὰς προσβολὰς αὐτῶν. Ἀλλὰ μεθ' ὅλας τὰς προσπαθείας ἡμῶν δὲν κατορθοῦμεν οὐδ' ἐπὶ μίαν γραμ-

μὴν νὰ μετακινήσωμεν αὐτό. Τὴν 22 αὐγούστου εἴχομεν κατορθώσει μόνον νὰ σύρωμεν τὸ σκάφος πλησίον παγῶνος ἱκανοῦ νὰ ἀνθίσταται εἰς τὰς συγκρούσεις· ἀλλὰ τότε, χαλαρωθέντων τῶν πάγων, ἐπῆλθε πέριξ ἡμῶν στολίσκος ἐξ ἐπιπλεόντων ὄγκων, ὧν ἡ γειτνίασις ἦτο δυνατὸν νὰ καταστῇ ἐπικίνδυνος. Κατὰ τὴν 2 σεπτεμβρίου κατωρθώσαμεν νὰ μετατοπίσωμεν τὸ σκάφος καὶ νὰ φέρωμεν αὐτὸ εἰς ὁρμίσκον, ἐσκαμμένον εἰς τὸ πάχος μεγάλου ὄγκου πάγων. Ἡ θέσις αὕτη ἦν προσφορωτάτη πρὸς διαχείμασιν.

Κατὰ τὰ πρῶτον ἥμισυ τοῦ σεπτεμβρίου ὁ καιρὸς ἦτο πολὺ εὐμετάβλητος. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἐπικρατοῦντες ἄνεμοι ἦσαν οἱ δυτικοὶ καὶ νοτιοδυτικοί, φέροντες βροχὴν καὶ χιόνα. Κατὰ τὴν 15 σεπτεμβρίου ἕνεκα χαλαρώσεως τῶν πάγων μικρὰ θάλασσα ἐσχηματίσθη μεταξὺ τοῦ πλοίου ἡμῶν καὶ τοῦ *Μεγάλου λόφου* τῶν πάγων.

Κατὰ τὸν ὀκτώβριον οἱ πάγοι συνεχῶς συνεταράσσοντο. Ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἤνοιγον ῥήγματα, συχνάκις δὲ σφοδρόταται πιέσεις ἐγίνοντο. Εὑρισκόμεθα εὐτυχῶς ἐν ἐξαιρέτῳ καὶ ἀσφαλεῖ ὁρμῳ. Αἱ δύο προεξέχουσαι ἄκραι ἑκατέρωθεν τοῦ ὅρμου ἀντεῖχον κατὰ τὰς ἐφόδους τῶν πάγων, ἐνῷ ὁ κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ ὅρμου πρόσφατος πάγος δὲν ἠδύνατο νὰ ἀσκήσῃ ἐπικίνδυνον πίεσιν.

Ἀπὸ τῆς 1 νοεμβρίου εἰσήλθομεν εἰς τὴν περίοδον τῆς γαλήνης. Αἱ πιέσεις ἔπαυσαν ὁλοτελῶς, ἡ θερμοκρασία κατῆλθεν, ἐπεκράτησαν οἱ ἀνατολικοὶ ἄνεμοι, καθ' ὅλον δὲ τὸν χειμῶνα παρεσυρόμεθα μετὰ τῶν πάγων πρὸς Β. καὶ Δ.

Κατὰ τὸ φθινόπωρον ἡ ὑπομονὴ ἡμῶν εἶχεν ὑποβληθῆ εἰς σκληρὰν δοκιμασίαν. Ἕνεκα τῆς ἐπικρατήσεως τῶν δυτικῶν ἀνέμων παρεσυρόμεθα ἀδιαλείπτως πρὸς Α. — Εἰς μάτην καθ' ἑκάστην ἠλπίζομεν μεταβολὴν ἐν τῇ τοῦ ἀνέμου διευθύνσει. Εὐτυχῶς ὅμως ἡ ὀπισθοδρόμησις ἡμῶν ἦτο βραδεῖα. Δι' εὐνοϊκοῦ δ' ἀνέμου μιᾶς ἢ δύο ἡμερῶν ἐκερδίζομεν τὴν ἀπολεσθεῖσαν ἀπόστασιν.

Τὴν 22 σεπτεμβρίου, δευτέραν ἐπέτειον τῆς εἰς τοὺς πάγους εἰσόδου ἡμῶν, ἐπανηγυρίσαμεν διὰ μικρᾶς ἑορτῆς. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης, ὡς δεικνύει κατωτέρω ὁ πίναξ τῶν διαφόρων ἡμῶν θέσεων κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ 1895 — 96, ἡ θέσις ἡμῶν ἄρχεται βελτιουμένη. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης παρεσυρόμεθα κανονικῶς πρὸς δυσμάς, μέχρι δὲ τῆς δευτέρας ἑβδομάδος τοῦ ἰανουαρίου τοῦ 1896 ἐχωρήσαμεν ἀπὸ τῆς 82ο,5′ μέχρι τῆς 41ο,41′ ἀ. μ. (Μεσημβρινὸς Γρενβίχης).

Ἡμερομηνία	*Πλάτος*	*Μῆκος*	*Διεύθυνσις ἀνέμου.*
6 Σεπτεμ.	84ο,43′	79ο,52′	ΝΔ.
11 »	84ο,59′	78ο,15′	Α.

Ἡμερομηνία	Πλάτος	Μῆκος	Διεύθυνσις ἀνέμου.
22 Σεπτεμβ.	85ο, 2′	82ο, 5′	Γαλήνη.
9 Ὀκτωβρ.	85ο, 4′	79ο,30′	Α.
19 »	85ο,45′	78ο,21′	Α.
25 »	85ο,46′	73ο,25′	ΒΑ.
30 »	85ο,46′	70ο,50′	Β. ΒΔ.
8 Νοεμβρ.	85ο,41′	65ο, 2′	Α.
15 »	85ο,55′	66ο,31′	Α. ΒΑ.
25 »	85ο,47′	62ο,56′	ΒΑ.
1 Δεκεμβρ.	85ο,28′	58ο,45′	Α.
7 »	85ο,26′	54ο,40′	ΒΑ.
14 »	85ο,24′	50ο, 2′	Γαλήνη.
21 »	85ο,15′	47ο,56′	ΒΑ.
9 Ἰανουαρ.	84ο,57′	41ο,41′	Β.

Ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ σεπτεμβρίου τὸ ψῦχος ηὔξανεν ἐπαισθητῶς, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ κατωτέρω πίνακος.

16 Σεπτεμβρ.	—12ο,5′	Κ. 9 Νοεμβρ.	—38ο,3
26 »	—24ο	22 »	—43ο,6′
19 Ὀκτωβρ.	—30ο	31 Δεκεμβρ.	—45ο,6.
5 Νοεμβρ.	—32ο,2′		

Τῇ 12 σεπτεμβρίου τὸ τελευταῖον εἴδομεν τὸν ἥλιον ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα, τῇ δὲ 8 ὀκτωβρίου ἐξηφανίσθη ὁλοτελῶς. Θὰ διέλθωμεν νῦν τὴν μηκίστην πολικὴν νύκτα, ἣν οὐδεμία πολικὴ ἐκδρομὴ μέχρι τοῦ νῦν ἀντεμετώπισε.

Ὅσάκις ἐπιτρέπει ἡμῖν ὁ καιρὸς καὶ οἱ πάγοι, γίνονται ἐκδρομαὶ διὰ τῶν χιονοπεδίλων εἰς τοὺς

περὶ τὸ πλοῖον πάγους. Κατὰ τὴν 7 ὀκτωβρίου εἰς μίαν τῶν ἐκδρομῶν τούτων ἀνεύρομεν ἐπὶ τῶν πάγων κορμὸν δένδρου μὲ τὰς ρίζας του, δύο μέτρων μήκους, προερχόμενον βεβαίως ἐκ τῶν σιβηρικῶν δασῶν.

Αἱ ἐπὶ τῶν πάγων ἐκδρομαὶ γίνονται κανονικώτατα. Ἀπὸ τῆς 20 νοεμβρίου ἔδωκα διαταγὰς εἰς πάντας νὰ ἀσκῶνται ἀνὰ δύο ὥρας καθ' ἑκάστην εἰς τὸν ἐλεύθερον ἀέρα.

Ἡ στερεότης τοῦ «Φράμ» ἐμπνέει ἡμῖν μεγίστην ἐμπιστοσύνην, ἐν τούτοις λαμβάνομεν τὰς δεούσας προφυλάξεις διὰ πᾶν ἀπρόοπτον. Τούτου ἕνεκα ἐδόθησαν νέαι διαταγαί, ὅπως ληφθῶσι καὶ ἄλλα μέτρα, ἵνα, ἐν περιπτώσει ἀτυχήματος, ᾖ ἐξησφαλισμένη ἡ ὑποχώρησις ἡμῶν. Τῇ 8 ὀκτωβρίου ὁ Χάνσεν καὶ ὁ Μόγδστατ φορτώνουσιν ἓν ἔλκηθρον μὲ φορτίον 70 χιλιογράμμων καὶ ἐπιχειροῦσιν ἐκδρομὴν ἐπὶ τῶν πάγων, σύροντες αὐτοὶ μόνοι τὸ ἔλκηθρον. Ἐκκινήσαντες κατὰ τὴν 9ην τῆς πρωΐας, ἐπανέρχονται κατὰ τὴν 5ην τῆς ἑσπέρας, ἀφοῦ διέτρεξαν περὶ τὰ 8 μίλια. Περὶ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς ἱδρύσαμεν ἐπὶ τῶν πάγων καὶ δευτέραν ἀποθήκην μὲ 6 μηνῶν τροφάς.

Τὴν 28 νοεμβρίου διερχόμεθα τὴν 60ο ἀ. μ. Ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ διοργανοῦμεν ἑορτὴν ἐν τῷ πλοίῳ.

Τὸ ἔτος 1896 ἄρχεται μὲ λαμπρὸν ἀλλὰ ψυχρότατον καιρόν. Σελήνη ἐκτάκτως λαμπρὰ ἐν

διαυγεστάτῳ οὐρανῷ ἠκτινοβόλει ἐπὶ τῶν πάγων. Ἀλλ' ἵνα θαυμάσῃ τις τὸ ὡραῖον τοῦτο θέαμα, δέον ν' ἀντιμετωπίσῃ ψῦχος —43ο βαθμῶν ὑπὸ τὸ μηδέν.

Κατὰ τὸν φεβρουάριον ἤρξάντο οἱ πάγοι συνταρασσόμενοι. Τὴν 4ην ἐγένετο σφοδρὰ πίεσις συνοδευομένη ὑπὸ φοβερῶν βροντῶν. Κατὰ τὴν μεσημβρίαν τὸ σκότος ἦτο τόσον πυκνόν, ὥστε οὐδόλως διεκρίνομεν τὰς κινήσεις τῶν πάγων. Τὴν 7ην ἐνῷ εἴχομεν ἐκδράμει πρὸς Ν., εὐρὺ ῥῆγμα ἐσχηματίσθη παρὰ τὸ σκάφος, ταὐτοχρόνως δ' ὑπέστη τοῦτο σφοδρότατον κλονισμόν. Κατὰ τὴν 16ην σφοδροτάτη πίεσις ἐγένετο ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τῆς παρὰ τὸ πλοῖον ἡμῶν εὐρείας αὔλακος. Οἱ πάγοι ἔτριζον καὶ ἐμυκῶντο, παρῆγον δὲ φοβερὸν κρότον ὅμοιον μὲ τὴν πτῶσιν καταρράκτου.

Καθ' ἑκάστην σχεδὸν νέαι συγκρούσεις ἐπήρχοντο, νέα δὲ ῥήγματα ἤνοιγον καὶ ἔκλειον. Τὴν ἐποχὴν ταύτην τῶν πιέσεων διαδέχεται περίοδος ἠρεμίας μέχρι τῆς 10 ἀπριλίου.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐπαναρχίζουσιν αἱ συνταράξεις τῶν πάγων. Τὴν νύκτα ἰδίως τῆς 15 ἀπριλίου ἐγένετο σφοδροτάτη πίεσις ἀπειλήσασα καὶ τὰς ἀποθήκας τῶν τροφῶν ἡμῶν.

Τὴν 13 μαΐου ἡ μεταξὺ τοῦ σιδηρουργείου καὶ τοῦ «Φράμ» κειμένη αὔλαξ ἤρξατο αἴφνης εὐρυνομένη, τὸ δ' εὖρός αὐτῆς ἔφθασεν εἰς 180

μέτρα. Δευτέρα αὔλαξ ἐξετείνετο μακρὰν πρὸς τὰ ΝΑ, τρίτη δὲ πρὸς τὰ ΒΑ. Ἀπὸ τῆς σκοτιᾶς τοῦ ἱστοῦ, ἐφ' ὅσον ἐξικνεῖτο τὸ βλέμμα ἡμῶν, ἦν ὁρατὸν εὐρὺ ἄνοιγμα πρὸς νότον. Ἀπεφάσισα τότε νὰ δοκιμάσω ὅπως ἀπαλλάξωμεν, εἰ δυνατόν, τὸ πλοῖον ἀπὸ τῶν πάγων.

Ὑπενομεύσαμεν τοὺς πρὸ τοῦ πλοίου πάγους εἰς ἓξ διαφόρους θέσεις καὶ προσεπαθήσαμεν νὰ τοὺς διαλύσωμεν, ἀλλ' οὐδὲν κατωρθώσαμεν. Ἐπεχειρήσαμεν καὶ δευτέραν φοράν, ἀλλ' ἀπετύχομεν καὶ πάλιν. Ἀπεφασίσαμεν ὅθεν νὰ περιμένωμεν εὐνοϊκωτέρας περιστάσεις.

Β'.

Τὴν 17 μαΐου τοῦ 1896 ἤμεθα ὑπὸ τὴν 83ο,45' β. π. Ὡς καὶ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη, ἑωρτάσαμεν τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν ἑορτὴν μετὰ πομπῆς. Εἶτα ἠρξάμεθα ἐργαζόμενοι ἵνα καταστήσωμεν τὸ «Φράμ» ἕτοιμον νὰ πλεύσῃ, ἂν θὰ ἐπήρχετο ἡ ὥρα τῆς ἀπολυτρώσεώς του.

Τὰς ἑπομένας ἡμέρας ἐτοποθετήσαμεν τὴν μηχανὴν αὐτοῦ καὶ τὸ πηδάλιον. Τὴν 20 ὁ Ἀμουνδσεν κατώρθωσε νὰ κινήσῃ τὴν μηχανήν. Τώρα πλέον τὸ «Φράμ» δὲν εἶναι σκάφος ἄψυχον καὶ ἄνευ ζωῆς, ἐκτεθειμένον εἰς τὰς ἰδιοτροπίας τῶν ἀνέμων καὶ τῶν ρευμάτων. Μετὰ μακρὰν νάρκην τὸ ἐξαίρετον ἡμῶν πλοῖον ἀνέ-

ζησε. Ἐνομίζεμεν ἤδη, ὅτι καὶ αὐτὸ ἀκόμη θὰ ἀνέκραζε μετ' ἐνθουσιασμοῦ· «Ἐπὶ τὰ πρόσω πρὸς νότον, πρὸς τὴν γενέθλιον.»

Εἰ καὶ τὸ ἔαρ πλησιάζει, ἡ κατάστασις τῶν πάγων δὲν ὑπισχνεῖται ἡμῖν ταχεῖαν ἀπολύτρωσιν. Ἡ θερμοκρασία ἀνέρχεται, ἡ χιὼν τήκεται ταχέως, ἀλλὰ διατελοῦμεν ἀκίνητοι περὶ τὴν 84ο μοῖραν. Ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τοῦ ἱστοῦ διακρίνομεν πολὺ μακρὰν εὐρεῖαν αὔλακα, ἀφ' ἧς χωριζόμεθα διὰ ζώνης συμπαγῶν πάγων, ὅλως ἀβάτων.

Περὶ τὰ τέλη μαΐου ἕνεκα τῶν Α. καὶ Β. ἀνέμων οἱ πάγοι ἀνοίγουσι πολλαχοῦ καὶ φέρονται πρὸς τὰ ΝΔ. Τὴν 29 διακρίνομεν πρὸς νότον εὐρείας ἐκτάσεις ἀνοικτῶν ὑδάτων, πρὸς δὲ τούτοις τὸ χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ δεικνύει πρὸς τὴν διεύθυνσιν ταύτην τὴν ὕπαρξιν ἀνοικτῆς θαλάσσης. Ἀπεφάσισα ὅθεν νὰ δοκιμάσωμεν καὶ πάλιν ἵνα ἀπαλλάξωμεν τὸ «Φράμ» τῶν δεσμῶν αὐτοῦ.

Τὴν πρωΐαν ἐτέθη τὸ πῦρ εἰς σήραγγα πεπληρωμένην μὲ 52 χιλιόγραμμα πυρίτιδος. Ἡ ἔκρηξις ἐπέφερεν εὐνοϊκὸν ἀποτέλεσμα. Νέα σήραγξ κατεσκευάσθη 9 μέτρων βάθους. Ἡ ἔκρηξις ἦν φοβερά. Ὑπερμεγέθης στήλη ὕδατος καὶ πάγων ἀνυψώθη εἰς τὸν ἀέρα, χωρὶς νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ὁλοτχερῆ τῶν πάγων διάλυσιν.

Τὴν ἑπομένην ἐπανελάβομεν τὴν ἐργασίαν τῆς ἀνατινάξεως τῶν πάγων, ἀλλὰ δὲν κατωρθώσαμεν ν' ἀπαλλάξωμεν τὸ σκάφος ἀπὸ τῶν δεσμῶν

αὐτοῦ. Τὴν 2 ἰουνίου ἐθέσαμεν τὸ πῦρ εἰς σήραγγα πεπληρωμένην μὲ 330 γραμμάρια βαμβακοπυρίτιδος. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦν ἐξαίρετον. Τὸ σκάφος μετὰ τὴν ἔκρηξιν ἐπέπλεεν ἐπὶ τῶν ὑδάτων.

Κατὰ τὸν μάϊον εἶχον ἀναφανῆ φῶκαι περὶ τὸ πλοῖον, κατὰ δὲ τὸν ἰούνιον καὶ ἰούλιον μᾶς ἐπεσκέπτοντο καὶ πολυάριθμα πτηνά. Ἐφονεύσαμεν πολλοὺς θαλασσοβάτας, κολυμβίδας, νήσσας καὶ ἄλλα πτηνά. Ἐπυροβολήσαμεν καὶ κατὰ πολλῶν νεαρῶν φωκῶν, ἃς ὅμως δὲν ἠδυνήθημεν νὰ συλλάβωμεν, διότι, ἅμα ὡς ἐτραυματίζοντο, ἐβυθίζοντο καὶ ἐξηφανίζοντο.

Ἡ θήρα τῶν ἀρκτων ἦν ἐπίσης καρποφόρος. Κατὰ τὸ θέρος ἐφονεύσαμεν περὶ τὰς 17. Συνελάβομεν μάλιστα καὶ ζῶντα ἀρκτύλεον, ὃν ἐπὶ μικρὸν μόνον διετηρήσαμεν, διότι μᾶς ἐτάραττε καθ' ὑπερβολὴν διὰ τῶν ἀδιαλείπτων αὐτοῦ ὠρυγῶν. Ὑφ' ὅλας δὲ τὰς ἐπόψεις ἡ θήρα ἔσχεν ἐξαίρετα ἀποτελέσματα. Ἐξύψου πρῶτον τὸ ἠθικὸν τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἤρξαντο ἀποθαρρυνόμενοι, δεύτερον δὲ παρεῖχεν ἀφθονίαν προσφάτων κρεάτων.

Τὸ «Φράμ» δὲν ἀπηλλάγη ἔτι τῆς αἰχμαλωσίας. Τὴν 8 καὶ 9 ἰουνίου ὑπέστη σφοδρὰς πιέσεις, σφοδροτέρας δὲ κατὰ τὴν 10 καὶ 11. Τὴν ἑπομένην, χαλαρωθέντων τῶν πάγων, μετετοπίσαμεν τὸ πλοῖον καὶ ἐφέρομεν αὐτὸ εἰς μεγάλην λεκάνην, ἥτις ἔκειτο ἐγγὺς ἡμῶν, ἔνθα

ἐμείναμεν μέχρι τῆς 14ης. Σχηματισθείσης δὲ παρ' αὐτὴν καὶ αὔλακος διευθυνομένης ΝΔ., ἀποφασίζομεν νὰ εἰσπλεύσωμεν εἰς αὐτήν.

Προετοιμάζομεν τὴν μηχανήν, τοποθετοῦμεν τὸ πηδάλιον καὶ κάμνομεν ἔφοδον κατὰ τῶν πάγων, ἵνα διανοίξωμεν ὁδόν. Ἀλλὰ μ' ὅλας τὰς προσπαθείας ἡμῶν οἱ πάγοι διατελοῦσιν ἀκίνητοι. Ἀναγκαζόμεθα ὄπισθεν νὰ ἐπανέλθωμεν ὀπίσω, ὅπως μὴ ἐνσφηνωθῶμεν μεταξὺ τῶν ὄγκων. Τὴν 27 ἐπαναλαμβάνομεν τὴν ἔφοδον. Κατὰ τὴν 11 1)2 τῆς πρωΐας ἐκκινοῦμεν. Μετὰ 2 1(2 ὥρας σταματῶμεν. Κατωρθώσαμεν νὰ διανύσωμεν δύο μίλια πρὸς τὰ ΝΑ. Μέχρι τῆς 3 ἰουλίου πᾶσα ἔξοδος εἶναι κεκλεισμένη. Τὴν ἡμέραν ταύτην αὔλαξ διανοίγεται πρὸς τὰ ΝΑ. Ἐκκινοῦμεν ἀμέσως καὶ χωροῦμεν τρία μίλια πρὸς τὴν διεύθυνσιν ταύτην. Εἶτα σταματῶμεν καὶ πάλιν. Τὴν νύκτα τῆς 6 πρὸς τὴν 7 οἱ πάγοι χαλαροῦνται. Ἐπαναλαμβάνομεν ἀμέσως τὸν πλοῦν ἡμῶν, ἀλλ' οὐδὲν κατορθοῦμεν. Κερδίζομεν ἓν μόνον μίλιον.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐπεκράτουν οἱ νότιοι ἄνεμοι, οἱ δὲ πάγοι ἐγένοντο συμπαγεῖς. Πρὸς τούτοις δέ, ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ἰουνίου, ρεῦμα, ὅπερ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἤλλασσε διεύθυνσιν, ἔκλειε τὰς αὔλακας διὰ τῶν ὄγκων, οὓς πρὸς αὐτὰς παρέσυρε. Ἐν τῇ δίνῃ ταύτῃ τῶν πάγων τὸ «Φράμ» ἐδέχετο τόσον σφοδρὰ κτυπήματα, ὥστε τὰ ἐπὶ

τῆς τραπέζης σκεύη ἐξετινάσσοντο κατὰ γῆς. Ἡ θάλασσα ἦτο βαθυτάτη ἐνταῦθα. Τὴν 6 ἰουλίου δὲν εὕρομεν τὸν πυθμένα ἂν καὶ κατεβιβάσαμεν σχοινίον 3,000 μέτρων. Μετὰ δύο ὅμως ἡμέρας ὑπὸ πλάτος 83ο, 3′ εὕρομεν βάθος 3,200 μέτρων.

Ἅμα ὡς σχηματίζεται ἄνοιγμά τι, ὠθοῦμεν τὸ σκάφος ἐπὶ τὰ πρόσω, ἀλλὰ μεθ' ὅλους τοὺς μόχθους ἡμῶν οὐδὲν κατορθοῦμεν. Βραδὺ ρεῦμα ἀπωθεῖ τὸ σκάφος ἡμῶν πρὸς Β. Ἐπανήλθομεν εἰς τὴν 83ο, 12′. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας εἶναι ἀνωφελὲς νὰ παρατείνωμεν τὴν πάλην καὶ προτιμῶμεν νὰ περιμείνωμεν καιροὺς εὐνοϊκωτέρους.

Τὴν ἑσπέραν τῆς 17 οἱ πάγοι ἀνοίγουσιν ἐκ νέου. Κατορθοῦμεν νὰ χωρήσωμεν μέχρι ὑπερμεγέθους τινὸς ὄγκου πάγων κειμένου 3 μίλια πρὸς νότον. Προσδένομεν παρ' αὐτὸν τὸ σκάφος καὶ περιμένομεν. Κατὰ τὴν ἑσπέραν οἱ πάγοι χαλαροῦνται, πυκνὴ ὅμως ὁμίχλη μᾶς καταδικάζει εἰς ἀκινησίαν.

Τὴν 19 διηνύσαμεν 10 μίλια, τὴν δ' ἑπομένην κατὰ τὸ μεσονύκτιον φθάνομεν ὑπὸ τὴν 82ο, 39′ β. π. Τὰς ἑπομένας ἡμέρας ἡ πρόοδος ἡμῶν εἶναι ταχυτέρα. Τὴν 27 εἴμεθα ὑπὸ τὴν 81ο, 32′,

Ἐπί τινας ἡμέρας μένομεν καὶ πάλιν ἀκίνητοι. Τὴν 2 αὐγούστου διηνύσαμεν 6 μίλια, τὴν 3 μίλια δύο καὶ εἶτα ἡ πρὸ ἡμῶν ὁδὸς εἶναι κεκλεισμένη. Τὴν 8 μόνον συνεχίζομεν τὸν πλοῦν

ἡμῶν. Διατρέξαμεν ἓξ μίλια, ὅτε ἡ αὔλαξ καθίσταται στενοτάτη. Ἀδύνατον νὰ χωρήσωμεν ἐπὶ τὰ πρόσω. Δοκιμάζομεν νὰ διαλύσωμεν τοὺς πάγους διὰ πυρίτιδος, συνάμα δ' ὁλοταχῶς προσπαθοῦμεν νὰ τοὺς διασχίσωμεν. Ἀλλ' οἱ πάγοι ἀνθίστανται καὶ οὐδὲν κατορθοῦμεν. Κατὰ τὴν πάλην ταύτην μετὰ τῶν πάγων τὸ «Φράμ» ἐδέχετο σφοδρότατα κτυπήματα. Πᾶν ἄλλο σκάφος θὰ κατεθραύετο.

Ἐπὶ δύο ἔτι ἡμέρας ἐργαζόμεθα ἀκατάβλητοι, ὅπως διανοίξωμεν ὁδὸν διὰ τοῦ σωροῦ τούτου τῶν πάγων. Πᾶσαι αἱ προσπάθειαι ἡμῶν ἀποβαίνουσιν ἀνωφελεῖς καὶ διανύομεν μόλις δύο μίλια.

Τὴν 11 καὶ 12 ὁ πλοῦς ἡμῶν εἶναι λίαν βραδύς. Πάντοτε νέα προσκόμματα. Ἀλλ' οἱ πάγοι καθίστανται ἧττον πυκνοί· πολλαὶ εὐρεῖαι αὔλακές εἰσιν ὁραταὶ ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τοῦ ἱστοῦ, τὰ δὲ πτηνὰ καὶ αἱ φῶκαί εἰσι πολυάριθμοι. Πάντα ταῦτα ὑποδεικνύουσι τὴν γειτνίασιν ἀνοικτῆς θαλάσσης. Θάρρος λοιπόν! Τὴν μεταμεσημβρίαν τῆς 12 κατορθώσαντες ν' ἀπαλλαγῶμεν ἐπικινδύνων τινῶν ὄγκων, διευθυνόμεθα πρὸς τὰ ΝΑ. Οἱ πάγοι εἶναι ἤδη λεπτότεροι, δυνάμεθα δ' ὁλοταχῶς πλέοντες νὰ διασχίζωμεν αὐτούς. Ἀπὸ τῆς 5 μ. μ. μέχρι τοῦ μεσονυκτίου διανύομεν 13 μίλια. Κατὰ τὴν 3 τῆς πρωίας φαίνεται πρὸς τὰ ΝΑ εὐρυτάτη ἔκτασις ἀκρυσταλλώτου

θαλάσσης, κατὰ δὲ τὴν 3,45′ εἰσερχόμεθα εἰς ἀνοικτὰ καὶ ἀπηλλαγμένα πάγων ὕδατα.

Ἐπὶ 38 ἡμέρας δι' ὑπερανθρώπων προσπαθειῶν διηνύσαμεν 180 μίλια διὰ τῶν συμπαγῶν τούτων πάγων. Ἤδη ἀπηλλάγημεν· ἐλύθησαν τὰ δεσμά, ἅτινα ἐπὶ τρία ἔτη μᾶς περιέσφιγγον. Δὲν δυνάμεθα ἀκόμη νὰ πιστεύσωμεν τοὺς ὀφθαλμούς ἡμῶν· νομίζομεν, ὅτι εἴμεθα παίγνιον ὀνείρου τινός. Ἀλλ' ὄχι! τὰ κυανᾶ ταῦτα ὕδατα, ἅτινα διασχίζει ἡ πρῷρα τοῦ «Φράμ», εἶναι πραγματικά.

Τὸ «Φράμ» εἶναι πλέον ἐλεύθερον. Ὡς τελευταῖον ἀποχαιρετισμὸν πρὸς τοὺς πάγους ἀποστέλλει γενικὸν κανονιοβολισμόν. Ἡ λευκὴ σκιὰ τῶν ἐπιπλεόντων ὄγκων ἐξαφανίζεται ἐν τῇ ὁμίχλῃ.

Τὴν 7ην ὥραν τῆς ἑπομένης πρωΐας φαίνεται μακρὰν πλοιάριον. Διευθυνόμεθα πρὸς αὐτό, ἵνα μάθωμεν νέα περὶ τοῦ Νάνσεν καὶ τοῦ Ζόανσεν. Εἶναι τὸ ἁλιευτικὸν πλοῖον «Αἱ ἀδελφαὶ» ἐκ τῆς Τρομσώ.

Ἅμα ὡς ἐπλησιάσαμεν, χαιρετῶμεν τοὺς συμπατριώτας ἡμῶν. «Ἔχετε νέα ἀπὸ τὸν Νάνσεν;» «Ὄχι», μᾶς ἀπαντῶσι, καὶ βαθεῖα κατήφεια καταλαμβάνει πάντας.

Μετὰ τὴν συνάντησιν ταύτην διευθυνόμεθα πρὸς τὴν ΒΔ. ἄκραν τῆς Σπιτσβέργης. Καὶ ἰδοὺ φαίνεται μακρὰν ἡ ξηρά. Παρῆλθον 1,041 ἡμέραι, ἀφ' ὅτου δὲν εἴδομεν ξηράν. Οὐδὲν ἄλλο

ἐβλέπομεν ἢ μόνον πάγους, πάντοτε πάγους. Τὴν πρωΐαν τῆς 14 αὐγούστου τὸ «Φρὰμ» ρίπτει τὴν ἄγκυράν του πρὸ τῆς «Νήσου τῶν Δανῶν», ἐν ᾗ συναντῶμεν τὴν ἱεροναυτικὴν ἐκδρομὴν τοῦ σουηδοῦ Ἀνδρέ. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οὐδὲν γνωρίζουσι περὶ Νάνσεν. Τὸ συνετώτερον εἶναι ν' ἀποπλεύσωμεν ὡς τάχιστα. Διὸ καὶ τὴν 15 περὶ τὴν τρίτην ὥραν τῆς πρωΐας ἀποπλέομεν διὰ τὴν Νορβηγίαν, ἀκολουθοῦντες τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Σπιτσβέργης.

Εἴμεθα ἀθυμότατοι διὰ τὴν ἔλλειψιν εἰδήσεων ἐκ τοῦ Νάνσεν. Δὲν ἀνησυχοῦμεν ὅμως διὰ τοὺς συντρόφους ἡμῶν, ἀφοῦ ἐμάθομεν, ὅτι ἐν τῇ Γῇ τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσὴφ διαμένει ἡ ἀγγλικὴ ἀποστολὴ τοῦ Ζιάκσων. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα οἱ σύντροφοι ἡμῶν θὰ συνήντησαν ἐκεῖ τοὺς ἄγγλους, περιμένουσι δὲ κατάλληλον εὐκαιρίαν, ἵνα ἐπανέλθωσιν εἰς Νορβηγίαν. Ἀλλ' ἂν δὲν συνήντησαν τὸν Ζιάκσων, τότε ἴσως θὰ ἔπαθόν τι, εἶναι δ' ἀπαραίτητον νὰ σπεύσωμεν πρὸς ἀνεύρεσιν αὐτῶν. Ἀπεφασίσαμεν δθεν, ἂν καὶ εἰς Τρομσὼ δὲν μάθωμέν τι περὶ αὐτῶν, ν' ἀποπλεύσωμεν αὐθωρεὶ πρὸς τὴν Γῆν τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσὴφ πρὸς ἀναζήτησιν τῶν συντρόφων ἡμῶν.

Τὴν 19 κατὰ τὴν ἑνάτην ὥραν τῆς πρωΐας ἐφάνησαν τὰ ὄρη τῆς Νορβηγίας, τὴν δὲ 20 κατὰ τὴν δευτέραν ὥραν τῆς πρωΐας φθάνομεν

πρὸ τοῦ Σηγερβώ, μικροῦ σταθμοῦ πρὸς Β. τῆς Τρομσώ.

Ἅμα ὡς τὸ «Φράμ» ἠγκυροβόλησεν, ἐξέρχομαι καὶ διευθύνομαι εἰς τὸ τηλεγραφεῖον. Τὰ πάντα βεβαίως εἶναι κατάκλειστα κατὰ τὴν ὥραν ταύτην. Κτυπῶ πολὺ δυνατὰ τὴν θύραν. Κεφαλὴ ἀναφαίνεται ἐν παραθύρῳ καὶ φωνάζει· «Τί τρέχει; Τέτοια ὥρα κάμνουν τόσον θόρυβον;» «Λάβετε τὴν καλωσύνην νὰ μ' ἀνοίξητε. Ἔρχομαι ἀπὸ τὸ „Φράμ."».

Ὁ ὑπάλληλος ἐνδύεται κατεσπευσμένως καὶ μὲ εἰσάγει αὐθωρεὶ εἰς τὸ γραφεῖόν του. Ἐν συντόμῳ τῷ διηγοῦμαι τὰ τῆς ἀπολυτρώσεως ἡμῶν ἀπὸ τῶν πάγων, ὅτι ἐρχόμεθα ἐκ Σπιτσβέργης καὶ ὅτι ἐκεῖ οὐδὲν ἠδυνήθημεν νὰ μάθωμεν περὶ Νάνσεν.

— Περὶ Νάνσεν; μοὶ λέγει. Μὰ τότε νὰ σᾶς εἰπῶ ἐγὼ περὶ τοῦ Νάνσεν. Τὴν 13 ἔφθασεν εἰς τὸ Βαρδὼ καὶ τώρα εἶναι εἰς τὴν Χαμμερφέστην. Σήμερον δὲ ἀναχωρεῖ ἴσως εἰς Τρομσὼ μὲ ἀγγλικὴν θαλαμηγόν.

— Πῶς; ὁ Νάνσεν ἔφθασεν;

Καὶ ἀμέσως τρέχω, ἵνα φέρω τὴν χαροποιὰν εἴδησιν εἰς τοὺς ἀνυπομονοῦντας συντρόφους μου.

Πρὸς τιμὴν τοῦ εὐτυχοῦς τούτου γεγονότος ἠχηραὶ ἐπευφημίαι καὶ οὔρρα πληροῦσι τὸν ἀέρα μετὰ τῶν κανονιοβολισμῶν τοῦ «Φράμ».

Τὴν δεκάτην τῆς πρωΐας ἀποπλέομεν καὶ κατὰ

τὴν ἑσπέραν φθάνομεν εἰς Τρομσώ. Τὴν ἑπομένην ἀφίκετο καὶ ἡ θαλαμηγὸς «Οταρία» φέρουσα τὸν Νάνσεν καὶ τὸν Ζόανσεν. Μετὰ χωρισμὸν 17 μηνῶν πάντα τὰ μέλη τῆς ἐκδρομῆς εἰσιν ἐκ νέου συνηνωμένα.

ΝΕΑΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ" • ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878 •

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Δὲν δύναμαι ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ παράσχω συνοπτικὴν ἔκθεσιν τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐκδρομῆς ἡμῶν. Τόσον ἄφθονος εἶναι ἡ συγκομιδὴ τῶν ἐπιστημονικῶν παρατηρήσεων, ἃς συνελέξαμεν, ὥστε ἡ μελέτη τῆς ὕλης ταύτης ὑπὸ εἰδικῶν ἀνδρῶν δὲν εἶναι δυνατὸν ταχέως νὰ δημοσιευθῇ.

Καὶ πρῶτον ἀπεδείξαμεν, ὅτι ὁ περιβάλλων τὸν πόλον ὠκεανός, ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου εὕρηται τὸ μαθηματικὸν τοῦτο σημεῖον τοῦ πόλου, εἶναι βαθύτατος, καὶ δὲν ἀποτελεῖ ἀβαθῆ λεκάνην ὑπὸ συστάδος νήσων ἐσπαρμένην, ὡς μέχρι τοῦ νῦν ἐπιστεύετο. Εἶναι συνέχεια τῶν μεταξὺ Γροιλανδίας καὶ Σπιτσβέργης ἀνοιγομένων ἀβύσσων. Ἡ ἔκτασις τοῦ ὠκεανοῦ τούτου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καθορισθῇ νῦν ἀκριβῶς. Κατὰ τὰς ἡμετέρας παρατηρήσεις, ἐπεκτείνεται οὗτος πρὸς βορρᾶν τῆς Γῆς τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ, περιλαμβάνει δὲ πιθανῶς καὶ τὴν πρὸς Α. τῶν νήσων τῆς Νέας Σιβηρίας θάλασσαν.

Πολλοὶ λόγοι μὲ πείθουσιν ἐπίσης, ὅτι αἱ ὠ-

κεάνειοι αὗται ἄβυσσοι ἐπεκτείνονται ἐν μεγάλῃ ἀποστάσει καὶ πρὸς βορρᾶν· διότι κατά τε τὴν μετὰ τοῦ «Φράμ» φορὰν ἡμῶν πρὸς Β. καὶ κατὰ τὴν πρὸς Β. ἐκδομὴν ἡμῶν οὐδὲν σημεῖον ἀπηντήσαμεν ὑποδεικνῦον τὴν γειτνίασιν ξηρᾶς. Πανταχοῦ, ἰδίως δὲ πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ πόλου, οἱ πάγοι ἐφαίνοντο ἀκωλύτως κινούμενοι. Ἐνῷ δὲ ὁ ἄνεμος οὐχὶ εὐχερῶς παρέσυρε τοὺς πάγους πρὸς τὰ ΝΑ, μεθόρια, ἡ κίνησις αὐτῶν ,ἀπέβαινε ταχυτέρα πρὸς Β., ἅμα ὡς ἔπνεε νότιος ἄνεμος. Ἂν ἐκεῖ που ὑπῆρχε ξηρά, θὰ ἀπεκώλυε βεβαίως τὴν κίνησιν ταύτην τῶν πάγων.

Οἱ καθ' ἅπαν τὸ μῆκος τῶν Α. τῆς Γροιλανδίας ἀκτῶν πρὸς νότον φερόμενοι ὑπερμεγέθεις ὄγκοι τῶν ἐπιπλεόντων πάγων ὑποστηρίζουσιν ἔτι μᾶλλον τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Τόση ἀφθονία πάγων θὰ προέρχηται μόνον ἐκ θαλάσσης πολὺ εὐρυτέρας ἐκείνης, ἣν διῆλθε τὸ «Φράμ». Ἂν τὸ πλοῖον ἡμῶν, ἀντὶ νὰ φθάσῃ εἰς τὰ πρὸς βορρᾶν τῆς Σπιτσβέργης ἀνοικτὰ ὕδατα, ἐξηκολούθει τὴν μετὰ τῶν πάγων φορὰν αὐτοῦ, θὰ ἔφθανε παρὰ τὴν Α. τῆς Γροιλανδίας ἀκτήν, πιθανῶς δὲ δὲν θὰ προσήγγιζεν εἰς τὴν ἀκτὴν ταύτην, διότι ἵνα ἐκωλύετο ὑπὸ εὐρείας ἐκτάσεων πάγων, προερχομένων ἐκ θαλάσσης κειμένης πρὸς Β ἐκείνης, ἣν ἡμεῖς διετρέξαμεν.

Ἓν τῶν κυρίων ἀποτελεσμάτων τῆς ἐκδρομῆς ἡμῶν εἶναι καὶ ἡ ἀνακάλυψις τῆς ὁδοῦ, ἣν οἱ πάγοι ἀκολουθοῦσιν ἀπὸ τοῦ Βεριγγείου πορθμοῦ μέχρι τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ. Ἀντὶ τῶν ἀκινήτων ὄγκων τοῦ πάγου, οὓς οἱ γεωγράφοι ἔθετον περὶ τὸν πόλον, εὕρομεν τοὺς ὄγκους τούτους ἐν διηνεκεῖ κινήσει.

Ἡ κίνησις τῶν πολικῶν πάγων προέρχεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑπὸ τῶν ἀνέμων. Ἐν τῷ ἀρκτικῷ τῆς Σιβηρίας ὠκεανῷ οἱ ἐπικρατοῦντες ἄνεμοι πνέουσιν ἐκ τῶν ΝΑ. καὶ Α., πρὸς Β δὲ τῆς Σπιτσβέργης ἀπὸ τῶν ΒΑ. Ἑπομένως καὶ ἡ τῶν πάγων κίνησις γίνεται κατὰ τὰς διευθύνσεις ταύτας. Αἱ παρατηρήσεις ἡμῶν δεικνύουσι πρὸς τούτοις καὶ τὴν ὕπαρξιν ἀσθενοῦς ρεύματος ἀκολουθοῦντος τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν.

Αἱ ὑπὸ τῆς ἐκδρομῆς ἡμῶν γενόμεναι ὑδρογραφικαὶ παρατηρήσεις κατέληξαν εἰς καταπληκτικὰ ἀποτελέσματα. Παρεδέχοντο μέχρι τοῦ νῦν, ὅτι ἡ πολικὴ θάλασσα ἐπληροῦτο ψυχροῦ ὕδατος, ἔχοντος θερμοκρασίαν—1ο,5΄. Ἐν τούτοις ἀνεκαλύψαμεν κάτωθεν τοῦ ψυχροῦ στρώματος τῆς θαλάσσης πυκνοὺς ὄγκους θερμοῦ σχετικῶς ὕδατος—0ο. Ἐνίοτε μάλιστα ἡ θερμοκρασία ἀνήρχετο εἰς + 1ο. Τὰ θερμὰ καὶ ἁλμυρὰ ταῦτα ὕδατα προέρχονται βεβαίως ἐκ τοῦ ἐγκολπίου ρεύματος τοῦ Ἀτλαντικοῦ (gulf-

Stream), φερομένου πρὸς Β καὶ ΒΑ πέραν τῆς Νόβια Ζέμλιας καὶ παρὰ τὴν Λ παραλίαν τῆς Σπιτσβέργης. Πλησιάζοντα δὲ τὰ ὕδατα αὐτοῦ εἰς τὰς χώρας ταύτας βυθίζονται ὑπὸ τὸ στρῶμα τῶν ἐλαφροτέρων ὑδάτων καὶ πληροῦσι τὰ βάθη τῆς πολικῆς λεκάνης. Ἡ ὑψίστη θερμοκρασία τῶν ὑδάτων τούτων ἁπαντᾷ μεταξὺ 375—450 μέτρων, αὐξανομένου δὲ τοῦ βάθους, καταπίπτει ἡ θερμοκρασία, ἵν' ἀνυψωθῇ κατόπιν ἐγγὺς τοῦ πυθμένος. Αἱ ἐπὶ τῆς κυκλοφορίας τῶν ὠκεανείων ὑδάτων μέχρι τοῦ νῦν παραδεδεγμέναι θεωρίαι ἀνατρέπονται διὰ τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης.

Δὲν δύναμαι ἐπίσης νὰ ἐκθέσω νῦν τὰς πολυαρίθμους παρατηρήσεις, ἃς συνελέξαμεν ἐπὶ τῶν μαγνητικῶν, ἀστρονομικῶν καὶ μετεωρολογικῶν φαινομένων. Πλεῖστα ἐπιστημονικὰ ζητήματα περὶ τῶν πολικῶν χωρῶν διατελοῦσιν εἰσέτι ἄλυτα.

Ἡ ἐκδρομὴ ἡμῶν ἀνέσυρε τὸ περικαλύπτον τὰς χώρας ταύτας σκοτεινὸν παραπέτασμα, δύναταί τις δ' ἤδη νὰ μορφώσῃ ἀκριβῆ ἰδέαν περὶ τμήματος τὰς ἡμετέρας σφαίρας, ὅπερ μέχρι τοῦ νῦν ἐθεωρεῖτο μυστηριῶδες καὶ ἄγνωστον.

Ἐχαράξαμεν ἡμεῖς μόνον τὸ διάγραμμα τοῦ ἔργου· ὑπολείπονται ἔτι πολλαὶ καὶ μακραὶ ἐξερευνήσεις, αἵτινες θὰ συντελεσθῶσι μόνον διὰ

πολυχρονίου μελέτης καὶ παρατηρήσεων καὶ διὰ νέας ἐκδρομῆς γενησομένης ὑπὸ τὰς αὐτὰς μὲ τὴν ἡμετέραν συνθήκας. Ὑπὸ τῆς πείρας ἡμῶν χειραγωγούμενοι οἱ μέλλοντες ἐξερευνηταὶ θὰ δυνηθῶσι νὰ παρασκευάσωσιν ἐφοπλισμὸν καλλίτερον τοῦ ἡμετέρου. Ἐντὸς στερεοῦ καὶ ἀντέχοντος πλοίου, ὡς τὸ ἡμέτερον «Φράμ», θ' ἀποκαταστῶσιν ἐπιστήμονες μετὰ τῆς αὐτῆς εὐμαρείας, ἣν θὰ εἶχον ἐπὶ σταθμοῦ ἐν τῇ ξηρᾷ ἱδρυμένου, θὰ πήξωσιν ἐκεῖ τὰ χημικὰ αὐτῶν ἐργαστήρια καὶ θὰ δύνανται νὰ χειρίζωνται καὶ τὰ λεπτότατα ὄργανα.

Τοιαύτη ἐκδρομὴ ἐλπίζω προσεχῶς νὰ ὀργανωθῇ. Ἂν αὕτη ἐκκινήσῃ ἀπὸ τοῦ Βεριγγείου πορθμοῦ καὶ διευθυνθῇ πρὸς Β ἢ μᾶλλον ΒΑ, μετὰ βεβαιότητος δύναμαι νὰ προείπω, ὅτι θὰ ἐπανέλθῃ φέρουσα συγκομιδὴν ἀφθονωτέραν τῆς ἡμετέρας.

Ἡ ἐκδρομὴ ἡμῶν ἀπέδειξεν ἐπίσης, ὅτι διὰ μικρῶν μέσων δύναταί τις νὰ ἔχῃ μεγάλα ἀποτελέσματα. Ἂν ἐξερευνηταὶ ἐφωπλισμένοι ὡς οἷόν τε τελειότερον ἀποφασίσωσι νὰ ζῶσιν ὀλιγαρκεῖς ὡς Ἐσκιμῶοι, δύνανται νὰ διατρέξωσι μεγάλας ἀποστάσεις εἰς τὰς χώρας ταύτας, αἵτινες μέχρι τοῦ νῦν ἐθεωροῦντο κεκλεισμέναι εἰς τὴν ἀνθρωπότητα.

ΤΕΛΟΣ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

		Σελ.
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.	Ἡ ἀναχώρησις.	3
» Β'.	Ὑγίαινε, Νορβηγία!	20
» Γ'.	Διὰ τῆς Καρικῆς Θαλάσσης . . .	46
» Δ'.	Χειμερινὴ νύξ.	117
» Ε'.	Τὸ ἔαρ καὶ τὸ θέρος τοῦ 1894 .	272
» ΣΤ'.	Δεύτερον φθινόπωρον ἐπὶ τῶν πάγων.	304
» Ζ'.	Προπαρασκευαὶ ἐπὶ τῇ δι' ἐλκήθρων ἐκδρομῇ	321
» Η'.	Τὸ νέον ἔτος 1895	338
» Θ'.	Δοκιμαὶ πρὸς ἀναχώρησιν. — Τελευταῖαι ὁδηγίαι πρὸς τὸν Σβέρδρουπ	355
» Ι'.	Ἀποχαιρετῶμεν τὸ «Φράμ». Τὸ δι' ἐλκήθρων ταξείδιον. . . .	369
» ΙΑ'.	Χαλεποὶ ἀγῶνες	384
» ΙΒ'.	Δι' ἐλκήθρων καὶ ἀκατίων. . .	429
» ΙΓ'.	Ἡ ἐμφάνισις τῆς ξηρᾶς. . . .	471
» ΙΔ'.	Διαχείμασις ἐν τῇ Γῇ τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ	507
» ΙΕ'.	Ἡ εἰς Νορβηγίαν ἐπάνοδος. . .	539
» ΙΣΤ'.	Ἔκθεσις τοῦ πλοιάρχου Ὄθωνος Σβέρδρουπ	579
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	. . . . .	602

ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878
ΛΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ

Βενιαμίν.

ΔΕΣΧΗ ΠΛΟΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

ΝΕΑΥΗ ΠΛΟΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
• ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878 •

ΔΕΣΧΗ ΠΛΟΙΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
• ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878 •

ΔΕΥΤΗ ΠΛΟΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1870

ΔΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878